

Ebe-No-Pfuase Ishobo
Onogbo

New Testament in Ivbie North-Okpela-Arhe (NI:atg:Ivbie
North-Okpela-Arhe)

Ebe-No-Pfuase Ishobo Onogbo
New Testament in Ivbie North-Okpela-Arhe (NI:atg:Ivbie North-Okpela-Arhe)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ivbie North-Okpela-Arhe

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9789789194797

The New Testament

in Ivbie North-Okpela-Arhe

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

03be06b0-68fd-500b-b9a9-6bca4b63979a

Contents

iMatiu	1
iMaki	45
iLuku	72
iJoni	117
Ikanya	150
iRoma	191
1 iKoritia	210
2 iKoritia	228
iGalesha	240
Efisha	246
iFilipia	253
iKolosha	258
1 iTeſalonia	263
2 iTeſalonia	267
1 iTimoti	269
2 iTimoti	274
iTato	278
iFilemo	281
Iburu	282
iJemhisi	296
1 iPita	301
2 iPita	306
1 iJoni	309
2 iJoni	314
3 iJoni	315
iJudu	316
Irokhase	318

Usomhi Onete oyi iJesu iKirisiti ni iMatiu O keke

*Unuekpe oyi iJesu iKirisiti
(iLuk 3.23-38)*

¹ Ona o khi akeke shi eke abi unuekpe oyi iJesu iKirisiti Omi iDefidi ni o khi Omi Aburaamu o li ze.

² Aburaamu o bia Aziki, Aziki o bia iGiekopu, iGiekopu o bia iJuda ali inyoghuo oli nya.

³ iJuda o bia iPerēzi ali iZera, okpotso ni o bia we, a lu iTama.

iPerēzi o bia Ezirōni. Ezirōni o bia iRamu.

⁴ iRamu o bia Aminadabu. Aminadabu o bia iNashōni, iNashōni o bia iSalimōni.

⁵ iSalimōni o bia iBoazi, okpotso ni o bia iBoazi, a lu iRe-abu.

iBoazi o bia Obēdi ni a lu inyoli iRutu. Obēdi o bia iJese.

⁶ iJese o bia iDefidi ni o khi oghie.

iDefidi o bia iSolomoni ni inyoli o kpe khi ughue Uraya.

⁷ iSolomoni o bia iReobuamu. iReobuamu o bia Abija.

Abija o bia Asa.

⁸ Asa o bia iJeoshafati. iJeoshafati o bia iJeoram, iJeoram o bia Uzaya.

⁹ Uzaya o bia iJotamu. iJotamu o bia Aazi.

Aazi o bia Ezekaya. ¹⁰ Ezekaya o bia iManase, iManase o bia Amōni. Amōni o bia iJosaya.

¹¹ iJosaya o bia iJekonaya ali inyoghuo oli nya egheghe ni a ro muno

egbo iZireni ighumha je iBabilo.*

¹² Abi e ke ro rote iBabilo jele, iJekonaya o bia iShalitiēni.

iShalitiēni o bia iZerubabeli.

¹³ iZerubabeli o bia Abiudu.

Abiudu o bia Eliakimu.

Eliakimu o bia Azori.

¹⁴ Azori o bia iZadoki.

iZadoki o bia Akimu.

Akimu o bia Eliudu.

¹⁵ Eliudu o bia Eliaza.

Eliaza o bia iMataani.

iMataani o bia iGiekopu.

¹⁶ iGiekopu o bia iJosefu,

ni o rue iMeli inyi iJesu shi

ni a lu iKirisiti.

¹⁷ Rote egheghe Aburaamu bhale egheghe iDefidi, e khi agbhotu igbene. Ke rote egheghe iDefidi bhale egheghe ni a ro muno egbo iZireni ighumha je iBabilo, e khi agbhotu igbene. Ke rote egheghe iBabilo bhale egheghe ni a ro bia iJesu iKirisiti, e gbo li khi agbhotu igbene ghō.

*Abi a li bia iJesu iKirisiti
(iLuk 2.1-7)*

¹⁸ Abi a li bia iJesu iKirisiti na. Neni iMeli inyoli o ngeli na iJosefu ni o o gue oli. A bhale ya e khi iMeli o o me o mo ni o rote obo oyi Ayemhe-no-pfuase bhale.†

¹⁹ Itobo khi iJosefu ughuoli, o khi o gbo ni o gue angeli, o o sali shi udu khi loli ya kuegbe-a ri imeli shi eke, ini loli khi yeghe o lia ukpeloe agbo.

²⁰ Abi o lii sa ona shi udu, a gēni o bhale deba li alo elena, o o li, “iJosefu omi iDefidi, khi ke ze ni ulishi o mu e abi u li ya rue iMeli shi ughue, irari khi o mo ni o o me, obo oyi Ayemhe-no-pfuase o te bhale.

²¹ O ya bia o mo o mo se, eva ni u ya lu oni o mo khi iJesu, irari khi o ya mie egbo eyoli olamhe pfuese.”‡

²² Eri a me enana ni a ro bhe ya e khi ingmemhi ni Eshinegba o rote unu oyi o mekeguele ngme, ni e bhale ya tse. Ni o o,

²³ “Ghe khe! Omueshi ni o a le deba o mo se ghue o ya ke me o mo, o bia o mo o mo se, eva oyoli a ya ke lu iManuēni.”§ Abi ona o ngme khi, “Eshinegba o nu awa la.”

* **1:11** Li ze 2 Ighie 24.14-15; 2 Okhe 36.10; iJere 27.20 † **1:18** Li ze iLuk 1.27 ‡ **1:21** Li ze iLuk 1.31 § **1:23** Li ze Aza 7.14; 8.8,10

24 Abi iJosefu o ro guale, o riele emini Onomhue o mhesa na li o riele, o rue iMeli ughue abi Eshinegba o gueye oli.

25 Eri-tse khi iJosefu oa tigbe le deba iMeli, ramhi ni o ro bia oni omoo omose. IJosefu o lu eva oyi oni omoo, iJesu.*

2

Epfese ni e rote obini ovo o te e ngale bhale

1 Eoli ni a lu iBetileemu obini eke iJudia a bia iJesu shi, eghעה ni oghie ni a lu Erodu o ro khi oghie. Emose elesingme eghuo e rote obini ovo o te e ngale bhale eke iJerusalemu.

2 Ee mhila, ee lie, "Obo a bia oni omoo ni o ya khi oghie oyi egbo iJu shi? Irari khi anye she me ukpetata oyoli obini ovo o te e ngale, loli o ze khi anye bhale ni anye ya ga li."

3 Abi oni oghie Erodu o ro suo ona, egbe ea ke sheshe loli ali egbo kpa ni e la iJerusalemu.

4 O luno ighie eyi ekpodalo-ugamhi nya ali esese Ishi eyi iMosisi kugbe. O mhila we, oo we, "Obo e khi a ya bia iKirisiti Omiepfuese shi?"

5 E gueye oli, "Eoli iBetileemu na eke iJudia lo." "Irari khi igho emekeguele e keke shi eke khi:

6 "iBetileemu na eke iJudia,
yeye u ga khi oni o mu eloe ne nya
elemhi eoli eniemhi
ni e la eke iJudia.
Aye oghie o te ya lasela,
ni o ya ri egbo iZireni
khasa ode."*

7 Igho oghie Erodu o lu eni emose egho ochi, o mhila we, "Eghעה onoghuo a ro me oni ukpetata?"

8 Igho o ghie we je iBetileemu, oo we, "A ke le, a kugbe-a ya nono oli. A kha da me oli ne, a nyene egbe bhale ya gueye mhe ni mhi li ya ga li."

9 Abi e ro suo abi Erodu o ngme se, e te agho fie lasela. Igho e gbo me oni ukpetata ni e kpe me obini ovo o te e ngale. O re we khasa ode ya ramhi ni o ro migha ukhomhi oni owa ni oni omoo o la.

10 Egbe e mema mu we abi e ro me oni ukpetata. 11 Igho e lo elemhi oni owa. Abi e ro me oni omoo ali inyoli iMeli, e wugha e ga li. E khueghie eku ni e tsua-a, e rue igolu ali afu ituale ali oili ituale ni ee pfi ni e ghale somhi oli opfa.

12 Igho Eshinegba o tse agua ye we alo elena e khi gbo nyene egbe ukhokho deba oni oghie. Itobo igho e rote ode olese ya je apfe.

A rue iJesu na je eke ijipiti

13 Abi eni emose e ro je se, ageni oyi Onomhue o gueye iJosefu alo elena, oo li, "Erodu oo nono oni omoo ona ni lue gbe oli-a. Rue oli ali inyoli na je eke ijipiti. La agho ramhi eghעה ni mhi ro ya gueye u rote agho vu."

14 Obili o bi, iJosefu o rue oni omoo ali inyoli na je eke ijipiti.

15 Oobo o la ramhi ni oghie Erodu o ro ghu-a. Eri Eshinegba o riele ona ni a ro bhale ya e khi emini emekeguele o ngme khi o bhale ya tse. Ni oo, "Eke ijipiti mhi te lu omi mhe."†

Erodu o shi ushi a gbolo eniye enikeke-a

16 Abi Erodu o ro me khi eni emose ni e rote obini ovo o te e ngale bhale egho khi e di lue, Elemhi ee bi o egbegbo. O shi ushi a gbolo eniye emose enikeke ni e la eoli iBetileemu ali eoli ni e la gasa oli-a nya. Eniye rote ikpe eva tiemhi eke, abi eni epfese e gueye oni oghie eghעה ni e ro me oni ukpetata.

17 Abi a li me oli ena, o ri ungmehi ni emekeguele iJeremaya o ngme bhale ya tse.

18 "A suo okokokhue
eke iRama,‡
ni o khi oyi evie,
ali evie oya.
IReche oo vie imi oli,
Aa yese oli,
oa ze yese, irari
khi imi oli e ghulo-a."

IJosefu ali apfoli e rote eke ijipiti jele apfe

19 Erodu o ghu-a se, ageni oyi Eshinegba o bhale deba iJosefu alo elena obini eke ijipiti.

* 1:25 Li ze iLuk 2.21 * 2:6 Li ze iMika 5.2 † 2:15 Li ze Osia 11.1 ‡ 2:18 Li ze iJere 31.15

20 Oo, “IJosefu, vule, rue omie ali ughue, a ke je eke iZireni irari khi eni ee nono ni wewe e gbe oni omo-a, e she ghulooa.”

21 Igho iJosefu o vule, o rue oni omo ali inyoli, o nyene egbe je eke iZireni.

22 Eri-tse khi abi iJosefu o ro suo khi Achelusi o ke shito ukpekhomhi oyi itali shi eke iJudia, ulishi o mu oli o gbudu je oobo, o ri ochoghoo ya je obini eke iGalili abi ageni o she kpe tse agua ye oli.

23 O ri iNazareti mele apfe oyoli-a. Irarigho, ungmehi ni emekeguele e ngme, o bhale ya tse. Ni oo. “A ya ke lu oli ongi iNazareti.”§

3

Ijoni Oni oo batazi egbo oo tse abo
(iMak 1.1-8; iLuk 3.1-18; iJon 1.19-28)

1 Ikpe ni e bu e dose, ijoni Oni oo batazi egbo o lasele shi elemhi odagbe ifufu na eke iJudia, oo tse abo.

2 Oo lie, “A rote olamhe eye e mu pfi irari khi Eghiele oyi Eshinegba o she ti bhale.”*

3 Ingme oyi ijoni ona, Azaya omekeguele oo ngme abi o ro lie,

“Ogbo oghuo o la elemhi odagbe ifufu e tsesa, oo lie, ‘Be ode-a na Onomhue rote, be oli sheshe.’”†

4 Itsua ni ijoni o ro so, iriria akphere a ro do we. O ri ogbene eku e lamhi mu oku. Initso ali oribo e khi eminale eyoli.‡

5 IJerusalemu ali eke iJudia ali edeli ni e mama oko ijodani nya egbo e rote e bhale ni e suo ungmehi oyoli.

6 O la elemhi oko ijodani batazi egbo, ee zonoo olamhe eyewe lasele.

7 Abi ijoni o ro me khi egbo otu iFarisi ali iSadusi ni e bu e bhale deba li o batazi wewe, oo we, “Ee enye ali imi enye! Oghuo o tse agua ye e, a na, khi anasemhe oo bhale ni Eshinegba o ya ghie ghi e?”§

8 A ke ngeli ingeli eni e ya rokhase khi a she mu pfi.

9 A khi ke sa khi a ya na pfue anasemhe ini a da lie, ‘Aburaamu o khi itita anye.’

§ 2:23 Li ze iMak 1.24; iLuk 2.39; iJon 1.45 * 3:2 Li ze iMat 4.17; iMak 1.15 † 3:3 Li ze Aza 40.3 ‡ 3:4 Li ze 2 Ighie 1.8 § 3:7 Li ze iMat 12.34; 23.33 * 3:9 Li ze iJon 8.33 † 3:10 Li ze iMat 7.19 ‡ 3:17 Li ze Igbae 22.2; Iwolo 2.7; Aza 42.1; iMat 12.18; 17.5; iMak 1.11; iLuk 9.35 * 4:1 Li ze Iburu 2.18; 4.15

Itobo khi Eshinegba o dobe ya rote eche ena wolo eniye lasele na Aburaamu.*

10 A she to uze so udi oara. Oara ni oa da mo umomhi onete ne, a ya khi oli pfilo erali.†

11 “Ame mhi ro o batazi e memena, irari khi a she mu pfi. Ogboese ni oo bhale ikpukhokho oyemhe, o fu dose mhe. Mhi a fe fute oni o tsua eku oyoli eke. Loli o ya ri Ayemhe-no-pfuase ali erali batazi e.

12 O mu ukpokpo ni a to akhuli ni o ze epfia so mhue obo oyoli, ni o ro ya ke ghiaghiye we, o pfi efue ado-a, ashini a la kpishi we. Oo ti we gbili shi ashini a ri eminale e shi, eni efue we egho, o ya ri erali ni ea ya pfua ghue tose we-a.”

Abi iJesu o li batazi
(iMak 1.9-11; iLuk 3.21-22)

13 IJesu o ya rote eke iGalili bhale oko ijodani ni ijoni o batazi lue.

14 IJoni, oo nono ni loli khu iJesu oni ibatizi, oo iJesu, “Ye ye u kha batazi mhe, se u ke gbo li bhale deba mhe mhi batazi e?”

15 IJesu o soli o, oo li, “Iiye. Kie ze ni awa lina ri ele oli egheghe ona, ni awa me asha ri oghumhe oyi Eshinegba gbe akanya pfo.” IJoni o lama shi oli o.

16 A batazi iJesu se, khi o lese na rote elemhi oko ngale eso egele, o me khi idane o khueghie a. Igho o me khi Ayemhe oyi Eshinegba o li abi anekukhu tiemhile bhale ya ma li egbe.

17 A suo khi uruli o rote idane ngme, oo li, “Omimhe ni mhi nono ingme oyoli na, ni o ri egbe e mu mhe.”‡

4

Imufe oyi iJesu
(iMak 1.12-13; iLuk 4.1-13)

1 Ayemhe o rue iJesu je odagbe ifufu ni Okphaghiye o me asha mu oli fe.*

2 Abi iJesu o ro pfi azumhi ogbele egbhueva se, okiamhi oo gbe oli.

3 Igho Okphaghiye o bhale deba li, oo li, “Ini o khia khi Omi Eshinegba u khi, nu eni eche ena ngme ni e mele eminale-a ne ni u le.”

4 Ijesu oṣo li, “Ebe-no-pfuase o ngme gho khi:

“‘Oa khi eminale tse, o ri agbo a na oṣo, ama ungmehi ni o roṣe Eshinegba unu lasele kpa.’”†

5 Igho Okphaghiṣe o rue ijesu je iJerusalemu, eoli no pfuase. O rue oṣi ya nga apfiṣepfiṣehi ashini o yagha ne shi Owa Oyi Eshinegba ya migha.

6 Oṣo ijesu, “Ini o khi Omi Eshinegba u khi, roṣe ukhomhi ana ji ya tiemhi ekekehe.” Irari khi Ebe-no-pfuase o ngme oṣi khi:

“‘Eshinegba o ya ri unu na igeni eyoli e ri eloe shi e egbe e kpe abo muṣe, Ini u khi khi owe shi eche.’”‡

7 Ijesu oṣo li, “A gbo li keke o shi Ebe-no-pfuase khi, ‘Khi mu Eshinegba Onomhuṣe oye fe bino.’”§

8 Igho Okphaghiṣe o rue ijesu nga ukhomhi ute ni o lolo yagha, o ga ri eghiele ni e la agbo ona nya ali isomhotse oyewe khasa oṣi.

9 Oṣo li, “Ena nya mhi ya ro ne ini u lese nyese ukhomhi ga mhe.”

10 Ijesu oṣo li, “Vu mhe alo-a, Okphaghiṣe! Ebe-no-pfuase do liṣe, “‘Nyese ukhomhi na Eshinegba Onomhuṣe oye,

lolithuo kpe wa ke ga.’”*

11 Igho Okphaghiṣe o ze ijesu obo, igeni e bhale ya kpaghiṣe oṣi obo.

Ijesu o roṣe iGalili gba ikanya eyoli eke le (iMak 1.14-15; iLuk 4.14-15)

12 Abi ijesu o ro suo khi a mu iṣoni shi owa ighumha, o nyene egbe je edeli iGalili.†

13 Oa migha iNazarṣeti, o je iKapanomu, edeli ni o la ukiṣe oke iGalili ni o la eke iZebulo ali iNafutali.‡

14 Eri a me ena ni a ro bhale ya e khi ungmehi ni Azaya omekeguele o ngme, o bhale ya tse, ni o la liṣe,

15 “Eṣe eke iZebulo ali eke iNafutali,

ni a la ini a da oke iṣodani lase, iGalili, ni egbo

iṣetaṣ e ngeli, ni o la ode ni o je oke oniṣehi.

16 Egbo ni e la alo ebili e ya me akpa oniṣehi.

Oni akpa oṣo ngale na egbo ni o li abine khi eghuli o ti mama we.”*

17 Roṣe agho vu ijesu o roṣe tse abo kia guele, “Oṣogbo o mu pfi, irari khi Eghiele oyi Eshinegba o she ramhi.”†

Ijesu o lu egbifele aane e deba lue (iMak 1.16-20; iLuk 5.1-11)

18 Abi ijesu o li kia epfepfe oke oniṣehi iGalili, igho o me iPita ali Aduru, oṣo ali inyoghuo ni e khi egbifele khi e ri aga a gbe ifele oni oke-no-khishi.

19 Ijesu oṣo we, “A bhale deba mhe khi mhi ya sese e abi a ke liṣe ke lu egbo bhale, ocho ni a ro o gbe ifele.”

20 Aghoagho e ze aga eyewe obo, e deba li.

21 O ke le, o me oṣo ali inyoghuo, iJemhisi ali iṣoni imi iZebedi khi e nu itawe la elemhi oko oke ni e lo, e riṣe aga oyewe e riṣe. Ijesu o lu we e bhale.

22 Aghoagho e lase oko-oke le, e pfi itawe shi agho, e deba li vu.

Ijesu o ri eni eṣe ghua ze (iLuk 6.17-19)

23 Ijesu o kia asha kpa eke iGalili o la owa ugamhi eyewe sese we usomhi onete oyi iloghie, ali o ri egbo ni e mhuṣe ighuamhi ododa ze.

24 Igho a li suo eko oṣi ushishi iSiria ogho nya, ya ramhi khi egbo e tsua eni mhuṣe ighuamhi ali anasemhe ododa, ghe eni e mhuṣe ayemhe okphaghiṣe ali ughuamhi ni oṣo mu oṣo pfi gbe ali eni e guoghoo-a bhale deba ijesu. O ga rewe ze nya.

25 Igho ebubu egbo e roṣe iGalili ali eoli iDikapoli ali iJerusalemu, eke iJudia ali egbo ni e la ukiṣe obinokpoṣe oyi oke iṣodani, e deba li.

† 4:4 Li ze iDeut 8.3 ‡ 4:6 Li ze iwolo 91.11,12 § 4:7 Li ze iDeut 6.16 * 4:10 Li ze iDeut 6.13 † 4:12 Li ze iMat 14.3; iMak 6.17; iLuk 3.19-20 ‡ 4:13 Li ze iṣon 2.12 § 4:15 Egbo iṣeta khi egbo ni e la eke agbo ona nya ni ea khi egbo iZireni. * 4:16 Li ze Aza 9.1-2 † 4:17 Li ze iMat 3.2

5

Osesẹ ni iJesu ọ la esọ ute sesẹ

¹ Abi iJesu ọ rọ mẹ oni olele ẹgbọ, ọ ti nga esọ ute dẹnẹ, ọ shito. Eniyẹ odukhokho eyọli e bhale ya shito gase ọli. ² Oọ sesẹ wẹ, ọọ liẹ,

³ “Ikhivose o khi oyi ẹgbọ ni e lesẹ khi

Ẹshinegba ọ mhue emhikpa,
wẹwẹ e mhọli obọ shi
Eghiele oyi Ẹshinegba.

⁴ Ikhivose o khi na ẹgbọ ni ẹẹ vie,*

Ẹshinegba ọ ya yesẹ wẹ.

⁵ Ikhivose o khi oyi ẹgbọ ni e ti egbewẹ tiemhile,†

Ẹshinegba ọ ya ri
agbọ ona nya na wẹ.

⁶ Ikhivose o khi oyi ẹgbọ ni okiamhi ali okiamẹ igue-ngeli ọọ gbe,‡

Ẹshinegba ọ ya ri
emini ẹ nono na wẹ.

⁷ Ikhivose o khi oyi ẹgbọ ni e mhọli ilelemhi na ẹgbọese,

Ẹshinegba ọ ya
mhọli ilelemhi na wẹ.

⁸ Ikhivose o khi oyi ẹgbọ ni e mhọli udu no pfuase,§

e ya mẹ Ẹshinegba.

⁹ Ikhivose o khi oyi ẹgbọ ni ẹẹ dua ini opfomhẹ o la ọ,

Ẹshinegba ọ ya lu wẹ imiọli.

¹⁰ Ikhivose o khi oyi ẹgbọ ni a mu okhọli vule shi ọ

irari khi e da riẹle
emini Ẹshinegba ọ nono,*

wẹwẹ e mhọli obọ shi
eghiele oyi Ẹshinegba.

¹¹ “Ikhivose o khi nẹ, ini ẹgbọ e mu okhọli vule shi ẹ ọ, ẹẹ kiẹ iwali ẹgbhọli ọdoda mẹ irari khi u mie mhẹ suọ.†

¹² Zẹ ni u ke ghele, egbe ẹẹ muẹ, irari khi eleli oye ni o la iloghie oo gbẹdi gba. Ina e li mu okhọli vule shi emekeguele ọ ni e kpẹ bhale khe.‡

*Ugbheli ali ákpá oyi agbọ a khi
(iMak 1.16-20; iLuk 5.1-11)*

¹³ “Eri a li abi ugbheli shi agbọ ọ. Ini ugbheli o wase oviọlo oyọli-a, aa ke tigbe mhọli abi a li ya rọli gbo mele ugbheli-a. Aa ke rọli ya li emhikhoghuo dọse a ku ọli kua ni a ri awẹ lighi ọli eke.

¹⁴ “Eri a li abi ákpá shi agbọ ọ. Owa ni a tọ shi ukhomhi ute ọa ya sheli.§

¹⁵ Aa mẹ ọgbọ ni ọ ya ri ákpá ru se, ọ khukhu ọli shi atalabi. Eri ọ ya ri ochoghọ rue ọli nga asha na keghe, ni o ke mẹ eke ni ẹgbọ ni e la oni owa e ke mẹ eke.*

¹⁶ Lighọ zẹ ni ákpá oye o ke gẹ khase ẹgbọ, ni e rọ mẹ ikanya enete eye ni e mẹ asha kueghie Ẹshinegba ni ọ la iloghie.†

Osesẹ abi ishi eyi iMosisi o ngme

¹⁷ “A khi dabi khi eri mhi bhale ya shishi Ishi eyi iMosisi eke-a, a khi a dabi khi eri mhi bhale ya shishi emini emekeguele e sesẹ-a. Iiye! Eri mhi bhale ya rẹ wẹ tse.

¹⁸ Zẹ mhẹ gueye khi eke ali ukhuli e kha da kie la ọ ne, ukpamhi ingme okhoghuo ọa ya wa Ishi eyi iMosisi-a, ini emini e keke wẹ shi eke shi nya ẹa li bhale ya tse.‡

¹⁹ Itobọ ighọ, ọnini ọ da gbe ushi ni o ga shẹ nẹ a nya, ni ọ gbolo ẹ sesẹ ẹgbọ e li lighọ ne, lọli ọ ga ya shẹ nẹ nya Eghiele oyi Ẹshinegba, ọnini ọ da riẹle wẹ ni ọ gbolo ẹ sesẹ ẹgbọ eni ishi eyi Ẹshinegba ne, ọ ya khi ọnifunẹ Eghiele oyi Ẹshinegba.

²⁰ Mhi gueye ẹ khi ini igue-ngeli oye ọa da dọse igue-ngeli oyi esese Ishi eyi iMosisi ali ẹgbọ iFarisi ne, aa ya lo Eghiele oyi Ẹshinegba.

*Osesẹ oyi ingme elemhi ibibi
(iLuk 12.57-59)*

²¹ “A suọ khi ẹghẹghẹ ni o dọse khi a gueye eni egbhali, ẹẹ, ‘Khi gbe ugbeli, ọnini ọ da lighọ ne, a ya ri ọli gue ẹzo.’§

²² Ama memena mhi gueye ẹ khi ọni ọ da mhue ofu deba inyoghuo ọli ne, a ya rọli gue ẹzo. Ọni ọ da liẹ inyoghuo ọli, ‘Yeẹ ọgbọ afue ọna!’ A ya rue ọli bhale deba enighie. Ọni ọ

* 5:4 Li zẹ Aza 61.2 † 5:5 Li zẹ Iwolo 37.11 ‡ 5:6 Li zẹ Aza 55.1-2 § 5:8 Li zẹ Iwolo 24.3-4 * 5:10 Li zẹ 1 iPit 3.14 † 5:11 Li zẹ 1 iPit 4.14 ‡ 5:12 Li zẹ 2 Okhe 36.16; Ika 7.52 § 5:14 Li zẹ iJon 8.12; 9.5 * 5:15 Li zẹ iMak 4.21; iLuk 8.16; 11.33 † 5:16 Li zẹ 1 iPit 2.12 ‡ 5:18 Li zẹ iLuk 16.17 § 5:21 Li zẹ Okiali 20.13; iDeut 5.17

da lu inyoghuo ọli, 'Yeye ọyeghe ọnal' Ọ ya la okhena erali na ilimhi irierie.

²³ "Ini u mhuẹ isomhopfa ni u wa nono ni u rọ ghi Eshinegba ukhomhi atete, ni u rọ da sato khi inyoghuo ẹ ọ mhuẹ ofu ne shi emini u riẹle ọli ne,

²⁴ ze oni isomhopfa ogho obọ shi odalo atete, u je apfe ni yeye ali oni inyoghuo ẹ ni a rọ riẹle, u tigbe bhale ya ri isomhopfa oye na Eshinegba.

²⁵ "Ini obe ẹ ọ rue ẹ le ikotu, nyanya lema li abi a li la ode ẹ le egho neni a ramhi agho. Ini ọa khi igho, ọ ya rue ẹ na ọso-ẹzo, oni ọso-ẹzo ọ rue ẹ na ọgbanelemhi, ọ rue ẹ ya khukhu shi owa ighumha.

²⁶ Abi o li mhi li gue ọli ẹ ye ẹ khi, waa ya rọte agho lasele ini u waa li ze oko na fiẹ pfo nya.

Oseşe ingme okia

²⁷ "A suọ eghẹghe ni o doşẹ khi a lie, 'Khi kia okia.*

²⁸ Ama memena mhi gueye ẹ khi ọnini ọ da ri oghuemhe itşebo bino ọkpotso ne, ọ she kia okia deba oni ọkpotso elemhi usamhi udu oyọli.

²⁹ Irarigho, ini o khia khi ẹloe na obita oye o ya ze ni u lo owa ere, vuonyo li pfia, irari khi o ti ne ini egbe ẹa gba ne ya lo iloghie, doşẹ khi yeye nya u lo ilimhi irierie.†

³⁰ Ini o khia khi obita oye o ya ze ni u pfido ya lo owa ere, khi ọli pfia. O tine ni u ze obọ oghuo ya lo iloghie doşẹ khi yeye nya u lo ilimhi irierie.‡

Oseşe ipfa ughue-a

(iMat 19.9; iMak 10.11-12; iLuk 16.18)

³¹ "A li ngme ọli shi Ishi eyi iMosisi khi, 'Omose ọ kha khu ughue ọli, ọ nya ebe ipfa ughue-a na li.'§

³² Ama memena mhi gue ẹ ye ẹ khi, oni ọ da khu ughue ọli ni o khia khi ọa khi eri ọ kia okia ne, ọ she yese oni ọkpotso mele ọkiokia-a. Omose ni ọ rue oni ọkpotso ogho, eri ọ li kia okia.*

Oseşe ironga

* **5:27** Li ze Okiali 20.14; iDeut 5.18 † **5:29** Li ze iMat 18.9; iMak 9.47 ‡ **5:30** Li ze iMat 18.8; iMak 9.43 § **5:31** Li ze iDeut 24.1-4; iMat 19.7; iMak 10.4 * **5:32** Li ze iMat 19.9; iMak 10.11-12; iLuk 16.18; 1 iKori 7.10-11 † **5:33** Li ze iLev 19.12; iNoba 30.2; iDeut 23.21 ‡ **5:34** Li ze iJem 5.12; Aza 66.1; iMat 23.22 § **5:35** Li ze Aza 66.1; Iwolo 48.2 * **5:38** Li ze Okiali 21.24; iLev 24.20; iDeut 19.21 † **5:43** Li ze iLev 19.18

³³ "A gbo li suọ khi a gueye ẹgbo ena ẹlele, 'A khi da ironga ni a rọ nga, ama emini u romhi Onomhuẹ rọ nga, khi da ọ, ligho rọli tse.'†

³⁴ Emini mhi ke gue ẹ ye ẹ mena khi, khi ga romhi isheli kpa. Khi romhi idane irari khi oobọ ukpekhomhi oyi Eshinegba o la.‡

³⁵ Khi gbo li romhi ekekhe, irari khi loli khi akphawe-nga oyi Eshinegba. Wekhi iJerusalemu, irari khi loli o khi ẹoli oyi Oghie no fune.§

³⁶ Khi ga ri ukhomhi oye romhi ishe, irari khi waa ya dobe ri ẹtsui oghuo kpe bishi a we khi eri u dobe rọli ya pfuase-a.

³⁷ Ungmemhi oye o lese migha shi ii, okekhi iye, emini o da doşẹ igho ne, obọ oyi Okphaghie o te bhale.

Khi ri onobe fali ota onobe

(iLuk 6.29-30)

³⁸ "A suọ khi a kpe ngme ọli, khi, 'A ri ukpeloe fata ukpeloe, ali ekoli o fata ekoli.*

³⁹ Ama mena, mhi gueye ẹ, a khi riẹle ọgbo to ọ ini ọ riẹle ẹ onobe. Ini ọgbo, ọ lase ẹ esọ obita nyene ona ọgobo na li gbo lase.

⁴⁰ Ini ọgbo ọo nono ni loli lue ẹzo, ni loli rọ mie ẹ awulu oye, bie gbo gueghie oni u sọ kpọke ma ọ nali.

⁴¹ Ini ọgbo ọ ri itoto lie u tsua itsua na lue imali oghuo, tsua we imali eva.

⁴² Ini ọgbo ọ mhila ẹ emhi, rona li. Ngmomhi na oni ọ ye ongmomhi deba ẹ.

Mholi inono na ebe ẹ

(iLuk 6.27-28,32-36)

⁴³ "A she suọ khi a lie, 'Nono ingme oyi onuzi-ava oye, u ke biselemhi obe ẹ.'†

⁴⁴ Ama mhi gueye ẹ. Nono ingme oyi obe ẹ, u gbo sọ iromhi na eni mu okholi vule shi ẹ ọ.

⁴⁵ U kha lina, eri u wa ngeli abi ite na iloghie. Irari khi loli ọ ri ovọ oyọli ẹ to na ẹgbo okholo ali ẹgbo enete. Igho ọ gbo lie ruşẹ amẹ na ẹgbo okholo abi ọ lie ruşẹ ọli na ẹgbo enete.

46 Sẹ u ke li ya mẹ asha mhue eleli obọ oyi Eshinegba ini u lẹsẹ nono ẹgbọ ni e nono ingme oye? Egbegbi emionoga e lili ẹ ligho.

47 Ini o khia khi inyoghuo ẹ tse u lẹsẹ ẹ tse, ige ikhioda ni o la yeye ali eni ẹa miesuo o? Eni ẹa miesuo e lili ẹ ligho.

48 Itobo ona, ze ni u gba pfo abi Itẹ na iloghie o li gba pfo.”‡

6

Osesẹ isomhopfa

1 “Gue kia ini u khi riele igue-ngeli abamemhe ukpeloe ẹgbọ. Ini u wa a ligho, wa a ya mhue eleli obọ oyi Eshinegba Ita ni o la iloghie.*

2 “Ini u ri isomhopfa na ẹgbọ ni ẹa mhue, khi roli pfi akala ke kiakia, abi eni ẹa miesuo ẹẹ li elemhi owa ugamhi ali ifuapfe. Eri ẹ ligho ni ẹgbọ e ba kuẹghie we. Abi o li mhi li gue ẹ ye ẹ, khi, e she mie eleli eyewe se.

3 Ama rona oni o la omunu, khi ze ni ogboese o lẹsẹ.

4 Eghẹghẹ agho o khi emhi osheli, ni Itẹ ni o la iloghie ni oo mẹ emini u riele elemhi osheli, o ri eleli ne.

Osesẹ abi a lie so iromhi (iLuk 11.2-4)

5 “Yeye o ye ini u ya so iromhi khi ya riele oli abi eri ugamhi ku alo ni ẹẹ migha epfe ode ali elemhi owa ugamhi ini ẹgbọ e ba ke mẹ we. Abi o li mhi lie gue oli ẹ ye ẹ khi e she mhue eleli oyewe gba se.†

6 Ama ini u ya so iromhi, lo elemhi owa oye, u khukhu ode, u so iromhi ghi Ita ẹ ni o la osheli, Itẹ ni o la osheli ni oo mẹ emini a li osheli, o ya ri eleli gba ne.

7 Ini u ya so iromhi, khi ke riele ungmemhi oghuo ngme itingmingme, abi eni ẹa miesuo ẹẹ li. Eri ẹẹ dabi khi ingmemhi ni e bu dose Eshinegba oyewe o ro suo we.

8 Khi li abi wewe. Itobo khi Itẹ o she kpe lẹsẹ emini u wa nono neni u mhila li.

9 “U kha so iromhi, ke lie:

“Ita anye ni o la iloghie,
anye ri ufumhi na

eva oye no pfuase,

10 ze ni Omhesẹ oye o bhale.

Ze ni a riele oghuemhe oye
eke agbo abi a lie riele oli
obini iloghie.

11 Ri eminale ona
ogbe-namo na anye.

12 Gbe olamhe kua na anye,
abi anye lie gbe kua
na ẹgbọ ni e lamhe shi anye o.

13 ‘Khi ze ni anye
de pfilo imufe,
mie anye pfuese obọ oyi okphaghie.’

14 U kha gbekua na eni e lamhe shi ẹ o, Itẹ na iloghie o ya li gbekua ne.

15 Ama ini u wa a gbekua na eni e lamhe shi ẹ o, Itẹ na iloghie o ya li gbekua ne.‡

Abi a lie pfi azumhi

16 “U kha pfi azumhi, khi wushe alo-a shi ukhomhi abi eni ẹa miesuo ẹẹ li. Eri ẹẹ nyene alo ze shi ukhomhi ini ẹgbọ e ba lẹsẹ khi ẹẹ pfi azumhi. Abi o li mhi li gue ẹ ye ẹ, e she mhue eleli oyewe se.

17 Ama u kha pfi azumhi, ri oili shishi ukhomhi ro dala egbe-a, u pfiono itsu-a shi ukhomhi,

18 ini ẹgbọ e khi lẹsẹ khi azumhi wa pfi. Ama oni Itẹ ni oo mẹ osheli nya o ya ri eleli ne gbodojo.

Epfue ena obini iloghie (iLuk 12.33-34)

19 “Khi ti epfue ma leghe na egbe ẹ shi elemhi agbo ona, ni ifu e la le emhi, ni emhi e la mu oghuoghuo-a, ali ni ighiatọ e la dobe ẹ do.§

20 Ochoghọ ti epfue ma iloghie ni ifu ẹa dobe la le emhi, ali ni emhi ẹa la mu oghuoghuo-a wekhi ighiatọ e dobe la do.

21 Irari khi asha ni epfue oye o la agho udu oye oo la.

Akpá oyi idiegbe (iLuk 11.34-36)

22 “Ikpamhi alo e khi akpá ni idiegbe o mhue. Ini ukpeloe oye o dala, egbe eye nya o khi akpá.

23 Ama ini alo eye ẹa ti, idiegbe eye nya e khi alo ebili. Ini a ke bhale ya ẹ khi akpá ni o la idiegbe oye o khi obili, se oni obili o ke beshi lie gba ramhi shi idiegbe oye!

‡ 5:48 Li ze iLev 19.2; iDeut 18.13 * 6:1 Li ze iMat 23.5

† 6:5 Li ze iLuk 18.10-14 ‡ 6:15 Li ze iMak 11.25-26

§ 6:19 Li ze iJem 5.2-3

Eshinegba ali epfue
(iLuk 16.13; 12.22-31)

²⁴ “Ogbokhoghuo ọa dobe ya ga ega ava. Eri ọ ya nono ingme oyi oghuo, elemhi onokpọle eẹ bi ọli. Ọ ya ke suọ esọ na oghuo, ọ ri ukpọle gbe onokpọle. Ogbọ ọa ya dobe ga Eshinegba ali ukpaghọlo utoghuo.

²⁵ “Onana o zẹ ni mhi rọ gueye u khi ke sa usamhi emini a le ali emini a da, wẹkhi usamhi egbe e emini u ya sọ. Agbọ oye ọa fu doṣe eminale? Abi khi eri idiegbe oye ọa fu doṣe ode?”

²⁶ A bino ipfeli ni e la idane, ẹa rọ kọ wẹkhi eri eẹ khiṣe tima shi aka. Ama eri Itẹ na iloghie ọ kie ri ẹlo e ẹ khu wẹ. Aa mu ẹlo e doṣe wẹ?”

²⁷ Ongeṣe onoghuo ọ dobe ya ri isamhi ali ayele khi iwakati oghuo kpe ma agbọ oyọli?”

²⁸ “Elo o zẹ ni a rọ ọ sa usamhi ode ni a rọ ọ ku egbe? A bino idodo ni e la ifui ebuli, khi ẹa ya gbe akanya wẹkhi eri e fia ide zu egbewe.”

²⁹ Ama mhi gueye e khi ashini Oghie iSolomoni ọ mhue ufumhi ramhi, ọa khu e akhue ramhi udodo okhoghuo ena.*

³⁰ Ini Eshinegba ọ lina ri ide ku ebuli tse, ni o kha la ọ amo, akọ o to-a, se ọa ke lie li ri ode ku e? Eṣe egbọ ni irudunga oyeṣe o she.”

³¹ Itobọ ighọ khi ke yele obini u ya me eminale le ali obini u te ya me da, ali obini u te ya me ide ku egbe.

³² Emhi enana eni ẹa miesuọ e na khu, ama Itẹ na iloghie ọ leṣe khi a kha mholi emhi eghogho kpa.

³³ Ochoghọ kpe zẹ ni Eshinegba ọ mhese shi agbọ oye ne, ni u ri eni omhese gbe akanya, khi ọ ya ri emhi enekpọle nya ma ọ ne.

³⁴ Irarighọ, khi ke zẹ ni ayele akọ o nase udu amo, akọ o ya sa usamhi egbọli. Ogbelẹ ogbogbọ o mhue anasemhe oyọli.”

7

Igue egbo ezọ
(iLuk 6.37-38,41-42)

¹ “A khi gue egbo ezọ, ini Eshinegba ọ khi gue e ezọ.

² Irari khi abi u li gue egboese ezọ, ighọ Eshinegba ọ li ya gue ezọ oye. Emini u rọ mhese na ogboese a li rọ ya mhese ne.*

³ “Elo o zẹ ni u rọ me uku ni o la inyoghuo e ẹlo e ni u waa rọ me ufolo ọara ni o pfida e ẹlo e?”

⁴ Se u ke lie gueye inyoghuo e, ‘Zẹ ni mhi rue e uku ẹlo e le,’ ni yeṣe oye wa a rọ me ufolo ọara ni o pfida e ẹlo e?”

⁵ Yeṣe ọ ri ugamhi ku alo, kpe rue ufolo ọara ni o pfida e ẹlo e-a ne neni u tigbe ya meke rue oni o la oyi inyoghuo e ọ-a.

⁶ “Khi ri emhi ipfuaṣe na ewa. Khi pfi emini o mu ẹlo e abi igolu ghi igulu. Eri e ya wu wẹ eke-a, e sọ alo okhọli ghue e.”

Mhila, u nono, u kpheli
(iLuk 11.9-13)

⁷ “Mhila khi a ya rọ ne. Nono khi u ya me rue, kpheli obọ ode khi a ya khueghie-a ne.”

⁸ Irari khi oni ọ mhila, lọli a rọ ọ na. Ogbọ ni ọ nono lọli ọ me e rue. Oni ọ kpheli obọ ode, lọli a khueghie-a a na.

⁹ “Ongeṣe onoghuo ọ bia ni omiọli ọ ya mhila li ibuledi ni ọ ya rue echeli na li?”

¹⁰ Ọ kha mhila e afele, enye u ya rue na li?”

¹¹ Ini eṣe ni a khi egbo ebe a leṣe abi a li ri eminete e na imi e, se Ita ni ọ la iloghie ọ ke beṣhi li ya ri eminete na egbo ni e mhila li?”

¹² Irarighọ, abi u nono ni ogbo li ri ele deba e, yeṣe li lighọ ri ele deba li. Irari khi emini Ushi oyi iMosisi ali emekeguele e seṣe nya na.†

Ode unuekpe na pfi ali ona gbada
(iLuk 13.24)

¹³ “Rọ te ode unuekpe na pfi lo. Irari khi ode unuekpe na gbada ali ode agbala na gbada o khi ode ni o je owa ere, ebubu egbo e rọte ọ.”

¹⁴ Ode ni o je iloghie eri oo riele, ode unuekpe ni a te e je ọ, oo pfi, ama ikuku egbo e rọte ọ.

Ọara ali ikpamhi eyọli
(iLuk 6.43-44)

¹⁵ “A be eke ma emekeguele egbhọli. Eri e ri eke osumha ku egbe, ama elemhi udu oyewe, idumhi ni e nyanọ ogbo le e khi.”

* 6:29 Li zẹ 1 Ighie 10.4-7; 2 Okhe 9.3-6 * 7:2 Li zẹ iMak 4.24 † 7:12 Li zẹ iLuk 6.31

16 Angeli oyewẹ o rẹ wẹ ẹ khase emini e khi. Okphẹkphẹ ọa ya mọ udumhi olomu, wẹ khi eri ọọ mọ udumhi okhua eni.

17 Ọara onete ọọ mọ udumhi onete. Ọara ni ọa ti ọọ mọ udumhi ni ọa ti.

18 Ọara onete ọa ya mọ udumhi ni ọa ti, wẹkhi eri ọara ni ọa ti o dobe ya mọ udumhi onete.

19 Ọara kpa ni ọa da mọ udumhi onete ne, eri a ya khi ọli pfi, a tose ọli a.‡

20 Itobo igho emini emekẹguele ẹgbhọli ẹẹ riẹle, u te ẹ lese wẹ. §

Mhi aa lese oni u khi (iLuk 13.25-27)

21 “Ọa khi ọgbokpa ni ọọ lu mhe, ‘Onomhue, Onomhue’ ọ ya lo eghiele oyi Eshinegba, ama ẹgbọ ni ẹ riẹle ọghuemhe oyi Itamhe ni ọ la iloghie.

22 Ini ẹle iguezọ o ramhi, ebubu ẹgbọ e ya lie mhe, ‘Onomhue, Onomhue, anye ẹẹ she ri eva oye me eke guele, anye ri eva oye khu ẹgbọ iyemhe ebe egbe-a, anye gbo gbe ikanya onyaloa ododa?”

23 Eghẹghẹ agho mhi ya gueye wẹ gboo, ‘Mhi aa lese ẹ. A vu mhe ana le pia, ẹẹ ẹgbọ okhọlo ena.’*

Egbọ ava ni e to owa (iLuk 6.47-49)

24 “Ogbokpa ni ọ da suọ ungmehi oyemhe ni ọ da roli gbe akanya ne, eri ọ li abi ọgbọ ọlesingme ni ọ to owa nga ukhomhi eche.

25 Ini amẹ o rie rue, ni ochikpho o ro tu, khi akpekpeli o rie li gbe oni owa ogho, ọa o ya de, irari khi ukhomhi eche a to li nga.

26 Ama ọgbọ ni ọ da suọ ungmehi oyemhe ni ọa da roli gbe akanya ne eri ọ li abi oyeghe ni ọ to owa nga ekhashe.

27 Amẹ o kha rue, ni ochikpho o ro tu, ni akpekpeli o ro li gbe oni owa ogho, oni owa o de kua, o de udemhi osanabe.”

28 Abi iJesu ọ ro ngme se, oseşe oyoli o ri abo sha eni e legba.

29 Irari khi eri ọ seşe ẹgbọ abi ọgbọ ni ọ lese emini ọọ seşe.†

‡ 7:19 Li ze iMat 3.10; iLuk 3.9 § 7:20 Li ze iMat 12.33

* 8:4 Li ze iLev 14.1-32 † 8:11 Li ze iLuk 13.29 ‡ 8:12 Li ze iMat 22.13; 25.30; iLuk 13.28

8

Omose ashomha (iMak 1.40-45; iLuk 5.12-16)

1 Abi iJesu ọ rote ukhomhi ute tiemhile, ebubu ẹgbọ e bhale deba li.

2 Igho omose ashomha oghuo ọ bhale ya wugha iJesu odalo, ọọ li, “Onomhue, ini o ghole ẹ, u dobe ya rẹ mhe ze.”

3 IJesu ọ nise obo-a ti ọli, ọọ li. “O ghole mhe, khi oni ọ ze.” Aghoaghọ oni omose ọ ze.

4 IJesu ọọ li, “Khi gueye ọgbokhoghuo, ama ka ri egbe ẹ khase ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba, ni u riẹle iluasobo ni iMosisi ọọ a ke riẹle ini a ri oni efafe mu pfuase.”*

Irudunga ni okhọli-okhue ọ rokhashe (iLuk 7.1-10)

5 Abi iJesu ọ ro lo iKapanomu le, okhọli-okhue ni ọ mhese na ekhọli-okhue egbhueshe oyi iRomu oghuo ọ bhale ya lema li ikpaghiobo.

6 Ọọ li, “Onomhue, oni ọọ ga mhe ọ ga yeshi apfe ẹ ghu-a egbegbo. Eri ọ guoghọ a.”

7 IJesu ọọ li, “Mhi ya bhale ya roli ze.”

8 Oni okhọli-okhue ọọ li, “Onomhue, iiye, lese ngme oni ungmehi tse, khi oni ọọ ga mhe ọ ya ze. Irari khi mhia fu te ni u wa bhale apfe oyemhe.

9 Mhemhe oyemhe, mhi li mhọli ekhọli-okhue eni e fu dose mhe, mhi li mhue elese ni mhia mhese na. Mhi kha gueye ona ọ ke le, ọọ le, mhi ẹlese ọ bhale, ọ bhale. Mhi khe oni ọọ ga mhe ọ li ona, ọ li ọli.”

10 Abi iJesu ọ ro suọ emini oni omose ọ ngme, abo e sha li. Ọọ eni ẹ deba li, “Abi o li mhi li gue ọli ẹ ye ẹ ena khi mhia me irudunga onabi onana ghue eke iZireni.

11 Mhi gueye ẹ khi ebubu ẹgbọ e ya rote obini ovọ o te ẹ ngale ali obini ovọ o te ẹ lo eko, bhale ya nu Aburaamu ali Aziki ali iGiekopu shitọ ukue na eghiele na iloghie†.

12 Ama ẹgbọ ni ẹ kha lá iloghie, a ya pfi wẹ je eke alo ebili ni e la ke viẹ, ẹẹ le akọ akọ.”‡

13 IJesu ọọ oni okhọli-okhue ogho, “Ke je khi o ya ligho ne abi u li mhọli irudunga egho.” Igho oni ọọ ga li ọ ze oni eghẹghẹ ni iJesu ọ la ngme ọli igho tee.

* 7:23 Li ze iWolo 6.8 † 7:29 Li ze iMak 1.22; iLuk 4.32

*Ijesu o ri ebubu egbo ze
(iMak 1.29-34; iLuk 4.38-41)*

¹⁴ Abi ijesu o ro bhale apfe oyi iPita, o me khi ogo iPita ni okpotso o yeshi khi oo ghu ughuamhi iba.

¹⁵ Ijesu o ri obo ti oli, eni iba e lase oli egbe le. O vule o fele oli epfese.

¹⁶ Abi ogbomhi o ro mu eke, ebubu egbo e woloo eni e mholi ayemhe ebe ododa bhale ghi ijesu. Igho ijesu o ri ungmehi unu khu we eni ayemhe ebe egho egbe ku a. O gbo ri eni ee ghua nya ze.

¹⁷ Eri a me enana ni ungmehi ni Azaya omekeguele o ngme o bhale ya tse; Ni oo, "Lolighuo o mie awa umha-ze,

o tsua ighuamhi eyawa ya kua."§

*Emini ideba-ijesu-kia o ya mie ogbo o rue
(iLuk 9.57-62)*

¹⁸ Ijesu o me olele egbo ni e le gaso oli, oo ze ni wewe e da je ukiekie obini o kpole oyi oke oniemhi iGalili.

¹⁹ Osese Ishi eyi iMosisi oghuo o bhale deba li oo li, "Osese, mhi ya debe ke je obiobini wa je kpa."

²⁰ Ijesu o sori o, oo li. "Inyako e mholi ese, ipfeli e mholi eko, ama Omi Ogbo o mholi ashini o de ukhomhi e gbe."

²¹ Omose olese ni o khi omo odukhokho oyoli, o lu oli, oo li, "Osese, ze mhe kpe je apfe ya ri itamhe ni o ghu-a to ne."

²² Ijesu o sori o, oo li "Ke deba mhe, ze ni eni e ghu-a e ri eni e ghu-a to."

Ijesu o pfomhise akpekpeli ukhomhi oke oniemhi

(iMak 4.35-41; iLuk 8.22-25)

²³ Ijesu o lo elemhi oko-oke oniemhi, eniye odukhokho eyoli e li lo deba li.

²⁴ Utoghuo-kpe, akpekpeli oniemhi oo li oni ukhomhi oke oniemhi. Ukuku emhi o kpole deni ni oni oko-oke oniemhi o ro ku lue. Ama ijesu oo lese-a

²⁵ Eniye odukhokho eyoli e ya guise oli le, e oli, "Onomhue, tsumhi anye! Awa ya pfua!"

²⁶ Oo we, "Elo o ze ni a ro lina na ulishi, Eri irudunga oyee oo na beshi she?" Igho o vule nu oni akpekpeli ngme, oni oke o de ma.

§ 8:17 Li ze Aza 53.4

²⁷ Abo e sha egbo nya ni e la agho, e mhila, "Ogbo nabise onana o khi, egbegbi ozughu oyi oke oniemhi ali akpekpeli e ga suo eso o na li."

Ijesu o ri emose ava eni e mholi ayemhe ebe ze

(iMak 5.1-20; iLuk 8.26-39)

²⁸ Abi ijesu o ro da je ukiekie obini o kpole oyi oke oniemhi iGalili obini iGadara, emose ava ni e rote atalimhi lasele e bhale deba li. Eni emose ava ena e mholi ayemhe ebe ni e yese we ngme ni o rewe nono ingme. Egbo ea ke gbudu rote oni ode dose.

²⁹ Eni ayemhe ebe egho ni e la eni emose egbe, e tse se utoghukpe, e oli, "Elo e ku anye ali yeye gbe, yeye Omi Eshinegba? Eri u bhale ya nase anye neni oni eghoghe o ramhi?"

³⁰ Igulu ni e bu e la epfe agho le eminale.

³¹ Igho eni ayemhe ebe egho e lema ijesu, e oli, "Ini u khu anye ya fie, khu anye ya lo eni igulu egho egbe."

³² Igho ijesu oo, "A ke vu!" Igho e lasele ya lo eni igulu egbe. Eni igulu nya e na ya tiemhi eseso oni ute, ya lo oni oke, e ghuloo.

³³ Emose ni e ri eni igulu u kia, e na kua, e je ifui apfe ya guele emini a me ali emini eni emose ni e mholi ayemhe ebe e me.

³⁴ Igho egbo ni e la oni eoli nya e fie lasele deba ijesu. Abi e ro me oli, e lema li o kpekpe o lase wewe eke le.

9

*Ijesu o ri omose ni o guoghoo-a ze
(iMak 2.1-12; iLuk 5.17-26)*

¹ Ijesu o lo oko-oke oniemhi, o da oni oke iGalili mu egbe pfi je ukiekie obini o kpole, o bhale apfe oyoli obini iKapanomu.

² Emose egho e tsua omose ni o guoghoo-a shi iya bhale. Abi ijesu o ro me irudunga oyewe, oo oni omose ni o guoghoo-a, "Ri obo shi udu, omimhe, a she ri olamhe topfa e."

³ Igho esese Ishi eyi iMosisi eghuo e nu egbe we ngme, e lie, "Oni omose ona o pfi unu-a!"

⁴ Ijesu o lese usamhi ni e sa, o mhila we, "Elo o ze ni a ro sa isamhi ebe udu?"

⁵ Onoghwo o keḷe mhe ya ngme oni omose ne? Ni mhi lie, 'A she gbe olamhe kua ne,' Ali 'Vule ke kia?'

⁶ Ama, ni a ro lese khi Omi Ogbō o mhuē afu elemhi eke agbō ni o ro gbe olamhe kua na ogbō." Igho, oo oni omose ni o guoghō-a, "Vule, rue iya oye u ke je apfe."

⁷ Igho oni omose o vule oo je apfe.

⁸ Abi eni ebubu egbo e ro me ona, abo e sha we. E kuēghie Eshinegba ni o ri afu onana na egbo.

Ijesu o lu iMatiu o deba lue
(iMak 2.13-17; iLuk 5.27-32)

⁹ Abi ijesu o rote agho je odalo, o me khi omionoga oghuo ni a lu iMatiu, o shito okholo ni a la miono oga. Oo li, "Deba mhe." Igho o vule deba li.

¹⁰ Abi ijesu o ro la owa oyi iMatiu le eminale, emionoga eni e bu elese ali ena olamhe e bhale ya ku ma we o, e ga nu oli ali eniye odukhokho eyoli le eminale.

¹¹ Abi egbo iFarisi eghuo e ro me ona, e mhila eniye odukhokho eyoli, ee, "Elo o ze ni osese oye e o ro nu emionoga ali ena olamhe e le eminale?"*

¹² Ijesu o suo ona, oo we, "Oni o toto oa mhuē emini o ri obo e li, ama oni oo to oo ye apfe obo.

¹³ A ka wena emini a ri ona ngme, ikhi, 'Oa khi iluasobo e ghole mhe, ama isomhelemhi' Oa khi egbo eni e pfuase ne mhi bhale ya lu e mu pfi, ama egbo ena olamhe."†

Omhila oyi ingme azumhi
(iMak 2.18-22; iLuk 5.33-39)

¹⁴ Eniye odukhokho eyi iJoni Oni oo batazi egbo, e bhale deba ijesu, e mhila li, "Elo o fe ze khi anye ali egbo iFarisi, khi anye e pfi azumhi ni eniye odukhokho eye ea ro pfi?"

¹⁵ Ijesu oo we, "Emole omose ni oo rue omueshi onogbo e famhi ya mhuē iyese udu-a ini oni oo rue omueshi o kie la we iteva? Eghēghē oo bhale ni a ro ya rue oni omose ni oo rue omueshi onogbo iteva oyewe vu, eghēghē agho e ro tigbe ya ke pfi azumhi.

¹⁶ "Ogbō oa ya gbela ode onogbo toma onodio, ini a me ghō, onodio ogho o ya

nyano-a toma onogbo, o fia ese ni o ke fu ne shi o.

¹⁷ U ke neta khi eri ogbō o ya ku onyo onogbo kulo akpaba ekuē elamhi onodio,‡ ini a me ghō, eri oni akpaba o ya ve-a, oni onyo o ku kua, oni akpaba onyo o li opfu-a. Onyo onogbo a ku e shi akpaba onogbo, eghēghē agho, oni onyo ali oni akpaba onyo e ga migha."

Omo omueshi ni o ghu-a ali okpotso ni oa ze
(iMak 5.21-43; iLuk 8.40-56)

¹⁸ Abi oni ungmehi o kie la ijesu unu, okhemhuē iju oghuo o bhale ya wugha li odalo, oo li, "Kpekpe bhale ya ri obo ti omimhe ni o lese ghu-a, ni o guale."

¹⁹ Igho ijesu o vule deba li vu, eniye odukhokho eyoli e li deba li.

²⁰ Igho okpotso oghuo ni oia e she ku oli egbe ramhi ikpe igbeva o rote ukhokho ti mama ijesu, o ri obo ti oli eso ode.

²¹ Itobo khi o she ngme oli shi udu khi, "Mhi kha da lese ri obo ti ijesu ode tse ne, mhi ya ze."

²² Igho ijesu o mu egbe nyene, o me oli, oo li, "Kpotso khi ke ze ni ulishi o muē irudunga ni u mhuē o she re ze." Agho agho oni okpotso o ze.

²³ Abi ijesu o ro ramhi owa oyi oni okhemhuē, o bhale ya e khi egbo e la agho. Ee vie oni omueshi ni o ghu-a egho. Agho oo li nyoghoo.

²⁴ O gueye ogbokpa o lase agho le, khi oni omueshi oa ghu ne khi eri o lese-a. Eni egbo e suo ungmehi ni o ngme, ee gia li.

²⁵ Eni egbo e fie je olase se, ijesu o lo elemhi oni owa, o mu oni omueshi obo, oni omueshi o vule.

²⁶ Okeke oni ingme ona o gbhiaku asha kpa oni edeli.

Ijesu o khueghie ezalo ava alo-a

²⁷ Ijesu o ke rote agho vu je odalo, ezalo ava e deba li. Ee tse se lema li, e lie oli, "Mhuē isomhelemhi na anye, omi iDefidi."

²⁸ Abi ijesu o ro lo elemhi oni owa, eni ezalo ava e bhale deba li. O mhila we, "A miesuo khi mhi ya dobe re e ze?"

E ke oli, "Guegueue."

* 9:11 Li ze iLuk 15.1-2 † 9:13 Li ze iMat 12.7; Osia 6.6

‡ 9:17 Akpaba oyi ekuē elamhi egbo iju e ku onyo o shi.

²⁹ Igho iJesu o ri obo ti we alo, oo we, “Alo eye e e khueghie-a abi a mhue irudunga.”

³⁰ Ikpamhi alo eyewe e khueghie-a. IJesu o tse agua ye we e khi gueye ogbokhoghuo emini a me.

³¹ Ama asha ni e ramhi kpa, eri e gueye egbo, e gue ingme oyi iJesu ye egbo asha kpa.

Ijesu o ri ungmene ze

³² Eni emose e vu, a tsua omose oghuo ni o mhue ayemhe ebe bhale, ni o a li ngme unu.

³³ IJesu o khu oli oni ayemhe ebe ogho egbe ya lase, oni omose o ngme. Abo e sha ogbokpa e lie, “Anye ea kpe me ingme onana ghue eke iZireni.”

³⁴ Ama egbo iFarisi e lie khi oghie oyi iyemhe ebe o ri ekpabo na li. Loli o ze ni o ro dobe e khu egbo ayemhe ebe egbe-a. §

Egbikanya eyi Eshinegba ea bu

³⁵ IJesu o kia la eoli khi eoli sese ungmehi oyi Eshinegba elemhi owa ugamhi eyewe, o tse abo usomhi onete oyi Eghiele oyi Eshinegba. O ri egbo ni e mhue ighuamhi khi ighuamhi i ze.*

³⁶ Abi o ro me eni ebubu egbo, elemhi we e lala li irari khi udu oyewe o a sheshe itobo khi ea mholi oni oo kpaghie we obo, abi isumha ni ea mhue orewekia. †

³⁷ O gueye eniye odukhokho eyoli, “Oni ikhiese oo gbedi gba, ama khi eni e khiese we, ea bu.”

³⁸ “A so iromhi, ni Eshinegba oni o mhue ikhiese, ni o ghie eni e ya khiese oni ikhiese fie lasele.” ‡

10

Ijesu o ghie ighiusomhi na kee ogbava eyoli fie

(iMak 3.13-19; iLuk 6.12-16)

¹ IJesu o lu eniye odukhokho ogbava eyoli kugbe. O ri afu na we, e ke ya khu iyemhe ebe ododa egbo egbe-a, e gbo ri egbo ni e mhue ighuamhi ododa ke ze.

² Eva eyi eni ighiusomhi na kee ogbava na. Oni odode khi ISamo ni a gbolo o lu

iPita, ali inyoghuo oli, Aduru. IJemhisi ali inyoghuo oli ni a lu ijoni ni e khi imi iZebedi.

³ IFilipu ali iBatolomiu. ITomosi ali iMatiu ni e khi emionoga. IJemhisi omi Afeusi ali iTadiusi.

⁴ ISamo ni ingme o ghoo mu egbe ali iJudas Isikaroti ni o ri iJesu de.

Usomhi ni a ghie eni etuogbava

(iMak 6.7-13; iLuk 9.1-6)

⁵ IJesu o ghie eniye odukhokho ogbava ena fie, o tse agua yewe, oo we, “A khi je eoli oyi egbo iJeta wekhi eoli na eke iSameria.

⁶ Ochoghoo a le deba egbo iZireni ni e li abi isumha ni e waa.

⁷ Abi a lie ke le, a ke tse abo usomhi onayewe, a lie we, ‘Eghiele oyi Eshinegba o she ti bhale.’

⁸ A ri egbo ni e mhue ighuamhi ze, a ri eni e mhue efafe ze, a guise eni e ghu-a le, eni e mhue ayemhe ebe, a khu we ewe egbe lasele. Afue a ri eni ekpabo ena na e, a re we kpaghie egbo obo afue, a khi mie ifata shi o.

⁹ Abi a lie le ena, a khi tsua ukpagho okhoghuo shi omoo-emhi.

¹⁰ A khi tsua ekuwe pfi so, wekhi itsua na ro so elese, wekhi ekuwe ni a so, wekhi ukpokpo na ro a to okpo, irari khi asha ni ogbo o la gbe agho o te e le.*

¹¹ “Eoli oni a da bhale kpa, a kushi ayi ogbo no da kpe abo mie e, ramhi eghenge ni a ya rote agho vu.

¹² Neni a ya so ukhomhi owa okhoghuo, a kpe lie, ‘Opfomhe o la oni owa ona.’

¹³ Ini egbo ne la oni owa e kpe abo mie e, opfomhe oyee o ka nu we la, ama, ini ea mie e, opfomhe oyee o gbo nyene deba e.

¹⁴ Ini a bhale eoli, khi egbo ne la oni eoli ea da kpe abo mie e ne, a kpe abo o-a na we ini a te o fie lase. †

¹⁵ Ogbele iguezo, mhi gueye e khi Eshinegba o ya mholi isomhelemhi na egbo iSodomu ali iGomora dose oni eoli ogho. ‡ §

¹⁶ A sato khi eri mhi ghie e fie lase abi isumha ne la ifuabo idumhi. Irarigho, a

§ 9:34 Li ze iMat 10.25; 12.24; iMak 3.22; iLuk 11.15 * 9:35 Li ze iMat 4.23; iMak 1.39; iLuk 4.44 † 9:36 Li ze iNoba 27.17; 1 Ighie 22.17; 2 Okhe 18.16; Ezik 34.5; iMak 6.34 ‡ 9:38 Li ze iLuk 10.2 * 10:10 Li ze 1 iKori 9.14; 1 iTimo 5.18 † 10:14 Li ze Ika 13.51 ‡ 10:15 Li ze iMat 11.24; Igbae 19.24-28 § 10:15 Li ze iLuk 10.4-12 * 10:16 Li ze iLuk 10.3

zẹ ni a lẹsẹ ingme abi ẹnye, ama a mhue ikuegbe-a abi anekhukhu.*

*Okhọli ni a ya mu vule shi ẹ ọ
(iMak 13.9-13; iLuk 21.12-17)*

17 “A mu egbe ẹ tsuke, irari khi ẹgbọ e ya mu ẹ bhale ikotu, odalo egbhali ni ẹẹ sọ ẹzọ. E gbe ẹ itali elemhi owa ugamhi eyewe.

18 E ya ri itobọ eva oyemhe muno e bhale deba igovunọ ali enighie, ni a gue usomhi onete oyemhe ye we. A gbo pfi otsẹle oyemhe ye ẹgbọ iju ali ẹgbọ ijeta.

19 A khi yele abi a ya ngme ali abi a ya sọ we, ini e muno ẹ bhale agbala ezọ. Irari khi emini a ya ngme o ya bhale unu oye ẹ ẹghẹghẹ ni a nono ọli shi.

20 Irari khi ingmemhi ni a ya ngme, ẹa ya khi eye ẹ. Ayemhe-no-pfuase oyi Eshinegba ni ọ khi ita ẹ, ọ ya ri ungmehi ni a ke ngme shi ẹ unu.†

21 “Eghẹghẹ na ngme ena, ẹgbọ e ya ri inyoghuo we bhale ni a gbe-a, ita eniye e wolọ imi we bhale na gbolo-a, ighọ eniye e li ya rue itawe bhale na gbe-a.‡

22 Ẹgbọ kpa e ya ke biselemhi ẹ shi irari oyemhe. Ama ọgbọ ni ọ da mu irudunga oyọli mhue ramhi ukpese ne, lolu a ya mie pfuese.§

23 Ini a la asheghuo mu okhọli vule shi ẹ ọ, a na je ẹoli olese. Mhi zẹ ẹ lẹsẹ khi, aa ya gbe akanya ona pfo ne eke izireni neni Omi Ọgbọ ọ nyene egbe ẹ bhale.

24 “Omọ odukhokho ọa lẹsẹ dọsẹ ọga oyọli, wẹkhi eri oni ọọ ga ọgbọ ọ ya fu dọsẹ ọga oyọli.*

25 Omọ odukhokho ọ dobe ya li abi ọga oyọli, oni ọọ ga ọgbọ ọ ya dobe li abi ọga oyọli. Ini a lu ọdapfe iBezebọ, seẹ a ke beshi ẹ lu eni e la oni omhue-apfe oyọli.†

*Oni a ya ke na ulishi oyọli
(iLuk 12.2-7)*

26 “Itobọ ighọ a khi zẹ ni ulishi o mu ẹ irari khi aa me emini a gba khukhu ni ọa ya khueghie a, wẹkhi eri a me emini o sheli ni ọa ya lasele.‡

27 Emini mhi gueye ẹ ẹliyose a ngme ọli lasele ini ogbe o gbe-a. Ungmemhi ni a bẹna gueye ẹ, a la ukhomhi owa ngme ọli lase ni ẹgbọ e suọ gboo.

28 A khi na ulishi ẹgbọ ni o khia khi idiegbe e lẹsẹ dobe ya gbe-a, ni ẹa dobe ya pfuse ọgbọ ayemhe-a. Ama a na ulishi oyi Eshinegba no kha gbe-a se ọ gbo mhue ekpabọ ro ya pfuse ayemhe-a elemhi ilimhi iriere.

29 U lẹsẹ khi ukpaghuo a ri ipfeli otuava de? Ama aa me ọngewe ni ọ ya ghu-a ni Eshinegba ọa ya lẹsẹ.

30 Eshinegba ọ she leli egbegbi itsu ni e la ẹ ukhomhi nya.

31 Itobọ ighọ, a khi zẹ ni ulishi o mu ẹ, irari khi a mu ẹloe dọsẹ ipfeli ni e bububu.

*Eni e migha na ijesu ali eni e kie ọli
(iLuk 12.8-9)*

32 “Ọgbọ ni ọ da gue ungmehi oyemhe ye ẹgbọ ne, mhi ya li gue ingme oyọli ye Itamhe ni ọ la iloghie.

33 Ama ọnini ọ da la ukpeloe ẹgbọ kie mhe, mhi ya li kie ọli ukpeloe oyi Itamhe na obini iloghie.§

*Ijesu ọa ri opfomhe bhale ama okemhi
(iLuk 12.51-53; 14.26-27)*

34 “A khi sa khi opfomhe mhi ro bhale eke agbo. Mhi aa ro opfomhe bhale, ama ogbhoro.

35 Eri mhi bhale ya to okhue na

“Omose ali itali,
okpotso ali inyọli,
osamọ ali inyodoli.

36 Unuekpẹ oyi ọgbọ,
ebe ọli e la.*

37 “Ọgbọ ni ọ da nono ingme oyi ita okekhi inyọ dọsẹ ingme oyemhe ne, ọa ya dobe khi omọ odukhokho oyemhe. Ọgbọ ni ọ da nono ingme oyi omi ọli dọsẹ mhe ne, ọa ya dobe khi omọ odukhokho oyemhe.

38 Ọgbọ ni ọa da kpha apfida oyọli tsua ni ọ ke deba ete-awe oyemhe ne, ọa ya dobe khi omọ odukhokho oyemhe.†

† 10:20 Li zẹ iMak 13.9-11; iLuk 12.11-12; 21.12-15 ‡ 10:21 Li zẹ iMak 13.12; iLuk 21.16 § 10:22 Li zẹ iMat 24.9,13; iMak 13.13; iLuk 21.17 * 10:24 Li zẹ iLuk 6.40; iJon 13.16; 15.20 † 10:25 Li zẹ iMat 9.34; 12.24; iMak 3.22; iLuk 11.15 ‡ 10:26 Li zẹ iMak 4.22; iLuk 8.17 § 10:33 Li zẹ 2 iTimo 2.12 * 10:36 Li zẹ iMika 7.6 † 10:38 Li zẹ iMat 16.24; iMak 8.34; iLuk 9.23 ‡ 10:39 Li zẹ iMat 16.25; iMak 8.35; iLuk 9.24; 17.33; iJon 12.25

³⁹ Oni o da mu agbo oyoli mhue gagaga ne, o mema ya de oli obo-a, ama oni rue agbo oyoli obo-a shi eke itobo oyemhe ne, o ya me eleli agbo oyoli.‡

Eleli
(iMak 9.41)

⁴⁰ “Ogbo ni o da kpe abo mie e ne, mhemhe o kpe abo mie. Oni o da kpe abo mie mhe, oni o ghie mhe o kpe abo mie. §

⁴¹ Ogbo ni o da kpe abo mie omekeguele oyi Eshinegba ne, o ya mhue isomhopfa onayi omekeguele. Oni o da kpe abo mie ogbo ni o pfuase ne irari khi o da khi ogbo ni o pfuase, o ya mhue eleli oyi ogbo ni o pfuase.

⁴² Ini ogbokhohuo o die ameh ni e pfomhe na egbo eni ea mu eloe ena da ne, irari khi e da khi eniye odukhokho eyemhe, mhi gue o ye e gueguegue khi eleli oyoli oa ya de oli obo a.”

11

Ijesu ali iJoni Oni oo batazi egbo
(iLuk 7.18-35)

¹ Abi ijesu o ro gueye eniye odukhokho ogbava eyoli emini e ya riela se, o je eoli ni e la eke iGalili ya sese, o gbolo tse abo oni usomhi onete.

² Abi iJoni Oni oo batazi egbo o ro la owa ighumha suo ikanya ni iKirisiti oo gbe, o ghie eniye odukhokho eyoli ghi oli,

³ E le ya lina mhila li. “Ye ye u khi oni iJoni o ngme khi o ya bhale, abi anye ri eloe shi eke ke khe ogbo olese?”

⁴ Ijesu o so we o, oo we, “A nyene egbe ya gueye iJoni emini a suo ni a me.

⁵ Ezalo ee khueghie alo-a, eni e guoghwo awe-a, e vule ee kia, a ri eni e mhue ighuamhi eku e idiegbe ododa ze, eleso ee suo eso, egbo ni e ghu-a, a guise we le. A gbolo e tse abo usomhi onete ye egbo eni ea mhue.*

⁶ Ikhivose o khi na ogbo ni oa mholi akhokhomhe shi ingme oyemhe!”

⁷ Eniye odukhokho eyi iJoni ee vu se, ijesu oo ngme ingme oyi iJoni khashe eni e legba. O mhila we, oo. “Abi a ro fie je odagbe ifufu ni a ro ya bino iJoni, ogbo nabise a

dabi khi a ya me? Ebuli ifulo ni akpekpeli o pfi e nga pfi e tiemhi a dabi khi a ya me?

⁸ Ini oa khi igho sho, elo a dabi khi a ya me abi a ro fe fie lase? Omose ni o so itsua eni e somhi otse a sa khi a ya me? Iiye o! Egbo eni ee so itsua eni e somhotse, apfe oyi oghie ee la.

⁹ Elo a fe fie lase khi a ya me sho? Omekeguele? Gueguegue, ama mhi gueye e, oni o gbo fu dose omekeguele a me.

¹⁰ IJoni o khi oni ogbo ni Ebe-no-pfuase o ngme ingme oyoli, ni Eshinegba o la lie, “Mhi ya kpe ghie aghiusomhi oyemhe ralo ne,

ni o ya khueghie ode-a ne.†

¹¹ Abi o li mhi li gue oli ye e khi, iJoni o fu dose ogbokpa ni o la agbo ona ghue, ama, ogbo ni o ga kpoke nya obini Eghiele oyi Eshinegba, o fu dose oli.

¹² Rote egheghe oyi iJoni Oni oo batazi egbo ya ramhi ogbe na amo, Eshinegba o te e ri ikakabo mholi omhese oyoli shi agbo oyi egbo, ama ikakabo egbo e ke ro o lo o.

¹³ Irari khi emekeguele nya ali Ishi eyi iMosisi, e me guele shi eke ramhi egheghe oyi iJoni.‡

¹⁴ Ini a ya lama shi o, iJoni o khi oni Elaja ni e khi o ya nyene egbe bhale. §

¹⁵ A mholi eso, a suo emini mhia gueye e, ni a roli gbe akanya.

¹⁶ “Elo mhi ri agbhotu ona ya khokho? Eri e li abi ikuku eniye ni e shito epfepfe oki ni e lu egbe we,

¹⁷ “ ‘Anye pfi ofele na e, aa lama gbe ishimhi, anye to uwolo

ni a ro vie olimhi shi e o, ama aa lama vie.’

¹⁸ Abi iJoni o ro bhale, eri oo pfi azumhi, oa lama da onyo, irarigho egbo e lie khi, ‘Ayemhe Okphaghiye oo nase oli.’

¹⁹ Ama Omi Ogbo o ke bhale, oo le oo da, egbo kpa e ke lie khi, ‘Ogbo unu-emhi ali odonyo o khi, ni o nu emionoga ali ena olamhe e mu omole.’ Emini Eshinegba oo riela, o ri ilasingme oyoli e khashe.”

Emini eoli ni ea lama mu pfi ee me
(iLuk 10.13-15)

§ 10:40 Li ze iMak 9.37; iLuk 9.48; 10.16; iJon 13.20 * 11:5 Li ze Aza 35.5-6; 61.1 † 11:10 Li ze iMala 3.1 ‡ 11:13 Li ze iLuk 16.16 § 11:14 Li ze iMala 4.5; iMat 17.10-13; iMak 9.11-13

²⁰ Igho iJesu o li ze emuebe na egbo ni e la eoli ni o la gbe ikanya onyaloa ebubu eyoli, itobo khi ea mu pfi, oo li.

²¹ “Epfua o khi ne, iKorazi! Epfua o khi ne, iBetisaida! Irari khi ini ikanya onyaloa ni a gbe ifui eoli eye e khi a li gbe we iTai ali iSidoni lo, e kha she vie osoli na egbewe shi olamhe eyewe, e te olamhe eyewe mu pfi agboagbo.*

²² Ama mhi gueye e khi, o ya somhi iTai ali iSidoni egbe dose e, ogbele iso-ezo

²³ Yeye iKapanomu, eri a nono ni a ya yase e nga idane ramhi irarogbe? Iiye o! Eri a ya pfi e tiemhi ooke ilimhi irierie. Irari khi ini onyaloa ni a gbe khasa e khi a gbe we eke iSodomu lo, o kha la o ramhi amo.†

²⁴ Ama mhi gueye e khi o ya somhi iSodomu egbe dose e, ogbele iso-ezo.”‡

Bhale deba mhe ni u mholi iyemhea (iLuk 10.21-22)

²⁵ Egheghe agho iJesu o lie, “Ita, Onomhue, ni o mhue eke ali ukhuli, mhi tse uwegbe khi emini u ro sheli na eguebe, ali eni e fialo-a, khi u rewe khasa egbo ni ea mu eloe.

²⁶ Igho, Ita, ina o li ghole e shi.

²⁷ “Itamhe o she ri emhikpa nga mhe obo. Ogbokhoghuo o la o, ni o lese oni Omoo, se ni Ita. Ogbokhoghuo o la o ni o lese Ita se ni oni Omoo, ali eni oni Omoo o lama ri oni Ita khasa.§

²⁸ “A bhale deba mhe, ee nya ni a tsua itsua ni ee khose e, mhi ya ri iyemhea na e.

²⁹ A ri egbe mie emini mhi e a ke riela, a rote obo oyemhe wena, itobo khi mhii pfomhe gba, ali khi udu oyemhe o mholi iriegbe-tiemhile, ni a mhue iyemhea.*

³⁰ Irari khi emini mhia lie a riela oni o ze e riela yeghele lo, ali khi eri itsua eyemhe ee fue.”

12

Ijesu o khi Onomhue oyi ele iyemhea (iMak 2.23-28; iLuk 6.1-5)

¹ Egheghe ni a ngme ena, iJesu o rote ifui ishemhi iakpa dose ele iyemhea. Okiamhi

oo gbe eniye odukhokho eyoli. Igho e li be eni iakpa, e le we.*

² Abi egbo iFarisi e ro me ona, e oli, “Ghe khe! Eniye odukhokho eye ee riela emini Ishi eyi iMosisi o lama shi a riela ele iyemhea.”

³ O so we o, oo, “Aa she kpe ze emini iDefidi o riela abi okiamhi o ro gbe oli ali apfoli?”

⁴ Eri o lo elemhi owa oyi Eshinegba, loli ali apfoli, e ya rue ibuledi oni o pfuase le, ni ushi o lama shi e le. Oni ibuledi ona, ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba tse, e lese le oli.†‡

⁵ Abi khi aa rote ebe ushi iMosisi ze oli khi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba ni e la Owa Oyi Eshinegba, ee gbe ushi-a ogbele iyemhea, ama ogbo o ro mu ota so we?§

⁶ Ama mhi gueye e khi ogbo ni o fu dose Owa Oyi Eshinegba o la ana.

⁷ Ini a lese emini a ri oni ungmehi ona ngme shi Ebe-no-pfuase lo, ni oo, ‘Ilelemhi o ghole mhe, o khi iluasobo,’ aa kha ke pfa ezo mu eni ea lue.*

⁸ Irari khi mheme Omi Ogboo mhi khi Onomhue oyi ogbele iyemhea.”

Ijesu o ri omose ni obo oyoli o cheghele-a ze (iMak 3.1-6; iLuk 6.6-11)

⁹ Abi iJesu o rote agho vu, o lo elemhi owa ugamhi oyewe.

¹⁰ Igho omose oghuo ni o cheghele obo oghuo-a, o la akagho. Egbo oghuo e la agho ni e nono ni wewe e mu ingme shi iJesu egbe, igbo e mhila li. E oli, “O fe ti ni a ri ogbo ze ele iyemhea?”

¹¹ IJesu oo we, “Ini ongee o fe mholi osumha, ni o ro de pfilo ateke ele iyemhea, wa a ya fe mu oli o lasele?†

¹² Ogboo o mu eloe dose osumha! Irarigho, Ishi eyi iMosisi o lama shi o, ogbo o riela onete ogbele iyemhea.”

¹³ Igho oo oni omose ni o cheghele obo oghuo a egho, “Nise obo oye-a.” Igho o nise oli-a. Oni obo o na ya to abi onokpole

¹⁴ Igho eni egbo iFarisi e fie ya ye ugabamhi abi e li ya gbe iJesu-a.

* **11:21** Li ze Aza 23.1-18; Ezik 26.1-28.26; iJofe 3.4-8; Emo 1.9-10; iZaka 9.2-4 † **11:23** Li ze Aza 14.13-15; Igbae 19.24-28 ‡ **11:24** Li ze iMat 10.15; iLuk 10.12 § **11:27** Li ze iJon 3.35; 1.18; 10.15 * **11:29** Li ze ijere 6.16 * **12:1** Li ze iDeut 23.25 † **12:4** Li ze iLev 24.9 ‡ **12:4** Li ze 1 iSam 21.1-6 § **12:5** Li ze iNoba 28.9-10 * **12:7** Li ze iMat 9.13; Osia 6.6 † **12:11** Li ze iLuk 14.5

Oni ọọ ga ni Eshinẹgba ọ zẹ

15 Abi iJesu ọ ke rọ lẹsẹ ugbamhi ni e gba, ọ rọte agho vu je oboese, ebubu ẹgbọ e deba li. Ọ ri eni e mhọli umha-ze nya ze.

16 Ọ tse agua yẹ wẹ e khi gueyẹ ẹgbọ ọni lọli khi.

17 Eri a ri ona ri ungmehi ni Azaya ọmekẹguele ọ ngme bhale ya tse, ni ọ la liẹ,

18 “Oni ọọ ga oyemhẹ ni mhi zẹ na,

oni mhi nono ingme oyọli,

ni ọ ri egbe ẹ mu mhe,

mhi ya ri Ayemhẹ oyemhẹ

shi ọli egbe,

ọ ya ri igue-sọ-ẹzọ oyemhẹ

khase ishishi nya.

19 Ọa ya nu ẹgbọ wola

wẹkhi eri ọ ya tsesẹ

ni ọgbọ suọ ifui apfe.

20 Ọ ya kuegbe-a

nu eni ẹa mhuẹ ekpabọ ngeli,

abi a li kuegbe-a mu ọakpa

ni akpekpeli o pfigbe vule.

Ọ ya lẹ elemhi

eni ẹẹ nono ikpaghiobọ,

abi ọgbhali ọa liẹ la apfe

ni amẹ o gbe erali

ni o la umutse pfuse-a,

ya ramhi ni ọ rọ

ri igue-sọ-ẹzọ leghie.

21 Itobọ ighọ ẹgbọ iJeta nya

e rọ regbenga eva oyọli.”‡

Ijesu ali iBezebọ

(iMak 3.20-30; iLuk 11.14-23)

22 Ighọ ẹgbọ ẹghuo e rue ọmọse ọghuo ni ọ mhọli ayemhẹ obe bhale ghi iJesu. Ọ zalo ọ gbo khi ungmehi. Ijesu ọ ri ọni ọmọse ze. Ọọ ngme, ọ gbolo ẹ mẹ eke.

23 Ighọ abọ e sha eni ẹgbọ nya, e mhila, e liẹ, “Abi khi iJesu ọna ọ khi Ọni Ọmiepfuese omi iDefidi ni ẹ khi ọ ya bhale?”

24 Abi ẹgbọ iFarisi e rọ suọ ona, e ke, “Ekpabọ eyi iBezebọ ni ọ khi oghie ọyi iyemhẹ ebe nya, ọ rọ khu ẹgbọ iyemhẹ ebe egbe lasese.”§

25 Ijesu ọ she lẹsẹ usamhi oyewẹ, ọọ wẹ, “Eghiele ni o da kemhi shi iku-iku ni o nu egbewẹ ẹ khọli ne, eri o ya pfua. Ighọ khi

ẹoli ali unuekpẹ ni e kemhi egbe nu egbewẹ ẹ khọli, ẹa dobe ya migha.

26 Ini Ọkphaghie ọọ khu Ọkphaghie lase, ọ she kemhi egbọli. Sẹẹ eghiele oyọli o ke li dobe ya migha?

27 Ini mhi ri ekpabọ eyi iBezebọ ẹẹ khu ẹgbọ ayemhẹ ebe egbe a, ekpabọ eyi ọghuo ẹgbọ eyẹ ẹ e rọ khu wẹ kua? Emini eni ẹẹ deba ẹ ẹẹ riẹlẹ o rọkhasẹ khi aa rọte ode.

28 Ama ini o khia khi Ayemhẹ oyi Eshinẹgba mhi rọ ọ khu ayemhẹ ebe kua, lọli o rọkhasẹ khi Eshinẹgba ọ she ẹ mhese shi ẹ egbe.

29 “Ọghuo ọ fe lẹsẹ ya vule, ọ dose lo apfe oyi ọmose akama ya tsua li itsua vu. Ọa khi eri ọ kpẹ ya gẹ ọli shi eke? Ọ tigbe dobe tsua li itsua owa?

30 “Oni ọa da nu mhe la ne, eri ọ biselemhi mhe, ali khi ọni ọa da nu mhe ti ẹ gbili ne, eri ọ miatse ku a.*

31 Irarighọ, mhi gueyẹ ẹ khi, a ya ri olamhẹ ali ungmehi ipfiunu-a nya topfa ọgbọ, ama aa ya tigbe ri ungmehi ipfiunu-a ni a ngme deba Ayemhẹ-nọ-pfuase topfa ọgbọ.

32 A ya dobe rọ topfa ọnini ọ da pfi unu-a deba Omi Ọgbọ, ama aa ya rọ topfa ọni ọ da pfi unu-a deba Ayemhẹ-nọ-pfuase, elemhi agbọ ni a la memena, ghe agbọ ni o ke ẹ bhale.†

Udumhi ọọra a te ẹ lẹsẹ ọọra

(iLuk 6.43-45)

33 “Ri ẹloe khu ọara, o ya mọ umomhi onete, ini u waa ri ẹloe khu ọara, o mọ umomhi ni ọa ti. Irari khi umomhi oyi ọara a te ẹ lẹsẹ emini oni ọara o khi.‡

34 Sẹẹ ẹẹ ẹgbọ ebe ni a khọlọ abi ẹnyẹ afue, a liẹ ngme ungmehi onete unu? Usamhi ni e vọ ọgbọ udu o rọli ẹẹ ngme ungmehi rọte unu lasese.§

35 Udu onete ọgbọ onete ọ te ẹ ngme ungmehi onete lasese. Ighọ ungmehi obe o li rọte udu oyi ọgbobe ẹ lasese.

36 Ama a lẹsẹ khi ọgbogbọ ọ ya zono abi ọ li ngme ungmehi afue unu lasese ogbele isọ-ẹzọ.

‡ 12:21 Li zẹ Aza 42.1-4 § 12:24 Li zẹ iMat 9.34; 10.25 * 12:30 Li zẹ iMak 9.40 † 12:32 Li zẹ iLuk 12.10 ‡ 12:33 Li zẹ iMat 7.20; iLuk 6.44 § 12:34 Li zẹ iMat 3.7; 23.33; 15.18; iLuk 3.7; 6.45

³⁷ Irari khi ungmehi unu oye a ro ya pfa ezọ ne, ungmehi unu oye a gbo ro ya pfa ezọ mu e.”

Irokhase oyi ijona
(iMak 8.11-12; iLuk 11.29-32)

³⁸ Igho egbo iFarisi ali esese Ishi eyi iMosisi eghuo ee iJesu, “Osesese, ri olesese onyaloa oghuo khase anye.”*

³⁹ O so we o, oo, “Ee egbo okholo ni aa ri igesikia ga Eshinegba.” Aa mhila mhe olesese onyaloa? Ogbokhoghuo o ya ri olesese okhoghuo khase e, sese ni onabi a rokhase oyi ijona omekeguele.†

⁴⁰ Irari khi abi ijona o li la elemhi oyi afele ogbele ese ele oguota ali ele iyose, igho Omi Ogbọ o li ya li la elemhi eke ogbele ese, ele oguota ali ele iyose.‡

⁴¹ Egbo iNineve e ya mu ezọ vule shi e egbo agbhotu ona o ogbele iguezo, irari khi e mu nyene abi ijona o ro tse abo ungmehi oyi Eshinegba ye we. Ama memena, oni o ga fu dose ijona o la akana, ama aa lama mu pfi. §

Abi ayemhe obe o lie kia
(iLuk 11.24-26)

⁴² Oghie-okpotso oyi eke iSheba o ya mu ezọ vule shi e egbo agbhotu ona o ogbele iguezo, o pfa ezọ mu we. Itobo khi oo rote obini odonue bhale ya ri eso kpe osese ilasingme oyi iSolomoni. Ama memena oni o fu dose iSolomoni o la akana, ama aa lama pfi eso shi oli o.*

⁴³ “Ini ayemhe ebe o rote ogbo egbe lasese, eri o kpe je eke okhakha ya dudu kia nono ashini o je ya yemhe-a. Ama ini o me,

⁴⁴ o gueye egboli, ‘Mhi ya nyene egbe ukhokho je owa ni mhi kpe te vu.’ Ini o nyene egbe bhale agho ni o ro ya e khi agho o gboo, khi asha kpa oo pfuase nguene.

⁴⁵ Eghenge agho, o fie je olase ya rue ayemhe ebe ishilua elese ni e kholo dose oli bhale ya lo agho, e la agho. Eghenge agho, ikpukhokho oyi oni ogbo ogho o ke ya kholo dose abi o kpe li. Igho o ya li e egbe ee egbo okholo ena.”

* 12:38 Li ze iMat 16.1; iMak 8.11; iLuk 11.16 † 12:39 Li ze ijona 1.17--2.10; iMat 16.4; iMak 8.12 ‡ 12:40 Li ze ijona 1.17 § 12:41 Li ze ijona 3.5 * 12:42 Li ze 1 Ighie 10.1-10; 2 Okhe 9.1-12 * 13:2 Li ze iLuk 5.1-3

Inyo iJesu ali inyoghuo iJesu
(iMak 3.31-35; iLuk 8.19-21)

⁴⁶ IJesu o kie ghọ nu eni ebubu egbo o ngme, inyoli ali inyoghuo oli e bhale. E migha olase, e nono ni wewe e nu oli ngme.

⁴⁷ Ogboghuo agho, oo li, “Inye ali inyoghuo e, e migha olase, ee nono ni wewe e nu e ngme.”

⁴⁸ IJesu o soli o, oo, “Eghuo e khi inyemhe ali inyoghuo-mhe?”

⁴⁹ O nise obo ghue eniye odukhokho eyoli, oo, “Enana e khi inyemhe ali inyoghuo-mhe.

⁵⁰ Onini o da ri ungmehi oyi Itamhe na iloghie gbe akanya, loli o khi inyoghuo-mhe oni omose ali oni okpotso ali inyemhe.”

13

Okhe irokhokho oyi oghiale ni o ko ikpamhemi

(iMak 4.1-9; iLuk 8.4-8)

¹ Ele ni a ngme ena, iJesu o fie owa ya lase, o shito epfe oke oniemhi.

² Ebubu egbo e le gase oli ramhi ni o ro vu ya lo oko-okke oniemhi shito, eni egbo nya e migha egele oni oke oniemhi.*

³ O ri okhe irokhokho gue emhi ebubu u ye we, oo we, “A ghe i! Oghiale oghuo o je ishemhi ya ku ikpamhi emhi.

⁴ Abi o li i ku eni ikpamhi emhi egho, eghuo o e de kua epfe ode. Ipfeli e bhale ya sanọ we le.

⁵ Eghuo o, e de nga ukhomhi okpegbhe, ni o me eke ni e bu. E nyanya ze. Ama itobo khi oni eke o me elamhi ni e pfi imhili lo,

⁶ ovo o gbolo we-a. E khakha-a, irari khi ea me asha pfi imhili lo eke egbegbo.

⁷ Ikpamhi eghuo o, e de kulo ashini igba e la. Eni igba e ze, e tono we gbolo-a.

⁸ Ama ikpamhi eghuo, e de shi egbegbi eke, e fu, e nyese ekhe. Eghuo e ri imomhi asha egbhueshe lasese, elese e ri asha egbhueshe lasese, enekpole, asha uye ali igbe. Eghenge agho e ke ya bu dose emini a kpe ro ko.

⁹ A zẹ esọ, a suọ emini mhia gueye ẹ, ni a roli gbe akanya.”

Emini oni okhe irokhokho o migha shi
(iMak 4.10-12; iLuk 8.9-10)

¹⁰ Eniye odukhokho eyọli e bhale deba li, e mhila li, “Elo o zẹ ni u ro ri okhe irokhokho o sese eni egbo?”

¹¹ IJesu oọ wẹ, a she mhọli ilẹse oyi osheli abi Eshinegba o she mhọli omhese shi ẹ egbe, ama a roli sheli wẹ.

¹² Onini o da kpe mhọli, a ya ro ma o na li, o mhọli gbeku o. Ama oni o mhue, a ya mie oli oni o kpe mhue.†

¹³ Emini o zẹ ni mhi ro ri okhe irokhokho nu wẹ ngme khi.

Ini e riẹ bino,
    ẹa ya mẹ eke,
ini e riẹ ri esọ shi eke,
    ọa ya lo wẹ esọ.

¹⁴ Lọli o zẹ khi ungmehi ni omekeguele Azaya o ngme o tse shi wẹ egbe ni o la lie.

“A ya ri esọ shi eke khue,
ama ọa ya tigbe lo ẹ esọ,
    a feli ofeli khue,
    aa mẹ emhikhoghuo.

¹⁵ Udu oyewe o bi obili-a. Itobo khi eri esọ eyewe e zuse, e gbo guese alo.

Ini ọa khi igho,
e kha ri alo eyewe ke mẹ eke,
    esọ eyewe e kha suọ,
    udu oyewe o kha mhọli ilẹsingme,
ee kha mu pfi bhale deba mhe,
    mhi rewe ze.”

“Eni egbo e ya ri esọ shi eke khue,
ama ọa ya tigbe lo wẹ esọ,
    e feli ofeli khue,
    ama ẹa mẹ emhikhoghuo.”‡

¹⁶ Ama oyeye ọa khi igho. Á mẹ afa gba. A ri alo eyeye mẹ eke, a ri esọ eyeye suọ.

¹⁷ Abi o li mhi li gue oli ye ẹ khi, emekeguele ebubu ali egbo eyi Eshinegba ebubu, e li dua ini wewe e mẹ emini a mẹ ali ini wewe e suọ emini a suọ, ama ẹa dobe.§

Emini okhe irokhokho oyi oghiale o ngme
(iMak 4.13-20; iLuk 8.11-15)

¹⁸ IJesu oọ. “A ri esọ shi eke, ni e suọ emini oni okhe irokhokho o ngme.

¹⁹ Ogbọ ni suọ ungmehi omhese ni Eshinegba o mhọli shi agbo oyi egbo, ni ọa lo oli esọ ne, loli o li abi ikpamhi emini e de kua epfe ode. Eri okphaghie odo bhale ya sanọ li wewe udu kua.

²⁰ Eni e zẹ nga ukhomhi okpegbhe, eri e li abi ogbo ni o kha suọ ungmehi, o ga ri oghelẹ mie oli.

²¹ Ama ọa tiemhi oli udu, itobo igho, ọa migha tese. Irarigho, ini omunu o bhale ali ni a ro mu okholi vule shi oli o shi itobo oni ungmehi, o de ode a aghoagho.

²² Ikpamhi ni e zẹ shi ifu igba, wewe e li abi ogbo ni o kha suọ ungmehi oyi Eshinegba, inase-udu shi ingme agbo ali oghumhe oyi epfue, e tono oni ungmehi abi igba, ọa dobe mo umomhi.*

²³ Ikpamhi ni e zẹ shi egbegbi eke, e li abi ogbo ni o kha suọ ungmehi oyi Eshinegba o lo oli esọ. O mo umomhi. Eghuo e kha mo imomhi egbhueshe, elese mo egbhuese, eghuo o uye ali igbe.”

Okhe irokhokho oyi ebuli ofaghue ali ado

²⁴ IJesu o gbo zẹ okhe irokhokho olese khasẹ wẹ, oọ wẹ, “Eri omhese oyi Eghiele oyi Eshinegba o li abi omose oghuo ni o ko ado enete shi ishemhi oyoli.”

²⁵ Eliyose, khi egbokpa e ya lese-a, o be oli o bhale ya ko ebuli ofaghue solọ shi oli o, o vu.

²⁶ Eni ado e zẹ khi e fu khi e ri itsagha lasese, eni ebuli ofaghue e li zẹ lasese.

²⁷ “Igho eni ee ga eyi oni omose e bhale ya gueye oli, ee oli, ‘Oga egbegbi ado ni u ko shi ishemhi oye, ebuli ofaghue e nu wẹ zẹ lasese kia solọ shi wẹ?’

²⁸ “Obe mhe o riẹle ona.

“Eni ee ga e mhila li, ‘Wa a nono ni anye vuole eni ebuli o kua?’

† 13:12 Li zẹ iMat 25.29; iMak 4.25; iLuk 8.18; 19.26 ‡ 13:15 Li zẹ Aza 6.9-10 § 13:17 Li zẹ iLuk 10.23-24; iJon 8.56; Iburu 11.13; 1 iPit 1.10-12 * 13:22 Li zẹ iMat 19.23; 1 iTimo 6.9-10,17

29 Oo wẹ, Iiye! Irari khi ini a vuolo eni ebuli-a, a ya do obọ vuolo eni ado ma eni ebuli.

30 A zẹ ni e ga fu kugbe ya ramhi eghẹghẹ ikhiẹsẹ. Eghẹghẹ agho, mhi ya gueyẹ eni eẹ khiẹsẹ, e kpẹ vuolo eni ebuli-a, e gẹ wẹ ikhuli, e tose wẹ-a, e tigbe khiẹsẹ eni egbegbi ado shi aka na mhe.”

Okhe irọkhokho oyi ukpamhi ọara imositadi

(iMak 4.30-32; iLuk 13.18-19)

31 Ijesu o zẹ okhe irọkhokho olese khasẹ wẹ. Oo wẹ, “Eri omhẹsẹ ni Eshinẹgba o mhọli shi agbọ oyi egbọ o li abi ukpamhi ọara ni a lu imositadi ni omose oghuo o ro ya ko ishemhi oyọli.

32 Ukpamhi ọli, o khi oghuo ikpamhi eera ni e shẹ nẹ nya, ama ini o fu vule, loli o ke fu dose emini a ko shi oni ishemhi nya. O mele ọara oni ofunẹ a. Ipfeli e bhale ya ku eko shi iguabọ eyọli.”

Okhe irọkhokho oyi ifuma

(iLuk 13.20-21)

33 Ijesu o gbo zẹ okhe irọkhokho olese khasẹ wẹ, oo wẹ, “Eri omhẹsẹ ni Eshinẹgba o mhọli shi agbọ oyi egbọ o li abi ifuma ni okpotso o ro ma ifulawa ni o bu wushe, ni o roli fuma shi o.”†

34 Okhe irọkhokho ijesu o ro gue ingme ena yewẹ. Ọa tigbe gue ingme okhoghuo yewẹ ni ọa khi okhe irọkhokho.

35 Eri ona o ya tse shi ungmehi ni omekẹguele o ngme. Ni ọọ,

“Okhe irọkhokho
mhi ro ya nu wẹ ngme.

Mhi ya gue ingme
ni a rote igbaekẹle
oyi agbọ ro sheli yẹ wẹ.”‡

36 Abi ijesu o ro zẹ eni ebubu egbọ obo, ni o ro ya lo elemhi owa, eniye odukhokho eyọli e bhale deba li. Eẹ ọli, “Gueyẹ anye emini okhe irọkhokho oyi ebuli ofaghue ogho o ngme.”

37 Ijesu ọọ, “Ogbọ ni o ri eni egbegbi ikpamhi emhi ekomhi ko, o khi Omi Ogbọ.

38 Oni ishemhi o khi oni agbọ ona, eni ikpamhi ado enete egho e khi egbọ ni e ya ri

egbewẹ na Eghiele oyi Eshinẹgba. Eni ebuli ofaghue e khi egbọ eyi Okphaghie.

39 Okphaghie o khi Obe ni o ri eni ebuli ko ifu ishemhi. Oni eghẹghẹ ikhiẹsẹ o khi ikpukhokho agbọ, eni eni eẹ ga egho e khi igeni eyi Eshinẹgba.

40 “Ezeze abi a li ti eni ebuli gbili tose-a egho, igho ikpukhokho agbọ o ya li.

41 Omi Ogbọ o ya ghie igeni eyọli ya wolo egbọ ni e yese egbọ pfidọ ali eni e li okholo elemhi eghiele oyọli lasele.

42 A ya pfi wẹ kulo elemhi avuere, agho egbọ e la ya ke vie e le akọ akọ.

43 Eghẹghẹ agho egbọ eyi Eshinẹgba e ya ke gẹ abi ovọ elemhi agbọ onogbo oyi Eshinẹgba. A mhọli eso, a suọ emini mhia gueyẹ e ni a roli gbe akanya.”

Okhe irọkhokho oyi epfue ni a ro sheli

44 “Eri omhẹsẹ ni Eshinẹgba o mhọli shi agbọ oyi egbọ o li abi epfue ni a ro sheli ifui ishemhi, ni omose o tonọ eke me rue, ni o nyanya gbo roli sheli. Egbe e mu ọli, o ya ri emini o mhọli nya de, o ya de oni ishemhi ogho.

45 “Eri omhẹsẹ ni Eshinẹgba o mhọli shi agbọ oyi egbọ o li abi omose ni o nono ugbhe-ema.

46 Ini o me oni o lo mu eloe, o je apfe ya ri emini o mhọli nya de, o de ọli.

Okhe irọkhokho oyi aga

47 “Eri omhẹsẹ ni Eshinẹgba mhọli shi agbọ oyi egbọ o gbo li abi aga ni egbifele e pfi lo okẹ oniemi ni o khishi, e muno ifele ododa.

48 Abi oni aga o ro vo, e ti ọli ngale egele. Igho, e shito e sanọ ifele eni e khi egbegbewe o kulo ughughu, e tsua eni ẹa ti kua.

49 Igho o ya li ogbele ni o kpe ukhokho. Igeni eyi Eshinẹgba e ya sanọ egbọ okholo ifuabọ egbọ eni e pfuase lasele.

50 E pfi egbọ okholo egho kulo owa ere, ni e la ke vie, e le akọ akọ.

51 “Eni ingmemhi ena nya e she lo e eso?” E ọli, “Ii.”

52 Oo wẹ, “Irarigho, eri osese ushi nya ni o mele omọ odukhokho-a, ni o da mie Eghiele oyi Eshinẹgba shi udu, o li abi ogbọ ni o mhọli owa, ni o rote elemhi owa ni o

† 13:33 Li zẹ iLuk 13.20-21; iGal 5.9; Igbae 18.6   ‡ 13:35 Li zẹ Iwolo 78.2

ri itsua shi ẹ rue ẹpfue onogbo ali onodio lasele.”

Edeli eyi iJesu e kie ọli
(iMak 6.1-6; iLuk 4.16-30)

⁵³ Abi iJesu ọ rọ zẹ eni okhẹ irọkhọkhọ ena se, Ọ lase aghọ le.

⁵⁴ Ọ nyenẹ egbe je ẹoli oyọli. Ọ la owa ugamhi sẹsẹ, ẹgbọ ni e suọ ọli, abọ e sha wẹ. E mhila, e liẹ, “Obo ọ te mhue ilẹsingme enana, obo ọ te mẹ ikanya ọshabọ ena a gbe?”

⁵⁵ “Ọa she khi omi ikapita na? Ọa khi iMeli ọ khi inyọli, iJemhisi ali iJosefu ali iSamọ ali iJudasi ẹa she khi inyoghuo ọli?”

⁵⁶ Ena ẹa khi inyoghuo ọli eni ikpotso ni e ga nu awa la ana ena? Mhiẹ, Obo ọ te mẹ enana nya?”

⁵⁷ Irarighọ, ọ ri elemhi bi wẹ. §

Ighọ iJesu ọọ wẹ, “Aa mẹ ashini aa la mu ekpẹ na ọmekẹguele, sẹ ni apfẹ oyọli ali unuẹkpẹ oyọli tse aa la mu ekpẹ na li.”

⁵⁸ Itobọ khi ẹa mhue irudunga, ọa la aghọ gbe ikanya ọnyaloa ni e bu.

14

Eghuli oyi iJoni Ọni ọọ batazi
(iMak 6.14-29; iLuk 9.7-9)

¹ Ẹghẹghẹ aghọ, Erọdu oghie ekẹ iGalili ọ suọ eko iJesu.

² Ọ gueyẹ eni ẹ ga li, ọọ, “iJoni Ọni ọọ batazi na, ni ọ nyenẹ egbe bhale agbo. Lọli o zẹ ni ọ rọ lighọ mhọli afu rọ ọ gbe ikanya ọnyaloa enana.”

³ Irari khi Erọdu ọ ke kpẹ ghie ya mu iJoni. Ọọ, a ri iwẹghẹ gẹ ọli, a mu ọli pfilo owa ighumha shi itobọ ingme oyi Ẹrodiasi ughue iFilipu inyoghuo ọni Erọdu.

⁴ Eri iJoni ọ ke gueyẹ Erọdu khi ushi oyi ẹgbọ iJu ọa lama shi ọ ni ọ rọ rue ughue inyoghuo ọli iFilipu shi.*†

⁵ Oni ẹghẹghẹ Erọdu ọ nono ni lọli gbe iJoni-a shi oni ingme, ama ulishi oyi ẹgbọ iJu oo mu ọli irari khi ọ lẹsẹ khi ẹgbọ kpa e lẹsẹ khi ọmekẹguele iJoni ọ khi.

⁶ Ama, ẹlẹ ni Erọdu ọ ghẹlẹ shi ogbẹlẹ ni a rọ bia li, omi Ẹrodiasi ọ gbe ishimhi khase wẹ ni o ri egbe mu ọni Erọdu dọsẹ.

⁷ O ri ọni Erọdu romhi ishe, ọ neta ọmọsẹ gueyẹ ọni ọmueshi khi lọli ya ri emiemini ọ mhila luẹ na li.

⁸ Ighọ inyọli ọ ya sẹsẹ ọni ọmueshi, ọ ka gueyẹ itali ọ khi iJoni ukhomhi shi ukpẹko na luẹ.

⁹ Abi ọ rọ ngme ọli ghọ, egbe pfo ọni oghie-a. Ama irari ishe ni ọ romhi ali apfọli ni e nu ọli shito, ọọ a ri emini ọ mhila na li.

¹⁰ Ighọ ọ ghie ya khi iJoni ukhomhi ọ elemhi owa ighumha.

¹¹ A khi oni ukhomhi shi ukpẹko a ri ọli na ọni ọmueshi, ọni ọmueshi ọ tsua li ghi inyọli.

¹² Eniyẹ odukhokho eyi iJoni e bhale ya tsua ekuli oyọli rọ ya tọ. E vu ya gueyẹ iJesu.

Ijesu ọ ri eminale na ẹgbọ agbẹlẹ ishe le
(iMak 6.30-44; iLuk 9.10-17; iJon 6.1-14)

¹³ Abi iJesu ọ rọ suọ emini a mẹ, ọ fiẹ aghọ lase. Ọ lo ọkọ-okẹ oniẹmhi je asha ni o da-ya ya shito. Abi eni ẹgbọ e rọ suọ ona e ri awe kia lẹ deba li.

¹⁴ Abi iJesu ọ rọte oni ọkọ-okẹ oniẹmhi fiẹ lase, ni ọ rọ mẹ eni ebubu ẹgbọ eghọ, elemhi wẹ e ala li, eni ẹa ze, ọ rẹ wẹ ze.

¹⁵ Ogbomhi o mu ekẹ, eniyẹ odukhokho e bhale, ẹẹ ọli, “Waa ke zẹ ẹgbọ ena ke je, irari khi oola o nuata shi apfẹ, ni e je ifu ẹoli ya dẹ emhi le.”

¹⁶ Ijesu ọọ wẹ, “Ọa ti ni e lighọ vu tse, a nono eminale na wẹ le.”

¹⁷ Ẹẹ iJesu, “Ibulẹdi ishe ali ifẹlẹ ava e khi emini awa lẹsẹ mhue shi ana.”

¹⁸ Ijesu ọọ wẹ, “A rue wẹ bhale ghi mhe ghue.”

¹⁹ Ọọ, ogbogbo ọ shito ukhomhi ebuli. Ọ rue eni ifẹlẹ ava ali ibulẹdi ishe eghọ, ọ tsua wẹ idane ọ ri ikphẹmhi na Ẹshinegba. Ọ kholo eni ibulẹdi-a, ọ rẹ wẹ na eniyẹ odukhokho eyọli. Eni eniyẹ odukhokho eyọli e kemhi wẹ na wẹ.

²⁰ Ogbogbo ọ le, ọ khue, e kpọle. Ighọ eniyẹ odukhokho eyọli e sanọ eni e kpọle vọ ighughu igbẹva tsululu.

²¹ Emọsẹ agbẹlẹ ishe (5,000) e le eni eminale, ini aa leli ikpotso ali eniyẹ ma ọ.

Ijesu ọ la ukhomhi okẹ kia
(iMak 6.45-52; iJon 6.15-21)

§ 13:57 Li zẹ iJon 4.44 * 14:4 Li zẹ iLẹv 18.16; 20.21 † 14:4 Li zẹ iLuk 3.19-20

22 Aghoaghọ iJesu ọ gueye eniye odukhokho eyọli e lo oko-okẹ da je ukiekie okẹ obini o kpọle, ọ gueye eni ebubu egbo, ogbogbo ọ ke je.

23 Ọ vese eni egbo kua se, ọ je ukhomhi ute ya so iromhi. Ogbomhi o mu eke, iJesu lolighuo ọ kie la oobo.

24 Eghẹghẹ ni a ngme ena, oni oko-okẹ o she rote eke lo oni okẹ kia nuata. Igho akpekpeli oniemi oo zughuse oni okẹ, ni o tsua oni oko-okẹ ya nga ya tiemhi.

25 Efe uzogbe neni ogbe o gbe-a, iJesu bhale deba we, ọ la oni ukhomhi okẹ e kia.

26 Abi eni eniye odukhokho e ro me oli khi ọ la ukhomhi oni okẹ e kia, e yila. E tseşe, e lie, "Ayemhe olimi lo!"

27 IJesu ọ nyanya nu we ngme, oo, "A mholi udu, mhemhe lo, a khi ke na ulishi."

28 IPita oo, "Onomhue ini yeye lo igesikia, we me mhi bhale debe oni ukhomhi okẹ."

29 IJesu oo li, "Bhale." Igho iPita ọ fiẹ oni oko-okẹ lasela, oo kia ukhomhi okẹ, oo le deba iJesu.

30 Ama abi ọ ke ro me abi oni ukpokpomhi akpekpeli o li pfiolo, ulishi o mu oli, oo tiemhi elemhi oni okẹ. Ọ tseşe, oo, "Onomhue tsumhi mhe!"

31 Igho iJesu ọ nise obo-a ọ mu oli. Ọo li, "Elo o ze ni irudunga oye o ro na she. Elo o ze ni u ro mhuẹ akhokhomhe?"

32 Igho e ga ya lo elemhi oni oko-okẹ, oni akpekpeli o pfomhe.

33 Igho eniye odukhokho eyọli e nyese ukhomhi na li ee oli, "Igesikia lo khi, Omi Eshinegba u khi."

IJesu ọ la iGenesarẹti ri oni oo ghua ze (iMak 6.53-56)

34 Abi e ke ro da oni okẹ ni o khishi, e bhale eke iGenesarẹti.

35 Abi egbo ni e la oni eke e ro lese khi iJesu lo, e ghie ghi egbo ni e la eoli i kia gasẹ oni eoli nya. Egbo e tsua egbo eyewe nya ni ee ghua ghi oli.

36 E lema li ọ kpekpe ọ lese ze ni eni e ghua e ri obo ti esọ awulu ni ọ so. Egbo nya ni e ri obo ti oli, e ze.

15

Osese ipfuase na ekeleghi (iMak 7.1-13)

1 Igho egbo iFarisi ali esese Ishi eyi iMosisi eghuo e te iJerusalemu bhale ya mhila iJesu, ee,

2 "Elo o ze khi eniye odukhokho eye ea ya ri osese ni ititawa e ro shi eke gbe akanya? E a ya kpe abo-a neni e le eminale!"

3 IJesu oo we, "Elo o ze ni a ro ri itobo ushi oye gbe ushi oyi Eshinegba-a?"

4 Irari khi Eshinegba oo lie, 'Ogbo ọ ke ri ekpe na itali ali inyoli,' ali khi, 'Onini ọ da ku itse na itali okekhi inyoli ne, a gbe oli-a.*'

5 Ama abi ee a ke ngme khi, ini ogbo ọ mholi ikpagho ni ọ kha ro na itali okekhi inyoli, ni ọ ke ro lie khi eni ikpagho egho khi lo mu udu pfi, khi Eshinegba lo ke ri eni ikpagho ya na.

6 Khi ọ guẹ kia ini ọa ke rie ri ikpagho na itali ali inyoli. Ina a li ri eloe e gbe ushi oyi Eshinegba ni a ba me asha ke deba osese oye e.

7 Ee e ri ugamhi ku alo! Azaya Omekeguele ọ kpe lina ngme oli shi e egbe ni ọ re,

8 "Eni egbo ena, unu e ro mu ekpe e na mhe, ama udu oyewe o nuata shi mhe ọ.

9 Afue e mema ga mhe, irari khi osese oyi egbo ee sese egbo, abine khi ishi eyemhe lo."†

Emini e ri ogbo oo khi oni ọa pfuase (iMak 7.14-23)

10 IJesu ọ lu egbo ni e legba, oo we, "A ri eso shi mhe eke, ni a mhuẹ ilisingme.

11 Ọa khi emini ogbo ọ rote unu le tiemhi elemhi e roli e khi oni ọa pfuase, ama emini e te oli unu ya fiẹ e ri ogbo khi oni ọa pfuase."

12 Igho eniye odukhokho eyọli e bhale deba li e mhila li, ee oli, "U li lese khi ingmemhi ni u ngme amo khi, o ri elemhi e bi egbo iFarisi?"

13 IJesu oo we, "Qara ni Itamhe na iloghie ọa da ro ko ne, a ya vu oli eke-a."

14 A khi ze ni ingme oyewe o nase e udu. Ezalo ni eri ezalo e kia e khi. Ini ozalo ọ mu ozalo onabi lo lo obo ro ọ kia, eri we we ava e ga de ya pfilo ateke.‡

* 15:4 Li ze Okiali 20.12; 21.17; iLev 20.9; iDeut 5.16 † 15:9 Li ze Aza 29.13 ‡ 15:14 Li ze iLuk 6.39

15 IPita ọọ iJesu, “Gueye anye abi oni okhe irokhokho ena e ngme.”

16 IJesu ọọ we “Aa kie lese emini mhia ngme?”

17 A lese khi emini o da te unu ya tiemhi elemhi khi eri a ne ọli e kua?

18 Ama emini o da te unu lasele ne, elemhi udu o te lasele. Ena e khi emini e dobe ri ogbo o khi oni ọa pfuase. §

19 Irari khi elemhi udu isamhi ebe e te e lasele. Usamhi abi a lie gbe ugbeli, ali abi a lie kia okia, abi lie do ighiatọ ni a ro na eta ali iku itsebo ali iyese ogbo-a, ali ni a ro o pfi otsela egbhue.*

20 Emhi enana e ri ogbo o khi oni ọa pfuase. Ama ini ogbo o le eminale ni ọa ro kpe abo, ọa ri ogbo khi oni ọa pfuase.

*Irudunga oyi okpotso ongi iKena
(iMak 7.24-30)*

21 IJesu o te agho vu, o bhale eke iTai ali iSidoni.

22 Okpotso ongi iKena ni o la ukiekie eke ogho o bhale deba iJesu o lema li, ọọ li, “Onomhue Omi iDefidi kpekpe mholi ilelemhi na mhe. Omimhe ni omueshi o mhue ayemhe okphaghiye. Oo ze mu ọli gba memena.”

23 Ama iJesu ọa so ọli o. Eniye odukhokho eyi iJesu, e iJesu o khu oni okpotso khi ọọ kpe okeke deba ewe.

24 IJesu ọọ we, “Isumha eyi iZireni ni e waa, a ghie mhe ghi tse.”

25 Oni okpotso o suo ona, o bhale ya de wugha odalo oyi iJesu, ọọ li, “Onomhue kpekpe kpaghiye mhe obo.”

26 IJesu ọọ li, “Oa ti ni a rue eminale oyi eniye pfi ghi ewa.”

27 Oni okpotso ọọ, “Igho lo gueguegue, Onomhue. Ama ewa ee le eminale ni o rote ukhomhi itebu oyi oni o mholi we de kua eke.”

28 IJesu ọọ oni okpotso, “Egbegbo u mhue irudunga, a ya ri emini u nono ne.” Aghoaghо omi ọli o ze.

29 IJesu o te agho vu, o rote oke oniemhi iGalili le. O nga ukhomhi ute ya shito.

30 Ebubu egbo e bhale deba li agho, e tsua egbo ni e guoghо awe-a, ali eni e ze alo ali

eni e le eso, ali eni e ki shi, ali ingmenu ali ebubu egbo ni e mhue ighuamhi ododa bhale ya shi ufuenge oyi iJesu. O ri wewe nya ze.

31 Abo e sha egbo abi e ro me khi ingmenu ee ngme, egbo ni e guoghо a, e vule kia, eni e ze alo e me eke, igho, ee kueghie Eshinegba oyi iZireni.

*IJesu o ri eminale na egbo agbele ene le
(iMak 8.1-10)*

32 IJesu o lu eniye odukhokho eyoli, ọọ we, “Elemhi egbo ena e ga lala mhe irari khi ele-ese na ni e te nu mhe la akana. Ee me eminale le. Mhi aa nono ni mhi gueye we e ri elemhi ofue ke je, ini ubi o khi rue we shi ode.”

33 Eniye odukhokho eyoli e mhila li, “Obo a te ya me eminale ni ebubu egbo ena e ya le ifu oyemhi ni awa la ena?”

34 IJesu o mhila we, “Ibuledi ingme a mholi shi agho?”

E ọli “Iruli ishilua ali ikuku ifele.”

35 Igho iJesu ọọ eni egbo e shito ekekhe.

36 Igho o rue eni ibuledi egho ali eni ifele o kphemhi na Eshinegba shi o. O khi we a, o rewe na eniye odukhokho eyoli e kemhi we na eni egbo.

37 Ogbokpa o le, o khue. Eniye odukhokho eyoli e sanọ eni e le kpole shi ighughu ishilua e vo tsuulu.

38 Emose agbele ene 4,000 e le eni eminale. Ini ogbo ọa leli ikpotso ali eniye ma o.

39 IJesu o vese eni ebubu egbo kua se, o lo oko-okе oniemhi je ukiekie eke iMagidaleni.

16

*E mhila iJesu o ri olele khasе ewe
(iMak 8.11-13; iLuk 12.54-56)*

1 Egbo iFarisi ali iSadusi eghuo e bhale deba iJesu e ya mu ọli fe. E mhila li o ri olele ni o te iloghie bhale khasе we.*

2 IJesu ọọ we, “Ini ogbomhi ọọ mu eke, a guele khi, ‘Ogbe-namo o ma ti irari khi idane o yile-a.’

3 Ele uzogbe, a guele khi, ‘Ame o ya rue amo irari khi idane ọọ yile, o gbo bishi-a.’ A gue bino irarogbe guele abi ogbe o ya li,

ama aa doḅe ẹ guele emini ẹghẹghẹ ni a la memena o ngme.

4 Ẹẹ ẹgbọ ebe na agbhotu ona ni aa ri igesikia ga Ẹshinegba! A mhila mhe ọlele? Aa ya ri okhoghuo khase ẹ, se ni onayi ijona omekeguele.”†

Igho iJesu o pfi we shi agho vu.

*Oyese oyi ẹgbọ iFarisi ali iSadusi
(iMak 8.14-21)*

5 Abi eniye odukhokho eyoli e ro da oni okẹ oniemi ni o khi shi je egele ukiekie obini o kpole se, e sato khi wewe ẹa yelege tsua ibuledi.

6 IJesu oḅo we a mhue ẹgbhe ẹ shi angeli oyi ẹgbọ iFarisi ali iSadusi ni o li abi afuma oyi oyese.‡

7 Eni eniye odukhokho e nu egbewe ngme ọli khi itobo khi wewe ẹa tsua ibuledi bhale iJesu o ro ngme ona.

8 IJesu o suo emini e ngme, oḅo we, “Eni ẹa mhọli irudunga ena, elo o ze ni a ro gue ẹzo eminale?”

9 Aa kie lese ingme? Aa sato abi mhi ro kemhi ibuledi ishe na ẹgbọ agbele ishe, ighughu ingme a sanọ eni e le kpole vo?§

10 Ali ibuledi ishilua ni mhi ro na ẹgbọ agbele ene le, ighughu ingme a sanọ eni e le kpole vo?*

11 Elo o ze khi aa kie lese khi ọa khi ingme ibuledi mhi nu ẹ gue? Ama, mhi ẹ a mu egbe ẹ shi oyese oyi ẹgbọ iFarisi ali iSadusi ni o li abi ifuma.”

12 Lọli eniye odukhokho eyoli e ro tigbe lese khi, ọa khi ingme ifuma ni a ro nye ibuledi o nu we ngme ẹ shi, ama ingme ose ẹgbhọli oyi ẹgbọ iFarisi ali iSadusi oḅo ngme.

*iPita o guele oni iJesu o khi
(iMak 8.27-30; iLuk 9.18-21)*

13 Abi iJesu o ro bhale eke iSizeria iFilipi, o mhila eniye odukhokho eyoli, oḅo we, “Oghuo ẹgbọ e famhi ẹ lie khi Omi Ogbọ o khi?”

14 Ẹẹ iJesu, “Eri ẹgbọ eghuo ẹ khi ijoni Oni oḅo batazi ẹgbọ u khi, eghuo ẹ lu ẹ, Elaja, eghuo o ẹ khi, iJeremaya u khi, eghuo ẹ khi, oḅoghuo emekeguele u khi.”†

15 IJesu oḅo we, “Ẹẹ oye ẹ, oghuo ẹ khi mhi khi?”

16 ISamo iPita o ro ọli, “Yeḅe u khi oni iKirisiti Omi Ẹshinegba ni o la o.”‡

17 IJesu oḅo li, “Oni a khi vose na u khi, iSamo omi ijona. Oa khi oḅo o ri igesikia ona khase ẹ, obọ oyi Itamhe na iloghie o te bhale.

18 Mhi gueye, yeḅe iPita, (ni u khi eche). Oni ungmehi ni u ngme ena mhi ya ma Igbaa oyemhe ni e mie mhe suo nga, ekpabo oyi eghuli ọa doḅe ya mu ọli o le.

19 Mhi ya rue okpe oyi eghiele oyi Ẹshinegba ne, emiemi u waa da lama shi elemhi agbo ona ne, Ẹshinegba ọa ya li lama shi o obini iloghie, emini u da lama shi elemhi agbo ona ne, o ya lama shi o obini iloghie.”§

20 IJesu o gueye eniye odukhokho eyoli e khi gueye ẹgbọ khi lolu khi oni iKirisiti.

*IJesu o gue ingme eghuli oyoli le shi eke
(iMak 8.31--9.1; iLuk 9.22-27)*

21 Rote ẹghẹghẹ agho vu iJesu o te gueye eniye odukhokho eyoli, oḅo, lie, “Mhi mema ya je eke iJerusalemu ni mhi la ya me osoli ebubu abo eyi eni egbhali ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali esese Ishi eyi iMosisi. A mema ya gbe mhe-a, ama ele nuzi-ese a ya guise mhe le bhale agbo.”

22 Igho iPita o lu ọli fie je olase o lie ọli o khi ke gbo ngme gho, “Ẹshinegba o bighi ọli ku a, ogho ọa ya tse shi ẹ egbe!”

23 IJesu o mu egbe pfi oḅo iPita, “Vu mhe ana, okphaghi! Ozuode u khi shi mhe o, irari khi waa ya sa isamhi ni e rote obọ oyi Ẹshinegba bhale, ama usamhi oyi agbo.”

24 Igho iJesu o gueye eniye odukhokho eyoli, oḅo we, “Ini oḅo o da nono ni lolu deba mhe ne o mema ya kie egbọli o tsua apfida oyoli oḅo deba mhe.*

25 Irari khi oḅo ni o da dua ni lolu tsumhi ayemhe oyoli ne, agbo onabi oyi Ẹshinegba o ya de ọli obọ-a, ama oḅo ni o da ri itobo oyemhe rue ayemhe oyoli pfi-a ne, o ya tsumhi ọli.†

26 Igho eleli ni oḅo o ya me ini o le ugu agbo ona nya, ni ayemhe oyoli o ro de ọli

† 16:4 Li ze iMat 12.39; iLuk 11.29 ‡ 16:6 Li ze iLuk 12.1

§ 16:9 Li ze iMat 14.17-21 * 16:10 Li ze iMat 15.34-38

† 16:14 Li ze iMat 14.1-2; iMak 6.14-15; iLuk 9.7-8 ‡ 16:16 Li ze iJon 6.68-69 § 16:19 Li ze iMat 18.18; iJon 20.23

* 16:24 Li ze iMat 10.38; iLuk 14.27 † 16:25 Li ze iMat 10.39; iLuk 17.33; iJon 12.25

obọ-a? Abi khi elọ ọgbọ ọ dobe rọ ya falı ota rọ to ayemhe oyọli.

²⁷ Irari khi Omi Ọgbọ ọ ya bhale elemhi ufumhi oyi Ẹshinegba lọli ali igeni eyọli, eghẹghẹ aghọ ọ ya ri eleli na ọgbọgbọ abi ọ li gbe.‡

²⁸ Mhi gueye ẹ khi ẹgbọ eghuo e la ana memena ni ẹa ya ghu ne, ni e rọ ya me khi Omi Ọgbọ ọ bhale abi oghie.”

17

Imamachi oyi iJesu

(iMak 9.2-13; iLuk 9.28-36)

¹ Ogbẹle-esesa o dose se, iJesu ọ rue iPita ali iJemhisi ali iJoni ikhi inyoghuo iJemhisi, weweghuo kpe e ya nga ukhomhi ute ni o yagha.

² Ọ la aghọ mu mela-a ukpeloe we. Alo eyọli e ge abi ovo, itsua ni ọ so e ge abi akpa.

³ O li denẹ, ghe ke, e me khi iMosisi ali Elaja khi e nu iJesu ẹ ngme.

⁴ Ighọ iPita ọọ iJesu, “Onomhue, o ma gue ti khi anye la ana! Ini o ghole ẹ, mhi ya to okhologo ese, oghuo ọ o khi o ye, olese ọ o khi oyi iMosisi, onokpole o khi oyi Elaja.”

⁵ Abi ọ kie li ngme, ighọ otughunu ni o ge nyanyanya o bhale ya khukhu we-a. E suọ khi uruli o rọte oni otughunu lie, “Omimhe ni mhi nono ingme oyọli na, ni ọ ri egbe ẹ mu mhe. A suọ emini ọ gueye ẹ.”*†

⁶ Abi eni eniye odukhokho e rọ suọ ona, e de yeshi ta alo rughu, ulishi oo mu we.

⁷ Ighọ iJesu ọ bhale ya ri obọ ti we, ọọ we, “A vule, a khi ke ze ni ulishi o mu ẹ.”

⁸ Abi e ke rọ yase alo eke, ẹa ke me ọgbokhoghuo aghọ se ni iJesu lolighuo kpe.

⁹ Abi e rọ tiemhi oni ute le, iJesu ọ tse agua ye we, ọọ. “A khi gueye ọgbokhoghuo emini a me, ini aa li rọte eghuli guise Omi Ọgbọ le.”

¹⁰ Eni eniye odukhokho eyọli e mhila li, ẹẹ, “Elo o ze khi esese Ishi eyi iMosisi ẹ lie khi Elaja ọ mema kpe ya bhale?”‡

¹¹ IJesu ọọ we, “Elaja ọ mema kpe ya te ode bhale ya mu egbe emhikpa shi eke.

¹² Ama mhi gue ẹ ye ẹ khi Elaja ọ she bhale ama ẹgbọ ẹa lama khi loli ọ khi, e li

oli abi o ghole we. Ighọ e ya li na Omi Ọgbọ osoli.”§

¹³ Ighọ eniye odukhokho eyọli e tigbe lese khi ingme oyi iJoni Oni ọọ batazi ẹgbọ ọọ ngme.

IJesu ọ ri omọ ze

(iMak 9.14-29; iLuk 9.37-43a)

¹⁴ Abi e rọ nyene egbe bhale deba eni ebubu ẹgbọ, omose oghuo ọ bhale ya wugha odalo oyi iJesu.

¹⁵ Ọọ, “Onomhue, kpekpe le elemhi omi mhe ni ọ mhue ughuamhi ni ọ mu ọgbọ pfi gbe. O ma nase ọli gba. Isheghuo o mu ọli ẹ pfilo erali, isheghuo ọ de pfilo oke.

¹⁶ Eri mhi rue ọli ghi eniye odukhokho eye, ẹa dobe rọli ze.”

¹⁷ IJesu ọọ, “Ashi mhi beshi ri abọ mu udu na ẹ ya ramhi, ẹ ẹgbọ ni ẹa mhue irudunga ali iwali ẹgbọ, ẹ ẹ ingme mhi ke beshi ri abọ mu udu na ẹ ya ramhi? A rue oni omọ ghi mhe ana.”

¹⁸ Ighọ iJesu ọ mhese na oni ayemhe okphaghiẹ oghọ, o te ọli egbe fie ya lase, oni omọ ọ ze aghoaghọ.

¹⁹ Ighọ eniye odukhokho e bhale deba iJesu abi o rọ kpe lolighuo le, e mhila li, ẹẹ ọli. “Elo o fe ze khi anye ẹa dobe khu oni ayemhe okphaghiẹ ya lase?”

²⁰ IJesu ọọ we, “Itobọ khi irudunga oye ẹ oo she lo. Mhi gueye ẹ khi ini a mhue irudunga ni o she abi ukpamhi ọara imositadi, a ya dobe gueye ute ona, ẹẹ ọli, ‘Vu ana lasele je oobọ.’ O lighọ ne abi u ngme. Aa me emini ọa ya ze ẹ ke li.”

²¹ [Ama ode ni a te dobe khu ayemhe obe onana fie lase khi, ode iromhi isoso ali azumhi ipfifi.]*

IJesu ọ gbo gue ingme eghuli oyọli le shi eke

(iMak 9.30-32; iLuk 9.43b-45)

²² Abi eniye odukhokho eyọli e rọ bhale iGalili, iJesu ọọ we, “Eghẹghẹ o she ramhi ni a rọ ya ri Omi Ọgbọ na ẹgbọ de.

²³ E ya gbe ọli-a, ama elenuzi-ese a ya guise ọli le bhale agbọ.” Oni ungememhi o ri egbe pfo we-a.

‡ 16:27 Li ze iMat 25.31; Iwolo 62.12; iRom 2.6 * 17:5 Li ze Igbae 22.2; iDeut 18.15; Iwolo 2.7; Aza 42.1; iMat 3.17; 12.18; iMak 1.11; iLuk 3.22 † 17:5 Li ze 2 iPit 1.17-18 ‡ 17:10 Li ze iMala 4.5 § 17:12 Li ze iMat 11.14 * 17:21 Li ze iMat 21.21; iMak 11.23; 1 iKori 13.2

E mhila iJesu oga oyi Owa ugamhi

²⁴ Abi iJesu ali eniye odukhokho eyoli e ro nyene egbe jele iKapanomu, emionoga na Owa oyi Eshinegba e bhale deba iPita, e mhila li, “Osesẹ oyeẹ ọ li fe ze oga oyi Owa oyi Eshinegba?”†

²⁵ IPita ọọ we, “Ee.”

Abi iPita ọ ro lo elemhi owa le ya mhila iJesu, iJesu ọ kpe ngme. Ọọ, “ISamo, eghuo u fe sa khi enighie ena agbo ona e famhie mie oga? Emo-ekẹ abi epfese?”

²⁶ IPita ọọ, “Epfese.”

IJesu ọ li, “O ti shọ! Ogho o rokhasẹ khi omọ ekẹ ọa khi oni ọọ ze oga.”

²⁷ “Ama ini awa khi lue na we, je okẹ ya pfi ugba oye pfilo. Afele ni u tode ya mu, khueghie ọli unu-a, u ya me ọli ukpagho unu rue. Rue ọli ni u roli ya ze oni oga oyemhe ali oyeẹ.”

18

Oghuo ọ funẹ shi Eghiele oyi Eshinegba (iMak 9.33-37; iLuk 9.46-48)

¹ Eghẹghẹ agho, eni eniye odukhokho e bhale deba iJesu, e mhila li, “Oghuo ọ fe funẹ shi Eghiele oyi Eshinegba?”*

² Igho iJesu ọ lu ukuku omọ bhale migha we odalo.

³ Ọọ we, “Abi o li mhi li gue ọli ẹ ye ẹ, khi, ini aa li mu pfi ni a li abi ikuku eniye, aa ya lo Eghiele oyi Eshinegba.†

⁴ Ogbọ ni ọ ga funẹ shi Eghiele oyi Eshinegba khi, oni ọ ri egbọli tiemhile abi ukuku omọ onana.

⁵ “Onini ọ da ri irari eva oyemhe mie omọ onana ne, mhemhe ọ mie.

⁶ Ama ini ogbokhoghuo ọ yese enana ni e mie mhe suọ pfido, ini a bie mu iko zu ogbo oghogho uruli tsua pfilo elemhi okẹ oniemi, o ti ne.

⁷ “O maa kholo mu egbo ni e yese egbo ọ lamhe. Ogbọ ọa dobe ya na pfue imufe oyi olamhe. Ama o ma kholo egbo ni e ze khi a me eni imufe eghogho egbe.

⁸ Ini obọ oye, okekhi owe oye, o ze ni u lamhe, khi ọli pfi-a. Irari khi o ti ne ini ogbo

ọ khi okhomhi ya lo agbo na agboagbo, ni abo ali awe e gba pfo nali ya lo owa ere.‡

⁹ Ini o khia khi eloe oye o ze ẹ lamhe, vuonyo li pfi. O ti ne u ri ukpeloe oghuo ya lo iloghie, ni alo e ro gba ne, pfi ẹ ya lo ilimhi iriere.§

Okhe irokhokho oyi osumha ni ọ wa (iLuk 15.3-7)

¹⁰ “A khi ze ni a ri eloe gbe eni ẹa mu eloe enana, irari khi eri igeni eyewe na iloghie ẹ migha odalo oyi Itamhe eghẹghẹkpa.

¹¹ [Eri mhemhe Omi Ogbọ mhi bhale ya tsumhi eni e wa-a.]

¹² “Se a sa shi ọ? Ini ogbo ọ mhue isumha egbhueshe ni oghuo ọ, ọ ro wa-a. Ọa khi eri ọ ya ze oghuo ọa la egbhueshe egho obọ, ọ ya nono oghuo ni ọ wa a egho?

¹³ Ini ọ me ọli, mhi gue ẹ ye ẹ khi egbe e ya mu ọli shi oghuo ogho dose oghuo ọa la egbhueshe enekpole ni ẹa waa.

¹⁴ Igho Ita ẹ na iloghie ọa li nono eni ẹa mu eloe enana ni e wa-a.

Inyoghuo ẹ ni ọ pfido ne

¹⁵ “Ini inyoghuo ẹ ọ lue ne, le deba li ka gueye ọli emini ọ li. Ama ze ni o khi ye ye ali lolighuo kpe. Ini ọ ri esọ shi ẹ ekẹ, u she gbo sheshe ọli shi ode.*

¹⁶ Ama ini ọa ri esọ shi ẹ ekẹ, lu ogbo oghuo abi ava elese, eghẹghẹ agho ni e khi otsẹle abi Ebe-no-pfuase o ngme.†

¹⁷ Ini ọa ri esọ shi ẹ ọ, le ya gue eni ingme nya ye ena igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ. Ini ọa gbo da ri esọ shi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ọ ne, a ti kia nali. A rue ọli shi ogbo ni ọa miesuọ ali omionoga ogbo okholo.

¹⁸ “Abi o li mhi li gue ọli ẹ ye ẹ khi emiemini aa da lama shi oni agbo ona ne, aa ya li lama shi ọ na ẹ obini iloghie. Ali khi emiemini a da lama shi agbo ona ne, a ya lama shi ọ na ẹ obini iloghie.‡

¹⁹ “Mhi gbo gueye ẹ khi ini ẹ otuava a da lama shi emhikhoghuo agbo ona ni a ro so iromhi shi ọ ne, Itamhe ni ọ la iloghie ọ ya riele ọli na ẹ.

† 17:24 Li ze Okiali 30.13; 38.26 * 18:1 Li ze iLuk 22.24 † 18:3 Li ze iMak 10.15; iLuk 18.17; 1 iPit 2.2 ‡ 18:8 Li ze iMat 5.30 § 18:9 Li ze iMat 5.29 * 18:15 Li ze iLuk 17.3 † 18:16 Li ze iDeut 19.15 ‡ 18:18 Li ze iMat 16.19; iJon 20.23

²⁰ Irari khi asha ni ẹgbọ ava o khi aase e da lona kugbe irari eva oyemhe ne, mhi nu we la agho.”

Okhe irokhokho oni o a ya gbe kua na ogho

²¹ IPita o bhale deba iJesu, o mhila li, “Iti-ingme inyoghwo-mhe o fe ya lue na mhe ramhi ni mhi ro ya gbe kua nali? Iti ishilua?”

²² IJesu oo li, “Iiye, o a khi iti ishilua tse, ama iti egbhuese ali igbe asha ishilua. §* ”

²³ “Irari khi eri Eghiele oyi Eshinegba o li abi oghie oghuo ni oo eni ee ga eyoli e bhale ya rokhasa lue abi e li gbe akanya.

²⁴ Abi o ro gho bino na we abi e li gbe na li, a rue omose oghuo ni o lo oli ekpa idududu bhale.

²⁵ Abi oni omose o a ro dobe fali eni ikpagho, oni oghie oo e mu oli ali ughue oli ali imi oli ya de ni o ro fali eni ota.

²⁶ “Oni oo ga ogho o de ya wugha odalo oyi oni oghie, oo li, ‘Kpekpe, rabomudu na mhe, mhi ya fali e eni ikpagho nya.’

²⁷ Igho oni oghie o ya mhu e isomhelemhi na li, o gbe eni ota kua na li, o ze oli vu.

²⁸ “Ama abi oni oo ga o ro fie lase, o me oni oo ga nabi loli ni o lo oli ikuku ikpagho. Igho, o khi awulu shi oli uruli, oo li, ‘Fali mhe ota ni u lo mhe!’

²⁹ “Onuzava oyoli ogho, o de ya wugha, oo lema li, oo li, ‘Kpekpe rabomudu na mhe, mhi ya fali e.’

³⁰ “Ama o a lama na li. Oo a mu oli ya shi owa ighumha ya ramhi ni o ro ya fali eni ota.

³¹ Abi eni ee ga enekpole e ro me emini o li, elemhi ee bi we. E le ya gue eni ingme nya ye oni oghie ogho.

³² “Igho oni oghie o ghie ya lu oni oo ga ogho, oo li, ‘Yeye oni oo ga ona okholo ona, mhemhe mhi gbe ikpokpomhi ikpagho ni u lo mhe kua ne irari khi u lema mhe,

³³ waa khi oni o kha li mhu e isomhelemhi na onuzi-ava oye abi mhi mhu e isomhelemhi ne?”

³⁴ Igho elemhi e bi oni oghie, o mu oli ya shi owa ighumha ni a nali osue ya ramhi ni o ro ya fali eni ota ni o lo nya.

³⁵ “Ina Itamhe na iloghie o li ya li e ini aa rote ekelemhi udu gbekua na inyoghwo e.”

19

Ipfa-ughue-a
(iMak 10.1-12)

¹ Abi iJesu o ro ngme se, o te eke iGalili vu je eke iJudia ukiekie oke iJodani,

² Ebubu ẹgbọ ẹ wẹ deba li. O rewe la agho ze.

³ Egbọ iFarisi eghuo e bhale ya mu oli fe ni e ba me asha mu ingme ma li obọ. E mhila li, “Ushi oyawa o fe lama shi o omose o ri itobọ emhikhoghwo khu ughue oli?”

⁴ IJesu o mhila we, “Aa ze abi Ebe-nopfuase o ngme khi eri Eshinegba ni o ma ẹgbọ te igbaekele, o ma ẹgbọ omose ali okpotso?*

⁵ Eshinegba o gbolo e, ‘Itobọ ona omose o ya ze itali ali inyoli obọ, o to ma ughue-oli o, wewe ava e mele ogho oghuo-a.’

⁶ Eghẹghẹ agho ẹa ke khi ava ama oghuo. Itobọ ona, emini Eshinegba o she to ma, ogho khi vase oli-a.”†

⁷ Eni ẹgbọ iFarisi e mhila iJesu, “Elo o ze khi Ushi oyi iMosisi o lama ogho o nya ebe ipfa-ughue-a mholi ughue oli obọ, o khu oli?”‡

⁸ IJesu oo we, “Itobọ khi aa gbe udu o ze ni Ushi oyi iMosisi o ro lama li na e, ama o a kpe te igbaekele ligho.

⁹ Mhi gueye e khi onini o khu ughue oli ni o a ro khi itobọ okia, ni o ro ya rue okpotso olese ne, o she kia okia.”§

¹⁰ Eniye odukhokho eyi iJesu ee, ini o khia khi ina o bie khi iteva omose ali ughue oli, o bie ti ne ogho khi rue okpotso shi.

¹¹ IJesu oo we, “O a khi oghokpa oni osese ona o go lu, se ni eni Eshinegba o ri oni afu na e khi rue okpotso.

¹² Irari khi emhi ebubu ee ze khi ebubu ẹgbọ ẹa ya rue okpotso, eghuo, itobọ khi igho Eshinegba o ma we, eghuo, itobọ khi ẹgbọ e re we khi igho, elese e ri egbewe mele owali-a ni e me asha ga Eshinegba egbegbo. Ogho ni o dobe ya ri egbe mie oni osese, o ri egbe mie.”

§ 18:22 Li ze Igbae 4.24 * 18:22 Li ze iLuk 17.3-4 * 19:4 Li ze Igbae 1.27; 5.2 † 19:6 Li ze Igbae 2.24 ‡ 19:7 Li ze iDeut 24.1-4; iMat 5.31 § 19:9 Li ze iMat 5.32; 1 iKori 7.10,11

*Ijesu o lema na eniye enikeke
(iMak 10.13-16; iLuk 18.15-17)*

¹³ Eghẹghẹ agho, egho eghuo e wolo eniye enikeke bhale ghi ijesu ini o ri obo nga we ukhomhi, ni o so iromhi na we. Ama eniye odukhokho eyoli ee khu we, e ti je ukhokho.

¹⁴ Ijesu oo we “A ze ni ikuku eniye e bhale deba mhe, a khi ke khu we irari khi wewe enana e mholi agbo oyi Eshinegba.”

¹⁵ O ri obo nga we ukhomhi se, o rote agho vu.

*Ozeo ni lolo pfue
(iMak 10.17-31; iLuk 18.18-30)*

¹⁶ Ozeo oghuo o bhale ya mhila ijesu, oo, “Oseso onete, elo mhi fe ya li ni mhi ro ya mholi agbo onabi oyi Eshinegba?”

¹⁷ Ijesu oo li, “Elo o ze ni u ro o lu mhe onete? Eshinegba lu eghuo kpe o lese ti. Ini u wa nono ni u mholi agbo onabi oyoli, ri ishi eyoli gbe akanya.”

¹⁸ O mhila ijesu, “Ishi eneghuo o?”*

Ijesu oo li, “Khi gbe ugbeli, khi kia okia, khi do ughiatu, khi pfi otsese eghue mu ogho.

¹⁹ Mu ekpe na ite ali inye, gbo ze ni, u nono ingme oyi onuzava oye abi u li nono egbe e.”†

²⁰ Oni ozeo oo ijesu, “Te eke vu mhi te ri eni u ga ngme ena nya a gbe akanya, onoghuo o ke kpo mhe le?”

²¹ Ijesu oo li, “Ini u wa nono ni u gba pfo, le ya ri itsua ni u mholi nya de u kemhi eni ikpago na egho ni ea mholi, ni u mholi epfue shi obini iloghie. U tigbe bhale ke ya deba mhe kia.”

²² Abi oni ozeo o ro suo ona, egbe e pfo li-a itobo khi oo pfue gba.

²³ Ijesu oo eniye odukhokho eyoli, “Mhi gue oli e ye e khi, o ma munu ni egho ni e pfue e ze ni Eshinegba o mhesa na we.

²⁴ Mhi gbo gueye e khi, ni ogho ni o pfue o ro lo eghiele oyi Eshinegba, o ya munu dose, ni ogho ke dua ni loli ri akphere rote ese asuge ya fie.”

²⁵ Abi eniye odukhokho eyi ijesu e ro suo ona, abo e sha we, e mhila li, “Oghuo o ke dobe ya lo Eghiele oyi Eshinegba sho?”

²⁶ Ijesu o bino we, oo, “Ini a ri oyi ogho ngme, ona o ya munu, ama obo oyi Eshinegba, emhikpa o ze oli e riele.”

²⁷ IPita o mhila ijesu, oo li, “Anye ni anye ze emhikpa obo bhale deba e ena, elo anye ya me o rue?”

²⁸ Ijesu oo we, “Abi o li mhi li gue oli e ye e khi ini Omi Ogho o da shito ukpekhomhi ufumhi oyoli eghẹghẹ agbo Onogbo, ee ogbava ni a deba mhe a ya nu mhe shito ikpekhomhi igbeva, a mhesa e na edeli igbeva eyi iZireni.‡

²⁹ Ogbokpa ni o da ze owa oyoli obo, okekhi inyoghuo oli, ni o ze itali ali inyoli obo ali inyoghuo oli ali imioli ali epfue eyoli obo shi itobo oyemhe ne, o ya mhue epfue eghogho asha egbhueshe, o gbo mhue agbo onabi oyi Eshinegba.

³⁰ Ama egho eghuo ni e ralo e ya kpukhokho eni e kpe ukhokho, e ya ralo.”§

20

Okhe irokhokho oyi egbikanya na elemhi ogba ipfonu

¹ “Eri Eghiele oyi Eshinegba o li abi omose oghuo ni o fie lase ya wolo egho eluzogbe je ogba ipfonu oyoli ya gbe akanya.

² O lama khi loli ya fali oghogbo ingme ni a mie ogbele. O rewe je ogba era ipfonu oyoli ya gbe akanya.

³ “Elemhi agogo itili eluzogbe, o fie lasele, o me khi emose eghuo e migha elemhi oki ni ea mhue oni ee gbe.

⁴ Oo we, ‘A je ogba era ipfonu oyemhe ya gbe akanya khi mhi ya fali e emini o ti.’

⁵ Igho e vu.

“Elemhi agogo igbeva ele oghota ali agogo ese ele oghomhi, o gbo ligho ya wolo emose ese.

⁶ Agogo ishe o she ramhi, o gbo bhale ya e emose elese ni ea li gbe okhoghuo. O mhila we, o we, ‘Elo o ze ni a ro migha ana amo kpa pfuse eghẹghẹ-a, ni aa ro gbe okhoghuo?’

⁷ “E oli, ‘Irari khi oghokhoghuo o lu anye shi akanya lo.’

“Oo we, ‘A je ogba ipfonu oyemhe ya gbe akanya.’

* **19:18** Li ze Okiali 20.13-16; iDeut 5.17-20 † **19:19** Li ze Okiali 20.12; iDeut 5.16; iLev 19.18 ‡ **19:28** Li ze iMat 25.31; iLuk 22.30 § **19:30** Li ze iMat 20.16; iLuk 13.30

8 “Ogbomhi o ke mu eke, oni o mhuẹ ogba ogho, o lu oni o ri egbọ e gbe akanya na li, oo, ‘Lu eni e gbe akanya ni u fali ogbogbo ota. O kpe rote egbọ ni e kpe ukhokho bhale fali ota ya ramhi eni e kpe bhale.’* ”

9 “O fali egbọ ni e te agogo ishe e logbomhi gba akanya le ukpaghuo.

10 Abi eni e te odode gba akanya le e ro bhale ya mie ifata, e dabi khi ikpaghọ eyewe e ya bu dose eni e kpe ukhokho bhale oni akanya. Ama a ga fali we abizize.

11 E mie ifata se, ee wolo oni o mhuẹ ishemhi.

12 E oli, ‘Emose ena ni a kpukhokho mie, iwakati oghuo e lese gbe akanya, ama rote ele uzogbe fiefie anye te ri ukhomhi shi ovo ya ramhi ogbomhi. Ama u ya fali anye abizize!’

13 “Omhuẹ-ishiemhi o ro otuoghuo elemhi we, ‘Omue, mhi aa liele. Oa khi ukpaghuo-ghuo a lama na mhe shi akanya ogbele?’

14 A mo ikpaghọ eye e ni a ke je apfe. Onoghuo o de e shi o ini mhi fali omose ni mhi kpukhokho mie abi mhi fali e.

15 Abi khi mhia dobe ya li ikpaghọ eyemhe abi o ghole mhe? Eri a ke kpe ofuma irari khi mhi da khi ogho ni o somhopfa?’

16 “Ama egho eghuo ni e ralo e ya kpukhokho eni e kpe ukhokho e ya ralo.”†

Ijesu o gbo gue ingme eghuli oyoli le shi eke

(iMak 10.32-34; iLuk 18.31-34)

17 Abi ijesu o ro o nga iJerusalemu, o lu eniye odukhokho eyoli je asheghuo ya gueye, oo we.

18 “IJerusalemu ni awa je ena, a ya la oobo ri Omi Ogho na ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali esese Ishi eyi iMosisi de, agho e la ya pfa ezo igbe-a mu oli.

19 E tigbe rue oli na egho iJeta, e roli li egia, e gbe oli ite, e ta li ma apfida, ama elenuzi-ese, a guise oli le bhale agbo.”

Emini ughue iZebedi oo ijesu o ri ele na lue

(iMak 10.35-45)

20 Igho ughue iZebedi o rue imi oli ava bhale deba ijesu, o wugha li odalo, oo li o kpekpe o somhi lue opfa.

21 Ijesu o mhila li, “Elo wa nono.”

Oo li, “Lama na mhe khi imimhe aava ena, khi oghuo o kha shito e obo ita, onokpole o shito e ogobo eghiele oye.”

22 Ijesu oo we, “Aa lese emini a mhila. A ya dobe da uko osoli ni mhi ya da?”

E oli, “Anye ya dobe.”

23 Ijesu oo, “A rote uko ni mhi te da ya da, ama, oa khi mhemhe mhi ya ze oni o ya shito mhe obo ita ali ogobo. Eni Ita o ri ele we shi na e mholi we.”

24 Abi eniye odukhokho ogbe enekpole e ro suo, e pfaa na ogho ali inyoghuo egho.

25 Igho ijesu o lu we tigbili, oo we, “A lese khi ighie eyi egho iJeta eri ee jili egho eyewe. Eni e kpeda e ri omhese ri itoto e sha we ma.

26 Ama, oa khi igho iteva oye e. Oni o da nono ni loli fu ne, o khi oni oo ga enekpole.‡

27 Ini ongege oo nono ni loli khi onodode, o mele oni oo ga oyi enekpole a. §

28 Ezeze abi Omi Ogho, oa li bhale ni a ke ga li, ama o bhale ni o ro ga egho ali ni o gbo ri agbo oyoli mie ebubu pfuese.”

Ijesu o ri ezalo aava ze

(iMak 10.46-52; iLuk 18.35-43)

29 Ijesu ali eniye odukhokho eyoli e rote iJeriko vu, ebubu egho e ve deba li.

30 Emose ezalo aava e shito epfe-ode. Abi e suo khi ijesu o rote agho dose. E tse se, e lie. “Onomhuẹ, Omi iDefidi, le elemhi anye.”

31 Oni ebubu egho e dese we, e khukhu unu, ama e kiele tse se leghe, e lie, “Onomhuẹ, Omi iDefidi kpekpe le elemhi anye.”

32 Igho ijesu o migha, o lu we, oo we, “Elo a nono ni mhi ri ele na e?”

33 Ee oli. “Onomhuẹ, kpekpe anye e nono ni u khueghie anye alo-a.”

34 Ijesu o mhuẹ ilelemhi na we, o ri obo ti we alo, eni alo e khueghie-a, e deba li.

* 20:8 Li ze iLev 19.13; iDeut 24.15 † 20:16 Li ze iMat 19.30; iMak 10.31; iLuk 13.30 ‡ 20:26 Li ze iLuk 22.25-26 § 20:27 Li ze iMat 23.11; iMak 9.35; iLuk 22.26

21

Egbọ e ri ufumhi na ijesu abi ọ rọ lo elemhi iJerusalemu

(iMak 11.1-11; iLuk 19.28-40; iJọn 12.12-19)

¹ Abi ijesu ali eniye odukhokho eyọli e li ti i mama iJerusalemu, e bhale ikuku ẹoli na lui iBetifagi ni o la Ute ẹera Olivu. Ijesu ọ la aghọ ghie eniye odukhokho eyọli aava ja ẹoli ni o la odalo.

² Oọ wẹ, “A je ẹoli ni a fẹ odalo oyeẹ ena, khi a ya mẹ akphẹre ali omiọli. A taghiẹ wẹ-a, a mu wẹ ghi mhe ana.

³ Ini ọgbọkhoghuo ọ mhila ẹ emhikhoghuo, a gueye ọli khi Onomhue ọ ya rẹwẹ riẹle emhi, ọ gbo ya nyenẹ wẹ bhale lena.”

⁴ Eri a mẹ enana ni a rọ bhale ya ẹ khi ungmehi ni emekeguele e ngme, ni e bhale ya tse. Ni ọọ

⁵ “A gueye ẹdẹli iZayo,*

‘A bino khi oghie oye ẹ ọọ bhale deba ẹ. O mholi ikuegbe-a, ọ nga ozele akphẹre, ikhi Omi akphẹre.’ ”

⁶ Ighọ eniye odukhokho eyi ijesu e ye abi ọ ghie wẹ.

⁷ Ighọ e rue oni akphẹre ali omi ọli bhale, e banọ ide eyewẹ egbe nga li egbe, ijesu ọ nga li shito.

⁸ Ebubu ẹgbọ e gueghie itsua eyewẹ naghie-a shi ode, eghuo e kholo eyamhi naghie-a shi ode.

⁹ Eni ẹgbọ ni e ralo ali eni e kpe ukhokho e tsesẹ, e kueghie ọli, e lie,

“Tsumhi anye, Tsumhi anye, Omi iDefidi!”
“Ikhivose khi oni ọ ri eva oyi Onomhue bhale.”

Ikuẹghie khi oyi Eshinegba.

“Tsumhi anye.”†

¹⁰ Abi ijesu ọ rọ lo elemhi iJerusalemu, oni ẹdẹli nya o wushe-a, ẹgbọ e mhila, e lie, “Oghuo oni omose onana ọ fẹ khi?”

¹¹ Eni ẹgbọ ni e nu ọli kia e gueye wẹ, ẹẹ “Ona khi ijesu oni omekẹguele onge iNazareti na eke iGalili, ni a shobọ na awa khi ọọ bhale, ikhi oni awa migha khe.”‡

Ijesu ọ lo elemhi Owa Oyi Eshinegba
(iMak 11.15-19; iLuk 19.45-48; iJọn 2.13-22)

¹² Ijesu ọ lo elemhi Owa Oyi Eshinegba. O khu ẹgbọ ni e la elemhi ọli ẹ du oki kua. O ghino wẹ abọ itebu ni e la ngmomhi ikpagho kua, ali ibechi oyi eni e ri inekhukhu u ẹ de.

¹³ Oọ wẹ “A she keke ọli shi Ebe-no-pfuase, ‘Owa oyemhe, owa ni a la lema o khi,’ ama a she rọli mele owa oyi ighiatọ-a.”§

¹⁴ Ezalo ali eni e guoghọ awe-a e bhale deba li obini Owa Oyi Eshinegba, O rẹwẹ ze nya.

¹⁵ Abi ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali esese Ishi eyi iMosisi e rọ mẹ khi ijesu ọọ gbe ikanya onyaloa ododa, elemhi Owa oyi Eshinegba, ali khi eniye e la akaghọ tsesẹ leghe kueghie ọli, e lie, “Ikuẹghie o khi oyi Omi iDefidi,” elemhi e bi wẹ.

¹⁶ Ighọ e mhila ijesu, ẹ ọli “Wa a suọ abi eniye ẹẹ ngme ẹ?”

Ijesu ọọ, “Mhi suọ.” O mhila wẹ, “Aa kpe suọ abi Ebe-no-pfuase o ngme ni ọ.

“U she ri eniye ali emofe

kuẹghie ikueghie ni o gba pfo.”*

¹⁷ Ijesu ọ te aghọ vu je iBetani. O gbhe aghọ ni ogbe o gbe.

Ijesu ọ ku itse na okhua-eni
(iMak 11.12-14,20-24)

¹⁸ Eẹ uzogbe abi ọ ke rọ nyenẹ egbe ukhokho je iJerusalemu, okiamhi o gbe ọli.

¹⁹ Ighọ ọ mẹ okhua-eni epfe ode, ọ le ya bino ọli, ama ọa mẹ udumhi okhoghuo ukhomhi ọ, se ni ebebe. Ighọ ọọ oni ọara oghọ “Wa gbo ya mọ udumhi ghue!” Aghoaghọ oni ọara o ku ebe-a.

²⁰ Abi eni eniye odukhokho eyọli e rọ mẹ ọli, abọ e sha wẹ. E mhila li, ẹẹ. “Se o li kia khi oni okhua o rọ ghọ nyanya ku ebe-a?”

²¹ Ijesu ọọ wẹ, “Mhi gueye ẹ khi, ini a mhue irudunga ni aa rọ mhue akhokhomhe, a ya dobe li emini mhi li oni okhua ona. Ọa khi onana tse, a ya lie oni ute ona, ‘Vu ya de pfilo okẹ oniemi,’ oni ute o suọ na ẹ.†

* 21:5 Li zẹ iZaka 9.9 † 21:9 Li zẹ Iwolo 118.25,26 ‡ 21:11 Li zẹ iJọn 6.14; 7.40; Ika 3.22; iMak 6.15; iLuk 13.33

§ 21:13 Li zẹ Aza 56.7; ijere 7.11 * 21:16 Li zẹ Iwolo 8.2 † 21:21 Li zẹ iMat 17.20; 1 iKori 13.2

²² Irari khi ini a mhue irudunga, emiem-
ini a so iromhi mhila a ya mholi oli.”

*A mhila iJesu obini o te mholi afu
(iMak 11.27-33; iLuk 20.1-8)*

²³ IJesu o lo elemhi apfe oyi Owa oyi
Eshinegba le, ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali
eni egbhali e mhila li, “Afu eyi oghuo u ro
gbe ikanya enana? Oghuo o ri afu ne?”

²⁴ IJesu oo we, “Mhemhe mhi ya li mhila
e ogbo oghuo, ini a da gbaghie oia ne, mhi
ya gueye e oni o ri afu ona na mhe.

²⁵ Mhie i, ibatazi ni iJoni oo batazi na
egbo, oghuo o ri afu na li o ke batazi egbo?
Egbo e ri oli na li abi khi Eshinegba lo?”

E nu egbewe khako, e lie, “Ini awa e khi
‘Obọ oyi Eshinegba o te bhale,’ o ya mhila
awa, ‘Elo o ze ni aa ro mie oli suo?’

²⁶ Ama ini awa e khi, ‘Obọ oyi ogbo o te
bhale,’ ulishi apfowa oo mu awa, irari khi
ogbokpa o lese khi omekeguele iJoni o khi.”

²⁷ Itobo igho e ke iJesu “Anye aa lese.”
IJesu oo we “Mhemhe mhi aa li ya gueye e
obini mhi te me afu.”

Okhe irokhokho oyi eniye aava

²⁸ “Se a me ona shi? Omose oghuo o mhue
eniye emose aava. O bhale deba oni ogbhali,
oo li, ‘Omọ ke le ogba ipfonu amo ni u ya
gbe akanya.’

²⁹ “Oo itali, ‘Mhi a ya ye.’ Ama o li deno, o
mu udu pfi, oo le oni ogba ipfonu.

³⁰ “Oni itawe o gbo le deba onikeke, o gbo
ngme oli abi o kpe ngme oni ogbhali. Oni
ikeke ogho o lama khi lolu ya ye, ama o a
tigbe ye.

³¹ “Onoghuo eniye aava ena o riele emini
itawe o nono?”

Efe iJesu, “Oni ogbhali.”

IJesu oo we, “Abi o li mhi li gue oli e ye e
khi emionoga ali idegbe e she pfi e shi ana
kpe lo Eghiele oyi Eshinegba.

³² Irari khi abi iJoni Oni oo batazi egbo oo
bhale ya sese e ode ni a ya rote, ni aa lama
mie oli suo. Ama emionoga ali idegbe e mie
oli suo, e mu pfi. Abi a tseku ri eloe oye me,
aa kie mu udu pfi ni a miesuo.‡

‡ 21:32 Li ze iLuk 3.12; 7.29-30 § 21:33 Li ze Aza 5.1-2

*Okhe irokhokho oyi eni a mie shi ogba
ipfonu*

(iMak 12.1-12; iLuk 20.9-19)

³³ “A suo okhe irokhokho olese. Omhue-
apfe oghuo o ya lao ni o gua ogba ipfonu shi
ukhokho apfe oyoli. O khi ogba gaso oli, o
riele ashini a la nye onyo shi o, O gbo to owa
ni o yagha ni a la khe-ekhe shi o. O roli na
egbo e ke ri eloe khu oli, o vu oli oboese. §

³⁴ Abi eghenge ikhiese o ro ramhi, o ghie
eni ee ga eyoli ghi eni egbo, e ka mie we eni
e khi eyelu ghi lu.

³⁵ “Eni egbo ni o ro shi oni ogba ogho, e
mu eni eni ee ga eyoli, e gbe oghuo, e gbe
oghuo-a, e tono onokpole eche.

³⁶ Igho oni omose o gbo ghie eni ee ga
elese ghi we ni e ke bu dose eni o kpe ghie.
Igho eni e la oni ogba e li we abi e kpe li
egho.

³⁷ Ikpukhokho o, o ghie omi oli ghi we.
Oo, ‘E ya mu ekpe na li.’

³⁸ “Ama abi eni e la oni ogba e ro me khi
oni omi oli oo bhale, e lu egbewe ochi, ee
egbe, ‘Awa gbe oni omi oli-a, ni awa le ugu
oyoli.’

³⁹ Igho e mu oli e rue oli je olase oni ogba,
e gbe oli-a.

⁴⁰ “Irarigho, ini oni o mhue oni ogba ip-
fonu ogho o fe bhale, se ee a sa khi o ya li
eni egbo egbo?”

⁴¹ Efe iJesu, “Eri o ya gbolo eni egbo okhoro
egho-a, o ri oni ogba na egbo elese, eni e ya
ke ri eni e khi eyoli ghi oli.”

⁴² IJesu oo we, “Efe a kpe ze oli abi a li keke
oli shi Ebe-no-pfuase khi:

“ ‘Eche ni itsona e kie pfi,
lolu o ke ya mele egbegbi eche
ni o ke mu eloe ne nya-a.

Oomhue o ligho riele ona,
oo ti anye eloe gba’ ”*

⁴³ “Irarigho, igho a li ya mie e Eghiele oyi
Eshinegba obọ, a rue oli na egbo ni e riele
emini Eshinegba oo a ke riele.

⁴⁴ Ogbo ni o da ya de nga oni eche ne, o ya
guogho-a, ama ogbo ni oni eche o da de nga
egbe ne o ya mheli-a abi ifufu.”

* 21:42 Li ze Iwolo 118.22-23

⁴⁵ Abi ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali ẹgbọ iFarisi e rọ suọ oni okhẹ irọkhọkhọ ona, e lẹsẹ khi wẹwẹ iJesu ọ nu ngme.

⁴⁶ E nono ode ni wẹwẹ e tẹ mu ọli ya khukhu, ama ulishi o mu wẹ irari khi ẹgbọ e lẹsẹ khi ọmekẹguele iJesu ọ khi.

22

Okhẹ irọkhọkhọ oyi ukue ni á lá rue ọmueshi

(iLuk 14.15-24)

¹ IJesu ọ gbo ri okhẹ irọkhọkhọ ona nu wẹ ngme, ọọ,

² Eri Eghiele oyi Ẹshinegba o li abi oghie ọghuo ni ọ gbhẹ ukue na omiọli ni ọọ rue ọmueshi.

³ Ọ ghie eni ẹẹ ga eyọli e ka gueyẹ ẹgbọ ni ọ gbhẹ oni ukue na e bhale, ama ẹa lama ye.

⁴ “Ighọ ọ gbo ghie eni ẹẹ ga elese, ọọ wẹ, ‘A ka gueyẹ eni a lu shi oni ukue khi mhi she nye ekhe shi ekẹ. Mhi she gbolo ena-a, ena ni e mhue ıla, shi elamhako eyemhẹ, a she mu egbe emhikpa shi ekẹ. A bhale oni ukue ikhuẹsẹ ọmueshi.’

⁵ “Ama eni ẹgbọ ẹa pfi esọ shi, e vu asha. Ọghuo ọ vu ishemhi, ọlese ọ vu oki.

⁶ Eghuo ọ ni a lu shi oni ukue e mu eni eni ẹẹ ga eghọ, e gbe wẹ, e gbolo wẹ-a.

⁷ Ighọ elemhi e bi ọni oghie, ọ ghie ekhọli-okhue eyọli, e ka gbolo eni ẹgbọ ni e gbolo eni ẹẹ ga eyọli-a, e tose wẹ apfe-a.

⁸ “Ighọ ọni oghie ọ luno eni eni ẹẹ ga eyọli, ọọ wẹ, ‘A she mu egbe ukue oyemhẹ shi ekẹ se, ama ẹgbọ ni mhi lu shi ọ, ẹa khi eni a kha lu shi ọ.

⁹ Mena, a ke je ifu ẹoli ikpe ni ebubu ẹgbọ e legba, ọgbọkpa ni a da mẹ ne, a lu ọli bhale oni ukue.’

¹⁰ Ighọ eni eni ẹẹ ga e lo ifu ẹoli e luno ẹgbọ ni e mẹ kpa tigbili, ghe ẹgbọ enete ali ikhiakhiamhi ẹgbọ. Oni ashini a gbhẹ oni ukue shi o vọ ẹgbọ.

¹¹ “Ama abi ọni oghie ọ rọ bhale ya bino eni ẹgbọ, ọ mẹ khi ọmọsẹ ọghuo ọ la aghọ ni ọa sọ itsua ukue ni a rọ khuẹsẹ ọmueshi ye ughue.

¹² Ọni oghie ọ mhila li, ‘Ọmue sẹ u li lo ana le ni u wa rọ sọ itsua oyi ukue ni a rọ khuẹsẹ ọmueshi,’ Ọni ọmọsẹ ọa dobe sọli ọ.

¹³ “Ighọ ọni oghie ọ gueyẹ eni eni ẹẹ ga eghọ, ‘A mu ọli gẹ abọ ali awe, a tsua li pfi je olase alo ebili ni a la viẹ, ni a la le akọ akọ.’*’

¹⁴ “Ọgbọkpa a lu ama ikuku wẹ ni e mie oni ulumhi, a zẹ.”

A mhila iJesu ini a ke zẹ oga na iSiza (iMak 12.13-17; iLuk 20.20-26)

¹⁵ Ighọ ẹgbọ iFarisi e fiẹ ya gba abi e li ya ri omhila mẹ asha mu iJesu.

¹⁶ E ghie eniyẹ odukhokho eyewẹ ali eniyẹ odukhokho eyi Erọdu deba iJesu, e ọli, “Ọsẹsẹ, anye lẹsẹ khi ọgbọ igesikia u khi, u gbolo e sẹsẹ igesikia oyi ọghuemhẹ oyi Ẹshinegba. Wa a ya na ulishi oyi ọgbọkhọghuo, itobọ khi ẹgbolie ọa la ọnini ọgbọ ọ khi.

¹⁷ Gueyẹ anye, sẹ o fẹ li udu oye? Abi ushi oyawa o ngme, o fẹ ti ni awa zẹ oga na oghie iSiza abi khi ọa ti?”

¹⁸ IJesu ọ lẹsẹ ugbamhi obe ni e gba, ọọ wẹ, “Ẹẹ eri ugamhi ku alo, elọ o zẹ ni a rọ nono ni a di mhẹ mu?”

¹⁹ A rue ukpaghuo ni a rọ zẹ oga khase mhẹ ghue!” Ighọ e rue ukpaghuo bhale ghi ọli.

²⁰ Ọ mhila wẹ “Alo eyi ọghuo na? Eva oyi ọghuo na?”

²¹ Ẹ ọli “Eyi iSiza.”

Ighọ iJesu ọọ wẹ, “Irarighọ, a ri oni o khi oyi iSiza na iSiza a ri oyi Ẹshinegba na Ẹshinegba.”

²² Abi e rọ suọ ona, abọ e sha wẹ, e zẹ ọli obọ, e vu.

Ingme ughue iruerue ali irote eghuli guale

(iMak 12.18-27; iLuk 20.27-40)

²³ Oni ogbele ẹlẹghọ, ẹgbọ iSadusi ni e khi iteghuli guale ọa la ọ, e bhale deba iJesu ya mhila li ogbọ.†

²⁴ Ẹ ọli “Ọsẹsẹ, iMosisi ọ gueyẹ anye khi, ini ọmọsẹ ọ ghu-a ni ọa rọ bia eniyẹ, inyoghuo ọli ọ rue ọni ọsamhi olimhi ni ọ bia eniyẹ na li na inyoghuo ọli ni ọ ghu-a oghọ.‡

²⁵ Mena inyoghuo etuoshilua e ke nu anye la ana. Ọni ọgbhali ọ rue ọkpotso ọ ghua, abi ọa rọ bia eniyẹ, ọ zẹ ọni ọkpotso obọ na inyoghuo.

* 22:13 Li zẹ iMat 8.12; 25.30; iLuk 13.28 † 22:23 Li zẹ Ika 23.8 ‡ 22:24 Li zẹ iDeut 25.5

26 Igho eghuli o li gbe inyoghuo o li onuzava ali onuzase ya ramhi onuzi-oshilua ega ga bia omọ okhoghuo na oni okpotso.

27 Ikpukhokho o oni okpotso o ghu a.

28 Mena, ogbele iteghuli guale, ughue oghuo o fe ya khi elemhi ewe nya, aborokhia khi wewe oshilua e ga rue o li shi?"

29 Ijesu oo we, "Eri a da ode! Itobo khi aa lese ungmehi oyi Eshinegba ali itoto eyoli lo.

30 Irari khi ini egbo e rote eghuli guale, ega ke ya rue ikpotso, we khi ikpotso e ke ya ke ngeli na emose, eri e ke ya li abi igeni na iloghie.

31 Ama oyi ingme ite-eghuli-guale oyi egbo ni e ghu-a ne, eri aa suo abi Eshinegba o ngme e.

32 O khi, 'Mhemhe mhi khi Eshinegba oyi Aburaamu ali Eshinegba oyi Aziki, ali Eshinegba oyi iGiekopu.' Eshinegba oyi egbo ni e la agbo o khi, oga khi Eshinegba oyi egbo ni e ghua."§

33 Abi eni ebubu egbo e ro suo ona, abo e sha we shi osese ni o sese.

Ushi ni o ga fune nya

(iMak 12.28-34; iLuk 10.25-28)

34 Abi egbo iFarisi e ro suo khi ijesu o pfi egbo iSadusi okpe unu, e le gba.

35 Oghuo o elemhi we ni o khi osese ushi o roshaka ni lolu dobe ri ushi mu ijesu. O mhila li ogbo.

36 Oo li, "Osese, Ushi onoghuo o ga fune nya elemhi Ishi eyi iMosisi?"

37 Ijesu oo li, " 'Ri udu oye nya ali ayemhe oye nya ali usamhi udu oye nya nono ingme oyi Onomhue Eshinegba oye.*

38 Onana o khi ushi onodode ali oni o ga fu ne nya.

39 Eri onuzi-eva o gbo li abi lolu, ni oo li, 'Nono ingme oyi ogbo olese abi u li nono ingme egbe e.†

40 Ishi eva ena elemhi Ishi eyi iMosisi ali emekeguele nya, e te ze."‡

Omi oghuo Omiepfuese o khi

(iMak 12.35-37; iLuk 20.41-44)

41 Abi egbo iFarisi e kie li la agho egho, ijesu o mhila we.

42 "Se a khokho shi Omiepfuese o? Omi oghuo o fe khi?"

E o li "Omi iDefidi."

43 Ijesu oo we, "Elo o ke ze khi iDefidi o rote elemhi ayemhe lu o li, 'Onomhue'? Irari khi iDefidi o lie,

44 " 'Onomhue gueye Onomhue oyemhe.

Shito mhe ukiekie obita ramhi ni mhi ro ya ri ebe e

shi e ufu ekowe.'§

45 "Ini iDefidi o lu o li 'Onomhue,' see oni Omiepfuese o ke gbolo e khi omiomi iDefidi?"

46 Ongewe oga dobe gbaghie oni ogbo-a. Rote elegho vu ogbo okhoghuo oga ke gbo gbudu mhila li ogbo okhoghuo.

23

A mhue egbhe shi esese Ishi eyi iMosisi ali iFarisi egbe

(iMak 12.38-39; iLuk 11.43,46; 20.45-46)

1 Igho ijesu o nu egbo ni e ri esho shi o li eke ali eniye odukhokho eyoli i ngme.

2 Oo we, "Esese Ishi eyi iMosisi ali egbo iFarisi a ri afu na ni e ke guele abi Ushi oyi iMosisi o ngme.

3 Irarigho, a mema ya suo esho na we, a li abi e gueye e a ke li, ama a khi khonya we ngeli ingeli enabi eyewe. Irari khi wewe ega ri emini ee sese egbo gbe akanya.

4 Eri e ge itsua ni e kha na egbo tsua. Ama wewe oyewe ega lama ri umiesobo da we o kpaghie we tsua eni itsua.

5 "Emhikpa e ri abamemhe e ri ele. E ri ogbene ni a fia otsuotsuo shi mu alukpo ali abo. E pfi emini a rote ebe-no-pfuase keke emhi shi lo eni otsuotsuo. E gbo fia emhi na yayagha na dolodolo shi esho iwulu ni ee so.*

6 Ashini o mhue ekpe ukue ali ikpekhomhi ni e fune oo ghole we ini e bhale owa ugamhi.

7 E ma nono ni a ke tse we otse ekpe atuoki, ali ni a gbo ke lu we, 'Osese.'

8 "Ama ee oye e a khi lama ni egbo e lu e 'Osese,' irari khi Oga oghuo o ga mhola e nya, a gbo khi inyoghuo.

9 A khi lu ogbokhoghuo agbo ona 'Ita,' irari khi Ita oghuo kpe a mhue, iloghie o la.

§ 22:32 Li ze Okiali 3.6 * 22:37 Li ze iDeut 6.5 † 22:39 Li ze iLev 19.18 ‡ 22:40 Li ze iLuk 10.25-28 § 22:44 Li ze iwolo 110.1; Ika 2.34-35; Iburu 1.13; 10.13 * 23:5 Li ze iMat 6.1; iNoba 15.38; iDeut 6.8

10 Wẹ khi a zẹ ni ọgbọ ọ lu ẹ ‘Ọsẹsẹ,’ irari khi Ọsẹsẹ ọghuo kpe a mhue ni ọ khi iKirisiti.

11 Ọni ọ ga funẹ elemhi ẹ, ọ mema mele oni ọọ ga ọyẹẹ a.†

12 Ọnini ọ da ya ti egbọli nga ne, a ya ti ọli tiemhile. Ama ọnini ọ da ti egbọli tiemhile ne, a ya ti ọli nga.‡

13 “O ma khọlọ ẹ egbe, ẹẹ esẹsẹ Ishi eyi iMosisi ali ẹgbọ iFarisi erugamhi-ku-alo, ni e pfi okpẹ odẹ iloghie zuse ẹgbọ shi olase. Ẹẹ oyẹẹ na, aa lama lo elemhi ọ wẹkhi eri a zẹ ni eni ẹ nono ni wẹwẹ e lo, ni e mẹ asha le.

14 [O ma khọlọ ẹ egbe, ẹẹ esẹsẹ Ishi eyi iMosisi ali ẹgbọ iFarisi! Ẹẹ eri-ugamhi ku alo! Eri a li esamhi olimhi le, ni a ri abamemhẹ a sọ iromhi ni o nuata. Itobọ ighọ a ya na ẹ osoli egbegbọ.]

15 “O ma khọlọ ẹ egbe, ẹẹ esẹsẹ Ishi eyi iMosisi ali ẹgbọ iFarisi erugamhi-ku-alo! A ga rọshẹka kia ekẹ ali ukhomhi okẹ ye obini odonue ya nono ọgbọ mu pfi lama shi osẹsẹ oyẹẹ. O kha da tse na ẹ se, osoli ni ọni ọgbọ ọghọ ọ ke ya mẹ ilimhi irierie, o ke fu dọsẹ oni ẹẹ a ya mẹ agbhagbhamhi eva.

16 “O ma khọlọ ẹ egbe irari khi ezalo a khi ni a sẹsẹ ẹgbọ. Ẹẹ ni a sẹsẹ khi, ‘Ini ọgbọ ọ romhi Owa Oyi Ẹshinẹgba ọa mhue abi o ngme, ama ini ọ romhi igolu ni o la ukhomhi oni Owa Oyi Ẹshinẹgba, oni ishe o ya mu ọli.’

17 Ẹẹ eyẹghe, ezalo, onoghuo o fẹ funẹ? Igolu abi Owa oyi Ẹshinẹgba ni o ri oni igolu rọ khi oni o pfuase?

18 A gbolo ẹ sẹsẹ ẹgbọ khi ini ọgbọ ọ romhi atẹtẹ khi ọa mhue abi o ngme, ama ọ khada romhi emini a rọ luase oni atẹtẹ, oni ishe o ya mu ọli.

19 Ẹẹ ezalo, onoghuo o fẹ funẹ? Emini a rọ luase obo ni o la ukhomhi oni atẹtẹ abi oni atẹtẹ ni o ri oni iluasobo khi oni o pfuase?

20 Itobọ ighọ, ini ọgbọ ọ da romhi atẹtẹ ne, oni atẹtẹ ali emini o la ukhomhi ọli nya ọ romhi eghọ.

21 Ini ọgbọ ọ romhi Owa Oyi Ẹshinẹgba, oni Owa Oyi Ẹshinẹgba ali Ẹshinẹgba ni ọ la

ọ ọ romhi eghọ.

22 Ini ọgbọ ọ romhi iloghie, ukpẹkhomhi oyi Ẹshinẹgba ali ọni ọ shitọ ọ ọ romhi eghọ. §

23 “O ma a khọlọ ẹ egbe, ẹẹ esẹsẹ Ishi eyi iMosisi ali ẹgbọ iFarisi. Ẹẹ erugamhi-ku-alo. Aa zẹ aze-oghuo-igbe oyi ebe akhọkọ ali okphasa, ama a ri ẹloe ẹ gbe emini e mu ẹloe shi elemhi ishi, nabi, umha gbe azeba ali isomhelemhi ali igbe akanya te ode igesikia. Enana khi egbegbi emini a kha riele, aa kha pfi enana shi ekẹ ni aa riele wẹ.*

24 Ẹẹ ezalo ni a ri ẹgbọ ọ kia, a pfiolo akia onyọ-a, ama a to akphẹrẹ lue.

25 “O ma a khọlọ ẹ egbe, ẹẹ esẹsẹ Ishi eyi iMosisi ali ẹgbọ iFarisi, erugamhi-ku-alo. A kpe ukhokho iko ali itasa-a, ama emini a ri emhi itoegbe ali ufa mie e vọ elemhi wẹ.

26 Ẹgbọ iFarisi ezalo! A kpe ke kpe elemhi uko ali utasa-a ne, ẹgheghe aghọ ikhokho wẹ e li pfuase.

27 “O ma a khọlọ ẹ egbe, esẹsẹ Ishi eyi iMosisi ali ẹgbọ iFarisi, erugamhi-ku-alo. Eri a li abi uji ni a ri ẹtseli opfopfo gbolo-a, ni o te odato ọli ti ẹloe, ama elemhi wẹ, e vọ igua ẹgbọ ni e ghu-a ni e ke-a.†

28 Ighọ a lili ẹ li, eri a rọte odato idiegbe ga li abi egbegbi ẹgbọ, ama ọkhọlọ ali irugamhi ku alo, o vọ ẹ elemhi.

Ijesu ọ gue anasemhẹ oyewẹ le shi ekẹ (iLuk 11.47-51)

29 “O ma a khọlọ ẹ egbe ẹẹ esẹsẹ Ishi eyi iMosisi ali ẹgbọ iFarisi, erugamhi-ku-alo! A ga tọ iji na emekeguele a riele iji eyi eni e gue ngeli somhotse.

30 A gbolo ọ lie, ‘Ini anye la agbọ ẹgheghe oyi itita anye lọ, anye a kha nu wẹ mhọli obọ shi emekeguele igbolo-a.’

31 Eri a ri ona pfi ọtsẹle mu egbe ẹ khi a lama shi ọ khi imimi eni e gbolo emekeguele-a, a khi.

32 A ke je odalo, ni a pfuse gbe ikanya ni ititae e gbaekele gbe.

33 “Ẹẹ enye ali imi enye, sẹ a dabi khi a li ya na pfue ilimhi irierie ni ọọ bhale?‡

34 Itobọ ighọ mhi ya gueye ẹ khi mhi ya ghie emekeguele ghi ẹ ali ẹgbọ ni e fialo-a ali

† 23:11 Li zẹ iMat 20.26-27; iMak 9.35; 10.43-44; iLuk 22.26

iMat 5.34 * 23:23 Li zẹ iLev 27.30 † 23:27 Li zẹ Ika 23.3

‡ 23:12 Li zẹ iLuk 14.11; 18.14 § 23:22 Li zẹ Aza 66.1;

‡ 23:33 Li zẹ iMat 3.7; 12.34; iLuk 3.7

esese ni e bu, a ya gbolo eghuo o-a, a tanọ wẹ ma apfida, elese a gbe wẹ itẹ elemhi owa ugamhi eye ẹ, a khu wẹ te ẹoli oghuo ya je olese.

³⁵ Itobọ ighọ a ya ri ọlia eyi ẹgbọ eni e pfuase nya ni a gbolo-a shi eke agbọ ona mu ota sọ ẹ, rọte idiegbe oyi Ebeli ni ọa mhue abi ọ li vu, ya ramhi idiegbe oyi iZakaraya omi iBerẹkaya ni a gbe-a shi agadamhi eva atete ali Owa Oyi Eshinegba. §

³⁶ Abi o li mhi li gue ọli ẹ ye ẹ khi, osoli ni a ya me shi ugbeli ni a gbe idiegbe oyi ẹgbọ eghọ, ẹgbọ na agbhotu ona oni osoli o ya de rughu.”

Inono ni iJesu o mhue na iJerusalemu
(iLuk 13.34-35)

³⁷ IJesu o ro lie, “Eekhue-oo! IJerusalemu, iJerusalemu! A gbolo emekeguele-a, a tono eni Eshinegba o ghie ghi ẹ eche gbolo-a. Iti-ingmi-ingme mhi she roshẹka ni mhi kolo ẹgbọ eye ẹ kugbe, abi okhokho o lie kolo imioli shi ifui ipfua, ama aa lama na mhe.

³⁸ Ghe i! Eshinegba o ya te Owa oyi Eshinegba oye ẹ vu, o mele afue a.*

³⁹ Mhi gueye ẹ khi rọte memena vu, khi aa ke gbolo ya me mhe ya ramhi ni eghẹghe ni a ro ya ke lie, ‘Oghẹle o khi ni oni o ri eva oyi Onomhẹ bhale.’ ”†

24

Ọlele oyi ikpukhokho agbo
(iMak 13.1-2; iLuk 21.5-6)

¹ Abi iJesu o rọte oni Owa oyi Eshinegba fie lasese, eniye odukhokho eyoli e roli khasẹ ugbe oyi oni owa.

² IJesu o ro wẹ, “A ga me emhi enana nya, ama mhi gue a ye ẹ khi aa me echeli ni a ro nga egbe egbe ro to oni owa ona ni aa ya che kua.”

Ozughu ali imu-okhọli vule
(iMak 13.3-13; iLuk 21.7-19)

³ Abi iJesu o li shito ukhomhi Ute ẹera Olivu, eniye odukhokho eyoli e bhale ya ye ọli ochi, ẹẹ ọli. “Gueye anye eghẹghe ni eni ingme enana e ro bhale ya tse, ali emini a ya ke me ni anye ro ya lese khi a she ramhi ukpesẹ agbo.”

⁴ IJesu o sọ wẹ o, ọọ. “A ke tokpe eke ini ogbokhoghuo o khi di ẹ.

⁵ Irari khi ebubu ẹgbọ e ya ri eva oyemhe bhale, ẹẹ lie ‘Mhemhe mhi khi oni iKirisiti,’ ẹẹ di ebubu ẹgbọ.

⁶ A ya suo eko okhọli ali okeke okhọli. Ama a khi ze ni ulishi o mu ẹ. A mema ya me emhi eghoghọ, ama ukpesẹ agbo ọa kie ramhi ne.

⁷ Ushishi e ya mu okhọli vule shi ushishi o, ẹgbọ e mu egbe iku iku nu egbe ẹ khọli. Ukpokpomhi okiamhi o ya ke pfi, eke e ya ke dekulue asha khi asha.

⁸ Eri enana nya e ya li abi khi oku o lese to okpotso ni o ya bia.

⁹ “Eghẹghe agho a ya mu ẹ na wẹ ni e nase ẹ, a gbolo ẹ-a. Ẹgbọ na agbo nya e ya ke biselemhi ẹ, itobọ khi a khi ẹgbọ eyemhe.*

¹⁰ Eghẹghe agho ebubu ẹgbọ e ya de irudunga lasese, e ri egbe ẹ de, ẹẹ biselemhi egbe.

¹¹ Eghẹghe agho ebubu emekeguele eyi egholi e ya lasese, ẹẹ di ebubu ẹgbọ.

¹² Irari khi okhọlo o ya gba eke dose, imhue-inono na egbe ọa ke lolo ẹ la o.

¹³ Ama ogbo ni o da migha irudunga oyoli gbagbagba ramhi ukpesẹ, o ya khi oni a mie pfuese.†

¹⁴ A ya she ri oni usomhi onete oyi oni Eghiele oyi Eshinegba onana, tse abo gase agbo kpa, ni o khi otsele na ishishi nya, eghẹghe agho ukpesẹ agbo o tigbe ramhi.

Ighuighue

(iMak 13.14-23; iLuk 21.20-24)

¹⁵ “ ‘Irarigho, a kha da me emhi obe ni o vese ẹgbọ o kua khi ighuighue ni ọọ vese ẹgbọ kua, ni oo pfi ebemulishi, khi o da ya migha ashini o pfuase ne,’ ezeze abi omekeguele iDanie o gue ọli le ne, oni ọọ ze ebe o lese emini o ze.‡

¹⁶ Eghẹghe agho, ẹgbọ ni e la eke iJudia e na ya nga ukhomhi ite.

¹⁷ Ogbọ ni o la ukhomhi owa o khi tiemhile ya rue emhikhoghuo elemhi owa.

¹⁸ Ogbọ ni o la ishemhi o khi jele apfe ya rue awulu oyoli apfe. §

§ 23:35 Li ze Igbae 4.8; Iburu 11.4; iZaka 1.1; 2 Okhe 24.21

* 23:38 Li ze iJere 22.5

† 23:39 Li ze Iwolo 118.26

* 24:9 Li ze iMat 10.22

† 24:13 Li ze iMat 10.22

‡ 24:15 Li ze iDan 9.27; 11.31; 12.11

§ 24:18 Li ze iLuk 17.31

19 O ma kholo ikpotso ni e me egbe ali eni e ri emofe shi egbe.

20 A lema Eshinegba o khi ze ni ele un-amhi oye o khi egheghe orue wekhi ogbele iyemhea.

21 Irari khi osoli oniemi o ya lasele o. Osoli ni ogbo aa kpe me ghue rote igbaekele agbo ya ramhi ogbe ni amo, wekhi eri a ke gbolo ya me oghogho ghue.*

22 Ini aa rote eni ogbele eni a ngme ena khi-a, ogbokhoghuo o ya pfue o. Ama itobo oyi ogbo ni Eshinegba o ze, o ya khi eni ogbele-a.

23 Egheghe agho, ini ogbokhoghuo oo u, 'Bino, ghe oni iKirisiti!' Okekha khi eri o li, 'Ghe oli oobo khe,' khi mie oli suo.

24 Irari khi iromhi emiepfuese ali emekeguele eyi egbholi e ya lasele, ee ri olele oniemi e khasa, ali ee gbe ikanya onyaloa ro ke di egbegbi eni Eshinegba o ze, ini o ya ze li lo.

25 A ghe i, eri mhi gue onana ye e shi eke neni oni egheghe o ya ramhi.

26 "Igho, ini ogbokhoghuo o gueye e, 'Ghe oli oobo, obini odagbe ifufu,' a khi je oobo. Okekha khi eri oo, 'Ghe oli ana, elemhi owa aza,' a khi mie oli suo.

27 Irari khi eri inyenegbe bhale oyi Omi Ogbo o ya li abi akphala o lie nyamhise alo nyaa, o rote udi ukhuli ge ya je udi ukhuli, rote obini ovo o te e ngale ya je obini o te e lo eko.†

28 Itobo khi ashini elamhako o ke-a shi agho ighuli ee legba.‡

Inyenegbe bhale oyi Omi Ogbo
(iMak 13.24-27; iLuk 21.25-28)

29 "Egheghe osoli ogho o kha da lese dose tee,

“Ovo o ya bishi alo-a,

uki o ke ge

ikpetata e deno ukhuli kule,

ekpabo ena ukhuli ee nighise.'§

30 "Egheghe agho, olele irokhase oyi Omi Ogbo o ya lasele shi ukhomhi idane. Egbo ni e la agbo ona nya, e ya ke vie oya abi Omi

Ogbo o li rote irarogbe e tiemhile elemhi ekpabo ali ukpokpomhi ufumhi.*

31 Egheghe agho akala onofune o ya de. Omi Ogbo o ghie igeni eyoli je iguabo enenene na eke agbo nya, e ka ti ogbo eyoli ni o ze gbili.†

Owena ni a te oora okhua-eni wena
(iMak 13.28-31; iLuk 21.29-33)

32 "A ze ni oara okhua o sese e ingme. Ini iguabo eyoli e da tsotsogho ne, ni o ro ta ebe, a lese khi okase o she ramhi.

33 Igho ini a da me emini mhi gue e ye ena ne, a lese khi oni egheghe o she ti ramhi ana.

34 Abi o li mhi li gue e ye e khi agbhotu ona o ya dose ne, ni emhi ena nya e ro bhale ya tse.

35 Eke ali ukhuli e ya dose, ama ingmemhi eyemhe, ea ya de kua.

Ogbo o lese oni ogbele wekhi oni egheghe
(iMak 13.32-37; iLuk 17.26-30,34-36)

36 "Ogbokhoghuo o lese oni ogbele wekhi oni egheghe. Egbegbi igeni na iloghie ea lese wekhi Omi Ogbo o lese, se ni Ita lolighuo tse.

37 Abi o ke li egheghe oyi iNoa, igho ibhale oyi Omi Ogbo o ya li.‡

38 Neni a me ogbele oyi ochikpho oniemi, eri ogbo e le, e da, eghuo e wolo ikpotso, a ri ikpotso ye ughue, ya ramhi ogbele ni iNoa o ro mu oko-okoniemi nga,

39 Ama ea kie lese emini a ya me ramhi ni ochikpho o ro bhale ya tsua we kua nya.

Igho ibhale oyi Omi Ogbo o ya li.§

40 Emose aava e ya la ishemhi ke gbe akanya, a rue oghuo vu, a ze oni o kpole obo.

41 Ikpoto aava e ya la iko ke mhele emhi, a rue oghuo vu, a ze oni o kpole obo.

42 "A ri ukpelo shi eke irari khi aa lese ele ni Onomhue oye e o ya bhale.

43 A lese khi ini omhue-apfe o lese egheghe ni ighiat o ro ya do oli lo, eri o ya shit o ni ogbe o gbe-a. O ya ze ni ighiat o gbe oli ode-a lo owa le.

44 Itobo igho, a mema ya mu egbe shi eke, irari khi egheghe ni aa sa shi, Omi Ogbo o ro ya bhale.

* 24:21 Li ze iDan 12.1; iIro 7.14 † 24:27 Li ze iLuk 17.23-24 ‡ 24:28 Li ze iLuk 17.37 § 24:29 Li ze iIro 8.12; Aza 13.10; Ezik 32.7; iJo 2.10-11,31; 3.15; iZef 1.15; Aza 13.10; 34.4; iIro 6.12-13 * 24:30 Li ze iDan 7.13; iZaka 12.10-14; iIro 1.7 † 24:31 Li ze 1 iKori 15.52; 1 iTesa 4.16; Aza 27.13; iZaka 9.14 ‡ 24:37 Li ze iGbae 6.5-8 § 24:39 Li ze iGbae 7.6-24

*Oni o gue e ga ali oni o ga gue e ga
(iLuk 12.41-48)*

⁴⁵ “Oghuo o fe khi oni oo ga ni ri egbe e nga ni o lese ingme. Ni oga oyoli o ze kpeda na eni ee ga eyoli, o ri eloe khu omhoapfe oyoli, ni o ke ri emhi na we le shi eghẹghẹ?”

⁴⁶ Oghẹle o khi na oni oo ga ogho ini oga oyoli o jele ya e khi oo riele emini o mhesẹ na li.

⁴⁷ Abi o li mhi li gue e ye e khi oga oyoli o ya ri emini o mholi nya nga li obo.

⁴⁸ Ama ini o khi oni oo ga ni o ya suọ esọ lo, eri o ya ke gueye egboli, ‘Oga oyemhe o ya la oobọ tẹse,’

⁴⁹ Oo gbe eni ee ga ni e kpole, o le, o deba edonyo a da onyo kia kia.

⁵⁰ Oga oyi oni oo ga ogho o ya jele apfe ogbele ali eghẹghẹ ni oni oo ga ogho o sa shi.

⁵¹ Oni oga oyoli ogho o ya nase oli agboagbo, o roli je asha ni a ri erugamhi-ku-alo shi. Agho o la ke vie o le ako ako.”*

25

Okhe irokhokho imueshi ogbe ni ea me omose ghue

¹ “Eghẹghẹ ni a ngme ena, eri Eghiele oyi Eshinegba o ya li abi imueshi etuogbe ni ea me omose ghue, ni e ya rue ikpa eyewe, ni e vu ya a lu omose oni oo rue omueshi onogbo ode.*

² Imueshi oshe elemhi we e khi eyeghe, oshe eni e kpole e khi elesingme.

³ Eyeghe ni e la o, e wolo ikpa eyewe ama ea sato tsua oili olese shi emhi.

⁴ Elesingme ni e la o, e wolo ikpa, gbo die oili olese shi emhi.

⁵ Abi oni omose ni oo rue omueshi egho o ro kele e bhale, eni imueshi nya e ri ukhomhi bo, olese o dowe rue.

⁶ “Abi itsotsogbie ro mu eke, uruli o de leghe, oo, ‘A ghe khe! Oni oo rue omueshi o she e bhale o! A vule ni a ya lu oli ode!’

⁷ “Igho eni imueshi e ti vule, e ti ikpa eyewe ngale.

⁸ Ama ikpa eyi eyeghe ni e la o, e ea ke dobe lala. E le deba eni e khi elesingme, ee we, ‘A kpekpe a te oili oye e die na anye irari khi ikpa eyanye e she e pfua.’

⁹ “Igho imueshi elesingme egho, ee we, ‘Iye e! Oni anye mhu e ena o ya lo anye ni o gbolo lo e o. A le deba eni e ri oili e de ya de.’

¹⁰ “Igho eni imueshi eyeghe oshe egho, e le deba eni e ro de ya a de. Abi e ro vu ya de oni oili, oni oo rue omueshi o lole. Eni imueshi oshe ni e mu egbe oili olese egho e deba li lo elemhi owa ukue. A khukhu ode.

¹¹ “O ke li den e, enekpole e bhale, e ya kpheli ode, e lie, ‘Oga! Oga! Khueghie ode-a na anye.’

¹² “Ama oni oo rue omueshi ogho, oo we, ‘Abi o li mhi li gue e ye e, mhi aa lese e.’†

¹³ “Irarigho, a ri eloe shi eke, itobo khi aa lese oni ogbele we khi oni eghẹghẹ.

*Okhe irokhokho oyi eni ee ga etuase
(iLuk 19.11-27)*

¹⁴ “Eghẹghẹ agho, eri Eghiele oyi Eshinegba o ya li abi omose oghuo ni oo vu asha, ni o lu eni ee ga eyoli, o ri epfue eyoli nga we obo.

¹⁵ O kemhi ikpagho na ogbogbo abi e li mhu e afu ramhi. O ri ikpeshe na oghuo, o ri ikpeva na olese. O ri ukpaghuo na onokpole. O vu eoli.

¹⁶ Oni oga o lese vu se, oni o mie ikpeshe egho, o nyanya ya ri ikpeshe eyoli du oki, o me eleli ikpeshe elese nga o.

¹⁷ Igho oni o mhu e ikpeva egho, o li ri eyoli du oki, o li me eleli ikpeva elese nga o.

¹⁸ Ama oni a ri ukpaghuo na egho, o vu ya to oni ukpagho eke so.

¹⁹ “O tẹse, oni oga oyewe o jele. O lu we ogbogbo o bhale ya guele abi o li gbe.

²⁰ Oni oo ga ni o mhu e ikpeshe egho, o bhale deba oga oyoli, oo, ‘Oga, ikpeshe u ro na mhe, ama mhi she roli du oki, mhi me ikpeshe eleli.’

²¹ “Oni Oga oyoli oo li, ‘Mu akanya, yeye oni oo ga onete ni o mhu e igesikia! U she ri igesikia khashe shi ukuku emini mhi ro nge e obo, mhi ya ri emini e bu nge e obo. Bhale ni awa ga la oghẹle!’

²² “Igho oni a ri ikpeva na egho, oo li, ‘Oga, ikpeva u ro na mhe, mhi she me eleli ikpeva.’

* 24:51 Li ze iLuk 12.39-46; 1 iTesa 5.2; Iro 3.3; 16.15; 2 iPit 3.10 * 25:1 Li ze iLuk 12.35 † 25:12 Li ze iLuk 13.25

23 “Oni oga oyoli o o li, ‘Mu akanya, yeye oni o o ga onete ni o mhue igesikia! U she ri igesikia khashe shi ukuku emini mhi ro nge obo. Mhi ya ri emini e bu nge obo. Bhale ni awa ga la oghela!’

24 “Igho oni o mie ukpaghwo egho o bhale, o o li, ‘Oga, mhi lese khi uwali ogho u khi; khi ashini u waa gua shi wa je ya khiese, ali khi ashini u waa ri ukpamhi ko, u je ya tima.

25 Itobo igho eri ulishi oye oo mu mhe, lolu o ze ni mhi ro ya to ikpaghwo eye eke so. Ghe ikpaghwo eye emhikhoghwo e a li we.’

26 “Oni oga oyoli, o soli o, o o li, ‘Yeye ogho okhoro owaza ona. U lese khi eri mhia khiese emini mhi aa roko, mhi gbo rote asha ni mhi aa pfi ukpamhi shi e khiese.

27 Abi o ro khi igho, wa a ke ri ikpaghwo eyemhe shi ilu ikpaghwo, mhi kha jele, mhi kha bhale ya e khi e gbe nga o.

28 “ ‘A mie oli oni ukpaghwo, a ri oli na oni o mhue ikpeshe.

29 Irari khi ogho ni o mhue, a ya ro ma o na li, o mhue gbeku o, ama oni o mhue kpa, ukuku ni o kpe mhue a ya mie oli lue. ‡

30 Ama oni ukhiakhiamhi oni o o ga onana, a mu oli pfi lase ya pfi alo ebili, agho o la ke vie o o le ako ako. §

Iguezọ ni o kpukhokho

31 “Ini Omi Ogho o bhale abi Oghie Onomhue, ni igeni eyoli nya e ro nu oli bhe, o ya shito eghiele oyoli.*

32 Egho ni e la agbo nya a ya tigbili odalo oyoli. Eghoghe agho o khi we-a asha eva, abi orisumha-kia o lie vase isumha ali elamhi-a.

33 O ya wolo egho ni e pfuase je ukiekie obita. Enekpole e la obogobo.

34 “Igho oni oghie o ya gueye egho ni e la li obo obita, o o we, ‘A bhale ni a ke li agbo elemhi iloghie ni Itamhe o riela na e rote eghoghe ni agbo o te gba eke le. Ee ni Eshiniba o khi vose na.

35 Irari khi abi okiamhi o ro gbe mhe, a ri emhi na mhe le, okiam o gbe mhe, a die ame na mhe da. Abi mhi ro khi ofese, a mie mhe shi owa oye.

36 Abi mhi ro la irumheba a ri itsua na mhe so. Mhi ghua, a ri eloe khu mhe. Mhi la owa ighumha, a bhale ya bino mhe.’

37 “Igho eni egho ni e pfuase egho e ya mhila mhe, e mhe, ‘Onomhue, eghoghe onoghwo anye ro me khi okiamhi oo gbe e ni anye ro ri eminale ne le, ni okiam o ro gbe e ni anye ro ro ne da?

38 Eghoghe onoghwo u ro khi ofese ni anye ro mie lo owa le. Eghoghe onoghwo u ro ban-a ni anye ro ri itsua ne so?

39 Eghoghe onoghwo u ro ghua ni u ro la owa ighumha ni anye ro bhale ya bino e?’

40 “Oni oghie o ya so we o, o we, ‘Abi o li mhi li gue e ye e egho khi, emiemini u da riela na egho ni e khi Inyoghwo-mhe ni e mieso ni e mu eloe ena ne, mhemhe u riela oli na.’

41 “Eghoghe agho oni oghie o ya gueye egho ni e la li ukiekie obo ogobo, ‘A vu mhe ana le, ee ni a pfi unu na, a ke je owa ere ni Eshiniba o riela na okphaghi ali igeni eyoli.

42 Irari khi abi okiamhi o ro gbe mhe, aa ri emhi na mhe le. Abi okiam o ro gbe mhe, aa bo ame na mhe da.

43 Abi mhi ro khi ofese, aa lama ni mhi lo e apfe le. Abi mhi ro la irumheba, aa bo ide na mhe so. Mhi ghua, aa ri eloe khu mhe. Mhi la owa ighumha aa bhale ya bino mhe.’

44 “Eghoghe agho e ya lie mhe, ‘Onomhue, obo anye la me khi okiamhi o gbe e, ni u ro khi ofese, ni u ro la irumheba, ni u ro o ghua, ni u ro la owa ighumha ni anye aa ro kpaghie obo?’

45 “Oni oghie o ya so we o, o we, ‘Abi o li mhi li gue e ye e egho khi, emiemini wa a da riela na egho ena ni e mu eloe ni e mie mhe suo ne, mhemhe wa a riela oli na.’

46 “Eghoghe agho, e vu ya lo osoli na agboagbo, ama eni e gue ngeli, e je agbo na agboagbo.” †

26

Ugbamhi ni a gba khe ijesu

(iMak 14.1-2; iLuk 22.1-2; iJon 11.45-53)

1 Abi ijesu o li sese emhi ena se, o o eniye odukhokho eyoli,

‡ 25:29 Li ze iMat 13.12; iMak 4.25; iLuk 8.18 § 25:30 Li ze iMat 8.12; 22.13; iLuk 13.28 * 25:31 Li ze iMat 16.27; 19.28 † 25:46 Li ze iDan 12.2; iJon 5.29 * 26:2 Li ze Okiali 12.1-27

2 “A leṣe khi akopfua khi ukpe iPasova. A ya mu Omi Ogbọ, a gbe ọli-a shi apfida.”*

3 Eghẹghẹ aghọ, ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni egbhali e ya lona agbala oyi iKefasi ni ọ khi Oga oyi ekpodalo ugamhi nya.

4 E la aghọ gba ugbamhi abi e li ya bẹna mu iJesu ya gbe-a.

5 E gueye egbe khi, ọa ya khi eghẹghẹ oyi oni imu, ini egbo khi ri itobọ ighọ tsua onyaghu lasele.

*A la iBẹtani ku oili shi iJesu egbe
(iMak 14.3-9; iJón 12.1-8)*

6 IJesu ọ bhale iBẹtani, ikhi owa oyi ọmọse ọghuo ni a lu iSamọ ni efafe e kpẹ mu.

7 Abi iJesu ọ li la aghọ le eminale, ọkpotoso ọghuo ọ tsua ituale ni o lolo ghale shi ukoko alabasita ni a ri eche riele bhale. Ọ ya ku ọli shi iJesu ukhomhi.†

8 Abi eniye odukhokho eyi iJesu e rọ me ona, e lie, “Elọ o ze ni a rọ na pfuẹche oni ituale kua shi afue?” Elemhi e bi we.

9 “A kha ri ituale ona de ghale lo, a kemhi eni ikpagho na eni ẹa mhue.”

10 IJesu ọ leṣe emini e ngme, ọ mhila we, ọ we, “Elọ o ze ni a rọ nyama oni ọkpotoso ọna? Emini o somhi otse ọ riele na mhe.

11 Eghẹghẹ kpa eni ẹa mhue e rọ a la ẹ ifuabo. Ama aa ya ke me mhe eghẹghẹ kpa.‡

12 Emini o ze ni ọkpotoso ọna ọ rọ ku ituale ona shi mhe egbe khi, ni ọ rọ mu mhe egbe khe irtọ oyemhe.

13 Mhi gueye ẹ khi ashiashini a da la tse abọ usomhi onete ona eke agbo ona ne, a ya ngme emini oni ọkpotoso ọna ọ riele rọ sato ọli egbe.”

*IJudasi ọ lama khi loli ya ri iJesu de
(iMak 14.10-11; iLuk 22.3-6)*

14 Ighọ ọghuo eniye odukhokho ogbava eyi iJesu ni a lu iJudasi na Isikaroti, ọ fie deba ighie eyi ekpodalo-ugamhi.

15 Ọ mhila we, “Ingme a ya rọ na mhe ini mhi ri ode khaṣe ẹ ni a te ya mu ọli?” Ighọ e leli ikpaghuo-ghuo uye ali igbe na li.§

16 Rote aghọ vu, eri iJudasi ọ ke ri ukpeloe shi eke nono ode ni ọ te ya ri iJesu na we.

Eminale ogbomhi oyi Onomhue

(iMak 14.12-21; iLuk 22.7-13,21-23; iJón 13.21-30)

17 Ogbẹle onodode oyi oni ukpe na ibuledi ni aa ri ifuma wushe o ramhi, eniye odukhokho eyi iJesu e bhale deba li, e mhila li, ẹ ọli, “Obo wa nono ni anye mu egbe shi ni u la le eminale iPasova?”

18 Ọọ we “A le deba ọmose ọghuo ni ọ la elemhi oni ẹoli, a ka gueye ọli khi, ‘Osese ọ khi eghẹghẹ oyemhe o she ti ramhi, owa oye, mhẹmhe ali eniye odukhokho eyemhe anye la le eminale iPasova.’ ”

19 Ighọ eni eniye odukhokho eyi iJesu e riele abi ọ li ghie we. E ya mu egbe oni eminale shi aghọ.

20 Abi ogbomhi o rọ mu eke, iJesu ali eniye odukhokho ogbava eyoli ee shito shi eminale.

21 Abi e rọ le oni eminale, iJesu ọọ we, “Oghuo elemhi ẹ ọ ya remhe de.”

22 Ighọ egbe e pfo we a. Oghuo ọghuo ọ mhila li “Onomhue she khi ọa khi mhẹmhe we khi o khi?”

23 IJesu ọọ we, “Oghuo ẹ ni ọ nu mhe ẹ so obọ utasa, ọ ya re mhe de.*

24 Omi ogbo ọ ya ghu-a abi a keke nali. Ama o ma kholo ọmose ni ọ ri Omi Ogbọ ya de egbe. O kha bie ti ne ini ogbo aa bie bia li.”

25 IJudasi ni ọ ya roli de ọọ li, “Osese, she khi ọa khi mhẹmhe wekhi o khi?” IJesu ọọ li, “Ii, yeṣe lo.”

Eminale ogbomhi oyi Onomhue

(iMak 14.22-26; iLuk 22.14-20; 1 iKori 11.23-25)

26 Abi e li le eghọ, iJesu ọ rue ibuledi, ọ kphemhi, ọ khi ọli a, ọ roli na eniye odukhokho eyoli, ọọ we, “A mọ, a le khi idiegbe oyemhe na.”

27 Ighọ ọ gbo li rue uko, ọ kphemhi, ọ roli na we, ọ we, “Eṣe nya a rote ọ da.

28 Oḷia eyemhe ni a ku rọ luase obo na egbokpa a na, ni o gbe olamhe kua na we. Oḷia ena Eshinegba ọ rọ nu egbo eyoli mhue ishobo.†

29 Mhi gueye ẹ khi mhi a ke gbo rote oni ukpamhi ọara upfonu onana ya da rote

† 26:7 Li ze iLuk 7.37-38 ‡ 26:11 Li ze iDeut 15.11 § 26:15 Li ze iZaka 11.12 * 26:23 Li ze iWolo 41.9 † 26:28 Li ze Okiali 24.8; iJere 31.31-34

memena vu. Sẹẹ ni ẹlẹ ni mhi ke ya nu ẹ da li ode onogbo Iloghie oyi Itamhe.”

³⁰ Abi e ro to uwolo se, e vu ya je ute ẹra Olivu.

Ijesu o guele shi eke khi iPita o ya kie lue (iMak 14.27-31; iLuk 22.31-34; iJon 13.36-38)

³¹ Abi e li le egho, iJesu oo we, “Amiosẹ ena, ẹẹ nya a ya mhue akhokhomhe shi mhe egbe, a na tsua mhe pfia, irari khi ebe o ngme oli khi.

“Mhi ya ri emhi li

Orisumhaka,
eni isumha
e ya gbhiaku-a.”[‡]

³² “Ama ini mhi rote eghuli guale, mhi ya ralo na ẹ iGalili.”[§]

³³ IPita oo li, “Ini egbo nya e tseku mhue akhokhomhe shi ẹ egbe, mhemhe mhi aa ya mhue.”

³⁴ Ijesu oo li, “Abi o li mhi li gue oli ẹ ye, khi amiosẹ ena, neni okpa o gbieghe, itese u ya lie khi waa lese mhe.”

³⁵ IPita oo li, “Mhi aa ya ngme ghọ ini o tseku khia khi oni mhi ya nu ẹ ghu-a lo, mhi aa ya lie khi mhi aa lese.”

Eniye odukhokho enekpole nya e li ngme ghọ.

Ijesu o la iGetisemani lema (iMak 14.32-42; iLuk 22.39-46)

³⁶ Igho iJesu o lu eniye odukhokho eyoli, e je ashini a lu iGetisemani, oo we, “A shito ana khi mhi ya je oobo ya so iromhi.”

³⁷ O rue iPita ali imi iZebedi aava ma egbe. O vie osoli, egbe ẹa ke sheshe oli.

³⁸ Oo we, “Udu oyemhe o vo osoli ramhi khi mhi ya ghua. A shito ana, a nu mhe ke tokpe.”

³⁹ O ti le denẹ, o de yeshi to alo mu eke o so iromhi. Oo, “Ita, ini o ya tse lo, ze ni u mie mhe uko osoli ona. Ama ọa khi abi o li ghole mhe, ama abi o li ghole ẹ.”

⁴⁰ O nyene egbe bhale deba eni eniye odukhokho, o me khi ẹ lese. Oo we, “Aa dobe nu mhe tokpe ukuku eghẹghe tse?”

⁴¹ “A ke tokpe, a so iromhi ini a khi de pfilo imufe. Ayemhe o mu egbe, ama o lose idiegbe.”

⁴² O gbo vu utonuzi-eva, o ya lema, oo, “Itamhe, ini o khia khi ọa ze li ni uko osoli ona o dose, seẹ khi mhi da li, ze ni oghumhe oye o tse.”

⁴³ O gbo nyene egbe ukhokho bhale, o me khi e lese ẹa ke dobe khueghie alo-a.

⁴⁴ Igho o ze we obo shi agho. O gbo ya lema utonuzi-ese, o gbo ngme abi o kpe ngme.

⁴⁵ Igho o nyene egbe ukhokho bhale deba eni eniye odukhokho, oo we, “Eri a kiele ẹ lese-a, a kiele ẹ yemhe-a? A bino khi eghẹghe o she ramhi khi a she ri Omi Ogbọ na egbo olamhe de.

⁴⁶ A vule ni awa vu! Oni o remhe ẹ de oo bhale!”

A mu ijesu

(iMak 14.43-50; iLuk 22.47-53; iJon 18.3-12)

⁴⁷ Ijesu o kie ligho ngme, iJudasi ni o khi oghuo eni eniye odukhokho ogbava, o bhale. Ebubu egbo ni e tsua epia ali itakobi e nu oli bhale, eni ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni egbhali e ghie.

⁴⁸ Oni o roli de o she ri olele na eni egbo, oo we, “Oni mhi da ya pfipfi egbe ne, lolu lo, a mu oli.”

⁴⁹ Oni iJudasi o le deba iJesu, oo li, “Opfomhe o ka nu ẹ la Osese,” o pfipfi oli egbe.

⁵⁰ Ijesu oo li, “Omue, nyanya riẹle emini u bhale shi.”

Igho eni emose e fiẹ lasele, e mu oli.

⁵¹ Ghe i, abi a ro me na, oghuo eni e nu iJesu kia, o ji itakobi emhi lasele. O khi oni oo ga oyi Oga ekpodalo ugamhi esọ-a.

⁵² Ijesu oo li, “Rue itakobi oye shi irari khi oni o ji itakobi, o ya li ghu eghuli itakobi.

⁵³ Eri u dabi khi mhi aa dobe ya mhila Itamhe ikpaghiobo, aghoagho o ri igeni ni e dose agbhagbhamhi igbeva ghi mhe.

⁵⁴ Ama, se Ebe-no-pfuase o ke li bhale ya tse, ni oo khi a mema lina me oli?”

⁵⁵ Igho iJesu oo eni ebubu egbo egho, “Eri mhi ri egbo ẹ pfi ozughu ni a ro tsua igboro ali itakobi bhale ya mu mhe? Ele kpa mhi ro shito Owa oyi Eshinegba ẹ sese, ama aa mu mhe.*

[‡] 26:31 Li ze iZaka 13.7   [§] 26:32 Li ze iMat 28.16   * 26:55 Li ze iLuk 19.47; 21.37

⁵⁶ Ama eri a me ena nya ni a bhale ya e khi emini emekeguele e ngme shi ebe o bhale ya tse.” Igho eniye odukhokho nya e ze o li obo, e na kua.

Igba enighie ni a lu iSaediri e ri iJesu gue ezo

(iMak 14.53-65; iLuk 22.54-55,63-71; iJon 18.13-14,19-24)

⁵⁷ Eni e mu iJesu e rue o li je apfe oyi iKefasi ni o khi Oga oyi ekpodalo ugamhi, ashini eni e sese ishi ali eni egbhali e legbe.

⁵⁸ Ama iPita o tapfia a deba we. O deba we lo ramhi atukpapfe oyi Oga oyi ekpodalo ugamhi. O lo se, o nu eni ee khe ekhe shito, ni o me abi oni ingme o ke li ya kia.

⁵⁹ Ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni iSaediri nya, e nono otsese egbhali ni e ya mu mhali iJesu obo ni e ba me asha gbe o li-a.

⁶⁰ Ama ea me okhoghuo, abi ebubu egbo e tseku fie lasese ya pfi otsese egbhali.

Ikpukhokho o, emose aava e fie lasese.

⁶¹ E li “Omose ona oo, ‘Mhi ya dobe guoghwo Owa Oyi Eshinegba-a, mhi gbo riefe o li to ogbele ese.’”†

⁶² Oga oyi ekpodalo ugamhi o vule, oo iJesu, “Waa bie mhue emini u ya ngme shi ezo ni a gue e shi e egbe ena?”

⁶³ Ama iJesu tsaghi-a.

Igho Oga oyi ekpodalo ugamhi o gbo vule migha, oo iJesu, “Mhi ri eva oyi Eshinegba ni o la o re romhi ishe, gueye anye, ini ye ye u khi Omiepfuese Omi Eshinegba.”

⁶⁴ IJesu oo li, “Igho o khi abi u ngme. Ama mhi gueye ee nya khi, rote memena vu, a ya me khi Omi Ogb o shito obita oyi Eshinegba ni o fune nya, o la elemhi otughunu te irarogbe e bhale.”‡

⁶⁵ Igho, Oga oyi ekpodalo ugamhi o nyano awulu a shi egboli uruli. Oo, “O she pfi unu-a! Otsese olese awa ke gbolo e nono? Ee a she suo oni ungmehi ipfiunu-a ni o ngme.

⁶⁶ Se a sa shi o?”

E o li “O she lue, o mema ya ghua.”§

⁶⁷ Igho e tono ete ku iJesu alo, e ri ekpa gbe o li. Eghuo, e lase o li esq.*

⁶⁸ E lie o li “Me eke na anye ghue ye ye Omiepfuese. Gueye anye ghue oni o ri emhi gbe e.”

IPita o kie iJesu

(iMak 14.66-72; iLuk 22.56-62; iJon 18.15-18,25-27)

⁶⁹ IPita o shito olase, omueshi oghuo oyi Oga oyi ekpodalo ugamhi o bhale deba li, oo li, “Ye ye, u li nu iJesu onge iGalili kia.”

⁷⁰ IPita o tia li ukpelo we nya, oo li, “Mhi aa fe lese emini a ngme.”

⁷¹ O ke rote agho fie je unu ode unuekpe ni a rote e lo oni apfe le, okpotso oni oo ga olese o gbo me o li, o gueye emose ni e la agho, oo “Omose ona o nu iJesu na iNazareti kia.”

⁷² Igho iPita o gbo tia li. Utona, o romhise ma o, oo, “Mhi romhi ishe, khi mhi aa lese oni omose ogho!”

⁷³ O ke li den, emose ni e migha agho e bhale deba iPita, e o li, “Igesikia lo khi otuoghwo elemhi we u khi. Ungmemhi oye o she ngmasa le.”

⁷⁴ Igho o li se egboli isheli, oo romhi isheli. O lie, “Mhi aa ga lese oni omose!”

Utoghuokpe okpa o gbieghe.

⁷⁵ Igho iPita o sato ungmehi ni iJesu o gueye o li ni o re o li, “Neni okpa o ya gbieghe, itese u ya lie khi waa lese mhe.” O fie je olase ya vie oya.

27

A mu iJesu ghi iPaleti

(iMak 15.1; iLuk 23.1-2; iJon 18.28-32)

¹ Ogbe o gbe-a ogbeakolo, ighie eyi ekpodalo-ugamhi nya ali egbhali e mhesa abi e li ya gbe iJesu-a.

² E ge o li, e rue o li vu ghi iPaleti ni o khi igovunoo.

IJudasi o gbe egboli-a

(Ika 1.18-19)

³ Abi iJudasi ni o roli de, o ro suo khi a pfa ezo mu o li khi a ya gbe o li-a, o ri egbe pfo li-a, o nyene egbe rue ikpaghuo uye ali igbe egho ghi ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni egbhali.

⁴ Oo we, “Mhi she lamhe, irari khi mhi she ri ogho ni oa mhali olamhe okhoghuo

† 26:61 Li ze iJon 2.19 ‡ 26:64 Li ze iDan 7.13 § 26:66 Li ze iLev 24.16 * 26:67 Li ze Aza 50.6

de,” E ọli, “Egboli oyi anye onoghwo o ke la ogho? Yeye u lese.”

⁵ Igho iJudasi o ku eni ikpagho kua eke elemhi Owa oyi Eshinegba, o vu ya soli egbolia.

⁶ Igho ighie eyi ekpodalo-ugamhi e sano eni ikpagho eke, e ọli, “Ikpagho ọlia na, awa aa ya ku we ma ikpagho ugamhi.”

⁷ E gba ugbamhi nga eni ikpagho se, e rewe ya de eke onayi oni oo ma ekhe, ni a ri ilimhi epfese ke to agho.

⁸ Lọli o ze ni a ro lu ọli Eke Ọlia ramhi ogbe na amo.*

⁹ Igho ungmehi ni omekeguele ni a lu iJeremaya o ngme, o li bhale ya tse. Ni oo, “E rue ikpaghuo uye ali igbe ni e khi ikpagho ni egbo iZireni e lama fali shi ọli egbe.

¹⁰ E rue eni ikpagho ya de eke eme onayi eni ee ma ekhe, abi Eshinegba o mhesa na mhe mhi ngme.”†

IPaleti o mhila ijesu ogbo

(iMak 15.2-5; iLuk 23.3-5; iJon 18.33-38)

¹¹ Ijesu o migha odalo oyi igovuno iRomu, oni igovuno o mhila li, “Yeye u khi oghie oyi egbo iJu?” Ijesu oo li, “Ii, Igho o khi abi u ngme.”

¹² Ama ọa mhọli emini o so shi ingme ni ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali egbhali e ngme shi ọli egbe.

¹³ Igho iPaleti o mhila li, oo. “Wa a suo emini a ngme shi e egbe?”

¹⁴ Ama ijesu ọa lama so ọli abikhoghwo, o ga lolo ri abo sha oni igovuno.

A pfa ezọ igbe-a mu ijesu

(iMak 15.6-15; iLuk 23.13-25; iJon 18.39-19.16)

¹⁵ Ini a da li ukpe iPasova, eri igovuno oo rue ogbo oghwo ni a mu shi owa ighumha obo-a na egbo iJu. Ikhi oni e ze, a rue igha le na wewe.

¹⁶ Eghẹghẹ agho, a me omose ni a mema lese shi ukhiakhiamhi ogbo, ni aa khena, ni a mu shi owa ighumha, ni a lu iBarabasi.

¹⁷ Igho abi eni egbo e ro le gba, iPaleti o mhila we, “Onoghwo elemhi egbo aava ena a nono ni mhi wolọ abo-a na e? IBarabasi abi ijesu ni a lu Omiepfuese?”

¹⁸ Irari khi o she lese khi itobo khi ighie eyi egbo iJu ee biselemhi ijesu e ro mu ọli ghi lue.

¹⁹ Abi iPaleti o li shito ukpekhomhi ezọ oyoli, ughue ọli o ghie usomhi ghi ọli, oo. “Khi mhue emini u li omose ni ọa mhue emini o li egho. Irari khi mhii me osoli elemhi elena ooyose shi ingme oyoli.”

²⁰ Ama ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni egbhali, e tano shi eni ebubu egbo elemhi, e lie iPaleti o rue iBarabasi obo-a, ama a gbe ijesu-a.

²¹ Igho igovuno o mhila we, “Elemhi aava ena, onoghwo o, a nono ni mhi rue obo-a?” Wewe nya ee.

“IBarabasi!”

²² O mhila we, “Se mhi ya li ijesu ni a lu Omiepfuese ọna sho?”

Wewe nya ee, “A ka ta li ma apfida!”

²³ Ama iPaleti o mhila we, “Elo o ze, onobe onoghwo o riele?”

Ama e kie tsesa leghe “A ta li ma apfida!”

²⁴ Abi iPaleti o ro me khi loli ea mhọli emini loli ke ya li o, khi onyaghu o tigbe te o lasela, o die ame, o kpe abo-a ukpeloe we nya, oo we “Mhi aa mhue obo shi eghuli oyi omose ọna o! Obọ oye e o la o!”‡

²⁵ Eni egbo nya e li, “Ọlia eyoli e la ukhomhi oyanye ali oyi eniye eyanye.”

²⁶ Igho oo rue iBarabasi obo-a na we. Oo a gbe ijesu itali, o rue ọli na ekhọli-okhue eyi iRomu e ka ta li ma apfida.

Eni ekhọli-okhue e ri ijesu li egia

(iMak 15.16-20; iJon 19.2-3)

²⁷ Igho ekhọli-okhue eyi iPaleti e rue ijesu lo elemhi agbala oyoli, o rue eni ekhọli-okhue nya le gasa ọli.

²⁸ Igho e gueghie ọli itsua ni o so, e ri itsua oyile so li.

²⁹ E ri igba do arula rughu ọli. E ri ukpokpo mhọli ọli obo ita, e wugha li odalo, e ri ọli li egia. E lie ọli, “Eshinegba o ze ni u to agbo yeye oghie iJu.”

³⁰ E to ete ku ọli, e mie ọli oni ukpokpo gbe ọli ukhomhi.

³¹ E ri ọli li egia se, e gueghie ọli itsua eyile ni e ro so li egho, e tigbe ri itsua eyoli so li. E rue ọli je obini a la ya gboli-a.

* 27:8 Li ze Ika 1.18-19 † 27:10 Li ze iZaka 11.12-13; iJere 19.1-13; 32.6-9 ‡ 27:24 Li ze iDeut 21.6-9

*A ta iJesu ma apfida gbe-a**(iMak 15.21-32; iLuk 23.26-43; iJon 19.17-27)*

³² Abi e li lẹ egho, wẹwẹ ali omose ni a lu iSamo ongi iZireni e ya lona, e ri itoto mu oḷi o tsua apfida oyi iJesu.

³³ E bhale asha ni a lu iGogota. Abi iGogota o ngme khi “Asha ugua ukhomhi ogbo.”

³⁴ Agho e la ri onyo ni a ri emhi oyala shi na iJesu da, ama o to unu o bino, o a lama da li. §

³⁵ E ta li ma apfida se, e pfi onolo ro kemhi itsua ni o so mholi egbe abo. Onana o ri emini omekeguele o ngme bhale ya tse, ni oo. “E kemhi iwulu eyemhe, e pfi onolo shi ide eyemhe.”*

³⁶ E ri ele se, e shito, e khe oḷi ekhe.

³⁷ E keke emini a gue shi oḷi egbe shi upepe oara ro kphase kpeda nali. Emini a keke shi o khi, O na khi iJesu, Oghie egbo iJu.

³⁸ Igho e gbe ighiat o aava ma li egbe. Oghuo o la uki kie obita, onokpoḷe o la li uki kie ogobo.

³⁹ Egbo ni ee dose, e pfi itsue ododa manya iJesu. †

⁴⁰ E lie “Yeye ni u ya guogh o Owa Oyi Eshinegba-a, ogbele nuzi-ese u gbo toli pfo. Tsumhi egbe e! Rote ukhomhi apfida ona tiemhile sho, ini Omi Eshinegba u khi.”

⁴¹ Ina ighie eyi ekpodalo-ugamhi, ali esese Ishi eyi iMosisi ali egbhali e gbo li tsue oḷi.

⁴² E lie, “O tsumhi egboese,” “Ama o a dobe tsumhi egboḷi! O a khi loli khi oghie oyi iZireni? Ini o da te ukhomhi apfida onana tiemhile ne, anye ya mie oḷi suo.

⁴³ Eri o ri egbe da Eshinegba o gbo lie khi, ‘Omi Eshinegba mhi khi.’ Awa ke bino ini Eshinegba o ya tsumhi oḷi mena.” ‡

⁴⁴ Igho khi ighiat o ni a ta ma apfida e li tsue oḷi.

*Eghuli oyi iJesu**(iMak 15.33-41; iLuk 23.44-49; iJon 19.28-30)*

⁴⁵ Oguota o mu eke obili o tode bi asha kpa elemhi iwakati ese.

⁴⁶ Agogo ese o de te, iJesu o vie lasele leghe oo “Eloi, Eloi, Lama Sabachi tani?” Abi ona o ngme khi “Eshinegba oyemhe, Eshinegba oyemhe, elo o ze ni u ro pfi mhe eso a?” §

⁴⁷ Egbo eghuo ni e la agho e suo ona, e lie li, “Elaja oo lu.”

⁴⁸ Agho agho, oghuo o, o na ya rue isoso, o so li onyo ni o khe-a, o gono li shi ukpokpo nise a ji iJesu unu ni o da.*

⁴⁹ Ama enekpoḷe e oḷi, “Migha, ze oḷi obo ni awa me ini Elaja o ya bhale ya tsumhi oḷi.”

⁵⁰ Igho iJesu o gbo vie leghe, o ghu-a.

⁵¹ Eghoghe agho tee, ode ugbakpi, ni a ro ta pfa ode-a ni o la elemhi Owa Oyi Eshinegba o te odode rote idane kiese-a ya tiemhi eke. Eke agbo o nighise, eche e veno-a. †

⁵² Iji e khueghie-a, ebubu egbo ni e pfuase ni eghuloo a guale bhale agbo.

⁵³ E fieno iji lasele. Abi iJesu o ro rote eghuli guale se, e je elemhi eoli no pfuase, e ri egbe khas e ebubu egbo.

⁵⁴ Abi ekholi-okhue ni a ze e ke khe iJesu ekhe e ro me abi eke o li nighise ali emhi elese ni e me nya, ulishi oo mu we, e lie li, “Egbe gbo lo khi Omi Eshinegba omose ona o khi.”

⁵⁵ Ikpoto ebubu e la agho ni e ta pfi-a fe. Eri e deba iJesu rote iGalili bhale ni wewe e ri ukpeḷoe khu oḷi.

⁵⁶ Eghuo o khi, iMeli ongi iMagidalen, iMeli inyi iJemhisi ali iJosefu, ali inyi iJemhisi ali iJoni.

*Abi a ri iJesu to**(iMak 15.42-47; iLuk 23.50-56; iJon 19.38-42)*

⁵⁷ Abi ogbomhi o ro mu eke, omose ni o pfue ongi Arimatia ni a lu iJosefu ni o li khi oghuo eniye odukhokho eyi iJesu,

⁵⁸ o le deba iPaleti ya mhila li olimhi oyi iJesu, o roli na lue ya to. iPaleti o ri unu bhale e ka rue oḷi na iJosefu.

⁵⁹ Igho iJosefu o rue oḷi, o ri ode onogbo no pfuase khuli oḷi.

§ 27:34 Li ze iwolo 69.21 * 27:35 Li ze iwolo 22.18 † 27:39 Li ze iwolo 22.7; 109.25 ‡ 27:43 Li ze iwolo 22.8

§ 27:46 Li ze iwolo 22.1 * 27:48 Li ze iwolo 69.21 † 27:51 Li ze Okiali 26.31-33

⁶⁰ O ri ọli tọ uji onogbo oyọli ni a leṣe tọ shi elemhi eṣe. O gheghele eṣe oniemi khukhu oni uji unu, o vu je apfe.

⁶¹ Igho iMeli ọngi iMagidaleri ali iMeli ọnokpọle e shitọ sọ alo ghue oni uji.

Ekhekhe ni e la oni uji

⁶² Ogbeakọlo, ni o khi eṣe Iyemheya oyi eḡbo iJu, ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eḡbo iFarisi e bhale deba iPaleti, e ọli,

⁶³ “Oga, anye sa ya to khi abi oni ọloegbhue ọgho o ro la agbo o li e khi, ‘Mhi ya guale eṣe.’”

⁶⁴ Mena ri unu bhale a ke ya khe agho ekhe ramhi eṣe nuzi-ese, ini eniye odukhokho eyọli e khi bena ya tsua olimhi oyọli, ni e ke gueye eḡbo khi a she te eghuli guise ọli le. Egbhọli oni o ya kpukhokho ona, loli o ke ya khọlo doṣe oni odode.”

⁶⁵ iPaleti ọọ we, “A rue ekhe-khe, a ze ni e khe ekhe agho. A lolo khukhu ọli abi o ti e eloe shi.”

⁶⁶ Igho e ya khukhu oni uji eḡbegbo, e zuse ọli, e ze ekhe-khe shi agho.

28

Irote eghuli guale oyi ijesu

(iMak 16.1-10; iLuk 24.1-12; iJon 20.1-10)

¹ Ogbe o ya gbe khi eṣe Iyemheya o doṣe ni o khi eṣe ni odode elemhi efo uka, iMeli ọngi iMagidaleri ali iMeli ọnokpọle e le ya bino oni uji.

² Utoghuokpe eke o nighise, irari khi aḡeni oyi Ọnomhue o roṣe idane tiemhile. O gheghele oni eṣe ni o khukhu oni unu uji ode-a. O shitọ nga o.

³ O li abi erali akphala. Itsua ni o sọ e pfuase pepere abi otughunu opfopfo.

⁴ Ulishi o mu eni e la agho khe ekhe, ee guo, ubi o rue we pfi gbe.

⁵ Oni aḡeni ọọ eni ikpotso, “A khi ze ni ulishi o mu e irari khi mhi leṣe khi ijesu ni a gbe-a shi apfida a nono.

⁶ Oa la akana, o she te eghuli guale abi o kie kpe ngme. A bhale ya bino ashini a ri ọli yeshi.

⁷ A nyanya ke le memena, a ka gueye eniye odukhokho eyọli khi. ‘A she te eghuli

guise ọli le, khi mena, ọọ kia khe e, o je elemhi iGalili. Oobọ a ya me ọli.’ Ghe i, a khi ye-le-a abi mhi gueye e.”

⁸ Igho eni ikpotso e nyanya roṣe oni uji vu, ulishi o mu we ama oghelọ o vo we elemhi, e na ya gueye eniye odukhokho eyọli.

⁹ Utoghuokpe ijesu o bhale deba we, ọọ. “Opfomhe o ka nu e la.” E bhale deba li, e mu ọli awe, e nyese ukhomhi ga li.

¹⁰ Ijesu ọọ we, “A khi ze ni ulishi o mu e, ama a ka gueye Inyoghwo-mhe e ke je iGalili. Agho e te ya me mhe.”

Emini ekhe-khe e guele

¹¹ Abi eni ikpotso e ro vu se, eni ekhọli-okhue ni e khe oni uji ekhe, e vu ya gueye ighie eyi ekpodalo-ugamhi emini a ga me nya.

¹² Igho ighie eyi ekpodalo-ugamhi e le deba eni egbhali e lona ye ugbamhi abi e ke ya li. E gba, e ri ikpokpomhi ikpagho na eni ekhọli-okhue egho.

¹³ Ee we. “A li e khi, ‘Eniye odukhokho eyọli e bhale ya tsua li vu abi obili o ro bi ni anye ro lese’a.”

¹⁴ Ini igovunọ o suo ona, anye ya pfa e shi eke, a khi ze ni emhikhoghwo o nase e udu.”

¹⁵ Igho eni ekhọli-okhue e mie we eni ikpagho e li abi e sese we. Eri ingme emini e rieṣe o gbhiaku asha kpa ifuabo eḡbo iJu. Ramhi ogbe-namo, eri a kiele e ze oni okhe ona.

Usomhi ni o fune ni ijesu o ghie

(iMak 16.14-18; iLuk 24.36-49; iJon 20.19-23; Ika 1.6-8)

¹⁶ Igho eniye odukhokho ogbaghuo eyọli e je iGalili deba ijesu ukhomhi ute ni o sese we.*

¹⁷ Abi e ro me ọli, e nyese egbe ga li, ama eghuo o e kiele khokho ọli.

¹⁸ Igho ijesu o kia ti mama we, ọọ. “A she rue afu nya na agbo ona ali iloghie na mhe.†

¹⁹ Irarigho, a fie lase je asha kha asha, a ke ya ri eḡbo mele eniye odukhokho eyemhe-a, a ri eva oyi Ita, ali oyi Omọ ali oyi Ayemhe-no-pfuase batazi.‡

‡ 27:63 Li ze iMat 16.21; 17.23; 20.19; iMak 8.31; 9.31; 10.33-34; iLuk 9.22; 18.31-33 * 28:16 Li ze iMat 26.32; iMak 14.28; 1 iKori 15.5; iJon 21.1-23 † 28:18 Li ze iMat 11.27; iLuk 10.22; iFili 2.9; Efi 1.20-22 ‡ 28:19 Li ze Ika 1.8

²⁰ A sẹsẹ wẹ, e ke ri emhi nya ni mhi mhẹsẹ na ẹ gbe akanya. A ghe i, mhi nu ẹ la ramhi ukpẹsẹ agbọ.”

Usomhi Onete oyi iJesu iKirisiti ni iMaki O keke

*Itsabọ oyi iJoni Oni ọọ batazi egbo
(iMat 3.1-12; iLuk 3.1-18; iJon 1.19-28)*

¹ Ona o khi igbaekele oyi usomhi onete oyi iJesu iKirisiti Omi Eshinẹgba.

² A keke ọli shi Ebe-no-pfuase ni ọmekeguele oyọli ni a lu Azaya ọ keke. Ni Eshinẹgba ọ la liẹ,

“Mhi ya ghie aghiusomhi
oyemhe ralo ne.

Oni ọ ya be ode
shi eke ke.”*

³ “Ogbọ ọ la ọdagbe
e pfi okokokhue. Ọọ liẹ,

‘A riẹle ode
shi eke ke Onomhue,
ni ọọ bhale.

Riẹle oni ode sheshe
ni ọ rote.’ †

⁴ Ighọ iJoni ọ li bhale, ọọ batazi egbo obini ọdagbe ifufu, ọọ tse abọ, ọọ liẹ, “A mu pfi lase olamhe eye e le bhale deba Eshinẹgba ini a ri olamhe topfa e.”

⁵ Ighọ egbo e rote eke iJudia ali ẹoli iJerusalemu le deba iJoni. Ee zono olamhe eyewe ye ọli. Ọ la oke iJodani batazi egbo.

⁶ Ode ni a ri iriria eyi alakumi do, iJoni ọ ro fia itsua so. Ọ ri ekuẹ riẹle ogbene mu oku. Initso ali oribo e khi eminale eyoli.‡

⁷ Abọ ni ọọ tse gueye agbo khi: “Omose ni ọ ke ya bhale eleele ode ukhokho oyemhe, ọ fu dose mhe, ọ mhọli ekpabo dose mhe. Mhi aa fu ramhi oni ọọ taghie uli ni o la ekuẹ ni ọ so-a.

⁸ Amẹ mhi ro batazi e memena, ama Ayemhe-no-pfuase ọ ke ro ya batazi e.”

*Ibatazi ali imufe oyi iJesu
(iMat 3.13-4.11; iLuk 3.21-22; 4.1-13)*

⁹ Oa te agho tese ne, ni iJesu ọ ro rote iNazareti ni o la eke iGalili bhale ni iJoni ọ la oke iJodani batazi ọli.

¹⁰ Abi iJesu ọ ro lese rote elemhi oke ji egbe ngale te, ọ me khi idane ọ khueghie. Ayemhe oyi Eshinẹgba ọ li abi anekhukhu rote idane tiemhile ya ma li egbe.

¹¹ A suo khi uruli o rote idane ngme tiemhile, ọọ, “Omimhe ni mhi nono ingme oyoli u khi. U ma ri egbe e mu mhe gba.”§

¹² Utoghuokpe, Ayemhe oyi Eshinẹgba o rue iJesu je ọdagbe.

¹³ Ogbele egbhueva ọ la oobo. Okphaghie, ni ọ khi oghie ayemhe ebe, ọ mu ọli fe. IJesu ọ nu elamhako la oobo, ama igeni eyi Eshinẹgba e ri ukpeloe e khu ọli.

*Eniye odukhokho eni odode ni iJesu ọ ze
(iMat 4.12-22; iLuk 4.14-15; 5.1-11)*

¹⁴ Abi a ro mu iJoni shi owa ighumha se, iJesu ọ je iGalili ya tse abọ usomhi onete oyi Eshinẹgba.

¹⁵ Ọọ liẹ, “Oni eghẹghẹ o she bhale, Eghiele oyi Eshinẹgba o she ti mama awa. A mu pfi lase olamhe eye e le, ni a mie oni usomhi onete suo.”*

¹⁶ Abi iJesu ọ rote epfepfe oke oniemi oni o khi shi, na lui iGalili kia le, ọ me iSamọ ali inyoghuo ọli Aduru. Egbifele e khi. E pfi aga lo elemhi oni oke, ee gbe ifele.

¹⁷ IJesu ọọ we, “A deba mhe, mhi ya sese e abi a ke liẹ ke ti egbo gbili.”

¹⁸ Aghoaghọ e ku iga eyewe shi eke, e deba li.

¹⁹ Ọ ke te agho je odalo denẹ, ọ gbo me inyoghuo etuava, iJemhisi ali iJoni imi iZebedi e la elemhi oko-oke oniemi, e zu iga eyewe.

²⁰ Abi iJesu ọ ro lese me we, o lu we e deba lue, aghoaghọ e pfi itawe ali egbo ni e nu we ye shi elemhi oko-oke oniemi, e deba li vu.

*IJesu ọ khu omose ayemhe ebe egbe-a
(iLuk 4.31-37)*

²¹ IJesu ali eniye odukhokho eyoli e bhale ẹoli iKapanomu. Ogbele iyemhea ni o ke deba li, iJesu ọ dose lo elemhi owa ugamhi, ọ la agho sese.

²² O ri abọ sha egbo ni e ri esọ kpe abi ọ li sese, itobọ khi eri ọ sese egbo abi ogbo ni ọ lese emini ọọ sese, osese oyoli o kioda shi oyi eni e sese Ishi eyi iMosisi.†

* 1:2 Li ze iMala 3.1 † 1:3 Li ze Aza 40.3 ‡ 1:6 Li ze 2 Ighie 1.8 § 1:11 Li ze Igbae 22.2; Iwolo 2.7; Aza 42.1; iMat 3.17; 12.18; iMak 9.7; iLuk 3.22 * 1:15 Li ze iMat 3.2 † 1:22 Li ze iMat 7.28-29

23 Utoghuo kpe ọmọse ni ayemhe ebe o la egbe, ọ lo elemhi oni owa ugamhi le. Ọ tseṣe gbaa! Ọọ,

24 “Elo wa nono anye egbe, iJesu na iN-azareti? Eri u bhale ya pfuse anye-a? Mhi ga lese oni u khi. Oni Ọ pfuase ọyi Eshinegba u khi.”

25 IJesu ọ dese oni ayemhe obe, ọọ li, “Guese unu pia, te ọli egbe lase le.”

26 Oni ayemhe obe o nighise oni ọmọse, o mu ọli pfi gbe. Ọ pfie okokokhue, o roṣe oni ọmọse egbe ya lase.

27 O ga ri abo sha egbo nya. E mhila egbe we, “Onoghua na? Oseṣe onogbo ni o mholi ekpabo! Eri ọ ga nu ayemhe ebe e ngme, e ga suo eso na li.”

28 Aghoaghọ ingme oyi iJesu o gbe eke-a asha kpa eke iGalili.

IJesu ọ ri ebubu egbo ze
(iMat 8.14-17; iLuk 4.38-41)

29 IJesu ali eniye odukhokho eyoli, ghe ijemhisi ali iJoni, e ga roṣe owa ugamhi fie lasele, e ya je apfe oyi iSamọ ali Aduru

30 Ogo iSamọ oni okpotso, ọ yeshi ghua ughuamhi iba. IJesu ọ lese ramhi agho, a gue ingme oyoli ye iJesu.

31 Igho ọ lo deba li, ọ mu ọli obo, ọ mu ọli ukpho vule. Igho eni iba e lase ọli egbe le. Ọ feṣi we epfese.

32 Elogbomhi elegho khi ovo ọọ tiemhi eko, egbo e tsua eni ea ze, ali eni iyemhe okphaghi e yese ngme bhale ghi iJesu.

33 Egbo nya ni e la oni eoli e le gba odalo oni owa.

34 IJesu ọ ri eni e ghua, ighuamhi khi ighuamhi, ze. Ọ khu ayemhe ebe ebubu egbo egbe a, ama ọa ze ni eni ayemhe ebe egho e ngme emhikhoghua unu lasele, itobo khi e lese oni ọ khi.

IJesu ọ la iGalili tse abo usomhi onete
(iLuk 4.42-44)

35 Ogbie-fiefie ogbeakolo khi obili ọa pfo ogbe ne, iJesu ọ fie lase je ashini o da-ya, ọ ya so iromhi.

36 ISamọ ali apfoli ni e kpole, e vu ya nono ọli.

37 Abi e ro me ọli, ee ọli, “Egbo kpa ee nono e.”

38 IJesu ọọ we, “Awa mema ya je eoli oboese, ikhi apfe eni e timama akana, ni mhi li la oobo tse abo, irari khi ona o ze ni mhi ro bhale.”

39 Igho ọ kia gasẹ eke iGalili nya tse abo. Ọ la owa ugamhi eyewe tse abo. Ọ khu egbo ayemhe ebe egbe ku-a.‡

IJesu ọ ri oni efafe e mu ze
(iMat 8.1-4; iLuk 5.12-16)

40 Ọmọse ni efafe e mu ọ bhale deba iJesu. Ọ wugha li odalo, ọọ lema li, ọọ, “Ini o ghole e, u doṣe ya remhe ze, u remhe khi oni ọ pfuase.”

41 Igho elemhi ọli, ee ala iJesu, ọ nise obo-a ti oni ọmọse, ọọ li, “O ghole mhe, khi oni ọ pfuase.”

42 Aghoaghọ eni efafe e lase ọli egbe le, ọ ze, ọ khi oni ọ pfuase.

43 IJesu ọ gueye ọli, ọ ke vu. Ọ lolo tse agua ye ọli,

44 ọọ li, “Khi gue ingme ona ye ogbokhoghua, ama le ya ri egbe e khase ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba, ni e te okpe ne, ni u luase obo ni iMosisi ọọ a ke luase, ini a ri ogbo lina ze. Ishegho, ni o khi otsele na we khi u she ze.”§

45 Eri oni ọmọse ọ ri ochoghọ ngme ọli kiakiala gboo, ọ miatse oni ingme onete ku asha kpa. Itobo ona, iJesu ọa ke doṣe lo eoli okhoghua le gboo. Eri ọ ke la odagbe obini o da-ya. Abi o ri e khi igho, eri egbo nya e kie roṣe asha kpa e bhale deba li.

2

IJesu ọ ri ọmọse ni ọ guoghọ-a ze
(iMat 9.1-8; iLuk 5.17-26)

1 Ikuku ogbele e doṣe, iJesu ọ gbo lo elemhi iKapanomu, eni egbo e suo khi ọ she bhale apfe.

2 Ebubu egbo e le gba ramhi ni ogbo a ke me ashikhoghua ni o kpole, ya ramhi olase unu-ode. IJesu ọ tse abo oni usomhi ye we.

3 Igho emose aane e tsua ọmọse ni ọ guoghọ-a adigege shi iya bhale ghi iJesu.

4 Abi eni emose ea ro me asha tsua li lole ashini iJesu ọ la, itobo egbo ni e ghobu doṣe, e nga ukhomhi oni owa roṣe ashini iJesu ọ la gbese ekpha-a. Abi e ro gbese ọlia se, e ri ili ri oni ọmọse tiemhile, abi ọ kie li yeshi

iya. ⁵ Abi iJesu o ro me irudunga oyewe, oo oni omose ni o guoghō-a, “Omimhe, a she ri olamhe topfa e.”

⁶ Ama eni e sese Ishi eyi iMosisi ni e shito akaghō, e sa o udu oyewe, e lie,

⁷ “Elo o ze ni oni ogbo ona o ro ngme ungmehi onana unu. Eri o pfi unu-a! A li me oni o dobe ya gbe olamhe kua na ogbo? Oa khi Eshinegba lueghuo?”

⁸ Aghoaghō iJesu o she lese elemhi ayemhe oyoli emini e sa shi elemhi udu oyewe, oo we, “Elo o ze ni a ro sa usamhi onana.

⁹ Onoghuo o kele ne, ni a ro lie oni omose ni o guoghō-a, ‘A ri olamhe topfa e,’ abi khi ‘Vule, rue iya oye ni u ke kia?’

¹⁰ Mhi ya ro li khasē e khi Omi Ogbo o mhōli ekpabō elemhi agbo ona ni o ro gbe olamhe kua na ogbo.” Igho o gueye oni omose ni o guoghō-a egho,

¹¹ “Mhiye ye u vule, u rue iya oye, u ke je apfe.”

¹² Oni omose o vule, o rue iya oyoli, o la akpewe nya kia vu. O ri abo sha egbo kpa. Ee kueghie Eshinegba, e lie, “Anye ea kpe me onana ghue oo!”

Ijesu o lu iLevi

(iMat 9.9-13; iLuk 5.27-32)

¹³ Ijesu o gbo je epfe oke oniemi ni o khishi. Ebubu egbo e bhale deba li, o sese we.

¹⁴ Abi o kia le, o me omionoga iLiva omi Afeusi khi o shito okholo eyi eni e mie oga. Ijesu oo li, “Deba mhe.” Igho o vule deba li.

¹⁵ Abi iJesu o la ayi iLevi le eminale elogbomhi, emionoga ni e bu ali egbo ena olamhe e li nu oli ali eniye odukhokho eyoli le emhi, irari khi egbo ni e bu e deba li.

¹⁶ Abi egbo eni ee sese ishi na lui iFarisi e ro me khi iJesu o nu egbushia ali emionoga e le eminale, e mhila eniye odukhokho eyoli, “Elo o ze ni o ro nu emionoga ali egbushia e le eminale?”

¹⁷ Ijesu o suo onana, oo we, “Egbo ni e ze ea mhue emini e ri obo e li. Oni oo to, o ye apfe obo. Oa khi eni e pfuase ne mhi bhale ya lu, ama egbushia.”

Omhila ingme azumhi

(iMat 9.14-17; iLuk 5.33-39)

¹⁸ Eghēghē oghuo eniye odukhokho eyi iJoni Oni oo batazi egbo ali egbo iFarisi ee pfi azumhi. Egbo eghuo e bhale ya mhila iJesu, e oli, “Elo o ze ni eniye odukhokho eyi iJoni ali enayi egbo iFarisi e ro pfi azumhi ni eye ea ro pfi?”

¹⁹ Ijesu o so we o, oo we, “Se epfese eyi omose ni o rue omueshi onogbo e lie ke pfi azumhi ini oni omose o kie nu we shito? Ea me asha pfi azumhi ini o kie nu we shito.

²⁰ Ama eghēghē o ya bhale ni a ro rue oni odō oni omueshi vu. Eghēghē agho, e ro tigbe ya ke pfi azumhi.

²¹ “Ogbo a ya khi ode onogbo gbela ma ode onodiō. Ini u ligho, eri oni ode onogbo o ya nyanō oni ode onodiō-a. O ke nyanō-a dose abi o kpe li.

²² Ali khi ogbo oa ya ku onyo onogbo shi akpaba onodiō. [Ikhi akpaba ni egbo iJu e ku onyo shi.] Ini u ligho, eri oni onyo o ya vese oni akpaba-a. Oni onyo ali oni akpaba e ga li opfu-a. Akpaba onogbo a ku onyo onogbo e lo.”

Onomhue oyi ogbele iyemhea

(iMat 12.1-8; iLuk 6.1-5)

²³ Ogbeleghuo ele iyemhea oyi egbo iJu, iJesu o rote ifui ishemhi iakpa kia dose. Eniye odukhokho eyoli e li nu oli kia. Igho e li be eni iakpa.*

²⁴ Igho iFarisi e mhila iJesu, “Elo o ze khi eniye odukhokho eye ee riele emini a ghue ele iyemhea?”

²⁵ Ijesu o so we o, oo, “Aa kpe me oli ze Ebe-no-pfuase emini Oghie iDefidi o riele abi okiamhi o ro gbe oli ali eni e nu oli kia?”

²⁶ Eghēghē ni Abiata o ro khi Okpeda na ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba, ni Oghie iDefidi o ro lo Owa oyi Eshinegba ya rue ibuledi ni a ro ga Eshinegba le, o kholo na eni e nu oli kia le. Ibuledi ona ighie eyi ekpodalo-ugamhi tse, ushi o lama e ke le we.”†‡

²⁷ Igho oo we, “Eri a ma ogbele iyemhea na ogbo, aa ma ogbo na ogbele iyemhea.

²⁸ Itobo igho, Omi Ogbo o khi Onomhue, li shi oyi ogbele iyemhea.”

* 2:23 Li ze iDeut 23.25 † 2:26 Li ze iLev 24.9 ‡ 2:26 Li ze 1 iSam 21.1-6

3

Omose ni o ghu obo oghuo-a (iMat 12.9-14; iLuk 6.6-11)

¹ Eḷeḷese khi iJesu o gbo je owa ugamhi, omose ni obo oyoli oghuo o ghua, o la akaghō.

² Egbō eghuo e nono ashini e te ya me asha gue ingme shi iJesu egbe. E ri ukpēloe shi oḷi egbe ini o ya ri oḡbō ze eḷe iyemhēa.

³ IJesu oḡ oni omose ni o ghu obo-a, “Vule migha odalo oyi eḡbō kpa.”

⁴ IJesu o mhila wē, “Onoghuo o gbe akanya elemhi ushi oyawa ne eḷe iyemhēa? Ni a rō riēḷe onete abi ni a rō riēḷe onobe? Ni a rō tsumhi agbō oyi oḡbō abi ni a rō pfuse oḷia?” Ama e tsaghie a.

⁵ Ighō iJesu o ri elemhi ibibi bino wē gase, udu oyoli o yese-a shi udu obe ni e mhue. Oḡ, “Nomose nise obo-a.” O nise oḷi-a. Ighō obo oyoli o gbo li abi o kpē te eke li

⁶ Ighō eḡbō iFarisi e fiē deba eniyē odukhokho eyi Erōdu, e ya gba ugbamhi abi e li ya gbe iJesu-a.

Ebubu eḡbō e deba iJesu

⁷ Ighō iJesu ali eniyē odukhokho eyoli e lase wē iteva le ya je oke na iGalili. Ebubu eḡbō e rōte iGalili deba iJesu.

⁸ Abi e rō suō emini o riēḷe, ebubu eḡbō e bhale deba li, rōte eke iJudia ali iJerusalemu, ali Idumia ali eke ni o kpe obo na iḡodani ali epfepfe iTire ali iSidoni.

⁹ Itobō khi eni eḡbō e bu doḡe, iJesu o gueye eniyē odukhokho eyoli e nono oko-oke oni ikeke ni loḷi lo o ini eḡbō e khi sha mu lue.

¹⁰ Itobō khi o she kpē ri ebubu eḡbō ze, eḡbō eni eḡ ze, e mise egbe ini e me asha ramhi oḷi egbe ri obo ti oḷi.*

¹¹ Eḡheḡhe kpa ni eḡbō ni ayemhē ebe e yese e ngme e rō da me iJesu ne, e de ya yeshi eke odalo oyoli. Ee tseḡe, ee lie, “Omi Eshineḡba u khi.”

¹² Ama, o tse agua ye eni ayemhē ebe eghō e khi gue oni loḷi khi le.

IJesu o ze ighiusomhi na ke ogbava (iMat 10.1-4; iLuk 6.12-16)

¹³ IJesu o nga ukhomhi ute, o lu emose ni e ghole oḷi. E bhale deba li.

¹⁴ O ya ze eḡbō ogbava ke, o lu wē ighiusomhi na ke. O ze wē ni e nu lue ke kia, ali ni lue me wē ke ghie usomhi fiē ke tse abo usomhi onete,

¹⁵ ali ni e gbo mhue ekpabō ni e rō ke khu eḡbō ayemhē ebe egbe kua.

¹⁶ Ena e khi otuogbava ni o ze. ISamo, oni iJesu o lu iPita.

¹⁷ IJemhisi ali inyoghuo-oli iḡoni imi iZebedi (eni iJesu o ri akiseva iBonajisi na. Ni o migha shi Imi Akphala),

¹⁸ Ali Aduru, iFilipu, iBatolomiu, iTomosi, iJemhisi omi Afeusi, ali iTadiusi, iSamo [oni ije-odalo oyi edeli iJu oo ghō mu egbe.]

¹⁹ Ali iJudasi Isikaroti oni o ri iJesu de.

IJesu ali iBezebo

(iMat 12.22-32; iLuk 11.14-23; 12.10)

²⁰ IJesu o nyene egbe je apfe. Ighō ebubu eḡbō e gbo tighbili ramhi khi iJesu ali eniyē odukhokho eyoli eḡa me asha, wē khi eminale e ya le.

²¹ Abi apfe o e rō suō ona, E nono khi wewe e ya mu oḷi je apfe. Irari khi eri e lie, “Ujili o she e kpha li.”

²² Eni ee sese ishi ni e rōte iJerusalemu tiemhie, e lie, “Ayemhē iBezebo ni o khi Okphaghie o la li egbe yese oḷi e ngme! Loḷi o khi oghie oyi iyemhē ebe ni o ri ekpabō na li ni o rō ke khu eḡbō iyemhē ebe egbe kua.”†

²³ Ighō iJesu o lu wē, o ri okhe irokhokho nu wē ngme, Oḡ wē, “Se okphaghie o lie ke khu okphaghie?”

²⁴ Ini ushishi e kemhi egbe wē shi ikui-iku ni e rō nu egbe wē e kholi, eri oni ushishi oḡ de.

²⁵ Ini omhue-apfe o kemhi shi ikui-iku ni e rō nu eḡbewe e kholi, eri oni omhue-apfe o ya de.

²⁶ Ini okphaghie o mu okholi vule shi eḡboli o, oḡa ya to, eri o ya de, ukpese oyoli o she ramhi.

²⁷ “Oḡbō okhoghuo oḡa la o ni o doḡe ya lo owa oyi omose-akama ya ti oḷi itsua eke-a ini oḡa kpē mu oni omose-akama ge shi eke. Eḡheḡhe agho, o tigbe doḡe ti oḷi itsua eke-a.

²⁸ “Egbegbi ingme mhi gueye e, khi, aa me olamhe ni oḡbō o lamhe ali ungmehi ipfunu-a ni oḡbō ya ngme, ni aa doḡe rō ya gbekua na li.

* 3:10 Li ze iMak 4.1; iLuk 5.1-3 † 3:22 Li ze iMat 9.34; 10.25

²⁹ Ama ɔnini ɔ da ngme ungmehi ipfiunu-a deba Ayemhe-no-pfuase ne, aa ya ro topfa li, irari khi olamhe ona agboagbo ɔ pfi obo lo.”[‡]

³⁰ Itobo khi e oli khi, “O mholi ayemhe ebe,” ɔ ro ngme ona.

*Inyo iJesu ali inyoghuo oli eni emose
(iMat 12.46-50; iLuk 8.19-21)*

³¹ Igho inyo iJesu ali inyoghuo oli ee bhale. E migha oolase. E ghie ogbo ɔ ka lu iJesu ghi ewe.

³² Ebubu egbo e shito gashe oli. E bhale ya gueye oli khi inyoli ali inyoghuo oli e la oolase, khi ee nono ni wewe e me oli.

³³ O mhila we, “Eghuo e khi inyemhe ali Inyoghuo-mhe?”

³⁴ Igho ɔ bino eni e shito gashe oli, oo, “Enana e khi inyemhe ali Inyoghuo-mhe!”

³⁵ Onini ɔ da rihe emini e ghole Eshinegba, ɔ khi Inyoghuo-mhe onomose ali onokpotso ali inyemhe.”

4

*Okhe irokhokho oyi oni ɔ ko ikpamhi emhi
(iMat 13.1-9; iLuk 8.4-8)*

¹ IJesu ɔ ke gbo la epfe okhe ni o khi shi na iGalili sese. Egbo ni e le gashe oli e bu dose ramhi ni ɔ ro ya lo elemhi oko-okhe shito. Oni oko-okhe o la elemhi oni okhe. Eni egbo e ke migha egele eseso oni okhe.*

² Emhi ebubu ɔ ri okhe irokhokho ɔ sese we. Oo we.

³ “A ghe i! Oghiale ɔ ya la ɔ. O fiye ya ko iakpa.

⁴ Abi ɔ li kia miatse eni iakpa, ikpamhi eghuo ɔ e de kua ode, igbo ipfeli e bhale ya sano we le.

⁵ Eghuo ɔ, e de kushi eke ni o khi okpegbhe, ni eke ea lolo la. Igho e nyanya ze, e fu, ama oni eke oa limhi.

⁶ Ama abi ovo o ro to, o tose we a, e khakha, itobo khi ea me eke ni o limhi pfi imhili lo.

⁷ Ikpamhi emhi elese e de kulo ifui igba. Igho igba e ze lasese tono eni iakpa abi e ro fu vule. Itobo igbo, ea ke dobe ni e fu nyanog ekhe lasese.

⁸ Ama ikpamhi eghuo, e de shi eke onete. Eni ikpamhemhi e ze, e fu, e nyanog ekhe

lasese. Eghuo ɔ, e mhue ikpamhi uye ali igbe, eghuo ɔ, e mhue ikpamhi egbhueshe, elese e mhue egbhueshe.”

⁹ Igho iJesu, oo, “Oni ɔ mholi eso, ɔ suo.”

*Emini o ze ni a ro ze oni okhe irokhokho
(iMat 13.10-17; iLuk 8.9-10)*

¹⁰ Abi iJesu lolighuo ɔ ro shito, eniye odukhokho ogbava eyoli ali egboese ni e li suo abi ɔ ro ngme, e bhale deba li, ɔ gueye we emini ɔ ri oni okhe irokhokho ngme.

¹¹ Oo we, “A she ri osheli oyi Eghiele oyi Eshinegba na e. Ama okhe irokhokho a ro gue ungmehi nya ye egboese.

¹² Ni a bhale ya e khi,
“ ‘E kha riye nya alo-a shi eke
ea tigbe ya me emhikhoghuo,
ali e kha riye ku eso a shi eke,
oa ya lo we eso.

Irari khi ini oa khi igbo,
e dobe me eke, e suo eso,
e mu pfi deba Eshinegba,
ɔ ro topfa we.’ ”[†]

*IJesu ɔ guele emini oni okhe irokhokho o
ngme*

(iMat 13.18-23; iLuk 8.11-15)

¹³ IJesu ɔ mhila we, oo we, “Aa lese emini a ri okhe irokhokho ona ngme? Se a li tigbe ya lese emini a ri okhe irokhokho okhoghuo ngme sho?”

¹⁴ Eni iakpa ni oni oghiale ɔ miatse e ku, e migha shi ungmehi oyi Eshinegba.

¹⁵ Eri ikpamhi iakpa ni e de shi ode e li abi egbo eghuo ni e kha da lese suo oni ungmehi ne, Okphaghiye ɔ bhale ya rue we lue udu le.

¹⁶ Ikpamhi emhi ni e de shi eke ni o li echeche, e li abi egbo ni e kha da lese suo oni ungmehi ne, e ri udu oghelie mie oli.

¹⁷ Ama, oa ya tiemhi we eke elemhi. Ea dobe migha tese, itobo khi oa pfi imhili lo eke. Itobo igbo, ini omunu o bhale ali ni a ro mu okholi vule shi we ɔ rote oni ungmehi ni e suo, e kele de ode-a.

¹⁸ Ikpamhi emhi ni e de pfilo ifui igba eri e li abi egbo ni e kha suo oni ungmehi,

¹⁹ isamhi ingme agbo ona, ali oghuemhe epfue, ali oghuemhe khi oghuemhe e lu guese

[‡] 3:29 Li ze iLuk 12.10 * 4:1 Li ze iLuk 5.1-3 † 4:12 Li ze Aza 6.9,10

oni ungmehi-a, ẹ ẹ tonon ọli igba, itobọ igho ọa mo imomhi.

²⁰ Ama ikpamhi emhi ni e de shi eke onete, e li abi ẹgbọ ni e suọ ungmehi, e mie ọli suọ, e mo imomhi enete. Eghuo e mhue ikpamhi uye ali igbe, eghuo e mhue egbhuẹse. Eghuo, e mhue egbhuẹshe.”

*Ákpá ni a rọ nga ukhomhi asha
(iLuk 8.16-18)*

²¹ IJesu ọ gbolo ẹ wẹ “Ogbokhoghuo ọọ ya ri ákpá ru lasese, ọ ya rue atalabi guese ọli mu eke, wẹkhi eri ọ ke ya rue ọli ya sheli ufui ukpho?‡

²² Emiemini a rọ sheli, o ya lasese gbo alo gbugbugbu. Aa mẹ emhi osheli ni aa ya khueghie a.§

²³ Onini ọ mhọli esọ, ọ ri esọ shi eke ni ọ suọ.”

²⁴ Ọ gbolo ẹ wẹ, “Emiemini u da suọ kpa, sa ọ bie! Emiemini u da rọ shi ushi rọ gue ẹgbọese ẹzọ, Ẹshinẹgba ọ li ya rọli gue ẹ ẹzọ. Oye o gbo ya ze nẹ.

²⁵ Oni ọ kpẹ mhọli ne, a ya gbo rọ ma ọ na li, ama oni ọa mhọli a ya mie ọli ukukuọ ni ọ gbo mhọli.”*

Okhe irọkhokho oyi ikpamhi emhi ni ọọ zẹ

²⁶ IJesu ọ gbolo ẹ, “Abi Eghiele oyi Ẹshinẹgba o li na. Eri o li abi ini omose ọ miatse ikpamhi iakpa kia ku shi eke.

²⁷ Obili o kha bi, ọ ya lese a, ogbe o kha gbe ọ guale, ama emhi ikpamhi emhi ẹ zẹ lasese, ẹ fu vule. Ama ọa ya lese abi o li kia.

²⁸ Eke lọlighuo ọ lese abi o li ri emhi ẹkomhi ẹ ẹ bie. Oni odode, o kha zẹ ukhuli, o ke fu vule, o nyanọ ifele, o ya ri umomhi lasese.

²⁹ Eni iakpa e kha da bie ne, oni ọ gua wẹ ọ rue agaga ya gbe wẹ, itobọ khi ẹghẹghẹ ikhiẹse o ramhi.”†

Okhe irọkhokho oyi ukpamhi ọọra imositadi

(iMat 13.31-32,34; iLuk 13.18-19)

³⁰ IJesu ọ gbolo ẹ wẹ, “Elo awa mema ri Eghiele oyi Ẹshinẹgba ya khokho? Okhe irọkhokho onoghuo awa mema ya zẹ rọli lo ẹgbọ esọ egho o?

³¹ Eri o li abi ukpamhi ọọra imositadi ni ukpamhi ọli o she nẹ nya agbọ ona, ni ọgbọ ọ rọ kọ eke.

³² Ini a rọli kọ, o zẹ, o fu vule, o mele unyanọ ni o funẹ a shi ishemhi, ni o mhọli iguabọ eniemhi, ni ipfeli ẹ bhale ya ku eko shi.”

³³ Okhe irọkhokho enana iJesu ọ rọ nu wẹ ngme oni ungmehi, ramhi ashini o lo wẹ esọ ramhi.

³⁴ Aa mẹ ungmehi ni ọ nu wẹ ngme, ni ọa ri okhe irọkhokho nu wẹ ngme. Ama ini o de tẹ ọli ali eniye odukhokho eyọli, ọ rọ ri emini ọ nu wẹ ngme nya a lo wẹ esọ.

*IJesu ọ pfomhise akpekpeli
(iMat 8.23-27; iLuk 8.22-25)*

³⁵ Eke ogbomhi ẹlegho, iJesu ọọ eniye odukhokho eyọli, “Awa da je ukiẹkiẹ oke obini o kpole.”

³⁶ Igho e zẹ ẹgbọ ni e legba obọ shi agho, emhi eniye odukhokho e ya lo elemhi ọkọ-oke oni ikeke ni iJesu ọ she lo shito. E gua li vu. Ọkọ-oke elese e li deba wẹ vu.

³⁷ Utoghuokpe, akpekpeli oni emhi oo li, oo zughuse oni oke, ni amẹ e fiase kulo elemhi oni ọkọ-oke, ramhi ni o rọ vọ amẹ. Ukukuọ o kpole ni ọa rọ kulẹ.

³⁸ IJesu ọ la ukhokho oni ọkọ-oke oni emhi, ọ lese-a ri ukhomhi nga akpesukhomhi. Igho eniye odukhokho eyọli e guise ọli le. E ọli, “Osesẹ, wa bie ga liẹ ini awa ghọ ghua?”

³⁹ Igho iJesu ọ ti vule, ọ dese oni akpekpeli, ọọ li, “Li tsuke.” Igho oni akpekpeli ọ pfomhẹ te. Asha kpa o pfomhẹ tsuke.

⁴⁰ Igho iJesu ọọ eniye odukhokho eyọli, “Elo o zẹ ni a rọ ligho ọ na ulishi. Eri aa kie mhọli irudunga?”

⁴¹ Ulishi oo mu wẹ, e mhila egbe wẹ, “Oghuo ọna ọ khi? Ghe akpekpeli ali izughuse oke e ga suọ esọ a na li.”

5

*IJesu ọ ri omose ni ayemhẹ ebe o la egbe ze
(iMat 8.28-34; iLuk 8.26-39)*

¹ IJesu ali eniye odukhokho eyọli e da oke iGalili je ukiẹkiẹ eke iGerasenesi.

‡ 4:21 Li zẹ iMat 5.15; iLuk 11.33

§ 4:22 Li zẹ iMat 10.26; iLuk 12.2

* 4:25 Li zẹ iMat 13.12; 25.29; iLuk 19.26

† 4:29 Li zẹ iJọe 3.13

² Abi iJesu o lẹsẹ rọte elemhi oko-okẹ lasele, omose ni o mhọli ayemhe ebe, o rọte atalimhi ni o la agho bhale deba iJesu.

³ Ifui atalimhi oni omose o o la. Ogbokhoghuo o ke dobe ri iweghe ge oli.

⁴ Eghẹghẹ kpa, a rọ ri iweghe ge oli abo ali awe, ama eri o kphuru we a, o taghie we a, o shashe we a. Ogbokhoghuo o ke dobe mu oli.

⁵ Nobi-nogbe o ro la ifui atalimhi ali ikhomhi ite dudu gasẹ. O o pfi okokokhue. O ri eche fianọ egbeoli.

⁶ Abi o lẹsẹ ta pfi me iJesu te, o na bhale ya wugha li odalo.

⁷ O tsesẹ leghe, o o, "iJesu Omi Eshinẹgba ni o Yagha Ne Nyaa, elo wa nono mhe egbe? Mhi ri Eshinẹgba lema e khi na mhe osoli!"

⁸ Itobo emini o ro ngme na khi, iJesu o she kpe gueye oli, "Yeye ayemhe obe, lase oni omose ona egbe le."

⁹ Igho iJesu o mhila li, "Se a lui eva oye?" O o, "Eva oyemhe o khi Olele egbo, itobo khi anye bu gba."

¹⁰ O gbo lema iJesu o kpekpe, o khi khu ewe oni eke ya lase.

¹¹ Igulu ni e bububu e la epfe ute ni o la agho le eminale.

¹² Eni ayemhe e lema iJesu, "Khu anye ya lo igulu egho, ze ni anye ya lo we egbe."

¹³ IJesu o ri eghẹghẹ na we, e ka lo eni igulu egbe. Igho e rọte oni omose egbe lasele e ya lo eni igulu egbe. Eni igulu ni e ramhi agbele eva, e rọte egele na ya kulo oni oke, e ghuloa nya.

¹⁴ Eni e ri ukpeloe e khu eni igulu e na je ifui apfe ali eoli nya ni e la oni eke ya guele emini a me. Igho egbo e bhale ya bino emini a me.

¹⁵ Abi eni egbo e ro bhale deba iJesu, e me oni omose ni ayemhe ebe ni e bu e kpe la egbe, khi o shito agho, o ri itsua so, eghali eyoli e she gba na li. Ulishi oo mu we.

¹⁶ Eni e me emini a me e gueye egbo emini oni omose ni ayemhe obe e la egbe o me egbe ali emini e li eni igulu.

¹⁷ Igho, e gueye iJesu o lase wewe eke le.

¹⁸ Abi iJesu o lo elemhi oko-okẹ oniemi khi o o ke vu, oni omose ni ayemhe ebe e kpe la egbe, o lema iJesu o ze ni loli deba li vu.

¹⁹ Ama iJesu o a lama na li. O ri ochogho lie oli, "Ke je apfe ni u ya gueye egbo ena unuekpe oye emini Onomhue o riele ne, ali abi o li le elemhi e."

²⁰ Igho oni omose o lui ifui eoli igbe ododa ena eke iDikapolisi. O kia gueye egbo abi iJesu o li riele na lue. O ri abo sha egbo nya.

Omueshi ni o ghu-a ali okpotso ni o lia ee ku egbe

(iMat 9.18-26; iLuk 8.40-56)

²¹ Abi iJesu o ro gbo nyene egbe da je ukiekie oke obini o kpole, egbo e le gasẹ oli.

²² Omose oghuo ni a lu iJarosi, ni o khi otuoghuo eni e mhesẹ shi owa ugamhi, o bhale akagho. Abi o o me iJesu te, o de ya wugha li odalo.

²³ O mema lolo lema li, o o li, "Omimhe oni omueshi o ma ghua gba memena, kpekpe bhale ya ri oboto ti o li egbe ni o ze, ini o khi ghua."

²⁴ Igho iJesu o deba li vu.

Igho ebubu egbo e deba li e we mu oli.

²⁵ Okpotso oghuo o la agho ni o she ku o lia ishito egbe ramhi ikpe igbeva.

²⁶ O she me osoli oboto oyi ebubu egbo abi o ro kia dua oni ughuamhi. O she ri epfue eyoli nya dua o, ama o a pfo, oo ga kholo o li egbe.

²⁷ Abi o ro suo ingme oyi iJesu, igbo o te ifuaboto oyi egbo ri oboto ti o li awulu ni o so.

²⁸ O ro li shi udu khi, "Ini mhi da me asha ri oboto ti o li awulu ne, mhi ya ze."

²⁹ Abi o ri oboto ti o li awulu te, eni o lia ni e ku o li egbe, e khakha utoghuo kpe. Aghoagho o lẹsẹ khi emini o yese lue e ngme, khi o pfo.

³⁰ Aghoagho, iJesu o lẹsẹ khi itoto o she rọte lue egbe ya lase. Igho o migha, o mu egbe pfi iteva egbo ni e sha mu o. O mhila we, o o. "Oghuo o ri oboto ti mhe awulu?"

³¹ Eniye odukhokho eyoli e e o li, u ga me abi egbo e lie we mu e, u kiele e mhila, "Oghuo o ri oboto ti mhe?"

³² Ama, iJesu o kie bino gasẹ ini o me oni o ri oboto ti o.

³³ Abi oni okpotso o ro me abi o ke li o li egbe, o bhale odalo oyi iJesu ya wugha, ulishi o mema mu o li, o gue igesikia le abi o ga li kia nya.

34 Ijesu óó òni òkpotoso, “Omi mhe, irudunga oyè o she mie è pfunse. Ri opfomhe ke je, anasemhe oyè o she pfo.”

35 Abi ijesu o kie li ngme, emose eghuo, e rote owa oyi iJarosi bhale. Ee iJarosi, “Omiè o she ghua, khi ke yese Osese ngme.”

36 Ijesu o a fe ri esò shi emini e ngme, óó òni omose “Khi ze ni ulishi o mu e, ama lese mhòli irudunga.”

37 Oa ze ni ogbòkhoghuo o deba li se ni iPita, ali iJemhisi ali iJonì inyoghuo iJemhisi.

38 Abi e rò bhale owa oyi iJarosi, ijesu o me abi egbo e li i kpe okeke, ni e li i vie gbii.

39 Igho, o lo elemhi oni owa, óó, “Elo o pfi onyaghu onana? Elo o re e vie? Oni omò o a ghu, eri o lese a.”

40 Ama eni egbo e gia li. Abi o rò khu we fie se, o rue ita ali inyo oni omueshi ali eniye odukhokho otuase egho mhuè obò je ashini oni omò o yeshi.

41 Ijesu o mu oli obò, oo òni omueshi, “Talita kumi.” Emi a ri ona ngme khi, “Onomueshi, mhiye ye u vule.”

42 Utoghuo kpe, oni omueshi o vule, o kia gase. [Omò ikpe igbeva o khi.] Abi a rò me ona, o ri abò sha we.

43 Ama ijesu o lolo tse agua ye we e khi gueye ogbòkhoghuo. Oo we, “A ri emhi na li le.”

6

A ri ukpeloe gbe ijesu obini iNazareti (iMat 13.53-58; iLuk 4.16-30)

1 Ijesu o rote agho vu je eoli oyoli, eniye odukhokho eyoli e deba li.

2 Ogbelè iyemhea oyi egbo iju o ramhi, óó sese elemhi owa ugamhi. O ri abò sha ebubu egbo eni e ri esò shi oli o.

E mhila egbe, “Obo oni omose ona o rote me eni emhi enana? Ilesingme nabi onoghuo na ni a rò na li, ni o gbo rò gbe ikanya onyaloa?”

3 Ona o a she khi ikapita, omi iMeli, ni o gbo khi inyoghuo iJemhisi ali iJosisi ali iJudasi ali iSamò? Ena e a khi inyoghuo oli eni imueshi, ni e ga li nu awa la akana enana?” O ri elemhi bi we.

* 6:4 Li ze iJon 4.44 † 6:11 Li ze iKa 13.51 ‡ 6:11 Li ze iLuk 10.4-11 § 6:13 Li ze iJem 5.14 * 6:15 Li ze iMat 16.14; iMak 8.28; iLuk 9.19

4 Ama ijesu óó, “Ashakpa a la mu ekpe na omekeguele, se ni apfe oyoli ali unuekpe oyoli aa la mu ekpe na li.”*

5 Oa dobe la akagho gbe akanya onyaloa okhoghuo, se ni ikuku egbo ni e a ze ni o rò ze abi o rò ri obò ti we.

6 Umha-mhòli irudunga oyewe o ri abò sha ijesu.

Igho ijesu o kia rote eoli je eoli sese eni egbo.

Ijesu o ghie eniye odukhokho otuogbava fie

(iMat 10.5-15; iLuk 9.1-6)

7 O lu eniye odukhokho etuogbava eyoli tigbili, o ghie we ava-ava fie, o ri ekpabò na we ni e rò mhuè itoto rò khu ayemhe ebe.

8 O gueye we, “Ini a le, a lese rue orokpo mhuè obò, a khi tsua eminale, wekhi akpaba ni a pfi e sò, wekhi ukpagho.

9 A sò ekuè, ama a khi tsua awulu olese ma oni a rò sò.

10 O gbolo e we, a kha da lo apfe okhoghuo le ni e rò da mie e, a la akagho ramhi ni a rò ya rote oni eoli vu.

11 Ini o khia khi a bhale eoli okhoghuo khi eni egbo e a mie e, ni e a rò gbo ri esò shi emini a ngme, a rote agho vu. A kpe abò o-a na we, a rote agho vu. Eri ona o ya khi otselè shi we egbe.”†‡

12 Igho e fie ya tse abò gase, e lie egbo e rote olamhe oyewe mu pfi.

13 E khu ebubu egbo ayemhe ebe egbe-a, e ri oili to eni ee ghua ebubu egbe, e rewe ze. §

Eghuli oyi iJonì Oni oo batazi (iMat 14.1-12; iLuk 9.7-9)

14 Eghèghè ana, oghie Erodu o li suo eko eni ingme ena nya, itobò khi eva oyi ijesu o she gase asha kpa. Egbo eghuo e lie khi iJonì Oni oo batazi lo ni o nyene egbe bhale agbo, lolì o ze ni o rò ligho mhòli ekpabò rò gbe ikanya onyaloa.

15 Egbo eghuo e lie khi, “Elaja Omekeguele o khi.” Elese e khi, “Omekeguele nabi emekeguele ena eleele o khi.”*

16 Ama abi Eroḍu ọ rọ suọ ona, ọ ke, “IḶoni, ni mhi khi ukhomhi ọ, a rọte eghuli guise le!”

17 Itobọ khi Eroḍu ọọ ke mhẹse a mu iḶoni ge pfilo owa ighumha. Ini egbe e ba mu Eroḍiasi. Eri Eroḍu ọ mie iFilipu inyoghuo ọli Eroḍiasi.

18 Egheghe kpa IḶoni ọ rọ gueye Eroḍu khi, ọa ti ni ọ rue ughue inyoghuo ọli shi.†

19 Itobọ ona, ọni Eroḍiasi ọọ biselemhi iḶoni, ọọ nono ode ni ọ te ya gbe ọli-a, ama ọa dobe.

20 A gbo bhale ya e khi Eroḍu ọọ na ulishi iḶoni itobọ khi ọ lese khi iḶoni khi ọgbọ onete ali ọgbọ ọ ni ọ pfuase ọ khi. Ọ ri irarighọ ri ukpeloe e khu ọli. Ọ ma nono ni lolu ri esọ ke shi ungmehi oyi iḶoni, ini o ri rie khia khi ingmemhi eyọli e ma yese ọli udu-a egheghe kpa ni ọ rọ suọ li.

21 Ikpukhokho ọ, Eroḍiasi ọ me ashini ni ọ te ya mu ota sọ iḶoni. Ighọ eleghuo ni o ikhi ogbele ni Eroḍu ọ rọ mhọli ukue ni ọ rọ yelele ogbele ni a rọ bia li le. Ọ ya luno idenomo eyọli ali egbo eni mu eloe ali egbo igometi ali eni ee gbe ikanya igometi ni e la eke iJudia shi oni ukue.

22 Abi ọmọ ọmueshi omi Eroḍiasi ọ rọ fie lasese gbe ishimhi, o mema ti Eroḍu ali egbo eni e bhale ya bino ọli eloe.

Ighọ ọni oghie ọọ ọni ọmueshi, “Mhila mhe emiemini o ga ghole e, mhi ya roli ne.”

23 Ọ romhi isheli khasẹ ọni ọmueshi, “Emiemini u mhila, mhi ya roli ne, o kharie khi agbekhi-eva eghiele oyemhe.”

24 Ighọ ọni ọmueshi ọ fie ya mhila inyọ li, “Elọ mhi ya mhila?”

Inyọli ọọ li, “Ukhomhi oyi iḶoni Ọni ọọ batazi egbo wa mhila.”

25 Aghoagho ọni ọmueshi ọ nyanya na ya lo deba oghie, ọ mhila li, “Ukhomhi oyi iḶoni Ọni ọọ batazi egbo mhia nono ni u khi shi ukpeko na mhe memena.”

26 Udu o tode yese oghie a. Ama itobọ ekha ni ọ tse ukpeloe oyi epfese ni ọ lu shi oni ukue, ọa ke dobe ti da oni ekha.

27 Aghoagho ọ ghie eni ee gbolo egbo-a e ka pfa iḶoni ukhomhi ọ bhale. Eni emose e je owa ighumha ya khi iḶoni ukhomhi ọ.

28 E rue ọli shi ukpeko bhe. Ighọ oghie ọ kpha li na ọni ọmueshi. Ọni ọmueshi ọ kpha li na inyọ li.

29 Abi eniye odukhokho eyi iḶoni e rọ suọ ona, e bhale ya tsua etuli oyọli ya rọ to.

Ijesu ọ ri eminale na egbo agbele ishe le (iMat 14.13-21; iLuk 9.10-17; iḶon 6.1-14)

30 Eni ighiusomhi na kee e jele, e le gase ọli, e gueye ọli emini e riẹle ali emini e sese nya.

31 Ighọ, itobọ ebubu egbo, ni ee bhale ni ee vu, ijesu ali eniye odukhokho eyọli e me asha le eminale. Ijesu ọọ we, “A bhale ni awa je ashini awa-eghuo tse awa ya la, ni a yemhe-a ukuku ọ.”

32 Ighọ weweghuo tse ee lo oko-oke oniemhi ya je ashini o da-ya.

33 Ama ebubu egbo ni e me we abi e rọ vu, e lese khi wewe lo. Ighọ eni egbo e rọte ọli nya ri awe na ya ralo ashini ijesu ali eniye odukhokho eyọli e je.

34 Abi ijesu ọ rọ ramhi agho, ọ me abi eni egbo e bu, elemhi we e lala li. Itobọ khi eri e li abi isumha ni e mhọli ọni ọ re we e kia. Ighọ ọ li sese we emhi ebubu.‡

35 Egheghe ana, ogbe o she vu. Ighọ eniye odukhokho eyi ijesu e bhale deba li, e ke ọli, “Aborokhia khi oola o nuata shi apfe ena, ni egheghe o rọ she vu dose ena,

36 waa ke gueye eni egbo ena e kia je ifui apfe ya nono emhi de le.”

37 Ama, ijesu ọọ we, “A ri emhi na we le.” E mhila li, “Ifata eyi ogbele elele eyi ọgbọ e ya lo ni a rọ de ibuledi ghi we le?”

38 Ighọ ijesu ọ mhila we, “Iruli ibuledi ingme a mhọli shi agho? A ka bino ghue.”

Abi e rọ bino se, e ọli, “Iruli we ishe ali ifele aava.”

39 Ighọ ijesu ọọ we e riẹle eni egbo shito ikui-iku, ukhomhi ebuli.

40 E shito ikui-iku, egbo egbhueshi-she ali egbhue-eveva ali ogbogbe.

41 Ighọ ijesu ọọ rue eni ibuledi ishe ali ifele aava egho, ọ bino idane, ọ tse Eshinegba uwegbe. Ọ gbe eni ibuledi khia, ọ rọ na eniye odukhokho eyọli e ke kemhi na egbo. Ọ gbo kemhi eni ifele aava na we nya.

42 Ogbokpa ọ le, ọ khue.

† 6:18 Li ze iLuk 3.19-20 ‡ 6:34 Li ze iNoba 27.17; 1 Ighie 22.17; 2 Okhe 18.16; Ezik 34.5; iMat 9.36

⁴³ Iku wẹ ni eniyẹ odukhokho eyọli e sanọ eke, e vọ ighughu igbẹva.

⁴⁴ Emọse agbẹlẹ ishe, e le eni eminale.

Ijesu ọ kia ukhomhi oke
(iMat 14.22-23; iJon 6.15-21)

⁴⁵ Aghoaghọ ọ ri omọ odukhokho eyọli lo oko-okẹ oniẹmhi, e ka ralo iBėtisaida ya migha khẹ luẹ ukiẹkiẹ obinokpọle. Ighọ ọ gueyẹ oni ukpokpomhi ebubu ẹgbọ e ke je apfẹ.

⁴⁶ Abi ọ rọ tşẹ wẹ okhila se nya, ọ nga ukhomhi ute ya sọ iromhi.

⁴⁷ Ogbomhi ò mu eke, oni oko-okẹ oniẹmhi o kia ramhi iteva oni oke, o ke kpe ijesu lolighuo tşẹ le shi eke.

⁴⁸ Ọ mẹ khi akpekpeli óó nasẹ eniyẹ odukhokho eyọli. O ramhi itsotso ogbiẹ, iteteva elemhi agogo esẹ ali agogo esesa, ọọ kia ukhomhi oni oke lẹ deba wẹ. Ọ she kia ya dọşẹ wẹ.

⁴⁹ Ama abi e mẹ ijesu khi ọọ kia ukhomhi amẹ, e dabi khi ayemhẹ olimhi lo, e tşesẹ leghe.

⁵⁰ Itobọ khi eri wẹwẹ nya e yila abi e rọ mẹ ọli.

Aghoaghọ ọ nu wẹ ngme, ọọ wẹ, “A mhọli udu! Mhẹmhẹ lo! A khi ke na ulishi.”

⁵¹ Ọ lo elemhi oko-okẹ oniẹmhi deba wẹ, oni akpekpeli o pfomhẹ. O ri abọ sha eni eniyẹ odukhokho,

⁵² itobọ khi ẹa kie dobẹ lẹşẹ udi ingme eminale ni ọ kpẹ rọ na ẹgbọ agbẹlẹ ishe le; a toto wẹ udu.

Ijesu ọ la iGenesarẹti ri ẹgbọ ze
(iMat 14.34-36)

⁵³ Abi e rọ da oni oke se, e lasẹle shi iGenesarẹti, e mu oni oko-okẹ oniẹmhi zu aghọ.

⁵⁴ Abi e lẹşẹ rọte oko-okẹ oniẹmhi tiemhie, ẹgbọ e she lẹşẹ khi ijesu lo.

⁵⁵ Ighọ eni ẹgbọ e nyanya kia gasẹ oni eke nya, ashiashini e da suọ khi ọ da la ne, e tsua eni ẹẹ ghua shi iya bhale aghọ.

⁵⁶ Obiobini ijesu ọ da je ne, o ke khi ẹoli ni e gbẹdi, o ke khi enikeke o, ghe ifui ishemhi o, eri ee tsua eni ẹẹ ghua bhale agbagbajighana atuoki. E lema ijesu ọ lẹşẹ

zẹ ni eni ẹẹ ghua e ri obọ ti ọ esọ awulu ni ọ rọ sọ tşẹ. Eni e da ri obọ ti ọli nya e ze.

7

Osẹşẹ oyi ipfuasẹ ni o te ekelemhi lasẹle
(iMat 15.1-9)

¹ IFarisi ali esẹşẹ Ishi eyi iMosisi eghuo ni e rọte iJerusalemu bhale, e le gasẹ ijesu.

² E mẹ khi eniyẹ odukhokho eyọli eghuo e ri abọ ni ẹa pfuasẹ ni aa kpe-a a le eminale. [Emini a ri ona ngme khi ẹa kpe abọ-a abi ẹgbọ iFarisi ẹẹ a ke li.]

³ Irari khi iFarisi ali ẹgbọ iJu eni e kpọle nya ẹa ya le eminale ini ẹa li kpe abọ-a. Abi ititawẹ e sẹşẹ wẹ na, ni e rọ gbe akanya.

⁴ Ini e rọte oki jele khi ẹa li kpe egbe a, ẹa ya le eminale. E gbo mhọli ighuighuẹ ebubu elese ni e gbolo ẹ ghue, Ighuighuẹ abi a liẹ kpe iko, ekhe, itasa ali igege-a.

⁵ Irarighọ, eni iFarisi ali esẹşẹ Ishi eyi iMosisi e mhila ijesu, “Elọ o zẹ khi eniyẹ odukhokho eyẹ ẹa ri ishi ni itita awa e rọ shi eke gbe akanya, ni e rọ ri abọ eni ẹa ipfuasẹ ẹ le eminale?”

⁶ Ijesu ọọ wẹ, “Igesikia Azaya ọ ngme abi ọ rọ ngme ungmehi oyi Eşhinegba ni o gọ lu ẹẹ ni a di egbe ẹ. Oni a keke shi eke khi, “Ungmemhi unu

ẹgbọ ena e rọ ri ekpe ẹ na mhẹ,
ama udu oyewẹ
o nuata shi mhẹ ọ.

⁷ Ugamhi afuẹ ẹẹ ga mhẹ,
ushi eni ẹgbọ e rọ shi eke,
ẹẹ sẹşẹ ẹgbọ.*

⁸ A she pfi ishi eyi Eşhinegba shi eke, a ri osẹşẹ eyi ẹgbọ ẹ gbe akanya.”

⁹ Ọ gbolo ẹ wẹ, “A ga lẹşẹ ode ni a te ri ishi eyi Eşhinegba shi ukhokho obọ, ini a ba mẹ asha ri osẹşẹ eyẹ ẹ gbe akanya.

¹⁰ Itobọ khi iMosisi ọọ liẹ, ‘Mu ekpe na itẹ ali inyẹ.’ Ọ gbolo ẹ, ‘Onini ọ da ku itşẹ ni itali okekhi inyọli ne, a gbe ọlia.’†

¹¹⁻¹² Ama ẹẹ a sẹşẹ ẹgbọ khi ini ọgbọ ọ gueyẹ itali okekhi inyọli, khi emini lọli kha kpẹ rọ kpaghiẹ itali ali inyọli obọ khi Ikobani o ke khi, khi ọa mhue abi o ngme. Khi ushi ọa mu ọli ini ọa ke ririẹ ri emhikhoghuo na itali

* 7:7 Li zẹ Aza 29.13 † 7:10 Li zẹ Okiali 20.12; iDẹut 5.16; Okiali 21.17; iLẹv 20.9

ali inyo li. (Emini a ro somhi Eshinegba opfa se, áá lui Ikobani).

¹³ Eri a ri osese ona a shishi ungmehi oyi Eshinegba eke a. A gbo mholi emhi elese eghoghò ebubu ni a gbolo e rièle.”

*Emini e ri ogbò khi oni o pfuase
(iMat 15.10-20)*

¹⁴ Ijesu o gbo lu eni ebubu egbò gbili, óó wẹ, “A ku esò a shi mhe o, ni ona o lo e esò.

¹⁵ Emhikhoghúo o la o ni ogbò le, ni o ri ogbò khi ona umha pfuase. Se ni emini o rote ogbò ekelemhi lasese, o ri ogbò o khi oni o pfuase odalo oyi Eshinegba.”

¹⁶ [Oni o mhòli esò, o ro suò.]

¹⁷ Abi ijesu o ro pfi eni ebubu egbò shi aghò ni o ro ya lo owa se, eniye odukhokho eyòli e bhale deba li, e mhila li emini oni ungmehi o ngme.

¹⁸ O mhila wẹ, “Aa kie lese udi emini mhia ngme? Oa kie lo e esò khi emhikhoghúo ni o rote odatò lo ogbò elemhi khi o ya ri o li khi oni o pfuase odalo oyi Eshinegba?”

¹⁹ Irari khi oni emhi o ya je o li udu, ama eke elemhi o o tiemhi, o gbo rote idiege ya fiẹ lase.” Eri ijesu o ri ona guele khi eminale ni a le nya, khi e ti.

²⁰ Ijesu o gbo liẹ. “Emini o rote ogbò ekelemhi udu lasese, o ri ogbò o khi ona umha-pfuase.

²¹ Itobò khi rote ekelemhi udu oyi ogbò, isamhi ebe e rote e lasese, enabi, itsebo, ighiatò, ogbò ugbeli, okia,

²² emhi ituegebe, o be imumu, ikpamhika, efiala, ubogbo, iyese-egbe eva a, umhamhòli ekpe, iditsea.

²³ Ekelemhi udu eni ingeli ena nya e rote e lasese ni e ri ogbò o khi ona umha-pfuase odalo oyi Eshinegba.”

*Imiesuò oyi okpotso oghuo
(iMat 15.21-28)*

²⁴ Ighò ijesu o rote aghò vu, o je ukiekie eke iTai. O lo owa oghuo, o nono ni ogbòkhoghúo o lese khi lolì la akaghò. Ama o dobe ri egbe o li sheli.

²⁵ Abi okpotso oghuo ni ayemhe ebe o la omi o li oni omueshi egbe, o ro suò eko ijesu, o nyanya bhale ya de wugha li odalo.

²⁶ Ongi iJeta oni okpotso o khi, a bia li shi eke iFonisha ni o la iSiria. O lema ijesu o khu oni ayemhe ebe omi o li egbe a.

²⁷ Ijesu óó li, “Ze ni eniye e kpe le eminale ne, o a ti ni eminale ni a kha ro na eniye le, ni a pfi o li ghi ewa.”

²⁸ Oni okpotso óó, “Gueguegue Onomhue! Ama ewa e kiele la ifu itebu e sanò eminale ni eniye kese le le.”

²⁹ Ijesu o o li, “Itobò oni ungmehi ni u ro so mhe o ena, ke je, u ya bhale ya e khi oni ayemhe ebe, o she rote omi e egbe ya lase.”

³⁰ Ighò, o li je apfe, o ya e khi omi o li o yeshi ukpho khi oni ayemhe ebe o she rote o li egbe vu.

Ijesu o ri ungmehi ni o gbo lesò ze

³¹ Ighò ijesu o rote ukiekie obini iTai vu, o rote iSidoni ya tiemhi okè iGalili, o je eke iDikapolisi

³² Oobò egbò eghuo e la tsua omose oghuo ni o khi olesò, ni o gbo khi ungmehi, bhale ghi ijesu. E lema li o kpekpe o lese ri obo nga li egbe.

³³ Ighò ijesu o rue lolighuo fiẹ iteva oyi eni ebubu egbò, o ri imiesabò shi oni omose esò, o to ete, o ri obo ti oni omose elemhi.

³⁴ Ighò ijesu o bino idane, o tu ekperumhe-a, óó oni omose “Efata!” Emini a ri ona ngme khi, “Khueghie-a!”

³⁵ Utoghúo kpe esò eyi oni omose e khueghie a, elemhi oyòli o taghie-a, o ngme lasese gboo.

³⁶ Ighò ijesu o tse agua ye wẹ e khi gueye ogbòkhoghúo. Ama abi o dobe tse agua ye wẹ kpa, ighò e dobe ngme oni ingme.

³⁷ O ri abò sha egbò eni e suò nya. E liẹ, “O ma gue rièle emhikpa,” e gbo liẹ, “O ri eni e le esò o suò esò, o khueghie ingmenu unu a, e e ngme.”

8

*Ijesu o ri eminale na egbò agbele asha ene
le (iMat 15.32-39)*

¹ Oa rote aghò tese ni ebubu egbò elese e ro legba. Abi eni egbò e a ro me emhi le, ijesu o lu eniye odukhokho eyòli, óó wẹ,

2 “Elemhi ẹgbọ ena ẹẹ ala mhe, ò she gba ẹlẹ esẹ ni e te nu mhe la ana ni ẹa te me emhikhoghuo le.

3 Ini mhiẹ e ri okiamhi ke je apfe mena, ubi o ya rue we shi ode, itobọ khi eghuo o, e rote odonue bhale.”

4 Eniye odukhokho eyọli e mhila li, “Obo u sa khi a te ya me eminale ni e bu ifu odagbe ona, ni e ya khuese ẹgbọ ena nya?”

5 Ijesu o mhila we, “Ibulẹdi ingme a mhọli?”

Ẹ ọli “Ishilua.”

6 O gueye eni ebubu ẹgbọ e shito eke. Igho o rue eni ibulẹdi ishilua egho, o kphemhi na Eshinegba, o khi we-a, o rue we na eniye odukhokho eyọli e ke kemhi we na eni ẹgbọ. Igho eniye odukhokho eyọli e li kemhi na we.

7 E gbo mhọli ikuku imi ifele shi agho. O gbo kphemhi na Eshinegba shi o. O rewe na eniye odukhokho eyọli e gbo li kemhi we.

8 Eni ẹgbọ e le, e khue. E le se, eni eniye odukhokho e sanọ iku we ni e le kpole vo ighughu ishilua.

9 Ẹgbọ agbelele asha ene e khi. Ijesu oo eni ẹgbọ e ke je.

10 Lọli ali eniye odukhokho eyọli e lo oko-okẹ oniemi e je ukiẹkiẹ obini iDalamanuta.

Ẹgbọ iFarisi e mhila irokhase (iMat 12.38-42; 16.1-4)

11 Ẹgbọ iFarisi e bhale, e mhila ijesu ogbo ni e ro mu ọli fe. Ẹẹ ọli o ri irokhase ni o rote iloghie bhale khase ewe ni wewe e lese khi Eshinegba o ghie ọli.*

12 Ijesu o tu ekperumhe-a, ọọ, “Elo o ze ni ee ẹgbọ a ro mhila irokhase onyaloa? Abi o li mhi li gue ọli e ye e khi, aa ya me irokhase onyaloa okhoghuo.”†

13 Igho o pfi we shi agho vu, o nyene egbe ukhokho gbo ya lo oko-okẹ oniemi, o da je ukiẹkiẹ obinuzeva.

Oyese oyi iFarisi ali Erodu ni o li abi ifuma (iMat 16.5-12)

14 Eniye odukhokho eyọli ẹa sato tsua ibulẹdi ni e bu, se ni uruli oghuo ni e mhue shi oni oko-okẹ oniemi.

15 Ijesu o tse agua ye we, ọọ we, “A mhue egbhe shi ifuma eyi iFarisi ali Erodu.”‡

16 Eniye odukhokho eyọli e nu egbewe ngme, e lie, “Itobọ khi awa a mhue ibulẹdi o ro ngme ona.”

17 Ijesu o lese emini e ngme. O mhila we, “Elo o ze ni a ro gue ezọ khi aa mhọli ibulẹdi? Eri aa ya me eke abi khi eri ọa kie lo e eso? Eri udu oyeẹ o na khukhu?”

18 A mhọli alo, aa rewe a me eke? A gbo mhue eso aa rewe e su? Aa sato?§

19 Abi mhi ro kholo ibulẹdi ishe-a na ẹgbọ agbelele asha ishe, ighughu ingme a sanọ iku we eke vo?” Ẹẹ ọli, “Igbeva!”

20 “Abi mhi ro gbo kemhi ibulẹdi ishilua na ẹgbọ agbelele asha ene, ighughu ingme a sanọ iku we vo?”

Ẹ ọli “Ishilua.”

21 Oo, “Eri emini mhia ngme ọa kie lo e eso?”

Ijesu o la obini iBetisaida khueghie ozalo alo a

22 E bhale iBetisaida. Ẹgbọ eghuo e tsua omose ozalo bhale ghi ijesu, Ẹ ọli o kpekpe o ri obọ ti ọli.

23 Igho ijesu o mu oni omose ozalo obobọ ya fie ifui oni apfe. O to ete shi obọ ro shishi ọli alo-a. Ijesu o mhila li ini o me emhikhoghuo.

24 Oni omose o bino idane, oo “Mhia me egbo khi e li abi eera a kia gasẹ.”

25 Igho ijesu o gbo ri abọ shi oni omose alo. Alo eyọli e tigbe khueghie-a, o me eke gboo.

26 Ijesu oo ke je, o ọli, “Khi gbo je elemhi ifui ẹoli.”

IPita o guele oni ijesu o khi (iMat 16.13-20; iLuk 9.18-21)

27 Igho ijesu ali eniye odukhokho eyọli e vu je ikuku ẹoli ni e la gasẹ iSizeria iFilipi. Abi e li le, o mhila we, “Oghuo ẹgbọ e famhi e lie khi mhi khi?”

28 Ẹ ọli, “Eri eghuo e khi iJoni ni oo batazi ẹgbọ u khi; eghuo e khi Elaja u khi; elese e khi otuoghuo emekeguele na ele u khi.”*

29 O ke mhila we, “Ama, oghuo ee oyeẹ a lie khi mhi khi?”†

* 8:11 Li ze iMat 12.38; iLuk 11.16 † 8:12 Li ze iMat 12.39; iLuk 11.29 ‡ 8:15 Li ze iLuk 12.1 § 8:18 Li ze iJere 5.21; Ezik 12.2; iMak 4.12 * 8:28 Li ze iMak 6.14-15; iLuk 9.7-8 † 8:29 Li ze iJon 6.68-69

IPita ọ sọ li ọ, ọọ li, “Yeyẹ u khi iKirisiti ni ọ khi Ọmiepfuese?”

³⁰ Ijesu ọ tse agua yẹ wẹ e khi gueyẹ ọgbọkhọghuo ọni lọli khi.

*Ijesu ọ guele shi eke khi lọli ya ghua
(iMat 16.21-28; iLuk 9.22-27)*

³¹ Ighọ ọ sẹsẹ eniyẹ odukhokho eyọli khi Omi Ọgbọ ọ mema ya mẹ osoli egbegbọ. Eni egbhali, ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni ẹ sẹsẹ ishi, e ya kie ọli. A ya gbe lọli-a, ama ẹlẹ onuzi-ese, ọ gbo ya guale.

³² Ọ ngme ona lasеле gboo. Ighọ iPita ọ lu ọli ochi, ọọ li ọ khi ke ngme ungmehi onana ghue.

³³ Ama abi ijesu ọ rọ nyenẹ alo ukhokho bino eniyẹ odukhokho eyọli, ọ dese iPita. Ọọ li, “Vu mhe odalo le yeyẹ Ọkphaghie. Wa mhọli ingme Eshinẹgba shi udu, ama emhi agbọ.”

³⁴ Ighọ ọ lu eni ebubu ẹgbọ ali eniyẹ odukhokho eyọli, ọọ wẹ, “Ini ọgbọkhọghuo ọọ nono ni lọli bhale deba mhe, ọ mema ya kie ẹgbọli, ọ rue apfida oyọli, ọọ deba mhe.‡

³⁵ Itobọ khi ọnini ọ da dua ni lọli tsumhi agbọ oyọli ne, o ya de ọli obọ a, ama ọni ọ da ri irari oyemhe ali irari oyi usomhi onete oyi Eshinẹgba rue agbọ oyọli pfia, ọ ya tsumhi ọli.§

³⁶ Eleli onoghuo ọgbọ ọ ya mẹ ini ọ mhọli agbọ nya khi ayemhe oyọli o li opfu-a?

³⁷ Elọ ọgbọ ọ ya rọ ọoghie ayemhe oyọli?

³⁸ Ini omama oyemhe ali omama oyi ingme oyemhe o da mu ọgbọkhọghuo elemhi agbọ ichimhi ali agbọ ọkhọlọ ona ne, omama oyi ọnọgbọ o ya li mu Omi Ọgbọ ẹlẹghọ ini ọ bhale elemhi ufumhi oyi Itali ali oyi igeni ni e pfuase.”

9

¹ Ọ gbolo ẹ wẹ, “Mhi gue igesikia yẹ ẹ khi, ẹgbọ eghuo e migha ana, ni ẹa ya ghu ne, ni e rọ mẹ khi Eghiele oyi Eshinẹgba o bhale, elemhi ekpabọ.”

*Imamachi oyi ijesu
(iMat 17.1-13; iLuk 9.28-36)*

² Abi ẹlẹ-esesa e rọ dọsẹ, ijesu ọ rue iPita, ali iJemhisi ali iJoni, ya nga ute oniemi ni

o yagha, asha ni wẹwẹghuo kpe e la. Ighọ e mẹ khi ijesu ọ mu melaa.

³ Itsua ni ọ rọ sọ, e pfuase-a, e gẹ pẹpẹpẹ. E tode pfuase dọsẹ utsakolo, e dọsẹ abi ọgbọkhọghuo ọa tigbe dọbẹ ya li pfue wẹ-a pfuase ramhi agbọ ona.

⁴ Ighọ eni eniyẹ odukhokho aase eyọli e mẹ khi Elaja ali iMosisi e lasеле nu ijesu gheta.

⁵ IPita ọọ ijesu, “Ọsẹsẹ, o gue ti khi awa la akana. Zobẹ ni anye tọ ikholo esẹ shi ana. Ọghuo ọ o kha khi oyẹ, oghuo o khi oyi iMosisi, onokpọle o khi oyi Elaja.”

⁶ Ọa ke lẹsẹ emini ọ ke ya ngme, itobọ khi eri lọli ali enekpọle e yila dọsẹ.

⁷ Ighọ otughunu o lasеле ya guese wẹ-a, Eshinẹgba ọ rọte elemhi oni otughunu ngme, ọọ, “Omimhe ni Ọmose na, ni mhi nono ingme oyọli egbegbọ. A ke suọ esọ na li.”*†

⁸ Utoghuokpe khi e ke pfi alo bino, ẹa ke mẹ ọgbọkhọghuo sẹ ni ijesu lọlighuo.

⁹ Abi e li rọte oni ukhomhi ute e tiemhi le, ijesu ọ gueyẹ wẹ e khi gueyẹ ọgbọkhọghuo emini e mẹ ini Omi Ọgbọ ọa li rọte eghuli guale.

¹⁰ E ri oni ungmehi gbe akanya, ama e nu egbewẹ gheta emini irọte eghuli guale o ngme.

¹¹ Ighọ e mhila ijesu, “Elọ o zẹ ni eni ẹ sẹsẹ e rọ liẹ khi Elaja ọ kpe ya bhale?”‡

¹² Ijesu ọọ, “Egbegbọ lọ khi Elaja ọ kpe ya bhale, ọ ya bhale ya mu egbe emhi nya shi eke. Elọ o mema zẹ ni Ebe-no-pfuase o rọọ khi Omi Ọgbọ ọ mema mẹ osue egbegbọ, a gbo kie ọli?”

¹³ Ama a ghe i, Elaja ọ she bhale, e riẹlẹ emini o ghọle wẹ deba li ẹzẹzẹ abi a li kẹkẹ ingme oyọli shi Ebe-no-pfuase.

*Iroze oyi ọzẹo nọ mhuẹ ayemhe obe
(iMat 17.14-21; iLuk 9.37-43)*

¹⁴ Abi e ke rọ ya kugbe eniyẹ odukhokho ni e kpọle ọ, e mẹ khi ebubu ẹgbọ o le gasẹ wẹ, esesẹ Ishi eyi iMosisi e nu wẹ la akaghọ khakọ.

¹⁵ Abi eni ẹgbọ e lẹsẹ mẹ ijesu te, abọ e sha wẹ egbegbọ. E na ya tse ọli.

‡ 8:34 Li zẹ iMat 10.38; iLuk 14.27 § 8:35 Li zẹ iMat 10.39; iLuk 17.33; iJón 12.25 * 9:7 Li zẹ iMat 3.17; iMak 1.11; iLuk 3.22 † 9:7 Li zẹ 2 iPit 1.17-18 ‡ 9:11 Li zẹ iMala 4.5; iMat 11.14

16 O mhila wẹ, “Elo o khi ni a nu wẹ khako o shi?”

17 Omoṣe oghuo o roṣe elemhi eni ebubu eḡbo ya rue unu, ọ́, “Oṣeṣe, omimhe oni omoṣe mhi ro bhale ghi e, ayemhe obe o nase ọli, ni ọa ke ze ọli e ngme.”

18 Ini oni ughuamhi o da tsua rughu ọli ne, eri o pfi ọli e gbe, ọọ chi ofulu unu, ọọ le ako unu, o zese a. Mhi gueye eniye odukhokho eye e khu ọli oni ayemhe egbe-a, ama ẹa doḡe.”

19 Ijesu ọọ, “Eḡ eḡbo ni ẹa mholi irudunga ena, eḡ-ingme mhi ke mholi ro nu e ya la akana, eḡ-ingme mhi beṣhi ya la onana ramhi, Mu oni omo ghi mhe!”

20 Igho e mu oni omo bhale. Abi oni ayemhe o ro me ijesu tee, o de rughu oni omo, o pfi oni omo gbe, ọọ kpi abo ali awe-a, oo wu ọli eke, ọọ chi ofulu unu.

21 Ijesu o mhila ita oni omo, “Aeḡ o te lina?”

Oo, “Abi o te khi omo.”

22 “O she lina mu ọli pfi lo elemhi erali ali elemhi okẹ itingmingme abi o kha gbe ọli-a. Ini u mholi emini u doḡe ya rieḡe, kpeḡpe ḡe elemhi anye ni u kpaghie anye obo.”

23 Ijesu ọ́, “Eri u wẹ ini mhi doḡe? Emhikpa ọọ tse na oni o da mholi irudunga.”

24 Aghoagho ita oni omo o nyanya lie, “Mhi miesuo ukuku, kpaghie mhe obo ni mhi gbo miesuo shi o eḡbegbo.”

25 Abi ijesu o ro me khi eni ebubu eḡbo e na bhale ashini oni ingme o de shi, o tseṣe ku oni ayemhe obe. “Yeḡe ayemhe unghu ali ileṣo, roṣe ọli egbe ya lasese, khi gbo nyene egbe bhale o ghue.”

26 Oni ayemhe o tseṣe, ri itoto nighise oni omo, o roṣe ọli egbe ya fie. Oni omo o ke li abi oni ghua. Eḡbo e lie, “O she ghua.”

27 Ama, ijesu o mu oni omo obo vule migha. O migha.

28 Abi ijesu o ro lo elemhi owa se, eniye odukhokho eyoli e bena mhila li, “Elo o ze ni anye aa ro doḡe khu ọli oni ayemhe egbe-a?”

29 Ijesu o so wẹ o, ọọ wẹ, “Iromhi isoso ali azumhi tse o doḡe a khu onana.”

Ijesu o gbo ngme ingme eghuli oyoli
(iMat 17.22-23; iLuk 9.43-45)

30 Ijesu ali eniye odukhokho eyoli e roṣe agho vu, e roṣe iGalili doṣe, ọa nono ni oḡboḡhghuo o ḡeṣe ashini wewe e la,

31 Itobo khi o seṣe eniye odukhokho eyoli, ọọ ye, “A ya ri Omi Oḡbo na eḡbo de. E gbe ọli-a. Eḡ nuzi-eṣe o gbo guale.”

32 Ama emini o ngme ọa lo wẹ esọ, ulishi o mu wẹ abi e li ya mhila li emini o roli ngme.

Oni o fu ne nya
(iMat 18.1-5; iLuk 9.46-48)

33 E bhale ọli iKapanomu. Abi o ro la elemhi owa, o mhila wẹ, “Elo a khako shi amo abi a ro la ode?”

34 Ama e tsaghie-a, itobo khi oni o kpeda nya elemhi wẹ e la ode khako shi. §

35 Ijesu o shito, o lu eniye odukhokho oḡbava eyoli, ọ́ wẹ, “Ini oḡboḡhghuo ọọ nono ni loḡi khi oni odode, o kpe ya ri eḡboḡi khi oni o kpukhokho nya, ali oni o ga eḡbo nya.”*

36 O mu ukuku omo vule migha wẹ iteva. O mu ọli shi abo, ọ́ wẹ,

37 “Onini o ri itobo oyemhe mie oṣuoghuo ikuku eniye enana ne, mhemhe o mie. Onini o da mie mhe ne, oni o ghie mhe o mie, ọa khi mhemhe.”†

Oni ọa da khi obe awa ne oyi awa o khi
(iLuk 9.49-50)

38 Iḡoni ọ́, “Oseṣe, anye me omoṣe oghuo ni o ri eva oye khu ayemhe ebe kua. Ama anye gueye ọli o khi gbo ligho, itobo khi ọa khi oghuo elemhi awa.”

39 Ijesu o wẹ, “A khi ke khu ọli o, itobo khi oni o ri eva oyemhe gbe akanya onyaloa, ọa tigbe e vule ke ngme onobe oyemhe.”

40 Itobo khi oni ọa khi obe awa, oyawa o khi.”‡

41 Abi o li mhi li gue ọli e ye e khi, onini o da die uko amẹ na e da irari eva oyemhe ne, ali irari khi onayi iKirisiti a khi, o ya me eleli o. §

A mu egbe e shi emini e yeṣe oḡbo o lamhe
(iMat 18.6-9; iLuk 17.1-2)

42 “Ini oḡboḡhghuo o yeṣe ikuku eniye enana ni e mie mhe suo lamhe, o bie tine ni

§ 9:34 Li ze iLuk 22.24 * 9:35 Li ze iMat 20.26-27; 23.11; iMak 10.43-44; iLuk 22.26 † 9:37 Li ze iMat 10.40; iLuk 10.16; iḡon 13.20 ‡ 9:40 Li ze iMat 12.30; iLuk 11.23 § 9:41 Li ze iMat 10.42

a gę eche iko oniemi shi ogbo oghogho uruli tsua pfilo elemhi okę oniemi.

⁴³ Ini obọ oye o re ya lamhe, khi oli pfi. O ti e egbe ne ini u waa mhọli obọ ya lo iloghie na agboagbo, ni u ro tsua abọ eve-eva eye ya lo ilimhi iriere, ashini erali ęa tigbe e pfo-a ghue.*

⁴⁴ [Akagho ikpatsọ ni e le we ni ęa tigbe e ghu e la, ali ashini erali ni e tose we-a, ęa tigbe e pfu ghue.]

⁴⁵ Ini owe oye o re ya lamhe, khi oli pfi, o ti e egbe ne ini u waa mhọli awe ro lo iloghie na agboagbo ni u ro mhọli awe eve-eva, ni u ro ya lo ilimhi iriere.

⁴⁶ Akagho ikpatsọ ni e le we ni ęa tigbe e ghu e la, ali ashini erali ni e tose we-a, ęa tigbe e pfu ghue.

⁴⁷ Ini ukpeloe oye o re e lamhe, vuonyo li pfi, o ti e egbe ne ini u ri ukpeloe oghuo lo Eghiele oyi Eshinegba, ocho ni u ro ya mhọli ikpamhi alo eva, a pfi e ya lo ilimhi iriere.†

⁴⁸ Akagho,
“Ikpatsọ ni e le we
ni ęa tigbe e ghu e la,
ali ashini erali ni e tose we-a,
ęa tigbe e pfu ghue.‡

⁴⁹ “Erali a ro nye ogbogbo-a, a roli khi oni o pfuase abi a li ri ugbheli e ri iluasobo khi pfuase.

⁵⁰ “Ugbheli o ma ti, ama ini oviolo oyoli o kala, se o ke li ze gbolo ro ya mele ugbheli-a?

“A ze ni a mhọli ugbheli shi agbo oye e. A nu egbe ke ngeli angeli opfomhe.”§

10

Ijesu o ngme shi ingme ipfughue-a
(iMat 19.1-12; iLuk 16.18)

¹ Ijesu o rote agho vu je eke iJudia, ini a da iJodani. Igho egbo ni e bu e gbo ve ngale deba li, o sese we abi o kpeli.

² Egbo iFarisi eghuo e bhale ya mu oli fe, e mhila li, “Ushi oyawa o lama, omose o khu ughue oyoli?”

³ Oo, “Elo iMosisi o gueye e a ke li?”

* **9:43** Li ze iMat 5.30 † **9:47** Li ze iMat 5.29 ‡ **9:48** Li ze Aza 66.24 § **9:50** Li ze iMat 5.13; iLuk 14.34-35 * **10:4** Li ze iDeut 24.1-4; iMat 5.31 † **10:6** Li ze Igbae 1.27; 5.2 ‡ **10:8** Li ze Igbae 2.24 § **10:12** Li ze iMat 5.32; 1 iKori 7.10-11 * **10:15** Li ze iMat 18.3 † **10:19** Li ze Okiali 20.12-16; iDeut 5.16-20

⁴ E ke, “Eri iMosisi o lama omose o keke ebe ni a ro pfa ughue-a mhọli ughue oli obọ, o khu oli.”*

⁵ Ijesu oo we, “Itobo khi udu oye o gbe, iMosisi o ro ligho keke oni ushi na e.

⁶ ‘Ama omose ali okpotso, Eshinegba o rote igbaekele agbo ma we.’†

⁷ ‘Onana o ze ni omose o ro o pfi itali ali inyoli shi eke, o ya toma ughue oli o.

⁸ Wewe aava e mele idiegbe oghuo a.’ Eghenge agho ęa ke khi etuava, ama oghuo.‡

⁹ Irarigho, emini Eshinegba o da toma ne, ogbokhoghuo o khi vase we a.”

¹⁰ Abi e ro gbo la elemhi owa, eniye odukhokho eyi ijesu e mhila li ogbo ona.

¹¹ Ijesu oo we, “Onini o da khu ughue oli ni o ya rue okpotso olese ne, eri o kia okia shi oni ughue oli o.

¹² Ini oni okpotso o lase ayi odoli le khi o ya ngeli na omose olese, eri o kia okia.”§

Ijesu ali eniye enikeke

(iMat 19.13-15; iLuk 18.15-17)

¹³ Egbo eghuo e mu eniye bhale deba ijesu ni o ri obọ ti we, ama eniye odukhokho eyoli ee khu we.

¹⁴ Abi ijesu o ro me gho, o ri elemhi bi oli. Oo we, “A ze ni ikuku eniye e bhale deba mhe. A khi ke khu we, itobo khi enabi wewe e li mhọli obọ shi Eghiele oyi Eshinegba.

¹⁵ Ze mhe gue igesikia ye e khi oni oa da rue Eghiele oyi Eshinegba abi eniye enikeke ne, oa tigbe ya lo iloghie.”*

¹⁶ O muno eniye shi egbe, o ri obọ nga we ukhomhi, o so iromhi na we.

Ozele-omose ni o lolo pfue

(iMat 19.16-30; iLuk 18.18-30)

¹⁷ Abi ijesu o ke rue okiali eke khi o vu, omose oghuo o na bhale ya wugha li odalo, oo li, “Osese nete! Elo mhi ya riye ni mhi ro ya mhue agbo na agboagbo?”

¹⁸ Ijesu o li, “Elo e ze ni u ro o lu mhe onoti. Ogbokhoghuo oa lao ni o ti, se ni Eshinegba.

¹⁹ Ni mhi ro so e ogbo ni u mhila mhe, u lese ushi ni Eshinegba o ro shi eke. Ni o le,

'A khi gbe ugbeli, a khi kia okia, a khi do ughiatọ, a khi pfi ọtsẹle ẹgbhọli mu ọgbọ, a khi li ọgbọ le, mu ekpe na ita ẹ ali inye ẹ.' †

²⁰ Oni ọzeo ọọ, "Ọsese, abi a te bia mhe mhi te ri ena nya a gbe akanya."

²¹ Ijesu ọ ri eloe inono bino ọli, ọọ li, "Emhi oghuo tse o kpe ẹ le ni waa rieḽe ne. Je ya ri emini u mhọli nya de ni u kemhi we na eni ẹa mhọli emhi, ẹghẹghẹ agho ni u mhọli ẹpfue shi obini iloghie, u tigbe bhale ya deba mhe ke kia."

²² Abi oni omose ọ ro suọ ona, alo eyoli e yese a, ọ ri iyeseudu-a ya vu, itobọ khi ọ mhọli ẹpfue eniemhi.

²³ Ijesu ọ bino gasẹ kpa, ọọ eniye odukhokho eyoli, "O ma mu ọgbọ ni ọ pfue unu ni ọ ro lo Eghiele oyi Ẹshinegba."

²⁴ Ingmemhi eyoli e ri abọ sha eniye odukhokho eyoli. Ama ijesu ọ gbolo ẹ, "Eniye eyemhe, o ma mu eni e ri egbe da ẹpfue oyewe unu ni e ro lo Eghiele oyi Ẹshinegba.

²⁵ Ni ọgbọ ni ọ pfue ọ ro lo Eghiele oyi Ẹshinegba, o ya munu dose, ni ọgbọ ke dua ni lolu ri alakumi rote ese asuge ya fie."

²⁶ Ona o ke ri abọ sha eniye odukhokho eyoli ne, e ro mhila egbe, "Oghuo ọ dobe ya lo ọ shọ?"

²⁷ Ijesu ọ pfi ukpeloe bino we, ọọ, "Ona ọa ze ọgbọ ya li ama emhikpa o ze Ẹshinegba a li."

²⁸ IPita ọọ ijesu, "Emhinya anye tsua kua bhale deba ẹ."

²⁹ Ijesu ọọ we, egbegbi-ingme mhi gue ẹ ye ẹ khi onini ọ da pfi apfe ọli shi eke, ali inyooghuo ọli eni emose ali eni ikpotso, ali ita ali inyo, ni ọ pfi eniye ali ishemhi, ghe ọwolo shi eke irari oyemhe ali usomhi onete oyi Ẹshinegba,

³⁰ a ya somhi ọli opfa. Elemhi agbo ona, a ya khivose na li asha egbhueshe, ikhivose owa ali ikhivose inyooghuo, ali inyo ali eniye ali ishemhi, ali anasemhe. Ọ ya mhuẹ agbo na agboagbo, elemhi agbo ni o ke ẹ bhale.

³¹ Ama ẹgbọ eghuo ni e ralo, e ya kpe ukhokho. Eni e kpe ukhokho amo, e ya khi eni odode.‡

Ijesu ọ gbo ngme ingme eghuli oyoli utonuzi-ese

(iMat 20.17-19; iLuk 18.31-34)

³² Abi ijesu ọ ro tsua we le iJerusalemu, ni ọ ro ralo na we, eni ingme e pfuse ghagha a shi eniye odukhokho eyi ijesu udu. Ulishi o mu ẹgbọ ni e deba we. Igho ijesu ọ gbo li rue eniye odukhokho ogbava eyoli ye ochi, ọ gueye we emini lolu ya me ini wewe e ramhi iJerusalemu.

³³ Ọọ, "IJerusalemu awa je ena, a ya la oobọ rue Omi ọgbọ na ighie eyi ekpodalougamhi ali eni ẹ sese ishi de, a ri ọli na we mu. E pfa ezọ igbe-a mu ọli, e ghi ọli abọ ghi ẹgbọ ijeta.

³⁴ E ya rolu ke li egia, e tonon ete ku ọli, e gbe ọli ite, e tigbe gbe ọli-a. Ama ele nuziese, ọ ya rote eghuli guale."

Emini ijemhisi ali ijoni e mhila ijesu ọ rieḽe na ewe

(iMat 20.20-28)

³⁵ Igho ijemhisi ali ijoni imi iZebedi e bhale deba ijesu, ẹ ọli, "Ọsese, anye ẹ nono ni u rieḽe emini anye ya mhile ena na anye."

³⁶ Ijesu ọọ we, "Elọ a nono ni mhi rieḽe na ẹ?"

³⁷ E ke, anye ẹ nono, ini u da shito ukpekhomhi oye obini Eghiele oniemhi oye ne, ni u ze ni otuoghuo anye ọ kha shito ẹ ukiekie obita, onokpole ọ shito ẹ obogobo.

³⁸ Ijesu ọọ we, "Aa lese emini aa mhila. Uko ni mhi rote da, a dobe ya rote ọ da, abi khi eri a dobe ya mie ibatizi onabi mhi mie?"§

³⁹ E ke, "Anye ya dobe." Ijesu ọọ we, "A dobe ri uko ni mhi ro da ya da, a gbo dobe mie ibatizi onabi mhi mie,

⁴⁰ ama mhia mhọli afu ni a ro ri ọgbọ ọ shito mama mhe ukiekie obita ali obogobo ukpekhomhi oghie obini iloghie. Ẹshinegba ọ ri asha eghogho ya na ẹgbọ ni ọ re we shi agho khe."

⁴¹ Abi eniye odukhokho etuogbe enekpole e ro suọ ingmemhi ena, e nu ijemhisi ali ijoni i wola shi ọ.

⁴² Igho ijesu ọ lu we tigbili, ọọ we, "A lese khi eni ẹ lu egbewe ighie eyi ẹgbọ eni ẹa ya

‡ 10:31 Li ze iMat 20.16; iLuk 13.30 § 10:38 Li ze iLuk 12.50

ga Eshinegba, khi eri e li we abi o ghole we, igho eni e kpeda omhese e li e mhese na we.

⁴³ Ama, a khi li abi wewe. Ama onini o nono ni loli khi oniemhi elemhi e, o khi oni o ga ee nya.*

⁴⁴ Onini o nono ni loli khi onodode, oo mema kpe ri egboli khi oghumha oyi egbo kpa.†

⁴⁵ Itobo khi Omi Ogbo o bhale ni a ke ga li, ama eri o bhale ya ga ali ni o gbo ri agbo oyoli bhale ni a ro luase obo na ebubu egbo.”

*Ijesu o ri iBatimeusi otase-alo-a ze
(iMat 20.29-34; iLuk 18.35-43)*

⁴⁶ Igho e bhale iJeriko. Abi ijesu ali eniye odukhokho eyoli ali ebubu egbo ni e deba li, e ro rote oni eoli vu, omose oghuo ni o tase alo-a na lui iBatimeusi (omi iTimeusi a ri iBatimeusi ngme) o shito epfe ode mhila omhila.

⁴⁷ Abi o ro suo khi ijesu ona iNazareti lo, oo tsele leghe, oo lie, “Ijesu omi iDefidi, kpekpe, le elemhi mhe.”

⁴⁸ Ebubu egbo e tsele ku oli, ee oli o ze ni a suo eso. Ama eena o mema lolo pfi okokokhue lu oli ne, “Omi iDefidi le elemhi mhe!”

⁴⁹ Ijesu o migha, oo, “A lu oli na mhe.” Igho e lu oni otasalo-a, e oli, “Ke ghele, vule, khi oo lu e.”

⁵⁰ O rue awulu no o so pfi a, o ti vule pia bhale deba ijesu.

⁵¹ Ijesu o mhila li, “Elo wa nono ni mhi riele ne?”

Oni omose ni o tase alo-a, oo, “Osele, mhia nono ni mhi gbo ke me eke.”

⁵² Ijesu oo, “Ke le, khi irudunga oye o she re ze.” Aghoagho, oo me eke, o deba ijesu rote ode vu.

11

Egbo e ri ufumhi na ijesu abi o ro lo iJerusalemu

(iMat 21.1-11; iLuk 19.28-40; iJon 12.12-19)

¹ Abi e ro ti ramhi iJerusalemu ni e ro bhale iBetifagi ali iBetani Udi Ute Olivu, ijesu o ghie etuava elemhi eniye odukhokho eyoli,

² Oo we, “A je eoli ni o la odalo oobo egho. A kha lese lo oni eoli le, a ya me omi akphere ni a muzu, ni ogbokhoghuo o nga shito ghue. A taghie oli bhale ana.

³ Ini ogbokhoghuo o mhila e, ‘Elo o ze ni a ro taghie oli? A gueye oli khi, Onomhue oo nono ni loli ri oli riele emhi, ali khi o gbo roli bhale ya shi eke lena.’ ”

⁴ Igho ee bhale ya e oni ozele akphere ni a muzu shi ifui apfe epfe ode. Abi e li taghie oli-a,

⁵ egbo eghuo ni e migha akagho e mhila we, “Elo a la akagho a riele ni a ro taghie oni omi akphere ogho-a?”

⁶ E so we o abi ijesu oo e li so we o. Igho eni egbo e ze we vu.

⁷ Abi e ro mu oni ozele akphere bhale ghi ijesu se, e ban o ide egbe-a pfino nga oni ozele akphere ukhokho. Igho, ijesu o nga li shito.

⁸ Ebubu egbo elese e li ba ide ro ku ode, eghuo, e nyan o eyamhi ku ode.

⁹ Egbo ni e ralo ali eni e deba li e gbe ukua, e tsele, e lie,

“Okuekhoogo! Oolo!”

Eshinegba o ka khivose

na oni o ri eva oyi

Onomhue bhale!*

¹⁰ “Eshinegba o ka khivose

shi Eghiele oyi oghie iDefidi

ita awa ni oo bhale.”

“Ikuoghi o khi oyi Eshinegba!”

¹¹ Abi ijesu o ro ramhi iJerusalemu, o dose ya lo elemhi Owa oyi Eshinegba. O bino emhi nya gase, ama aborokhia khi obili o she bi dose, loli ali eniye odukhokho ogbava eyoli e je iBetani.

*Ijesu o pfi unu na oora okhua-eni
(iMat 21.18-19)*

¹² Ogbeakolo abi e li rote eoli iBetani fie, okiamhi oo gbe ijesu.

¹³ Igho o tapfia me oara okhua-eni ni o gue ta ebe. O le ya bino ini o she mo udumhi. Abi o ro ramhi agho o me emhikhoghuo o, se ni ebe, itobo khi o ramhi eghenge ni okhua-eni e ro mo ne.

* 10:43 Li ze iLuk 22.25-26 † 10:44 Li ze iMat 23.11; iMak 9.35; iLuk 22.26 * 11:9 Li ze Iwolo 118.25-26

14 Igho ọọ oni ọkhua-eni, “Ọgbọkhọghuo ọa ke gbo rọte ẹ ukhomhi ya pfa udumhi ghue.”

Eniye odukhokho eyọli e suọ khi ọ ngme na.

Ijesu ọ je Owa oyi Ẹshinẹgba

(iMat 21.12-17; iLuk 19.45-48; iJọn 2.13-22)

15 Abi e ke rọ ramhi iJerusalemu, ijesu ọ lo Owa oyi Ẹshinẹgba, ọ vẹse eni e la akaghọ du oki kua. Ọ kpha okphe oyi eni e pfa ikpaghọ ali eni e ri inekhukhu de kua.

16 Ọa ze ni ọgbọkhọghuo ọ tsua itsua-oki rọte elemhi apfe oni Owa oyi Ẹshinẹgba dose.

17 Abi ọ ke rọ se se ẹgbọ, ọ rọ liẹ, “A she kpe keke ọli shi Ebe-no-pfuase khi,

“‘Owa iromhi oyi ishishi nya,
a ya ke lu Owa oyemhe,’

Ama ẹẹ, a she rọli mele owa ighiatọ a.”†

18 Abi ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni ẹ se se ishi e rọ suọ ona, ee dua ode ni e te me asha ya gbe ijesu a. Ama ulishi oyi ijesu ọ mu we, itobọ khi eri ose se oyọli o ri abọ sha ẹgbọ kpa.

19 Ogbomhi o mu eke, ijesu ali eniye odukhokho eyọli e rọte oni ẹoli ya fie.

Ilesingme ni a rọte ọkhua-eni ni o ku ebe a rue

(iMat 21.20-22)

20 Ẹluzogbe oogbeakọlọ khi e rọte oni ode dose, e me khi oni ọara ọkhua-eni o khakha ya ramhi imhili.

21 IPita ọ sato, ọọ ijesu, “Ose se, bino khe! Ọara ọkhua-eni ni u pfi unu na o she khakha-a.”

22 Ijesu ọ sọ li ọ, ọọ, “Mhọli irudunga na Ẹshinẹgba.”

23 “Egbegbi-ingme mhi gue ẹ ye ẹ khi ọnini ọ gueye oni ute ona, ‘Rọ te akana lasela ya je elemhi okẹ oniemi,’ ni ọa rọ da mhọli akhọkhomhe shi udu shi emini ọ ngme ne, ni ọ rọ mhọli miesuọ khi emini lọli ngme o ya bhale ya tse, oo ya lighọ na li.‡

24 Irarighọ, emiemini u sọ iromhi mhila, miesuọ khi u she mhọli ọli, oye o ke khi.

25 U kha da migha a lema, ni u rọ ri ingme oyi ọgbọ shi elemhi, nyanya rọ topfa li. Ini ite ni ọ la iloghie ọ ri olamhe eye li topfa e.”

26 “Ama ini u waa da rọ topfa ọgbọse ne, ite na iloghie ọa ya li ri olamhe eye topfa e.”§

A mhila ijesu ọni ọ ri afu na li

(iMat 21.23-27; iLuk 20.1-8)

27 Igho ee gbo lo iJerusalemu le. Abi ijesu ọ li kia elemhi apfe Owa oyi Ẹshinẹgba gase, ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni ẹ se se ishi ali egbhali e bhale deba li.

28 E mhila li, “Oghuo ọ ri afu ne ni u rọ ri ele eni emhi enana nya, oghuo ọ ri unu ne u ke ri ele ena.”

29 Ijesu ọ sọ we ọ, Ọọ, “Mhi ya mhila ẹ ọgbọ oghuo. A sọ mhe ọ, ni mhi tigbe gueye ẹ ọni ọ ri afu na mhe mhi ke ri ele emhi ena.

30 Oghuo ọ fe ri itoto na iJoni ọ ke batazi ẹgbọ abi ẹgbọ?”

31 Igho, e ya ye egbe ochi, e nu egbe we ngme ọli khi, “Awa khe ‘Rọte iloghie’ lo, ọ ya mhila awa, ‘Elo o ze ni aa rọ mie ọli suo?’

32 Ama ini awa ke, ‘Obọ oyi ẹgbọ.’” Ulishi oyi ẹgbọ o mu we, itobọ khi ọgbọkpa ọ lese khi ọmekeguele iJoni ọ khi.

33 Igho ẹẹ ijesu, “Anye ẹa lese.” Igho ijesu ọọ we, “Mhi aa ya li gueye ẹ ọni ọ ri afu na mhe mhi rọ ke ri ele eni emhi ena.”

12

Okhe irokhokho oyi eni e ngmomhi shi ogba ẹera ipfonu

(iMat 21.33-46; iLuk 20.9-19)

1 Igho ijesu ọ ke ri okhe irokhokho se se we. Ọọ, “Omose oghuo ọ ke ya gua ogba ẹera ipfonu. Ọ ma ugbe gase oni ogba. Ọ to ese shi ọ, ni a mino amẹ ikpamhi eni ẹera kulo. Ọ gbo to owa ni o yagha ni a la khe-ekhe shi ọ. Igho ọ ya ri oni ogba nga eghiale eghuo obọ e nu lọli ri ukpeloe ke khu. Ọ vu asha obini odonue.*

2 Eghẹghe ikhise o ramhi, ọni omose ọ ghie oghumha oyọli ghi eni ọ ri ogba nga obọ, ọ le ya mie we idumhi emhi ni a kọ shi oni ogba bhale ghi lue.

3 Ama e mu ọli, e gbe ọli, e khu ọli. Ọ pfino abọ efue ya je.

† 11:17 Li ze Aza 56.7; ijere 7.11   ‡ 11:23 Li ze iMat 17.20; 1 iKori 13.2   § 11:26 Li ze iMat 6.14-15   * 12:1 Li ze Aza 5.1-2

4 O gbo ghie oghumha oyoli olese ghi we, E pfi emhi shi oli ukhomhi, e yeghe oli-a

5 O gbo ghie olese, e gbe onana-a. O ghie elese ni e bu, e gbe eghuo itali, e gbolo eghuo-a.

6 “O kpoli oghuo le ni o a ghie ne, ikhi omi oli ni o lolo nono ingme oyoli. Lori o kpukhokho ghie. O sa, oo, ‘E ya mu ekpe na omi mhe.’

7 “Ama eni e la oni ogba, ee egbewe. ‘Ona o ya le ugu oni ogba ona, a bhale ni awa gbe oli-a. Eghẹghẹ agho ni oni ugu o mele oyawa-a.’

8 Igho e mu oli, e gbe oli-a, e pfi oli rote oni ogba ya lase.

9 “Se oni o mholi oni ogba ona o fe ya li? Eri o bhale ya gbolo eni egbo ni o ri oni ogba nga oba-a, o rue oni ogba na egboese.

10 Aa she ze oli Ebe-no-pfuase khi.

“Eche ni itsona e kie pfi,
loli o ke ya mele egbegbi eche
ni o ke mu eloe ne nya-a.

11 Onomhue o ligho riele ona,
oo ti anye eloe gba’ ”†

12 Igho egbhali eyi egbo iJu, e nono ode ni e te ya mu iJesu, itobo khi e lese khi wewe o ri oni okhe irokhokho ona nu ngme. Ama e na ulishi oyi ebubu egbo ni e la agho, e ze oli oba, e vu.

Ingme izẹ oga na iSiza
(iMat 22.15-22; iLuk 20.20-26)

13 Igho e tigbe ya nyene egbe ya ghie iFarisi eghuo ali eniye odukhokho eyi Erudu ghi iJesu, ni e me asha rote emini o ya ngme ri ingme de oli.

14 Igho e bhale deba iJesu, ee oli, “Osese, anye lese khi u ma ngme igesikia, khi emiemini egbo ee ngme ali emiemini ogbo o khi o ya mu e eloe, ama ode oyi Eshinegba wa sese ni o te ode igesikia. Mhie i, o famhi ti abi khi o ti elemhi ushi, ni a ro ze oga na oghie iSiza?

15 Anye ke ze, abi anye khi ze?”

Ama iJesu o she me ikpamhika oyewe. Oo we, “Elo o ze ni a ro nono ni a di mhe mu? A rue ukpamhi anini bhale ghue ni mhi bino.”

16 E rue oghuo bhale ghi oli, oo we, “Alo ali eva eyi oghuo na ni a mu shi o ena?” Ee oli, “Eyi iSiza lo.”

17 IJesu oo we, “A ri emini o khi oyi iSiza na iSiza, a ri emini o khi oyi Eshinegba na Eshinegba.”

Igho ingme oyi iJesu o sha we abo.

Ingme iteghuli-guale
(iMat 22.23-33; iLuk 20.27-40)

18 Igho egbo ena otu na lui iSadusi ni ee sese khi ite-eghuli-guale o ya la ikpukhokho agbo, e bhale deba iJesu ya mhila li ogbo.‡

19 Ee oli, “Osese, iMosisi o keke oli shi ebe ushi na awa khi, ‘Ini omose o ghu-a pfi ughue oli shi agbo, ni o ro bia omo na li, inyoghuo oni omose o mema rue oni osamhi-olimhi ughue ni o bia eniye na oni okpotso na inyoghuo oli ni o ghu-a ogho’§

20 Eghẹghẹ oghuo o ya la o, a me emose oshilua ni e khi inyoghuo. Oni ogbhali o rue okpotso. Oni omose ya ghua, o bia omo na oni okpotso.

21 Inyoghuo oli ni oo deba li o ke rue oni okpotso, o gbo ghua, o bia omo. Igho o gbo li inyoghuo oli onuzase.

22 Igho o gbo li khi eni inyoghuo oni omose ni e kpole nya. Eni inyoghuo oshilua nya e ga rue oni okpotso ughue ni ea bia omo okhoghuo na li. Ikpukhokho o, oni okpotso o li ghua.

23 Ini ogbele iguale o ramhi, ni eni e ghua nya e ro guale, oghuo o famhi ya khi ughue oni okpotso? Aborokhia khi wewe oshilua nya e ga rue oli ughue egho.”

24 IJesu o so we o, Oo, “Wa a me khi eri a da ode khi aa lese emhikhoghuo elemhi Ebe-no-pfuase, wekhi eri a lese emhikhoghuo elemhi ekpabo oyi Eshinegba.

25 Ini eni e ghua e guale, ea ke ke rue ughue wekhi eri a ke re we ke ye ughue. Eri e ke li abi igeni ena iloghie.

26 Ama ingme iguale oyi eni e ghua, aa she kpe ze oli ebe ni iMosisi o keke ni o ngme ingme ebuli ni oo to shi? Abi Eshinegba o gueye iMosisi khi, ‘Mhemhe mhi khi Eshinegba oyi Aburaamu ali

† 12:11 Li ze iWolo 118.22-23 ‡ 12:18 Li ze iKa 23.8 § 12:19 Li ze iDeut 25.5 * 12:26 Li ze Okiali 3.6

Ɛshinẹgba ọyi Aziki, ali Ɛshinẹgba ọyi iGiekọpu.*

²⁷ Ɛshinẹgba ọyi eni e la agbọ ọ khi, ọa khi ọyi eni e ghua. Eri a ga da ode pfo nya.” Emini a ri ona ngme khi, ẹgbọ eni ghu-a eghuo e kie mhọli agbọ.

Ushi ni o funẹ nya

(iMat 22.34-40; iLuk 10.25-28)

²⁸ Otuoghuo eni ẹ sese ishi, ọ la aghọ suọ abi e rọ khako, ọ me khi iJesu ọ ga guẹ sọ ẹgbọ iSadusi ogbọ ni e mhila li, ọ mhila li, “Elemhi ishi nya, onoghuo o ga funẹ nya?”

²⁹ IJesu ọ sọ li ọ, ọ́, “Oni o mu ẹloe ne nya na, ‘Ku esọ-a yeye iZireni, Onomhue Ɛshinẹgba ọyawa, lolighuo kpe ọ khi Onomhue.”

³⁰ Nono ingme ọyi Ɛshinẹgba Onomhue ọye, ri udu ọye nya ali agbọ ọye nya, ghe isamhi ali ekpabọ eyẹ nya nono ingme ọyi Ɛshinẹgba.†

³¹ Onuzi-eva ni o gbo lolo mu ẹloe khi, ‘Nono ingme ọyi onuzava ọye abi u li nono ingme egbe ẹ.’ Ushi olese okhoghuo ọa ke la ọ ni o gbo mu ẹloe dọse ena.”‡

³² Oni omose ọ́, “U ga guẹ ngme, Ọsesẹ. Igesikia u ngme ni u wẹ khi Ɛshinẹgba ọghuo ọ khi, ali khi ọlese ọa ke la ọ, se ni lolighuo. §

³³ Ali khi awa ri udu ọyi awa nya, ali isamhi eyi awa ali ekpabọ eyi awa nono ingme ọyi Ɛshinẹgba. Ali awa nono ingme ọyi onuzava ọyawa abi awa li nono ingme egbe awa. Ni awa rọ ri ishi eva ena gbe akanya, o ghọle Ɛshinẹgba dọse ni awa ya ri iluasobo ali isomhopfa ododa bhale ghi ọli.”*

³⁴ Abi iJesu ọ rọ me ilẹsingme ni ọ rọ sọ lue ọ, iJesu ọọ li, “Wa a ga nuata shi Eghiele ọyi Ɛshinẹgba.”

Rote aghọ vu ogbọ okhoghuo ọa ke gbolo mhila li ogbọ okhoghuo.†

Omi oni Omiepfuese ọ khi

(iMat 22.41-46; iLuk 20.41-44)

³⁵ Abi iJesu ọ rọ la elemhi apfe ni o la Owa ọyi Ɛshinẹgba sese ẹgbọ, ọ mhila wẹ ogbọ. Ọ́, Elo o zẹ ni esese Ishi eyi iMosisi e rọ lie khi omi iDefidi Omiepfuese ọ khi?

³⁶ Abi Ayemhe-no-pfuase o rọ kpha iDefidi so, ọ rọ rote unu ọyọli lie.

“ Ɛshinẹgba ọ́, Onomhue oyemhe.

Shito mama mhe

ramhi eghẹghe

ni mhi rọ ya ri ebe ẹ

shi ẹ ufui ẹkoawe.’ ”‡

³⁷ Ini iDefidi ọ rote unu ọyi lolighuo lu ọli Onomhue, se oni Onomhue ọyọli ọ ke gbo lie khi omi ọli?

Ebubu ẹgbọ e ku esọ a shi eke shi emini ọ ngme, ni o ri egbe mu wẹ.

IJesu ọ tse agua ye eniye odukhokho eyọli shi esese Ishi eyi iMosisi egbe

(iMat 23.1-36; iLuk 20.45-47)

³⁸ IJesu ọ sese wẹ, Ọ́ wẹ, “A mu egbe ẹ shi esese Ishi eyi iMosisi egbe. Itsua na dolodolo e ma ghọle wẹ e iso ke kia ifui oki, ni ẹgbọ e ke tse wẹ otse ekpe.

³⁹ E ma nono ni wewe e shito ukpekhomhi ni ọ mu ẹloe elemhi owa ugamhi ọyi awa ali ashini o mu ẹloe elemhi ilegba, ni a la le, ni a la da.

⁴⁰ Itoto e rọ li esamhi-olimhi ẹ le. Iromhi ni e nue, eyi abamemhe, ẹ sọ. Ɛshinẹgba, ọ ya na wẹ osoli oniemi to ọ.”

Irọna ni osamhi-olimhi ọ rọ na Ɛshinẹgba

(iLuk 21.1-4)

⁴¹ Abi iJesu ọ rọ shito ti mama oni akpati ni a pfi ukpaghọlo irọna a lo elemhi Owa ọyi Ɛshinẹgba, ọ́ bino ẹgbọ abi e li pfi ikpaghọ lo ọ. Ẹgbọ ni e pfue ebubu e pfi ikpokpomhi ikpaghọ lo.

⁴² Ighọ osamhi-olimhi ni ọa mhue emhikhoghuo, ọ li ya pfi anini eva lo.

⁴³ Ighọ iJesu ọ lu eniye odukhokho eyọli, Ọ́ wẹ, “Igesikia mhi gue ẹ ye ẹ, khi oni osamhi-olimhi ni ọa mhọli emhikhoghuo ọna, lolli ọ ri irọna ni o funẹ nya bhale dọse ẹgbọ enekpọle nya

⁴⁴ Itobọ khi eri eni e pfue e rote ẹpfue ni e mhue mu ẹpfiẹ rọ riẹle irọna. Ama oni osamhi-olimhi ọna, rote elemhi umhame ọyọli, ọ kie rue emini ọ mhọli nya ni ọ kha rọ ke le, riẹle irọna.”

† 12:30 Li zẹ iDeut 6.4-5 ‡ 12:31 Li zẹ iLev 19.18 § 12:32 Li zẹ iDeut 4.35 * 12:33 Li zẹ Osia 6.6 † 12:34 Li zẹ iLuk 10.25-28 ‡ 12:36 Li zẹ Iwolo 110.1

13

Ijesu o guele emini a ya ke me ikpukhokho agbo

(iMat 24.1-2; iLuk 21.5-6)

¹ Abi ijesu o rote elemhi Owa oyi Eshinegba fie lasele tee, omọ odukhokho oyọli oghuo, ọ́ọ li, “Bino ghue, Ọsẹsẹ! Ghe abi ukpokpomhi owa ona ali eche ni a ro ma li e li somhi otse khe!”

² Ijesu o so li o, ọ́ọ, “Wa me ukpokpomhi owa ona. Eghẹghẹ o ya bhale ni echeli okhoghuo ọa ke ro ya migha ukhomhi okhoghuo. Wewe nya e ya de kua.”

Ozughu ali Imu-okholi vule

(iMat 24.3-14; iLuk 21.7-19)

³ Abi ijesu o li shitọ ukhomhi Ute eera Olivu, ni o so alo ghue oni Owa oyi Eshinegba, iPita ali iJemhisi ali iJoni ali Aduru e bena bhale ya mhila li,

⁴ E ọli, “Gueye anye, eghẹghẹ ni a ro ya ke me eni ingme enana. Elo a ya ke me ni a ro ya lese khi oni eghẹghẹ ni eni emhi ena e ro ya tse khi o she ramhi?”

⁵ Igho ijesu oo we, “A kuegbe-a ke tokpe, ini ogbokhoghuo o khi di e.

⁶ Ebubu egbo e ya ri eva oyemhe bhale deba e, e lie khi, ‘Mhemhe mhi khi loli,’ ee di ebubu egbo.

⁷ Ini a suo khi a kholi, o ke khi eri a suo eko ingme okholi obini odonue, a khi ze ni o nighise e udu. Emhi eghoghọ e mema bhale ya tse, ama ukpese agbo ọa kie ramhi.

⁸ Ishishi ali ishishi e ya mu okholi vule shi egbe o, eghiele ali eghiele e ya li mu okholi vule shi egbe we o. Eke o ya la asha kpa ke nighise, ee kulue. Okiamhi oniemi ọ́ọ pfi. Igbaekele osoli na abi ọ́ọ li okpotso ni oku o lese bele e to egbe.

⁹ “A ri ukpeloe shi eke lolo ke tokpe. A ya mu e je owa ni a la gue ezọ. A la elemhi Owa ugamhi gbe e. A ya ri itobo oyemhe mu e bhale odalo oyi enighie ali eni e mhesẹ ni a ro gue usomhi onete oyi Eshinegba ye we.

¹⁰ Ama neni ukpese agbo o ya ramhi, a mema she ya tse abo oni usomhi onete oyi Eshinegba ye egbo na ishishi nya.

¹¹ Ini a da mu e bhale khi a re e gue ezọ, khi ze ni udu o nase e shi emini u ya ngme.

Ama lese ngme emiemini Eshinegba o ya ro ne oni eghẹghẹ agho, itobo khi ọa khi ye ye wa ngme, ama Ayemhe-no-pfuase.*

¹² “Egbo e ya ri inyoghuo we bhale na gbolo-a, ita e li ri imi we li bhale ni a li gbolo-a. Eghẹghẹ agho, eniye e ya ke so alo okholi ghue eni e bia we o, e gbolo we-a.

¹³ Egbo nya e ya ri itobo oyemhe ke biselemhi e, ama oni o ri egbe mie ya ramhi ukpese, a ya mie pfuese.†

Emhi obe ni oo vese egbo kua

(iMat 24.15-28; iLuk 21.20-24)

¹⁴ “Ama, a kha da me emini e pfi oyese, ashini aa kha me ọli, ikhi oni o vese egbo kua, eghẹghẹ agho oni o ze ebe o lese abi a ri emini o ze ngme. Eni e la eke iJudia e na nga ikhomhi ite.‡

¹⁵ Oni o la ukhomhi owa ne o khi tiemhile elemhi owa ya rue emhikhoghuo.

¹⁶ Oni o la ifui ishemhi o khi na bhale apfe ya rue awulu oyọli.§

¹⁷ O ma ze mu ikpotso ni e me ali eni e mholi eniye ni e nye enyeli shi egbe eghẹghẹ agho.

¹⁸ Lema Eshinegba o khi bie ze ni o de shi eghẹghẹ ni ulili oniemi o la gbe egbo elemhi ukpe.

¹⁹ Itobo khi onana o ya khi osoli ni o kholo ne nya rote eghẹghẹ ni Eshinegba o te ma agbo. Ogbọ a ke gbo ya me osoli uza onana ghue eke agbo.*

²⁰ Ini Eshinegba ọa li rote ogbele osoli ni a ngme ena khi-a, ogbokhoghuo ọa ya dobe ji ukhomhi o le. Ama irari oyi egbo eyoli ni o ze ọda ke, o ro rote eni ogbele osoli ena khi-a.

²¹ Eghẹghẹ agho ini ogbokhoghuo o gueye, ‘Ghekhe, ghe Omiepfuese!’ Okekha khi eri o ye, ‘Ghe ọli oobọ khe!’ Khi mie ọli suo.

²² Itobo khi iromhi emiepfuese ali emekeguele e ya lasele. E ya ke riele ọlele ali ikanya onyaloa ododa ro ke di egbo. Ni o kha khi ini ọa gue kia, e ga li ya di egbegbi eni Eshinegba o ze ọda ke.

²³ Irarigho, a ga lolo kuegbe-a ke to eloe eke. Mhi she gue emhi nya ye e shi eke se neni oni eghẹghẹ o ya ramhi.

* **13:11** Li ze iMat 10.17-20; iLuk 12.11-12 † **13:13** Li ze iMat 10.22 ‡ **13:14** Li ze iDan 9.27; 11.31; 12.11 § **13:16** Li ze iLuk 17.31 * **13:19** Li ze iDan 12.1; Iro 7.14

Inyenegbe bhale oyi Omi Ogbo
(iMat 24.29-31; iLuk 21.25-28)

²⁴ “Ini eghẹghẹ osoli ona o ga dọse se nya,
“Ovọ o ya bishi alo-a,
uki ọa ke dobe ẹ,†
²⁵ Ikpẹtata e deno ukhuli kule,
ukhuli ali ekpabọ
ni e la irarogbe ẹ mhesẹ
e ya ke nighise.‡

²⁶ “Eghẹghẹ aghọ, ẹgbọ nya e ya mẹ
khi Omi Ogbo ọ kia elemhi otughunu ẹ
bhale, elemhi ekpabọ ali ufumhi ni ọ ge
nyanyanya.§

²⁷ Eghẹghẹ aghọ, ọ ya ghie igeni eyọli e
te asha kpa, ikhi ukpese agbọ nya, ti ẹgbọ
eyọli ni ọ zẹ ọda ke gbili.

Osesẹ oyi oni ọora ọkhua-eni
(iMat 24.32-35; iLuk 21.29-33)

²⁸ “Bino abi ọkhua-eni o li ẹ te. O kha da
kpese ukhuli, ni o rọ ke ta ebe ne, lese khi
okase o kele ya le.

²⁹ A kha da gbo li lighọ mẹ khi eni emhi
ena khi a da mẹ wẹ ne, lese khi eghẹghẹ o
she ramhi.

³⁰ Abi o li mhi li gue ọli ẹ ye ẹ khi, ẹgbọ
eghuo ni e la agbọ memena ẹa ya ghu ne,
ni eni emhi ena nya e rọ bhale ya tse.

³¹ Eke ali ukhuli e ya dọse, ama ing-
memhi eyemhe ẹa ya tigbe dọse ghue.

Ogbọkhoghuo ọa lese oni ogbele wẹ oni
egheghẹ
(iMat 24.36-44)

³² “Ogbọkhoghuo ọa lese oni ogbele wẹkhi
oni eghẹghẹ. Ghe egbegbi igeni ena iloghie
ali mhemhe Omi ọli, se ni Itamhe lolighuo.*

³³ A ri ukpeloe shi eke ke tokpe, itobọ khi
waa lese eghẹghẹ ni ọ la ya bhale.

³⁴ Eri ona o li abi omose ni ọ vu asha obini
odonu, ni ọ ri ighumha eyọli shi apfe e ri
ukpeloe khu shi na luẹ. Ọ gueye ọgbogbo
akanya ni ọ ya gbe. Ọ gueye oni ọ khe ekhe
ọ ke khe ekhe apfe.†

³⁵ “Irarighọ, ke khe ekhe, itobọ khi waa
lese eghẹghẹ ni oga ọ rọ ya jele. Ini
eloglobin lo o, okekhi itsotso ogbie lo o,

okekhi eghẹghẹ obili-atso lo o, abi khi og-
bie-fiefie lo.

³⁶ Ini ọ bhale guo, khi zẹ ni ọ bhale ya ẹ
khi u wa lese a.

³⁷ Abi mhi li gue ọli ye ẹ ena mhi li gbo
gueye ọgbokpa. ‘A ke khe ekhe!’ ”

14

Ugbamhi ni a gba khe iJesu
(iMat 26.1-5; iLuk 22.1-2; iJon 11.45-53)

¹ O ke kpe ogbele eva le ni a rọ ya li ukpe
iPasova ali ukpe ni a la le ibuledi ni aa ri
ifuma shi nye, ighie eyi ekpodalo-ugamhi
ali esese Ishi eyi iMosisi, ee nono ode ni e
te ya bena mu iJesu gbe-a.*

² E egbe, “Awa khi riẹle ọli ini a li imu,
onyaghu ọa ya lasese shi ọ.”

A la iBetani ku oili shi iJesu egbe
(iMat 26.6-13; iJon 12.1-8)

³ Abi iJesu ọ rọ la ẹoli iBetani, owa oyi
iSamọ ni efafe e kpe mu shito le eminale,
okpotso ọghuo ọ rue ukoko ituale ni o lolo
ghale, ni o pfi lasele. Ọ gbe oni ukoko a,
ọ ku oni ituale shi iJesu ukhomhi.†

⁴ Egbọ eghuo ni e la aghọ, e ri elemhi ibibi
lie egbe, “Elo o zẹ ni a rọ na pfueche oni
ituale kua shi afue?”

⁵ A kha ri ọli de ramhi ifata ukpe ali emhi,
a kemhi eni ikpagho na eni ẹa mhue. E shi
oni okpotso unu egbegbo.

⁶ Ama iJesu ọ wẹ, “A zẹ ọli obọ. Elo a
yese ọli ẹ ngme shi? Egbegbi emini o ti ni
o somhi otse ọ riẹle na mhe.

⁷ Eghẹghẹ kpa eni ẹa mhue e rọ nu ẹ la
ana, eghẹghẹ ni o ghole ẹ kpa a kpaghie wẹ
obọ. Ama aa ya mẹ mhe eghẹghẹ kpa.‡

⁸ Emini ọ dobe ya riẹle ọ riẹle eghọ. Eri ọ
ku ituale ku mhe egbe shi eke khe eghẹghẹ
iroto oyemhe.

⁹ Igesikia mhi gue ẹ ye ẹ khi, ashashini a
da la tse abọ usomhi onete eke agbọ ona
nya ne, a ya ye emini okpotso ona ọ riẹle
le.”

Ijudasi ọ lama khi lolu ya ri iJesu de
(iMat 26.14-16; iLuk 22.3-6)

† 13:24 Li zẹ Aza 13.10; Ezik 32.7; iJoẹ 2.10,31; 3.15; Iro 6.12 ‡ 13:25 Li zẹ Aza 34.4; iJoẹ 2.10; Iro 6.13 § 13:26 Li zẹ iDan 7.13; Iro 1.7 * 13:32 Li zẹ iMat 24.36 † 13:34 Li zẹ iLuk 12.36-38 * 14:1 Li zẹ Okiali 12.1-27 † 14:3 Li zẹ iLuk 7.37-38 ‡ 14:7 Li zẹ iDeut 15.11

¹⁰ Eghẹghẹ agho iJudasi Isikaroti, ni o khi otuoghwo eniye odukhokho ogbava, o le deba ighie eyi ekpodalo-ugamhi, ni o ya ri iJesu na we de.

¹¹ Onana ni o gueye we, o ga ghole we. E shobo khi wewe e ya ri ikpagho na li. Igho iJudasi o li nono eghẹghẹ ni o ti ni o ro ya me asha ri iJesu na we.

Ijesu o nu eniye odukhokho eyoli le Eminale iPasova

(iMat 26.17-25; iLuk 22.7-14,21-23; iJon 13.21-30)

¹² Ogbẹle ni odode ni a li oni ukpe ni a la le ibuledi ni aa ri ifuma shi nye o ramhi, ni o khi ogbẹle ni a ro gbe ozele Osumha oyi oni iPasova-a, eniye odukhokho eyi iJesu e mhila li “Ashi o ghole e ni anye mu egbe shi eke ne, ni u la le eminale iPasova?”

¹³ Igho, o ghie eniye odukhokho etuava eyoli, o de we, “A lo ifuapfe, omose ni o tsua ubene amẹ, o ya lona e ode. A deba li je apfe.

¹⁴ A gueye oni o mholi apfe ni o ya lo, khi, ‘Osesẹ o, anye mhile u ri anye khasẹ elemhi owa ni lolli ali eniye odukhokho eyelue wewe e la ya le eminale iPasova?’

¹⁵ O ya re e khasẹ agbala ni emhi nya e gba shi ukhomhi owa atonga, a muno egbe shi akaghọ na awa.”

¹⁶ Eni eniye odukhokho e vu, e lo ifui apfe, e ya me eni emhi tee abi iJesu o gue oli ye we. Igho e mu egbe oni eminale iPasova.

¹⁷ Ogbomhi o mu eke, iJesu ali eni eniye odukhokho ogbava e bhale.

¹⁸ Abi e li shito gasẹ itebu le eminale, iJesu o de we, “Egbegbi-ingme mhi gue e ye e khi otuoghwo elemhi e o ya re mhe de. Oni o nu mhe le emhi memena.”§

¹⁹ Udu o yese we-a, otuoghwo-oghwo o o mhila li, “She khi o a khi mhemhe o khi?”

²⁰ O so we o, o de we, “Otuoghwo elemhi e ogbava o ya khi, oni o ga ri ibuledi nu mhe e somhi elemhi utasa memena.

²¹ Eri Omi Ogbọ o ya ghu-a abi a li keke oli shi eke na li. Eri-tse khi, o maa kholo oni o ya roli de egbe! O kha ga ti ne, ini ogbọ o a bie bia li lo!”

Eminale oyi Onomhue

(iMat 26.26-30; iLuk 22.14-20; 1 iKori 11.23-25)

²² Abi e li le eminale egho, iJesu o rue ibuledi, o kphemhi, o khi oli a, o ro na eniye odukhokho eyoli, o de, “A mo le; Idiegbe oyemhe na.”

²³ Igho o gbo so onyo shi uko, o kphemhi, o roli na we, wewe nya e ga te o da.

²⁴ IJesu o de we, “Olia eyemhe na ni e migha shi ishiobo onogbo, ni a ku kua na ebubu egbo.*

²⁵ Mhi gue igesikia ye e khi mhi aa ke gbo ya rote onyo upfonu ona da, se ni obini Eghiele oyi Eshinegba, ni mhi la da onyo onogbo.”

²⁶ Abi e ro to uwolo se, e fie lasele, e je Ute Eera olivu.

Ijesu o guele shi eke khi iPita o ya kie lue

(iMat 26.31-35; iLuk 22.31-34; iJon 13.36-38)

²⁷ IJesu o de we, “Ee nya, a ya na kua, a ze mhemhe-ghuo obo, irari khi a she keke oli shi Ebe-no-pfuase khi.

“ ‘Mhi ya ri emhi li

orisumhaka,

isumha e ya ve kua.’†

²⁸ “Ama ini a guise mhe le se, mhi ya ralo khe e iGalili.”‡

²⁹ iPita o de li, “Ini egbo nya e ririe kie e, mhi aa ya kie e.”

³⁰ IJesu o de iPita, “Mhi gueye khi, neni okpa o o gbieghe iteva amiose, u ya kie mhe itese.”

³¹ iPita o kie gema o gue gagaga, o lie, “Ini o ri rie khia khi oni mhi la nu e ghu-a lo, mhi aa ya tigbe kie-e.” Enekpole nya e li ngme ghọ.

Ijesu o la iGetisemani so iromhi

(iMat 26.36-46; iLuk 22.39-46)

³² E je ashini a lu iGetisemani, iJesu o eniye odukhokho eyoli, “A shito ana ni mhi ya so iromhi bhale.”

³³ O rue iPita ali iJon ali iJemhisi ma egbe vu. Iyesudu-a ali anasemhe e bhale na li.

³⁴ O we, “Oya ni o la mhe udu memena o gba a. O ga nono ni lue gbe mhe. A migha akana khe mhe, a ke tokpe.”

§ 14:18 Li ze Iwolo 41.9 * 14:24 Li ze Okiali 24.8; iJere 31.31-34 † 14:27 Li ze iZaka 13.7 ‡ 14:28 Li ze iMat 28.16

35 O ti je odalo dene, o de ya yeshi eke, oo so iromhi ini o ya ze riele ni oni eghenge ona o dose lu.

36 Oo, "Itamhe, Itamhe, emhikpa o ze e riele. Rue mhe oni uko osoli ona odalo le. Eri-tse khi, oa khi abi o ghole mhe, se ni abi o li ghole e."

37 Abi o nyene egbe bhale, o me khi eni eniye odukhokho e lese-a. Oo iPita, "ISamo, eri u lese-a? Aa dobe nu mhe tokpe ukuku eghenge tse?"

38 Ri ukpeloe shi eke gboo ke so iromhi ini u khi de ini u mholi imufe. Ayemhe oye o mu egbe ni o ro riele, eri-tse khi, idiegbe oye oa dobe."

39 Igho o gbo vu ya so iromhi enabi o kpe so.

40 Abi o ro nyene egbe bhale, o gbo bhale ya e we khi e lese-a, irari khi olese o la we alo, ea lese abi e ke ya ngme oli.

41 Abi o ro nyene egbe bhale utonuzese, oo we, "Olese a kie la, ni a yemhe-a? Olese ogho o she bu e! Oni eghenge o she ramhi. A bino khe khi, a ri Omi Ogbona ena olamhe de.

42 A vule ni awa vu! Oni o remhe de oo bhale ena!"

A mu iJesu

(iMat 26.47-56; iLuk 22.47-53; iJon 18.3-12)

43 Abi o li ngme, iJudasi, ni o khi otuoghwo elemhi eni eniye odukhokho ogbava o bhale. Egbona ni e tsua itsua okhola ali itakobi ali ikpokpo, ni ighie eyi ekpodalo-ugamhi, ali esese Ishi eyi iMosisi ali egbhali e ghie, e nu oli bhale.

44 Oni o roli de o she kpe gueye eni e nu oli kia, oo we, "Oni mhi da pfipfi ekphamhi ne, loli o khi oni a nono. A mu oli, a khe oli ekhe rue vu."

45 Abi e ro lese lole, iJudasi o le deba iJesu, oo, "Ose." O pfipfi oli ekphamhi.

46 Eni emose e mu iJesu.

47 Igho otuoghwo eni e migha epfe-aghoo o ji itakobi oyoli emhi lasese, o be oghumha oyi Oga oyi ekpodalo ugamhi esa-a.

48 IJesu oo we, "Okhola mhi tsua, ni a ro lina tsua itsua okhola ali itakobi ali ikpokpo bhale ya mu mhe?"

49 Ogbele kpa mhi ro nu e la, mhi la Owa oyi Eshinegba e sese. Aa mu mhe. Eri a me emhi ena ni emini a keke shi Ebe-no-pfuase o bhale ya tse."§

50 Igho eniye odukhokho eyoli nya ni e deba li e ve kua, o kpe lolighuo le.

51 Ozeo oghuo ni o so awulu ona yeyeye, oo deba iJesu. Abi e ro to obo so li, khi wewe e ya mu oli,

52 o nyanoo awulu-a mhue we abo, o ri irumheba na vu.

Otu iSaediri e ri iJesu gue ezo

(iMat 26.57-68; iLuk 22.54-55,63-71; iJon 18.13-14,19-24)

53 E mu iJesu bhale owa oyi Oga oyi ekpodalo ugamhi, ighie eyi ekpodalo-ugamhi nya, ali egbhali ali ekekebe ali esese Ishi eyi iMosisi nya e le gba.

54 iPita o tapfia deba li ukhu-khokho, ya ramhi elemhi apfe oyi Oga oyi ekpodalo ugamhi. O nu eni e khe ekhe shito khase erali.

55 Eni ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali oni igbaa oyi iSaediri nya, e nono emhi ushi ni e ya mu mhola iJesu obo, ni e ba me asha gbe oli-a. Ea me emhikhoghwo.

56 Ebubu egbo e pfi otsele eyi egbhola mu oli, eni otsele nya, ea de shi oghuo.

57 Ikpukhokho, egbo eghuo e vule pfi otsele egbhola ona mu iJesu. Ee,

58 "Anye suo khi oo lie khi, 'Mhi ya guoghoo Owa oyi Eshinegba onana ni egbo e ri abo ma-a, ele-ese mhi to olese ni egbo ea ri abo ma.' "*"

59 Abi e rie kie ngme ona, otsele eyewe ea kie de shi oghuo.

60 Igho Oga oyi ekpodalo ugamhi o vule migha odalo oyewe nya, o mhila iJesu. "Waa bie ya so we o? Ezo elo na ni egbo ena ee gue shi e egbe?"

61 Ama iJesu o tsaghie a, oa so we o. Oga oyi ekpodalo ugamhi, o gbo mhila li, "Yeye u khi Omiepfuese, Omi Eshinegba ona Kueghie?"

62 IJesu oo li, "Loli mhi khi. Ee nya a ya me khi Omi Ogbona o shito obita oyi Eshinegba ni o fune, ali khi o la otughunu rote irarogbe e tiemhie."†

⁶³ Ọga ọyi ekpodalo ugamhi ọ nyano itsua shi egbọli uruli abi ọ li yila. Ọ́, “Awa ke gbo nono ọtsẹle olese.

⁶⁴ Ẹẹ nya a she suọ abi ọ pfi unu-a deba Ẹshinegba. Sẹ a sọ shi ọ?”

Wẹwẹ nya e pfa ẹzọ mu ọli khi ọni a gbe-a ọ khi.‡

⁶⁵ Ẹgbọ eghuo ọ, e tono etẹ ku ọli. E ri emhi genọ ọli alo. E pfi ọli emhi, ẹ ọli, “Mẹ ekẹ guele, gueye anye ọni ọ pfi ẹ emhi?” Eni ẹ khẹ ekhẹ e mu ọli, e lase ọli esọ.

IPita ọ khi lọli ẹa lẹsẹ iJesu

(iMat 26.69-75; iLuk 22.56-62; iJón 18.15-18,25-27)

⁶⁶ Abi iPita ọ kie shito elemhi apfẹ egho, ọmueshi ọghuo ni ọ khi ọni ọọ ga ọyi Ọga ọyi ekpodalo ugamhi ọ bhale.

⁶⁷ Ọ mẹ iPita abi ọ rọkhasẹ erali, ọ tọli ọkpẹ tsuke.

Ọọ li, “Yeyẹ u li nu iJesu na iNazarẹti i kia.”

⁶⁸ Ama iPita ọ tia. Ọ́, “Mhi a lẹsẹ emini wa ngme.” Ọ lase agho le je ode ni a tẹ ẹ lo elemhi apfẹ. [Igho ọkpa ọ gbieghẹ.]

⁶⁹ Abi ọni ọmueshi ni ọ ga ọgbọ ọgho ọ rọ gbo mẹ iPita agho, ọ gbo riẹle eni ingmemhi ngme khase eni e migha epfẹ agho. Ọ́, “Ọtuọghuo elemhi wẹ, ọni ọmose ọna ọ khi.”

⁷⁰ IPita ọ gbo tia.

Oo li deñe, eni e migha epfẹ agho e ke iPita, “Igesikia lo khi ọtuọghuo elemhi wẹ u khi, irari khi ọnge iGalili u khi.”

⁷¹ Igho ọ li sẹ egbọli isheli, ọ romhi eni isheli. Ọ liẹ, “Mhi aa ga lẹsẹ ọmose ọna ni a ngme ena.”

⁷² Utoghuokpe, ọkpa ọ gbieghẹ utonuzi-eva. IPita ọ sato emini iJesu ọ gueye ọli khi, “Neni ọkpa ọ ya gbieghẹ utonuzi-eva, u ya kie mhẹ itesẹ.” Igho ọ gbe akhe eviẹ a.

15

A rue iJesu bhale odalo oyi iPaleti

(iMat 27.1-2,11-14; iLuk 23.1-5; iJón 18.28-38)

¹ Eluzogbe fiefie, ighie eyi ekpodalo-ugamhi, ali egbhali ali esesẹ Ishi eyi iMosisi ali igbaa eyi iSaẹdiri nya, e ye ugbamhi. E ge iJesu rue vu ghi iPaleti.

‡ 14:64 Li zẹ iLev 24.16

² Ọni iPaleti ọ mhila iJesu ogbo, ọọ li, “Oghie ọyi ẹgbọ iJu u khi?”

IJesu ọ́, “Eee! Igho lo abi u ngme ọli.”

³ Eni ighie eyi ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinegba e ga gue ẹzọ emhi ebubu shi iJesu egbe.

⁴ Igho iPaleti ọ gbo mhila li ogbo, ọ́, “Wa ya pfunu, u suọ iwali ẹzọ ni e gue ẹ shi ẹ egbe?”

⁵ Ama iJesu ọa sọ li ọ. O ri abọ sha iPaleti.

A pfa ẹzọ mu iJesu a ka gbe ọli a

(iMat 27.15-26; iLuk 23.13-25; iJón 18.39-19.16)

⁶ Abi áá li ini o lina ramhi ẹghẹghẹ ukpe iPasova, eri iPaleti ọ rue ọgbọ ọghuo owa ighumha lasele na wẹ abi o ghole wẹ shi.

⁷ Ẹghẹghẹ agho ọmose ọghuo ni a lu iBarabasi ọ la owa ighumha, ni ọ khi ọghuo ẹgbọ ni a mu. Eri a mu ọli shi ugbeli ni ọ gbe ẹghẹghẹ ni a rọ mẹ onyaghu.

⁸ Abi eni ẹgbọ e rọ bhale gbii ya mhila iPaleti ọ riẹle emini ọ kie kpẹ riẹle na wẹ,

⁹ IPaleti ọ mhila wẹ, ọ́, “A nono ni mhi rue oghie iJu abọ a na ẹ?”

¹⁰ Ọ ga lẹsẹ gboo khi itobọ ibiselemhi, ighie eyi ekpodalo-ugamhi e rọ mu iJesu ghi lue.

¹¹ Ama ighie eyi ekpodalo-ugamhi e sẹsẹ ẹgbọ e gueye iPaleti ọ ri ochoghọ wolọ iBarabasi obọ a na ẹwẹ.

¹² IPaleti ọ mhila wẹ, ọ́, “Elọ mhi ke li ọni a lu oghie iJu shọ?”

¹³ E tsesẹ leghe, “A ta li ma ọara apfida.”

¹⁴ IPaleti ọ mhila wẹ, ọ́, “Elọ o zẹ, umhaguetia onoghuo ọ riẹle?” Ama eena e tsesẹ ne, “A ta li ma ọara apfida!”

¹⁵ Ni ọ rọ riẹle emini oo ghole eni ẹgbọ, ọ wolọ iBarabasi abọ-a na wẹ. Ọ́ e gbe iJesu itẹ, ọ rue ọli na wẹ e ka ta li ma ọara apfida.

Ekholi-okhue e ri iJesu li egia

(iMat 27.27-31; iJón 19.2-3)

¹⁶ Eni ekholi-okhue e rue iJesu lo elemhi apfẹ agbala oyi igovunọ. E lu ekholi-okhue apfẹwẹ eni e kpole.

¹⁷ E ri awulu ichẹ ni o khi ẹgholi ibulu, sọ li, e ri igba do arula rughu ọli ukhomhi.

¹⁸ E liẹ ọli, “A da abọ na oghie ọyi ẹgbọ iJu!”

19 E pfino ọli ukpokpo ukhomhi iti ingmi-ingme, e tono ete ku ọli. E de ya wugha li odalo, e nyese ukhomhi na li.

20 Abi e ro ligho ri iJesu li egia se nya, e gueghie ọli oni awulu ichẹ ni o khi egholi ibulu ogho, e nyene egbe ri itsua eyoli so li. Igho e rue ọli vu ya tama ọara apfida.

A ta iJesu ma apfida

(iMat 27.32-44; iLuk 23.26-43; iJon 19.17-27)

21 Abi e ro le, e ya e omose oghuo ni a lu iSamo ni o rote ode oyoli dose, ni o rote asha jele. Igho eni ekholi-okhue e ri itoto mu ọli o tsua ọara apfida oyi iJesu. ISamo ongi iZireni o khi, o gbo khi ita Alezada ali iRufosi.*

22 E rue iJesu bhale ashini a lu iGogota. [Ugua ukhomhi olimhi a ri iGogota ngme]

23 A ri onyo ni a ku ikhumhi na lui Imari shi na li o ro da, ama ọa lama da li.

24 E ta li ma ọara apfida. E kemhi itsua ni o so mholi egbe abo. E ti ebe ro kemhi eni ide eyoli, ni e lese oni o ya te ogbogbo.†

25 Eghẹghẹ agogo itili eluzogbe a ro ta li ma ọara apfida.

26 Emini e keke ro kphase oni ọara apfida kpeda na li khi. Oghie Oyi Egbọ iJu.

27 E li gbo ta ighiatọ etuava ma ọara apfida mama li, ọtuoghuo o la li obo-ita, onokpole o la li obogobo.

28 Ona o ri emini a keke shi Ebe-nopfuase bhale ya tse, ni ọo, "A leli ọli ma ighiatọ."‡

29 Egbọ eni e te epfe agho dose, e pfi itsue manya iJesu, ee nighise ukhomhi, e lie, "Ebanẹke! Yeye ni u ya guoghọ Owa oyi Eshinegba-a, u gbo riẹle o to ogbele ese.§

30 Ro te ọara apfida tiemhie sho ya mie egbe e pfuese."

31 Igho ighie eyi ekpodalo-ugamhi, ali esese Ishi eyi iMosisi e li ri iJesu li egia, e lie egbe we. "O mie egboses pfuese, ama ọa dobe mie egboli pfuese.

32 A ze ni oni Omiepfuese ona, ikhi oghie iZireni, ni o rote ọara apfida tiemhie ni awa me, ni awa mie ọli suo." Eni a li ta ma ọara apfida mama li, e ga li nu we tsue ọli.

Eghuli oyi iJesu

(iMat 27.45-56; iLuk 23.44-49; iJon 19.28-30)

33 Agogo igbeva oguota, obili o bi oni eke a nya. Elemhi iwakati ese oni obili o la ogbe ramhi.

34 Agogo ese o ramhi, iJesu o tsesẹ leghe, o ri unu eoli oyewe lie, "Eloi, Eloi, Lama Sabachi tani?" Emini a ri ona ngme khi, "Eshinegba oyemhe, Eshinegba oyemhe, elo o ze ni u ro tsua mhe pfia."*

35 Abi egbo eghuo ni e migha epfe agho e ro suo khi o ngme na, e ke, "Ri eso shi eke khi o lui Elaja."

36 Omose oghuo elemhi eni egbo o na ya rue isoso so li onyo ni okhe a, o ge ọli shi ukpokpo roli kpe iJesu unu o ro da. Oni omose o ke. "A ze ọli obo, ni awa me ini Elaja o ya bhale ya rue ọli ukhomhi ọara apfida tiemhie."†

37 IJesu o tsesẹ leghe, o ghua.

38 Ukpokpomhi ode ugbakpi ni a ro pfa ode-a shi elemhi Owa Oyi Eshinegba, o rote idane kiese-a asha eva ya to eke.‡

39 Abi okholi-okhue oniemhi ni o migha odalo oni ọara apfida o ro suo abi iJesu o tsesẹ leghe, ni o ro me abi o li ghua, ọo, "Egbegbo lo khi, Omi Eshinegba omose ona o khi."

40 Ikpotoso eghuo e ta pfia bino, iMeli onge iMagidaleni, ali iMeli inyi iJemhisi oni o kpoke, ni o gbo khi inyi iJosisi ali iSalome.

41 Ikpotoso ena e mema deba iJesu ni e ri ukpeloeh khu ọli obini iGalili. Ikpotoso elese ni e deba iJesu bhale iJerusalemu e li ga migha agho.§

Irotọ oyi iJesu

(iMat 27.57-61; iLuk 23.50-56; iJon 19.38-42)

42 Ogbomhi o she mu eke elegho ni o khi ele ni a ro mu egbe kehe ele iyemhe a oyi egbo iJu.

43 IJosefu onge Arimatia, ni o khi oghuo eni e mhesẹ, ni o khi ogbo ni o li mu eloe. Eri o bie kpe ri eloe shi eke kehe Eghiele oyi Eshinegba. O gbe udu le ya gweye iPaleti o rue olimhi oyi iJesu na lue ya to.

* 15:21 Li ze iRom 16.13 † 15:24 Li ze Iwolo 22.18 ‡ 15:28 Li ze Aza 53.12 § 15:29 Li ze Iwolo 22.7; 109.25; iMak 14.58; iJon 2.19 * 15:34 Li ze Iwolo 22.1 † 15:36 Li ze Iwolo 69.21 ‡ 15:38 Li ze Okiali 26.31-33 § 15:41 Li ze iLuk 8.2-3

⁴⁴ O ga sha iPaleti abo khi iJesu o she gbhe gho keke ghua. O lui oni okholi-okhue oniemhi ogho mhila ini iJesu o she gbhe ghua.

⁴⁵ Abi iPaleti o ro rote unu oyi oni okholi-okhue oniemhi ogho suo khi igho o khi egbegbo, o tsua olimhi oyi iJesu na iJosefu.

⁴⁶ Igho iJosefu o de ide, o rue oni olimhi tiemhile oara, o khuli oli, o ri oli to uji ni a to shi eche. O gheghele eche oniemhi guese oni uji.

⁴⁷ iMeli onge iMagidaleri, ali iMeli inyo iJosisi e me ashini a ri oli to.

16

Irote eghuli guale oyi iJesu

(iMat 28.1-8; iLuk 24.1-12; iJon 20.1-10)

¹ Abi ele iyemhea o ro dose se, iMeli onge iMagidaleri, ali iSalome, ali iMeli inyi iJemhisi, e de afu ituale ni epe pfiemhue obo ni wewe e ya khakha li shi idiegbe olimhi oyi iJesu.

² Ogbie-fiefie ni o khi uka, khi ovo o lese ngale, e je atalimhi ni a roli to.

³ Igho e mhila egbe we, "Oghuo o ya gheghele eche unu oni atalimhi-a na awa?"

⁴ Ama abi e ke ro yase alo eke bino, e me khi a she gheghele oni eche ni o gho gbedi unu oni atalimhi-a a.

⁵ Abi e ro lo oni uji, e me ozeo ni o so itsua epfopfo na dogo, khi o shito epfe obita. O sha we abo.

⁶ O o we, "Abo e khi sha e." "iJesu onge iNazareti oni a ta ma oara apfida a nono? O she te eghuli guale. Oa la akana. Ghe ashini a roli to.

⁷ Ama a ke vu, a ka gueye eniye odukhokho eyoli ali iPita khi, 'O she ralo iGalili e khe e. A ya bhale ya e oli shi agho abi o kie kpe gueye e.' "*"

⁸ Eni ikpotso e lasele, e na ya je apfe. Abo e sha we, ulishi oo mu we, ea nu ogbokhoghuo ngme irari khi ulishi o mu we.

[Ebe eni odode eghuo eni a rote keke oni Usomhi Onete ona, ea mholi odada 9-20 oyi ukhomhi 16 ona.]

IJesu o ri egboli khashe iMeli ongi iMagidaleri

(iMat 28.9-10; iJon 20.11-18)

⁹ Abi iJesu o ro rote eghuli guale ele uka se, o ri egbe oli kpe khashe iMeli onge iMagidaleri, oni iJesu o khu ayemhe ebe ishilua rote egbe ya fie.

¹⁰ O vu ya gueye apfe iJesu ni ee vie.

¹¹ Abi e ro suo khi iJesu o she guale khi o la agbo ali khi iMeli ongi iMagidaleri o me oli, ea mie shi oli o.

IJesu o ri egboli khashe eniye odukhokho aava

(iLuk 24.13-35)

¹² Abi a ro me ona se, iJesu o rote ode ododa ri egboli khashe ewe aava abi e li lo elemhi oni eoli.

¹³ E nyene egbe jele, e gbo gueye eniye odukhokho ni e kpole, ama, ea gbo li mie shi we o.

IJesu o ri egboli khashe eni eniye odukhokho ogbaghuo

(iMat 28.16-20; iLuk 24.36-49; iJon 20.19-23; Ika 1.6-8)

¹⁴ Ikpukhokho, iJesu o ri egboli khashe eni eniye odukhokho ogbaghuo abi e ro le eminale. O dese we shi umha-mholi irudunga oyewe, ali umha-nono ni e mie shi emini eni e me lue e ngme abi o ro guale se.

¹⁵ O o we, "A lo elemhi eke agbo nya, a ke gue usomhi onete oyemhe ye ogbokpa.†"

¹⁶ Onini o da mie e suo, ni a da batazi ne, o ya mholi imiepfuese, ama oni oa da miesuo, a she pfa ez o mu oli.

¹⁷ O lele ona o ya ke deba eni e miesuo, e ya ri eva oyemhe khu ayemhe ebe kua, e ya ngme emue onogbo unu.

¹⁸ E ya ri abo eyewe mu enye eke, ini e rie rue ikhumhi ni oo gbe ogbo da, oa ya li we abikhoghuo. E kha ri abo nga eni e ghua egbe, e ya toto."

A rue iJesu nga obini iloghie

(iLuk 24.50-53; Ika 1.9-11)

¹⁹ Abi iJesu Onomhue o ro nu we ngme se, a rue oli nga idane iloghie. O shito ukiekie obita oyi Eshinegba.‡

²⁰ Igho eniye odukhokho eyi iJesu e li fie ya tse abo oni usomhi onete gashe asha kpa. Igho Onomhue o re we gbe ikanya, o ri ikanya onyaloa ni e gbe ri ungmehi oyoli tse.

* 16:7 Li ze iMat 26.32; iMak 14.28 † 16:15 Li ze Ika 1.8 ‡ 16:19 Li ze Ika 1.9-11

Usonhi Onete oyi iJesu iKirisiti ni iLuku O keke

Irokhase

¹ Ebubu ẹgbọ e she rọshẹka keke emini e bhale ya tse nya ẹghẹghẹ oyi anye.

² Ẹzeze abi ẹgbọ eni ẹ gue ungmehi oyi Ẹshinẹgba le, ni e rọte igbaekele ri ẹloe me we abi e li de, igho e li gue we ye anye, ni anye ro ligho keke we.

³ Aborokhia khi eni ingme ena, khi rọte igbaekele mhi te towe okpe, lolu o ro ti mhe ẹloe, ni mhi kuegbe-a keke abi e li de ghi ẹ, yeye iTiofilosi ni a ri ekpe ẹ na,

⁴ Ishegho ni u ro ya lese egbegbi ingme ni e la emini a sese ẹ.

A guele shi eke khi, a ya bia iJonu

⁵ Okpodalo-ugamhi oyi Ẹshinẹgba oghuo ni a lu iZakaraya o ya la o ẹghẹghẹ oyi oghie ni a lu Erodu ni o mhuẹ eke iJudia. Oni iZakaraya o khi otuoghuo igbhogbho ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba ni Abija o li la. A lu ughue oli Enizabẹti ni o khi omiomi Eroni.*

⁶ Oni omose ona ali ughue oli, e khi ẹgbọ ni e pfuase shi odalo oyi Ẹshinẹgba, ni e ri ishi eyi Ẹshinẹgba a gbe akanya.

⁷ Ẹa bia omọ itobọ khi Enizabẹti aga o khi. Wewe ava-ava e she womhe.

⁸ Ẹleghuo, khi ugamhi o te iku ẹgbọ ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba ni iZakaraya o la,

⁹ obọ o mu iZakaraya khi lolu o ya lo Owa oyi Ẹshinẹgba ya tose ituale afu ẹera ukhomhi atete. Igho eni igbhogbho ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba e kie kpe ẹ li.

¹⁰ Abi ẹghẹghẹ ni a ro o tose eni ituale o ro ramhi, eni ẹgbọ ni e bhale shi oni ugamhi, e legba atukpapfe, e so iromhi.

¹¹ Igho aḡeni oyi Ẹshinẹgba o bhale ya migha ukiekie obọ ita oni adido ni a la tose ituale.

¹² Abi iZakaraya o ro me oni aḡeni, o yila, ulishi oo mu oli.

¹³ Ama oni aḡeni oo li, “Khi ze ni ulishi o muẹ, Ẹshinẹgba o she suọ iromhi ni u so. Ughue Enizabẹti, o ya bia omọ ne. IJonu khi eva ni u ya lu oli.

¹⁴ Oni omọ, o ya ri oghẹle ali iregbemu ghi e. Ebubu ẹgbọ e ya ghele shi ubiamhi oyoli.

¹⁵ Irari khi o ya fu shi odalo oyi Ẹshinẹgba. O khi tigbe da onyo ni o toto ghue. Rote ele ni a te ya bia li, o te ya mhuẹ Ayemhe-nopfuase.

¹⁶ Ẹgbọ iZireni ebubu o ya mu pfi bhale deba Ẹshinẹgba Onomhuẹ oyewe.†

¹⁷ Onomhuẹ o ya ghie oli ralo, o mhuẹ ekpabọ ali ayemhe enabi eyi Elaja. O ya mu udu oyi eni e khi ita pfi ni e ke nono ingme oyi imi we. Ẹgbọ eni ẹa kpe ẹ suọ esọ na Ẹshinẹgba, ẹẹ suọ esọ na Ẹshinẹgba abi egbegbi ẹgbọ ẹẹ li. O gbo mu ẹgbọ egbe shi eke khe Ẹshinẹgba.”‡

¹⁸ iZakaraya o ro mhila oni aḡeni, “Seẹ o li ya khuese mhe khi igesikia u ngme? Irari khi mhemhe ali ughuemhe anye she womhe.”

¹⁹ Oni aḡeni oo li, eva oyemhe khi iGebuleni. Mhemhe mhia migha odalo oyi Ẹshinẹgba. Lolu o ghie mhe mhi ka nu e ngme, mhi gue oni usomhi onete ona ye.§

²⁰ Ama ungmehi u ke ya melea ramhi ẹghẹghẹ ni oni ungmehi ona o ro bhale ya tse, itobọ khi u waa mie emini mhi gueye suọ ni o bhale ya tse shi ẹghẹghẹ oyoli.

²¹ Ẹghẹghẹ ni a ngme ena, ẹgbọ e kie migha olase khe iZakaraya. Abọ e sha we, irari khi o she ke tese oni elemhi Owa oyi Ẹshinẹgba dose.

²² Abi o ke ro lasele ọa ke ngme unu. Eni ẹgbọ e te odode lese khi imeke o me oni elemhi Owa oyi Ẹshinẹgba irari khi obọ o ke ro nu we ngme.

²³ Abi ogbele ni iZakaraya o ro ya ga oni ugamhi e ro gba, o je apfe.

²⁴ Igho, ughuoli Enizabẹti oo me. O la ufui owa iki ishe, ọa ke lasele ni ẹgbọ e me.

²⁵ Oni okpotso oo, “Ẹshinẹgba o she riẹle onana na mhe. O mhuẹ isomhemehi na

* 1:5 Li ze 1 Okhe 24.10 † 1:16 Li ze iNoba 6.3 ‡ 1:17 Li ze iMala 4.5 § 1:19 Li ze iDan 8.16; 9.21; iMat 18.10

mhẹ, Ọ rue mhẹ omama egbe le ukpẹloẹ oyi egbọ.”

Aḡeni ọ ɡuele abi a liẹ bia iJesu

26 Uki onuzi-esesa o gba ni Enizabẹti ọ te e me, Ẹshinẹgba ọ ghie aḡeni ni a lu iGebulẹni bhale ẹoli iNazarẹti ni o la eke iGalili.

27 Ọni aḡeni ọ bhale deba omueshi ni ọa leṣe omose ne ni a lu iMeli ni omose ni a lu iJosefu ọọ ɡue. Unuekpẹ oyi iDefidi iJosefu ọ khi.*

28 Ọni aḡeni ọ bhale deba iMeli. Ọ tse ọli, ọọ li, “Moo mueshi! Ẹshinẹgba ọ she khivose ne! Ẹshinẹgba ọ nuẹ la!”

29 Ọni otse ona o ri abọ sha iMeli irari khi ọa leṣe emini otse onana o ngme. Egbe ẹa ke sheshe ọli.

30 Ama ọni aḡeni ọọ li, “Khi ke ze ni ulishi o muẹ, irari khi Ẹshinẹgba ọ she mhọli isomhelemhi ne.”

31 U ya ke me, u bia omọ omose, iJesu wa lu eva oyọli.†

32 Ogbọ oniemi ọ ya khi, Omi Ẹshinẹgba nọ Yagha ne Nya a ya ke lu ọli. Ẹshinẹgba ọ ya rue ukpẹkhomhi eghiele oyi itali iDefidi na li.

33 Ọ ya mhue omhesẹ shi omhue-apfe oyi iGiekọpu agbọagbọ. Eghiele oyọli ọa ya mhue ukpesẹ.‡

34 iMeli ọ mhila ọni aḡeni, ọọ, “Se ingme ni u ngme ena e li bhale ya tse? Irari khi mhi aa leṣe omose ghue.”

35 Ọni aḡeni ọọ li, “Ayemhe-nọ-pfuase ọ ya bhale debe, eghẹghẹ aghọ ekpabọ eyi Ẹshinẹgba nọ Yagha ne Nya e ya tsua rughue, omọ ni u ya bia, ọni ọ pfuase Omi Ẹshinẹgba a ya ke lu ọli.

36 Enizabẹti inyoghuae ni a kpe ẹ lu aga, ọ she liẹ me umemi, iki esesa o la memena, abi ọ tseku khia khi ọ she womhe eghọ, ọ ya bia omọ.

37 Irari khi aa me emini Ẹshinẹgba ọa dobe ẹ riẹle.”§

38 iMeli ọọ li, “Ẹshinẹgba ọ mhue mhẹ. O ka a tse na mhẹ abi u li ngme ọli.” Ighọ ọni aḡeni ọ li vu.

iMeli ọ ya feli Enizabẹti

39 Eghẹghẹ ana iMeli ọ nyanya muno egbe, ọ je ẹoli ni e la epfepfe ute ena eke iJudia.

40 Ọ ramhi apfe oyi iZakaraya, ọ tse Enizabẹti.

41 Abi Enizabẹti ọ rọ suọ otse oyi iMeli, omọ ni ọ la li elemhi ọ mu egbe nyene. Ayemhe-nọ-pfuase o bhale deba li.

42 Enizabẹti ọ khueghie unu a leghe, ọọ li, “Ọni a khivose na u khi elemhi ikpotso. Ọni a khivose na omọ ni u ya bia ọ khi.

43 Oghuo mhi khi, ni inyọ Onomhue oyemhe ọ kọ ya feli?

44 Abi mhi rọ leṣe suọ otse oye, omọ ni ọ la mhẹ elemhi ọ ri oghẹle mu egbe nyene.

45 Ikhivose o khi na ogbọ ni ọ mie ungmemhi ni Ẹshinẹgba ọ ngme khi ọ ya rọli tse.”

Uwolo ikueghie ni iMeli ọ to

46 iMeli ọọ, “Mhi ri ayemhe oyemhe kueghie Ẹshinẹgba.

47 Mhi rọte elemhi ayemhe oyemhe kueghie Ẹshinẹgba Omiepfuese oyemhe.

48 Irari khi ọ yele mhẹ ni mhia mu ẹloẹ le.

Rọte ana vu, egbọ kpa, e ya ke e lu mhẹ, Ọni a khi vose na.*

49 Ipfuase o khi eva oyi Ẹshinẹgba nọ fune, Irari khi ọ riẹle eminiemi na mhẹ.

50 Ọ mhue isomhelemhi na egbọ nya ni ẹ na ulishi oyọli rọte agbhotu ya je agbhotu.

51 Ọ ri abọ eyọli gbe ikanya onyaloa, ọ vese egbọ ni e mhue itiegbenga elemhi isamhi udu eyewe kua.

52 Ọ ti ighie tiemhile eke,† ama ọ yase egbọ ni e ti egbewe tiemhie nga idane.

53 Ọ ri eminete na egbọ ni okiamhi ọọ gbe le.

Ama eni e pfue, ọ ku we epfue abọ-a.

54 Ọ she ri ishiobọ ni ọ shi

* 1:27 Li ze iMat 1.18 † 1:31 Li ze iMat 1.21 ‡ 1:33 Li ze 2 iSam 7.12,13,16; Aza 9.7 § 1:37 Li ze Igbae 18.14

* 1:48 Li ze 1 iSam 1.11 † 1:52 Li ze iJobu 5.11; 12.19

na itawa tse.
 O bhale ya kpaghie egbo iZireni
 eni ega li obo.

⁵⁵ Abi o li shi ishobo
 na agboagbo na Aburaamu
 ali imimi oli,‡
 ni o gbo li nu

ititawa ngme oli agboagbo.”§

⁵⁶ IMeli o nu Enizabeti la iki ese neni o je
 apfe.

Abi a li bia iJoni Oni o o batazi egbo

⁵⁷ Egheghe o ramhi ni Enizabeti o ro ya
 bia, o ya bia omomose.

⁵⁸ Idogbapfe ali egbo eyoli e suo abi
 Eshinegba o somhi elemhi oli. E nu oli
 ghele.

⁵⁹ Ogbele-elele o ramhi ni a ro ya shele oni
 omoma, ee nono ni e lu oli iZakaraya ni o khi
 eva oyi ita li.*

⁶⁰ Inyoli o o we, “Iye! Eva oyoli khi iJoni.”

⁶¹ Eni egbo e oli, “Ogbokhoghwo o la
 unuekpe oye ni o kpe le eva onana ghue.”

⁶² Igho e ri abo nu ita oni omom ngme ro
 mhila li abi a ya ke lu oni omom.

⁶³ O o we, e rue emini a keke emhi e shi
 ali ugba na lue. O keke khi, “Eva oyoli khi
 iJoni.” O ri abo sha we nya.

⁶⁴ Utoghuokpe, unu oyoli o khueghie-a,
 o o ngme, o o kueghie Eshinegba.

⁶⁵ Ulishi oo mu idogbapfe egho nya. Oni
 ungmehi egbo nya e ke ngme asha kpa
 eke iJudia.

⁶⁶ O ri abo sha ogbokpa ni o suo oni ungmehi.
 Ee mhila, “Omoma nabi se ona o ya
 khi?” Irari khi obo oyi Eshinegba o nu oli la.

Uwolo ikuaghie ni iZakaraya o to

⁶⁷ Ayemhe-no-pfuase o tiemhile shi iZa-
 karaya ita oni omom o. O o ngme ungmehi
 aguele, o o lie,

⁶⁸ “Ikuaghie o khi na
 Eshinegba Onomhue oyi iZireni,
 itobokhi o she
 bhale ya pfa
 egbo iZireni eyoli shi eke.

⁶⁹ O rote unuekpe
 oyi iDefidi, omom oyoli,
 mu adenomom Omiepfuese

vule na anye.

⁷⁰ Abi o li rote
 unu emekeguele
 ni e pfuase eyoli
 ena elele shobo,

⁷¹ khi lolu ya tsumhi awa
 obo oyi ebe awa
 ali eni e biselemhi awa.

⁷² Ali khi lolu ya somhelemhi itita awa,
 ni sato ishobo oyoli ni o shi na we,

⁷³ ikhi isheli ni o romhi
 shi emini o gueye ita awa Aburaamu,

⁷⁴ khi lolu ya rue awa
 obo oyi ebe awa le,

ini awa khi ri
 ulishi ga lue

⁷⁵ elemhi ipfuase ali ingeli enete,
 agboagbo kpa.

⁷⁶ Yeye omimhe,
 a ya lue emekeguele oyi
 Eshinegba no Yagha ne Nya;†
 irari khi u ya ralo
 ya be ode-a khe Onomhue.

⁷⁷ Ni u ro gueye egbo eyoli khi
 rote igbe-olamhe-kua na we,
 e te ya mholi imiepfuese.

⁷⁸ Irari khi Eshinegba oyawa
 o o mholi ilelemhi,
 o ya ze ni ovo
 imiepfuese oyoli

o te idane ngale shi awa o.

⁷⁹ Ali ni o rote idane ge
 nga eni e la alo ebili egbe
 ali eni e la okhena eghuli.‡

Ni o ri awa te ode opfomhe.”

⁸⁰ Igho oni omom o lii fu, o lese ingme. O
 la ifui odagbe ifufu ramhi egheghe ni o ro
 laselle tse abo ungmehi oyi Eshinegba ye
 egbo iZireni.

2

*Ubiamehi oyi iJesu
 (iMat 1.18-25)*

¹ Egheghe agho, Oghie Ogositosi iSiza o shi
 ushi a ka leli egbo ni e la ishishi ni igometi
 iRomu e mheshe shi nya.

² Ona o ya khi ileli egbo oni odode ni a kpe
 me egheghe ni iKuirinusi o ro khi igovuno
 shi eke iSiria.

‡ 1:55 Li ze Igbae 17.7 § 1:55 Li ze 1 iSam 2.1-10 * 1:59 Li ze iLey 12.3 † 1:76 Li ze iMala 3.1 ‡ 1:79 Li ze Aza 9.2

³ Ogbogbo ọ je apfe oyọli ya keke eva shi eke.

⁴ IJosefu ọ te ẹoli iNazareti ona eke iGalili li je iBetilemu ona eke iJudia apfe oyi itali ni a bia oghie ni a lu iDefidi shi, oni iJosefu ọ khi unuekpe oyi iDefidi.

⁵ Ọ rue iMeli ni ọọ gue ughue mhue obo je oobo li ya keke eva shi eke. Oni iMeli ọ she me.

⁶ Abi e ro la oobo, oku oo to iMeli.

⁷ Ọ bia omọ omose ni ọ khi omodioli. Ọ ri ide gẹno li yeshi ukpeko ni a ri eminale ẹ shi na elamhako le. Ogba ni a so elamhako shi ọ bia li shi, itobo khi ẹa me asha kushi ashini egbo e ku a shi.

Igẹni e gueye erisumha-kia khi a bia ijesu

⁸ Eni e ri elamhako ẹ kia eghuo, e la oni ukiekie oni ẹoli ri ẹloe e khu elamhako eyewe eliyose.

⁹ Igho ageni oyi Eshinegba ọ bhale deba we agho, ufumhi oyi Eshinegba o ge nyanyanya gase we, ulishi o mu we egbegbo.

¹⁰ Oni ageni ọọ we, “A khi ze ni ulishi o mu ẹ, irari khi usomhi onete ni o ri oghelẹ oniemi ya ghi ogbokpa mhi ro bhale ghi ẹ.

¹¹ Irari khi ogbe ni amo ena, a she bia omiepfuese shi ẹoli oyi iDefidi na ẹ. IKirisiti Onomhue lo.

¹² Emini o ya rohasẹ ẹ khi, a ya me khi a ri ide gẹno omofẹ shi ukpeko ni a ri eminale ẹ shi na elamhako le.”

¹³ Udemhija, igeni ebubu e lasese, e bhale ya ku ma oni ageni, ee to uwolo kueghie Eshinegba. E lie,

¹⁴ “Ufumhi o khi oyi Eshinegba ni ọ la obini o yagha ne. Opfomhe o la eke agbo na ni o mhue isomhelemhi na.”

¹⁵ Abi eni igeni e ro pfi eni e ri isumha ẹ kia shi agho nga idane se, e gueye egbewe, “Awa je eke iBetilemu ya ri ẹloe me onana ni Eshinegba ọ bhale ya gueye awa.”

¹⁶ Igho e nyanya rote agho vu ya je oobo. E bhale ya ẹ iJosefu ali iMeli ali oni omọ khi a roli yeshi ukpeko ni a ri eminale ẹ shi na elamhako le.

¹⁷ Abi eni e ri elamhako ẹ kia e ro me ọli se, ee gueye egbo kpa emini oni ageni ọ gueye we idiegebe oyi oni omọ.

¹⁸ Egbo nya ni e suo emini eni e ri elamhako ẹ kia egho e ngme, o ri abo sha we.

¹⁹ Ama iMeli ọ ri ingme enana nya shi udu, ọ sa ọ, ọ to ẹloe eke.

²⁰ Eni e ri elamhako ẹ kia ee je apfe, e to uwolo kueghie Eshinegba irari ungmehi ni e suo ni e gbo ri ẹloe me, abi a li gue ọli yewe te, igho e li ri ẹloe me ọli.

A lu Ijesu eva

²¹ Efe eleli o ramhi ni a ro ya shele ọli a, a lu ọli eva ijesu, ni o khi eva ni ageni oyi Eshinegba ọ lu ọli neni a me umemhi oyọli.*

A ri Ijesu lo Owa ugamhi

²² Abi eghẹghẹ irọpfuase oyi iJosefu ali iMeli o ro ramhi abi Ushi oyi iMosisi o ngme, iJosefu ali iMeli e rue oni omọ bhale iJerusalemu deba Eshinegba.

²³ Abi o li la ushi oyi Eshinegba khi, “Omọ odode ni ọ kueghie okpotso elemhi a, ọ khada khi omose ne, a ri oni omọ ke nga Eshinegba obo.†

²⁴ A rue ipfeli inekhukhu aava ro riele iluasobo na li abi Ishi eyi iMosisi o ngme.‡

²⁵ Omose oghuo ọ la ọ ni a lu iSamọ ni ọ la eke iJerusalemu, Ayemhe-no-pfuase o la li egbe. Ọ khi ogbo ni ọ gue ngeli ni ọ migha khe Omiepfuese ni ọ ya mie egbo iZireni pfuese.

²⁶ Ayemhe-no-pfuase ọ she kpe gueye ọli khi ọa ya ghu-a neni ọ ro ya me iKirisiti ni Eshinegba ọ shobo khi lolu ya ro bhale.

²⁷ Ayemhe-no-pfuase ọ kpha li so, ọ rue ọli lo elemhi apfe na owa oyi Eshinegba abi ita ijesu ali inyọli e ro rue ijesu bhale ni a ro riele na li abi Ishi eyi iMosisi o ngme.

²⁸ ISamọ ọ mu oni omọ shi abo, ọ kueghie Eshinegba, ọọ,

²⁹ “Ita ni ọ fune,
abi u li shobo na mhe,
ze ni u roli tse na mhe
ni mhi ghu shi opfomhe.”

³⁰ Irari khi alo eyemhe,
e she me Omiepfuese
ni u ghie bhale.

³¹ Ni u she ro ghi agbo nya.

³² Akpa ni o ri
oghuhemhe oyi Eshinegba

* 2:21 Li ze iLev 12.3; iLuk 1.31 † 2:23 Li ze Okiali 13.2,12 ‡ 2:24 Li ze iLev 12.6-8 § 2:32 Li ze Aza 42.6; 49.6; 52.10

a khasẹ ẹgbọ iJeta na alo ebili,§
ni o ri ufumhi ẹ na
iZireni ẹgbọ eye.”

³³ Abọ e sha ita ali inyọ oni omọ abi e rọ suọ khi a ngme eni ingmemhi ena shi oni omọ egbe.

³⁴ ISamọ ọ sọ iromhi na wẹ, ọọ iMeli, “Eri ibhale oyi omọ onana ó ya ri ebubu ẹgbọ de, ọ ri ebubu vule eke iZireni, ọ gbo khi irokhasẹ ni ẹgbọ e ya ke ngme emini ẹa ti shi egbe.

³⁵ Ni a rọ bhale ya ẹ khi osheli oyi isamhi eyi ebubu ẹgbọ e khueghie-a, yeyẹ oyẹ u ya mẹ oya abi oni a sọ ọgbhoro udu.”

³⁶ Okpotso ọghuo ni ọ khi ọmekeguele ni a lu Ana, omi iFanuẹli na unuekpẹ oyi Asha, ọ li la akaghọ. Ikpe ishilua ọ nu ọdọli la ughue ni oni ọdọli ọ rọ ghua.

³⁷ Oni okpotso ọna ọa gbo ye ughue ramhi ni ọ rọ gbe ikpe egbhue ali ene. Ọa gbo tigbe rọte Owa oyi Ẹshinegba vu. Ọọ pfi azumhi ẹlẹ ọguota ali ẹlẹ iyosẹ.

³⁸ Abi ọ rọ lole deba iJosefu ali iMeli oni ẹghẹghẹ, ọ kuẹghie Ẹshinegba, Ọ gue ingme oyi oni omọ ye ẹgbọ kpa ni e la aghọ ni e migha khe ipfasheke oyi iJerusalemu.

³⁹ Abi iJosefu ali iMeli e rọ riẹlẹ abi Ishi eyi iMosisi o ngme se, ee je apfẹ oyewẹ obini iNazareti na eke iGalili.*

⁴⁰ Oni omọ ọọ fu, ọ mhue ekpabọ, ọ mhọli ilẹsingme khi ilẹsingme, ekpabọ oyi Ẹshinegba o la li egbe.

Ijesu ọ bhale Owa ugamhi abi ozele

⁴¹ Ukpe kpa ita iJesu ali inyọli e rọ je iJerusalemu ya li ukpe iPasova.†

⁴² Abi iJesu ọ ke rọ gbe ikpe igbeva, e ye shi ukpe iPasova oyewẹ abi e kie kpẹ ẹ li.

⁴³ Oni ukpe o pfo li se, itali ali inyọli ee je apfẹ, ama iJesu ọ kie la iJerusalemu, itali ali inyọli ẹa lẹsẹ khi ọ kie la ukhokho.

⁴⁴ E dabi khi ọ nu wewẹ kia. E she kia ẹlẹghuo gbada ẹa mẹ ọli, e nono ọli ifuabọ apfẹ ali emole wẹ ni e ga kia.

⁴⁵ Abi e rọ mẹ khi wewẹ ẹa mẹ ọli, e nyenẹ egbe ukhokho je iJerusalemu ya nono ọli.

⁴⁶ Ẹlẹ nuzi-esẹ, e tigbe mẹ ọli khi ọ la owa ugamhi nu esesẹ Ishi eyi iMosisi shitọ, ọ ku esọ-a a shi emini e sesẹ, ọ mhila wẹ omhila.

⁴⁷ Ilẹsingme oyọli ali abi ọ li i gbaghie ogbọ-a, o ri abọ sha ọgbokpa ni ọ suọ li.

⁴⁸ Abi itali ali inyọli e rọ mẹ ọli, abọ e sha wẹ. Inyọli ọọ li, “Omọ elọ o zẹ ni u rọ li anye na? Ode o she nuẹ ni anye te ẹ nono ẹ.”

⁴⁹ IJesu ọ mhila li, “Elọ o zẹ ni a rọ nono mhe? Aa lẹsẹ khi mhi mema ya la owa oyi itamhe?”

⁵⁰ Ama ọa ye wẹ abi ọ li sọ wẹ ọ.

⁵¹ Ighọ ọ li deba wẹ je iNazareti, ọ ri ungmehi oyi itali ali inyọli gbe akanya. Ama inyọli ọ genọ ingme ena nya shi udu.

⁵² Ighọ iJesu ọọ womheloe elemhi ẹgbhali ali idiegbe, ẹgbọ ali Ẹshinegba e nono ingme oyọli.‡

3

Itsabọ oyi IJoni Oni ọọ batazi ẹgbọ (iMat 3.1-12; iMak 1.1-8; iJon 1.19-28)

¹ Abi o rọ gbe ikpe igbeshe ni oghie iSiza ni a lu iTiberusi ọ rọ khi oghie, oni ẹghẹghẹ iPotiusi iPaleti ọ rọ li khi igovunọ shi eke iGalili ali eke iJudia. Ẹghẹghẹ aghọ Erọdu ọ rọ ọ mhẹsẹ shi eke iGalili. Inyoghuo ọli, ikhi iFilipu ọ mhẹsẹ ẹ shi eke Iturea ali eke iTirakonitisi. Oghie iLisaniasi, ọ mhẹsẹ shi eke Abilini.

² Ẹghẹghẹ ni Anasi ali iKefasi e rọ khi eni e kpeda nya na ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinegba, Oni ẹghẹghẹ ungmehi oyi Ẹshinegba o rọ bhale deba iJoni omi iZakaraya, elemhi ifu ọdagbe ifufu.

³ Ọ rọ tse abọ eke iJodani nya kiakia. Ọ liẹ, “A mu nyenẹ rọte olamhe eyeẹ lasele ni a batazi ni a rọ gbe olamhe eye ẹ kua na ẹ.

⁴ Abi a li keke ọli shi ebe Azaya ọmekeguele, ni ọ rẹ, “A ya suọ khi ogbọ ọ la ifu ọdagbe ifufu ẹ tsesẹ.

Ọọ liẹ,
riẹlẹ ode shi eke
khe Onomhue,
‘Be ode ni o sheshe
na Onomhue’

⁵ A ka tsua eke suli igbilimhi eke nya, a gbomọ ute ogbogbọ tiemhie eke, e mele ugbereke-a.

* 2:39 Li zẹ iMat 2.23 † 2:41 Li zẹ Okiali 12.1-27; iDeut 16.1-8 ‡ 2:52 Li zẹ 1 iSam 2.26; Ekpi 3.4

A ka ri ode na gēnē-gēnē
mele eni sheshe-a,
ena fuonyo-fuonyo,
a ku wẹ gbe lẹghe.

⁶ Ogbokpa o ya mẹ
Imiepfuese oyi Eshinegba.”*

⁷ Ebubu ẹgbọ e fiẹ bhale deba iJoni ni o batazi wẹ, iJoni o rẹ wẹ, “Eẹ enyẹ ifue, oghuo o tse agua yẹ ẹ a na, khi ẹghẹghe ofu oyi Eshinegba o o bhale?”†

⁸ A ke ngeli angeli imu-nyenẹ, a khi ke liẹ, ‘Aburaamu o khi ita anye.’ Irari khi abi o li mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ khi, Eshinegba o doḅẹ ya rọte echẹ ena wolọ eniyẹ lasele na Aburaamu.‡

⁹ A she rue uze shi ekẹ ni a rọ ya rọte imhili ẹera te eni ẹera gbe, oora kpa ni ọa da mọ udumhi onete ne, eri a ya toli gbe, a tose ọlia.”§

¹⁰ Eni ẹgbọ e mhila iJoni, “Sẹ anye ke li ya kia mena?”

¹¹ IJoni o o wẹ, “Oni o mhue iwulu eva o ka rue oghuo o na ogbọ ni ọa mhue. Oni o mhue eminale o ka kemhi na oni ọa mhue.”

¹² Emionoga eghuo e li bhale deba li ni a batazi wẹ. Eẹ ọli, “Osesẹ, sẹ anye li ya kia?”*

¹³ O o wẹ, “A khi ke miono oga doḅẹ ingme ni ẹẹ a ke miono.”

¹⁴ Ekholi-okhue eghuo e mhila li, “Sẹ anye li ya kia?” O o wẹ, “A khi ri itoto rue ikpagho ni ẹa khi e yẹ ẹ, a khi ke gbo gue ingme ni ẹa la ogbọ egbe shi ọli egbe. A zẹ ni ifata eye ẹ e bu ẹ.”

¹⁵ Egbe e mu eni ẹgbọ, e ri udu oyẹ wẹ khokho ini iJoni o khi oni Omiepfuese ni áá ngme.

¹⁶ Ama iJoni o o wẹ, “A mẹ mhi rọ batazi ẹ, ama ogbọ o o bhale ni o toto doḅẹ mhe, ẹkuẹ ni o sọ shi owe, mhi aa fu tẹ ni mhia taghie ọli-a. O ya ri Ayemhe-no-pfuase ali erali batazi ẹ.

¹⁷ O mu ukpokpo ni a to akhuli ni o zẹ epfia sọ oyọli mhue obọ. Lọli o rọ la ashini a la kpishi ado a ke pfiẹ ado-a. O o ti egbegbi ado ni e la o o gbili, o sọ wẹ ẹ shi ikpulu tsua ya shi owa eminale. Ama o ya ri erali ni ẹa ya a pfu ghue tose efuẹ wẹ-a.” ¹⁸ Ode ebubu

iJoni o te tse abọ ungmehi oyi Eshinegba yẹ wẹ, o o liẹ wẹ e mu ingeli eyẹ wẹ pfi.

¹⁹ IJoni o gue emhi ebubu yẹ oghie Erodu ni o o riele ni ẹa ti, ali o gbo gueye ọli khi ọa gue kia ni o rue Erodiasi ni o khi ughue iFilipu inyoghua ọli shi.

²⁰ Itobọ ona, Erodu o riele ingmobe ni o rue nga o, o ya mu iJoni shi owa ighumha.†

Ibatizi oyi iJesu

(iMat 3.13-17; iMak 1.9-11)

²¹ Abi iJoni o rọ batazi eni ẹgbọ o se, o li batazi iJesu. Abi iJesu o li sọ iromhi, idane o khueghie-a.

²² Ayemhe-no-pfuase o li abi anekhukhu rọte idane tiemhile shi ọli egbe. Uruli o rọte idane ngme, o o, “Omimhe u khi. Mhi i nono ingme oyẹ gba, irari khi u ma ri egbe ẹ mu mhe.”‡

Unuekpe oyi iJesu

(iMat 1.1-17)

²³ Ikpe uye ali igbe iJesu o gbe ni o rọ gbe ikanya eyọli ekẹ le. O khi omi omose ni a lu iJosefu abi ẹgbọ e kie li khokho li shi, iJosefu ni o khi omi Eli.

²⁴ Omi iMatati ni o khi omi iLevi, ni o khi omi iMelki, ni o khi omi iJana, omi iJosefu.

²⁵ Ni o khi Omi iMatatiasi, omi Emosi, omi iNaumu, omi Esili, omi iNagai,

²⁶ Omi iMaati omi iMatatiasi, omi iSemeini, omi iJosechi, omi iJoda,

²⁷ Omi iJoana, omi iResa, omi iZerubabeli, omi iShaliteli, omi iNeri.

²⁸ Omi iMelki, omi Adi, omi iKosamu, omi Emadamu, omi Eri,

²⁹ omi iJoshua, omi Eliaza, omi iJorimu,

omi iMatati, omi iLevi, ³⁰ omi iSamọ, omi iJuda, omi iJosefu, omi iJonamu, omi Eliakimu.

³¹ Omi iMelea, omi iMena omi iMatata, omi iNatani,

* 3:6 Li zẹ Aza 40.3-5 † 3:7 Li zẹ iMat 12.34; 23.33 ‡ 3:8 Li zẹ iJon 8.33 § 3:9 Li zẹ iMat 7.19 * 3:12 Li zẹ iLuk 7.29 † 3:20 Li zẹ iMat 14.3-4; iMak 6.17-18 ‡ 3:22 Li zẹ iGbae 22.2; iwolo 2.7; Aza 42.1; iMat 3.17; iMak 1.11; iLuk 9.35

omi iDefidi,
 32 omi iJese,
 omi Obedi, omi iBoazi,
 omi iSamọ, omi iNashoni,
 33 omi Aminadabu,
 omi Adimi, omi Ani,
 omi Ezironi, omi iPerezi,
 omi iJuda,
 34 Omi iGiekopu,
 omi Aziki, omi Aburaamu,
 omi iTera, omi iNaọ.
 35 Omi iSerugu, omi iReu,
 omi iPelegi, omi Eba,
 omi iSheła,
 36 omi iKenani,
 omi Afazadi, omi iShemu,
 omi iNoa, omi iLameki,
 37 Omi iMetusela, omi Enoki,
 omi iJaređi, omi iMaalaleli,
 omi iKena,
 38 omi Enoshi,
 omi iSeti, omi Adamu,
 Omi Eshinegba.

4

Imufe oyi iJesu

(iMat 4.1-11; iMak 1.12-13)

1 Ijesu o rọte okẹ iJodani jele, Ayemhe-nọ-pfuase o vọli egbe. Oni Ayemhe o rue ọli je odagbe ifufu,

2 Okphaghie o la oobọ mu ọli fe el-emhi ogbele egbhuẹva. Oa le emhikhoghuo ogbele ingme ni a ngme ena. Ikpukhokho o okiamhi oo gbe ọli.

3 Okphaghie ọọ li, “Ini u lese khi Omi Eshinegba u khi, weẹ oni eche ona o mele ibuledi-a.”

4 Ama iJesu ọọ li, “A she keke ọli shi Ebe-nọ-pfuase khi ọa khi eminale tse o ri agbo a na ogbo.”*

5 Igho okphaghie o rue ọli nga ashini o yagha egbegbo, o ri eghiele na agbo nya khase ọli.

6 Oo li, “Mhi ya ri itoto ali epfue ni e la agbo nya ne, irari khi a she rewe na mhe, oni o ghole mhe mhi ya rue we na.

7 Irarigho, lese nyese ukhomhi na mhe tse, eye ena nya e ke ya khi.”

8 Ijesu o ro ọli, “A she keke ọli shi ebe no pfuese. Ke ga Onomhue Eshinegba oye, lolighuo kpe u ya ke ga.”†

9 Oni okphaghie o ke rue ọli bhale iJerusalemu, o roli migha ashini o yagha ne ukhomhi owa ugamhi oyi Eshinegba, ọọ li, “Ini Omi Eshinegba u khi, te akana ji tiemhi.”

10 Irari khi a she keke ọli shi Ebe-nọ-pfuase khi,

“Eshinegba o ya ghie igeni eyoli,
 e ka kpe abo rue.”‡

11 E ya ri abo tsua e idane,
 ini u khi khi owe shi eche.”§

12 Ijesu o ọli, “A she keke ọli shi Ebe-nọ-pfuase, ‘Khi mu Onomhue Eshinegba oye fe bino.’”*

13 Oni okphaghie o mu iJesu fe se, o ze ọli obo ne, o ke migha khe eghẹghẹ olese.

*Ijesu o rọte iGalili gba akanya oyoli eke le
 (iMat 4.12-17; iMak 1.14-15)*

14 Ijesu o nyene egbe bhale iGalili, ekpabo eyi Ayemhe-nọ-pfuase e roli gbe ikanya. A suọ eko ingme oyoli asha khi asha.

15 O la owa ugamhi oyewe sese. Wewe nya e kueghie ọli.

Egbo iNazareti e kie iJesu

(iMat 13.53-58; iMak 6.1-6)

16 O je eke iNazareti obini o la fu vule, igho ogbele iyemhea, o lo owa ugamhi abi o kie kpe e li. Igho o vule migha a ze ebe.

17 A rue ebe oyi Omekeguele Azaya mholi ọli obo. O naghie ọli-a, O me ashini a keke ọli shi khi.

18 “Ayemhe oyi Eshinegba
 o la mhe o,

irari khi o she ze mhe
 ni mhi ke gue usomhi onete
 oyi Eshinegba ye
 eni ea mhue.

O ghie mhe mhi
 guele khi mhi
 ya rue eni a mu
 shi owa ighumha lasele,
 ni mhi khueghie ezalo alo-a,
 mhi pfuese eni a na osoli.

19 Ni mhi ro gue le khi

* 4:4 Li ze iDeut 8.3 † 4:8 Li ze iDeut 6.13 ‡ 4:10 Li ze Iwolo 91.11 § 4:11 Li ze Iwolo 91.12 * 4:12 Li ze iDeut 6.16 † 4:19 Li ze Aza 61.1-2

isomhelemhi oyi Eshinegba
o she ramhi.”†

20 O ze se, o khili oni ebe, o rue ọli na ọni o ri ẹloe a khu oni ugamhi, O shito, igho ọgbokpa ni o la oni owa ugamhi o wolọ alo shi ọli egbe.

21 Igho ọli gueye we, “Amo, emini mhi ze lena o bhale ya tse shi e eso.”

22 Ogbokpa o ngme onete oyoli. Abi e ro bhale ya e ingmemhi onyaloa ni e rote ọli unu u lasele, e mhila, “Ona ọa she khi omi iJosefu?”

23 Ijesu o ọ we mhi lese khi a ya ri ekpita lie mhe, “Obo, ri egbe e ze. ‘A ya gbo lie mhe la akana gbe ikanya onyaloa ni u gbe obini iKapanomu.’ ”

24 “Abi o li mhi li gue ọli e ye e khi, aa mu ekpe e na omekeguele ẹoli oyoli.‡

25 Mhi gueye e khi esamhi-olimhi ebubu e la eke iZireni eghẹghe oyi Elaja, ni amẹ o ro mu ikpe ese ali ukhukhui ni ukpokpomhi okiamhi o ro pfi oni eke nya. §

26 Abi o tseku khi igho, aa ghie Elaja ghi ongewe okhoghuo, se ni osamhi-olimhi na iZarifati ni o la eke iSidoni.*

27 Ebubu egbo ni efafe e mu e gbo la eke iZireni eghẹghe oyi Elasha Omekeguele, ni o ro khia khi aa me ongewe okhoghuo ni a ro ze, se ni iNamani ongi iSiria.”†

28 Igho elemhi e li bi eni e la elemhi oni owa ugamhi nya abi e ro suọ ungmehi ona.

29 Igho e vule khu ọli oni ẹoli ya fie. E rue ọli bhale eseso ute oyi oni ẹoli, ni wewe e ba pfi ọli ya tiemhi.

30 Ama o rote we ifuabo ya lase, o vu.

Ijesu o khu omose oghuo ayemhe okphaghie egbe-a

(iMak 1.21-28)

31 Igho ijesu o tiemhi ẹoli iKapanomu ni o la iGalili ẹle iyemhe, o sese eni egbo.

32 Emini o sese we e ri abo sha we, irari khi ekpabo e la ungmehi oyoli.‡

33 Omose oghuo o la oni elemhi owa ugamhi ni o mhuẹ ayemhe okphaghie. O tseşe leghe.

34 “Ghi e! Elo wa nono anye egbe, ijesu na iNazareti? Eri u bhale ya pfuse anye-a?

Mhi lese oni u khi, ye ye u khi oni o pfuase oyi Eshinegba.”

35 Igho ijesu o tseşe ku ọli, “Khukhu unu, rote ọli egbe lasele.” Igho oni ayemhe okphaghie o mu oni omose pfi eke kpo ukpeloe oyi eni egbo nya, o lase ọli egbe le, ama ọa kuale ọli utse.

36 Oni ingme o ri abo sha eni egbo, e mhila egbe, “Obo aa me oseşe onana? Itobo khi afu ali ekpabo o ro ro mhesẹ na iyemhe okphaghie, eni iyemhe e suọ eso na li, e na ya lase!”

37 Igho eva oyoli o gbhiaku ashakpa.

Ijesu o ri ebubu egbo ze

(iMat 8.14-17; iMak 1.29-34)

38 Ijesu o te oni owa ugamhi fie, o je owa oyi iSamọ, o bhale ya e khi iba ne fune ee to ogo iSamọ oni okpotso. E gueye ijesu o kpaghie oni okpotso obọ.

39 Igho ijesu o nyese egbe ti mama li, o khu eni iba, igho eni iba e lase ọli egbe le. Aghoaghọ oni okpotso o vule, o ọ feli we epfese.

40 Abi ogbomhi o ke ro mu eke, a tsua ebubu egbo ni e mhọli ighuamhi ododa bhale ghi ijesu, o ri obọ nga we ukhomhi, o rewe ze nya.

41 Iyemhe ebe e gbo li rote ebubu egbo egbe ya lase, eni iyemhe e tseşe, e lie, “Omi Eshinegba u khi oo!” Ama ijesu o dese we, ọa ze ni e ngme, irari khi e lese ọli khi Omiepfuese o khi.

Ijesu o tse abo elemhi owa ugamhi

(iMak 1.35-39)

42 Ogbe o gbe-a, ijesu o te oni ẹoli je ashini o da-ya, eni egbo ee nono ọli. Abi e ro me ọli, ẹa ke ze ọli vu.

43 Ama o gueye we, “Mhi mema ya gue ungmehi onete oyi Eghiele oyi Eshinegba ye ẹoli eni e kpole, itobo khi emini o ze ni Eshinegba o ro ghie mhe bhale na.”

44 Igho o kiele tse abo kia eni owa ugamhi ni e la eke iJudia gase.

5

Ijesu o lu eniye odukhokho eni odode

(iMat 4.18-22; iMak 1.16-20)

‡ 4:24 Li ze iJon 4.44 § 4:25 Li ze 1 Ighie 17.1 * 4:26 Li ze 1 Ighie 17.8-16 † 4:27 Li ze 2 Ighie 5.1-14 ‡ 4:32 Li ze iMat 7.28-29

1 Ogbeleghuo khi iJesu o nu egbo migha ukiękię okę ni o khishi na iGenęsaręti, eni egbo e le gasę ọli ri esọ o shi ungmemhi oyi Eshinegba*

2 O me oko-okę eva epfepfe oni okę, ni egbo eni e gbe ifele e ze obọ shi agho. Eni egbo ee yeghe iga ni e roo gbe ifele-a.

3 Ijesu o lo elemhi oghuo ni o khi oyi iSamọ, oo iSamọ o gua li ti lase oni egele oni okę deęe. Igho o shito oni oko-okę onięmhi, oo sesę we.

4 Abi o ro sesę we se, oo iSamọ, "Pfi aga lo ashini o limhi ni o mu ifele."

5 ISamọ oo li, "Oga, a-ooyose anye te e rosheka ini anye mu ifele, anye a mu emhikhoghuo. Ama itobo khi u ngme gho, mhi ya pfi aga lo."†

6 Abi e ro pfi aga lo oni okę, e mu ifele ni e bububu, ni o ri aga eyewe kphuru-a.‡

7 Igho e ri obọ lu apfewe ni e ga ro gbe ifele, ee e bhale ya kpaghie wewe obọ. E muno eni ifele kulo oko-okę eni e kpole. Eni oko-okę e vo ifele ya ramhi unu, ni eni ifele e ro khose eni oko-okę ramhi ni e ro tiemhi udi oke.

8 Abi iSamọ iPita o ro me ona, o de ya yeshi awe eyi iJesu, oo li, "Kpekpe ke vu ni u ze mhe obọ, irari khi ona olamhe mhi khi."

9 Abọ e sha li ali egbo ni e nu ọli la agho, itobo ifele ebubu ni e mu.

10 Igho abọ e li sha iJemhisi ali iJonni imi iZebedi, ni e khi enuzava eyi iPita. Igho iJesu oo iSamọ, "Khi ke na ulishi. Rote amo vu, egbo u ke e ke muno."

11 Igho e tialo oko-okę onięmhi eyewe ngale egele.

Ijesu o ri omose ni efafe e mu toto
(iMat 8.1-4; iMak 1.40-45)

12 Abi iJesu o ro la eoli oghuo, omose oghuo ni efafe e mu o bhale deba li. Abi oni omose o ro me iJesu, o de ya yeshi ọli odalo, o lema li, oo li, "Onomhue, ini o ghole e, u dobe ya remhe ze."

13 Ijesu o nise obọ-a ro ti oni omose, oo li, "O ghole mhe, khi oni o ze." Aghoagho eni efafe e lase ọli egele.

14 Igho iJesu o tse agua ye ọli, oo li, "Khi gweye ogbokhoghuo, eri-tse ka ri egbe

e khase okpodalo-ugamhi ni u riele iluasobo ikhue-pfuase ni iMosisi o mhesę na e, egheghe agho ni o khi otsele na we."§

15 Igho ingme oyoli oo gbhiaku shi o. Ebubu egbo e bhale deba li ni e ro me asha suọ ungmemhi oyoli ali ni o gbo rewe ze elemhi iwali ighuamhi ododa.

16 Ama eri iJesu oo bi egbe-a je ashini o da-ya, o ya so iromhi.

Ijesu o ro omose ni o ghu abọ ali awe-a toto

(iMat 9.1-8; iMak 2.1-12)

17 Eleghuo abi iJesu o li sesę, egbo iFarisi ali eni ee sesę Ishi eyi iMosisi ni e te eoli iGalili ali eke iJudia ali iJerusalemu bhale, e shito agho. Igho Eshinegba o li ri ekpabo na li ro ri eni ee ghua toto.

18 Egbo ni e tsua omose oghuo ni o ghu abọ ali awe a bhale, e nono abi e li ya roli lo oni owa bhale odalo oyi iJesu.

19 Abi e ke ro me khi wewe ea me asha, itobo khi egbo e bu dose, e nga ukhomhi oni owa, e ri ili ge ọli abi o yeshi iya egho, e rote ekpha roli tiemhile shi iteva egbo, e ro li shi odalo oyi iJesu.

20 Abi iJesu o ro me abi irudunga oyewe oo fu, oo oni omose, "Omue, a she gbe olamhe eye kua ne."

21 Eni egbo iFarisi ee sa udu oyewe, e lie, "Oghuo oni ogbo ona o khi ni oo pfi unu-a, oghuo o dobe e gbe olamhe kua, seę ni Eshinegba lolighuo?"

22 Ijesu o lese emini e sa, o mhila we, "Elo o ze ni a ro sa isamhi enana a shi udu oyeye."

23 Onoghuo o ya kele ogbo ngme ne? 'A she gbe olamhe kua ne,' ali, 'Vule ke kia,'

24 Emini o ze ni a ro me na khi ni a ro lese lo khi Omi Ogbo o mholi afu shi elemhi agbo ni a ro gbe olamhe kua." Oo oni omose ni o ghu abọ ali awe-a egho, "Mhie u vule, rue iya oye, ni u ke je apfe."

25 Utoghuo kpe o vule migha odalo oyewe, o rue iya ni o ro yeshi mhue obọ, o je apfe, oo kuęhie Eshinegba.

26 Abọ e sha eni egbo nya, ee kuęhie Eshinegba. Abọ e sha we, ulishi o mu we, ee lie, "Awa me oshabo amo."

* 5:1 Li ze iMat 13.1-2; iMak 3.9-10; 4.1 † 5:5 Li ze iJon 21.3 ‡ 5:6 Li ze iJon 21.6 § 5:14 Li ze iLev 14.1-32

*Ijesu o lu iLiva o deba lue
(iMat 9.9-13; iMak 2.13-17)*

²⁷ Onana o dọse se, o fiẹ lase, o me omionoga ni a lu iLiva khi o shito elemhi okhola oyoli ni o la mie oga, ijesu o o li, “Deba mhe.”

²⁸ Igho iLiva o vule, o ze emini oo rieḷe obo, o deba li.

²⁹ Igho iLiva o nye ekhe, o lu ukpokpomhi ukue na ijesu shi apfe oyoli. Emionoga ebubu ali egbọ elese ni e bu e li bhale shi oni ukue, e nu we le emhi.

³⁰ Ama egbọ iFarisi ali eni e sese ishi ee woḷo khasẹ eniye odukhokho eyi ijesu, ee lie, “Elo o ze ni o ro nu emionoga ali ena olamhe e e le eminale?”*

³¹ Ijesu o so we o, oo we, “Oni oo to, oo ye apfe obo.

³² Mhi aa bhale ni mhi ro ya lu egbọ ni e pfuase ne, ama ena olamhe mhi bhale ya lu, ni e ro mhuẹ imiepfuese.”

*A mhila ijesu ogbo ingme azumhi
(iMat 9.14-17; iMak 2.18-22)*

³³ Egbọ eghuo e mhila ijesu, “Elo o ze khi eniye odukhokho eyi iḷoni ali eniye odukhokho eyi iFarisi e pfi azumhi, ni eye e ro le ni e ro da?”

³⁴ Ijesu o so we o, “A lie me gho khi a ri epfese ni e nu odo omueshi onogbo shito o pfi azumhi, ini oni odo omueshi o nu we la agho?”

³⁵ Ama khi eghẹghẹ oo bhale ni a ro ya rue odo omueshi iteva oyewe le, eghẹghẹ agho, e ya pfi azumhi.”

³⁶ O ze okhe irokhokho onana khasẹ we, oo, “Ogbokhoghuo o ya ya khi ode onogbo ya gbela ma ode onodio, ini o ligho, eri o mema ya khi oni ode onogbo-a shi afue. Ini a gbela ode onogbo ma onodio, ea ya li abeghuo.

³⁷ Wexhi eri ogbo o ya ku onyo onogbo shi akpaba oyi ekuẹ-ẹlamhi onodio, ini ogbo o li gho, eri oni akpaba o ya nyan-a, oni onyo o ku kua, oni akpaba o li opfu-a. [Akpaba ekuẹ ẹlamhi egbọ iju e ku onyo o shi.]

³⁸ Onyo onogbo a ku e shi akpaba onogbo.

³⁹ Aa me ogbo ni o ya da onyo onodio se, ni o tigbe ya mhila onyo onogbo, irari khi o ya lie khi onodio o ti ne.”

6

*Ingme ogbele iyemhea oyi egbọ ifu
(iMat 12.1-8; iMak 2.23-28)*

¹ Ogbele iyemhea, ijesu ali eniye odukhokho eyoli e rote ifu ishemhi iakpa dọse, e be eni iakpa mhuẹ abo, e kphali ikpamhi we le.*

² Egbọ iFarisi eghuo, e mhila we, “Elo o ze ni a ro gbe ushi ona ogbele iyemhea-a?”

³ Ijesu o so we o, oo we, “Aa kpe ze emini iDefidi o rieḷe abi okiamhi o ro gbe oli ali apfoli?”

⁴ Abi o li lo Owa oyi Eshinegba ya rue ibuledi ni a ro o ga Eshinegba le, ni o gbo ro na apfoli le. Eri a ghue oni ibuledi ogho, se ni ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba tse e le oli.”†‡

⁵ Lolli ijesu o ro oo we, “Onomhuẹ oyi ogbele iyemhea Omi Ogbo o khi.”

*Omose ni o ghu obo-a
(iMat 12.9-14; iMak 3.1-6)*

⁶ Igho elelese ni o khi ogbele iyemhea, ijesu o la elemhi owa ugamhi sese egbọ. Omose oghuo o la agho ni obo ita oyoli o ghua.

⁷ Eni egbọ iFarisi ali esese Ishi eyi iMosisi e nono emini wewe e ro ya mu umhaguekia shi ijesu obo. Igho e li to oli okpe ini o ya ri ogbo ze ogbele iyemhea oyi egbọ iju.

⁸ Ijesu o lese isamhi eyewe oo oni omose ni o ghu obo oghuo-a egho, “Vule migha ana, ni ogbokpa o lolo ke me.” Igho oni omose o vule migha we iteva.

⁹ Ijesu oo, “Mhie i, onoghuo ushi oyi awa o lama shi ogbo o rieḷe ogbele iyemhea? Ni a ro rieḷe onete abi ni a ro rieḷe onobe, ni a ro tsumhi agbo oyi ogbo, abi ni a ro pfuse oli-a?”

¹⁰ O bino we gase nya, oo oni omose o nise obo-a. O ligho. Oni obo o nise a.

¹¹ Ama elemhi e bi we egbegbo, e gba ugbamhi abi e ya li ijesu.

*Ijesu o ze ighiusomhi na keẹ ogbava
(iMat 10.1-4; iMak 3.13-19)*

* 5:30 Li ze iLuk 15.1-2   * 6:1 Li ze iDeut 23.25   † 6:4 Li ze iLev 24.9   ‡ 6:4 Li ze 1 iSam 21.1-6

12 Ogbeleghuo, iJesu o nga ute ya so iromhi. O la agho eliyose elagho nya oo so iromhi lema Eshinegba

13 Abi ogbe o ro gbe-a, o luno eniye odukhokho eyoli, o ze ogbava elemhi we, o lu we ighiusomhi na kee

14 ISamo, ni o lu iPita ali inyoghuo Aduru, iJemhisi, iJon, iFilipu ali iBatolomiu.

15 IMatiu ali iTomosi, iJemhisi omi Afeusi, ali iSamo, ni e lu iZiloti.

16 IJudasi omi iJemhisi, ali iJudasi Isikaroti ni o ri iJesu de.

IJesu o sese, o gbo ri egbo ze
(iMat 4.23-25)

17 Abi iJesu ali eniye odukhokho eyoli e ro rote oni ute tiemhile, o migha ugbereke, eniye odukhokho eyoli ebubu e la agho. Ebubu egbo e la agho ni e rote ukiokie eke iJudia nya ali eoli iJerusalemu ali eoli iSidoni ali eoli iTai ni e ngeli epfefefe oke oniemhi bhale.

18 Eri e bhale ya suo ingmemhi eyoli ali ni o gbo re we ze elemhi ighuamhi ododa. Eni ayemhe ebe e nase e li bhale, o rewe ze.

19 Eni egbo nya e roshaka ri obo ti oli, irari khi itoto e te oli egbe lasele, o re we nya ze.

Oghele ali oya
(iMat 5.1-12)

20 IJesu o bino eniye odukhokho eyoli, oo we,

“Ikhivose o khi na ee ni aa pfue,

irari khi ee a mholi
Eghiele oyi Eshinegba.

21 Ikhivose o khi na eni okiamhi o gbe memena
irari khi a ya me le khue.

Ikhivose o khi na ee ni a vie memena,
irari khi a ya gia.

22 Ikhivose o khi na e, ini egbo e biselemhi e, ni e ro kie e, ni e ro tsue e, ni e ro kie e khi egbo ebe a khi, itobo oyi Omi Ogbo. §

23 “A ke ghele ini a da me gho. A gbe ishimhi irari khi a ri eleli ni o fune shi iloghie e khe e. Irari khi igho eni e bia we

e li nase emekeguele eyi Eshinegba egheghe oyewe.*

24 “Ama, o ma kholo e egbe, ikhi ee ni a mhue epfue memena,
irari khi a she mie
eleli oyee se.

25 O ma kholo e egbe, ikhi ee ni a she le khue memena,
irari khi okiamhi o ya gbe e.

O ma kholo e egbe, ikhi, ee ni a gia memena,
irari khi a ya vie e vie oya.

26 O ma kholo e egbe, ikhi ee ni egbo ee ngme onete oyee,
irari khi igho eni e bia we
e li ngme onete oyi
emekeguele eyi egbholi.

Awa mholi inono na obe awa
(iMat 5.38-48; 7.12a)

27 “Mhi gueye e, ee ni a suo mhe, a nono ingme oyi obe ee. A ke riele onete na egbo ni ee biselemhi e.

28 A ke so iromhi na egbo ni ee tsue e, a so iromhi ke na egbo ni ea gue e ngeli deba e.

29 Ini ogbo o lase ukiokie eso oghuo, nyene oni o kpole gbo na li lase. Ini ogbo o ri itoto mhi awulu, gbo ze ni o rue oni u so kpoke ma o.

30 Ke ri emini ogbokpa o mhila e na li, ini ogbo o rue e emhi, ze oli obo na li, khi gbo mhila li lue.

31 Ngeli ke deba ogbo abi u lie nono ni a li ngeli deba e. †

32 “Ini o khia khi egbo ni e nono ingme oye u lese a nono ingme oyewe, ighe ikhivose ni o la o ne? Irari khi ena olamhe e lili e nono ingme oyi egbo ni e nono ingme oyewe to o.

33 Ini o khia khi eni e riele onete ne u lese li e riele na, ighe ikhivose ni o ke la o ne? Egbegbi ena olamhe e lili e ligho.

34 Ini o khia khi eni e ngmomhi e ne u lese li ngmomhi e na, ighe ikhivose ni o la o ne? Irari khi ena olamhe e li ngmomhi e na egbewe.

35 Ama ze ni u nono ingme obe e, ke riele onete na we. Ke ngmomhi na we, khi ngmomhi na we ni u ke ri loe shi eke khi e ya fali e ota to o. Egheghe agho ikhivose oye

§ 6:22 Li ze 1 iPit 4.14; iJon 9.22; 16.2 * 6:23 Li ze 2 Okhe 36.16; Ika 7.52 † 6:31 Li ze iMat 7.12

o ya gbēdi, u khi omi Ẹshinēgba nọ Yagha nẹ Nya. Irari khi loli ọọ somhi elemhi eni ẹa lẹsẹ obodẹ ali ena ọkhọlo.

³⁶ Khi ọna ilẹlemhi, ẹzẹzẹ abi Ita ẹ ọ li khi ọna ilẹlemhi.

Igue ẹgboese ẹzọ
(iMat 7.1-5)

³⁷ “Khi gue ọgbọ ẹzọ ini a khi li gue yeyẹ ẹzọ, khi ri unu pfuẹchẹ ọgbọ-a, ini a khi li ri unu pfuẹchẹ-a. Gbekua na ọnuzava ọyẹ, ni Ẹshinēgba ọ li gbe kua nẹ.

³⁸ Rona khi a ya rọ nẹ. Ukiẹkiẹ onete, oni a lolo mimi, ni a jighise ni o tsua kua, a ya rọ somhiẹ opfa. Irari khi ukiẹkiẹ ni u rọ mhẹsẹ na ẹgbọ, Ẹshinēgba ọ li rọ ya mhẹsẹ nẹ.”

³⁹ Ọ gbo zẹ okhẹ irokhokho ona khasẹ wẹ, ọọ wẹ, “Ọzalo ọ fẹ dobe ya ri ọzalo nabi luẹ ke kia? Eri wẹwẹ aava e ya de pfilo uchoke.‡

⁴⁰ Omọ ni ọ la owena ọa ya fu doṣe oni ọọ sẹsẹ ọli, Eri-tṣẹ ini omọ ni ọọ ye owena ọ ye owena oyoli se, ọ ya li abi oni ọ sẹsẹ ọli.§

⁴¹ “Elo o zẹ ni u rọọ mẹ uku ni o la inyoghue ẹloe ni u waa rọ mekẹ mẹ ufolo ọara ni o pfida ẹloe ọyẹ?

⁴² Sẹ u liẹ liẹ inyoghue, ‘Inyoghuo zẹ ni mhi rue ẹ uku ẹloe a,’ ni yeyẹ ọyẹ waa rọ mẹ ufolo ọara ni o pfi da ẹloe ọyẹ? Yeyẹ ọgbọ ọrugamhi ku alo, kpẹ tode rue ufolo ọara ni o la ẹloe ọyẹ-a ni u tigbe mekẹ gboo rue uku ni o la inyoghue ẹloe a.

Ọara ali ikpamhi eyoli
(iMat 7.16-20; 12.33-35)

⁴³ “Ọara ni ọa ti ọa dobe ya mọ ukpamhi onete, u ke ya liẹ khi eri ọara onete o ya mọ ukpamhi ni ọa ti.

⁴⁴ Ikpamhi ni ọara ọọ mọ, a rọ ọ lẹsẹ ọara ni o khi. Aa rọte ọkphẹkphẹ ẹ pfanọ ọkhuaeni.*

⁴⁵ Eri ọgbọ onete ọ rọte emini o ti ni ọ roshi udu ẹ rue emini e ti lasele, Ama ọgbọ ọbe, ọ rọte udu obe oyoli rue emhi obe ni ọ roshi udu ẹ lasele. Irari khi isamhi ebubu ni e la ọgbọ udu, ọ te ẹ ngme ungmehi lasele.†

Ọgbọ ọtsẹgbhẹ ali ọyẹghe
(iMat 7.24-27)

⁴⁶ “Elo o zẹ ni a rọ lu mhẹ, ‘Onomhue, Onomhue,’ ni aa rọ ri emini mhia ngme gbe akanya?

⁴⁷ Mhi ya rokhasẹ ẹ abi ọgbọ ni ọ bhale deba mhẹ, ni ọ ri esọ ẹ shi mhẹ eke, ni ọ gbo ri ingmemhi eyemhẹ a gbe ikanya ọ li.

⁴⁸ Eri ọ li abi ọgbọ ni ọ to owa, ọ toṣo eke-a limhi, ni ọ ri owa gbe ukhomhi ẹchẹ. Abi ukpokpomhi amẹ o rọ rue, ochikpho o ri itoto ghi oni owa abọ, ama ọa dobe nighise ọli, irari khi eri a toli egbegbo.

⁴⁹ Ama ọgbọ ni ọọ suọ ungmehi oyemhẹ ni ọa rọ li gbe akanya, eri ọ li abi ọgbọ ni ọ to owa nga ekhasẹ. Abi amẹ o rọ rue, ochikpho o ri itoto tsua oni owa, oni owa o de, o khi oyese oniemhi.”

7

Irudunga oyi ọkhọli-okhue oyi iRomu
(iMat 8.5-13)

¹ Abi iJesu ọ rọ ngme enana nya shi esọ eyi eni ẹgbọ se, ọ lo elemhi ẹoli iKapanomu.

² Oobọ a mẹ omose ni ọọ ga ọkhọli-okhue oniemhi, ni ingme oyoli o lolo mu ọga oyoli egbe. Oni omose ọọ ghu ughuamhi ni o rọli ramhi eghuli.

³ Abi oni ọkhọli-okhue onofunẹ ọ rọ suọ eko iJesu, ọ ghie egbhali eyi ẹgbọ iJu ghi ọli, ọ bhale ya ri oni ọọ ga oyelue ze.

⁴ Abi e rọ bhale deba iJesu, e lema li egbegbo, ẹẹ iJesu, “Oni omose ọna, ọ khi oni u kha kpaghie obọ.

⁵ Irari khi ọ ma nono ingme oyi ẹgbọ eyi anye gba, ọ gbo to owa ugamhi na anye.”

⁶ Igho iJesu ọ deba wẹ vu. Ọ she kia a ramhi owa oyi oni ọkhọli-okhue ni ọ rọ ghie emole ọli e liẹ iJesu, “Khi ke nasẹ egbe ẹ, mhia somhi ramhi ni u wa lo owa oyemhẹ le.

⁷ Loli o zẹ ni mhi rọ bino khi mhiaa ti ramhi ni mhi a bhale deba ẹ. Lẹsẹ ngme oni ungmehi khi oni ọọ ga mhẹ ọ ya ze.

⁸ Irari khi mhẹmhẹ oyemhẹ, ọna omhẹsẹ mhi li khi, ni ekhọli-okhue e li kpokẹ na. Mhia mhẹsẹ na ọna, ‘Vu,’ ọ vu. Mhi mhẹsẹ na ogho, ‘Bhale,’ ọ bhale. Mhi gueyẹ oghumha oyemhẹ, ‘Riele ọna,’ ọ riele ọli.”

⁹ Abi iJesu ọ rọ suọ oni ungmehi ona, abọ e sha li. Ọ nyenẹ alo ukhokho bino

‡ 6:39 Li zẹ iMat 15.14 § 6:40 Li zẹ iMat 10.24-25; iJon 13.16; 15.20 * 6:44 Li zẹ iMat 12.33 † 6:45 Li zẹ iMat 12.34

ebubu ẹgbọ ni e deba li, ọọ wẹ, “Mhi gueye ẹ khi mhia kie kpẹ mẹ irudunga ni o na fu ghue, mhia kpe mẹ ọli eke iZireni ne.”

¹⁰ Igho eni a kpẹ ghie, e nyenẹ egbe je apfẹ oyi ọni ọkhọli-okhue nọ funẹ, e bhale ya ẹ khi ọni ọọ ga li ọ she ze.

Ijesu ọ rote eghuli guise omi Ọsamhi-olimhi le

¹¹ Oo li denẹ, ijesu ọ te agho vu, ọ je ẹoli ni a lu iNei, eniye odukhokho eyoli ali ebubu ẹgbọ elese e deba li.

¹² Abi ọ li ti ramhi ode unuekpẹ ni a te ẹ lo oni ẹoli le, ọ mẹ khi a tsua ọgbọ ni ọ ghu-a a lasele. Lọlighuo kpe inyoli ọ mẹ bia. Ọni ọkpotoso ọ gbo khi ọsamhi-olimhi. Ebubu ẹgbọ e rote oni ẹoli vẹ deba li.

¹³ Abi Ọnọmhuẹ ọ rọ mẹ ọni ọkpotoso, ọ mhue ilelemhi na li. Elemhi ọ e ala li, ọọ li, “Khi ke vie.”

¹⁴ Igho ọ vu ya ri obo ti oni akpati olimhi, ẹgbọ ni e tsua li e mu migha, ijesu ọ, “Ọni ọzẹo mhiẹ yẹ vule.”

¹⁵ Igho ọni ọmose ni ọ ghu-a egho ọ vule shito, ọọ ngme. Ijesu ọ mu ọli obo na inyoli.

¹⁶ Ulishi o mu eni ẹgbọ nya, e kuẹghie Ẹshinẹgba, e liẹ, “Ọmekeguele ọniemhi ọ she bhale iteva oyi awa. Ẹshinẹgba ọ she bhale ya kpaghiẹ ẹgbọ eyoli obo.”

¹⁷ Ingme oyi ijesu o gbhiaku eke iJudia nya ali ẹoli ni e la gasẹ ọli.

Ijoni Ọni ọọ batazi ọ ghie usomhi ghi ijesu (iMat 11.2-19)

¹⁸ Abi eniye odukhokho eyi ijoni e rọ gue eni ingme enana nya yẹ ijoni, ọ lu aava elemhi wẹ.

¹⁹ Ọ ghie wẹ e ka mhila ijesu, “Yeyẹ u khi ọni ọ ya bhale abi anye ri ẹloe shi eke ke kẹ ọlese?”

²⁰ Abi e rọ bhale deba ijesu, ẹ ọli, “Ijoni Ọni ọọ batazi ẹgbọ ọ ghie anye ghi ẹ, anye ka mhila ẹ, ‘Yeyẹ u khi ọni ọ ya bhale abi anye ri ẹloe shi eke ke kẹ ọgbọese?’ ”

²¹ Ẹghẹghẹ agho te ijesu ọ ri ebubu ẹgbọ ni e mhue ighuamhi ali iyemhẹ ọkphaghiẹ ze. Ọ khueghie ebubu ezalo alo-a.

²² Ọ rọ gueye eniye odukhokho eyi ijoni, “A nyenẹ egbe ukhokho ya gueye ijoni emini a mẹ, ni a gbo ri esọ suọ. Ezalo ẹẹ mẹ

eke, eni e guoghọ awe-a, ẹẹ kia, eni efafe e mu e ze, elesọ e suọ esọ. Eni e ghu-a e guale. A kiele ẹ tse abọ usomhi onete oyi iloghie yẹ ẹgbọ ni ẹa mhue.*

²³ Oghẹlẹ o khi ni ọgbọ ni ọa da de ode-a itobo khi ọa mhue akhokhomhẹ shi mhe ọ.”

²⁴ Abi eniye odukhokho eyi ijoni e rọ vu se, ijesu ọ gue ingme oyi ijoni yẹ eni ẹgbọ, ọọ wẹ, “Abi a rọ fẹ fiẹ je ọdagbe ifufu ya bino ọli, ọgbọ ọnabi ọnoghuo a dabi khi a ya mẹ? Ọgbọ ọyẹghẹ ni ọ li abi ebuli ifulo ni akpekpeli o kha pfi je ana, o pfi ọli ẹ je oobo a dabi khi a ya mẹ oobo?”

²⁵ Ini ọa khi ọgbọ ọghoghọ a dabi khi a ya mẹ oobo, ọnabi isẹ a ke nono je oobo shọ? Ọmose ni ọ sọ itsua ni e somhi otse? Ẹgbọ ni ẹ sọ itsua ni e somhi otse, apfẹ oyi oghie ẹ la.

²⁶ Ọgbọ nabise a dabi khi a je oobo ya mẹ? Ọmekeguele? Abi o li mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ khi ọni ọ dọsẹ ọmekeguele lọ.

²⁷ Ọnana a kẹkẹ ingme oyoli kpẹ shi eke, ni ẹẹ,

“Ghe kẹ, mhi ya ghie
aghiusomhi ọyemhẹ ralo nẹ,
ni ọ ya khueghie ode-a
shi eke kẹ.”†

²⁸ “Mhi gueye ẹ khi aa mẹ ọgbọ ni a bia bhale eke agbo ona ni ọ fu dọsẹ ijoni, eritse khi ọni ọ ga shẹ nẹ nya shi Eghiele oyi Ẹshinẹgba ọ fu dọsẹ ọli.”

²⁹ Ẹgbọ nya, li shi emionoga, abi e rọ suọ ingmemhi eyi ijesu, e mie shi ọ khi ode oyi Ẹshinẹgba o gbe akanya, irari khi ijoni ọ she batazi wẹ.

³⁰ Ẹgbọ iFarisi ali eni e lesẹ emhi ingme ushi e kie ugbamhi ni Ẹshinẹgba ọ gba na wẹ, irari khi ẹa lama ni ijoni ọ batazi wẹ.‡

³¹ Agho ijesu ọ rẹ, elọ mhi fẹ ri ẹgbọ ena agbhotu ona ya khokho, sẹ e fẹ ga li ena?

³² Eri e li abi eniye ni e shito oki ni e nu egbe ẹ ngme ni e liẹ,

“‘Anye pfi ofele na ẹ,
ama aa lama gbe ishimhi,
anye vie evie olimhi khasẹ ẹ,
ama aa lama nu anye vie.’

³³ Itobo khi abi ijoni Ọni ọọ batazi ẹgbọ ọ rọ bhale, ọa li le emhi wẹkhi eri ọ da onyo, eri ẹ khi, ‘Ayemhẹ ọkphaghiẹ ọ mhue.’

* 7:22 Li zẹ Aza 35.5-6; 61.1 † 7:27 Li zẹ iMala 3.1 ‡ 7:30 Li zẹ iMat 21.32; iLuk 3.12

³⁴ Omi ọgbọ ọ bhale, ọọ le, ọọ da, a kẹ liẹ khi, ‘Ọgbọ unu-emhi ali ọgbọ ọdonyọ ọ khi, ali khi ọni ọ nu emionoga ali ẹgbọ ena olamhẹ ẹ mu ọmọle ọ khi.’

³⁵ Eri ẹgbhali oyi Ẹshinẹgba o rọte obọ oyi ẹgbọ ni e miesuọ ri ẹgbọli khase.”

Ọkpotoso ọna olamhẹ ọ ku ituale ni ọọ pfi shi iJesu awe

³⁶ Ọgbọ iFarisi ọghuo ọọ iJesu ọ bhale ka kọ feli luẹ ni ọ nu luẹ le eminale. Ighọ ọ je owa oyi ọni iFarisi, ọ shito, ọ le emhi.

³⁷ Ighọ ọkpotoso ọghuo, ọngi oni ẹoli ni ọ la agbọ olamhẹ, ọ suọ khi iJesu ọ la oni owa oyi ọgbọ iFarisi ọghọ. Ọ de akanama ituale ni o ghale.

³⁸ Ọ bhale, ọ de ya wugha iJesu idi awe. Ọọ viẹ ku amevie shi ọli awe. Ọ ri itsu ni e la li ukhomhi shishi ọli wewe-a, ọ pfipfi ọli awe. Ọ gbo ku ituale ni ọọ pfi shi ọli awe. §

³⁹ Abi ọni iFarisi ni ọ lu iJesu bhale apfe oyọli ya mu oli epfese, ọ rọ me onana, ọ la eke elemhi udu lie, ini ọmekẹguele oyi Ẹshinẹgba ọmose ọna ọ kha khi lo, ọ kha lese uwali ọkpotoso ni ọna ọ khi ni ọ ri egbe a ti ọli ena, khi ọna olamhẹ ọ khi.

⁴⁰ IJesu ọọ, “ISamọ mhi mhue emini mhi ya gue ye.”

ISamọ ọọ li, “Gueye mhe, Ọsese.”

⁴¹ IJesu ọọ li, “Ọmose ọghuo ọ la ni ẹgbọ aava e lo ọli ota, ọghuo ọ, ọ lo ọli ẹkpa eva ali ukhukhui, ọni ọ kpole ọ lo ọli ipomhi uye ali ishe.

⁴² Abi ẹa ke rọ dobe fali ọli ewe, ọ gbe eni ota kua na we. Mena gueye mhe ọni ọ ya nono ingme oyi ọli ne elemhi wewe ava-ava?”

⁴³ ISamọ ọọ li, khi ọni ọ lo ikpaghọ eni e bu ne lo. IJesu ọọ li, “U gue so.”

⁴⁴ IJesu ọ nyene alo ghue ọni ọkpotoso, ọọ iSamọ “Wa me ọni ọkpotoso ọna, abi mhi rọ bhale owa oye wa die amẹ na mhe rọ kpe awe-a, eri ọni ọkpotoso ọnana ọ ri amevie eyọli kpe mhe awe-a, ọ ri itsu ni e la li ukhomhi shishi we-a.

⁴⁵ Waa pfipfi mhe unu egbe, rọte ẹghẹghẹ ni mhi te lo ana le, ọni ọkpotoso ọna ọ te pfipfi mhe unu awe ramhi memena.

⁴⁶ Waa ku oili shi mhe ukhomhi, ọni ọkpotoso ọna, ọ she ku ituale ni ọ pfi shi mhe awe.

⁴⁷ Itobọ ighọ mhi gue ẹ ye ẹ khi a she gbe olamhẹ eyọli ni e bububu kua na li, irari khi ọni ọ nono emini e bu ọ khi. Ọni a gbe ukukuọ kua na, ukukuọ ọ nono.”

⁴⁸ Ọ gueye ọni ọkpotoso, “A she gbe olamhẹ eye kua ne.”

⁴⁹ Ẹgbọ ni e nu ọli shito e mhila egbewe “Ọghuo ọnana ọọ dabi khi lo li khi ni ọọ gbe olamhẹ kua na ọgbọ.”

⁵⁰ IJesu ọ gueye ọni ọkpotoso “Irudunga oye o she mie ẹ pfuese, ri opfomhe ke je.”

8

Ikpotoso ni e kpaghie iJesu obọ

¹ Ona o dose, iJesu ọ kia rọte ẹoli je ẹoli. Ọọ gue usomhi onete oyi Eghiele oyi Ẹshinẹgba le. Eniye odukhokho ogbava eyọli e nu ọli kia.

² Ikpotoso eghuo ni e kpe mhue ayemhe ọkphaghie ali iwali ighuamhi ni ọ rọ ze, e li la agho: IMeli ọngi iMagidaleni ni ayemhe ishilua e rọte egbe lasele;

³ IJoana ni ọ khi ughue iChuzana ni ọ gbe akanya na oghie Erọdu; ISuzana ali ikpotoso elese ghọ, e ga la akaghọ. Enana e rọte ẹkue oyewe ẹ kpaghie iJesu ali eniye odukhokho eyi ọli obọ.*

Okhe irọkhokho oyi ọghiale (iMat 13.1-9; iMak 4.1-9)

⁴ Abi ebubu ẹgbọ e rọ rọte ẹoli ọdoda bhale ya lona kugbe, ni e rọ le gasẹ iJesu, iJesu ọ ze okhe irọkhokho khase we, ọọ we,

⁵ “Ọghiale ọ ya ri ikpamhi emhi kọ. Abi ọ rọ ku eni ikpamhi emhi kia kọ, eghuo ọ e ku shi epfepfe ode. Eghuo ọ ẹgbọ e ri awe muno we. Ipfeli e bhale ya sanọ we le.

⁶ Eghuo ọ e de ku nga ẹche, abi e rọ ze ngale, e khakha. Itobọ khi ẹa me asha lolo pfi imhili lo eke.

⁷ Ikpamhi eghuo ọ e de shi ifu igba, eni igba e tono we.

⁸ Ighọ eghuo ọ e ku shi eke onete, e fu, e mọ ikpamhi agbhagbhamhi egbhueshe. Abi ọ rọ ngme ona se, ọọ li, Ọni ọ mhọli esọ ọ rọ suọ.”

*Emini o zẹ ni ọ rọ zẹ oni okhẹ irọkhọkhọ
(iMat 13.10-23; iMak 4.10-20)*

⁹ Eniye odukhokho eyọli e mhila li emini a ri oni okhẹ irọkhọkhọ ngme.

¹⁰ Ọọ wẹ, “A she khueghie osheli ni o la Eghiele oyi Eshinegba-a khasẹ ẹ. Ama aa rọli khasẹ ẹgbọ ni e kpọle. Lọli o zẹ ni mhi rọ ri okhẹ irọkhọkhọ nu wẹ ẹ ngme.

“ Irari khi ini e ririẹ ẹ fẹ,
ẹa ya mẹ eke,
ẹẹ suọ, ọa lo wẹ esọ.”†

*Emini okhẹ irọkhọkhọ oyi ọghiale ọghọ o
ngme*

(iMat 13.18-23; iMak 4.13-20)

¹¹ “Emini a ri oni okhẹ irọkhọkhọ ngme na. Oni ukpamhi emhi ọghọ, ungmehi oyi Eshinegba lọ.

¹² Eni e de kua epfepfe ode ẹghọ, e khi ẹgbọ ni e kha suọ ungmehi oyi Eshinegba, ọkphaghie ọ bhale ya sanọ wẹ oni ungmehi udu-a, ini e khi miesuọ, ni e ba mhue imiepfuese.

¹³ Eni e zẹ nga ọkpegbhe e to ẹoli ẹgbọ ni e miesuọ, ni e khia khi abi imufe o rọ bhale ẹa ke dobe migha, e de ode-a.

¹⁴ Ikpamhi ni e zẹ shi ifu igba, wewe e khi ẹgbọ ni e suọ oni ungmehi ama ẹa dobe migha shi ọ, isamhi eyi emhi agbọ ali anasemhe ali epfue ni o la agbọ ali ọghuemhe ni o la ọ, ọa zẹ ni e mhue iwomheloe shi irudunga.

¹⁵ Ikpamhi ni e zẹ shi eke onete ni e mo ikpamhi, wewe e khi egbegbi ẹgbọ ali udu onete ni e kha suọ oni ungmehi, e mu ọli shi, e kha ri egbe mie o ri emini a rọ kọ ọ zẹ lasele.

*Ákpá ni a rọ ru nga ukhomhi emhi
(iMak 4.21-25)*

¹⁶ “Aa mẹ ọgbọ ni ọ ri ákpá ya ru, ni ọ ya rue ọli sheli elemhi ukoko, wẹkhi ufu ukpho. Eri ọ ri ochogho ya rue ọli nga asha na keghe ni eni ẹẹ lo le e ke mẹ eke, ẹẹ mẹ oni ákpá.‡

¹⁷ Irari khi aa mẹ emiemi a rọ sheli ni aa ya rọ lasele gboo, wẹkhi eri a mẹ emini a khukhu shi elemhi, ni aa ya khueghie-a gboo.§

¹⁸ Itobọ ighọ mhue ẹgbhe shi emini u wa suọ. Oni ọ mhue, a ya rọ ma li ọ. Ama oni ọa mhue a ya gbo mie ọli ukuku ọli ni ọ sa khi lọli mhue.”*

*Inyoghuo iJesu ali inyi iJesu
(iMat 12.46-50; iMak 3.31-35)*

¹⁹ Ighọ inyọli ali inyoghuo ọli e bhale deba li, ama ẹa mẹ asha ramhi ọli egbe, irari ebubu ẹgbọ ni e le gasẹ ọli.

²⁰ Ọgbọ ọ ya gueye iJesu, ọọ li, “Inye ali inyoghue, e migha olase, ẹẹ nono ni wewe e me.”

²¹ IJesu ọọ wẹ, “Inyemhe ali inyoghuo-mhe wewe e khi ẹgbọ ena ni ẹẹ suọ ungmehi oyi Eshinegba, ni e gbo rọli ẹ gbe akanya.”

*IJesu ọ mu akpepeli migha
(iMat 8.23-27; iMak 4.35-41)*

²² Eleghuo iJesu ọọ eniye odukhokho eyọli, “A bhale ni awa da je ukiekie obinokpọle oyi okẹ ni o khishi.” E lo ọkọ-oke e le.

²³ Abi e li le, iJesu ọ lese. Utoghuokpe ukpokpomhi akpepeli o lo oni ọkọ-oke le ya ramhi khi oni ọkọ-oke o ku ya lue, wewe nya e la okhena.

²⁴ Eniye odukhokho eyọli e bhale ya guise ọli le. Eẹ ọli “Ọnomhue, Ọnomhue okẹ o ya ku awa lue.” Ọ vule, ọ nu oni akpepeli ali okẹ ni o zughuse ngme. Oni akpepeli o mu migha. Okẹ ni o zughuse ẹghọ o dema, asha kpa oo tsuke.

²⁵ Ọ mhila eniye odukhokho eyọli, “Ighe irudunga oye?” E ri ulishi ali oshabọ mhila egbewe, “Ọghuo onana ọ fe ga khi ena? Irari khi ọọ mhesẹ na akpepeli ali okẹ, e suọ na li.”

*IJesu ọ ri omose no mhue ayemhe ọkphaghie
toto
(iMat 8.28-34; iMak 5.1-20)*

²⁶ E kia ramhi eke iGerasenesi ni o gbe okẹ ni o khishi na iGalili khi-a.

²⁷ Abi IJesu ọọ da tiemhile eke, Omose ongi oni ẹoli, ni ọ mhọli ayemhe ọkphaghie ni o she tese ni ọa te ke so awulu, wẹkhi eri ọ ke la owa ghue, ama atalimhi ọ ke la, ọ bhale ya ọ.

²⁸ Abi ọ rọ mẹ iJesu, ọ de yeshi ọli awe, ọ tsesẹ leghe, ọ lie, “Elo u remhe ya li, iJesu

† 8:10 Li zẹ Aza 6.9-10 ‡ 8:16 Li zẹ iMat 5.15; iLuk 11.33
25.29; iLuk 19.26

§ 8:17 Li zẹ iMat 10.26; iLuk 12.2 * 8:18 Li zẹ iMat

Omi Ẹshinẹgba ọ̀nọ̀funẹ, kpekpẹ khi nase mhe.”

²⁹ Eri ọ ngme ona irari khi iJesu ọ she mhesẹ na oni ayemhe ọkphaghie ogho o rote ọli egbe lasela. Iti-ingmi-ingme oni ayemhe o she mu ọli, ni o khia khi ini a rie mu ọli ri iweghe shi ọli abo ali awe, ọ pfanọ eni iweghe-a, oni ayemhe ọkphaghie o tsua li je odagbe ifufu.

³⁰ IJesu ọ mhila li, “Se a lu eva oye?” Oni ayemhe ọọ li, eva oyemhe khi, “ILigioni,” irari khi ayemhe ọkphaghie ebubu e she lo ọli egbe.

³¹ Eni ayemhe ọkphaghie e lema iJesu ọ khi khu wewe je ilimhi na ningolo.

³² Igulu ebubu e la epfe ute le eminale. Igho eni ayemhe e lema li ọ kpekpẹ ọ ze ni wewe e ya lo eni igulu egbe. Igho ọ ze ni e ya lo eni igulu egho.

³³ Eni ayemhe ọkphaghie egho e rote egbe oyi oni omose lasela, e ya lo elemhi eni igulu egho. Eni igulu e rote oni epfe ute na ya kulo okẹ ni o khishi egho, okẹ o gbe we.

³⁴ Abi eni e ri eni igulu e kia e ro me emini a me, e na je ifu apfe ya gueye egho emini a me.

³⁵ Egho e le ya bino emini a me. Abi e ro bhale deba iJesu, e bhale ya e khi oni omose ni iyemhe ọkphaghie e te egbe lasela khi ọ shito ufuẹge oyi iJesu. Ọ ga pfomhe, ọ ku egbe-a shito, ulishi o mu we.

³⁶ Egho ni e me oni ingme e gueye egho elese abi oni omose ọ li kia ni ọ ro ze.

³⁷ Igho eni egho iGerasenesi e gueye iJesu ọ lasela ewe ekẹ le, irari khi ulishi o mu we. IJesu ọ lo oko-okẹ ọ vu.

³⁸ Oni omose ni eni iyemhe ọkphaghie e rote egbe lasela ọọ iJesu, “Kpekpẹ ze ni mhi deba e vu.” Ama iJesu ọọ li, ọ ke vu.

³⁹ Nyene egbe je apfe ni u ya guele emini Ẹshinẹgba ọ riẹle ne. Igho oni omose ọ vu ya gueye egho ni e la oni eoli ogho nya, emini iJesu ọ riẹle na li.

Omi iJarusi ali ọkpotoso ni ọ ri obọ ti iJesu awulu
(iMat 9.18-26; iMak 5.21-43)

⁴⁰ Abi iJesu ọ ro nyene egbe je ukiekie okẹ ni o kpole, egho e tse ọli ọ mu awe itobo khi o she tse ni e te migha a khe ọli.

⁴¹ Igho omose oghuo ni a lu iJarusi ni ọ khi ogho oni ọ mhesẹ shi owa ugamhi oyi egho iJu, ọ de ya wugha iJesu awe. Ọọ lema li ọ kpekpẹ ọ bhale apfe oyelue.

⁴² Irari khi omọ omueshi oghuo kpe ni ọ me bia ni ọ lese gbe ikpe igbeva ọ ya ghua. Abi iJesu ọ li le, egho e le gasẹ ọli, e ma mu ọli ashakpa.

⁴³ Ọkpotoso oghuo ọ la ifuabo we ni ọ she ku oia egbe elemhi ikpe igbeva. Ọ she ga pfuse emini ọ mhuẹ-a nya na idokita, ama aa me oni ọ dobe dua ọli egbe.

⁴⁴ Igho ọ rote ifuabo oyi eni egho lasela bena ya ri obọ ti esọ ode ni iJesu ọ so, oia ni e ku ọli egbe e pfa tee.

⁴⁵ IJesu ọ mhila, “Oghuo ọ ri obọ ti mhe?”

Ogbokpa ọ tia. IPita ọọ li, “Onomhuẹ, ebubu egho e le gasẹ ni e ma mu e.”

⁴⁶ Ama iJesu ọ li, “Ogho ọ ri obọ ti mhe, mhi lese khi itoto e she rote mhe egbe ya lasela, lolu mhi ro lese.”

⁴⁷ Oni ọkpotoso ọ me khi lolu a dobe ya vu ni a ro ya me lue, ọ ri ulishi fie lasela, ọ de ya wugha odalo oyi iJesu. Ukpeloe oyi eni eghokpa, ọ gueye iJesu emini o ze ni lolu ro ri obọ ti ọli ali abi lolu ze utoghuokpe.

⁴⁸ Igho iJesu ọ li, “Omimhe ke je khi irudunga oye o she re ze. Ri opfomhe ke je apfe oye.”

⁴⁹ IJesu ọ kie ligho ngme, ogho ọ rote owa oyi iJarusi ni ọ khi oni ọ mhesẹ elemhi owa ugamhi bhale. Ọọ li, “Omiẹ ọ she ghua-a. Khi ke bie nase osese.”

⁵⁰ Abi iJesu ọ ro suo ona, ọ gueye iJarusi, “Khi ze ni ulishi o muẹ. Lese miesuo tse khi ọ ya toto.”

⁵¹ Abi ọ ke ro ramhi apfe oyi iJarusi, ọ ze ni oghokhoghuo ọ nu lue lo agho, se ni iPita ali iJoni ali iJemhisi ali inyo oni omọ ali itali.

⁵² Ogbokpa e she kie kpe vie evie oyi oni omọ. IJesu ọọ we, “A khi ke vie irari khi oni omọ ọa ghu, eri ọ lese.”

⁵³ We we nya ee gia iJesu, irari khi e lese khi oni omọ ọ she ghua.

⁵⁴ Ama iJesu ọ mu ọli obọ ọ lu ọli leghe, “Omimhe, vule.”

⁵⁵ Ayemhe oyoli o nyene egbe bhale deba li. Ọ vule migha utoghuokpe. Igho iJesu ọọ we, “A ri eminale na oni omọ le.”

⁵⁶ Abọ e sha ita ali inyọli. Ijesu ọ gueye wẹ e khi gueye ọgbọkhọghuo emini a me.

9

Ijesu ọ ghie eniye odukhokho ogbava fiẹ (iMat 10.5-15; iMak 6.7-13)

¹ Ijesu ọ lu eniye odukhokho ogbava eyọli kugbe, ọ ri itoto ali afu na wẹ ni e rọ ke khu ẹgbọ iyemhẹ ni ẹa ti egbe lasele, ali ni e gbo ri ẹgbọ ni e mhue ighuamhi ọdọda toto.

² Ọ ghie wẹ fiẹ e ke ya tse abọ ungmehi oyi Eghiele oyi Eshinẹgba kiakia ali ni e gbo ke ri ẹgbọ ze.

³ Ọọ wẹ, “A khi tsua emhikhọghuo abi a liẹ le ena, a khi tsua ukpokpo wẹkhi akpaba wẹkhi eminale wẹkhi ikpaghọ wẹkhi iku itsua eva ni a sọ.

⁴ Owa ni a da lo ne, a la aghọ ramhi ni a rọ ya te oni ẹoli vu.

⁵ Ini ẹgbọ ẹa da mie ẹ ne, a kpishi itutu ni e la ẹ awe-a shi oni eke ini a rọte oni ẹoli ẹ vu, ni o khi ọtsẹle ni a ya pfi mu wẹ.”*

⁶ Ighọ eni eniye odukhokho e vu, rọte ẹoli je ẹoli. E ri usomhi onete oyi Eshinẹgba tse abọ kiakia. E ri ẹgbọ ọ toto ashakpa.

Oghie Erọdu ọọ khọkhọ ọni ijesu ọ khi (iMat 14.1-12; iMak 6.14-29)

⁷ Ighọ Erọdu ni ọ khi oghie shi eke iGalili ọ suọ ikanya ọnyaloa ni ijesu ọọ gbe. Abọ e sha li itobọ khi ẹgbọ eghuo e liẹ khi iJoni Ọni ọọ batazi ẹgbọ lọ ni ọ rọte eghuli guale.

⁸ Eghuo ẹ khi Elaja ọ khi ni ọ bhale, eghuo elese e liẹ khi ọghuo ọmekeguele enedio ọ khi ni ọ nyene ẹgbọ bhale agbọ.†

⁹ Ama, Erọdu ọọ, “Mhemhẹ mhi khi iJoni ukhomhi ọ. Ọghuo ọnana ọ khi ni mhia suọ eko?” Ọọ dua abi ọ li ya me ọli.

Ijesu ọ ri eminale na ẹgbọ agbele ishe (5,000) le

(iMat 14.13-21; iMak 6.30-44; iJón 6.1-14)

¹⁰ Abi eni ighiusomhi na keẹ e rọ jele, e gueye ijesu abi e li kia. Ighọ ọ rue wẹ vu je epfe ẹoli na lu iBẹtisaida,

¹¹ Ama eni ebubu ẹgbọ e suọ obini ọ je, e deba li. Ọ mie wẹ, ọ gue ungmehi Eghiele oyi Eshinẹgba ye wẹ, ọ ri eni e mhue ighuamhi toto.

¹² O te aghọ li deṅe abi ogbomhi o ke rọ mu eke, eniye odukhokho ogbava e bhale deba li, ẹẹ ọli. “Gueye eni ẹgbọ e vu je ẹoli ni e ti mama ana ni e ya nono ashini e ya ku shi ali eminale ni e ya le, irari khi ifui ọdagbe ifufu awa la.”

¹³ Ọ sọ wẹ ọ, ọọ wẹ, “A ri eminale na wẹ le.”

Ẹ ọli, “Ibulẹdi eva ali ifeṅe aava e leṅe la ana, se ni awa vu ya de eminale ghi wẹ.”

¹⁴ Irari khi emose agbele asha ishe e la aghọ.

Ama ọọ eni eniye odukhokho, “A re wẹ shito ikui-iku ẹgbọ egbhueva ali igbigbe.”

¹⁵ Eni eniye odukhokho e li ghọ, ọgbokpa ọ shito.

¹⁶ Ijesu ọ rue eni ibulẹdi ishe ali ifeṅe aava eghọ, ọ bino idane, ọ kpemhi shi eni eminale, ọ kholo wẹ a. Ọ rue wẹ na eniye odukhokho eyọli ni e kemhi wẹ na eni ẹgbọ.

¹⁷ Ighọ wewe nya e le, e khue. Eni eniye odukhokho e wolọ eni e le kpole shi ighughu igbeva.

IPita ọ guele ọni ijesu ọ khi (iMat 16.13-19; iMak 8.27-29)

¹⁸ Eṅeṅhọ khi ijesu ọ la ashini o da-ya ẹ sọ iromhi, eniye odukhokho eyọli e nu ọli la aghọ, ọ mhila wẹ, “Ọghuo ẹgbọ e fe ẹ liẹ khi mhi khi?”

¹⁹ Ẹ ọli, “Egbọ eghuo ẹ khi iJoni Ọni ọọ batazi ẹgbọ u khi, elese ẹ liẹ Elaja, elese ghọ ẹ khi ọmekeguele ọnodiọ u khi ni u nyene ẹgbọ bhale agbọ.”‡

²⁰ Ọ rọ mhila wẹ “Ọghuo ẹẹ ẹ khi mhi khi?”

IPita ọọ li, “Yeṅe u khi Ọmiepfuese ọnayi Eshinẹgba.”§

Ijesu ọ gue ingme osoli, ali eghuli, ali iguale oyọli le

(iMat 16.20-28; iMak 8.30--9.1)

²¹ Ijesu ọ tse agua ye wẹ e khi gueye ọgbọkhọghuo.

²² Ighọ, Ọọ wẹ, “Omi Ọgbọ ọ mema ya me osue emhi ebubu. Eni egbhali ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali esese Ishi eyi iMosisi, e kie ọli. E mema ya gbe ọli-a, ama ẹṅenuzi-ese, ọ ya guale.”

* 9:5 Li ze iLuk 10.4-11; Ika 13.51 † 9:8 Li ze iMat 16.14; iMak 8.28; iLuk 9.19 ‡ 9:19 Li ze iMat 14.1-2; iMak 6.14-15; iLuk 9.7-8 § 9:20 Li ze iJón 6.68-69

23 Igho o gueye we nya, “Ini ogbokhoghuo o nono ni loli khi omoo odukhokho oyemhe, o mema ya kie egboli, o rue apfida oyoli ogbele kpa, oo deba mhe.*

24 Itobo khi oni o da nono ni loli tsumhi agbo oyoli ne, o ya waso oli-a, ama oni o da waso agbo oyi oli-a ne shi itobo oyemhe, o ya tsumhi oli.†

25 Ighe eleli ni ogbo o ya me ini o mhue agbo ona nya ni o ro waso ayemhe oyoli-a?

26 Ini ogbo o da na omama mhe ali ungmehi oyemhe ne, Mhemhe Omi Ogbo mhi li ya na omama oyi oni ogbo, ini mhi bhale elemhi ufumhi oyemhe, ali ufumhi oyi Ita ali oyi igeni ni e pfuase

27 Mhi gue oli e ye e abi o li, khi, egbo eghuo e la ana ni ea ya ghu ne, neni e ro ya me oni Eghiele oyi Eshinegba.”

Ijesu o mu imamachi
(iMat 17.1-8; iMak 9.2-8)

28 Abi ogbele nuzi eleli o ro gba abi ijesu o te ngme eni ingme, o rue iPita ali iJon ali iJemhisi nga ute ya lema.

29 Abi o li so iromhi egho, alo eyoli e mu nyene, itsua ni o so e ge nyanyanya abi akpa.

30 Igho Emose aava, iMosisi ali Elaja,

31 e li lasela e ge nyanyanya, e nu ijesu u ngme, e gheta eghuli ni ijesu o ya ghu obini iJerusalemu.

32 Olese o mema re iPita ali apfoli. Abi e ro guale ni lese o ro kala we alo-a, e me ufumhi oyi ijesu ali emose aava ni e nu oli migha.

33 Abi eni emose aava e li vu, iPita oo ijesu, “Oga, oo ga gue ti khi anye la akana. Ze ni anye tonoo okholo ese, oghuo oye, oghuo oyi iMosisi, onokpole oyi Elaja.” Eri o li ngme tse, o lese emini o ngme.

34 O kie ligho ngme, otughunu o bhale ya khukhu we-a. Ulishi o mu we abi e ro lo elemhi oni otughunu.

35 Igho uruli o rote oni otughunu ngme, oo, “Ommhe na ni mhi ze, a ri eso shi emini o ngme.”‡§

36 Abi oni uruli o ro ngme se, e me khi ijesu lueghuo o ke migha. Eni eniye

odukhokho e ri ingme ona shi udu, ea gueye ogbokhoghuo emini e me eghenge agho.

Ijesu o ri ozeo ni ughuamhi o mu ze
(iMat 17.14-18; iMak 9.14-27)

37 Ogbeakolo abi e rote ukhomhi ute tiemhile, ebubu egbo e bhale deba li.

38 Igho omose oghuo o rote elemhi eni ebubu egbo tseso leghe, o li “Osese, kpekpe bino omimhe, loli o khi omoo oghuo kpe ni mhi me bia.

39 Ayemhe obe o tsua mu oli, eri oo mu oli pfi eke, oo kpi awe-a, o roli e chi ofulu unu. Oa ga nono ni loli rue oli oboo-a kpa. Eri oo nono ni loli pfuse oli ayemhe-a.

40 Mhi she lema eniye odukhokho eye e khu oli oni ayemhe egbe-a, ea dobe.”

41 Ijesu oo we, “Ee egbo ni aa mhue irudunga wekhi lese. Ele ingme mhi dobe ya ri egbe mie umhaleso oye e ramhi? Ele ingme mhi ke nu e ya la akana?” Oo oni omose, “Rue omie bhale ana ghi mhe.”

42 Abi oni omoo o li bhale, oni ayemhe okphaghe o mu oli pfi eke jighise, oo chi ofulu unu. Igho ijesu o dese oni ayemhe okphaghe, o ri oni omoo ze. O rue oli na itali.

43 Abo e sha eni egbo nya shi ekpabo oyi Eshinegba ni e fune.

Ijesu o gbo gue ingme eghuli oyoli le shi eke

(iMat 17.22-23; iMak 9.30-32)

Abo e kie ligho sha eni egbo shi emini ijesu o riye, ijesu oo eniye odukhokho eyoli,

44 “A ri eso shi eke shi ingme ni mhi ya gueye e ena. A ya ri Omi Ogbo na egbo de.”

45 Eri-tse khi eni eniye odukhokho ea lese abi oni ungmehi o ngme. Irari khi eri a roli sheli we ini e khi lese emini a roli ngme. Ama ulishi oo mu we shi abi e lie mhila li.

Oghuo o fune
(iMat 18.1-5; iMak 9.33-37)

46 Ekhako o bhale iteva oyi eniye odukhokho eyoli shi oni o ya fune elemhi we.*

47 Ijesu o lese emini ee sa udu oyewe, o rue ukuku omoo lasela migha we iteva.

* 9:23 Li ze iMat 10.38; iLuk 14.27 † 9:24 Li ze iMat 10.39; iLuk 17.33; iJon 12.25 ‡ 9:35 Li ze Aza 42.1; iMat 3.17; 12.18; iMak 1.11; iLuk 3.22 § 9:35 Li ze 2 iPit 1.17-18 * 9:46 Li ze iLuk 22.24

48 Oḡ wẹ, “Onini ọ da ri eva oyemhẹ mie omọ ọna ne, mhemhẹ ọ mie. Onini ọ da mie mhẹ ne, ọni ọ ghie mhẹ ọ mie. Irari khi ọnini ọ da ri egbọli tiemhie-eke ne elemhi ẹ, lọli ọ khi ọni ọ funẹ nya.”†

Oni ọa da khi ọbe awa ne ọyi awa ọ khi (iMak 9.38-40)

49 Iḡoni ọḡ, “Oga, anye me ọmose ni ọ ri eva oye ẹ khu ayemhẹ okphaghie lase, anye nono ni anye gueye ọli ọ khi ke lighọ irari khi ọa ya debe abi anye lie debe.”

50 Ijesu ọḡ wẹ, “A khi ke lighọ, irari khi ogbọ ni ọa da khi ọbe awa ne, ọnaye awa ọ khi.”

Egbọ iSameria ẹa lama mie ijesu

51 Abi egheghe o rọ ramhi ni a rọ ya rue ijesu je iloghie, ọ mholi ọli shi udu khi lọli ya je iJerusalemu.

52 O ghie ighiusomhi ralo, ni e lo elemhi ẹoli nikeke na elemhi iSameria ni e ya mu egbe emhikpa shi eke khe ọli.

53 Ama eni egbọ iSameria ẹa lama mie ọli irari khi e lese khi iJerusalemu ọḡ je.

54 Abi eniye odukhokho eyoli ikhi iJemhisi ali iḡoni e rọ me ghọ, ẹ ọli, “Onomhue, waa ke ze ni anye lu erali rọte idane tiemhie rọ tose wẹ a nya?”‡

55 Ijesu ọ nyene alo ukhokho, ọ dese wẹ, ọḡ wẹ, aa lese ayemhẹ ni a mhue. Ọa khi eri omi ogbọ ọ bhale ya yese egbọ agbọ-a, ama eri ọ bhale ya tsumhi wẹ.

56 Ighọ ijesu ali eniye odukhokho eyoli e vu je ẹoli olese.

Emini ideba-ijesu-kia o ya mie ogbọ ọ rue (iMat 8.19-22)

57 Abi e li lese eghọ, omose oghuo ọḡ ijesu, “Oga mhi ya ke debe je obiobini wa je kpa.”

58 Ijesu ọḡ li, “Inyako e mhue ese, ipfeli e mhue eko, ama Omi Ogbọ ọa mhue ashini ọ do ukhomhi ẹ gbe.”

59 Ijesu ọ gueye omose olese, “Deba mhẹ.” Oni ogbọ ọḡ li, “Oga, kpe ze ni mhi ya ri itamhẹ to.”

60 Ijesu ọḡ li, “Zobe ni eni e ghu-a e ri eni e ghu-a to. Yeye fie ke ya gue ungmehi Eghiele oyi Eshinegba le.”

61 Olese ọḡ li, “Oga mhi ya debe, kpe ze ni mhi ya tse apfemhẹ, okhila.”§

62 Ijesu ọḡ li, “Ogbọ ni ọ da ri obo nga ẹgba ni ọḡ she ẹ gua ese, ni ọ da bino ukhokho ne, ọa te ni ọ lo Eghiele oyi Eshinegba.”

10

Ijesu ọ ghie egbọ egbhuese etuogbava fie

1 Ona o dose se, Onomhue ọ ze egbọ egbhuese etuogbava, ọ mu wẹ awa-awa, ọ e ralo na lue ni e kia je ikpe ni ọḡ nono ni lọli kia ramhi.

2 Oḡ wẹ, “Ikhiese oniemhi o la ọ, eri-tse eni ẹ khiese wẹ ẹa bu. Itobọ ighọ, a so lema ita ọni ọ mhue okhiese, ni ọ ghie eni ẹ khiese bhale ishemhi oyoli.*

3 A ke le! Eri mhia ghie ẹ abine isumha ne la ifuabọ idumhi.†

4 A khi tsua ekuẹ ukpaghọ wẹ khi akpulu wẹ khi ekuẹ, a khi tse egbọ ode.

5 “Ini a lo owa okhoghuo, a kpe to de lie ‘Opfomhẹ o ka la oni owa ona.’

6 Ini ogbọ opfomhẹ ọ la aghọ, opfomhẹ oye ẹ o deba li, ini aa me, opfomhẹ oye ẹ o nyene egbe deba ẹ.

7 Apfe okhoghuo ni a da lo ne, a la aghọ le, a la aghọ da emiemini e da rọ ya na ẹ. Irari khi o ti ni ogbakanya ọ mie ifata. A khi ke kia te owa da je owa.‡

8 “Ini a da lo ẹoli le ni e rọ da mie ẹ ne, a le emini e roshi eke na ẹ.

9 A ri eni ee ghua ni e la aghọ ze, a gueye wẹ, ‘Eghiele oyi Eshinegba o she ti mama ẹ.’

10 Ẹoli ni a bhale kpa ni ẹa da mie ẹ, a je ifu apfe ya lie,

11 Itutu oyi eke oye ni e la anye awe, anye she kpishi wẹ shi eke na ẹ, ni e ya pfi otsẹle mu ẹ. Ama ee oye ẹ, a lese khi Eghiele oyi Eshinegba o she ti mama ẹ.‡*

12 Mhi gueye ẹ khi ogbele iso-ezo khi o ya somhi iSodomu egbe dose oni ẹoli oghọ.†

Eoli ni ẹa miesuo (iMat 11.20-24)

13 “O ma khọlo ẹ egbe, ikhi ee egbọ iKorazi! O ma khọlo ẹ egbe, ee egbọ iBetisaida! Irari khi ini ikanya onyaloa ni a la elemhi ẹ

† 9:48 Li ze iMat 10.40; iLuk 10.16; iḡon 13.20 ‡ 9:54 Li ze 2 Ighie 1.9-16 § 9:61 Li ze 1 Ighie 19.20 * 10:2 Li ze iMat 9.37-38 † 10:3 Li ze iMat 10.16 ‡ 10:7 Li ze 1 iKori 9.14; 1 iTimo 5.18 § 10:11 Li ze Ika 13.51 * 10:11 Li ze iMat 10.7-14; iMak 6.8-11; iLuk 9.3-5 † 10:12 Li ze Igbae 19.24-28; iMat 11.24; 10.15

gbe khi a la eke iTai ali iSidoni li gbe we lo, e kha mu nyene agboagbo. E so ide evie, e shito ukhomhi emue.‡

14 Eri-tse khi Eshinegba o ya mhue isomhelembi na egbo iTire ali egbo iSodomu dose e ogbele iguezo.

15 Ee egbo iKapanomu, eri a dabi khi a ya ti e nga idane? Iiye! Eri a ya ti e tiemhi ilimhi iriere. §

16 “Oo we, oni o da ri esho shi e o ne, mhemhe o ri esho shi o. Oni o da kie e, mhemhe o kie. Oni o da kie mhe ne, oni o ghie mhe o kie.”*

Ijele oyi egbo egbhuesetuogbava

17 Igho eni egbo egbhuesetuogbava egho e ri oghela jele. Ee oli, “Onomhue, eri egbegbi iyemhe okphaghie e ri irari eva oye nyese ukhomhi na anye.”

18 Ijesu oo we, “Mhi me khi okphaghie o rote idane de pfile abi erali akphala.

19 A ghe khe! Mhi she ri afu na e, ni a ro lighi enye ali ikpi dose, ali ni a gbo mu itoto ali ekpabo alo ebili nyaa o le. Emhikhoghuo ea ya li e. †

20 A khi ghele khi okphaghie o ri irari eva oyemhe nyese ukhomhi na e, ama a ke ghele khi a keke eva oye e shi iloghie.”

Ijesu o ghele

(iMat 11.25-27; 13.16-17)

21 Egheghe agho, oghela o te elemhi Ayemhe-no-pfuase vo ijesu egbe, oo li, “Mhi tse uwegbe, Ita ni o mhue eke ali ukhuli. Irari khi u she ri emhi ena sheli egbo ni e fia alo-a ali eni e mema wena ebe. Ama u rewe khashe ikuku eniye. Igho lo Ita, irari khi abi o li ghole e shi ghole.

22 “Itamhe o she ri emhikpa shi mhe obo. Aa me ogbo ni o lese oni omoo o khi, se ni Ita. Aa me ogbo ni o lese oni Ita o khi, se ni omoo. Eni e ghole oni omoo o ri Ita a khashe.”‡

23 Igho o nyene alo ghue eniye odukhokho eyoli, o bena nu we ngme, oo we, “Ikhivose o khi na ikpalo ni e me emini ee a me.

24 Mhi gueye e khi emekeguele ali ighie ebubu e nono ni wewe e me emini ee a me ali ni e suo emini a suo ena, ama ea dobe.”

Ekpita oyi ongi iSamarita onete

25 Igho osese Ishi eyi iMosisi oghuo o vule ya mu ijesu fe bino. O mhila li, “Elo mhi fe ya li ni mhi ro ya mhue agbo na agboagbo?”

26 Ijesu o li, “Elo a keke shi ebe Ishi eyi iMosisi? Se u lie ze emini a keke shi o?”

27 O ijesu, “Rote ekelembi udu oye nya ali ayemhe oye nya ali ekpabo eye nya ali isamhi eye nya nono ingme oyi Eshinegba. U gbo nono ingme oyi onuzava oyi e abi u nono ingme egbe e.” §

28 Ijesu oo li, “U ga gue gbaghie-a. Lina ke ngeli khi u ya mhue agbo ona agboagbo.”* †

29 Eri oni osese Ishi eyi iMosisi ona o nono ni loli rokhashe khi loli lese enana nya. O mhila ijesu, “Oghuo o fe khi onuzava oyemhe?”

30 Ijesu o lina so oli o, “Omose oghuo o ke rote eoli iJerusalemu tiemhi eoli iJeriko. Igho o de ya pfilo ighiat o abo. E gbe oli bano-a, e kese ukuku ayemhe shi oli o, e mie oli emini o mhue nya.

31 A bhale ya e khi okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba o rote oni ode e dose. Abi o ro me oni omose ni ighiat o e gbe egho, o da je ukiekie ode ni o kpole ya dose vu.

32 Igho oni o la Owa oyi Eshinegba gbe akanya oghuo, eni a lu iLivaiti, o ramhi agho, o me oli, o li rote ukiekie ode ni o kpole ya dose.

33 Omose ongi iSameria oghuo ni o le asha, o ramhi ashini oni omose o la. O me oli, elemhi oli e lala li.

34 O le deba li, o ku oili ali onyo shi oli ikpe ni o kualiti utse. O ri ide gono li ewe. O tsua li nga akphere oyoli, o tsua li bhale owa ni a ku e shi, oo gueye we e ri eloe khu oli. ‡

35 Ogbeakolo o ri ifata ogbele eva na oni o mhue oni ashini a ku e shi. O oli, ‘Kpekpe ri eloe khu omose ona. Ingme ni o ke ya gbe nya, ini mhia jele mhi ya fali e we.’

‡ 10:13 Li ze Aza 23.1-18; Ezik 26.1--28.26; iJofe 3.4-8; Emo 1.9-10; iZaka 9.2-4 § 10:15 Li ze Aza 14.13-15 * 10:16 Li ze iMat 10.40; iMak 9.37; iLuk 9.48; iJon 13.20 † 10:19 Li ze Iwolo 91.13 ‡ 10:22 Li ze iJon 3.35; 10.15 § 10:27 Li ze iLev 19.18; iDeut 6.5 * 10:28 Li ze iLev 18.5 † 10:28 Li ze iMat 22.35-40; iMak 12.28-34 ‡ 10:34 Li ze 2 Okhe 28.15

36 “Oghuo o elemhi egbo aase ena u sa khi o khi onuzava oyi oni omose ona ni ighiatọ e gbe?”

37 Oni osese ushi oo li, “Oni o mhue ilelemhi na li.”

Igho iJesu oo li, “Li ligho ke ngeli.”

Ijesu o je apfe oyi iMata ali iMeli

38 Abi iJesu ali eniye odukhokho eyoli e li le, e bhale eoli oyi okpotso ni a lu iMata. Oni iMata o mie oli shi owa.

39 Oni iMata o mhue inyoghuo okpotso ni a lu iMeli ni o shito kpeshe iJesu ri esọ shi emini o sese. §

40 Abi a li ya mu iJesu epfese, o zu iMata alo, o a me asha ri esọ shi emini iJesu o sese. Igho o bhale deba iJesu, oo li, “Wa me khi inyoghuo-mhe o zobe ikanya nya na mheme-ghuo a gbe? We o bhale ya kpaghie mhe obo.”

41 Onomhue oo li, “iMata, iMata, u ma kphakpha egbe ke nase egbe e shi itobo emhi ebubu.

42 Ama emhi oghuo o mema mu egbe. iMeli o she ze oni o tine ni o lao, ogho o a ya mie oli lue.”

11

Ijesu o sese abi a lie so iromhi (iMat 6.9-13; 7.7-11)

1 Ogbelghuo, iJesu o la asheghuo o so iromhi, Abi o ro so se, omo odukhokho oyoli oghuo, oo li, “Onomhue, sese anye abi a lie so iromhi abi iJoni o li sese eniye odukhokho eyoli.”

2 Ijesu oo we, “U kha so iromhi, ke lie:

“Ita anye ni o la iloghie,

anye ri ufumhi

na eva oye no pfuase,

Ze ni eghiele oye o bhale.

Ze ni a riela

oghume oye eke agbo

abi o li shi obini iloghie.

3 Ri eminale ona ogbe-namo na anye le.

4 Gbe olamhe kua na anye,

abi anye li e gbe kua na

egbo ni e lamhe shi anye o.

Khi ze ni anye de pfilo imufe,

ama tsumhi anye
obọ oyi okphaghie.’ ”

5 Ijesu oo we, “Ini o khia khi onge e o mhue omole ni o ro le deba omole oli itsotso ogbie, ni o re oli, ‘Omue kpekpe ngmomhi irui ibuledi ese na mhe,

6 Irari khi omole mhe ni o la asha o bhale ya kushi na mhe, ama mhia mhue emini mhi ya ro fele oli epfese.’

7 “Ini oni omole o, o rote elemhi owa lie oli, ‘Khi ke nase mhe ghue irari khi mhi she pfi okpe ode, mheme ali imimhe anye she yeshi, mhia ke ya dobe vule ya rue emhi okhoghuo ne.’

8 Mhi gueye e khi ini omole oli o tseku ri itobo khi wewe e khi omole vule ya rue emini oo mhila li na li, ama itobo khi o mema kie le e mhila li tse, o mema ya vule ya rue emimini o nono na li.

9 “Mhi gue e ye e: Mhila khi a ya ro ne, nono khi u ya me, kpheli obo ode khi a ya khueghie-a ne.

10 Irari khi oni o mhila loli a ro o na, oni o nono loli oo me, oni o kpheli obo ode loli a khueghie-a a na.

11 “Ee ni a khi ita, oghuo elemhi e omioli o ya mhila li afele ni o ya rue enye na li, ocho ni o kha ro ri afele na li?”

12 O ke khia khi ini o mhila li ekeli, ni u ya rue okpi na li?

13 Ini ee ni a khi egbo ebe a lese abi a lie ri egbegbi emhi somhi imie opfa, se Ita e ni o la iloghie o a ke li ya ri Ayemhe-no-pfuase na eni e mhila li?”

Ijesu ali Okphaghie

(iMat 12.22-30; iMak 3.20-27)

14 Ele oghuo khi iJesu o khu ayemhe okphaghie ungmene fie, o khu oni ayemhe fie lase, oni ungmene oo ngme. Oni ingme o ri abo sha egbo ni e la agho.

15 Ama egbo eghuo e, “Ekpabo ebe oyi iBezebọ ni o khi oghie oyi iyemhe ebe, o ro a khu iyemhe ebe fie lase.”*

16 Eghuo o, e mu oli fe bino, e oli o riela onyaloa ni o ri wewe ya mie shi oli o khi Eshinegba o mie shi oli o. †

17 Ama iJesu ọ she leşe usamhi oyewe, ọ, “Eghiele ni o da kemhi egbọli o ya de, ọmhuẹ-apfe ni o da kemhi egbọli o ya de.

18 Ini Okphaghie ọ kemhi egbọli, se eghiele oyọli o li ya migha? Eri mhi a ngme ona itobọ khi e khi ekpabọ oyi iBezebọ mhi rọ ọ khu iyemhe okphaghie kua.

19 Mena ini mhi ri ekpabọ eyi iBezebọ ọ khu iyemhe okphaghie kua, ekpabọ onoghwo eniye eyi ee e rọ a khu we kua? Eniye eyi ee e ya gue e ezọ itobọ ungmehi ni a ngme ena.

20 Ama ini o khia khi ekpabọ oyi Eshinegba mhi rọ e khu iyemhe okphaghie kua, ogho o rokhasẹ khi Eghiele oyi Eshinegba o she bhale e iteva.

21 “Omose ni ọ mhue ekpabọ ọ kha ri itsua okhọli gbanọ egbe egbegbọ ni ọ rọọ khe owa oyọli ekhe, itsua eyọli e ya mhue akhukhu.

22 Ama omose ni ọ toto dose ọli ọ kha tsua okhọli mu ọli ni ọ rọ ne ọli abọ, eri ọọ miono ọli itsua okhue nya ni ọ regbenga. Ọ tsua ọli epfue ni ọ mhue shi oni owa vu ya kemhi.

23 “Oni ọa da ku ma mhe ọ ne, obe mhe ọ khi. Ogbọ ni ọa da mu ma mhe ọ ti egbo gbili ne, eri ọọ vese egbo kua.‡

Abi ayemhe o lie kia (iMat 12.43-45)

24 “Ini ayemhe okphaghie ọ rọte ogbo egbe ya fie, eri ọ kpe a kia je ifu odagbe ifufu ni amẹ ẹa la ya nono ashini ọ kpe je ya yemhe-a, ama ini ọa me asha, ọ egbelue, ‘Mhi gbo lo a je owa ni mhi kpe te vu.’

25 Ini ọ bhale ọ ni ọ rọ bhale ya e khi, a ga fuomhi oni owa muene, emhikpa o ga gue la ayọli kuete.

26 Igho, ọ vu ya wolo iyemhe oshilua elese ni e khọlo dose ọli, e bhale ya la oni omose egbe, ikpukhokho oyi oni omose o ke khọlo dose abi ọ kpe li.”

27 Abi iJesu ọ li ngme oni ungmehi ona, okpotso oghuo ọ rọte oni elemhi ebubu egbo tsesẹ leghe ọọ, “Oni a khi vose na okpotso ni ọ bia e, ni ọ kuele, ọ khi.”

28 IJesu ọọ li, “Egbo ni e suọ ungmehi oyi Eshinegba ni e rọ ọli gbe akanya, wewe e mema mhue ikhivose ne.”

Ọlele oyi ijona (iMat 12.38-42)

29 Abi eni egbo e ke li bua shi ọ, iJesu ọọ, “Egbo ebe, egbo agbhotu onana e khi. E mhila ọlele onyaloa, ama aa ya me onyaloa okhoghuo, se ni ọlele oyi ijona omekeguele.‡

30 Abi ijona ọ khi ọlele na egbo iNineve, igho Omi ogbo ọ gbo li ya khi ọlele na egbo ena agbhotu ona.*

31 Oghie-okpotso oyi eke iSheba ọ ya shito ukpekhomhi ezọ ya gue agbhotu ona ezọ, ọ pfa ezọ mu we, irari khi ọ ke rọte eke odonue bhale ya ri esọ suọ ungmehi egbhali oyi oghie iSolomoni, ama ogbo ni ọ fu dose iSolomoni ọ la akana.†

32 Egbo iNineve e ya mu ezọ vule shi agbhotu ona ọ, e pfa ezọ mu we irari khi e mu pfi abi ijona ọ rọ ya ri ungmehi oyi Eshinegba tse abọ ye we, memena ogbo ni ọ fu dose ijona ọ la akana.‡

Egbegbi akpa (iMat 5.15; 6.22,23)

33 “Aa me ogbo ni ọ ya ri akpa ru ni ọ ya ri ọli sheli, eri ọ ri ochogho ya rue ọli nga ashini o yagha, ni a bhale ya e khi egbo ni ee lole e me eke.‡

34 Ikpamhalo eye e khi akpa oyi idiegbe oye. Ini ikpamhalo eye ee me eke egbegbo, idiegbe oye nya o khili akpa. Ama ini u tase alo-a, idiegbe oye nya o khili alo ebili.

35 Itobọ ona khi ze ni akpa oye o khi alo ebili.

36 Ini idiegbe oye e khili akpa ni obili ọa rọ la ashikhoghuo ọ, eri o ya ke ge nyanyanya abine khi akpa o nga ogbo egbe.”

Epfua esesa (iMat 23.1-36; iMak 12.38-40)

37 Abi iJesu ọ rọ ngme se, iFarisi oghuo ọ lu ọli ọ bhale ya nu lue le eminale. Ọ lo deba li ya shito shi oni eminale.

38 Ama abọ e sha oni iFarisi abi ọ rọ me khi iJesu ọa kpe abọ a neni ọ le emhi.

39 Igho Onomhue ọọ li, “Wa me mena khi ee egbo iFarisi khi eri a kpe ukhokho uko ali itasa eye-a, ama elemhi oye o vọ emhi ituegbe ali okhọlo.

‡ 11:23 Li ze iMak 9.40 § 11:29 Li ze iMat 16.4; iMak 8.12 * 11:30 Li ze ijona 3.4 † 11:31 Li ze 1 Ighie 10.1-10; 2 Okhe 9.1-12 ‡ 11:32 Li ze ijona 3.5 § 11:33 Li ze iMat 5.15; iMak 4.21; iLuk 8.16

⁴⁰ Eẹ ẹgbọ eyẹghẹ! Ọa khi Ẹshinẹgba ni ọ riẹlẹ ukhokho ọ ọ gbolo ẹ riẹlẹ elemhi ọ?

⁴¹ Ama a rue emini e la elemhi uko ali utasa na ẹgbọ ni ẹa mhue, ẹghẹghẹ aghọ emhikpa e ya pfaṣe na ẹ.

⁴² “O ma a kholọ ẹẹ ẹgbọ iFarisi egbe gba, itobọ khi a guẹ zẹ aze-oghuo-igbe ebe akhokho, ali ebe alagho ali ebe elese ni a rọte ogba ẹ khiṣe, emini ẹa lolọ mu ẹloe. Ama igue-sọ-ẹzọ ali inono onayi Ẹshinẹgba, a ri obọ gbe wẹ shi. Ena e khi emini a kha mema ke riẹlẹ, ma eni a riẹlẹ eghọ.*

⁴³ “O ma a kholọ ẹẹ ẹgbọ iFarisi egbe gba, irari khi ukpẹkhomhi ni o yagha a nono elemhi owa ugamhi ali otṣe ekpẹ elemhi oki.

⁴⁴ “O ma a kholọ ẹ egbe irari khi eri a li abi uji oyi ẹgbọ ni ọgbọ ọa shi ọlẹlẹ shi ni ẹgbọ e lighi ẹ dọṣe, ni ẹa lẹṣe.”

⁴⁵ Ọṣeṣe ushi ọghuo ọ sọli ọ, ọọ, “Ọṣeṣe, ini u wa ngme enana, eri u li ri anye ma ọ mẹ bie.”

⁴⁶ Ijesu ọ sọli ọ, ọọ, “O ma a kholọ ẹẹ ni a ṣeṣe Ishi eyi iMosisi egbe, irari khi eri a sọ itsua ni ẹgbọ ẹa doṣe ya tsua na wẹ tsua, ama ẹẹ aa lama ya tsua ugegemo.”

⁴⁷ “O ma a kholọ ẹ egbe irari khi ẹẹ a manọ iji na emekeguele ni itita ẹ e gbolo-a.

⁴⁸ Eri a pfi ọṣeṣe shi ọ, a gbo mu ma emini ititaṣe e riẹlẹ irari khi wẹwẹ e gbolo emekeguele eyi Ẹshinẹgba a, ẹẹ a manọ iji na wẹ.

⁴⁹ Itobọ ona, rọte ilẹsingme oyi Ẹshinẹgba, ọ rọ liẹ, ‘Mhi ya ghie emekeguele ali ighiu-somhi na keṣe ghi wẹ, e ya gbolo eghuo ọ-a, e mu okhọli vule shi elese ọ.’

⁵⁰ Itobọ ighọ Ẹshinẹgba ọ ya mu ota sọ ẹgbọ ena agbhotu ona, shi ọlia eyi emekeguele nya, rọte ẹghẹghẹ ni agbọ ona o te gba ekẹ le.

⁵¹ Rọte ọlia eyi Ebeli ya ramhi ọlia eyi iZakaraya ni a gbe-a shi iteva Owa oyi Ẹshinẹgba ali atẹṣe. Ighọ lọ! Mhi gueye ẹ khi a ya na ẹ osue to ọ.†

⁵² “O ma kholọ ẹẹ ni a lẹṣe Ishi eyi iMosisi pfo egbe, irari khi a she rue okpẹ ni a rọ ẹ khueghie ode ilẹsingme sheli. Eẹ na, aa lama lo, ẹgbọ ni ẹ nono ni wẹwẹ e lo, aa zẹ ni e mẹ asha dọṣe lo.”

⁵³ Abi iJesu ọ rọ rọte aghọ vu, ẹgbọ iFarisi ali eṣeṣe Ishi eyi iMosisi e mu okhọli vule shi ọli ọ egbegbo. E ri omhila ọdọda a khi ọli ode.

⁵⁴ Ini e ba mẹ asha mu ungmehi mhọli ọli obọ.

12

Ijesu ọ tse agua shi iri-ugamhi-kualo (iMat 10.26-27)

¹ Ẹghẹghẹ ana ebubu ẹgbọ agbeṣe agbeṣe e legba, ni o ramhi ni e rọ lighi egbewẹ, iJesu ọ nu eniyẹ odukhokho eyọli ngme, ọọ wẹ. “A mu egbe ẹ shi iri-ugamhi ku alo oyi ẹgbọ iFarisi ni o li abi ifuma ni a rọ ma ibuledi ẹ nye.”*

² Irari khi aa mẹ emini a rọ sheli ni ọa ya laselẹ, wẹkhi eri a mẹ emini a khukhu ni ọa ya khueghie-a.

³ Ungmemhi ni u ngme ẹliyọṣe a ya suọ ọli ẹlẹ ọguota. Emini u nyẹṣe ọgbọ esọ gueye elemhi owa aza, a ya suọ ọli eko ukhomhi owa.†

Ọni a ya na ulishi (iMat 10.28-31)

⁴ Emọle mhe, abi o la mhi li gue ọli ẹ ye ẹ, a khi na ulishi ẹgbọ ni o khia khi idiegbe e lẹṣe doṣe ya gbe-a, ini e gbe idiegbe-a, ẹa ke mhue emhi olese ni e ke doṣe ya li.

⁵ Ama mhi ya gueye ẹ ọni a ya na ulishi. A na ulishi Ẹshinẹgba ni ọ mhue itoto ni ọ kha gbe ọgbọ se, ọ gbo pfi ọli lo ilimhi iriṣe. Abi o li mhi li gue ọli ẹ ye ẹ, a na ulishi oyọli.

⁶ Ọa khi ikọbọ eva a ri ipfeli isuṣue oshe ẹ de? Ama abi o riṣe khi ighọ, Ẹshinẹgba ọa yele ọngewẹ ọkhoghuo a. ⁷ Egbegbo lọ khi, Ẹshinẹgba ọ she leli itsu ni e la ẹ ukhomhi nya. Itobọ ighọ a khi zẹ ni ulishi o mu ẹ, irari khi a mu ẹloe dọṣe ipfeli isuṣue ebubu.

Eni e migha na ijesu ali eni e kie ọli (iMat 10.32,33; 12.32; 10.19,20)

⁸ Abi o li mhi li gue ọli ẹ ye ẹ khi, ọni ọ da lama gue ingme oyemhe ye ẹgbọ ne, Omi ọgbọ ọ li ya gue ingme oyọli ye igeni eyi Ẹshinẹgba.

⁹ Ama ọni ọ da kie mhe ukpẹloe ẹgbọ, mhi ya li kie ọli ukpẹloe igeni eyi Ẹshinẹgba.

* **11:42** Li zẹ iLev 27.30 † **11:51** Li zẹ Igbae 4.8; 2 Okhe 24.20-21 * **12:1** Li zẹ iMat 16.6; iMak 8.15 † **12:3** Li zẹ iMak 4.22; iLuk 8.17

10 Ogbọ ni ọ da zẹ ẹmuẹbe na Omi ogbọ ne, a ya gbekua na li. Ama ogbọ ni ọ da pfi unu-a deba Ayemhẹ-nọ-pfuase, ogbọ a ya gbekua na li.‡

11 Ini a rue ẹ bhale owa ugamhi oyi ẹgbọ iju ali ẹgbọ eni ẹẹ mhẹse ali enighie, a khi zẹ ni a yele abi a ya ngme, ali abi a li ya pfa egbe ẹ shi eke.

12 Irari khi Ayemhẹ-nọ-pfuase ọ ya sese ẹ abi a ya ngme oni ẹghẹghẹ. §

Okhe irọkhọkhọ oyi oyeghe

13 Ogbọ oghuo elemhi eni ebubu ẹgbọ ọ lu iJesu, ọọ li, “Osesẹ kpekpe gueye inyoghuo-mhẹ ni ọ kemhi ugu na mhẹ.”

14 IJesu ọ sọ ọli ọ, ọọ, “Oghuo ọ zẹmhẹ shi oni ọ rẹ ẹ a gue ezọ ali oni ọọ kemhi ugu na ẹgbọ?”

15 Ighọ ọ gueye wẹ nya, “A mu egbe ẹ shi emhi ituegbe, irari khi agbọ oyi ogbọ ọa migha nga ukhomhi ẹpfue ni ọ mhue.”

16 Ọ zẹ okhe irọkhọkhọ ona khase wẹ, ọọ wẹ, “Eke oyi omose ni ọ pfue oghuo, o lolo ti emhi na li.

17 Oni omose ọ shito sa, Ọọ, ‘Sẹ mhi li ya kia eghọ? Mhi a mẹ asha ke ri emhi ya shi aka oyemhẹ.’

18 “Ighọ ọọ, ‘Emini mhi ya riẹle na. Mhi ya guoghọ aka oyemhẹ-a, mhi ya tọ aka onofunẹ olese ni mhi rọ sọ iakpa ali itsua elese shi.

19 Eghẹghẹ aghọ mhiẹ egbemhẹ, Omue u zẹ ukhomhi onete gba e! Irari khi u mhue ẹpfue ni e bububu, ni e ya tsua-ẹ ramhi ikpe ebubu. Ka yemhẹ-a, ke le, ke da. Wa li agbọ abi o ghọle ẹ.’ ”

20 “Ama Eshinegba ọọ li, ‘Yeye oyeghe! U ya ghu-a amiöse; mena oghuo ọ ke ya mholi eni ugu ni u she ti ma na egbe ẹ?’

21 “Ighọ o ya li ogbokpa egbe ni ọ da ti ẹpfue ma na egboli, ni ọa mhue ẹpfue oyi emini o mu Eshinegba ẹloe.”

A khi ke sa usamhi agbọ

(iMat 6.25-34)

22 Ighọ iJesu ọ gueye eniye odukhokho eyoli, ọọ wẹ, “Irarighọ, a khi zẹ ni usamhi emini a ya le ali usamhi emini a ya da, o nase ẹ, wẹkhi usamhi idiegbe oye emini u wa sọ.

23 Agbọ oye o mu egbe dọse eminale, idiegbe oye o gbo mu egbe dọse ode ni a sọ ẹ shi ọ.

24 A bino ipfeli na ukhomhi idane, ẹa rọ kọ wẹkhi eri ẹẹ khiẹse, ẹa mhue ashini e tsua eminale a shi wẹkhi eri e mhue aka, ama eri Eshinegba ọ rọ na wẹ a le. A mu ẹloe dọse wẹ!

25 Ongeẹ onoghuo ọ ya dobe ri irari inyama-egbe oyoli khi ogbẹle oghuo ma agbọ oyoli?

26 Aborokhia khi u wa ya dobe riẹle ukuku emhi onana, elo o zẹ ni u rọ a nase egbe ẹ shi emini e kpole?

27 “Sa ọ bino abi ebuli idodo e li ẹ fu. Ea ya gbe akanya wẹkhi eri ẹẹ do ide. Ama mhi gue a ye ẹ khi egbegbi iSolomoni ni ọ tseku lighọ mhue itsua ni e somhi otse, ọa khue akhue nabi ebuli okhoghuo o khue.*

28 Eẹ ni a mhue ukuku irudunga, ini o khia khi ighọ Eshinegba ọ ri ide ku ebuli egbe, ni e kha laọ amo, akọ a tose wẹ-a, sẹ u ke liẹ sa khi ọa ya li ri egbegbi itsua sọ ẹ?

29 “Irarighọ, a khi ke sa emini a ya le ali emini a ya sọ; a khi zẹ ni o nase ẹ udu.

30 Irari khi ẹgbọ ena agbọ ona nya, wẹwe e na khu emhi enana, ama Ita ẹ ni ọ la iloghie ọ lese khi e to ẹ.

31 Ochoghọ emiemini u wa riẹle nya, zẹ ni Eghiele oyi Eshinegba o khi onodode, emhi elese ni u wa nono nya, ọ ya rẹwe ma ọ nẹ.

Ẹpfue na obini iloghie

(iMat 6.19-21)

32 “A khi zẹ ni ulishi o mu ẹ, ẹẹ ikuku isumha, irari khi oghuemhẹ oyi Ita ẹ o khi ni ọ rọ ri oni eghiele na ẹ.

33 A ri emhikpa ni a mhue dẹ, a kemhi eni ikpaghọ na eni ẹa mhue. A zẹ ni a mhue ẹkue ukpaghọ ni ọa ya khakha, ali ni a gbo mhue ẹpfue shi iloghie ni ọa ya pfo wẹkhi oghiatọ ọ mẹ asha a ti bhale ọ, wẹkhi ifu e mẹ asha a towe,

34 Irari khi ashini ẹpfue oye o la, aghọ udu oye ọọ la.

A mu egbe shi eke khe ibhale oyi Onomhue

35 “A mu egbe shi ugamhi, a zẹ ni ikpa eye ẹ e ke ge. †

‡ 12:10 Li zẹ iMat 12.32; iMak 3.29 § 12:12 Li zẹ iMat 10.19-20; iMak 13.11; iLuk 21.14-15 * 12:27 Li zẹ 1 Ighie 10.4-7; 2 Okhe 9.3-6 † 12:35 Li zẹ iMat 25.1-13

36 Abi eni ẹ ga ọgbọ e migha khẹ ijele oyi oni ọ mhue wẹ ni ọ ye ukue ni a rọ a rue ọkpotso, ini ọọ bhale ni ọ rọ kpheli obọ ode, e nyanya khueghie ode a na li aghoaghọ.‡

37 O ma ti eni ẹ ga ọgbọ eghọ egbe ini oni ọ mhue wẹ ọ bhale ya ẹ khi e mu egbe migha khẹ lue. Abi o la mhi gue a ye ẹ khi, ọ ya mu egbe akanya, ọ lu wẹ, ọ nu wẹ shito, ọ ri eminale na wẹ le.

38 Oghẹle o ya khi na eni eni ẹ ga eghọ ini oni ọ mhue wẹ ọ bhale ya ẹ khi e mu egbe shi eke ini o tseku khi itsotso ogbie, o ke khi ini ogbe o ya gbe ọ rọ bhale.

39 A lese ona khi ini oni ọ mhue apfe ọ lese eghẹghẹ ni oghiatọ ọ rọ ọ bhale ọli owa ya do lo, ọa kha ze ni ọ lo ọli owa ya do.

40 Eẹ oyeẹ a ke mu egbe, irari khi Omi ogbo ọ dobe ya bhale eghẹghẹ ni aa sa shi.”§

*Oni ọ gue ẹ ga ali oni ọa gue ẹ ga
(iMat 24.45-51)*

41 IPita ọ mhila li, ọọ, “Onomhue anye u kpe ekpita ona ye abi ogbokpa?”

42 Onomhue ọọ li, “Oghuo ọ fe khi oni ọreloekhu, ni ọ mhọli ilẹsingme, ni ọọ gbe akanya te ode igesikia, ni ọga oyọli ọ ri apfe nga obọ, ni ọ gueye ọli ọ ri eminale na eni ẹ ga li ke le shi eghẹghẹ?”

43 Ikhivose o khi na oni ọ ga ọgbọ oghọ, ini ọga oyọli ọ bhale ya ẹ ọli shi igue-riele.

44 Mhi gue a ye ẹ khi eri ọ ya ri emini ọ mhue nya nga ọli obọ.

45 Ama ini oni ọọ ga ọgbọ oghọ ọ la udu oyọli lie, ‘Oga oyemhe ọ she tese ẹ dose,’ ni ọ rọ gbe eni ẹ ga eni ikpotso ali eni emose ni a rọ shi ọli obọ, ọọ le, ọọ da, onyo ọọ gbe ọli.

46 Eri oni ọga oyọli ọ ya bhale ele ni ọa sa shi ni ọa ri eloe shi eke ẹ khẹ ọli, ikhi eghẹghẹ ni ọa sa shi. Oni ọga oyọli ọ gbe ọli, ọ kuale ọli utse, ọ ghie ọli abọ pfilo deba egbọ umhasueso.

47 “Ama oni ọọ ga ọgbọ oghọ, ni ọ lese oghuemhe oyi ọga oyọli, ni ọa mu egbe ni ọ rọ riele oghuemhe oyọli, a ya gbe ọli itali, a nali osoli egbegbo.

48 Ama oni ọ ga ọgbọ ni ọa lese oghuemhe oyi ọga oyọli ni ọọ riele emini o ye ni a gbe ọli shi, a ya gbe ọli ukukuọ. Irari khi oni a ri emini e bu na, emini e bu a ya mhila li. Oni

a ri emini e lolo bu nga obọ, emini e lolo bu a ya mhila li.

*Ijesu ọa ri opfomhe bhale ama okemhi
(iMat 10.34-36)*

49 “Erali mhi bhale ya pfi shi eke agbo ona. Abi a khẹ khi e she a lala.

50 Mhi mhue ibatizi ni mhi ya mie shi egbe. Egbe ẹa ke sheshe mhe ne ini mhia li mie ọli se.*

51 Eri a dabi khi opfomhe mhi rọ bhale eke agbo? Iye! Okemhi mhi rọ bhale.

52 Rote memena vu, egbọ oshe ni e la omhue-apfe oghuo e ya kemhi egbe. Aase ọ e mu okhọli vule shi aava ọ, aava ọ e mu okhọli vule shi aase ọ.

53 Ita ali omiọli onomose e ya mu okhue vule shi egbe wẹ ọ. Inyo ali omiọli onokpotso e mu okhue vule shi egbe wẹ ọ. Inyodo ali osami ọli, e ya mu okhue vule shi egbe wẹ ọ.”†

*Ilese emini eghẹghẹ o ngme
(iMat 16.2,3)*

54 Ijesu ọ gueye eni egbọ nya, ọọ, “Ini a da me khi otughunu o gbe shi obini ovọ o te ẹ tiemhi eko ne, aghoaghọ a lie khi amẹ o ya rue, amẹ o rue esheshighọ.

55 Ini akpekpeli o rote ukiekie ogobọ ini a so alo ghue obini ovọ o te ẹ lo eko ẹ li ne, ẹ khi ogbe o ya nye amo, esheshighọ o lighọ.

56 Eẹ erugamhi-ku-alo, a lese abi a lie bino abi eke ali ukhui o ngme, a guele abi ogbe o ya li. Elo o ze khi aa lese abi eghẹghẹ o ngme memena?

*Ye ye ali obe ẹ a rọ nu egbe riele
(iMat 5.25-26)*

57 “Elo o ze khi a gueye egbe ẹ emini o te ode ni a ke riele ọli?”

58 Abi ye ye ali oni ọ lue ezọ a lie ke le ikotu, roshẹka ni a rọ riele neni a ramhi ikotu. Ini ọa khi ighọ, eri ọ ya ti ẹ bhale ufuege oyi osọ-ezọ, oni osọ-ezọ ọ muẹ ghi oni ọ omhese, oni ọ mhese eghọ muẹ ya pfilo owa ighumha.

59 Mhi gueye ẹ khi u wa ya tigbe lase aghọ le, ini u wa li fali oko ni a ya fie pfo nya.”

‡ 12:36 Li ze iMak 13.34-36 § 12:40 Li ze iMat 24.43-44

* 12:50 Li ze iMak 10.38 † 12:53 Li ze iMika 7.6

13

Ini ẹẹ aa li mupfi eri a li ya pfua

¹ Ẹghẹghẹ agho, ẹgbọ ẹghuo ni e la agho e gueye iJesu abi oghie iPaleti o ku oia eyi ẹgbọ iGalili ẹghuo ni o gbolo-a ma oia eyi elamhako ni a ro luase obo.

² IJesu oo we, "Eri a dabi khi olamhe eyi eni ẹgbọ iGalili ẹgho e dose olamhe eyi ẹgbọ iGalili ni e kpole, ni o ze khi e ghọ na we osue?"

³ Iiye! Aa khi igho, ini ẹẹ aa li mupfi, igho ẹẹ a ya li pfua.

⁴ Abi khi eri a dabi khi ẹgbọ ogbalale ni owa atonga ni o la eke iSiloamu o de mu gbolo-a ẹgho, khi olamhe eyewe e kholo dose eyi ẹgbọ ni e kpole ni e la iJerusalemu?"

⁵ Iiye! Mhi gue ẹ ye ẹ khi ini ẹẹ aa li mupfi, igho a li ya pfua."

⁶ Agho iJesu o la ze okhe irokhokho oyi oara okhua-eni ni o ya ya mo. Oo we, "Omose oghuo o ko okhua-eni shi ogba upfonu. O je o ya bino ini loli me udumhi o pfa, ama o me emhikhoghuo o.

⁷ O gueye omose ni o ri eloe a khu oni ogba upfonu, oo li, 'Oonokpe-ese na ni mhi te e kiaso oni oara ona ini mhi me udumhi o, mhia me okhoghuo. Ka khi oli-a, elo o ze ni o ro le eke shi afue?"

⁸ "Oni omose o lema oni o mhue oni ogba ipfonu, oo li, 'Oga kpekpe ze oli obo ukpe ona bino ni mhi gua gaso udi oli, ni mhi ku ifatalaza shi o bino.

⁹ O kha mo idumhi ishukpe, o ti, ama ini o ke mo, u khi oli-a.' "

IJesu o ri okpotso ni o guoghọ-a ze ele iyemhea.

¹⁰ Ele iyemhea, iJesu o la owa ugami u sese ẹgbọ.

¹¹ Okpotso oghuo o la agho ni o khia khi o gbe ikpe igbelele ni ayemhe okphaghiye o te mu oli gon-a. Eri o ke nyese, o ke dobe e vule migha.

¹² Abi iJesu o ro me oli, o lu oli lasese, oo li, "Kpotso, ughuami oye o she pfo."

¹³ O ri abo nga oli egbe, aghoaghọ oni okpotso o vule migha, o kueghie Eshinegba.

¹⁴ Elemhi e bi oni o mhese shi oni owa ugami khi iJesu o ri oni okpotso ze ele iyemhea. Oni omose oo ẹgbọ ni e le gba,

"Ogbele esesa e la efo uka ni awa ro o gbe ikanya, a ke bhale eni ogbele esesa egho ni a la o re e ke ze, ama a khi ke bhale ele iyemhea."*

¹⁵ Onomhue o so li o, oo, "Ee ẹgbọ eri ugami ku alo, o a khi eri a taghiye ichi ali ikphere eye-a shi ashini a gono we shi, a rue we je oke ya da ame ele iyemhea?"

¹⁶ Elo o ke ze ni okpotso ona ni o li khi omiomi Aburaamu ni okphaghiye o she gono ikpe igbelele, ni aa ro li ya taghiye oli-a ele iyemhea?"

¹⁷ Abi iJesu o ro ngme ona se, omama o mu ẹgbọ ni e mu okholi vule shi oli o, ama ikanya onyaloa nya ni o gbe o ri egbe e mu eni ẹgbọ.

Okhe irokhokho oyi ukpamhi oara iMositadi

(iMat 13.31-32; iMak 4.30-32)

¹⁸ IJesu o mhila we, oo, "Se Eghiele oyi Eshinegba o fe li? Elo mhi fe ya ri oli khokho?"

¹⁹ Eri o li abi ukpamhi oara iMositadi ni ogbo o rue ya ko ogba. Oo fu, o mele ukpokpomhi oara ni ipfeli e ku eko shi iguabo eyoli a."

Okhe irokhokho oyi ifuma

(iMat 13.33)

²⁰ O gbo ro mhila we, "Elo mhi fe ya ri Eghiele oyi Eshinegba khokho?"

²¹ Eri o li abi ifuma ni okpotso o ro ma italabi ifulawa ese wushe ni o fuma shio."

Ode na pfi

(iMat 7.13,14,21-23)

²² Eghẹghẹ agho, iJesu o kiakia eoli khi eoli, o sese ẹgbọ abi o li je iJerusalemu.

²³ Ogbọ oghuo o mhila li, oo, "Onomhue, ikuku ẹgbọ tse Eshinegba o ya mie pfuese?"

IJesu oo we,

²⁴ "A rosheka ni a rote unu-ode na pfi lo. Mhi gue a ye e khi ebubu ẹgbọ e ya rosheka ni wewe e lo, ama, ea ya dobe.

²⁵ Itobo khi ini oni o mhue owa o da vule ya pfi okpe ode ne, eri a mema migha olase ke kpheli ode shi afue, a lema, a lie, 'Oga kpekpe kueghie ode a na anye.'

"Ama o so we o, oo, 'Mhi aa lese e wekhi eri mhi lese obini a te bhale.'

* 13:14 Li ze Okiali 20.9-10; iDeut 5.13-14

26 “Egheghe agho, a ya lie, ‘Anye nu e le, anye nu e da, u gbo la ifu apfe eyi anye e sese.’

27 “Ama o ya gbo lie, ‘Mhia lese obini a te bhale. Ee nya a vu mhe ana lasese, ee egbo okholo.’†

28 Agho egbo e la ke vie, ee gbe akọ akọ, ini a me Aburaamu ali Aziki ali iGiekopu ali emekeguele obini Eghiele oyi Eshinegba ama a khu e ya lase.

29 Egheghe agho egbo e ya rote obini ovo o te e ngale ali obini ovo o te e lo eko, ali ukiekie obita ali ukiekie ogobo ini a so alo ghue obini ovo o te e lo eko bhale, e ya shito shi ukue na Eghiele oyi Eshinegba.‡

30 A bino khi a ya me egbo eghuo ni e kpe kpe ukhokho e ya kpe odalo, egbo ni e kpe kpe odalo e ya ke kpe ukhokho.”§

Ingme oyi iJerusalemu o to iJesu egbe (iMat 23.37-39)

31 Egheghe agho egbo iFarisi eghuo e bhale deba iJesu, e oli, “Vu ana lasese irari khi oghie Erodu o nono ni loli gbe-a.”

32 IJesu oo we, “A ka gueye oni anyako ogho, ‘Khi mhi ya khu ayemhe okphaghiye egbo egbe lasese ali mhi gbo ri egbo ya ze amo ali akọ, ama akopfua mhi ya gbe akanya oyemhe pfo.’

33 Abibi o rie li, mhi mema ya ti okiali ke je odalo, amo ali akọ ali akopfua, irari khi omekeguele okhoghuo oga khi oni o me asha a ghu shi eoli oboese se ni iJerusalemu.

34 “Eekhue-oo! iJerusalemu, iJerusalemu. Ee ni a gbolo emekeguele-a, ni a gbolo e tono eni a ghie ghi e eche, iti-ingme o ghole mhe ni mhi kono imie kugbe, abi okhokho o lie kono imi oli shi ifu ipfua, ama oga ghole e!

35 A bino khi apfe oye e khi ikpukpu igbe e ke khi. Khi ogbo oga ke la o, mhi gue a ye e khi aa ke ya me mhe, se ini oni egheghe o ramhi ni a ke ro a lie, ‘Eshinegba o khi vose na oni o ri eva oyi Onomhue bhale.’ ”*

14

IJesu o gbo ri ogbo ze ele iyemhea

1 Ogbeleghuo ele iyemhea, iJesu o je apfe oyi okhemhue iFarisi oghuo ya le eminale,

egbo e ri eloe mema shi oli egbe ni e me emini o ya li.

2 Itobo khi omose oghuo o la agho ni o fumhi abo ali awe.

3 IJesu o mhila eni iFarisi ali eni e sese Ishi eyi iMosisi, “O fe ti elemhi Ishi eyi iMosisi ni ogbo o ro ri ogbo ze ele iyemhea, abi khi oga ti?”

4 Ama ea pfa shi oli eke. Igho o pfi obo rue oni omose, o roli ze, o rue oli obo-a, oli o ke je.

5 O mhila we, oo we, “Ongee onoghuo o ya mholi omo, o ke khi ena ni o ya de pfilo ilija ni oga ya nyanya mu oli o lasese, ini o riexhi ele iyemhea?”*

6 Ea me so shi oli o.

IJesu o sese osese iregbe-tiemhi eke

7 IJesu o me abi egbo eni a lu bhale oni ukue, e li ya shito ashini o mhue ekpe shi oni ukue, o ze okhe irokhokho khasa we, oo we,

8 “Ini ogbo o lu e bhale ukue ni a la rue omueshi khi kpe tode ya shito ashini o mhue ekpe, itobo khi, otse a she li kpe lu ogbo ni o mu eloe dose li shi oni ukue.

9 Ini a me ghọ, oni o lu e shi ukue, o ya bhale deba e, oo, ‘Kpekpe vule ni omose ona o shito.’ Egheghe agho u ri omama ya shito ukpekhomhi onikeke.

10 Ama ini a lu e shi ukue, kpe ya rue ukpekhomhi onikeke shito na ro bhale ya e khi oni o lue shi oni ukue o bhale deba e, oo ‘Omue, vule je ukpekhomhi ni o yagha.’ Egheghe agho u mhue ekpe shi ukpele oyi ogbokpa ni o ga la oni ukue.†

11 Irari khi oni o da ti egboli nga, a ya ti oli tiemhi, ama oni o da ti egboli tiemhi, a ya ti oli nga.”‡

12 Igho iJesu o gueye oni o lu oli shi oni ukue, “Ini u ya nye ekhe feli egbo, khi lese lu emole e, ali inyoghuo e, ali egbo eye ali eni e pfue tse, irari khi e li dobe e ghie lu e shi ekhe ni e nye elelese, ni o li abine khi e she fali e ota to o.

13 Ama ini u mholi ukue, luno egbo eni ea mholi ali egbo eni ea mholi awe e kia ali eni e guoghọ awe-a ali ezalo.

† 13:27 Li ze Iwolo 6.8 ‡ 13:29 Li ze iMat 8.11-12; 22.13; 25.30 § 13:30 Li ze iMat 19.30; 20.16; iMak 10.31 * 13:35 Li ze Iwolo 118.26; iJere 22.5 * 14:5 Li ze iMat 12.11 † 14:10 Li ze Ekpi 25.6-7 ‡ 14:11 Li ze iMat 23.12; iLuk 18.14

14 Eghẹghẹ agho u mholi ikhivose. Itobo khi ẹa ya dobe fali ẹ oru to o. U ya me eleli ogbele ite-eghuli-guale oyi egbo ni e pfuase.”

*Okhe irokhokho oyi ukue Oniemhi
(iMat 22.1-10)*

15 Abi omose oghuo ni e ga shito shi eni ekhe, o ro suo abi ifesu o ngme, oo li, “Oghẹle o ya khi na ogbo ni o ya la ukue na Eghiele oyi Eshinegba le emhi.”

16 Ifesu o so oli o, oo li, “Omose oghuo o mu egbe ni o ro ya mhue ukue oniemhi. O lu ebubu egbo shi oni ukue.

17 Eghẹghẹ oni ukue o ramhi, o ghie oni oo ga li ghi egbo ni o lu shi oni ukue, o oli o ka gueye we, o lie, ‘A bhale khi mhi she mu egbe se.’

18 “Ama ogbogbo o guele emini o ze khi loli a ya me asha bhale. Oni odode oo li, ‘Mhi lese de eke ishemhi, mhi ya le ya bino oli. Kpekpe khi wola.’

19 “Olese oo li, ‘Mhi lese de ena agbhagh-hamhi ishe ni a ge toma aava aava kugbe, ni a ro gua ishemhi. Mhi ya le ya rewe gbe akanya bino. Kpekpe khi wola.’

20 “Igho olese oo, ‘Mhi lese rue okpotso mhi aa ya me asha bhale.’

21 “Igho oni oo ga ni a ghie egho, o nyene egbe ukhokho ya gueye oga oyoli, abi eni egbo e ngme nya. Igho elemhi e li bi oni odapfe. Oo oni o ga li, ‘Nyanya fie je olase, ka kia ode ni e je ifu apfe nya, wolo egbo eni ẹa mhue. Eni e ghu abo ali awe-a ali ezalo ali eni ẹa dobe a kia bhale.’

22 “Igho oni oo ga ogbo o bhale, oo ‘Oga mhi she ye usomhi ni u ghie mhe, ama owa o kie vo egbo ne.’

23 “Igho oni oga o gueye oni oo ga ogbo ogho, oo, ‘Je ode ali ifu apfe ya lu we lole ni owa oyemhe o vo.

24 Mhi gueye e khi ogbokhoghuo o la egbo ni mhi ri ebe ghi ni o ya ri unu mu eminale ni mhi nye.’ ”

*Emini o ya gbe e, ni u ro khi omu odukhokho
(iMat 10.37,38)*

25 Ebubu egbo e deba ifesu le iJerusalemu, ifesu o nyene alo gueye we, oo we,

26 “Ini ogbo okhoghuo o da nono ni loli bhale deba mhe ni o ro da kie itali ali inyoli ali ughue oli ali imioli, ali inyoghuo oli, ali agbo oyoli ne, o ya dobe khili omu odukhokho oyemhe.”

27 Ogbo ni o da tsua apfida oyoli ke deba mhe ne, o ya dobe khi omu odukhokho oyemhe.*

28 “Ongere onoghuo o ya to owa atonga ni o ya kpe tode shito ta ingme ni o ya gbe oli, ni o me ini loli ya mhue ikpagho to li pfo?

29 Ini o khi igbo, o kha ri oli gbe ni o ke ro dobe to li pfo, eri egbokpa ni e da me oni owa e ri oni omose ya ke li egia.

30 E lie, ‘Omose ona oo to owa ama o ke dobe to li pfo.’

31 “Oghie onoghuo oo nono ni loli ri okhue ghie oghie olese ni o kpe tode ya shito sa bino ini loli ya dobe ri egbo agbele igbe 10,000 ya nu oni oghie ogho ni o mhue egbo agbele uye 20,000 kholi?

32 Ini o me khi loli aa ya te oli o, eri o ya nyanya ghie egbo ghi oni oghie abi o li ramhi oli egbe ne, oo li ze ni wewe e ro riele.

33 “Igho khi ogbo ni o rue emhikpa ni o mhue obo-a, o ya dobe khi omu odukhokho oyemhe.

Ugbheli

(iMat 5.13; iMak 9.50)

34 “Ugbheli o ma ti gba, ama ini ugbheli o ke mhue iviolu oyoli, se a ka gbo dobe ya ri oli ke gbo mhue iviolu oyi ugbheli?

35 Eghẹghẹ agho aa ke ri oli ya riele emhi okhoghuo, wekhi eri a ya ku oli shi eke ni o ri eke wogh, ama eri a ke ya ku oli kua.

“Oni o mhue eso o ro suo.”

15

*Okhe irokhokho oyi osumha ni o wa-a
(iMat 18.12-14)*

1 Igho ebubu emionoga ali ena olamhe e bhale ti mama ifesu ni e ro suo ingmemhi ni o ngme.

2 Ama egbo ifarisi ali esese Ishi eyi iMosisi e, “Oni omose ona o kpe abo e mie egbo olamhe, o gbo nu we e le eminale.”*

3 Igho ifesu o ze okhe irokhokho khase we, o,

4 “Ini o khia khi onḡe ẹ ọ mhue isumha egbhueshe, ni a rọ bhale ya ẹ khi oghuo ọ wa ọ a, se ọ ya li? Aa khi eri ọ ya ze oghuo ọ a la egbhueshe eni e kpole obọ shi ifu odagbe ifufu, ọ vu ya nono oghuo ni ọ wa egḡo, ramhi ni ọ rọ ya me ọli mu?”

5 Ini ọ me ọli, egbe ee mu ọli, ọ mu ọli ta ike.

6 Ini ọ ramhi apfe, ọ luno emole ọli ali idogbapfe eyoli, oo we, ‘A bhale ya nu mhe ghele irari khi osumha oyemhe ni ọ wa, mhi she me ọli mu.’

7 Mhi gueye ẹ khi ini ogbo olamhe ọ mu pfi, oghele o la iloghie dose ogbo oghuo ọ a la egbhueshe ni e she pfuse ni ẹa ke nono imupfi.

Ukpaghọ ni o waa

8 “Ini o khia khi okpotso ọ mholi ikpekḡhuli igbe, ni ọ rọ wase oghuo ọ-a, se ọ ya li? Ọa khi eri ọ ya ri akpa ru, ọ fuomhi owa nguene, ọ kuegbe-a nono ọli ramhi ni ọ rọ ya me ọli rue?”

9 Ini ọ me ọli rue, ọ luno emole ọli ali idogbapfe eyoli, oo we, ‘A bhale ya nu mhe ghele irari khi ukpekḡhuli oni o wa mhe-a, mhi she me ọli rue.’

10 Mhi gueye ẹ khi igho igeni eyi Eshinegba e lie ghele ini ogbo olamhe oghuo ọ mu pfi.”

Omọ oni ọ wa-a

11 Ijesu ọ gbo ze okhe irokḡokḡo ona kḡase we, oo we, “Omose oghuo ọ ya laọ ni ọ mhue eniye emose aava.

12 Onikeke ni ọ laọ, oo itali, ‘Itamhe, kemhi ugu ni o ya khi oyemhe na mhe.’ Igho oni itali ọ kemhi oni ugu na we.

13 Ọa tese ne, oni omọ ogḡo ọ tsua ugu eyoli. Ọ vu je eoli odonue oboese, ọ ya pfuse epfue egḡo kua.

14 Ọ pfuse epfue egḡo nya kua se, ukpokpomhi okiamhi o lo oni ushishi ogḡo nya le. Oyemhe o gbe ọli.

15 Igho ọ le deba omose ni ọ khi omọ eke agho. Ọ ri egboli mele oni oo ga oni omose-a. Ọ ghie ọli je ishemhi oyoli ni ọ ri eminale na igulu eyoli ke le.

16 Ọ nono ini loli me asha ke le eminale ni eni igulu e le kpole. Ama ogbokḡogḡo ọ a bo eminale na li.

17 Abi egbhali eyoli e rọ tiemhile, ọ mhila egboli, ‘Ọa khi eri ighumha eyi itamhe nya

e me eminale a le, e keshe shi, ni mhi rọ la ana ri egbe na okiamhi a gbe ya ghua!

18 Mhi nyene egbe ya je apfe deba itamhe, ni mhi ya lie ọli, Ita mhi she lamhe na Eshinegba ali yeye.

19 Mhia ke te oni abi a lu omie, rue mhe abi oghumha oghuo oye.’

20 Igho ọ vu ya je deba itali. Ama abi ọ li bhale ni ọ kie nuata shi apfe egḡo, itali ọ me ọli, ọ mhue ilemhi na li. Ọ na ya mu ọli, ọ pfi abo gege ọli uruli, ọ pfi ọli elemhi egbe.

21 Oni omọ oo itali, ‘Ite, mhi she lamhe shi Eshinegba ali yeye ọ, mhia ke te ni a lu omie, ke riele mhe abi eni ee ga ẹ otuogḡo.’

22 Ama itali ọ luno eni ee ga li, oo, ‘Okuekhoogo! A nyanya a rue egbegbi itsua ni e somhi otse nya bhale so li. A rue ukhui shi ọli obo, ni a ri ekue so li.

23 A mu ẹna ni ọ khobọ bhale ni a gbe ọli-a ni awa mhue ukue ke ghele gbii.

24 Irari khi eri omimhe ọna ọ kpe ghua-a ama ọ she guale. Eri ọ kpe wa ama a she me ọli rue.’ Igho e lu ukue, e ghele gbii.

25 Egheghe agho omioli onogbhali ni ọ kpe la ifui ishemhi ọ rọte ishemhi jele. Abi ọ rọ ti mama apfe, ọ suo eko ebola ali ishimhi.

26 Oni omioli ogḡo ọ lu oni oo ga oyi itali oghuo, ọ mhila li, ọ, ‘Elo a me?’

27 Oni oo ga oo li, ‘Inyogḡo ẹ ọ jele, ni ite ọ rọ gbe ẹna ni ọ gbedi oghuo-a. Irari khi ọ jele shi itoto ali oghele.’

28 Igho elemhi e bi oni inyogḡo ọli onogbhali ogḡo, ọa ke lama lo owa le. Igho itali ọ le deba li, ọ lema li ọ lo le.

29 Ama oo itali, ‘Bino oonokpe-ingme ni mhi te la ana a ge, ni mhia a tigbe da ushi oye okhogḡo ghue, ama agbogḡo wa tigbe mu elamhi okhogḡo na mhe ghue, ni emole mhe e li nu mhe ghele.

30 Ama abi omie ọna ni ọ tsua itsua epfue eye ya pfueche kua na idegbe ọ rọ jele, u ya gbe ẹna ni ọ gbedi-a na li.’

31 Itali oo li, ‘Omimhe, egheghe kpa u te nu mhe la akana, emhikpa ni mhi mhue eye e khi.

32 Ama o ti ni awa ghele, irari khi eri inyogḡo ọna ọ kpe ghua, ama ọ she nyene egbe bhale agbo; eri ọ kpe wa ama a she me ọli rue.’ ”

16

Okhe irokhokho oyi orloekhu ona ikpamhika

¹ Ijesu o ze okhe irokhokho khase eniye odukhokho eyoli, oo we, “Omose oghuo ni o pfue o la o, o mhue orloekhu epfue enayoli. A gueye oni omose khi oni orloekhu o pfuse lue epfue-a.

² Igho o lu oli, o mhila li, ‘Elo ona o khi ni mhi a suo idiegbe oye? Rokhase mhe ghue abi u li gbe akanya oye irari khi waa ke gbolo ya khi orloekhu oyemhe.’

³ Igho oni orloekhu o sa o, ‘Se mhi li ya kia abi oga oyemhe o ro ya khu mhe akanya ena? Mhi aa mhue itoto ni mhi ro dobe ya gua ishemhi. Omama omhila kia-kia oo mu mhe.

⁴ Mhi lese abi mhi ya li ini egbo e zemhe lo apfe oyewe le ini a khu mhe akanya.’

⁵ “Igho o lu egbo ni e lo oga oyoli ota. O mhila onodode, ‘Ingme u lo oga oyemhe?’

⁶ “Oo li, ‘Igalo oili olivu egbhueshe asha elele.’ Oni orloekhu oo li, ‘Mo ebe, shito khi we-a, ni u keke igalo egbhueshe asha ene.’

⁷ O mhila onuzava, ‘Ingme yeye u lo?’

“Oo li, ‘Ikpulu ado agbele.’

“ ‘Oo li, mo ebe shito khi we-a ni u keke egbhueshe asha eleli.’

⁸ “Oni oga ogho o kueghie oni orloekhu ona ikpamhika ogho, irari khi o riele ingme ikpamhika ni o li abi ilisingme. Irari khi egbo ena agbo ona e lese abi e li ri ikpamhika nu egbe e ngeli dose abi egbo ni e khi ena akpa e li.

⁹ Mhi gue oli e ye e, a ri epfue ni a mhue mu emole shi agbo ona ni a ro bhale ya e khi ini e pfo, a ya ze e lo iloghie.

¹⁰ “Ogbo ni a da dobe ri egbe e nga shi ukuku emhi ni a ro nga li obo ne, o ya ze regbenga shi eminiemhi, ini a roli nga oli obo. Oni oa da ze ri egbe e da shi ukuku emhi ne, oa ya ze ri egbe da shi eminiemhi.

¹¹ Ini u wa ze ni a regbenga shi epfue na agbo ni a ro shi e obo, se a li ya ri egbegbi epfue nge obo?

¹² Ini o khia khi u wa ze ri egbe e nga shi epfue oyi ogboese, oghuo o ya ri oye ne?

¹³ “Aa me oni oo ga ogbo ni o dobe ya ke ga ega aava utoghuo. Eri o ya nono ingme oyi oghuo, oa nono ingme oyi onokpole. Oo suo eso na oghuo dose onokpole. Wa dobe ya ke ga Eshinegba u gbolo e ga ukpagho.”*

Oseşe eyi iJesu eghuo

(iMat 11.12,13; 5.31,32; iMak 10.11,12)

¹⁴ Abi egbo iFarisi ni e nono ingme ukpagho dose e ro suo ona, e do iJesu okonyo.

¹⁵ Ijesu oo we, “Eri a ngeli ukpelo agbo ni a ro ke khase khi eni angeli oyewe o migha shi ipfuae a khi, ama Eshinegba o lese usamhi udu oyee. Emini egbo ee bino khi oo mu eloe gba, eri oo kpose Eshinegba.

¹⁶ “Eri a ri Ushi oyi iMosisi ali emini emekeguele e keke gbe akanya ramhi egheghe oyi iJoni Oni oo batazi egbo. Rote egheghe agho vu ya ramhi memena, eri a ri ungmehi oyi Eghiele oyi Eshinegba a tse abo, ogbokpa o rosheka ini loli dobe lo o.†

¹⁷ O ya keke ni eke ali ukhuli ni e kelea, ama ukpamhi ungmehi okhoghuo kpele oa ya de Ishi eyi iMosisi pfi-a.‡

¹⁸ “Omose ni o da khu ughue oli pfia ni o ya rue okpotso olese ne, o she kia okia. Omose ni o da rue okpotso ni a khu ughue, o she li kia okia.§

Omose ni o pfue ali iLazarosi

¹⁹ “Omose oghuo o ya la o ni o mema pfue. Oo so itsua enete ni e somhi otse ni e ghale, o li agbo nyafunyafu ogbele kpa.

²⁰ Omose oghuo ona umhame ni a lu iLazarosi, o li ya la o. Igboko e ge oli. A tsua li bhale ode unuekpe oyi oni omose ni o gho pfue ogho egheghe kpa.

²¹ Eri oni iLazarosi o shito oni ode unuekpe oyoli ini loli me eminale ni e rote oli ukhomhi itebu de kua rue le. Eri ewa e gbolo bhale ya lalo oli eni igboko.

²² “Egheghe o bhale ni oni iLazarosi o ro ghua. Igeni eyi Eshinegba e bhale ya tsua li je ashini Aburaamu o la. Omose ni o ligho pfue egho, o li ghua, a ri oli to.

²³ Ilimhi irierie ni o la me osue, o yase alo idane, o me Aburaamu khi o nuata shi lue egbe, iLazarosi o shito mama li.

* 16:13 Li ze iMat 6.24 † 16:16 Li ze iMat 11.12-13 ‡ 16:17 Li ze iMat 5.18 § 16:18 Li ze iMat 5.32; 1 iKori 7.10-11

²⁴ Igho o lu leghe, 'Aburaamu ita! Kpekpe mhuẹ ilelemhi na mhe. Ghie iLazarosi ni o to obo ame to mhe elemhi, itobo khi mhi la ukpokpomhi osoli elemhi ere memena.'

²⁵ "Ama Aburaamu oo li, 'Omo sato khi abi u ro la agbo, u she mie eminete eye, ama iLazarosi o mie emini ea ti eyoli. Mena egbe e pfomhi oli shi ana, yeye u la ukpokpomhi osoli.'

²⁶ Ini a ri obo rue ona o shi eke, rote ashini u la bhale ana ugbilimhi eke o pfa awa a. Irarigho, eni ee nono ni wewe e rote ana da je obini u la, ea ya dobe wekhi eni e la obini u la e dobe ya da bhale deba anye oola.'

²⁷ "Oni omose oo oli, 'kpekpe mhia lema e, ghie iLazarosi je apfe oyi itamhe,

²⁸ irari khi mhi mhuẹ inyoghuo emose oshe. Zobe ni o ya tse agua ye we ini e khi bhale asha osoli ona.'

²⁹ "Aburaamu o so oli o, oo li, 'E mhuẹ Ishi eyi iMosisi ali emekeguele, e ri esọ shi we eke.'

³⁰ "Oni omose oo li, 'Iye, Aburaamu ita, ini ogbo o rote eghuli guale ya tse agua ye we, e ya mu nyene.'

³¹ "Aburaamu oo li, 'Ini ea ri esọ shi emini Ishi eyi iMosisi ali emekeguele e ngme, ea ya ri esọ shi eke ini ogbo o tseku rote eghuli guale.' "

17

Olamhe ali igbekua

(iMat 18.6,7,21,22; iMak 9.42)

¹ Ijesu oo eniye odukhokho eyoli, "Emini e ri ogbo o lamhe olamhe e mema ya bhale, ama o ma kholo oni ogbo ni o rote obo oyoli bhale egbe.

² O ti ne ini a mu echẹ iko zu ogbo oghoghọ uruli tsua pfilo oke oniemi, dose ni o ro ya ze ni otuoghuo ikuku eniye enana ke lamhe olamhe.

³ A mhọli egbhe shi emini a rieḷe.*

"Ini inyoghuo e o lamhe, gue oli ye oli. Ini o mu nyene, gbekua na oli.

⁴ Ini o lamhe ne iti ishilua ogbele, ni o ro bhale ya lema e eni iti ishilua egho, ni o re, 'Mhi mu nyene.' U mema ya gbekua na li."

Irudunga

* 17:3 Li ze iMat 18.15 † 17:14 Li ze iLev 14.1-32

⁵ Eni ighiusomhi na kee ogbava ni iJesu o ze, ee, "Onomhuẹ, zese irudunga oyanye-a."

⁶ Onomhuẹ oo we, "Ini u mhuẹ irudunga ni o she abi ukpamhi imositadi, u ya lie para oaghie ona, 'Oo eke-a, ni u ya gbola shi elemhi oke oniemi!' O ya suo ne.

Akanya oyi oni o ga ogbo

⁷ "Ini ongee o fe mhuẹ oni oo ga li ni o gua ishemhi e nali, okekhi isumha o ri eloe e khu nali. Eri o ya lie oli, 'Nyanya bhale ya le eminale ini o rote ishemhi jele?'

⁸ Oa khi eri o ri ochoghọ ya kpe lie oli, 'Ka nye emhi ogbomhi na mhe, u kpha li na mhe ni mhi le. Mhi kha le se, ni mhi ro da se, u tigbe ya le oye?'

⁹ O ya tse oni o ga ogbo ogho o mu ikanya irari khi o da ye usomhi ni o ghie oli?

¹⁰ Igho khi ee, ini a rieḷe abi a ghie e se, a ke lie, 'Eni e ga ogbo tse anye khi, akanya khi akanya oyi anye, anye e gbe.' "

Ijesu o ri emose ishoma ze

¹¹ Abi iJesu o ro je iJerusalemu, o rote iteva eoli iSameria ali eoli iGalili ii dose.

¹² Abi o li lo eoli oghuo le, emose ogbe ni efafe e mu e bhale deba li, e ta pfia migha.

¹³ E tsesẹ leghe, ee lie, "Ijesu Onomhuẹ, mhuẹ ilelemhi na anye!"

¹⁴ Abi iJesu o ro me we, oo we, "A ka ri egbe e khasẹ ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba." Abi e li le egho, eni efafe e kala we egbe-a, e ze.†

¹⁵ Igho oghuo o elemhi we, abi o ro me khi loli ze, o nyene egbe ukhokho bhale, o kuẹghie Eshinegba leghe.

¹⁶ O bhale ya de yeshi iJesu odalo, o tse oli uwegbe. Ongi iSameria oni omose o khi.

¹⁷ Igho iJesu o mhila we, "Oa khi egbo ogbe a ro ze? Ighe otiale ni e kpoḷe?"

¹⁸ Aa me ongewe okhoghuo ni o nyene egbe ukhokho bhale ya kuẹghie Eshinegba, se ni opfese onana?"

¹⁹ Ijesu o li, "Vule ke je, irudunga oye o she re ze."

Ibhale oyi Eghiele oyi Eshinegba

(iMat 24.23-28,37-41)

²⁰ IFarisi eghuo e mhila iJesu eghẹghẹ ni Eghiele oyi Eshinegba o ro ya bhale. Ijesu oo

wẹ, “Eghiele oyi Eshinẹgba ọa ya bhale ni a ke mẹ alo gbugbugbu.

21 Ọa khi oni a liẹ, ‘Ghe ọli ana.’ Wẹ khi, ‘Ghe ọli agho.’ Irari khi Eghiele oyi Eshinẹgba ọ la iteva oye ẹ.”

22 Igho ọ eniye odukhokho eyoli, “Egheghe ọ bhale ni a ya nono ogbele oghuo oyi omi ogbo, ama a ya mẹ ọli.

23 Egbọ e ya ke gueye ẹ, ‘Bino khi ọ la agho.’ Ali khi, ‘Ọ la ana.’ Ama a khi na deba wẹ.

24 Irari khi ele ni Omi Ogbo ọ ya bhale, eri ọ ya li abi erali akphala ni ọ nyamhise alo rote ukiẹkiẹ ukhui oghuo ya je ukiẹkiẹ ni ọ kpole.

25 Ama ọ mema kpe ya mẹ osue egbegbo, egbo agbhotu ena e kie ọli.

26 “Abi o ke lese li egheghe oyi iNoa, igho o ya li ogbele ni Omi Ogbo ọ ya bhale.‡

27 Eri egbo e le, e da, e rue ikpotso, a ri ikpotso ye ughue ya ramhi ni iNoa ọ ro lo oko-okẹ oniemi. Igho amẹ ni ofunẹ o rote idane tiemhile ya pfuse wẹ-a nya. §

28 “Igho o gbo li egheghe oyi iLoti. Egbọ e le, e da. E de, e ro de. E ko, e to apfe.

29 Ama ele ni iLoti ọ lase eke iSodomu le, erali ali ingamhi e rote idane ze kule ya pfuse wẹ-a nya.*

30 Igho o ya li ele ni Omi Ogbo ọ ya bhale.

31 Ele ni a ngme ena, oni ọ la ukhomhi owa, ọ khi tiemhile ya wolo itsua eyoli. Igho o khi oni ọ la ishemhi, ọ khi nyene egbe je apfe shi emhi khoghuo.†

32 A sato ingme oyi ughue iLoti!‡

33 Ogbo ni ọ da nono ni loli tsumhi agbo oyoli ne, o ya de ọli obo-a, ama ogbo ni rue agbo oyoli obo-a shi eke itobo oyemhe ne, ọ ya mẹ ọli rue. §

34 Elyose ni a ngme ena, emose aava e ya lese shi ukpho oghuo, a ya rue oghuo ọ vu, o kpe otuoghuo ọ le.

35 Ikpotso aava e ya ke mhele emhi kugbe, a ya rue oghuo ọ vu, o kpe otuoghuo ọ le.”

36 [Emose aava e ya la ishemhi, a ya rue otuoghuo ọ vu, o kpe otuoghuo ọ le.]

37 Eniye odukhokho eyoli e mhila li, ẹ ọli, “Obo lo Onomhue?” Ijesu ọọ wẹ, “Ashini idiegbe olimhi o la, agho ighuli ẹẹ legba.”

18

Okhe irokhokho oyi osamhi-olimhi ali osọ-ẹzọ

1 Ijesu ọ ze okhe irokhokho khasẹ eniye odukhokho eyoli, ni ọ ro sese wẹ khi o ti ni a ke lema egheghe kpa, ali e khi ze ni o lose wẹ.

2 Ọọ wẹ, “Elemhi eoli oghuo, omose osọ-ẹzọ ọ ya la ọ ni ọa li na ulishi Eshinẹgba wẹkhi eri ọ mu ekpe na ogbo.

3 Osamhi-olimhi ọ li la oni eoli ni ọ bhale deba oni osọ-ẹzọ, ọọ li, ‘Kpekpe pfa ezọ na mhe shi ingme ni o de mhemhe ali ogbo.’

4 O ga tese oni omose ọa kie pfa shi ọli eke. Ama ikpukhokho ọ, oni omose ọọ egbeoli, ‘Ini o rie khia khi mhi aa ya na ulishi Eshinẹgba wẹkhi eri mhia mu ekpe na ogbo,

5 ni o ro khia khi oni okpotso ọna ọ lina bhale ya nase mhe ena, mhi ya pfa ezọ na li, ini ọ khi ya ri ibhale oyoli ona kie ke nase mhe!’ ”

6 Onomhue ọọ wẹ, “Aa suo abi osọ-ẹzọ ọna okholo ọna ọ ngme?”

7 Eshinẹgba ọa ya li pfa ezọ na eniye eyoli ni e vie ẹ lu ọli, ghe ele-ogwota, ghe ele-iyose?

8 Mhi gueye ẹ khi ọ ya pfa ezọ na wẹ pia. Abi o li ena, ini Omi Ogbo ọ nyene egbe bhale, ọ li bhale ya ẹ irudunga eke agbo?”

Okhe irokhokho oyi iFarisi ali omionoga

9 Ijesu o gbo ze okhe irokhokho ona khasẹ egbo eghuo ni e regbenga khi wewe e mholi igue-ngeli dose egboese, ni e ri eloe a gbe egboese.

10 “Emose aava e je Owa Oyi Eshinẹgba ya so iromhi. Oghuo ọ ọ khi iFarisi, onokpole ọ khi omionoga.

11 Oni iFarisi ọ vule, ọ so iromhi, ọ kuẹghie egboli, ọọ liẹ, ‘Eshinẹgba, mhi kphemhi ne khi mhi aa li abi egboese ni e khi ighiatọ ni ẹẹ li ingmobe, ni ẹẹ kia okia abi omose omionoga onana.

12 Iteva mhia pfi azumhi elemhi efo uka. Mhi a ze aze-oghuo-igbe elemhi emini mhi mhue kpa.’

‡ 17:26 Li ze Igbae 6.5-8 § 17:27 Li ze Igbae 7.6-24 * 17:29 Li ze Igbae 18.20; 19.25 † 17:31 Li ze iMat 24.17-18; iMak 13.15-16 ‡ 17:32 Li ze Igbae 19.26 § 17:33 Li ze iMat 10.39; 16.25; iMak 8.35; iLuk 9.24; iJon 12.25

13 “Ama ɔni ɔmionoga ɔgho, ɔ tapfia migha ɔa gbudu yase alo feli idane, ama ɔ lese gbe abo nga aye, ɔ lie, ‘Eshinegba mhuɛ ilelemhi na mhe, mhemhe ɔgbɔ olamhe.’

14 Mhi gue egbegbi ingme a ye ɛ khi ɔni ɔmionoga ɔna Eshinegba ɔ bino khi ɔ pfuase dose ɔni ɔmose ni ɔ kpole. Egbe e mu ɔli je apfe. Itobo khi ɔgbɔ ni ɔ da ti egboli nga ne, eri a ya ti ɔli tiemhi eke, ama ɔni ɔ da ti egboli tiemhi eke, a ya ti ɔli nga.”*

*Ijesu ɔ khi vose na ikuku eniye
(iMat 19.13-15; iMak 10.13-16)*

15 Eleghuo, egbo e li mu eniye enikeke bhale ghi ijesu ni ɔ ri obo ti we. Abi eniye odukhokho eyoli e ro me we, ee e khi bhale ya nase ɔli.

16 Ama ijesu ɔ lu eni eniye, oo we, “A ze ni ikuku eniye e bhale deba mhe, a khi ke mu we migha irari khi enabi wewe e mhuɛ Eghiele oyi Eshinegba.

17 Abi o li mhi li gue ɔli ye ɛ khi, ɔni ɔa da mie Eghiele oyi Eshinegba abi ukuku ɔmo ɔ li mie ɔli ne, ɔa ya lo ɔli le.”

*Oghie ni ɔ pfue
(iMat 19.16-30; iMak 10.17-31)*

18 Okhemhuɛ ɔghuo ɔ mhila ijesu, oo, “Osesɛ onete, se mhi ya li ni mhi ro ya mhuɛ agbo na agboagbo?”

19 Ijesu ɔ mhila li, “Elo o ze ni u ro ɔ lu mhe osesɛ onete? Ogbokhoghuo ɔa la ɔ ni ɔ khi onoti, se ni Eshinegba.”

20 U lese abi ishi eyi Eshinegba e ngme, “Khi kia okia, khi gbe ugbeli, khi do ughiatɔ, khi pfi otselɛ egbhue mu ɔgbɔ, mu ekpe na ite ali inye.”†

21 Oo ijesu, “Rote abi mhi te khi ɔmo mhi te ri ishi ena nya a gbe akanya.”

22 Abi ijesu ɔ ro suo ona, oo li, “O kpo ɛ emhi oghuo le, le ya ri emini u mhuɛ nya de, u kemhi eni ikpagho na egbo ni ea mhɔli khi u ya mhuɛ epfue shi iloghie. Ni u tigbe bhale ke deba mhe.”

23 Abi ɔni ɔmose ɔ ro suo ona, egbe e pfo li-a itobo khi ɔ pfue gba.

24 Ijesu ɔ me abi egbe e pfo li-a shi ɔ, Oo, “O ma mu unu ni egbo ni e lolo pfue ni e ro lo Eghiele oyi Eshinegba.

25 Ni ɔgbɔ ni ɔ pfue ɔ ro lo Eghiele oyi Eshinegba, o ya munu dose, ni ɔgbɔ ke dua ni loli ri alakumi rote ese asuge ya fie.”

26 Egbo ni e suo ona e mhila, “Oghuo ɔ ke ya mhuɛ imiepfuese sho?”

27 Ijesu oo we, “Emini ɔa ze ɔgbɔ a riɛle loli ɔ ze Eshinegba a riɛle.”

28 IPita oo ijesu, “Bino, anye she tsua emhi eyanye nya kua se, anye bhale deba ɛ.”

29 Ijesu oo we, “Abi o li mhi li gue ɔli ɛ ye ɛ khi, aa me ɔni ɔ ya tsua apfe-ɔli, okekhi ughue-ɔli pfi, ni ɔ tsua inyoghuo ɔli, ghe itali ghe inyoli ali imioli pfi, itobo Eghiele oyi Eshinegba,

30 ni ɔa ya mhuɛ eleli ni e bu dose eghogho, elemhi agbo ona ali agbo oni o ke ɛ bhale.”

*Ijesu ɔ gbo gue ingme eghuli oyoli le
(iMat 20.17-19; iMak 10.32-34)*

31 Ijesu ɔ rue eniye odukhokho ogbava eyoli je asha eghuo, ɔ gueye we. “A ri eso shi eke, awa ya nga obini iJerusalemu. Emini emekeguele e keke shi Omi Ogbɔ egbe nya, e bhale ya tse oobo.

32 A ya mu ɔli, a rue ɔli na egbo iJeta. E ya roli li egia, ee tsue ɔli, e tono ete ku ɔli, e gbe ɔli itali, e tigbe gbe ɔli-a.

33 Ele onuzi-ese, ɔ ya guale.”

34 Eniye odukhokho eyoli ea lese udi ingme ena irari khi eri a ri ingme enana sheli we, ali khi ea gbo lese emini oo ngme.

*Ijesu ɔ khueghie ozalo alo-a
(iMat 20.29-34; iMak 10.46-52)*

35 Abi ijesu ɔ li ti i mama iJeriko, ozalo oghuo ɔ shito epfe ode, ɔ mhila.

36 Abi ɔ ro suo okeke egbo ni e dose, ɔ mhila we emini a me.

37 A gueye ɔli khi ijesu na iNazareti oo dose.

38 O lu leghe, oo li, “Ijesu Omi iDefidi mhuɛ isomhelemhi na mhe.”

39 Egbo ni e ralo na li ɛ ɔli ɔ khukhu unu. Ama igho ɔ kie li tsesɛ oo lie, “Omi iDefidi mhuɛ isomhelemhi na mhe.”

40 Ijesu ɔ migha, ɔ e lu ɔni ɔmose ghi lue. Abi ɔ ro ti mama li, ijesu ɔ mhila li.

* 18:14 Li ze iMat 23.12; iLuk 14.11 † 18:20 Li ze Okiali 20.12-16; iDeut 5.16-20

41 “Elo wa nono ni mhi rieḷe ne?” Oo iJesu, “Onomhue mhi a nono ni mhi ke me eke.”

42 IJesu oo li, “Alo eye e khueghie-a, irudunga oye o she re ze.”

43 Aghoaghoo alo eyoli e khueghie-a. O deba iJesu kia, o kueghie Eshinegba. Abi eni egbo nya e ro me oli e li li kueghie Eshinegba.

19

IZakiosi omionoga

1 IJesu o rote eoli iJeriko dose.

2 Omose oghuo o la oni eoli ni a lu iZakiosi, loli o khi oga oyi emionoga. O ga mema mhue pfue egbegbo.

3 O nono ni loli me oni iJesu o khi, ama o dobe. Oa me asha itobo khi egbo e bu dose. Ali khi ogbo ni o yagha o khi ni o lolo she.

4 Igho o na ya ralo ode ni iJesu o te ya dose, o ya nga oara ugbele shito, ini loli me asha me oli.

5 IJesu o ramhi agho, o yase alo idane lu oli, Oo li, “IZakiosi, nyanya tiemhile, mhi mema ya kushi apfe oye amo.”

6 Igho o nyanya tiemhile. Egbe e mu oli, o ri oghelē kpe abo mie iJesu.

7 Egbo nya ni e me ona, e wolo, e lie, “O she ya kushi na ogbo ona olamhe.”

8 O ke lese li denē tee, iZakiosi o ti vule, oo, “Onomhue ghe i, mhi ya khi pfue eyemhe shi asha eva, mhi ri asheghuo o na egbo ni e mhue. O kha khia khi mhi li ogbokhoghuo le ghue, mhi ya fali oli eni ota agbhagh-hamhi ene.”

9 IJesu oo li, “Amo ena imiepfuese o she bhale apfe ona, itobo khi omi Aburaamu, omose ona o li khi.

10 Irari khi eri Omi Ogbo o bhale ya nono egbo ni e waa, ali ni o gbo ro ya mie we pfuese.”*

Okhe irokhokho igue-ri emini a ro ne kia (iMat 25.14-30)

11 Abi e kie li suo ingmemhi ena, iJesu o ze okhe irokhokho kase we irari khi o she ti i mama iJerusalemu. Eni egbo e dabi khi utoghuokpe Eghiele oyi Eshinegba o ro ya bhale.

12 Oo we, “Omose okhemhue oghuo o ye ushishi odonue ni a ro ya ri oghie na li, ikpukhokho, o gbo jele.

13 Igho o luno eni ee ga li ogbe, o kemhi ikpagho eyi igolu na we. Oo we, ‘A ri ikpagho ena du oki ramhi ni mhi ro ya jele.’

14 “Eri tse khi eri apfoli e biselemhi oli, e ghie usomhi ghi eni e ya gbanoli ukhomhi khi wewe e a nono ni oni omose ona, ni o khi oghie oyi wewe.

15 “A kie ri oghie na li, o jele. Igho o luno eni e ga li egho ni o ri ikpagho na, ni loli mhila we abi e ri eni ikpagho kia.

16 “Oni odode o bhale, oo li, ‘Oga, ukpagho igolu oye o she bia igbe elese.’

17 “Oni oga oo li, ‘Mu akanya, oni oo ga onete oyemhe. Itobo khi u khi oni a ri egbe e nga shi ukuku ni a ro shi e obo, mo eoli igbe ke mheshe shi.’

18 “Onuzava o bhale, oo li, ‘Oga ukpagho igolu oye o she bia ishe elese.’

19 “Oni oga oo li, ‘Yeye mo eoli ishe ri eoli ke khu.’

20 “Onuzase o bhale, oo, ‘Oga ghe ukpagho igolu oye. Eri mhi genoli shi ode ya shi ne.’

21 Eri ulishi oye o mu mhe itobo khi ogbo ni o ze alo u khi. Ashini u waa roshi u te e rue, ashini u wa ro koshi u te a khiese.’

22 “Oni oga oyoli oo li, ‘Mhi ya rote emini yeyeghuo u ngme se unu ingme ikhi yeye oni o ga ogbo obe ona. Abi u ro lese khi omose ni o ze alo mhi khi, khi ashini mhia ro shi mhi te a rue, mhi gbo rote ashini mhia roko shi a khiese.’

23 Elo o ze ni u waa ro ri ukpagho oyemhe ya shi owa ukpagho na mhe ni e la agho ke gbe nga o, ni mhi me oli ali eleli eyoli mie ini mhi nyene egbe jele?’

24 “Igho o gueye eni e migha, ‘A mie oli oni ukpagho igolu ona na oni o mhue eleli asha igbe.’

25 “Eni egbo e oli, ‘Oga, o she kpe mhue igbe.’

26 “Oni oga oo we, ‘Abi o li mhi li gue oli e ye e khi, ogbo ni o da kpe mhue ne, a ya ro ma li o. Ama oni o kpe mhue a ya gbo mie oli oni o kpe mhue.’†

* 19:10 Li ze iMat 18.11 † 19:26 Li ze iMat 13.12; iMak 4.25; iLuk 8.18

²⁷ Ama ebe mhe egho ni ɛa nono ni mhi le eghiele shi we ukhomhi, a wolo we lase ana, a gbolo we-a ukpeloe mhe.’ ”

Ijesu o lo iJerusalemu le

(iMat 21.1-11; iMak 11.1-11; iJon 12.12-19)

²⁸ Abi ijesu o ro ngme ona se, o ya ralo na we. E nga iJerusalemu.

²⁹ Abi o ro ti mama ɛoli iBetifagi ali iBetani obini ukhomhi ute ni o khi ɛɛra olivu, o ghie eniye odukhokho eyoli aava ralo, o o we,

³⁰ “A je ɛoli ni o la ɛ odalo. Ini a ramhi agho, a ya me omi akphere ni ogbo o a nga ghue khi a mu oli zu. A taghie oli-a, a mu oli ghi mhe ana.

³¹ Ini ogbokhoghuo o mhila ɛ, khi oo, ‘Elo o ze ni a ro taghie oia?’ A lie oli, ‘Onomhue o mhue emini o ri oli ya li.’ ”

³² Eni o ghie, e bhale ya ɛ oni akphere tee abi ijesu o li gueye we.

³³ Abi e li taghie oia, eni e mholi oli e mhila we, “Elo o ze ni a ro taghie oni akphere a?”

³⁴ E we, “Onomhue o mhue emini o roli ya li.”

³⁵ E mu oli ghi ijesu. E ri ide ku oli egbe, e mu ijesu nga o.

³⁶ Abi o li le, egbo e naghie ide ku ode.

³⁷ Abi o ro ti i mama ashini ute Olivu o te pfi ukhomhi kpoke, eni eniye odukhokho nya ee kuoghie Eshinegba leghe shi ikanya onyaloa ni e me.

³⁸ Ee lie,

“Ikhivose o khi oyi oghie
ni o ri eva oyi Onomhue bhale.”

“Opfomhe o la iloghie,
ufumhi o la obini o yagha ne nya.” ‡

³⁹ Igho iFarisi eghuo ni e la ifuabo eni egbo ee ijesu, “Osesɛ, gueye eniye odukhokho eyɛ e khukhu unu.”

⁴⁰ Oo we, “A ri esɛ shi eke, ini e khukhu unu, eche e ya ke tsese leghe.”

Ijesu o vie na iJerusalemu

⁴¹ Abi o ro ti i mama iJerusalemu ni o ro me oni ɛoli, o vie na li.

⁴² Oo, “Abi a khe khi u lese emini o ya ri opfomhe ghi ɛ amo ena lo! Eri tse khi a she ri oli sheli na ɛ mena.”

⁴³ Ogbelɛ oo bhale ni ebe ɛ e ro ya gbe ogba gasɛ ɛ, e khi ɛ shi iteva, e rote ashakpa gasɛ ɛ shi.

⁴⁴ E ya kholi ɛ pfuse-a. E a ya kesɛ omo wekhi odio le, e shashe ɛ apfe-a. E a ya kesɛ ukpolo nga ukpolo, itobo khi aa lese eghɛghɛ ni Eshinegba o ro bhale ya tsumhi ɛ.

Ijesu o je Owa Oyi Eshinegba

(iMat 21.12-17; iMak 11.15-19; iJon 2.13-22)

⁴⁵ Igho o lo Owa Oyi Eshinegba, o khu egbo ni e la agho ɛ du oki fie.

⁴⁶ Oo we, “A she keke oli shi Ebe-nopfuase khi, ‘Owa oyemhe owa iromhi lo.’ Ama, a she ri oli mele egbha ighiato a!” §

⁴⁷ Ogbelɛkpa ijesu o la Owa oyi Eshinegba sese, ama eni ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali esese Ishi eyi iMosisi ali eni e ralo na eni egbo, ee nono ni wewe e gbe oli-a.*

⁴⁸ Ama ɛa me ode ni e te ya riɛle oli, itobo khi eni egbo e ri esɛ shi osese oyoli, ɛa nono ni ungmehi oyoli okhoghuo o de we esɛ-a.

20

A mhila ijesu oni o ri afu na li

(iMat 21.23-27; iMak 11.27-33)

¹ Eɛghuo khi ijesu o la Owa Oyi Eshinegba tse abo usomhi onete oyi Eshinegba, ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali esese Ishi eyi iMosisi, ali eni egbhali e bhale deba li.

² E oli, “Gueye anye afu oyi oni u ro o gbe ikanya enana. Oghuo o ri eni afu ena ne?”

³ Ijesu oo we, “Mhi ya li mhila ɛ ogbo, a so mhe o!”

⁴ Ibatizi ni iJoni oo batazi egbo, obo oyi Eshinegba o te bhale abi obo oyi ogbo?”

⁵ E lu egbe we ochi, e ke, “Awa khe, ‘Obo oyi Eshinegba o te bhale.’ O ya mhila awa, ‘Elo o ze khi aa mie oli suo?’

⁶ Ini awa ke, ‘Obo oyi egbo.’ Egbo nya e ya tono awa eche irari khi ogbokpa o lese khi omekeguele iJoni o khi.”

⁷ Igho ee ijesu, “Anye aa lese obini o te bhale.”

‡ 19:38 Li ze Iwolo 118.26 § 19:46 Li ze Aza 56.7; iJere 7.11 * 19:47 Li ze iLuk 21.37

⁸ Ijesu oṣo wẹ, “Mhia li ya gueye ẹ afu ni mhi ro a gbe ikanya enana.”

Okhe irokhokho oyi eghiale ena okholo
(iMat 21.33-46; iMak 12.1-12)

⁹ Ijesu o ze okhe irokhokho ona khase eni egbo, oṣo wẹ, “Omose oghuo o gua ipfonu shi ogba, o roli ye ongmomhi na eghiale. O vu eoli ni o la tese.*

¹⁰ Eghẹghẹ ikhiṣe o ramhi, o ghie oni oṣo ga li ghi wẹ e rote oni ogba pfanṣo idumhi ghi luẹ. Ama eni eghiale e gbe oni a ghie ogho. O pfinṣo abo efue je.

¹¹ Oni omose o gbo ghie oni oṣo ga li onuzava ghi wẹ. E gbe oṣo, e yeghe oṣo. O gbo pfinṣo abo efue ya je.

¹² Oni omose o gbo ghie onuzase. E kuale oṣo utse, e khu oṣo ya fiẹ.

¹³ “Oni o mhuẹ oni ogba ipfonu ogho, oṣo, ‘Se mhi fe ya li egho? Mhi ya ghie omimhe ni mhi nono ingme oyoli egbegbo, otse, e ya mu ekpe na li.’

¹⁴ “Ama abi eni eghiale e ro me oṣo, ee, ‘Egbegbi omi oṣo na ni o ya le ugu ogba ona, awa gbe oṣo-a ni awa rue oni ugu le.’

¹⁵ Igho e ti oṣo je olase oni ogba ipfonu, e gbe oṣo.

“Se oni o mhuẹ oni ogba ipfonu egho o fe ya li wẹ?”

¹⁶ Eri o ya bhale ya gbolo eni eghiale egho-a, o tigbe rue oni ogba na eghiale elese.” Abi eni egbo e ro suo oni ingme, e, “Eshinegba o gbe etse kua!”

¹⁷ Ijesu o bino wẹ alo ukhomhi, oṣo wẹ, “Se emini a keke ona o fe ngme, ni oṣo,†

“Eche ni itsona e kie pfi, o tigbe ya mele eche ebe ni o mu eloe ne nya-a?”

¹⁸ “Oni o da ya de nga oni eche ne, o guogh-a, ali oni oni eche o da ya de mu ne, o mheṣo oṣo.”

Ingme oga izeze
(iMat 22.15-22; iMak 12.13-17)

¹⁹ Eni e sese Ishi eyi iMosisi ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi e nono ode ni e te ya mu oṣo aghoagho, irari khi wewe o ze oni okhe irokhokho tsue. Ama ulishi oyi egbo oo mu wẹ.

²⁰ Igho e li ri eloe shi oṣo egbe egbegbo. E ze egbo ni e rieṣe abi egbo ni ee mie shi ijesu o deba li, e ke de oṣo awe, ini e me ushi mu shi oṣo obo, ni e mu oṣo ghi ena omhesẹ eyi igovunṣo.

²¹ Igho eni a ze egho ee mhila li ogbo, “Osesẹ, anye ga lese khi abi ungmomhi oyi Eshinegba o li u lie ngme oṣo, u gbolo a sese emini e te ode, waa ya gbe ogbokhoghuo azeba, ama eri wa sese egbegbi ingme oyi Eshinegba.

²² O fe ti ni anye ze oga na oghie iSiza abi anye khi ze?”

²³ Ijesu o she lese oshili eyewe.

²⁴ Oṣo wẹ, “A ri ukpagho elomho khase mhe. Alo eyi oghuo a fe mu shi o?”

²⁵ E oṣo, “iSiza.”

Ijesu oṣo wẹ, “A ri emini e khi eyi iSiza na iSiza, a ri emini e khi eyi Eshinegba na Eshinegba.”

²⁶ E a dobe rote emini o ngme igbaa me emhikhoghuo mu shi oṣo obo. Abo e sha wẹ shi abi o li gbaghie oni ogbo-a, e khukhu unu.

Egbo iSadusi e mhila li ogbo irote-eghuli guale

(iMat 22.23-33; iMak 12.18-27)

²⁷ Egbo iSadusi eghuo ni e a lama shi o khi a ya me irote eghuli guale, e ri omhila bhale deba ijesu.‡

²⁸ E oṣo, “Osesẹ, iMosisi o keke shi eke na awa khi ini omose o ghu-a pfi ughue oṣo shi eke agbo ni o a ro bia eniye, inyoghuo oni omose o rue oni okpotso ughue ni o bia eniye shi agbo na inyoghuo oṣo ni o ghu-a egho.§

²⁹ Inyoghuo egbe etuoshilua e ya la o. Oni odode o rue okpotso, o ghua, o a bia omṣo.

³⁰ Onuzava o rue oni okpotso.

³¹ Igho onuzase o gbo rue oṣo. Igho wewe nya e rue oṣo, e ghulo-a, e a bia omṣo.

³² Ikpukhokho o, oni okpotso o li ghua.

³³ Mena, ogbele ni egbo e ya te eghuli guale, ughue oghuo oni okpotso o ya khi, aborokhia khi wewe oshilua e ga rue oṣo ughue egho?”

³⁴ Ijesu oṣo wẹ, “Egbo ena agbo ona e rue ikpotso, wewe e gbo ri ikpotso a ye ughue.

* 20:9 Li ze Aza 5.1 † 20:17 Li ze Iwolo 118.22 ‡ 20:27 Li ze Ika 23.8 § 20:28 Li ze iDeut 25.5

³⁵ Ama ẹgbọ ni a leli shi eni e mhue okemhi shi agbọ ogho ali irote eghuli guale, ẹa ya rue ikpotso, wẹkhi eri a rẹwe ya ye ughue.

³⁶ Ẹa kẹ ke ghu, irari khi eri e ke ya li abi igeni eyi Eshinegba. Imi Eshinegba e ke ya khi, irari khi e she rote eghuli guale.

³⁷ Ashini a kẹkẹ ingme oyi ebulo ni oo to shi, iMosisi o te rokhasẹ ẹ gboo khi eni e ghua, ẹ guale, irari khi o lu Onomhue, 'Eshinegba oyi Aburaamu ali Eshinegba oyi Aziki ali Eshinegba oyi iGiekopu.*

³⁸ Eshinegba oyi ẹgbọ ni e la agbọ o khi. Oa khi Eshinegba oyi ẹgbọ ni e ghua."

³⁹ Esese Ishi eyi iMosisi eghuo ni e la agho ẹẹ o, "Osese, u ga gue ngme!"

⁴⁰ Ogbokhoghuo oa ke gbo gbudu mhila li ogbọ olese.

Omi oghuo oni Omiepfuese o khi
(iMat 22.41-46; iMak 12.35-37)

⁴¹ Igho iJesu o mhila we, "Se ee a lie lie khi oni Omiepfuese khi omi iDefidi o khi?"

⁴² Irari khi oni iDefidi o ngme o, shi ebe Iwolo, ni o re,

"Onomhue oo Onomhue oyemhe:
Shito mhe ukiekie obita

⁴³ ramhi ni mhi ro ya
ri ebe e shi e ekoawe
ni u kpha awe ukhomhi.†

⁴⁴ Ini iDefidi o lu o, 'Onomhue.' Se o ke gbo lie khi omi iDefidi?"

Ijesu oo e mhue egbhe shi esese Ishi eyi
iMosisi egbe
(iMat 23.1-36; iMak 12.38-40)

⁴⁵ Abi eni ẹgbọ e kie ku esọ-a shi eke egho, iJesu oo eniye odukhokho eyo,

⁴⁶ "A mhue egbhe shi esese Ishi eyi iMosisi egbe. O ma ghole we ni e ke so itsua na dolodolo ke kia gase, ni ẹgbọ e ba ke tse we otse ekpe atu oki. Ee shito ashini o mhue ekpe elemhi owa ugami, e gbolo e shito ashini o yagha ni o fune ukue. ⁴⁷ Ee lo apfe oyi esamhi-olimhi ya ri itoto miono we emini e mhue. Ee so iromhi ni e nue eyi abamemhe. A ya na ẹgbọ eghoghọ osue egbegbo."

* 20:37 Li ze Okiali 3.6 † 20:43 Li ze Iwolo 110.1

21

Isomhopfa oyi osamhi-olimhi
(iMak 12.41-44)

¹ Ijesu o bino gase, o me khi ẹgbọ ni e mhue epfue e pfi ukpagho lo akpati ni a pfi ukpagho a lo elemhi Owa oyi Eshinegba.

² Igho osamhi-olimhi ni oa mhue emhi o li pfi ikpamhi inini eva lo oni akpati.

³ Ijesu oo eniye odukhokho eyo, "Mhi gueye e khi osamhi-olimhi ona o ga rona dose ẹgbọ eni e kpole nya.

⁴ Eri ẹgbọ eni e kpole ena e rote epfue eyewe rona, ama osamhi-olimhi ona o rote umhameri ukuku o ni o mhue rona."

Ijesu o guele emini a ya me ikpukhokho
agbo
(iMat 24.1-2; iMak 13.1-2)

⁵ Eniye odukhokho eyo eghuo e ngme abi a li ri eche ni e somhi otse li atsona shi ugbe oyi oni Owa Oyi Eshinegba, li shi itsua isomhopfa ni a ro ma o na Eshinegba. Ama ijesu oo we,

⁶ "Emini a bino ena ii, eghẹghẹ oo bhale ni o khia khi echeli okhoghuo oa ke ya nga olese egbe, irari khi a ya bighi we kua."

Ozughu ali Ajilimhe
(iMat 24.3-14; iMak 13.3-13)

⁷ E mhila li, ee o, "Osese, eghẹghẹ onoghuo a ro ya me ona. Elo a ya me ni o ro ya khasẹ khi oni eghẹghẹ o she ramhi?"

⁸ Ijesu oo we, "A mhue egbhe ini ogbo o khi di e. Ebubu ẹgbọ e ya ri eva oyemhe bhale, ee lie, 'Mhemhe mhi khi Omiepfuese,' ali khi, 'Oni eghẹghẹ o she ti bhale.' A khi deba we.

⁹ Ini a suo eko okhue ali ozughu, a khi ze ni egbe e guoghọ e a, irari khi emhi enana e mema bhale ya tse, eri-tse khi ukpese agbo oa kie ramhi ne oni eghẹghẹ."

¹⁰ Oo we, "Ishishi e ya mu okhue vule shi ishishi o, eghiele e mu okhue vule shi eghiele o.

¹¹ Eke e ya ke de kule. Okiamhi ali ighuamhi ebe e ya la asha ododa. A ya me ebemulishi ali ukpokpomhi irokhasẹ khi e te idane bhale.

¹² "Eri-tse khi neni a ya me ena, a ya muno e a nase e, a muno e je owa ugami

ali owa ighumha. A mu ẹ ghie enighie ali igovunọ irari oyemhẹ.

¹³ Ona o ya khi ẹghẹghẹ ni a rọ ya mẹ asha pfi ọtsele na mhe.

¹⁴ A mholi ọli shi udu memena, a khi zẹ ni udu o nighise ẹ shi emini a ya mẹ sọ wẹ ọ.

¹⁵ Mhi ya ri ungmehi shi ẹ unu ali ẹgbhali ni ọ khia khi ebe ẹ ẹa ya dobe nu ẹ khe akọ.*

¹⁶ Ita ẹ, ali inyoghuo ẹ, ali ẹgbọ eye ẹ, ali emole ẹ, e ya ri ẹgbhue rẹ ẹ de, e gbolo eghuo elemhi ẹ-a.

¹⁷ Ẹgbokpa e ya ri itobọ oyemhẹ kie ẹ.

¹⁸ Ama, ẹtsui okhoghuo oyi ọngẹẹ ọa ya pfua.

¹⁹ Ini a migha egbegbo, a ya tsumhi ẹ.

Ijesu ọ guele shi eke khi a ya guoghọ iJerusalemu a

(iMat 24.15-21; iMak 13.14-19)

²⁰ “Ini a mẹ khi ekholi-okhue e pfi gase iJerusalemu, a leşe khi ipfueche-a oyoli o shi ti ramhi.

²¹ Ẹghẹghẹ aghọ, ẹgbọ ni e la eke iJudia, e na nga ikhomhi ite. Ẹgbọ ni e la ifu apfe, e na ifu apfe ọ vu. Eni e la oboese e khi ke gbo nyene ẹbe bhale ifu apfe.

²² Irari khi ẹghẹghẹ iso-ezọ ni a she kpe keke shi eke na ni o bhale ya tse.†

²³ Ẹghẹghẹ aghọ o ma kholo ikpotso ni ẹ mẹ umemhi ẹbe, ali eni e ri eniye shi ẹbe. Osue onofunẹ o ya la oni eke. Ofu oyi Ẹshinegba o ya de rughu eni ẹgbọ.

²⁴ Eghuo ọ e ya ghu eghuli ọgbhoro, a muno eghuo ighumha je ishishi ọdoda. Ẹgbọ iJeta e ya guoghọ iJerusalemu-a ya ramhi, ni ẹghẹghẹ oyi ẹgbọ iJeta e rọ ya doşe.

Ibhale oyi Omi Ogbọ

(iMat 24.29-31; iMak 13.24-27)

²⁵ “A ya ke mẹ irọkhasẹ elemhi ovọ ali uki ali ikpetata. Ishishi e ya le oya eke agbo, abọ e sha wẹ abi okẹ oniemhi o li ya ke vuna.‡

²⁶ Ubi o ya rue ẹgbọ, irari ulishi ẹ sa usamhi emini ọ a bhale eke agbo itobọ khi ekpabọ ni e la ukhui e ya ke nighise.

²⁷ Ẹghẹghẹ aghọ, e ya mẹ khi Omi Ogbọ ọ la elemhi otughunu tsua ekpabọ ali ufumhi oniemhi, rọte idane ẹ tiemhile.§

* **21:15** Li zẹ iLuk 12.11-12 † **21:22** Li zẹ Osia 9.7 ‡ **21:25** Li zẹ Aza 13.10; Ezik 32.7; iJọe 2.31; Irọ 6.12-13 § **21:27** Li zẹ iDan 7.13; Irọ 1.7 * **21:37** Li zẹ iLuk 19.47 * **22:1** Li zẹ Okiali 12.1-27

²⁸ Ini a da mẹ na ne, a vule a yase ukhomhi eke irari khi ẹghẹghẹ ipfasheke oyẹ ẹ o she ti bhale.”

Owena ni a rọte okhua-eni rue

(iMat 24.32-35; iMak 13.28-31)

²⁹ Ijesu ọ zẹ okhe irọkhokho ona khase wẹ, ọọ wẹ, “A ke bino ọara okhua ali ẹera nya.

³⁰ Ini e da ta ebe enegbo ne, a leşe khi oruame o shi ti ẹ bhale.

³¹ Ighọ o li khi ini a da mẹ emhi enana ne, a leşe khi Eghiele oyi Ẹshinegba o she ti ramhi.

A mu ẹbe shi eke

³² “Abi o li mhi li gue ọli ẹ ye ẹ khi, agbhotu ona ọa ya doşe ne neni a mẹ eni emhi ena nya.

³³ Eke ali ukhuli e kha bhale ya doşe, ingmemhi eyemhẹ e mema bhale ya tse.

³⁴ “A kuegbe-a ini ukue iditse, ali onyo idada ali usamhi agbo e khi ya rue ẹ ẹgbhali, ini ogbele ibhale oyemhẹ o khi ya de shi ẹghẹghẹ ni a sa shi.

³⁵ Irari khi oni ibhale ona ọgbokpa ni ọ la agbo o ya bhale na.

³⁶ A ke mu ẹbe ẹghẹghẹ kpa, a lema ni a toto migha, ni a pfue okhena ni ọọ bhale, ali ni a rọ doşe migha odalo oyi Omi Ogbọ.”

³⁷ Ogbelekpapa iJesu ọ rọ la Owa oyi Ẹshinegba ii seşe. Ini obili ọọ bi, ọ fiẹ nga Ute Ẹera Olivu.*

³⁸ Ẹluzogbe kpa, eni ẹgbọ nya e bhale Owa Oyi Ẹshinegba ya ri esọ shi ọli eke ni e suọ ungmehi oyoli.

22

Ijudasi ọ lama khi lolu ya ri iJesu de

(iMat 26.1-5,14-16; iMak 14.1-2,10-11; iJọn 11.45-53)

¹ Ukpe ni a la le ibuledi ni ọgbọ ri ifuma ma nye na lu iPasova o ti bhale.*

² Ighie eyi ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinegba ali eni ẹ seşe Ishi eyi iMosisi, e nono abi e li ya gbe iJesu a, ama ulishi oyi ẹgbọ o mu wẹ.

³ Igho Okphaghie o lo iJudasi ni a gbolo a lu Isikaroti udu, ni o khi oghuo eniye odukhokho ogbava eyi iJesu.

⁴ Oni iJudasi o fie deba ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni e khe ekhe Owa Oyi Eshinegba. O nu we ye ochi abi o li ya ri iJesu na we de.

⁵ Egbe e mu we, e lama khi wewe e ya fali oli ikpagho.

⁶ O lama shi we o, o nono abi loli ri ya me asha ri oli na we mu ini ebubu egbo ea la akagho.

Eminale ni o kpukhokho

(iMat 26.17-25; iMak 14.12-21; iJon 13.21-30)

⁷ Ukpe ni a la le ibuledi ni aa ri ifuma shi nye, ni a ro omi osumha e luase obo, o ramhi.

⁸ Igho iJesu o ghie iPita ali iJoni ralo, oo we, "A ka mu egbe eminale iPasova oyi awa."

⁹ E mhila li, "Obo wa nono ni anye je ya mu egbe?"

¹⁰ IJesu oo we, "Abi a lie ke lo iJerusalemu le te, a ya me omose oghuo ni o tsua ubene ame. A deba li je owa ni oo je.

¹¹ Ini a ramhi agho, a lie oni o mholi oni owa ogho, 'Ose se oo, ighe elemhi owa oye ni epfese e ku e shi, ni mhemhe ali eniye odukhokho eyemhe anye la ya le eminale iPasova?"

¹² O ya ri ukpokpomhi agbala khasa e ukhomhi owa atonga ni a lolo rielesomhi otse. A mu egbe oni eminale shi agho."

Eminale ni o kpe ukhokho ni iJesu o nu eniye odukhokho eyoli le

¹³ Igho e bhale ya e khi abi iJesu o li ngme oli te o khi. Igho e mu egbe oni eminale iPasova shi agho.

Abi e ro le eminale oyi Onomhue

(iMat 26.26-30; iMak 14.22-26; 1 iKori 11.23-25)

¹⁴ Oni eghoghe o ramhi, iJesu ali ighiu-somhi na kee eyoli e shito shi gasa ni e ro ya le eminale.

¹⁵ Oo we, "O kie kpe ghole mhe egbegbo ni mhi nu e le eminale iPasova ona neni mhi ya me osoli.

¹⁶ Mhi gueye e khi, mhi aa ke gbo ya le eminale ona, se ni awa ke le oni o khi egbegbo obini Eghiele oyi Eshinegba."

¹⁷ O rue oni uko, o kphemhi. Oo we, "A mo uko ona, a kemhi oli da.

¹⁸ Mhi gue oli e ye e khi, mhia ke gbo ya da onyo ora upfonu ona, se ni Eghiele oyi Eshinegba o bhale."

¹⁹ Igho o rue ibuledi mhue obo, o kphemhi, o khi oli a, o ro na we, oo, "Idiege oyemhe na ni mhi ro na e. A lina ke rieleso ro sato mhe egbe."

²⁰ Igho o gbo rue uko abi o ro le emhi se, oo, "Uko ona o khi ishobo onogbo ni o rote oia eyemhe bhale, ni a ku shi eke na e.†

²¹ A ghe i, obo oyi oni o ya remhe de o nu mhe shito e le emhi memena.‡

²² Abi e khi omi ogbo o li ya kia, igho a li ya me oli, ama epfua o khi ni ogbo ni o ya roli de."

²³ Ee mhila egbewe oni o khi ni o ya gbe ikanya enana.

²⁴ Igho ekhako o gbo li lasela shi iteva oyewe shi oni o fune nya shi elemhi we.§

²⁵ IJesu oo we, "Eri ighie eyi egbo iJeta ee jili we. E kha jili we se, e lie we khi eri wewe e kpaghie we obo.*

²⁶ Ama a khi li abi wewe, ochogho, oni o nono ni loli fune elemhi e, o ri egboli tiemhie eke nya, oni o ralo o ke ga enekpole.†

²⁷ Oghuo o fu ne, oni o shito ukhomhi itebu e le emhi, abi oni oo kphano eminale ghi eni e shito o le? Oa khi oni o shito le? Ama eri mhemhe mhi le e iteva abi oni o ga e.‡

²⁸ Ee a nu mhe migha abi mhi ro la imufe.

²⁹ Mhi ri eghiele na e, abi itamhe o li ri eghiele na mhe.

³⁰ Ni a ro bhale ya e khi a nu mhe le, a nu mhe da obini iloghie oyemhe. A ya shito ukpekhomhi oghie, a gue unuekpe igbeva eyi iZireni ezos.§

† 22:20 Li ze iJere 31.31-34 ‡ 22:21 Li ze Iwolo 41.9 § 22:24 Li ze iMat 18.1; iMak 9.34; iLuk 9.46 * 22:25 Li ze iMat 20.25-27; iMak 10.42-44 † 22:26 Li ze iMat 23.11; iMak 9.35 ‡ 22:27 Li ze iJon 13.12-15 § 22:30 Li ze iMat 19.28

Ijesu o guele shi eke khi iPita o ya kie lue (iMat 26.31-35; iMak 14.27-31; iJon 13.36-38)

31 “ISamo, iSamo, ghe i, Okphaghie o she mhila khi loli e nono ni loli kpishi e-a nya abi a lie kpishi ado.

32 Ama mhi she so iromhi ne, iSamo, ini irudunga oye o khi nighise. Ini u pfue o se, ri udu shi inyoghuo e enekpole o.”

33 Ama iPita o li, “Onomhue, mhi ga mu egbe ni mhi ro deba e ya lo owa ighumha, ali ni mhi nu e ya ghua.”

34 Ijesu o li, “Mhi gue e ye, khi, ye ye iPita ona, neni okpa o ya gbieghe amo u ya kie mhe itese khi u waa lese mhe.”

Egheghe ingme o she ramhi

35 Ijesu o ro mhila we, “Abi mhi ro ghie e fie lase, ni aa ro tsua eku ukpagh wekhi akpaba wekhi eku, emhikhoghuo o fe to e?”*

E oli, “Iiye.”

36 Oo we, ama memena, ogbo ni o mhue eku ukpagh o rue oli, oni o mhue akpaba o tsua li, ini u waa kpe mhue ogbhor, ka ri awulu oye de, ni u ya de oghuo.

37 Mhi gueye e khi emini a keke shi mhe egbe ni o la Ebe-no-pfuase, ni oo, “A leli oli ma egbo ni e lue,” o mema bhale ya tse shi mhe egbe. Irari khi emini a keke shi mhe egbe o she ramhi ni e ro bhale ya dose.†

38 Eniye odukhokho eyoli e oli, “Bino, Onomhue, ogbhor e va e la ana.” Oo we, “O somhi agho.”

Ijesu o la ute olivu so iromhi (iMat 26.36-46; iMak 14.32-42)

39 Ijesu o fie lase, e je Ute Era Olivu, abi o kpe li. Eniye odukhokho eyoli e deba li.

40 E ramhi agho, oo we, “A ke so iromhi ini a khi de pfilo imufe.”

41 O tikia na we dena, o wugha, o so iromhi, oo,

42 “Ita, ini o ghole e, mie mhe uko osoli imeme onana, ama oa khi abi o ghole mhe, ama abi o li ghole e.”

43 Igho agheni o rote idane bhale ya ri ekpabo na li.

44 Rote otomhe, o so iromhi egbegbo ramhi ni opfo ni e rote oli egbe e ku shi eke, e kho tikpo abi oia.

45 Abi o rote iromhi isoso vule, o nyene egbe bhale deba eniye odukhokho eyoli. O me khi osoli ni e vie o ri olosemhe shi we egbe, e lese.

46 O mhila we. “Elo o ze khi a lese-a? A vule ni a ke so iromhi ini a khi de pfilo imufe.”

A mu ijesu

(iMat 26.47-56; iMak 14.43-50; iJon 18.3-11)

47 Abi o kie li ngme egho, egbo e ve lole gbii. Omose ni a lu iJudasi ni o li khi otuoghuo eniye odukhokho ogbava eyi ijesu o rewe kia. O le deba ijesu ni loli ya pfi oli elemhi egbe.

48 Ijesu o mhila li, oo li, “IJudasi, eri u ri otse ri Omi Ogbo o de ena?”

49 Eni eniye odukhokho eyi ijesu e me emini a ya me ena, e mhila li, “Onomhue anye ri itakobi ni e la anye abo kholi?”

50 Igho oghuo o, o ri itakobi fia oni oo ga oni o kpeda nya oye ekpodalo-ugamhi eso a.

51 Ijesu o li, “Taa! Khi ke gbo li igho.” O ri obo ti oni omose oni eso, oni eso o gbela.

52 Ijesu o mhila ighie eyi ekpodalo-ugamhi, ali eni ee kekhe Owa Oyi Eshinegba, ali eni egbhali ni e bhale ya mu oli, “Eri mhia pfi ozughu ni a ro tsua epia ali itakobi ali ikpokpo bhale e deba mhe?”

53 Ele kpa mhi ro la Owa Oyi Eshinegba e sese, onge o ri obo ti mhe, ama egheghe oye na ni ekpabo alo ebili e ro mhesa.‡

IPita o tia khi loli ea lese ijesu

(iMat 26.57-58,69-75; iMak 14.53-54,66-72; iJon 18.12-18,25-27)

54 Igho e mu oli vu ya je owa oyi Okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba ni o kpeda nya. IPita o tapfia a deba we.

55 Abi e ke ro pfi erali shi iteva oyi oni atukpapfe ni e ro shito, iPita o li bhale ya nu we shito.

56 Abi okpotso oni oo ga oghuo o li me khi iPita o nu we shito, o bino oli tsuke, oo li, “Omose ona o li nu ijesu kia.”

* 22:35 Li ze iMat 10.9-10; iMak 6.8-9; iLuk 9.3; 10.4 † 22:37 Li ze Aza 53.12 ‡ 22:53 Li ze iLuk 19.47; 21.37

⁵⁷ Ama iPita ọ tia. Ọ́ ọ́ li, “Kpotso, Mhia fe ga lese ọ́li.”

⁵⁸ O deṅe, ọ́mọ́se ọ́lese ọ́ ke gbo me iPita, ọ́ mhila li, “U li nu iJesu u kia.”

IPita ọ́ ke, “Mọ́se mhia nu ọ́li kia.”

⁵⁹ O ke te agho ri emhi abi agogo oghuo doṣe, ọ́mọ́se ọ́lese ọ́ ge ma ọ́ gue, ọ́ ọ́, “Mhi lese gboo khi ọ́mọ́se ọ́na ọ́ nu iJesu u kia, irari khi ọ́nge iGalili ọ́ li khi!”

⁶⁰ Ama iPita ọ́ so li ọ́, ọ́ ọ́ li, “Mọ́se, mhi a lese emini u wa ngme ena.” Utoghuo kpe abi ọ́ kie li ngme, ọ́kpa ọ́ gbieghe

⁶¹ Ọ́nọ́mhuẹ ọ́ pfi alo bino iPita chii. IPita ọ́ tode sato ungmehi ni iJesu ọ́ ngme ni ọ́ khi, “Neni ọ́kpa ọ́ ya gbieghe, u ya tia itese, we khi u waa lese mhe.”

⁶² IPita ọ́ fiẹ je olase, ọ́ ya viẹ oya.

*Eni e khe ekhe e ri iJesu li egia
(iMat 26.67-68; iMak 14.65)*

⁶³ Eni emose ni e khe iJesu ekhe, e roli li egia, e gbe ọ́li.

⁶⁴ E geno ọ́li alo, e mhila li, “Bọ́bọ́! Oghuo ọ́ ri emhi lie?”

⁶⁵ Igho e ngme iwali ingmemhi emuebe ebubu deba li.

*E mu iJesu bhale igbaa iSahediri
(iMat 26.59-66; iMak 14.55-64; iJon 18.19-24)*

⁶⁶ Ogbe o gbe-a, eni egbhali ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi, ali esese Ishi eyi iMosisi e legba. E rue iJesu lasela migha iteva oyewe.

⁶⁷ E lie ọ́li, “Ini yeye u khi oni omiagbopfuese, gueye anye.”

IJesu ọ́ ọ́ we, “Ini mhi tseku gueye e, aa ya mie shi mhe ọ́.

⁶⁸ Ini mhi mhila e, aa ya gbaghie a na mhe.

⁶⁹ Ama rote memena vu, omi ogbo ọ́ ya shito obita oyi Eshinegba obini iloghie.”

⁷⁰ Wewe nya e mhila li, “Omi Eshinegba u khi?”

Oo we, “A gue ngme ni e khi Omi ọ́ mhi khi.”

⁷¹ E egbewe, “Awa ke gbolo e nono otsela ọ́lese, awa-eghuo awa she ri esọ eyawa suo abi ọ́ ri unu oyoli ngme.”

23

*A rue iJesu bhale odalo oyi iPaleti
(iMat 27.1,2,11-14; iMak 15.1-5; iJon 18.29-38)*

¹ Igho eni igbaa nya e vule, e pfi ọ́li ukhomhi ralo ghi iPaleti.

² Wewe nya e gue ezọ shi ọ́li egbe, e lie, “Anye she me ọ́mọ́se ọ́na khi ọ́ sese egbo ode egbhali. Ọ́ egbo e khi ke ze oga na oghie iSiza, ọ́ gbolo a lie khi loji khi Omiepfuese ni ọ́ gbo khi oghie.”

³ Igho iPaleti ọ́ mhila li, “Suo khi yeye u khi oghie oyi egbo iJu?” IJesu ọ́ ọ́ li, “Abi o li gho.”

⁴ Igho iPaleti ọ́ gueye ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni igbaa, “Mhi a me ushi mu mhue ọ́mọ́se ọ́na obọ́.”

⁵ Wewe nya e lie, “Eri ọ́ ri osese oyoli pfi ozughu e shi eke iJudia nya. Eke iGalili ọ́ te gba li eke le ni ọ́ ro ramhi ana ena.”

A rue iJesu bhale odalo oyi Erodu

⁶ Abi iPaleti ọ́ ro suo ona, ọ́ mhila we ini ongi iGalili ọ́ khi.

⁷ Abi ọ́ ke ro suo khi eke ni Erodu ọ́ mhese shi iJesu ọ́ khi, ọ́ e rue ọ́li ghi Erodu ni ọ́ li la iJerusalemu oni egheghe.

⁸ Abi Erodu ọ́ ro me iJesu, egbe e mu ọ́li, itobo khi o she tese ni ọ́ te nono ni loji me ọ́li, irari khi ọ́ she kpe suo eko ọ́li, ọ́ gbolo nono ni ọ́ la ukpeloe lue gbe ikanya onyaloa eghuo.

⁹ O mhila iJesu ogbo ebubu ama iJesu ọ́ pfa shi ọ́li eke.

¹⁰ Eni Ighie eyi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba ali esese Ishi eyi iMosisi e migha agho, e pfi oni o nga ọ́ shi ọ́

¹¹ Igho Erodu ali ekhali-okhue eyoli e gia li e gbo roli li egia. E sono li itsua ni e somhi otse ni e ghale. E gbo rue ọ́li nyene egbe ukhokho ghi iPaleti.

¹² Elegeho, iPaleti ali Erodu e ro somhi irari khi obe e kpe khi.

*IPaleti ọ́ pfa ezọ mu iJesu a gbe ọ́li-a
(iMat 27.15-26; iMak 15.6-15; iJon 18.39-19.16)*

¹³ IPaleti ọ́ luno ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni e mhese ali eni egbo nya,

¹⁴ Oo we, “A rue ọ́mọ́se ọ́na ghi mhe, a lie khi ọ́ pfi ozughu shi egbo iteva. Ama

ukpeloe ẹ mhi la mhila li ogbo lena, mhi aa me emhi khoghuo ni a ro gue ezọ shi ọli egbe.

15 Wẹkhi eri Erodu o pfa ezọ mu ọli, irari khi o nyene ọli egbe ukhokho ghi awa. A ga me ọli gboo khi oni omose ona o li ingme okhoghuo nabi a ro ya lie a gbe ọli-a.

16 Irari ghọ mhi ya nase ọli, mhi rue ọli obọ-a.”

17 [Ini a li ukpe iPasova, iPaleti, ọọ mema rue ogbo oghuo ighumha lasela na we.]

18 Wewẹ nya e ku unu a nyogho, “A rue ọli vu ya gbe-a! A ri ochoghọ rue iBarabasi obọ-a na anye!”

19 Eri a kie kpe mu iBarabasi shi owa ighumha irari onyaghu ni o pfi shi oni ẹoli ali khi o gbo gbe ugbeli.

20 iPaleti o nono ni lue rue iJesu obọ-a, o gbo lema we.

21 E kiele tseşe nyoghoo, “A ta li ma ọọra apfida gbe-a! A ta li ma ọọra apfida gbe-a!”

22 Utonuzese, o gbo nu we ngme, ọọ, “Elo o ze, Ingmobе onoghuo o riele? Irari khi mhia me emini o ze ni a ro ya gbe ọli-a. Itobọ igho, mhi lese ya nase ọli, mhi rue ọli obọ-a.”

23 E kiele tseşe nyoghoo, a ta iJesu ma ọọra apfida gbe-a. Atseşe oyewe o roli tse na we.

24 Igho iPaleti o lama shi we o.

25 O rue iBarabasi ni a mu shi owa khi o pfi ozughu shi oni eke, ni o gbo gbe ugbe, obọ-a na we. Igho o ri iJesu na we, e ka li ọli abi o ghole we.

A ta iJesu ma apfida

(iMat 27.32-44; iMak 15.21-32; iJon 19.17-27)

26 Abi e li rue ọli lese, e me omose oghuo ni a lu iSamọ ongi iZireni ni o rote ẹoli odonue lo oni ẹoli le. E ri itoto mu ọli, sheli ọli oni ọọra apfida ogho, o tsua li nga ike deba iJesu.

27 Ebubu egbo e deba iJesu, shi ikpotso ni e vie e vie oya na li.

28 IJesu o nyene alo ghue we, ọọ we, “Ikpotso iJerusalemu, a khi ke vie na mhe. A ke vie na egbe e ali imi e,

29 Irari khi oni eghẹghẹ ọọ bhale ni a ro ya ke lie, ‘Ikhivose o khi na ikpotso ni ẹa bia

eniye, ni ẹa me umemhi ghue, wẹkhi e ri e mu ẹnyeli shi omọ unu ghue.’

30 E ya lie ute, ‘De mu anye,’ ẹẹ ite enikeke, ‘A de khukhu anye a.’*

31 Irari ini egbo ẹẹ li na ini egua o vo ebuli-a zughu, se e ke e li ini o khakha?”

32 A li muno ighiatọ aava ni a li ya gbe-a toma li egbe.

33 Abi e ro ramhi ashini a lu, “Ugua ukhomhi olimhi,” agho e gbe ọli ali ighiatọ egho a shi. E ta oghuo ma ọọra shi ọli ukiekie obita, e ta onokpole shi ukiekie obọ ogobọ.

34 iJesu ọli, “Ita, gbekua na we irari khi ẹa lese emini ẹẹ li.”†

E ri amukpagho pfi onolo ro kemhi itsua eyoli.

35 Eni egbo e migha bino, enighie e doli okonyo. E lie, “Oo tsumhi egboese, o tsumhi egboli ini loli o khi Omiepfuese oyi Eshinegba ni a ze.”‡

36 Eni ekholi-okhue e li bhale ya roli li egia. E ri onyo ni o yala nali o mo da. §

37 E ọli, “Ini o khia khi yeye u khi oghie oyi egbo iJu, tsumhi egbe e sho.”

38 E keke emhi tama kpeda na li ni o ngme khi, “Ona o khi Oghie oyi Egbo iJu.”

39 Oghiatọ oghuo ni a li tama ọara, o tsue iJesu. O lie ọli, “Óá khi yeye we khi Omiepfuese u khi? Tsumhi egbe e, ni u li tsumhi anye.”

40 Ama oghiatọ onokpole, o dese ọli, ọọ li, “Ulishi Eshinegba ọa ya muẹ, aborokhia khi eri ushi oghuo o ga mu awa?

41 Akanya ni awa gbe awa mie ifata to e na. Ama omose ona, ọa li emhikhoghuo ni o me osue a shi.”

42 Igho ọọ iJesu, “Sato mhe egbe ini u bhale ukpekhomhi eghiele oye.”

43 iJesu ọọ li, “Mhi gueye khi, ogbe-namo ena, u ya nu mhe la Apfe oyi Eshinegba na iloghie.”

Eghuli oyi iJesu

(iMat 27.45-56; iMak 15.33-41; iJon 19.28-30)

44 Agogo igbeva ele oquota o lese nu, obili o te bi oni eke nya ya ramhi agogo ese ele ogbomhi.

* 23:30 Li ze Osia 10.8; Iro 6.16 † 23:34 Li ze Iwolo 22.18 ‡ 23:35 Li ze Iwolo 22.7 § 23:36 Li ze Iwolo 69.21

* 23:45 Li ze Okiali 26.31-33

⁴⁵ Irari khi ovo ọa ke to, ode ugbakpi ni a ro pfa ode a shi elemhi Owa Oyi Eshinẹgba o te iteva kiẹse-a eva ya to eke.*

⁴⁶ IJesu o lu leghe, oo, “Ita, mhi ri ayemhe oyemhe mhọli e obọ.” Abi o ro na ngme se, o ghua.

⁴⁷ Abi oga okhọli-okhue ni o la agho o ro me emini a me, o kueghie Eshinẹgba, oo li, “Egbegbo lo khi omose ona oni o pfuase o khi!”†

⁴⁸ Abi egbo ni e le gba agho ni wewe e ri ukpeloe me emini a me, e ro me emini a me, ee vie osue, e je.

⁴⁹ Ama egbo nya ni e lese oli ali ikpotso ni e rote iGalili deba li, e migha tapfia bino emini a ga me nya.‡

Irotọ oyi iJesu

(iMat 27.57-61; iMak 15.42-47; iJon 19.38-42)

⁵⁰ Omose oghuo o la o na lu iJosefu. O khi oghuo emose ni ee mhese. O khi omose onete ni o pfuase.

⁵¹ Oa lama shi o a ka gbe iJesu a. Oni eoli Arimatia na eke iJudia o khi. O migha khe Eghiele oyi Eshinẹgba.

⁵² O le deba oghie iPaleti ya mhila li olimhi oyi iJesu.

⁵³ O rote oora apfida rue oli tiemhile, o ri ide enegbo khuli oli. O ya roli shi uji ufueche ni a to-a, ni ogbo oa kpe ri olimhi to ghue.

⁵⁴ Ogbele ni o mama ele iyemhea oyi egbo iJu lo. Ele iyemhea o she lese ya ramhi.

⁵⁵ Eni ikpotso ni e rote iGalili deba iJesu bhale e deba li ya me uji ni o ri iJesu to. Ali abi o li roli to.

⁵⁶ Igho e nyene egbe je apfe ya rue ituale ni a ku e shi olimhi egbe.§

Ama e yemhe-a ogbele iyemhea. E ri ona ri ushi ogbele iyemhea gbe akanya.

24

Ite-eghuli-guale oyi iJesu

(iMat 28.1-10; iMak 16.1-8; iJon 20.1-10)

¹ Ele ni odode na elemhi efo uka, ogbie fiefie, eni ikpotso e bhale uji ni a ri iJesu to.

² E me khi eche ni a ro khukhu oni uji, khi a gheghele oli ode-a.

³ Ama abi e ro lo elemhi oni uji, ea me idiegbe oyi iJesu.

⁴ Abọ e sha we, abi e li migha a sa o egho, e me khi emose aava ni e so itsua epfopfo ni e ge nyanyanya e nu we migha.

⁵ Ulishi oo mu we, e nyese ukhomhi so alo ghue eke. Ama eni emose e mhila we, “Elo o ze ni a ro nono ogbo ni o la agbo ifuabo oyi egbo ni e ghua?”

⁶ Oa ke la ana, o she guale. A sato emini o gueye e abi o ro la iGalili khi:

⁷ ‘Omi Ogbo o mema ya me osue obọ oyi egbo olamhe, e gbe oli-a shi apfida, ama elenuzi-ese o ya guale.’ ”*

⁸ E tigbe yele eni ingme eyoli le.

⁹ E rote atalimhi bhale, e gueye eniye odukhokho ogbaghuo enekpole ali egbo else ni e la agho.

¹⁰ IMeli ongi iMagidaleni ali iJoana ali iMeli inyi iJemhisi ali ikpotso ni e nu we kia e gueye eni ighiusomhi na kee.

¹¹ Ama eni eniye odukhokho e dabi khi ingmemhi afue eni ikpotso ee ngme, ea pfi eso shi we o

¹² Ama iPita o vule, o na ya je oni atalimhi, o ramhi agho, o nyese egbe bino elemhi oni uji, o lese me ide ni a ro khuli oli egho agho, ama oa me idiegbe oyi iJesu. Igho o li je apfe, abo e sha li.

Okiali na ode Emausi

(iMak 16.12-13)

¹³ Oni ogbele ni e ngme ena, eniye odukhokho aava eyi iJesu e je eoli Emausi ni o khi imali igbaghuo rote iJerusalemu.

¹⁴ E nu egbewe ngme ingme enana ni a me.

¹⁵ Abi e li ngme ni e li lese egho, iJesu o khu we e, e ga kia le.

¹⁶ E me oli ama ea lese oni o khi.

¹⁷ IJesu o mhila we, “Elo a nu egbe a ngme abi a li kia lese ena?” E mu migha, alo eyewe e khi osoli-osoli.

¹⁸ Oghuo elemhi we ni a lu iKilopasi o mhila li, “Opfese oshẹbhe u khi shi eke iJerusalemu ni oa lese emini a me eke ona aenlue?”

† 23:47 Li ze Iwolo 31.5 ‡ 23:49 Li ze iLuk 8.2-3 § 23:56 Li ze Okiali 20.10; iDeut 5.14 * 24:7 Li ze iMat 16.21; 17.22-23; 20.18-19; iMak 8.31; 9.31; 10.33-34; iLuk 9.22; 18.31-33

19 “Emhi eneghuo a me?” Ijesu o mhila we. Eni emose e oli, “Emini e li ijesu ona iNazareti. Omekeguele omose ona o khi, o mhue ekpabo oyi Eshinegba. Egbọ e lese oli shi emini o ri ele ali ingmemhi ni o gbolo o ngme.

20 Ighie eyi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba ali enighie e rue oli lasese ni a gbe-a shi ora apfida.

21 Eri anye dabi khi loli o ya pfa egbo iZireni shi eke. Amo li ele ese abi a te me ingme ena.

22 Ikpotso eghuo eyi anye e ri abo sha anye. E je uji oyoli amo uzogbe fiefie,

23 Ama ea me idiegbe oyoli. E nyene egbe bhale ya gue khi wewe e me igeni ni e gueye wewe khi o she guale.

24 Egbọ eghuo elemhi anye e she je obo ya bino e me khi abi e ngme o khi, ama ea me ijesu.”

25 Ijesu o o we, “A khi eyeghe e, ni udu oye o nyanya mie emini emekeguele e ngme suo.

26 Aa lese khi ina oni Omiepfuese o li ya me osue neni o lo ufumhi oyoli?”

27 Oni ijesu o tigbe ri emini a keke shi Ebe-no-pfuase lo we eso ni e la ebe Ushi oyi iMosisi ali eyi emekeguele nya.

28 Abi e li ti ramhi ukuku eoli ni e je, ijesu o ri ele abine khi loli ti okiali oyelu ya je odalo.

29 Ama ee ti oli, ee oli, “Nu anye kushi ana irari khi ogbe o she vu, obili o she gbolo-a bi.” Igho o deba we o ya kushi na we.

30 Abi e ker o shito ya ke le eminale, o rue oni ibuledi, o kphemhi, o khi oli-a, o kemhi na we.

31 Eghẹghẹ ana, alo eyewe e khueghie-a, e tigbe lese khi loli lo. Eri-tse o kele-a, ea ke me oli.

32 E egbewe, “Oo khi eri o li abi erali shi awa udu abi o ro la ode nu awa ngme ni o gbo ro gue abi Ebe-no-pfuase o ngme ye awa?”

33 Aghoaghọ e vule nyene egbe ukhokho je iJerusalemu. E bhale ya e eniye odukhokho ogbaghuo ali egbo enekpole ni e ga legba,

34 ni e lie, “Egbegbi ingme lo khi Onomhue o she guale, o ri egboli gbo khasẹ iSamọ.”

35 Igho eni etuava egho e guele emini a me ode, ali abi e lese ijesu eghẹghẹ ni o ro khi ibuledi-a na we.

Ijesu o ri egboli khasẹ eniye odukhokho eyoli

(iMat 28.16-20; iMak 16.14-18; iJon 20.19-23; Ika 1.6-8)

36 Abi e ro kie ghọ ngme oni ungmehi, ijesu o migha we iteva oo we, “Opfomhe o nu e la.”

37 E yila, ulishi oo mu we, e dabi khi ayemhe olimhi o khi.

38 Oo we, “Elo o ze ni udu oye e o ro nighise, ni a ro gbo mholi akhokhomhe shi udu oye e?”

39 A bino abo ali awe eyemhe. Mhemhe lo. A ri obo timhe ni a me khi olimhi ogbo oa ya mholi idiegbe ali igua, nabi a me khi mhi mholi ena.”

40 Abi o ro ngme na se, o ri abo ali awe eyoli khasẹ we.

41 Abi oghẹle ali oshabo ni o vo we udu oa kie ze we mie shi o ne, ijesu o mhila we, “A li mholi emhikhoghueo shi akana ni a le ghọ?”

42 E rue afele ni a nye na li,

43 O rue oli la akpewe roli le.

44 Oo we, “Ena e khi emini mhi gueye e abi mhi ro kie nu e la. Ingme eyemhe nya ni a keke shi Ushi oyi iMosisi ali, ebe eyi Emekeguele eyi Eshinegba ali Ebe Iwolo, e mema bhale ya tse.”

45 Igho o khueghie we udu-a ni e me asha lese emini a keke shi Ebe-no-pfuase.

46 O gueye we, “Emini a keke shi eke na. Omiepfuese o ya me osoli, o rote eghuli guale elenuzi-ese,

47 eghẹghẹ agho a ya ri eva oyoli ri imupfi ali irolamhe-topfa tse abo ushishi nya, rote iJerusalemu gba eke le.

48 A ga me eni emhi enana nya.

49 Mhi ya ri emini Itamhe o shobo ghie usomhi ghi e, eri-tse a la elemhi eoli iJerusalemu ramhi ni a ro ya ri itoto rote obini o yagha ghi e ni o ya kpha e so.”†

Inga idane oyi ijesu

(iMak 16.19-20; Ika 1.9-11)

† 24:49 Li ze Ika 1.4

⁵⁰ Abi ọ rọ rue wẹ vu ya fiẹ, ni e rọ kia ramhi iBẹtani, ọ tsua abọ idane, ọ ku isẹmhe na wẹ.

⁵¹ Abi ọ li ku isẹmhe na wẹ, ọọ zẹ wẹ obo, a rue ọli nga idane.‡

⁵² Igho e nyese ukhomhi ga li. E mu egbe pfi ri ukpokpomhi oghẹle je iJerusalemu.

⁵³ E kiele la owa ugamhi no fune tse, e kuẹghie Eshinegba.

---

‡ **24:51** Li zẹ *Ika 1.9-11*

Usomhi Onete oyi iJesu iKirisiti ni iJoni O keke

Ungmemhi Oni o khi agbo

¹ Igbaekele, Ungmemhi O she kpe la o. Oni Ungmemhi o nu Eshinegba la. Oni Ungmemhi O khi Eshinegba.

² Igbaekele loli ali Eshinegba e te ga la.

³ Obọ oyọli a te ma emhikpa. Aa me emhikhoghuo ni a ma ni aa rote obọ oyọli ma.

⁴ Loli o mhọli agbo na agboagbo. Oni agbo oyọli, o ri akpa na egbo na agbo.

⁵ Oni akpa o ge nga alo ebili, ama alo ebili o a dobe pfuse oli a.

⁶ Eshinegba o ghie omose oghuo ni a lu iJoni ghi egbo na agbo.*

⁷ Loli o bhale ya pfi otselẹ shi oni ogbo ni o khi oni akpa, ni egbo nya e rote oni otselẹ miesuo.

⁸ Oa khi oni iJoni o khi oni akpa; eri o li bhale ya pfi otselẹ shi oni akpa.

⁹ Loli o khi oni egbegbi akpa, ni o ya bhale agbo ni o ya ri imeke na egbo nya.

¹⁰ Oni Ungmemhi o la agbo, egbo ẹa lese oli, abi o ri riẹ khia khi loli a rote obọ oyọli ma agbo.

¹¹ O bhale deba egbo eyọli, ẹa lama mie oli.

¹² Ama, ebubu ni e da lama mie oli, ni e lese mie eva oyọli suo, wewe o ri afu na e ro mele imi Eshinegba a.

¹³ Oa khi abi ita ali inyo e lie bia ogbo alogbugbugbu a ri ona ngme, ama Eshinegba o khi ita we.

¹⁴ Oni Ungmemhi o mele ogbo-a, o nu awa la agbo ona, awa me ufumhi oyọli, ikhi ufumhi oyi omi Ita otuoghuo kpe ni Ita o mhọli, oni o rote obọ oyi Ita bhale, oni o mhọli isomhelemhi ali igesikia gbeku o.

¹⁵ IJoni o kia tse abo ingme oyọli ye egbo, o o tse, o o lie, "Ona mhi gueye e khi o ya bhale odukhokho oyemhe, ama o fu dose

mhe itobo khi o kpe la agbo neni a bia mhe."

¹⁶ Rote isomhelemhi oyọli ni o gbeku o, awa te mhọli ikhivose ododa.

¹⁷ Obọ oyi iMosisi Eshinegba o te ri ushi na awa, ama obọ oyi iJesu iKirisiti isomhelemhi ali igesikia e te bhale.

¹⁸ Ogbo khoghuo o me Eshinegba ghue. Ama, Omi Eshinegba otuoghuo kpe, ni loli ali Eshinegba e khi oghuo, ni loli ali Ita e ga la, loli o ze ni agbo e ro lese Ita.

iJoni oo khi loli e khi Omiepfuese

(iMat 3.1-12; iMak 1.1-8; iLuk 3.1-18)

¹⁹ Egbhali eyi iJu ni e la iJerusalemu e ghie eni ee ralo ugamhi oyi Eshinegba ali eni e nu we gbe ikanya owa-ugamhi, e ka mhila iJoni oni o khi.

²⁰ IJoni o ro sheli we, o nyanya so we o, o gueye we gboo khi o a khi loli khi oni Omiepfuese.

²¹ E mhila li, "Oghuo u ke khi so? Elaja u khi?"†

IJoni oo, "Iye." E gbo mhila li.

"Omekeguele oyi Eshinegba u khi?"

O o "Iye."

²² E gbolo e, "Gueye anye oni u khi so, ni anye me emini anye ya gueye eni e ghie anye, elo ye ye u khi so?"

²³ IJoni o rote ungmehi ni Azaya omekeguele oyi Eshinegba o ngme so we o, oo, "Mhemhe mhi khi uruli oyi ogbo ni o la odagbe e tse, ni oo lie, 'A ri ele udu oye e shi eke ke Onomhue ni o o bhale.' "‡

²⁴ Egbo ni egbo iFarisi e ghie ghi iJoni, e mhila li,

²⁵ "Abi u a ro khi Omiepfuese, ni u a ro khi Elaja, wekhi oni omekeguele oyi Eshinegba u khi ena, elo o ze ni u ro o batazi egbo so?"

²⁶ IJoni o so we o, oo, "Ame mhi ro batazi egbo memena, ama ogbo oghuo o la e iteva memena ni aa lese ne.

²⁷ Loli o ke ya bhale odukhokho oyemhe, ni o khia khi mhia fu ramhi oni o o taghie uli oyi eku ni o ro so a."

²⁸ Obini iBetani ni o la ukiekie obini ovo o te e ngale shi oke iJodani, ashini iJoni o la batazi egbo, a la me eni ingme ena nya.

Omi osumha oyi Eshinegba

* 1:6 Li ze iMat 3.1; iMak 1.4; iLuk 3.1-2 † 1:21 Li ze iDeut 18.15,18; iMala 4.5 ‡ 1:23 Li ze Aza 40.3

29 Ogbeakolo iJoni o me khi iJesu oo bhale, iJoni o gueye egbo, oo, "Omi Osumha oyi Eshinegba ni o rue olamhe eyi agbo vu na!

30 Ona mhi ngme abi mhi ro lie, 'Omose oghuo o ya bhale ni o fu dose mhe, itobo khi o she kpe la o neni a bia mhe.'

31 Egbegbi mhemhe mhia kpe lese oli ghue, ama eri mhi bhale ri ameh e batazi egbo ini mhi me asha ri oli khashe egbo iZireni."

32 Igho iJoni o pfi otsele ona khi, "Mhi me khi Ayemhe o li abi anekukhu rote idane tiemie ya ma li egbe.

33 Mhia kha kpe lese oli, ama oni o ghie mhe mhi ri ameh ke batazi egbo, oo mhe, 'Oni u da me khi oni Ayemhe o tiemie shi o khi o migha li egbe ne, loli o khi oni o ya ke ri Ayemhe-no-pfuase batazi egbo.'

34 Igho eni emini a gueye mhe ena e li de shi ukpeloe oyemhe, ni o remhe gueye e khi Omi Eshinegba o khi."

Eniye odukhokho eni odode ni iJesu o ze

35 Ogbeakolo iJoni ali eniye odukhokho eyoli etuava e gbo migha akaghoo.

36 Abi iJoni o ro me khi iJesu oo dose, oo, "Bino Omi osumha oyi Eshinegba."

37 Abi eniye odukhokho etuava egho e ro suo ona te, e deba iJesu vu.

38 IJesu o pfi alo ukhokho, o me we khi ee deba lue, o mhila we, "Elo a nono."

Ee oli, "Osese, obo wa la?"

39 Oo we, "A bhale ya bino." Igho e deba li, e me obini o la. Agho e ke nu o la elegeho nya rote agogo ene ele oghuota vu.

40 Otuoghuo eniye odukhokho etuava ni e suo emini iJoni o ngme ni e deba iJesu vu o khi Aduru, inyoghuo iSamoo iPita.

41 Igho Aduru o nyanya kpe te odode nono iSamoo inyoghuo oli gueye, oo, "Anye she me Omiepfuese." (Emini a ri iKirisiti ngme khi, Omiepfuese.)

42 Aduru o rue iSamoo bhale ghi iJesu.

IJesu o bino oli, oo, "Yeye u khi ISamoo omi iJoni, iKefasi a ke e ke lu e. iPita ali iKefasi emhi oghuo a rewe ngme."

IJesu o lu iFilipu ali iNatanie

§ 1:51 Li ze Igbae 28.12

43 Ogbeakolo, iJesu o ke mu egbe khi loli rote agho vu ya ke je iGalili. O me iFilipu, oo li, "Deba mhe."

44 Onge iBetisaida ni Aduru ali iPita e khi iFilipu o li khi.

45 IFilipu o ke nono iNataniele me. Oo li, "Anye she me oni iMosisi o keke ingme oyoli shi ebe ushi, ni emekeguele e gbo keke ingme oyoli shi Ebe-no-pfuase, ikhi iJesu onge iNazareti Omi iJosefu."

46 INataniele oo, "INazareti we, eminete o li rote iNazareti e lase?"

IFilipu oo, "Lese bhale ya bino tse."

47 Abi iJesu o ro me iNataniele khi oo bhale obini lue la, iJesu oo, "Egbegbi onge iZireni na, oni oa ya lo egholi."

48 INataniele o mhila li, "Se u gho lese mhe?" IJesu oo, "Mhi she me abi u ro la udi okhua eni neni iFilipu o lu e."

49 INataniele oo, "Osese, Omi Eshinegba u khi, oghie oyi iZireni!"

50 IJesu oo, "Itobo khi mhiye khi mhi me e udi okhua eni u ro tigbe miesuo, u ya me emini e dose ona."

51 O gbo gueye we, "A ya me khi idane o khueghie-a, a me khi igeni eyi Eshinegba e rote idane e tiemhile ya nga shi mhemhe Omi Ogho o."§

2

IJesu o ri ameh mele onyoo a

1 Ogbele onuzi-ese, a la iKena na eke iGalili ri omueshi ya ngeli. Inyo iJesu o la agho,

2 A li lu iJesu ali eniye odukhokho eyoli shi oni ilegba ni a la ri omueshi ngeli.

3 Abi onyoo ni a la agho da o ro pfo, inyo iJesu oo iJesu, "Onyoo e pfo we ro da."

4 IJesu oo, "Inyo, khi ke gueye mhe emini mhi ya li, itobo khi egegehe oyemhe oa ramhi ne."

5 Inyo iJesu o gueye eni e so onyoo, "A ri emini o da gueye e gbe akanya."

6 Ikpokpomhi idubo eche esesa e la epfe agho na die ameh e shi ni egbo iJu e ro kpe egbe a abi ushi oyewe o ngme. Udubo oghuo oghuo, oo mie italabi ameh ene.

7 Ijesu o gueye eni e so onyo, "A ka die amẹ vọ eni idubọ esesa." Ighọ e die amẹ vọ ewẹ nya tẹ unu tsue.

8 Ighọ oọ, "A die o ghi oni o ri ukpẹloẹ e khu oni ilegba." Ighọ e die o ghi o.

9 Oni o ri ukpẹloẹ e khu ilegba o rọte eni amẹ ni a she rọ mele onyo a da bino, ọa kpẹ lẹsẹ obini a mẹ wẹ, ama eni e so onyo e lẹsẹ obini a mẹ wẹ. Ighọ oni omọse o lu ughue-omueshi je epfẹ ete,

10 oọ li, "Ashini a la riẹlẹ emhi onana kpa, onyo onete onana a kpẹ rọ lasele na egbo da khue neni a ri onyo oni o kpọ-a lasele, Elo o zẹ ni a rọ ri onyo ona kpe shi aghọ?"

11 Ona o khi akanya onyaloa oni odode ni ijesu o gbe. Eoli iKena na ekẹ iGalili o la riẹlẹ o. Onana o rọ ri ufumhi oyoli khase, ni eniye odukhokho eyoli e rọ mie oli suọ.

12 Ona o dose se, ijesu ali inyoli, ghe inyoghuo oli eni emose ali eniye odukhokho eyoli e tiemhi obini iKapanomu. E la oobo ukuku ogbẹle.*

*Ijesu o lo elemhi Owa oyi Eshinegba le
(iMat 21.12-13; iMak 11.15-17; iLuk 19.45-46)*

13 Abi eghẹghẹ ukpe oyi egbo iJu ni a lu iPasova o rọ ti bhale, ijesu o nga obini iJerusalemu.†

14 O bhale ya e khi egbo e la elemhi apfe oyi Owa oyi Eshinegba ri ena ali isumha ali inekhukhu e de. Eghuo e shito pfa ikpagho na egbo.

15 Ighọ ijesu o rue ili rọ lali utali ulumhekie rọ khu wẹ ya lase nya, ghe eni ena ali isumha; o miatse wẹ ikpagho kua, o ghi wẹ abọ okpẹ kpha ku-a.

16 Oọ eni e ri inekhukhu e de, "A muno wẹ ana-a! Sẹ a li ri owa oyi Ita mhemhe e mele oki a."

17 Eniye odukhokho eyoli e ya yelele emini a kpẹ kekẹ shi Ebe-no-pfuase khi, "Ingme owa oye o mu mhe egbe gba."‡

18 Ighọ enighie eyi iJu e mhila ijesu ini o mhọli ikanya onyaloa ni o ya gbe ni o ya rokhase ewẹ khi o mhọli afu ni o rọ riẹlẹ enana nya.

19 Ijesu oọ wẹ, "A bighi oni Owa oyi Eshinegba ona nya gbe, mhi ya gbo riẹlẹ o to ogbẹle ese."§

20 Enighie eyi iJu e ke mhila, "Owa ni a ri ikpe egbhueva ali esesa to wa lie khi u ri ogbẹle ese tse ya riẹlẹ to?"

21 Ama egbe oyoli o ri oni Owa oyi Eshinegba ni o ngme khokho.

22 Abi o rọ ghu-a ni Eshinegba o rọ gbo guise o le, eniye odukhokho eyoli e rọ tigbe sa ya to emini o ke ngme. Ona o rewe mie ungmehi oni o la Ebe-no-pfuase, ali ingme oyi ijesu lolo suọ.

23 Eghẹghẹ ni ijesu o rọ la iJerusalemu, ikhi eghẹghẹ ukpe iPasova, ebubu egbo e rọ mie oli suọ itobo khi e mẹ ikanya onyaloa ni o gbe.

24 Ama ijesu ọa ya regbenga wẹ obo itobo khi o lẹsẹ emini egbo e khi pfo nya.

25 Ọa khi ogbo o ke gbo ya gue ingme oyi egbo ye oli, itobo khi o she lẹsẹ emini o la wẹ udu.

3

Ijesu ali iNikodemosi

1 Omose oghuo o la o ni o la otu iFarisi, o khi okhemhue ni o mu eloe shi elemhi iJu, a lu oli iNikodemosi.

2 Oni omose ona o bhale deba ijesu eliyose eleghuo, oọ li, "Osese, anye lẹsẹ khi oni oọ sese ni o rọte obo oyi Eshinegba bhale u khi. Itobo khi ogbokhoghuo ọa ya dobe ke gbe ikanya onyaloa enabi u wa gbe ena ini Eshinegba ọa nu oli la."

3 Ijesu oọ li, "Mhi gue igesikia ye khi, ini aa li riẹlẹ ogbo bia, ọa ya mẹ Eghiele oyi Eshinegba."

4 INikodemosi oọ li, "Sẹ a li gbo riẹlẹ ogbo ni o womhe se bia? Eri o gbo ya lo inyoli elemhi ni o gbo riẹlẹ oli bia?"

5 Ijesu o sọli o, oọ li, "Mhi gue igesikia ye khi, aa mẹ ogbokhoghuo ni o ya lo Eghiele oyi Eshinegba ini aa bia li elemhi amẹ ali elemhi Ayemhe.

6 Omose ali okpotso ee bia ogbo alo gbugbugbu, ama Ayemhe oyi Eshinegba a rọ riẹlẹ ogbo o bia elemhi ayemhe.

* 2:12 Li zẹ iMat 4.13 † 2:13 Li zẹ Okiali 12.1-27 ‡ 2:17 Li zẹ Iwolo 69.9 § 2:19 Li zẹ iMat 26.61; 27.40; iMak 14.58; 15.29

7 Khi zẹ ni ungmehi ni mhiẹ khi, ‘A mema rieḷe ẹ ya bia,’ o ligho ri abo she.

8 Obini o ghole akpekpeli o li ẹ je, eri awa lie suo abi o lie li, ama awa aa ya me ọli. Igho ingme oyi eni a rieḷe bia elemhi Ayemhe oyi Eshinegba e li.”

9 INikodemosi o mhila iJesu, “Se a lie me ghọ?”

10 IJesu o, “Ye ye ukpokpo-ogbo o guebe ni u lie sese egbo eke iZireni waa lese ona?”

11 Abi o li mhi li gue ọli ẹ ye khi emini anye lese, anye ẹ ngme. Emini anye me, anye ẹ gueye agbo. Ama aa nono ni a mie usomhi oyi anye suo.

12 Ini waa mie mhe suo ini mhi gue ingme ena agbo ona ye, se u lie mie mhe suo ini mhi gue ingme iloghie ye?

13 Ogbokhoghuo o kpe ye iloghie jele ghue, se ni mhemhe Omi Ogbọ ni mhi rote iloghie tiemhie.

14 Abi iMosisi o ke li ge enye ni a ri igolu lumhi shi ukpokpo, ni o tsua li idane obini odagbe ifufu, igho a mema li tsua Omi Ogbọ idane.*

15 Eghẹghẹ agho, onini o da mie ọli suo, o ya mhọli agbo na agboagbo.

16 “Irari khi Eshinegba o o nono ingme oyi agbo gba, loli o ro rue Omioli oni omose otuoghuo kpe na agbo, eghẹghẹ agho onini o da mie ọli suo ne, o ya pfua, ama o ya mhọli agbo na agboagbo.

17 Eshinegba o ghie omi ọli bhale agbo, ni o bhale ya pfa ezọ mu egbo na agbo, eri o ghie ọli, o bhale ya mie agbo pfuese.

18 Aa ya pfa ezọ mu oni o da mie Omi Eshinegba suo, ama oni o da mie ọli suo, a she pfa ezọ mu ọli se, itobo khi o da mie Omi Eshinegba otuoghuo kpe suo.

19 Abi a lie so oni ezọ na. Akpa o bhale agbo, ama egbo e nono alo ebili ne, itobo khi ikanya ebe ee gbe.

20 Oni o gbe ikanya ebe o ya ya nono akpa, o da tigbe ẹ bhale akpa itobo khi ikanya eyoli e ya ri udi lasele ini e bhale akpa.

21 Ama oni o da ri ungmehi oyi Eshinegba ni o khi igesikia a gbe akanya ne, o bhale akpa ashini a te ẹ me eke, ni ikanya eyoli e rokhase khi ode oyi Eshinegba o rote.”

Otsẹ ni iJoni o pfi shi ingme oyi iJesu

22 Eḷe lese iJesu ali eniye odukhokho eyoli e je eke iJudia. O nu we la oobo ukuku eghẹghẹ, oo batazi egbo.

23 IJoni o la Ainoni ni o nu shi iSalimu li batazi egbo, itobo khi ame e lo bu shi agho. Egbo e je agho deba li ni o batazi we.

24 Eghẹghẹ agho aa mu IJoni shi owa ighumha ne.†

25 Eniye odukhokho eyi iJoni eghuo e nu ogbo iJu oghuo khako shi ingme ikpegbe a ona ugamhi.

26 Igho e le deba iJoni, ee, “Osese, u ke yeḷe omose oghuo ni u ke batazi, oni u ngme ingme oyoli epfe oke iJodani eḷegho, o li ẹ batazi egbo, loli egbo nya e ke na deba memena.”

27 IJoni o we, “Aa me emhikhoghuo ni ogbo o mhọli ni o da khi Eshinegba o roli na.

28 Ee ena a ga suo abi mhi ro lie khi o da khi mhemhe mhi khi Omiepfuese, khi eri a li ghie mhe ralo na li.‡

29 Omose oni o rue omueshi o khi ughue omueshi. Eri omole oni omose oni o rue omueshi o ri eso shi eke migha ke khe ughue omueshi. O kha da suo khi omole o da ngme ne, egbe ee mu ọli. Igho egbe e lie mu mhe memena, igho oghẹḷe oyemhe o gbo vo.

30 Ufumhi oyoli o mema ke nga shio, ufumhi oyemhe o o ke tiemhi.

31 “Oni o rote ilimhi tiemhie o fu dose egbo nya. Oni o rote agbo ana lasele, ona agbo ona o khi. Irarigho, ingmemhi eyi agbo ana a ke ngme. Ama oni o rote ilimhi tiemhie o fu dose egbo nya.

32 Emini o me ali emini o suo ilimhi, o gue ẹ ye egbo, ama ogbokhoghuo o da mie ọli suo.

33 Oni o da mie emini o gueye agbo suo ne, eri o rokhase khi igesikia Eshinegba o ngme.

34 Oni Eshinegba o ghie, oo ngme ungmehi oyi Eshinegba, itobo khi eri Eshinegba o ri Ayemhe oyoli na li gbe ku o.

35 Eri Eshinegba Ita o nono ingme oyi Omioli oni omose, irarigho o ro ri emhikpa nga li obo.§

36 Oni o da mie Omioli suo ne, eri oo mhọli agbo na agboagbo, ama oni o da kie ọli ne, o da

* 3:14 Li ze iNoba 21.9 † 3:24 Li ze iMat 14.3; iMak 6.17; iLuk 3.19-20 ‡ 3:28 Li ze iJon 1.20 § 3:35 Li ze iMat 11.27; iLuk 10.22

ya mhõli agbõ, eri ibiselemhi oyi Eshinegba ọọ deba li agbõagbõ.”

4

Ijesu ọ nu ọkpotoso ọnge iSameria ngme

¹ Egbõ iFarisi e suọ khi ebubu egbõ ẹ deba ijesu, ali khi ọ gbo batazi eniye odukhokho bu dọse iJoni.

² Oa khi ijesu ọ ri obọ oyọli mema batazi egbõ, ama eniye odukhokho eyọli e batazi egbõ.

³ Igho abi ijesu ọ rọ suọ ingme ni egbõ e ngme, ọ rọte eke iJudia vu, ọ mu egbe pfi je iGalili.

⁴ O ya rọte ode iSameria dọse abi ọ rọ le iGalili.

⁵ Igho ọ bhale ẹoli na lu iSicha ni o la eke iSameria, ni ọa nuẹ shi eke ni iGiekopu ọ rọ na iJosefu omiọli oni ọmose.*

⁶ Agho ilijia oni a lu ilijia oyi iGiekopu o la. O lọse ijesu itobọ okiali ni ọ kia ramhi agho, igho ọ shito epfe oni ilijia. Oguota o lese mu eke oni egheghe.

⁷ Ọkpotoso ọnge iSameria ọghuo ọ bhale ya a amẹ. Ijesu ọọ li, “Diẹ amẹ na mhe da.”

⁸ Eghẹghe agho eniye odukhokho eyọli e she lo ifuapfe ya de eminale.

⁹ Oni ọkpotoso ọnge iSameria ọọ ijesu, “Ọnge iju u khi, mhemhe mhi khi ọnge iSameria, se u ke li a lie mhi diẹ amẹ ne da?” Emini o ze ni ọ rọ ngme na khi, egbõ iju ali egbõ iSameria ẹa ri egbe ẹ ti emhi egbe.†

¹⁰ Ijesu ọ li, “Ini u lese isomhopfa ni Eshinegba ọ rọ na ọgbọ lo, ni u gbo rọ lese emini ọgbọ ni ọọ mhila ẹ amẹ ọ khi lo, u kha mhila li ọ ri amẹ ne da. Eghẹghe agho ni ọ ri amẹ ni e ri agbõ ọ na ọgbọ ne da.”

¹¹ Oni ọkpotoso ọ ke mhila ijesu, ọọ, “Oga, waa mhõli emhi ni a rọ ọ a amẹ, oni ilijia o limhi. Obo u ke te ya me eni amẹ ni e ri agbõ ọ na ọgbọ na a mhe da?”

¹² Eri u ke lie khi yeye u fu dọse iGiekopu ita anye kpa?” Lọli ọ tọ oni ilijia ona, ni ọ ri ọli na anye, ni lẹli ali imiọli ali elamhako eyọli e gbo te ọ da.

¹³ Ijesu ọ ya sọ li ọ, ọ li, “Onini ọ da da amẹ eyi ilijia ena, okiamẹ o gbo ya gbe ọli.

¹⁴ Ama okiamẹ ọa tigbe ke ẹ gbe ọnini ọ da da amẹ ni mhi ya rọ na li da. Itobọ khi amẹ eyemhe e ya mele oke ni ọa ke ya khakha ghue shi ọli elemhi, ni o ya ke sha kule ri agbõ na agbõagbõ na li.”

¹⁵ Oni ọkpotoso ọọ, “Oga Kpekepe ri eni amẹ na mhe da ini okiamẹ o khi ke gbo gbe mhe, ini mhi khi ke gbo bhale akana ya a amẹ.”

¹⁶ Ijesu ọọ, “Ka lu ọmose ni ọ rue ẹ shi bhale.”

¹⁷ Oni ọkpotoso ọọ, “Mhia mhõli ọmose.” Ijesu ọọ li, “Igesikia lo, ni u we khi u a mhõli ọmose,

¹⁸ itobọ khi u she kpe mhõli emose oshe ni u kpe ngeli na. Oni u ga nu la memena, ọa khi lẹli ọ re shi.”

¹⁹ Oni ọkpotoso ọọ, “Kie! Oga, mhi she me ọli khi ọmekẹguele oyi Eshinegba u khi.

²⁰ Ukhomhi ute onana eni e bia anye egbõ iSameria, e kpe la ga ugamhi, ama ẹẹ egbõ iju, ẹ khi iJerusalemu awa mema la ke ga ugamhi.”

²¹ Ijesu ọọ li, “Mie mhe suọ khi egheghe ọọ bhale ni u a ke rọ la ukhomhi ute ona, we khi iJerusalemu ya ga Ita.

²² Emini ẹẹ egbõ iSameria aa lese, a ga, ama anye lese emini anye ẹ ga itobọ khi obọ oyi iju imiepfuese o te bhale.

²³ Ama, egheghe ọọ bhale, oni egheghe o she ramhi ni egbõ eni e ri igesikia ẹ ga Eshinegba e rọ ya ke ga li abi Ayemhe oyọli o li rokhasẹ we, e gbo te ode igesikia ga li, itobọ khi egbõ eni e ligho ọ ga li, ọọ nònò.

²⁴ Ayemhe oyi Eshinegba ọ khi, eni ẹẹ ga li e mema ya ke ga li abi Ayemhe o rokhasẹ we, ali rọte ode igesikia.”

²⁵ Oni ọkpotoso ọọ ijesu, “Mhi lese khi Omiepfuese (oni a lu iKirisiti) ọ ọ bhale. O kha bhale, ọ ya khueghie emhikpa gueye anye.”

²⁶ Ijesu ọ sọ oni ọkpotoso ọ, “Lọli mhi khi ni mhi nu ẹ ngme ena.”

²⁷ Abi e kie li ngme, eniye odukhokho eyọli e bhale ya ẹ khi ọ nu ọkpotoso o ngme, o ri abọ sha we. Ọngewe ọa mhila li, “Elo wa nono?” Wekhi e ri e mhila li, “Elo o ze nu u rọ nu ọli ẹ ngme?”

* 4:5 Li ze Igbae 33.19; iJosh 24.32 † 4:9 Li ze Ezira 4.1-5; iNee 4.1-2

28 Igho oni okpotso o ze akhe amẹ oyoli obo shi agho, o je ifuapfe kia gueye egbọ, oo lie,

29 “A bhale ka ghe omose oghuo ni o gue emini mhi ga riẹle ghue nya ye mhe. Omiepfuese o fe ya khi?”

30 Egbọ e ve gbii te ifuapfe bhale ashini iJesu o la.

31 Eghẹghẹ agho, eniye odukhokho eyoli e ke lema li, “Osese, waa ke le eminale.”

32 IJesu oo we, “Mhi mhọli eminale ni mhia le ni aa lese.”

33 Eniye odukhokho eyoli e mhila egbe we, “Eri ogbokhoghuo o kpe ri eminale ghi o le?”

34 IJesu oo we, “Eminale oyemhe khi, ni mhi riẹle oghuemhe oyi oni o ghie mhe, ni mhi ro gbo gbe akanya oyoli pfo.

35 Aa she ngme o khi, ‘Iki ene e ke kpole ni a ro ke ya khiese emhi ekomhi?’ Mhi gue e ye e memena, a bino khi emhi ekomhi na ishemhi e she bie ni a khiese.

36 Memena a she e fali eni e khiese ishemhi ota akanya, ni e ke khiese ikhiese ni o ri agbo na agboagbo o bhale. Eghẹghẹ agho ni a bhale ya e khi eni e ro ko ali eni e khiese e ga kugbe ke ghele.

37 Onana o rokhase khi emini egbọ e ngme khi igesikia o khi, ikhi ungmehi ni oo, ‘Oni o ro ko, o kioda shi oni o khiese.’

38 Eri mhi ghie e a ka khiese emini aa ro ko. Egbọ elese e ya gbe ikanya ni e toto rewe ko, ama ee a me eleli ikanya eyewe.”

Ebubu egbọ iSameria e miesuo

39 Ebubu egbọ iSameria ni e la oni eoli e ri itobo emini oni okpotso ogho o gueye we mie iJesu suo, ikhi emini o ngme ni oo, “A bhale ya ghe oni o gue emini mhi ga riẹle ghue nya yemhe.”

40 Abi eni egbọ iSameria e ro bhale deba iJesu, e lema li o kpekpe o ku shi na ewe. Igho iJesu o ku shi na we ogbele eva.

41 Ebubu egbọ elese e gbo mie iJesu suo itobo ingmemhi ni o nu we ngme.

42 Eni egbọ e ke oni okpotso, “Anye she miesuo memena. Oa khi itobo emini u gueye anye tse anye ro miesuo, ama itobo khi anye she suo emini o ngme, anye gbo

lese egbegbo khi oni omose ona o ga khi oni Omiepfuese.”

IJesu o ri omi oni o gbe akanya igometi ni o fuze

(iMat 8.5-13; iLuk 7.1-10)

43 IJesu o la iSameria ramhi ogbele eva. O rote agho vu je iGalili.

44 O she kpe lie khi egbọ ea la eoli oyi omekeguele oyi Eshinegba a mu ekpe na li.‡

45 Abi o ro lo eke iGalili le, egbọ iGalili e mie oli egbegbo, itobo khi ukpeloe oyewe iJesu o la gbe ikanya onyaloa ni o la iJerusalemu gbe abi e ro riẹle ukpe iPasova. §

46 Igho iJesu o gbo nyene egbe je iKena ni o la eke iGalili, ashini o ke la ri amẹ mele onyo a. Omose oghuo ni o gbe akanya igometi o la akaghọ, ni omi oli o la iKapanomu ghua.*

47 Oni omose o suo khi iJesu o rote eke iJudia e bhale iGalili. Igho o bhale ya lema iJesu o kpekpe o deba lue ya nu loli ri omi lue, ni oa ze ni o la ako eghuli ze.

48 IJesu oo, “Ini aa li me oleele onyaloa ali oshabo, aa ya miesuo.”

49 Oni omose ni o gbe akanya igometi, oo, “Onomhue, kpekpe bhale neni omimhe oo ghua.”

50 IJesu oo li, “Ke je khi omie o ya ze, oa ya ghu.” Oni omose o mie emini iJesu o gueye o suo, o o je.

51 Abi o ro je, eni ee ga li, e bhale ya lona li ode, e gueye oli, “Omi o she ze.”

52 Oni omose o mhila we, “Eghẹghẹ onoghuo oni omọ o la ze?” E gueye oli khi, “Agogo oghuo oquota ode oni omọ o la ze.”

53 Oni ita oni omọ o sato khi eghẹghẹ agho tee iJesu o la gueye lue, “Omi o ya ze.” Loli ali apfe oli nya e mie iJesu suo.

54 Onana o khi akanya onyaloa onuzi-eva ni iJesu o gbe abi o ro rote eke iJudia bhale iGalili.

5

IJesu o ri omose oghuo ni oo ghua ze

1 Abi a ro me ingme ena se, iJesu o nga obini iJerusalemu shi ukpe ni egbọ iJu e riẹle.

‡ 4:44 Li ze iMat 13.57; iMak 6.4; iLuk 4.24 § 4:45 Li ze iJon 2.23 * 4:46 Li ze iJon 2.1-11

² Mena, ode unuekpẹ ni a lu Isumha o la iJerusalemu. Ateke ni oke o chocho shi o la agho. IBetisaida a ri elemhi Iburu ee lu oni oke. Ikuku ikholo ishe ni a ghi e la gasẹ oni oke.

³ Ebubu egbo ni ea ze, ikhi ezalo, ali eni ea dobe e kia ali eni e ghu egbe-a, e yeshi gasẹ oni oke. Eri e migha khe egheghe ni a ro o wushe oni oke-a.

⁴ [Irari khi o mhọli egheghe ni aḡeni oyi Eshinegba o roo tiemhi elemhi oni oke ya wushe ọli-a. Egheghe agho onini o da kpe te odode ya tiemhi oni oke ini oni aḡeni o lese wushe ọli-a se, a roli ze, ughuamhi onini o tseku yese ọli e ngme]

⁵ Omose oghuo o la agho ni o she gba ikpe uye-ali-igbelele abi o te e ghua.

⁶ Ijesu o bhale ya e oni omose shi agho, o lese khi o she la agho tese. Ijesu o mhila li, oo li, "Wa nono ni u ze?"

⁷ Oni omose ni o ghua o so li o, oo, "Oga mhi aa mhọli ogbo ni o ya kpaghie mhe obo mu mhe tiemhi elemhi oke. A kha da lese wushe oke-a se, ni mhi ro da mu egbe ni mhi tiemhi ne, ogbo olese o kpe tiemhi khe mhe."

⁸ Igho ijesu oo li, "Vule! Rue iya oye mhue obo ni u ke kia."

⁹ Igho oni omose o ze agho agho, o rue iya oyoli, oo kia. Elegho o khi Ogbele iyemhea oyi egbo iju.

¹⁰ Enighie eyi iju ee oni omose ni a ro ze, "Kieeee! Amo o khi Ogbele iyemhea oyi egbo iju. Eri u gbe ushi ni Eshinegba o ro na iMosisi-a. Ighuighue lo ni u ro tsua iya oye ele iyemhea."*

¹¹ Oni omose oo, we, "Omose ni o re mhe ze oo mhe, 'Rue iya o ye, u ke kia.'"

¹² E mhila li, "Oghuo o khi oni ogbo ni o gueye u rue ọli eke u ke kia?"

¹³ Oni omose ni a she ro ze, oa ke lese ogbo ni o ro li ze, itobo khi ijesu o she lo ifuabo egbo oni egheghe.

¹⁴ Abi a ro me ena se, ijesu o bhale ya e oni omose ni o ro ze elemhi Owa oyi Eshinegba. Ijesu oo li. "Ghekhe, abi u ro da ze se ena, khi ke gbo lamhe, ini emhi obe olese ni o dose ana o khi ya li e."

¹⁵ Igho oni omose o vu, o ya gueye egbo iju khi ijesu o re lue ze.

¹⁶ Itobo khi ijesu o gbe ikanya enana Ogbele iyemhea oyi egbo iju, egbo iju ee jili ọli.

¹⁷ Ijesu o gueye we, oo, "Egheghe kpa Itamhe o ro gbe akanya, igho mhemhe mhi li lie gbe akanya."

¹⁸ Itobo ungmemhi onana egbo iju e ro mema gba li abi e li ya gbe ọli-a. Oa khi itobo khi o gbe ushi oyi Ogbele iyemhea oyi egbo iju tse e ro ye ugbamhi oyoli, ama itobo khi o o khi Eshinegba o khi Ita loli. E lie khi e li o ri onana a lie khi otu loli ali Eshinegba e khi.

Eshinegba o ri afu na Omi ọli

¹⁹ Ijesu o gueye we, oo, "Abi o li mhi li gue ọli e ye e, khi mhemhe Omi Eshinegba mhi aa dobe ya riele emhikhoghuo ootsobo oyemhe, ama emini mhi me khi Eshinegba itamhe oo riele, mhi ya ke riele.

²⁰ Irari khi Ita o nono ingme oyi omioli o ro ri emini o riele nya khasẹ ọli. O ya gbo ri emini e fu dose ena khasẹ mhe ni o ya sha e abo.

²¹ Abi Ita o li guise eni e ghu-a le ni o gbo ri agbo na we, igho mhemhe omi ọli mhi li ya ri agbo na oni o ghole mhe.

²² Ita oa ya ri ogbokhoghuo gue ezọ, ama omioli o ri afu na, ni o ro ri egbo gue ezọ.

²³ Ni a bhale ya e khi ogbokpa o mu ekpe na oni Omọ abi a li mu ekpe e na Ita. Oni oa da mu ekpe na oni Omọ oa mu ekpe na oni Ita ni o ghie oni Omọ.

²⁴ "Abi o li mhi li gue ọli e ye e khi, oni o da suo ungmemhi oyemhe ni o da gbo mie oni o ghie mhe suo, o she mhọli agbo na agboagbo. Ogbo oa ya pfa ezọ mu ọli, itobo khi o she rote ode eghuli lasele bhale ode agbo.

²⁵ Abi o li mhi li gue ọli e ye e khi egheghe oo bhale, oni egheghe na, ni eni e ghu-a e ro ya suo ungmemhi oyi Omi Eshinegba, eni e da suo ungmemhi oyoli, e ya la agbo.

²⁶ Abi Ita o li khi oni o ri agbo o na ogbo, igho o ri oni agbo na Omioli, ni o li ke ro na egbo.

²⁷ O she gbo ri afu ni a ro so ezọ na Omi ọli, itobo khi loli o khi Omi Ogbo.

* 5:10 Li ze iNee 13.19; iJere 17.21

28 “Emini mhi gueye ẹ, o khi sha ẹ abo, itobo khi ẹghẹghẹ ọọ bhale ni ilimhi nya ni a she ro to e ya suo uruli oyoli.

29 E kha da suo oni uruli ne, e ya guale, e te uji fiẹ lase, eni e da riẹle onete, e ya mhọli agbo, ama ẹgbọ ebe e ya guale shi epfua.†

30 Emhikhoghwo ọa la o ni mhi dobe ya riẹle ọotsobo oyemhe. Abi itamhe o gueye mhe mhi li so ẹzo mhi lie so ẹzo. Iso-ẹzo oyemhe oni o migha lo, itobo ọa khi abi o ghole mhe mhi lie gbe ikanya, ama emini o ghole Itamhe ni o ghie mhe mhi ro gbe akanya.

A pfi ọtsẹle shi oni iJesu o khi

31 “Mhi aa ya pfi ọtsẹle na egbe mhe. Mhi kha pfi ọtsẹle na egbe mhe, ẹgbọ ẹa ya rue oni ọtsẹle shi egbegbo.

32 Ogbọese o la o ni o pfi ọtsẹle na mhe. Mhi lẹse ọtsẹle oyoli ni o pfi ẹ na mhe khi egbegbo lo.

33 “A she kpe ghie usomhi ghi iJoni, o pfi ọtsẹle shi oni o khi igesikia.‡

34 Ama ọa khi eri mhi mu ma ọtsẹle oyi ogbọ, eri mhi mema gue ọtsẹle ni iJoni o pfi na mhe ye ẹ ini a mhọli imiepfuese.

35 Eri iJoni o ge abi akpa ni o ro ode ẹ khasẹ ẹ. Ukuku ẹghẹghẹ a lama mie oni akpa ni o ri egbe mu ẹ.

36 “Mhi mhọli ọtsẹle ni o fu dose ọtsẹle ni iJoni o pfi na mhe. Ika ni Itamhe o ro na mhe mhi gbe pfo ni mhi kiele ẹ gbe, e pfi ọtsẹle khi Itamhe o ghie mhe.

37 Itamhe ni o ghie mhe o she pfi ọtsẹle shi ingme oyemhe. Aa tigbe kpe suo uruli oyoli wekhi eri a tigbe kpe me abi oli.§

38 Ungmemhi oyoli ọa la elemhi oye ẹ, itobo khi aa mie oni o ghie suo.

39 A roshẹka wena Ebe-no-pfuase, ni a dabi khi loli o ya ri agbo na agboagbo na ẹ. Oni ebe ona loli o gbo pfi ọtsẹle shi ingme oyemhe.

40 Ama aa nono ni a bhale deba mhe, ini a mhọli agbo.

41 “Oa khi ikuẹghie oyi ẹgbọ mhia nono.

42 Ama mhi lẹse ẹ. Mhi lẹse khi aa mhọli inono oyi Eshinegba shi udu o ye ẹ

43 Eva oyi Itamhe mhi ro bhale, ama aa mie mhe, ogbọese o kha ri eva oyoli bhale deba ẹ, a ya mie oli.

44 Emini o ze khi aa miesuo khi, ikuẹghie ni o rote obọ oyi ẹgbọ bhale á nono, ocho ni a kha ro ke nono oni o rote obọ oyi Eshinegba bhale.

45 “A khi sa khi mhia ya pfa ẹzo mu ẹ odalo oyi Itamhe. Oni o pfa ẹzo mu ẹ khi iMosisi ni a regbenga.

46 Ini a mie iMosisi suo lo, a kha mie mhe suo itobo khi o keke ingme oyemhe shi ebe.

47 Ama abi aa ro mie emini o keke shi ebe suo, se a ke li ya mie emini mhi gueye ẹ suo?”

6

IJesu o ri eminale na ebubu ẹgbọ le (iMat 14.13-21; iMak 6.30-44; iLuk 9.10-17)

1 Abi a ro me ingme enana se, iJesu o da oke oniemi no khishi na lu iGalili lasele je egele o. (ITiberiasia a gbolo ẹ lu oni oke.)

2 Igho ebubu ẹgbọ e ve deba li gbii, itobo khi e me ikanya onyaloa ni o ri eni ẹ ghua ze.

3 Igho iJesu ali eniye odukhokho eyoli e nga ukhomhi ute ya shito.

4 Eghẹghẹ agho ukpe iPasova oyi iJu o she ramhi.

5 Abi iJesu o yase alo, o me ebubu ẹgbọ ni e bhale deba li, igho o mhila iFilipu, ọọ li. “Obo awa te ya de eminale ni e ya lo ẹgbọ ena le?”

6 Eri iJesu o mema mhila li ni o ro mhesẹ oli bino, itobo khi o she kpe lẹse emini loli ya riẹle shi udu.

7 IFilipu o so iJesu o, ọọ li. “O kha tseku khi ifata iki elele, ẹa ya lo ni a ro de eminale ni a me ya kemhi pfiẹle-pfiẹle na we tonu unu!”

8 Otuoghwo eniye odukhokho eyoli ni a lu Aduru ni o khi inyoghwo iSamọ iPita, ọọ li,

9 “Ukuku omọ o la akana ni o tsua irui ibuledi ishe ali ifele aava. Ashi enana e kia ya ramhi, ni aa kemhi na ẹgbọ ena nya?”

10 IJesu ọọ li, “A ri eni ẹgbọ shito.” Ebuli iyeye e vo agho egbegbo. Eni ẹgbọ nya e shito, emose ni e lao tse, e khi ẹgbọ agbele asha ishe.

† 5:29 Li ze iDan 12.2 ‡ 5:33 Li ze iJon 1.19-27; 3.27-30

§ 5:37 Li ze iMat 3.17; iMak 1.11; iLuk 3.22

11 Ijesu ọ rue eni ibulẹdi, ọ tṣẹ Ẹshinẹgba uwegbe shi ọ, ọ kia kemhi na wẹ. Ọ gbo lighọ rue eni ifẹlẹ, ọ tṣẹ Ẹshinẹgba uwegbe shi ọ, ọ kemhi na wẹ. Eni ẹgbọ e le, e khue.

12 Abi e rọ le khue se, ijesu ọ gueyẹ eniyẹ odukhokho eyọli, ọọ, “A kia sanọ iku wẹ eni e le kpọle, a khi zẹ ni e li opfu-a.”

13 Abi e ke rọ sanọ wẹ gbili, ighughu igbẹva e vọ iku ibulẹdi ni ẹgbọ e le kpọle.

14 Abi eni ẹgbọ e rọ mẹ ikanya ọnyalọa ni ijesu ọ gbe, ẹẹ li, “Igesikia lọ khi ọmọse ọna ọ khi ọmekẹguele ni ẹ khi ọ ya bhale agbọ.”

15 Ijesu ọ lẹsẹ khi eni ẹgbọ e she gba abi e li ya ri itoto rọli khi oghie, ighọ, lọlighuo ọ te wẹ ifuabọ vu ya nga ukhomhi ute.

Ijesu ọ kia ukhomhi okẹ

(iMat 14.22-33; iMak 6.45-52)

16 Abi ogbomhi o rọ mu ekẹ ẹlẹghọ, eniyẹ odukhokho eyọli e tiemhi okẹ ni o khishi.

17 Aghọ e te lo ọkọ-okẹ oniẹmhi ni o tsua wẹ da lase je iKapanomu. Oni ẹghẹghẹ obili o she bi, ijesu ọ a nu wẹ la akaghọ.

18 Ighọ akpekpeli oniẹmhi o tsua rughu wẹ, okẹ o wushe kugbe.

19 Abi e rọ kia ukhomhi okẹ ramhi abi imali esẹ ali ene ghọ, e mẹ khi ijesu ọ kia ukhomhi okẹ ẹ bhale. Ulishi oo mu wẹ.

20 Ijesu ọọ wẹ, “Mhẹmhẹ lọ, ulishi o khi ke mu ẹ.”

21 Ighọ, o ghọle wẹ ni e tsua ijesu shi elemhi ọkọ-okẹ oniẹmhi. Aghoaghọ oni ọkọ-okẹ oniẹmhi o ramhi egele obini e je.

Ẹgbọ e nono ijesu u gasẹ

22 Ogbeakoṣo eni ebubu ẹgbọ ni e kpẹ la olase egele okẹ ukiẹkiẹ obini o kpọle ni eniyẹ odukhokho e kpẹ te vu. E lẹsẹ khi ọkọ-okẹ oniẹmhi oghuo tṣẹ o kpẹ la aghọ, eni ẹgbọ e lẹsẹ khi eniyẹ odukhokho eyọli tṣẹ e la oni elemhi ọkọ-okẹ oniẹmhi, ali khi ijesu ọa nu wẹ lo oni ọkọ-okẹ oniẹmhi abi o rọte aghọ vu.

23 Iko-okẹ elese e rọte obini iTiberiasia bhale epfepfẹ ashini ijesu ọ la ri eminale ni ebubu ẹgbọ le, ni ọ la tṣẹ Ẹshinẹgba uwegbe shi eni eminale.

24 Abi eni ẹgbọ e mẹ khi ijesu ali eniyẹ odukhokho eyọli ẹa la akaghọ, e dọsẹ lo iko-okẹ, ni e tsua wẹ je iKapanomu, ni e ya nono ijesu gasẹ.

Ijesu ni ọ khi Eminale ni o ri agbọ ọ na ogbọ

25 Abi e ke rọ mẹ ijesu ukhomhi egele olase okẹ ukiẹkiẹ obini uzewa, ẹẹ ọli, “Ọsẹsẹ, ẹghẹghẹ onoghuo u rọ ramhi oola?”

26 Ijesu ọ sọ wẹ ọ, ọọ wẹ, “Egbegbi-ingme mhi gue ẹ ye ẹ, ọa khi itobọ khi a mẹ ikanya ọnyalọa ni mhi gbe a rọ nono mhẹ, ama itobọ eminale ni mhi rọ na ẹ le khue.

27 A khi ke kueṣẹ nono eminale oyi agbọ ona ni ọọ yese-a, ama a ke kueṣẹ nono eminale ni ọọ la ọ agbọagbọ ni Omi Ogbọ ọ rọ ya na ẹ le. Itobọ khi Ẹshinẹgba Ita ọ she ri obọ nga li ukhomhi ọ mie shi ọli ọ.”

28 Ighọ, e ke mhila li, ẹ ọ li, “Elo anye ya ke li ni anye rọ ya ke gbe akanya ni o ghọle Ẹshinẹgba?”

29 Ijesu ọọ wẹ, “Akanya oyi Ẹshinẹgba khi ni a rọ mie ọni ọ ghie suọ.”

30 E gbo mhila li, ẹẹ ọli, “Ikanya ọnyalọa eneghuo u ya riẹlẹ khase ni anye mẹ ni anye rọ ya mie ẹ suọ? Elo u ya riẹlẹ?”

31 Eni e bia awa e le eminale ni e rọte idane de kule, Abi Ebe-no-pfuase o ngme khi. ‘Ọ ri eminale ni e te idane de kule na wẹ le.’ ”*

32 Ijesu ọ sọ wẹ ọ, ọọ. “Egbegbi-ingme mhi gue ẹ ye ẹ, a khi iMosisi ọ ri eminale te idane tiemhile na ẹ le, ama Itamhẹ lọlighuo ọ rọte idane ri egbegbi eminale tiemhile ni e le.

33 Itobọ khi eminale ni Ẹshinẹgba ọ rọ na ogbọ, lọli khi ọni ọ rọte iloghie bhale ya ri agbọ na ẹgbọ na agbọ.”

34 Ẹẹ ọli, “Ọnomhue, kpẹkpẹ rọte ana vu, ke ri oni eminale ona na anye le.”

35 Ijesu ọ sọ wẹ ọ, ọọ wẹ. “Mhẹmhẹ mhi khi eminale ni o ri agbọ ọ na ogbọ. Ọnini ọ da bhale deba mhẹ, okiamhi ọa kea gbe ọli ghue, ọni ọ da mie mhẹ suọ okiamẹ ọa tigbe ke ya gbe ọli.

36 Ama mhi gueyẹ ẹ khi a she mẹ mhẹ, ama aa kie mie mhẹ suọ.

37 Ẹgbọ ni Itamhẹ ọ rọ na mhẹ nya e ya bhale deba mhẹ, ọni ọ da bhale deba mhẹ ne mhia ya khu ọli vu.

38 Itobọ khi eri mhi rọte iloghie ilimhi tiemhile ni mhi rọ riẹlẹ ọghuẹmhẹ oyi ọni

* 6:31 Li zẹ Okiali 16.4,15; Iwolo 78.24

o ghie mhe, a khi ni mhi rieḷe oghuemhe oyemhe.

³⁹ Oghuemhe oyi Ita ni o ghie mhe khi, ni a bhale ya e khi okhoghuo eni o ro na mhe o a wa mhe-a, ali ni mhi ro guise we le ri agbo na we, ogbele ni o kpukhokho.

⁴⁰ Oghuemhe oyi Itamhe khi ni ogbokpa ni o da pfi alo bino omioli, ni o gbo mie oli suo o ya mholi agbo na agboagbo. Mhi ya guise oli le mhi gbo ri agbo na li ogbele ni o kpukhokho.”

⁴¹ Itobo khi iJesu oo we, “Mhemhe mhi khi eminale ni o rote iloghie ilimhi tiemhile,” egbo iJu e wolo shi o.

⁴² Igho e lie, “Onana o a she khi iJesu omi iJosefu, ni anye lese itali ali inyoli? See o ke lie lie khi, ‘Mhemhe khi ibuledi ni o rote iloghie ilimhi tiemhile.’ ”

⁴³ IJesu o so we o, oo, “A khi ke wolo.

⁴⁴ Ogbokhoghuo o a la o ni o ya bhale deba mhe ini o a li khia khi Ita lolighuo ni o ghie mhe o ti o bhale, mhi ya guise oli le gbo ri agbo na li ogbele ni o kpukhokho.

⁴⁵ Omekeguele oyi Eshinegba oghuo o kpe keke oli shi Ebe-no-pfuase khi, ‘Eshinegba lolighuo o ya sese egbo eyoli nya.’ Ogbokpa ni o da ku eso-a na Ita, ni o rote obo oyoli wena, o ya bhale deba mhe.†

⁴⁶ Aa me ogbo ni o me Eshinegba Ita ghue, ini o a li khi oni o rote obo oyoli bhale. Lolighuo tse o me oli.

⁴⁷ Egbegbi ingme mhi gueye e, oni o da mie mhe suo, o she mholi agbo na agboagbo

⁴⁸ Mhemhe mhi khi eminale ni o ri agbo o na ogbo.

⁴⁹ Eni e bia e, e le eminale ni e rote idane de kule obini odagbe-ifufu, e kie ghuloa.

⁵⁰ Ama ona o khi eminale ni o rote iloghie tiemhile, oni o da le oli, o a ya ghu.

⁵¹ Mhemhe mhi khi eminale ni o ri agbo o na ogbo, ni o rote iloghie tiemhile. Onini o da le eminale ona, o ya mholi agbo na agboagbo. Oni eminale ona, idiegbe oyemhe lo, ni mhi ya ro shi eke na agbo ni e ro mholi agbo.”

⁵² Abi iJesu o ro ngme ona se, egbo iJu e nu egbe we khako ekhako oniemhi, ikhi. “See omose ona o li ri idiegbe oyoli na awa ya le?”

⁵³ IJesu oo, “Egbegbi ingme mhi gueye e, ini u a li le idiegbe, ni u gbo da oia eyi Omi Ogbo, wa ya mholi agbo.

⁵⁴ Oni o da le idiegbe oyemhe ni o gbo da oia eyemhe, o ya mholi agbo na agboagbo. O ya mholi agbo itobo khi mhi ya guise oli le gbo ri agbo na li ogbele ni o kpukhokho.

⁵⁵ Idiegbe oyemhe khi egbegbi eminale, oia eyemhe e gbo khi egbegbi emini a da.

⁵⁶ Oni o da le idiegbe oyemhe ni o gbo da oia eyemhe, o la elemhi oyemhe, mhemhe mhi li la elemhi oyoli.

⁵⁷ Abi Ita ni o mholi agbo o ghie mhe, mhi li mholi oni agbo, Igho oni o da le idiegbe oyemhe o li ya mholi agbo itobo oyemhe.

⁵⁸ Onana lolighuo khi eminale ni o te iloghie tiemhile, o a li abi eminale ni e rote idane de kule ni eni e bia e e kpe le, ni e ro kie ghua. Ama oni o da le idiegbe oyemhe o ya la agbo agboagbo.”

⁵⁹ Eni ingmemhi ena iJesu o ngme abi o li la elemhi owa ugamhi ni o la iKapanomu sese.

Ingmemhi eyi iJesu ni e ri agbo na agboagbo o na ogbo

⁶⁰ Abi e ro suo eni ingmemhi ni iJesu oo ngme, ebubu eniye odukhokho eyi iJesu e ke, “Osese, ena e ma ze dose e. Oghuo o dobe ya mie shi o?”

⁶¹ Abi iJesu o ro lese khi eniye odukhokho eyoli e wolo, oo, “Eri ingmemhi eyemhe e yese e udu-a?”

⁶² See a ke e ngme ini a me Omi Ogbo khi o nga iloghie ya shito obini o kpe te tiemhile?

⁶³ Ayemhe oyi Eshinegba o ri agbo ee na ogbo, ama ogbo o a dobe ri agbo ee na ogbo. Ingmemhi ni mhi nu e ngme, obo oyi Ayemhe e te ee bhale, wewe e ri agbo ee na ogbo

⁶⁴ Abi o rie khi igbo, eghuo elemhi e, ea miesuo.” Itobo khi iJesu o she kpe te eke lese eni ea mie oli suo ali oni o ya ri oli de.

⁶⁵ IJesu o gbo gueye we, oo we, “Ona o ze khi mhi gueye e khi ogbo lolighuo o a dobe ya bhale deba mhe see ini Ita o ri oni afu na li.”

⁶⁶ Ro te ana vu eniye odukhokho eyoli ebubu e mu egbe pfi ea ke lama deba li.

† 6:45 Li ze Aza 54.13

67 Ijesu o mhila eniye odukhokho etuogbava eyoli, o o we, "Eri a nono ni a li vu?"

68 ISamo iPita o so oli o, o o li, "Onomhuē, oghuo anye ya le deba? Yeyeghuo u mhōli ungmehi ni e ri agbo na agboagbo o na ogho.

69 Anye miesuo, anye gbo lese khi yeyeghuo u khi Oni o pfuase oyi Eshinegba."‡

70 Ijesu o so li o, o o, "Oa khi ee ogbava mhi ze? Ama oghuo elemhi e, okphaghie o khi!"

71 Ijudasi ni o khi omi iSamo Isikaroti loli ijesu o la ana ngme ingme oyoli. Ijudasi o khi oghuo eniye odukhokho Ogbava ni o kie te ikpukhokho ri oli de.

7

Ijesu ali inyoghuo oli

1 Abi a ro me ona se, ijesu o kia gasē eke iGalili. Oa lama je eke iJudia itobo khi eni e mhesē eyi egbo iJu e nono abi e li ya gbe oli a.

2 Oni egheghe ukpe okholo oyi iJu o ti bhale.*

3 Igho Inyoghuo ijesu, ee oli, "Wa ke rote ana lase, ni u ke je obini eke iJudia ni eniye odukhokho eye e me ikanya onyaloa ni u wa gbe?"

4 Ogho ni o nono ni agbo e lese lue o ya riēle ingme sheli. Abi u ro gbe ikanya oshabo ena, ri egbe e khasē agbo gbo ni e lese oni u khi."

5 Egbegbo inyoghuo oli ea mie oli suo.

6 Ijesu oo, "Egheghe oyemhe o ramhi ne, Egheghe ni a me kpa o ti e eloe.

7 Egbo na agbo ea dobe ya biselemhi e, ama ee biselemhi mhe itobo khi mhia gueye we khi emini ee riēle khi ea ti.

8 A ke je obini a la riēle ukpe, mhemhe mhia vu ne, itobo khi egheghe oyemhe o ramhi ne."

9 Abi ijesu o ngme ghō se, o ke te iGalili je ashikhoghuo.

10 Abi inyoghuo oli e ro je obini oni ukpe okholo se, o li je oobo, ama o zē ni egbo e me lue.

11 Eni e khi enighie eyi egbo iJu e la agho nono ijesu gasē, e mhila, "Ighē oni omose ogho?"

12 Ebubu egbo e la oni igbaa khe ako shi ingme oyi ijesu. Eghuo e lie khi ijesu khi ogho onete lo, eghuo e khi eri o mema di egbo.

13 Ama oghokhoghuo o ngme ingme oyoli lase gboo, itobo khi e na ulishi enighie eyi egbo iJu.

Ijesu o la olele oyi oni ukpe sese

14 Abi a ro li oni ukpe ramhi ode, ijesu o lo elemhi owa oniemi oyi Eshinegba, o sese egbo ungmehi oyi Eshinegba.

15 Enighie eyi iJu ni e suo oni osese, abo e sha we, e lie, "Obo omose ona ni o ye owena okhoghuo ne o te mhōli ilēse enana?"

16 Ijesu o so we o, o li, "Osese ni mhia sese, ea khi obo oyemhe o te bhale, ama obo oyi oni o ghie mhe bhale.

17 Oni oghole ni o riēle oghuemhe oyi Eshinegba o ya lese khi osese ni mhia sese ini obo oyi Eshinegba o te bhale, abi khi ungmehi ni o ghole mhe mhia ngme.

18 Oni o da ngme ungmehi oyi egboli, ekpe oo nono ni egbo e ke mu na loli, eri-tse khi oni o da gbe akanya ni o ro ti oni o ghie o nga ne, loli o khi ogho ni o ti, o ga khi ogho egboli.

19 IMosisi o ri ishi na e? Ama onge e, o ri eni ishi gbe. Elo o ke zē khi a nono ni a gbe mhi a?"

20 Eni egbo e so oli o, ee oli, "Ayemhe okphaghie o la e egbe! Oghuo o nono ni loli gbe-a?"

21 Ijesu oo, "Mhi riēle onyaloa oghuo, o ro abo sha e nya.

22 Ama abi o riēle khia khi iMosisi o ri ushi ishēle-a na e (o mema khi obo oyi iMosisi o te bhale, ama rote obo oyi eni e bia awa, o rote bhale), eri a kiele e shēle omō a ogbele iyemhea oyi egbo iJu.†

23 Ini a shēle omō a ogbele iyemhea oyi egbo iJu, ini a khi gbe Ushi oyi iMosisi a, elo zē khi a wola khi mhi ro oni oo ghua ze ogbele iyemhea?‡

24 A khi ke bino ogho alo gue ogho ezō, a ke so ezō shi abi o li."

Egbo e mhila ini ijesu o khi Oni Omiepfuese?

‡ 6:69 Li zē iMat 16.16; iMak 8.29; iLuk 9.20 * 7:2 Li zē iLev 23.34; iDeut 16.13 † 7:22 Li zē Igbae 17.10; iLev 12.3 ‡ 7:23 Li zē iJon 5.9

25 Eghẹghẹ agho egbo eghuo ni e la iJerusalemu e lie, “Oa khi omose ona enighie eyi iJu e dua abi e li ya gbe a?”

26 Ghe oli sho! Oa khi loli o la ana ngme gbo ena ni ogbokhoghuo oa li oli emhikhoghhuo! Abi khi eri enighie e she lama egbegbo khi loli o khi iKirisiti?”

27 Awa aa lese obini omose ona o te bhale. Ama eghẹghẹ ni iKirisiti o ro ya bhale, ogbokhoghuo oa ya lese obini o te ya bhale.”

28 Abi iJesu o ro la elemhi Owa oyi Eshinegba sese, o tsesẹ lasele, oo, “A lese mhe, a gbo lese udi-apfe ni mhi te lasele, oa khi mhemheghuo mhi ghie egbemhe bhale akana, ama oni o ghie mhe, ona igesikia lo. Aa lese oli.

29 Ama mhi lese oli itobo khi obo oyoli mhi te bhale, lolighuo o ghie mhe bhale.”

30 Itobo ona e nono abi e li ya mu oli. Ama ogbo khoghhuo oa khu oli, ea ri obo ti oli, itobo khi eghẹghẹ oyoli oa ramhi ne

31 Ama ebubu egbo e kie mie oli suo, e ke, “Ini oni iKirisiti o bhale, o ya gbe ikanya onyaloa ni e dose eni omose ona oo gbe ena?”

A ghie eni e khe ekhe e ka mu iJesu bhale

32 Egbo iFarisi e suo ingme ni egbo e ngme shi iJesu egbe. Eni iFarisi ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi e ghie eni e la Owa Oyi Eshinegba e khe ekhe e ka mu oli bhale.

33 IJesu oo li, “Ukuku eghẹghẹ mhi mholi ya nu e la akana, mhi ya nyene egbe je oyi Ita ni o ghie mhe.

34 A ya nono mhe, ama aa ya me mhe, ashini mhi ya la aa dobe ya ramhi agho.”

35 Enighie eyi iJu e nu egbe we e ngme, e lie, “Obo omose ona oo le ni o ro lie khi awa aa ke ya me lue? Eri o vu e je ifui eoli oyi egbo iGiriki, obini egbo eyawa e kia miatseku, ni o la obo ke sese egbo iGiriki?”

36 Elo iJesu o ro li ngme, abi o ree, a ya nono mhe aa me mhe, ali obini mhi ya la aa dobe ya ramhi agho?”

37 Ogbele ni o kpukhokho oni ukpe, ni khi khi ogbele ni o mu eloe ne nya, iJesu o vule, o rue unu leghe, oo li, “Oni okiamẹ oo gbe o bhale deba mhe ya mo amẹ da. §

38 Ebe-no-pfuase o ngme ghọ khi oni o mie mhe suo khi okẹ ni o mholi amẹ eni ri

agbo a na ogbo o ya rote agbo oyoli ke tu lasele.”*

39 Ayemhe ni eni mie oli suo e ya mie elelese, iJesu o ri oni amẹ agbo o na a ngme. Ramhi oni eghẹghẹ, oni Ayemhe oa bhale ne, itobo khi aa yase iJesu nga ufumhi oniemhi ne.

Eni egbo ea ke lama shi egbe o

40 Abi eni egbo e ro suo ingmemhi eyoli, egbo eghuo e ke, “Omekeguele omose ona o khi egbegbo.”

41 Egbo elese e ke, “Loli o khi oni Omiepfuese.” Elese ee, “Seẹ Omiepfuese o li rote iGalili lasele?”

42 Ebe-no-pfuase o guele khi oni Omiepfuese, khi unuekpe oyi iDefidi o ya te lasele, iBetileemu a ya bia li shi, eoli oyi iDefidi.”†

43 Igho okemhi o ri itobo iJesu lo we iteva.

44 Egbo eghuo e nono ni ewe e mu oli, ama ogbokhoghuo oa ri obo ti oli.

Umha mie iJesu suo oyi Enighie eyi egbo iJu

45 Abi eni e la Owa oyi Eshinegba oniemhi ee khe ekhe e ro je deba iFarisi ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi, e mhila we, “Elo e ze khi a mu iJesu bhale ghi anye?”

46 Eni egbo ni e khe ekhe, e so we o, e li. “Ogbokhoghuo oa tigbe ngme abi omose ona o lie ngme ghue.”

47 IFarisi e mhila we, ee, “Eri iJesu o she li di e?”

48 “Aa tigbe me ogbo iFarisi ali enighie eyi egbo iJu ni e mie oli suo?”

49 Iiye! Ama eni egbo ebubu ena ea lese Ishi eyi iMosisi. Itobo igbo egbo ni Eshinegba o pfi unu na e khi.”

50 INikodemosi ni o li khi otuoghuo eni e mhesẹ elemhi egbo iJu ni o kpe ya me iJesu eliyose, o mhila eni egbo, oo.‡

51 “Ushi oyawa oa fe ngme ghọ a khi pfa ezọ umha-guẹli mu ogbo ini aa li suo ezọ ni o ya gue, ali a gbo guanọ emini oo riẹle?”

52 E ke o li, “Onge iGalili yeye u li khi? Ka riẹle ebe ze egbegbo khi u ya me khi omekeguele oo ya rote iGalili bhale.”

53 Igho ogbogbo nya ni o la agho, o je apfe oyoli.

§ 7:37 Li ze iLev 23.36 * 7:38 Li ze Ezik 47.1; iZaka 14.8

† 7:42 Li ze 2 iSam 7.12; iMika 5.2 ‡ 7:50 Li ze iJon 3.1-2

8

Okpotso ni a gazu okia

1 Ijesu o je ukhomhi ute oyi eera olivu.

2 Eluzogbe fiefie, iJesu o gbo bhale elemhi Owa oyi Eshinegba, ebubu egbo e bhale deba li, o shitọ o sese we.

3 Esese Ishi eyi iMosisi ali iFarisi e mu okpotso ni a gazu okia obọ-obọ bhale ghi iJesu, e rọ ọli migha odalo igbaa.

4 Ee iJesu, "Osese, eri a ga okpotso ọna zu okia.

5 IMosisi o she kpe rọ oni ushi shi eke na anye, khi, okpotso ni a da ligho gazu okia, a ke tono ọli eche gbe-a. Elo u mhue ya ngme shi ona mena?"*

6 Eri e ri ona kpe igha khe iJesu ini o ngme ungmehi ni e ya rọ ri ingme de o. Igho iJesu o nyese egbe, o ri umiesobo o keke emhi shi eke.

7 Abi e kie li mhila iJesu oni ogbo ona, iJesu o vule, oo, "Oni o lese khi lolu ea kpe lamhe olamhe ghue o kpe to ọli eche."

8 O gbo nyese egbe, o keke emhi shi eke.

9 Abi e rọ suo ingme ni iJesu o ngme, e gbhiaku-a otuoghwo-oghwo rote eni egbhali. O ke lese kpe iJesu ali oni okpotso le shi agho ni o kie migha.

10 Ijesu o vule, oo oni okpotso, "Ighe eni egbo ni e pfa ezọ mu e?"

11 Oni okpotso oo li, "Mhi aa me ogbokhoghuo, Onomhue." Ijesu oo li, "Mhemhe mhi aa li pfa ezọ mu e, ama ke le, khi ke gbo lamhe."

12 Ijesu o gbo nu iFarisi ngme, oo we, "Mhemhe mhi khi akpa oyi agbo. Oni o da deba mhe ne, ọa ya tigbe kia alo ebili, o ya mhọli akpa ni o ri ode agbo a khasẹ ogbo."†

13 Eni iFarisi ee ọli, "Egbe e u pfi otsele na, egbo ea ya rue otsele oye shi igesikia."‡

14 Ijesu oo, "Iiye, ini mhi tseku pfi otsele na egbemhe, egbegbi otsele lo ni mhi pfi na egbemhe, itobo khi mhi lese obini mhi te bhale ali obini mhia je. Ee, aa lese obini mhi te bhale wekhi obini mhia je.

15 Abi egbo na agbo e li e so ezọ ee a lie so ezọ, ama mhemhe mhi aa pfa ezọ mu ogbokhoghuo.

16 Ini mhi ya so ezọ, egbegbo ezọ mhia so, itobo khi ọa khi mhemheghuo mhi la. Ita ni o ghie mhe o nu mhe la.

17 A keke ọli shi ebe ushi oye kpe khi otsele oyi egbo aava, o migha shi egbegbi otsele. §

18 Mhi pfi otsele na egbe mhe, Ita ni o ghie mhe o gbo pfi otsele na mhe."

19 Eghẹghẹ ana eni egbo e mhila li, "Ighe Ite?"

Ijesu oo we, "Aa lese mhe wekhi Itamhe a lese. Ini a lese mhe lo, a kha li lese Itamhe."

20 Elemhi Owa oyi Eshinegba o la ngme eni ingmemhi ena abi o kie li sese egbo, epfe ashini a ri ikpati ni a ri ikpagho isomhopfa a shi o migha. Ogbokhoghuo ọa kie mu ọli, itobo khi eghẹghẹ oyọli ọa ramhi ne.

21 Ijesu o gbolo lie we, "Mhi ya vu, a ya nono mhe, a ya ghu shi olamhe oye e. Aa ya dobe ramhi obini mhia je."

22 Egbo iJu ee, "O khi awa aa dobe ya a ramhi obini lolu a je. Eri o fe ri ona a lie khi lolu ya gbe egbeoli-a?"

23 Ijesu oo, "Egbo ena oke-ola a khi, mhemhe mhi rote iloghie tiemhie. Egbo ena agbo ona ee a khi, mhemhe mhia khi onge agbo ona.

24 Itobo igho mhi rọ lie khi a ya ghu shi olamhe oye e ini a da miesuo khi mhemhe mhi khi oni mhi kpe khi mhi khi."

25 Egbo iJu e mhila li, "Oghuo u khi?"

Ijesu oo, Oni mhi kie kpe rote igbaekele lie khi mhi khi, mhi khi.

26 Mhi mhọli ebubu ingme ali ebubu umha-guekia ni mhi kha gue shi e egbe. Oni o ghie mhe, ọna igesikia o khi, ingmemhi ni o gueye mhe, mhi gue e ye agbo.

27 Ea lese khi ingme oyi Ita li iJesu o gueye we.

28 Ijesu oo, "Ini a da tsua Omi Ogbo idane shi ukhomhi ọra apfida a ya lese khi oni mhi kpe khi mhi khi, mhi khi. Oni eghẹghẹ a ya lese khi ọa khi itoto oyemhe mhi rọ ri ele emini mhia ri ele, ama emini Ita o sese mhe, mhia gueye agbo.

29 Oni o ghie mhe o nu mhe la, ọa pfi mhe shi eke tse, itobo khi oghuemhe oyọli mhia ri ele eghẹghẹ kpa."

* 8:5 Li ze iLev 20.10; iDeut 22.22-24 † 8:12 Li ze iMat 5.14; iJón 9.5 ‡ 8:13 Li ze iJón 5.31 § 8:17 Li ze iDeut 19.15

³⁰ Egbu eḡbọ ni e suọ khi iJesu ọ ngme eni ingmemhi ena e mie ọli suọ.

Iḡesikia o ya rue ẹ ọ le

³¹ IJesu ọ gweye eḡbọ iJu ni e mie ọli suọ, ọọ wẹ, “Ini a ri emini mhia sese ẹ gba akanya, eḡbegbi eniye odukhokho eyemhe a khi.

³² A ya lese iḡesikia ni o la ingme oyi Eshineḡba, oni iḡesikia o ya rue ẹ ọ le.”

³³ Eni eḡbọ iJu ee ọli, “Imi Aburaamu anye khi, anye aa tigbe kpe lo ighumha oyi ọgbokhoghuo ghue! Elo u ro li ẹ ngme, ini u wa lie khi anye ya khi eni a rue ighumha lasele?”*

³⁴ IJesu ọ so we ọ, ọọ, “Eḡbegbi-ingme mhi gue ẹ ye ẹ, khi ọgbokpa ni ọ da lamhe olamhe, oghumha oyi olamhe ọ khi

³⁵ Oghumha ọa ya la apfe oyi oni ọ mholi ọli agboagbo, ama, omi omhue-apfe ọọ la apfe agboagbo.

³⁶ Ini Omi Eshineḡba ọ da rue ẹ ighumha le, eḡbegbo a rue ẹ ighumha le.

³⁷ Mhi lese khi imi Aburaamu a khi, ama a nono ode ni a te ya gbe mhe a, itobo khi aa nono ingme ni mhi gweye ẹ.

³⁸ Emini Itamhe ọ rokhasẹ mhe mhi gweye ẹ, ama emini Ita ẹ ọ gweye ẹ, a riẹle.”

³⁹ E ọ li, “Aburaamu khi Ita anye.” IJesu ọ ke, “Ini imi Aburaamu a kha khi eḡbegbo lo, a kha ke riẹle emhi enabi ọ riẹle.

⁴⁰ Abi o ri riẹ kha khi eḡbegbo ingmemhi ni Eshineḡba ọ gweye mhe mhi gweye ẹ, ama a dua abi a li ya gbe mhe a. Aburaamu ọa riẹle emhi eghogho!

⁴¹ Abi a li ena, igho ita ẹ ọ kpe li.” Ee ọli, “Anye a khi eniye ni a bia shi ukhomhi okia, Eshineḡba ọ khi Ita oghuo kpe ni anye mholi.”

⁴² IJesu ọọ wẹ, “Ini Eshineḡba ọ khi Ita ẹ lo, a kha nono ingme oyemhe, itobo khi obo oyi Eshineḡba mhi te bhale, ni mhi ro la akana, ọa khi omhesẹ oyemhe o re mhe bhale, ama lolu ọ ghie mhe bhale.

⁴³ Elo o ze khi ingmemhi ni mhi ngme khi ea lo ẹ eso? Itobo khi aa lama ri egbe mie ingme ni mhi gweye lo.

⁴⁴ Eniye eyi Okphaghiẹ ni ọ khi ita ẹ a khi, oghuemhe oyi ita ẹ a nono ni a ke riẹle. Rote igbaekele ọ te khi ọgbolo-eḡbọ-a ali

oloegbhue. Iḡesikia ọa la li unu. Ingmemhi eyi ọli, eḡbhọli e khi nya, itobo khi eri ọọ lo eḡbhọli abi ọ li. Lolli ọ khi ita eḡbhọli nya.

⁴⁵ Ama iḡesikia mhi gweye ẹ khi, itobo igho aa ro lama mie mhe suọ

⁴⁶ Oghuo elemhi ẹ ọ dobe ya guele khi mhi mholi ipfido? Ini iḡesikia mhi gweye ẹ, elo e ze khi aa mie mhe suọ?

⁴⁷ Oni ọ da khi oyi Eshineḡba ọ mema ya ri eso shi ingmemhi eyi Eshineḡba, ama ee aa khi eyi Eshineḡba lolli o ze khi aa lama ro shi ungmehi oyi Eshineḡba.”

Emini iJesu ọọ khi lolli khi

⁴⁸ Eni eḡbọ iJu e so ọli ọ, “Anye a gue ngme ọli mena ni anye ro ye khi onge iSameria u khi, ali khi ayemhe okphaghiẹ o la ẹ egbe?”

⁴⁹ IJesu ọ ke wẹ, “Mhi aa mholi ayemhe okphaghiẹ. Ama mhi ri ekpe na Itamhe, ama ee a ri eloe gbe mhe.

⁵⁰ Aa khi eri mhia nono ni eḡbọ e ri ufumhi na mhe; ama oni ọọ nono ni a ro ekpe na mhe, lolli ọ khi oni ọ so ezọ ti eloe.

⁵¹ Eḡbegbi-ingme mhi gue ẹ ye ẹ, oni ọ da ro shi osese oyemhe ne, ọa tigbe ya ghu ghue.”

⁵² Eḡbọ iJu ee ọli, “Eena anye tigbe lese khi ayemhe okphaghiẹ o la ẹ egbe. Aburaamu ọ she ghua, emekeguele e she ghua, ama wa guele khi oni ọ da ro shi osese eye ọa tigbe ya ghu ghue.

⁵³ Ita awa Aburaamu ọ she ghua, eri u ke ẹ lie khi u fu dose Aburaamu? Emekeguele e she li ghua. Oghuo u fe sa khi u khi?”

⁵⁴ IJesu ọọ li, “Ini mhi ti egbe mhe nga, oni itinga o khi afue. Itamhe oni ee a lu Eshineḡba oye ẹ, lolli ọ khi oni ọ ti mhe nga.

⁵⁵ Ee a kpe tigbe lese ọli, ama mhi lese ọli. Ini mhiẹ khi mhia lese ọli, oloegbhue oni abi ee ena mhi kha khi. Ama mhi lese ọli, mhi gbo ri ungmehi oyoli gbe akanya.

⁵⁶ Eri o ri egbe mu Aburaamu ita ẹ, abi ọ ro sa usami abi lolli ya li me ogbele ibhale oyemhe. Abi ọ ro me ibhale oyemhe, ọ ghele.”

⁵⁷ Eḡbọ iJu ee ọli, “Waa gbe ikpe eḡbhueva ali igbe ne, wekhi eri u me Aburaamu!”

⁵⁸ IJesu ọ li, “Abi o li mhi li gue ọli ye ẹ, neni a bia Aburaamu, mhi she kpe la!”

* 8:33 Li ze iMat 3.9; iLuk 3.8

⁵⁹ Igho e sano eche khi wewe ya tonon o, ama, o ri egbolu sheli, o rote we ifuabowa, o ya fie Owa oyi Eshinegba lase.

9

Ijesu o khueghie ozalo alo a

¹ Abi ijesu o li kia ode le, o me omose oghuo ni a bia shi ozalo.

² Eniye odukhokho eyi ijesu e mhila li, "Ose, oghuo o lamhe ni o ze khi a bia omose onana ozalo? Olamhe oyoli lo, abi eyi eni e bia li?"

³ Ijesu oo we, "Oa khi olamhe oyoli, wekhi eni e bia li, ama eri o ze alo ni Eshinegba o ri ekpabo eyoli khashe elemhi agbo oyi oni ozalo.

⁴ Ogbe o kha da kie laone, awa mema ya ke gbe ikanya eyi oni o ghie mhe, ele iyose do bhale ni ogbokhoghuo oa ke ro dobe ya gbe akanya.

⁵ Abi mhi li la agbo ena, mhemhe mhi khi oni o ri akpa a na egbo ni e la agbo.*

⁶ Ijesu o ngme ona se, o tonon ete shi eke fose igbolu ro ma li alo.

⁷ Oo oni omose, "Ke je oke ni a lu iSiloamu ni u ya kpe alo a." Usomhi ni a ghie, a ri iSiloamu ngme. Igho oni omose o li vu ya kpe alo-a. Oo jele apfe, oo me eke.

⁸ Egbo eni e ga la kugbe ali egbo ni e kpe me oli khi oo ye omhila, ee. "Onana oa she khi ozalo ni o kpe e shito akana mhila?"

⁹ Egbo eghuo ee, "Loli lo," ama eghuo ee, "Iye o! Oa khi loli, eri ona o li kho li." Ama oni omose oo, "Mhemhe o khi gueguegue."

¹⁰ E mhila li, "Se o li kia ni u ro ke e me eke?"

¹¹ O we, "Omose oghuo ni a lu ijesu o fose igbolu ma mhe alo, o mhe mhi je oke iSiloamu ya kpe alo a. Igho mhi le ya kpe alo-a, loli mhi ro o me eke."

¹² E oli. "Ige oli?" Oo we, "Mhi aa lese."

Egbo iFarisi e de udi iroze oyi oni omose

¹³ E rue oni omose ni o kpe ze alo ghi egbo iFarisi.

¹⁴ Ogbele iyemhea oyi egbo iju ijesu o ro fose igbolu ro khueghie oni omose alo-a.

¹⁵ Eni iFarisi e mhila oni omose abi o li kia ni o ro ke e me eke. Oo we, "Ijesu o ri igbolu

ma mhe alo, mhi kpe alo-a, mhi ro o me eke memena."

¹⁶ Eghuo eni iFarisi ee, "Omose ni o ri ele ona oa rote obo oyi Eshinegba bhale, itobo khi oa ri ushi oyi ogbele iyemhea oyi egbo iju gbe akanya." Egbo iFarisi elese ee, "Se ogbo olamhe o li dobe ya gbe akanya onyaloa onana?" Ingme ona o pfi umhalama shi egbe o na we.

¹⁷ Igho eni egbo iFarisi e mhila oni omose, "Yeye ni ijesu o khueghie alo-a, elo u me ya ngme shi ingme oyoli?"

Oo we, "Omekeguele lo."

¹⁸ Eni egbo iju ea kie miesuo khi oni omose o kpe ze alo, ali khi eri a khueghie oli alo-a. O ya ramhi ni e ro ghie ya lu eni e bia oni omose,

¹⁹ E mhila we, "Omi e na? Onana e khi ozalo a bia li? Se o ke li kia ni o ro ke e me eke?"

²⁰ Eni e bia li ee we, "Anye lese khi omi anye lo, anye gbo lese khi ozalo anye bia li.

²¹ Ama anye aa lese abi o li kia ni o ro ke e me eke, anye aa gbo lese oni o khueghie oli alo-a. A mhila li, oa ke khi omoo, o dobe ya ngme na egboli."

²² Itobo khi ulishi egbo iju o mu eni e bia li e ro ngme na. Irari khi eni egbo iju e she kpe ngme oli shi oghuo, khi ogbo ni o da mie shi o khi ijesu khi iKirisiti, khi eri a khu oli owa ugamhi ya fie.

²³ Itobo ona eni e bia li e ro lie, "O fu te ni o ngme e na egboli, a mhila li."

²⁴ Utonuzeva, e gbo lu omose ni o kpe ze alo, ee oli, "Romhi Eshinegba khi u ya gue igesikia ye anye. Itobo khi anye lese khi omose ni o re ze khi ogbo olamhe lo."

²⁵ Oo we, "Mhi aa lese ini ogbo olamhe lo, ama emhi oghuo ni mhi lese khi, ozalo mhi kpe khi, ama memena mhi she e me eke."

²⁶ E mhila li, "Se o fe li e? Se o li khueghie a e alo a?"

²⁷ Oo we, "Mhi kpe gueye e, aa lama shi mhe o, elo o ke ze ni a ro o nono ni a gbo suo oni ungmehi? Eri a li e nono ni a li khi eniye odukhokho eyoli?"

²⁸ E tsue oli, ee oli, "Omoo odukhokho oyi oni omose ona yeye u khi, ini itse lo, ama eniye odukhokho eyi iMosisi anye khi.

* 9:5 Li ze iMat 5.14; iJon 8.12

29 Anye lẹsẹ khi Ẹshinẹgba ọ nu iMosisi ngme, ama anye aa lẹsẹ obini ọmọsẹ ọna ọ te bhale.”

30 Oni ọmọsẹ ọọ wẹ, “Uza lọ e, ni aa rọ lẹsẹ obini ọ te bhale, ama lọli ọ khueghie mhẹ alo-a.”

31 Awa lẹsẹ khi Ẹshinẹgba ọa ya suọ iromhi oyi ẹgbọ olamhẹ, ama iromhi oyi eni e ri ekpẹ na li ọọ suọ, ali eni ẹ riẹlẹ emini ọọ nono e riẹlẹ.

32 Rọte igbaekele agbọ, aa tigbe suọ ọgbọ ni ọ khueghie ọzalo ni o khia khi ighọ a bia li alo a ghue.

33 Ini ọa khia khi ọmọsẹ ọna khi obọ oyi Ẹshinẹgba ọ te bhale lọ, ọa kha dobe li emhikhoghuo.”

34 E ọli, “Elemhi olamhẹ a bia ẹ shi, ni a la kuele, sẹ u li a nono ni u ke sẹsẹ anye?” Ighọ e khu ọli elemhi owa ugamhi ya lase ọ khi ke gbo bhale ọ ghue.

Itase-alo-a ona ayemhẹ

35 Abi iJesu ọ rọ suọ khi a khu oni ọmọsẹ owa ugamhi ya lase, ọ nono ọli mẹ, ọ mhila li, ọọ li, “U mie Omi Ọgbọ suọ?”

36 Oni ọmọsẹ ọ li, “Ọga, gueye mhẹ oni Omi Ọgbọ ọ khi, ni mhi mie ọli suọ!”

37 IJesu ọọ li, “U she mẹ ọli, lọli ọ ga nu ẹ ngme ena.”

38 Oni ọmọsẹ ọ li, “Onomhuẹ mhi miesuọ.” Ọ wugha ọ kuẹghie iJesu.

39 IJesu ọli, “Eri mhi bhale agbọ ona ya gue ẹgbọ ẹzọ, isheghọ ni ẹgbọ ni e zalo e ke mẹ ekẹ, ni eni e kpẹ ẹ mẹ ekẹ ni e zẹ alo.”

40 Ẹgbọ iFarisi eghuo ni e la akaghọ e suọ ingme ni ọ ngme, e mhila li, “Eri u wẹ khi ezalo anye li khi?”

41 IJesu ọọ wẹ, “Ini ezalo a khi lọ, aa kha mhọli umha-guekia, ama abi ẹẹ a ke rọ ye khi a mẹ ekẹ na, onana o rọkhasẹ khi ena olamhẹ a khi.”

10

Okhẹ oyi ọrisumhafia

1 IJesu ọọ, “Abi o li mhi li gue ọli ẹ ye ẹ, khi, ọgbọ ni ọa da rọte ode unuekpẹ lo ogba ni a ri isumha shi, ni ọ rọte oboese nga fiala lo ne oghiatọ ali oni ọ li iko ọ khi.

2 Ọgbọ ni ọ rọte ode unuekpẹ lo, lọli ọ khi ọrisumhafia oyi isumha.

3 Eri oni ọọ khẹ ekhẹ ode unuekpẹ ọ khueghie ode-a na li, eni isumha ẹ suọ uruli oyọli ini ọ lu isumha eyọli eva abi ọ ri eva na wẹ, ọ rẹ wẹ kia lase.

4 Ọ kha da rẹ wẹwẹ nya fiẹ lase ne, eri ọọ ralo na wẹ, eni isumha ẹẹ deba li, itobọ khi e lẹsẹ uruli oyọli.

5 Ẹ a ya deba ọgboese, eri ẹ ri ochoghọ mẹ ọli ya ke na, itobọ khi ẹa lẹsẹ uruli oyọli.”

6 Eri iJesu ọ zẹ okhẹ ona rọ nu wẹ ngme, ama ẹa lẹsẹ emini ọ ri ọli ngme.

IJesu ni ọ khi ọrisumhafia ọnete

7 Ighọ iJesu ọ gbo lẹ, “Egbegbi-ingme mhi gue ẹ ye ẹ, mhẹmhẹ mhi khi ode unuekpẹ ni isumha e rọte ẹ lo, ni e gbo te ẹ dọsẹ fiẹ.

8 Ẹgbọ ni e kpẹ bhale khẹ mhẹ, ighiatọ ali eni ẹ li iko e khi, ama eni isumha ẹa ri esọ shi wẹ ọ.

9 Mhẹmhẹ mhi khi ode unuekpẹ, ọnini ọ da rọte mhẹmhẹ egbe ne, a ya mie ọli pfuse, ọ ya fiẹ, ọ lo le, ọ mẹ emhi le.

10 Eri oghiatọ ọ lẹsẹ bhale ya do, ọ gbe-a, ọ pfuse-a tse, ama mhi she bhale ni a mhọli agbọ, ni a mhọli ọli gba pfo.

11 “Mhẹmhẹ mhi khi ọrisumhafia ọnete. Eri ọrisumhafia ọnete ọ ri agbọ oyọli shi eke ni eni isumha eyọli.

12 Oni a mie shi akanya irisumhafia ọa khi lọli ọ mhọli eni isumha, ini ọ mẹ khi akpogene ọọ bhale, ọ na tsua isumha kua, ọni akpogene ọ tsua rughu eni isumha, ọ vese wẹ kua.

13 Oni a mie shi oni akanya irisumhafia ọ na vu, itobọ khi eni isumha ẹa khi eyọli, ali khi ẹa mu ọli egbe.

14 “Mhẹmhẹ mhi khi ọrisumhafia ọnete, mhi lẹsẹ isumha eyemhẹ, eni isumha e lẹsẹ.

15 Abi Ita ọ li lẹsẹ mhẹ, ighọ mhẹmhẹ mhi lẹsẹ ọli, ighọ mhi rọ ri agbọ oyemhẹ shi eke na eni isumha.*

16 Isumha elese e laọ ni ẹa la elemhi ogba oyi isumha ona memena. Mhi mema fiẹ ya wolọ wẹ ma ọ. E ya suọ uruli oyemhẹ. E ya kugbe khi ọghuo, e mhọli ọrisumhafia ọghuo.

17 Ita ọ nono ingme oyemhẹ, itobọ khi mhi lama ri agbọ oyemhẹ shi eke, ni a rọ bhale ya ẹ khi mhi ya gbo mẹ ọli rue.

18 Aa mẹ ọgbọkhoghuo ni ọ ya dobe mie mhẹ agbọ oyemhẹ. Mhẹmhẹ ọghuo mhi rọ

* 10:15 Li zẹ iMat 11:27; iLuk 10:22

li shi eke. Mhi mholi afu ni mhi ro o ze oli obo, mhi gbo dobe ya rue oli ini o ghole mhe. Omhese ona Itamhe o gueye mhe mhi riye.”

¹⁹ Eni ingmemhi enana e gbo pfi umhama lama shi egbe o na egbo iJu.

²⁰ Ebubu egbo e lie, “Ayemhe okphaghiye o la li egbe, ujili oo kpha li. Elo e ze khi a ri eso o shi oli o?”

²¹ Ama egbo elese, ee oli, “Ingmemhi enana ea dobe ya rote unu oyi ogbo ni o mholi ayemhe okphaghiye lasele! Ayemhe okphaghiye o dobe ya khueghie ozalo alo a?”

²² Oni egheghe o khi egheghe oruame ni a ro li ukpe ni a ro yelele abi a li ri Owa oyi Eshinegba riye nga Eshinegba obo. Egheghe ulili lo.

²³ IJesu o la atukpapfe oyi Owa oyi Eshinegba kia, ashini a lu arakpha oyi iSolomoni.

²⁴ Ebubu egbo iJu e le gase oli, e mhila li, “Ele u ri anye ya shi alo ebili ramhi? Khueghie igesikia ni o la o-a khasa anye ini ye ye u khi iKirisiti!”

²⁵ IJesu oo we, “Mhi she kpe gueye e, ama aa lama mie mhe suo. Ikanya onyaloa ni mhi ri itoto oyi Ita a gbe, wewe e pfi otsela na mhe.

²⁶ Ama aa lama miesuo, itobo khi aa la elemhi isumha eyemhe.

²⁷ Isumha eyemhe ee suo uruli oyemhe, mhi lese we, ee deba mhe.

²⁸ Mhi ri agbo na agbo agbo na we, ea tigbe ya pfua. Aa me oni o ya dobe mie mhe ewe obo.

²⁹ Itamhe ni o ri eni isumha nga mhe obo, o fu dose ogbokpa. Aa me oni o dobe ya mie Ita ewe obo.

³⁰ Mhemhe ali Itamhe oghuo anye khi.”

³¹ Eni egbo iJu e gbo sano eche eke e tono oli.

³² IJesu oo we, “Mhi she gbe ikanya ebubu ukpeloe oye e, ni o khia khi Itamhe o ri itoto na mhe ni mhi ro gbe we, onoghua a tono mhe eche e shi o?”

³³ Eni egbo iJu ee oli, “Oa khi itobo ikanya enete e ze ni anye ro a tono e eche, ama, itobo khi u pfi unu-a! Se ye ye ogbo afue afue u li e ke lie khi Eshinegba u khi?”†

³⁴ IJesu oo we, “A she kpe keke oli shi ebe Ishi eyi iMosisi khi Eshinegba oo lie khi, ishinegba ee a khi.‡

³⁵ Anye she kpe lese khi emini ebe onopfuase o ngme khi igesikia o khi agbo agbo, khi egbo ni a she kpe gue ingme oyi Eshinegba ye, Eshinegba o lu ishinegba.

³⁶ Ita o she ze mhe oda kee neni o ghie mhe bhale agbo, ini mhi ngme ghoo khi Omi Eshinegba mhi khi, se a ke li a lie khi mhi a pfi unu-a?

³⁷ A khi mie mhe suo, ini mhi aa ya riye emini Itamhe o riye.

³⁸ Ama ini mhia riye we, ini aa ro tseku mie mhe suo, a mie ikanya onyaloa ni mhia gbe suo, ni a ro lese khi Ita o la elemhi oyemhe, mhemhe mhi li la elemhi oyi Ita.”

³⁹ Igho e ke gbo li dua ni wewe e mu iJesu, ama o pfue we, oa ze we mu.

⁴⁰ IJesu o da oke iJodani je ukiekie ashini iJoni o ke la batazi egbo. Igho o bie ya la akaghoo.§

⁴¹ Ebubu egbo e bhale akaghoo deba li. Ee, “Ijoni oa gbe ikanya onyaloa okhoghoo, ama ingmemhi ni ijoni o ngme shi ingme eyi iJesu, e bhale ya tse nya.”

⁴² Ebubu egbo ni e la akaghoo e mie iJesu suo.

11

Eghuli oyi iLazarosi

¹ Omose oghoo ni a lu iLazarosi ni o la eoli iBetani, Oo ghua. IBetani iMeli ali inyoghoo oli ni okpotso ni a lu iMata e la.*

² IMeli ona o ke ku ituale ni o pfi ku Onomhue awe, ni o gbo ri itsu ni e la li ukhomhi shishi o ewe-a. Loli o khi inyoghoo iLazarosi ni o yeshi i ghua.†

³ Inyoghoo oli eni ikpotso e ghie usomhi ghi iJesu, e oli, “Onomhue, omole e oo ghua.”

⁴ Abi iJesu o ro suo ona, oo li, “Ughuamhi ona, oa ya gbe oli, ama, eri a me onana ni a me asha khi ufumhi na Eshinegba ali Omi Eshinegba.”

⁵ IJesu oo nono ingme oyi iMata ali iMeli ali iLazarosi.

⁶ Abi o ro tseku suo khi iLazarosi o ghua, o kie la ashini o la ramhi ogbele eva.

† 10:33 Li ze iLev 24.16 ‡ 10:34 Li ze iWolo 82.6 § 10:40 Li ze iJon 1.28 * 11:1 Li ze iLuk 10.38-39 † 11:2 Li ze iJon 12.3

⁷ Igho o gueye eniye odukhokho eyoli, oo we, "A ze ni awa mu egbe pfi je obini eke iJudia."

⁸ Eniye odukhokho eyoli e o li, "Osese, ode o a nu e ne ni egbo iJu e ro o nono ni wewe tono e eche. Oobo wa nono ni u gbo nyene egbe je?"

⁹ Ijesu oo we, "Oa khi te ele uzogbe ramhi ele ogbomhi awa ro o me eke? Oni oo kia ini ogbe o la o, oa ya khi owe, itobo khi akpa oyi agbo ona o ro o me eke."

¹⁰ Ama ini o ri alo ebili e kia, o ya khi owe, itobo khi oa mholi akpa ni o ro o me eke."

¹¹ Abi o ke ro ngme onana se, o gueye we, oo we, "ILazarosi omole awa o she lese, ama mhia le ni mhi ya guise oli le."

¹² Eniye odukhokho eyoli e o li, "Abi o ro da lese-a egho, o ya ze."

¹³ Eri Ijesu o ro li lie khi iLazarosi o she ghua, ama e dabi khi egbegbi olese o ngme.

¹⁴ Igho ijesu o guele gboo khi iLazarosi o she ghua-a.

¹⁵ Ama itobo oye e, egbe e mu mhe shi o khi mhi aa nu oli la akaghoo ni o ro ghu-a, ni a ro mie mhe suo. A ze ni awa le deba li.

¹⁶ ITomosi ni a gbo li e lu iDidimosi, oo eniye odukhokho enekpole, "A ze ni awa li deba Osese je oobo ni awa nu oli ghu-a."

¹⁷ Eghenge ni ijesu o ke ro ramhi agho, o bhale ya e khi o she ramhi ele ene abi a te ri iLazarosi to.

¹⁸ Rote iBetani je iJerusalemu oa ramhi imali eva.

¹⁹ Igho ebubu egbo iJu e she kpe bhale iBetani ya tse iMeli ali iMata e mu opfu shi inyoghoo we ni o ghu-a.

²⁰ Abi iMata o ro suo khi ijesu o bhale, o fi lase ya lona li ode, ama iMeli o la elemhi owa.

²¹ IMata oo ijesu, "Onomhue, ini u la akana lo, inyoghoo-mhe oa kha ghu."

²² Ama mhi lese khi memena khi Eshinegba o ya ri emiemini u wa mhila li ne."

²³ Ijesu oo li, "Inyoghoo e, o gbo ya guale bhale agbo."

²⁴ IMata o li, "Mhi lese khi o ya te eghuli guale ogbele iguale ni o khi ogbele ni o kpukhokho."

²⁵ Ijesu oo oli, "Mhemhe mhi rote eghuli ya guise eni e ghu-a le, ni mhi ri agbo ya na

we, oni o da mie mhe suo o ya mholi agbo, ini o tseku ghu-a.

²⁶ Oni o la agbo ni o da mie mhe suo, oa tigbe ya ghu-a. U fe mie ona suo?"

²⁷ Oo li, "I Onomhue! Mhi miesuo khi yeye u khi iKirisiti, Omi Eshinegba ni o ya bhale eke agbo ona."

²⁸ Abi iMata o ro ngme ghoo se o le ya ri ofe gueye iMeli, oo, "Osese o she bhale, o nono e."

²⁹ Abi iMeli o ro suo ona o ti vule, o nyanya fi lase je ashini ijesu o la.

³⁰ Ijesu oa kie ramhi oni oli ni o de je ne, ama o kie la ashini o kia ramhi ni iMata o ro lona li ode.

³¹ Egbo iJu ni e la elemhi owa yese oli, e vule deba li je olase abi e ro me khi o ti vule je olase. E dabi khi eri o je obini uji ya vie.

³² Abi iMeli o ro ramhi ashini ijesu o la ni o me oli, o de ya wugha li odalo, oo li, "Onomhue, ini u la akana lo, inyoghoo-mhe oa kha ghu!"

³³ Abi ijesu o me khi loli ali egbo iJu ni e kphase oli khi ee vie, o ro obo ti ijesu udu, egbe e guoghoo oli a.

³⁴ Ijesu o mhila we, oo, "Ashi a ro li to?" E o li, "Onomhue bhale ya ghe oli."

³⁵ Ijesu o vie.

³⁶ Egbo iJu ni e la agho, ee, "A ghe abi oli nono ingme oyi oli khe."

³⁷ Ama eghoo o e lie, "Loli ni o khueghie ozalo alo-a oo kha dobe tsumhi iLazarosi ini o khi ghua?"

Ijesu o guise iLazarosi gbo bhale agbo

³⁸ O gbo ri obo ti ijesu udu. O kia je obini uji ni o khi irui, ni a gheghele eche zuse unu.

³⁹ Ijesu oo, "A gheghele oni eche unu oni uji-a."

IMata inyoghoo oni omose ni o ghu-a oo, "Onomhue, o she ya ke we! Amo o li ele onuzi-ene abi a te ro li to!"

⁴⁰ Ijesu o li, "Mhi a kpe gueye khi u ya me ufumhi oyi Eshinegba ini u miesuo?"

⁴¹ Igho e gheghele oni eche unu uji lase. Ijesu o yase alo idane, o li, "Mhi kphemhi ne Ita, khi u suo mhe."

⁴² Mhi lese khi u ma suo oyemhe, itobo oyi egbo ena mhi ro o ngme ona ni e miesuo khi yeye u ghie mhe."

⁴³ Abi ọ rọ ngme ona se, ọ lu ọli leghe, “ILazarọsi e! Fiẹ lasele!”

⁴⁴ Oni ọmọse ni ọ ghu-a ọ fiẹ lasele, a ri ide olimhi gẹnọ li abọ ali awẹ, ghe eni a rọ ku ọli alo. IJesu ọọ wẹ, “A taghiẹ ọli a ni a zẹ ọli vu.”

*Ugbamhi abi a li ya gbe iJesu-a
(iMat 26.1-5; iMak 14.1-2; iLuk 22.1-2)*

⁴⁵ Ebubu ẹgbọ iJu ni e bhale ya tṣẹ iMeli ọ mu opfu e mẹ emini iJesu ọ riẹlẹ, e mie ọli suọ.

⁴⁶ Ama eghuo elemhi wẹ e vu ya gueyẹ ẹgbọ iFarisi emini iJesu ọ riẹlẹ.

⁴⁷ Ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali iFarisi e ya lu eni ẹ mhẹṣẹ ni a lu iSaẹdiri ya nu wẹ mhọli ilegba.

E mhila egbewẹ, “Elọ awa li ena? Aa mẹ ikanya ọnyaloa ni ọmọse onana ọ gbe?”

⁴⁸ Ini awa lina zẹ ọli obọ, ọgbọkpa ọ ya mie ọli suọ. Ẹgbọ iRomu e ya shashe Owa oyi Ẹshinegba oyawa-a.”

⁴⁹ Ọmọse ọghuo elemhi wẹ ni a lu iKefasi, ni ọ ralo ugamhi oni ukpe oghọ, ọọ li, “Aa lẹṣẹ ingme!”

⁵⁰ A lẹṣẹ khi ọgbọ ọtuoghuo ọ kha ghu-a na ẹgbọ kpa, khi o ti dọṣẹ ni ẹgbọ nya e pfua?”

⁵¹ Ọa khi ibe eyọli ọ rọ sa ngme oni ungmehi ona, ama ungmehi angme-shi-ekẹ ni o ya tṣẹ ogbe na akọ, khi iJesu ọ ya ghu-a na ẹgbọ iJu o khi ni ọ ngme, itobọ khi lọli ọ ralo ugamhi oni ukpe.

⁵² Ọa khi oyi iJu tṣẹ, ama ni ọ sanọ ẹgbọ eyi Ẹshinegba ni e kia miatṣẹ ku agbọ nya gbili rẹ wẹ khili oghuo.

⁵³ Rọte ẹlẹ ghọ vu, ẹgbọ iJu e te gba ugbamhi abi wẹwẹ e li ya gbe iJesu a.

⁵⁴ Itobọ ighọ, iJesu ọa ke kia lase gboo iteva oyi ẹgbọ iJu. Ọ ri ochoghọ vu je ẹoli ni a lu Efuremu, ni o ti mama ọdagbe ifufu. Aghọ lọli ali eniyẹ odukhokho eyọli e ke ga la.

⁵⁵ Abi ẹghẹghẹ ukpe iPasova oyi ẹgbọ iJu o rọ ti i bhale, ebubu ẹgbọ e te ẹoli ọdọda je iJerusalemu ya ri egbe wẹ khi eni e pfuaṣẹ, abi ushi oyẹwẹ ọọ e ke li neni oni ukpe o ramhi.

⁵⁶ Ee nono iJesu. Abi e rọ la elemhi Owa oyi Ẹshinegba, e mhila egbewẹ, e liẹ, “A li

sa khi ọ ya bhale? Otṣẹ ọa ya bhale shi oni ukpe ona.”

⁵⁷ Ama ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali iFarisi e she kpẹ mhẹṣẹ na eni ẹgbọ, ọni ọ da lẹṣẹ obini iJesu ọ la, ọni ọgbọ ọ guele ni wẹwẹ e mẹ asha mu ọli.

12

*IMeli ọ la obini iBẹtani ku ituale ku iJesu
(iMat 26.6-13; iMak 14.1-9)*

¹ Abi o rọ kpọ ogbeṣe esesa oni ukpe iPasova le, iJesu ọ nyenẹ egbe bhale obini iBẹtani, obini iLazarọsi ni iJesu ọ rọte eghuli guise le ọ la.

² E nye akhe na iJesu, iMata ọ kphanọ eni eminale ghi wẹ. ILazarọsi ọ li nu wẹ shito shi ilele oyi eni ekhe.

³ Ighọ iMeli ọ rue egbegbi akanama ituale ni ọ pfie ni o lolo ghalẹ. Ọ ku ọli shi iJesu awẹ, ọ ri itsu ni e la li ukhomhi shishi ọ awẹ a. Upfiemhi oyi oni ituale o kphela vọ oni elemhi owa nya.*

⁴ IJudas Isikaroti ni ọ khi ọtuoghuo eniyẹ odukhokho eyi iJesu, ni ọ rọte ikpukhokho ya ri iJesu dẹ, ọ mẹ emini iMeli ọ riẹlẹ, ọọ,

⁵ “Elọ o zẹ ni aa rọ ri oni ituale dẹ ni a kemhi eni ikpaghọ na eni ẹa mhue? Oni ituale o ghalẹ ramhi ifata ukpe oyi ọgbọ ọghuo.”

⁶ Ọa khi itobọ khi ọ mhọli udu iamhẹ na eni ẹa mhue, ọ rọ ngme ungmehi ona. Ama itobọ khi oghiatọ ọ khi, ali khi lọli ọ tsua ikpaghọ ọ mhue na wẹ, ni ọ rọte muno epfia.

⁷ Ama iJesu ọọ li, “Zẹ ọli obọ riẹlẹ emini o la li udu, eri ọ mu mhẹ egbe ẹ khẹ irotọ oyemhẹ.

⁸ Ẹghẹghẹ kpa ẹgbọ ni ẹa mhue e rọ nu ẹ a la, ama mhẹmhẹ mhia nu ẹ ya la ana ẹghẹghẹ kpa.”†

⁹ Ebubu ẹgbọ iJu e suọ khi iJesu ọ la iBẹtani, ighọ e je oobọ. Ọa khi itobọ iJesu tṣẹ e rọ je oobọ, ama ni e ba mẹ iLazarọsi ni iJesu ọ te eghuli guise le.

¹⁰ Ighọ ighie eyi ekpodalo-ugamhi ee gba ugbamhi abi e li ya li gbe iLazarọsi a,

¹¹ itobọ khi ingme oyọli o zẹ khi ebubu ẹgbọ iJu e ku ma iJesu ọ, ni e rọ mie ọli suọ.

* 12:3 Li zẹ iLuk 7.37-38 † 12:8 Li zẹ iDẹut 15.11

Egbo e ri ufumhi na iJesu abi o rọ lo elemhi iJerusalemu

(iMat 21.1-11; iMak 11.1-11; iLuk 19.28-40)

¹² Ogbeakọlọ ebubu egbo ni e bhale shi oni ukpe iPasova e suọ khi iJesu ođ je iJerusalemu.

¹³ Igho e yanọ eyamhi mhue abọ fiẹ ya ẹẹ ọli. E kpe okeke gbii, e liẹ, “Tsumhi anye. Awa kueghie Eshinegba. Eshinegba o khivose na oni o ri eva oyi Eshinegba Onomhue e bhale! Eshinegba o ka khivose na oghie iZireni!”‡

¹⁴ IJesu o me ozele akphere. O nga li shito abi Ebe-no-pfuase o ngme ọli, ni oọ,

¹⁵ “Egbo iJerusalemu,
ulishi o khi mu e!

Oghie oye e oọ bhale ena,

o nga ozele akphere ẹẹ bhale.”§

¹⁶ Eniye odukhokho eyi iJesu ẹa kpe rọte eke lese obini eni ingme ena e je. Ama abi Eshinegba o rọte eghuli guise iJesu le ni o ri ufumhi na li, e rọ tigbe sato khi a kpe keke eni ingme eyọli ena shi Ebe-no-pfuase, ali khi e ke riẹle eni ingme ena deba li ghue.

¹⁷ Olele egbo ni e nu ọli la agho abi o rọ rọte uji lu iLazarosi lasese, ni o rọ rọte eghuli guise ọli le, e kie kia gueye egbo abi a li me oni ingme.

¹⁸ Itobo khi ebubu egbo e suọ khi iJesu o gbe akanya onyaloa ona e rọ ve lasese ya me ọli.

¹⁹ Igho egbo iFarisi e nu egbe we ngme ọli, e liẹ, “Awa aa mholi emini awa dobe ya li ona. Aa me khi egbo nya e ke e deba li!”

Ijesu o ngme ingme eghuli oyọli shi eke

²⁰ Egbo iGiriki e li la eni e je iJerusalemu ya ga eghẹghẹ oni ukpe iPasova.

²¹ E ya mhila iFilipu (ni o khi onge iBetisaida ni o la iGalili) e o li “Oga, anye e nono ni anye me iJesu, ni anye nu ọli ngme.”

²² iFilipu o vu ya gueye Aduru, wewe aava e ya gueye iJesu.

²³ IJesu oọ, “Oni eghẹghẹ o she ramhi ni a rọ ri ufumhi oniemi oyi Omi Ogbọ ya khasẹ.

²⁴ Abi o li mhi li gue ọli e ye e khi, ini aa li ri ukpamhi ado kọ eke ni o ghua, eri o kie ya li abi o kie kpe li. Ini a rọli kọ eke ni o rọ ze, o ghua, o fu, o ri imomhi ni e bu lasese.

²⁵ Onini o da nono ingme agbo oyọli dose ode ne, o ya de ọli obọ a, ama oni ọa da nono ingme agbo oyọli elemhi agbo ona ne, eri o kese o shi e khe agbo na agboagbo.*

²⁶ Oni o nono khi loli ya ga mhe, oọ mema ya ke deba mhe. Ashini mhi da la kpa, o li la akagho. Itamhe o mu ekpe na li.

²⁷ “Memena udu oyemhe ọa ke sheshe. Elo mhi ke ya ngme? ‘Eri mhi ke ya liẹ, Ita, khi ze ni eghẹghẹ ona o bhale deba mhe?’ Iiye, oni eghẹghẹ ni o ze ni mhi rọ bhale agbo na!

²⁸ Ita ri ufumhi ni o la eva oye khasẹ.”

Igho Eshinegba o rọte idane ngme lasese, oọ, “Mhi she kpe ri ufumhi ni o la eva oyemhe khasẹ egbo na agbo, mhi ya gbo ligho riẹle ọli.”

²⁹ Ebubu egbo ni e migha epfepfe agho e suọ khi uruli oyi Eshinegba o ngme. Egbo eghuo ẹẹ, “Akphala o de!” Egbo elesẹ ẹẹ, “Ageni o nu ọli ngme!”

³⁰ Ama iJesu oọ, “Ọa khi itobo oyemhe uruli oyi Eshinegba ogho o rọ ngme ungememhi ogho, ama itobo oye e lo.

³¹ Oni eghẹghẹ o she ramhi ni a rọ ri agbo e gue ezọ. Memena, a ya khu Okphaghiẹ oni o kpe e mhese shi agbo ona ukpekhomhi pfi.

³² A kha da yase mhe nga idane oora apfida ne, mhi ya ti ogbokpa bhale deba mhe.”

³³ Eri o ngme ona ni o rọ rọkhasẹ we uwali eghuli ni o ya ghu.

³⁴ Eni egbo ẹẹ ọli, “Ushi ni Eshinegba o rọ na iMosisi na awa o gue ọli ye anye khi agboagbo Omiepfuese o ya la o. Seẹ u ke li a liẹ khi a mema ya yase Omi Ogbọ nga idane? Oghuo o khi oni Omi Ogbọ ọna?”†

³⁵ IJesu oọ we, “Ákpá o ya la e iteva ukuku eghẹghẹ. A ke kia okiali abi oni ákpá o kie la e iteva memena, ini obili o khi ya bi e, itobo khi oni o la alo ebili ọa lese obini oọ je.

³⁶ A regbenga oni ákpá ni o ri ákpá na e abi o kie li la e iteva, ni a li khi egbo ni e ri

‡ 12:13 Li ze Iwolo 118.25,26 § 12:15 Li ze iZaka 9.9

† 12:34 Li ze Iwolo 110.4; Aza 9.7; Ezik 37.25; iDan 7.14

* 12:25 Li ze iMat 10.39; 16.25; iMak 8.35; iLuk 9.24; 17.33

imeke ẹ na ẹgbọ.” Abi iJesu ọ li ngme ona se, ọ lase wẹ iteva le, je ashini ẹa ke te e mẹ ọli.

Umha-miesuo oyi ẹgbọ ifu

³⁷ Abi iJesu ọ tseku gbe ikanya ọnyaloa ena ukpẹloe oyewẹ, ẹa kie lama mie ọli suo.

³⁸ Onana o ri emini Azaya ni ọ khi Ọmekẹguele ọ kpẹ ngme shi eke ya tse, ni ọọ, “Ọnọmhue, ọghuo ọ lama mie usomhi oyanye suo?

Ọghuo Ọnọmhue ọ mema khueghie ekpabọ eyọli-a khasẹ?”‡

³⁹ Onana o zẹ khi ẹa dobe miesuo, itobọ khi Azaya ọ gbo ngme ọli shi ashese khi,

⁴⁰ “Eshinegba ọ she tase wẹ alo a, ọ gbo zuse wẹ udu ini e khi mẹ eke ali ini udu oyewẹ e khi lese ingme. Ini e khi ya mu pfi, ni mhi mẹ asha rẹ wẹ ze.”§

⁴¹ Eri Azaya ọ ngme ona itobọ khi ọ she kpẹ mẹ ufumhi oyi iJesu, ọ gbo kpẹ ngme ingme oyọli.

⁴² Abi o tseku khia khi ebubu eni ẹẹ ralo eyi ẹgbọ ifu e mie iJesu suo ẹghẹghẹ ni a ngme ena, ẹa ngme ọli lasele, itobọ khi e na ulishi oyi iFarisi ini e khi khu ewẹ owa ugamhi ya lase.

⁴³ Irari khi e nono ikuẹghie ni o rọte obọ oyi ẹgbọ bhale dọse oni o rọte obọ oyi Eshinegba bhale.

Ungmemhi oyi iJesu a rọ ya ri ẹgbọ na agbo gue ẹzo

⁴⁴ IJesu ọ tsesẹ leghe guele, ọọ, “Oni ọ da mie mhe suo, ọa khi mhemhe tse ọ miesuo, ama oni ọ ghie mhe ọ li miesuo.

⁴⁵ Onini ọ da mhe mhe, ọ she li mhe oni ọ ghie mhe.

⁴⁶ Mhi she bhale agbo ya ri ákpá gẹ na ẹgbọ na agbo, ini eni e mie mhe suo ọkhọghuo ọ khi la alo ebili.

⁴⁷ Oni ọ suo ungmehi oyemhe ni ọa da rọ shi ọ, ọa khi mhemhe mhi ya pfa ẹzo mu ọli. Ọa khi eri mhi bhale ya ri ẹgbọ na agbo gue ẹzo, ama eri mhi bhale ya mie agbo pfuese.

⁴⁸ Oni ọọ pfa ẹzo mu oni ọ da kie mhe ali ungmehi oyemhe, ọ la agho. Eni ingmemhi ni mhia ngme e ya pfa ẹzo mu ọli ogbẹle ni o kpukhokho.

⁴⁹ Itobọ khi ọa khi ungmehi ọotsobo oyemhe mhia ngme, ama ungmehi ni Ita ni ọ ghie ọ mhesẹ na mhe mhi ngme mhia ngme.”

⁵⁰ Mhi lese khi oni ushi oyi Eshinegba, ọ ri agbo na agboagbo ọ na ọgbọ. Irarigho, eri mhi ẹ ngme emini Ita ọ gueye mhe mhi ngme.

13

Ijesu ọ kpe eniye odukhokho eyọli awe-a

¹ Abi o rọ kpọ ẹleghuo ukpe iPasova le, iJesu ọ lese khi oni ẹghẹghẹ o she ramhi ni ọ rọ ya te agbo lasele je oyi Ita. Ọ ma kie kpẹ nono ingme oyi ẹgbọ eyọli ni e la agbo, ọ rọli khasẹ wẹ khi eri lọli nono ingme oyewẹ pfo.

² IJesu ali eniye odukhokho eyọli e la ashini e la le eminale ẹle ogbomhi. Okphaghie ọ she rọli shi udu oyi iJudasi omi iSamọ Isikaroti ọ ka rọ iJesu de.

³ IJesu ọ lese khi Ita ọ she rọ ekpabọ nga luẹ obọ, ọ lese khi obọ oyi Eshinegba lọli kpẹ te bhale, ali khi obọ oyọli lọli gbo nyene egbe ya je.

⁴ Igho iJesu ọ rọte ashini ọ shito ti vule, ikhi ashini e la le eminale, ọ gueghie awulu ni ọ sọ kpada, ọ ri ode ni a rọ ọ muno amẹ egbe-a mu oku.

⁵ Igho ọ ku amẹ shi atalabi, ọ kpe eniye odukhokho eyọli awe-a. Ọ rue ode ni a rọ ọ muno amẹ egbe a ni ọ rọ mu oku shishi wẹ amẹ awe-a.

⁶ Abi ọ rọ kpe ramhi iSamọ iPita ọ, iPita ọọ, “Kie! Ọnọmhue yeyẹ u kha ke kpe mhe awe a?”

⁷ IJesu ọọ li, “Wa lese emini mhia riẹle memena, ama u ya lese okhese.”

⁸ ISamọ iPita ọọ, “Ọnọmhue, atsobo ogho! Wa ya tigbe kpe mhe awe-a.”

Ijesu ọọ, “Ini mhia kpe ẹ awe-a, wa aa ke khi oyemhe.”

⁹ ISamọ iPita ọọ, “O kha khi igho, Ọnọmhue, ọa khi awe tse u ke lese ya kpe mhe-a! Ama kpe mhe abọ ali ukhomhi-a ma ọ.”

¹⁰ IJesu ọọ li, “Ogbọ ni ọ da khue se, ọ she pfuase, ọa khi oni ọ ke gbo ya khue-a, ama awe ọ ke lese ẹ yeghe-a. Eẹ nya a she pfuase, se ni ọtuoghwo elemhi ẹ.”

11 Irari khi iJesu o she kpe lese oni o ya ro oli de, loli o ze ni o ro lie, “Ee nya a she pfuase, se ni otuoghuo elemhi e.”

12 Abi iJesu o ro kpe we awe a se, o ri ele awulu ni o kpe gueghie ro so, o ya shito ashini o kpe te vule. Oo mhila we, “A li lese akanya ni mhi gbe na e lena?”

13 “A lu mhe ‘Osese’ ali ‘Onomhue.’ A ga gue ngme, itobo khi emini mhi khi ghọ.”

14 Memena ni mhemhe ni mhi khi Onomhue ali Osese oyee mhi she kpe e awe-a, ee a li ke kpe egbe e awe-a.

15 Mhi she ri irokhokho khase e, ni a li ke ri ele emini mhi ri ele na e.*

16 Egbegbi ingme mhi gueye e, khi oni o ga ogbo, oa ya fu dose oni oo ga, oni a aghiusomhi oa ya fu dose oni o ghie oli usomhi.†

17 Abi a ro lese eni ingme ena egho, a ya khivose na e, ini a ro li gba akanya.

*Ijesu o guele shi eke khi a ya re lue de
(iMat 26.20-25; iMak 14.17-21; iLuk 22.21-23)*

18 “Aa khi ee nya mhi nu e ngme. Mhi lese abi ingeli eyi eni mhi ze e li. Ama, emini Ebe-no-pfuase o ngme, o mema bhale ya tse, ikhi oni oo, ‘Ogbo ni o nu mhe e le eminale o ya nyene egbe mu okholi vule shi mhe o.’‡

19 “Eri mhia gue ona ye e shi eke neni a ligho me oli, ishegho ini a ligho me ghọ, a ya miesuo khi ‘Mhemhe mhi khi oni mhi khi.’

20 Abi o li mhi li gue oli e ye e, khi oni o da kpe abo mie aghiusomhi ni mhi ghie, mhemhe o li mie, oni o da mie mhe, oni o ghie mhe o li mie.”§

21 Abi iJesu o ro ngme ona se, udu oa ke sheshe oli, o guele gboo, oo, “Egbegbi ingme mhi gueye e, khi otuoghuo elemhi e, o ya remhe de.”

22 Eniye odukhokho eyoli e bino egbe alo gase, o lolo sha we abo oni iJesu o ngme.

23 Oghuo omọ odukhokho ni iJesu o mema nono ingme oyoli, o shito mama iJesu.

24 ISamọ iPita o ro ikpialo nu oni omọ odukhokho ngme, oo li, “Mhila iJesu, oghuo oni ogbo o fe khi elemhi awa.”

25 Igho oni omọ odukhokho ni o shito mama iJesu o mhila li, oo, “Onomhue, oghuo oni ogbo o khi elemhi anye?”

26 Ijesu o so li o, oo, “Oni mhi ya ri ibuledi ona somhi utasa oni awa te e le emhi enana na ne, loli lo.” Igho o so oni ibuledi elemhi utasa, o ro na iJudasi omi iSamọ Isikaroti.

27 Abi iJudasi o lese mie oni ibuledi se, Okphaghie o lo oli udu. Ijesu o gueye oli, “Nyanya ya ri ele emini wa nono ni u ri ele.”

28 Ogbokhoghuo abi e ga li shito o le eminale, oa la ni o lese emini o ze ni iJesu o ro ngme oli ghọ.

29 Aborokhia khi iJudasi o tsua ikpagho o mhue na we, eghuo e dabi khi eri iJesu o gueye oli o ka de emini e ro o li ukpe iPasova. Elese e dabi khi otse eri oo o ka somhi eni ea mhue opfa.

30 Abi iJudasi o mie oni ibuledi se. O fie lase aghoaghọ. Eliyose o she ramhi.

Ijesu o ri ushi onogbo na we

31 Abi iJudasi o ro vu se, iJesu oo, “Eena egbo e ya me ufumhi oyi mhemhe Omi Ogbo, e ya te idiegbe oyi Omi Ogbo me ufumhi oyi Eshinegba.

32 Ini egbo e rote idiegbe oyi Omi Ogbo me ufumhi oyi Eshinegba, eghenge agho Eshinegba lolighuo o ya nyanya ri ufumhi oyi Omi Ogbo khase egbo.

33 “Eniye eyemhe, mhia ke nu e ya la akana tese. A ya nono mhe, aa ke me mhe. Mhi gue ona ye e memena, abi mhi kpe li gueye eni ee mhesse eyi egbo iJu, ni mhi e, Aa dobe ya ramhi obini mhi-a je.”*

34 “Memena mhi ro ushi onogbo na e: A nono ingme oyi egbe e. Abi mhi li nono ingme oyee e, a mema li ya nono ingme oyi egbe e.†

35 A kha da mholi inono na egbe e ne, egbo kpa e ya lese khi eniye odukhokho eyemhe a khi.”

Ijesu o ngme o shi eke khi iPita o ya kie lue

(iMat 26.31-35; iMak 14.27-31; iLuk 22.31-34)

36 ISamọ iPita o mhila li, oo, “Onomhue, obo wa le?”

* 13:15 Li ze iLuk 22.27 † 13:16 Li ze iMat 10.24; iLuk 6.40; iJon 15.20 ‡ 13:18 Li ze Iwolo 41.9 § 13:20 Li ze iMat 10.40; iMak 9.37; iLuk 9.48; 10.16 * 13:33 Li ze iJon 7.34 † 13:34 Li ze iJon 15.12,17; 1 iJon 3.23; 2 iJon 5

Ijesu o o li, “Waa ya dobe deba mhe je obini mhia je, ama u ya deba mhe okhese.”

³⁷ IPita o mhila li, oo “Elo e ze ni mhi aa ro dobe ya deba e? Mhi mu egbe ni agbo oyemhe o li opfu-a!”

³⁸ Ijesu o ke gbo so li o, “U ga mema mu egbe agbo oye o ro lie opfu-a na mhe? Mhi gueye khi, neni okpa o gbieghe, u ya lie khi u waa lese mhe ramhi itese!”

14

Ijesu khi ode ni a te e bhale deba Eshinegba

¹ Ijesu o gueye eniye odukhokho eyoli, oo we, “Aa khi ze ni udu o yese e-a, a mie Eshinegba suo, a gbo li mie mhe suo.

² Elemhi owa ni a la e kpoku shi apfe oyi Itamhe. Ini o a khi igho lo, mhi kha gueye e. Mhia ya vu ni mhi ya mu egbe asha shi eke khe e.

³ Mhi kha vu ya mu egbe shi eke khe e se, mhi ya gbo nyene egbe bhale ya wolo e ma egbe vu, ishegho ashini mhi ya la, ni a li nu mhe la akagho.

⁴ A lese ode ni a te e je ashini mhia je.”

⁵ ITomosi oo li, “Onomhue, anye ea lese obini u wa je. Se e anye li ya lese ode je obini u wa je?”

⁶ Ijesu oo li, “Mhemhe mhi khi ode ni a te e je obini oyi Eshinegba. Mhemhe mhi ri igesikia ni o la Eshinegba a khase. Mhemhe mhi ri agbo o na ogbo. Ogbo khoghwo o a me asha ya je obini oyi Ita ini o a li rote obo oyemhe.

⁷ Eri a kha lese mhe lo, a kha li lese oni Ita. Ro te memena vu, a she lese oli, a gbo me oli.”

⁸ IFilipu oo, “Onomhue, ri oni Ita khase anye, emini anye lese nono gho.”

⁹ Ijesu o soli o, o, “IFilipu, mhi she nu e la tese, waa kie lese oni mhi khi? Oni o da me mhe, o she me oni Ita. Se e u kiele e lie ‘Ri oni Ita khase anye?’

¹⁰ Filipu, waa miesuo khi mhi la elemhi oyi Ita, ali khi Ita o la elemhi oyemhe? Ingmemhi ni mhi gueye e nya ea khi eyemhe. Ita ni o la mhe elemhi o ga gbe ikanya ena nya.

¹¹ A mie emini mhi ngme suo ini mhie khi mhi la elemhi oyi Ita ali khi Ita o li la elemhi oyemhe. Ini aa mie emini mhi ngme

suo, a ri itobo ikanya onyaloa ni mhia gbe miesuo.

¹² Egbegbi-ingme mhi gue e ye e, oni o da mie mhe suo, o ya gbe ikanya enabi mhia gbe. O ya gbe ikanya eni e fu dose eni abi mhia gbe, itobo khi mhia je oyi Ita.

¹³ Emini a ro eva oyemhe mhila nya mhi ya rie e o, egheghe agho ni omo ri ufumhi oyi Ita khase gbo.

¹⁴ Emini a ro eva oyemhe mhila nya, mhi ya rie e na e.

Ijesu o shobo khi loli ya ghi Ayemhe-nopfuase bhale agbo

¹⁵ “A kha nono ingme oyemhe, a ya ri omhese oyemhe gba akanya.

¹⁶ Egheghe agho, mhi ya lema Ita, o ri Okpaghiobo olese na e, ni o ya nu e la agbo agbo.

¹⁷ Loli o khi Ayemhe ni o ri igesikia ni o la Eshinegba a khase agbo. Egbo na agbo ea dobe mie oli itobo khi ea me oli wekhi eri e lese oli. Ama, ee ena a lese oli, itobo khi o nu e la, o la elemhi oye e.

¹⁸ “Mhia ya ze e obo shi eke abi omi-olimhi, mhi ya gbo nyene egbe bhale deba e.

¹⁹ O kha den e, egbo na agbo ea ke e me mhe, ama ee ena, a ya me mhe. Itobo khi mhi ya gbo la agbo, a ya li la agbo.

²⁰ Ini ogbe ni elegeho o ramhi, a ya lese khi mhi la elemhi oyi Itamhe, khi ee a la elemhi oyemhe, abi mhi li la elemhi oye e.

²¹ “Oni o mie ishi eyemhe ni o ri ewe gbe akanya, o nono ingme oyemhe. Itamhe o ya nono ingme oyi oni o da nono ingme oyemhe, mhi ya li nono ingme oyi oni ogbo, mhi ri egbe mhe khase oli.”

²² Ijudasi (o a khi oni a lu Isikaroti) oo, “Onomhue, elo o ze khi u fe ya ri egbe e khase anye tse, ni u wa ro ya ri egbe e khase agbo kpa?”

²³ Ijesu o so li o, oo, “Oni o da nono ingme oyemhe, o ya ri osese oyemhe gbe akanya. Itamhe o ya nono ingme oyi oli, mhemhe ali Itamhe, anye bhale ya nu oli la.

²⁴ Oni o a da nono ingme oyemhe, o a ro osese oyemhe ya gbe akanya. Eni osese ni mhia sese e, ea khi eye mhe, ama obo oyi Itamhe ni o ghie mhe e te bhale.

25 “Mhi she gue ena ye ẹ, abi mhi kie li nu ẹ la.

26 Ama oni, Ayemhe-nọ-pfuase ikhi Okpaghiobo, ni Ita o ya ro eva oyemhe ro ghi ẹ, o ya sese ẹ emhikpa. O ya gbo re ẹ yelege emhikpa ni mhi gueye ẹ.

27 Mhi ze ẹ obo shi agbo ona shi opfomhe, mhi ri opfomhe oyemhe na ẹ. Oa khi oni abi egbo na agbo e ro o na ogbo mhi ro na ẹ. A khi ze udu yese ea, ali a khi ze ni ulishi o mu ẹ.

28 “A suo abi mhi ro gueye ẹ khi mhi ya rote iteva oye ẹ vu, khi mhi ya gbo bhale deba ẹ. Ini a nono ingme oyemhe lo, a kha ke ghele khi mhia je oyi Itamhe, irari khi loli o fu dose mhe.

29 Mhi she gue ingme ena ye ẹ shi eke neni a me we, ishegho ini a da kie ligho me we, a mie mhe suo.

30 Mhia ke nu ẹ ngme tese, itobo khi okphaghi ẹ ni o kpe mheshe shi agbo ona, oo bhale. Oa mholi ekpabo shi agbo oyemhe,

31 ama egbo na agbo e mema ya lese khi mhi ma nono ingme oyi Ita, ali khi emini Itamhe o mheshe na mhe mhi riege, mhia riege tee.

“A bhale ni awa vu ana le.

15

Ijesu o khi egbegbi oora upfonu

1 “Mhemhe mhi li abi oni upfonu ni o mo umomhi onete, Itamhe o riege ẹ shi o.

2 Loli oo kanu uguabo oyemhe ni oa ya mo umomhi a. Oo riege uguabo oyemhe ni oo mo umomhi, ni o gbo mo imomhi eni e bu.

3 Ungmemhi ni mhi she nu ẹ ngme o she riege ẹ ti ni a ro dobe mo imomhi enete. 4 A toma mhe idiegbe, mhemhe mhi ya toma ẹ idiegbe. Uguabo oora okhoghuo oa dobe ya mo umomhi ootsobo oyoli, o mema ya to ma idiegbe oora. U ke neta khi eri a dobe ya riege eminete ini aa toma mhe egbe.

5 “Mhemhe mhi khi oora upfonu, ee a li abi iguabo. Ini u toma mhe egbe ni mhi ro li toma ẹ egbe, u ya mo imomhi eni e bu. Ini a ro obo rue mhe o le, aa dobe ya riege emhikhoghuo onete.

6 Ini u waa da toma mhe egbe ne, eri a ya khi ẹ pfia. Eri u ya li abi iguabo ekhakha ni, a ti ẹ ma ri erali tose-a.

7 Ini u toma mhe egbe, ni ingmemhi eyemhe e ro la elemhi oye, emiemini o ghole ẹ kpa wa mhila, a ri oli ne.

8 Eminete ni a riege o ri ufumhi ghi Itamhe. Ona o rohashe khi eniye odukhokho eyemhe a khi.

9 “Abi Ita o nono ingme oyemhe, igho mhi li nono ingme oye ẹ. A la elemhi inono oyemhe.

10 Ini a ro ishi eyemhe gbe akanya, a ya la inono oyemhe, abi mhi li ri ishi eyi Itamhe gbe akanya ni mhi li la inono oyoli.

11 Eri mhi gue ona ye ẹ ni ogele oyemhe o vo ẹ udu, ni oni ogele oye ẹ o gba pfo.

12 Ushi ni mhi ro na ẹ khi, a nono ingme oyi egbe ẹ, abi mhi nono ẹ.*

13 Aa me inono olese ni o fu dose oni ogbo o ro ghu-a na emole oli.

14 Emole mhe a khi ini a da ri ishi eyemhe gbe akanya.

15 Mhi aa ke lu ẹ eni ẹ ga mhe, itobo khi oni o ga ogbo oa lese akanya ni oga oyoli o gbe. Ochogho, emole mhi ke ẹ lu ẹ, itobo emini mhi rote obo oyi Itamhe wena nya mhi gueye ẹ.

16 Oa khi ee a ze mhe, mhemhe mhi ze ẹ ni mhi ri akanya na ẹ, a ka gbe ikanya enete ni ikanya eye ẹ e migha. Ishegho Ita o ya ro emini a ro eva oyemhe mhila nya na ẹ.

17 Ushi oyemhe ni mhi shi na ẹ khi, a nono ingme oyi egbe ẹ.

Egbo na agbo ee biselemhi eniye odukhokho eyi Ijesu

18 “Ini egbo na agbo ẹ biselemhi ẹ, a sato khi igho e kpe li biselemhi mhe.

19 Ini a khi eyi egbo na agbo lo, e kha nono ingme oye ẹ abi enayewe. Abi o ke li memena khi, aa ke khi eyi egbo na agbo itobo khi mhi she rote elemhi agbo ze ẹ, loli o ze khi egbo na agbo e ro biselemhi ẹ.

20 A sato ingme ni mhi gueye ẹ, ‘Oni oo ga ogbo oa fu ẹ dose oga oyoli.’ Ini e kpe mu okholi vule shi me o ghue, e ya mu okholi vule shi ẹ o. Ama ini e ro osese ni mhi

* 15:12 Li ze iJon 13.34; 15.17; 1 iJon 3.23; 2 iJon 5 † 15:20 Li ze iMat 10.24; iLuk 6.40; iJon 13.16

sesẹ gbe akanya, e ya rọ osẹsẹ oye ẹ li gbe akanya.†

21 E ya lina ngeli deba ẹ itobọ khi enayemhẹ a khi, ali itobọ khi ẹa lẹsẹ oni ọ ghie mhe.

22 Ini mhi aa bhale ya nu wẹ ngme lo, ẹa kha mhọli umha-guekia oyi olamhẹ. Ama ẹa ke mhọli emini e gue ọli ya nga egbe khi o rẹwẹ a lamhẹ olamhẹ.

23 Oni ọ da biselemhi mhe, Itamhẹ ọ li lie biselemhi.

24 Ini mhi aa la akpewẹ gbe ikanya ni ogbọsẹ ọa dobe gbe ghue lo, ẹa kha mhọli umha-guekia oyi olamhẹ. Ama memena e she mẹ eni ikanya onyaloa, ama e kiele ẹ biselemhi mhe ali Itamhẹ.

25 Ama ona o zẹ ni emini a kẹkẹ shi ebe ushi oyewẹ o rọ bhale ya tse, oni ọ khi, ‘Afue ẹ biselemhi mhe.’‡

26 “Ini oni Okpoghiobọ ọ bhale, oni mhi rọte obọ oyi Itamhẹ ya ghie ghi ẹ, lọli ọ khi Ayemhẹ nọ ọ ri igesikia ni o la Ita a khase, ọ ya pfi otselẹ shi ingme oyemhẹ.

27 Eẹ a ya li mema pfi otselẹ na mhe, itobọ khi rọte igbaekele a te nu mhe la.

16

1 “Eri mhi gue ona a ye ẹ ini a khi tsua irudunga pfi.

2 Egbọ e ya khu ẹ owa ugamhi fiẹ lase, eghẹghẹ o ga ya ramhi ni ogbọ ọ kha gbe ongeẹ a, ọ dabi khi eri lọli ẹ ga Eshinegba.

3 E ya riẹlẹ eni emhi ena deba ẹ, itobọ khi ẹa lẹsẹ Ita, wẹkhi mhẹmhe.

4 Ama, eri mhi gue ona ye ẹ, ini oni eghẹghẹ o ramhi, a ya sato khi mhi kpẹ tse agua ye ẹ. Itobọ khi mhi kie nu ẹ la mhi aa rọ kpẹ gue ingme ena ye ẹ.

Akanya ni Ayemhẹ-nọ-pfuase ọọ gbe

5 “Memena, mhia lẹ deba oni ọ ghie mhe, ama ongeẹ ọa kie mhila mhe, ‘Obo wa je?’

6 Itobọ khi mhi gue ingme ena ye ẹ, udu oyẹ ọ she yese-a.

7 Ama igesikia mhi gueye ẹ, ni o rọ ti ẹ egbe mhi rọte ẹ iteva a vu. Itobọ khi ini mhi aa vu, oni Okpoghiobọ ọa ya bhale. Ama ini mhi da vu mhi ya ghie ọli ghi ẹ.

‡ 15:25 Li zẹ Iwolo 35.19; 69.4

8 Ini Ọ da bhale, Ọ ya rẹwẹ lẹsẹ umha-guekia ni o la ingme olamhẹ, ọ gbo rẹwẹ li lẹsẹ ipfuase oyi Eshinegba ali iso-ẹzọ oyọli.

9 Ọ ya rẹwẹ lẹsẹ khi umha-guekia ni o la olamhẹ o khi, umha mie mhe suọ.

10 Ọ ya rẹwẹ lẹsẹ khi e ya mhọli ipfuase oyi Eshinegba, itobọ khi mhi je oyi Ita ni aa ke te tigbe ya mẹ mhe

11 Ọ ya rẹwẹ lẹsẹ emini iso-ẹzọ oyi Eshinegba o khi. Itobọ khi a she pfa ezọ mu okphaghie oni ọ mhese ẹ shi agbọ ona.

12 “Mhi mhọli emini e bububu ni mhi kha gbo gueye ẹ, ama e bu dosẹ ni a dobe ya mie.

13 Ama ini Ayemhẹ ni ọ ri igesikia a khase ọ da bhale, ọ ya ri igesikia ni o la ingme oyi Eshinegba nya khase ẹ. Ọa ya ngme ungmehi ootsobọ oyọli, ama emini ọ suọ ọ ya ke ngme. Ọ gbo gueye ẹ ingme ni a ya mhe.

14 Mhẹmhe ọ ya ke ti nga, itobọ khi ọ ya mie mhe ungmehi ni mhi ngme gueye ẹ.

15 Emini Itamhẹ ọ mhue nya, eyemhẹ lo, lọli o zẹ khi mhi kpẹ gueye ẹ khi emini mhi rọ na Ayemhẹ-nọ-pfuase, ọ ya gueye ẹ.

Oya oyẹ ọ ya mele oghẹlẹ a

16 “O kha dẹnẹ, aa kẹ mẹ mhe, o kha ke gbo dẹnẹ a gbo mẹ mhe.”

17 Eniye odukhokho eghuo ee mhila egbewẹ, “Elọ ọ ri ona a ngme, ni ọọ lie awa khi, o kha dẹnẹ khi awa aa ke a mẹ lue, ali khi o kha ke gbo dẹnẹ khi awa gbo lo ya mẹ lue? Ọ gbolo ẹ, ‘Itobọ khi mhi ya je obini oyi Ita.’

18 Elọ ọ ri ‘O kha dẹnẹ’ ngme? Awa aa lẹsẹ ingme ni ọ rọ ọli ngme!” E kie lina mhila egbewẹ.

19 Ijesu ọ she lẹsẹ khi ẹẹ nono ni e mhila lue oni ungmehi ona, ọ mhila wẹ, “Eri a mhila egbe ẹ abi mhi ri oni ungmehi ngme, ni mhi rọ lie, ‘O kha dẹnẹ aa ke ya mẹ mhe ali khi o kha gbo dẹnẹ a ya mẹ mhe?’

20 Egbegbi ingme mhi gue ẹ ye ẹ, a ya viẹ, a viẹ oya. Ama egbọ na agbọ e ya ke ghele, ẹẹ a mhue iyeseudu-a, oni iyeseudu-a o ya mele oghẹlẹ-a na ẹ.

21 Ini okpotso ọ ya bia, udu o yese ọli a itobọ khi eghẹghẹ osue o she bhale, ama ini ọ bia oni omọ se, ọọ ghele, ọ ye osue ni ọ

mẹ a. Irari khi ọọ ghele khi loli bia ọmọ shi agbo.

²² Igho o li li ẹ egbe, memena udu o yese ẹ a, ama mhi ya gbo mẹ ẹ. Eghẹghẹ agho oghẹle o vọ ẹ udu, oghẹle ni ọgbọ ọa dobe ya mie.

²³ Ini oni oghẹle o ramhi, aa ke ẹ mhila mhe emhikhoghuo. Mhi gue igesikia a ye ẹ khi Itamhe o ya ro emini a ri eva oyemhe mhila kpa na ẹ.

²⁴ Ga ramhi memena, aa kie ri eva oyemhe mhila emhikhoghuo. A mhila khi a ya mẹ mie, ishegho ni oghẹle oyee o gba pfo.

Ijesu o kholi okholi agbo mu o le

²⁵ “Mhi aa lolo kpe khueghie ingme-a gue ẹ ye e. Ama eghẹghẹ ọọ bhale ni mhi aa ke ro ligho nu ẹ ngme, ama mhi ya gue ingme oyi Ita ye ẹ gboo.

²⁶ Ini oni oghẹle o ramhi, a ya ri eva oyemhe mhila Ita emini o ghole ẹ. Mhi aa lie khi mhemhe mhi ya mhila na ẹ.

²⁷ Ita ọọ nono ingme oyee, itobo khi a nono ingme oyemhe, a gbo miesuo khi obọ oyi Eshinegba mhi te bhale.

²⁸ Obọ oyi Ita mhi te bhale ya lo elemhi agbo, memena mhi gbo te elemhi agbo ya vu je deba Ita.”

²⁹ Eniye odukhokho eyoli ee oli, “Ena u tigbe ẹ khueghie ingmemhi eye-a gueye anye gboo, waa ke ẹ biẹbiẹ eni ingme-a gueye anye.

³⁰ Eena anye lese khi u lese emhikpa, ọa ke khi ọgbọ o ke gbo ya ke mhila ẹ ọgbọ. Onana o ze khi anye miesuo khi obọ oyi Eshinegba u te bhale.”

³¹ Ijesu o so we o, o, “A she miesuo memena?

³² Eghẹghẹ ọọ bhale, oni eghẹghẹ o she ramhi, ni ee nya a ro ya miatse ku, ọgbogbo o je apfe oyoli. Mhemhe-ghuo tse mhi ke ya la. Ama ọa khi mhemheghuo tse mhi la, itobo khi Ita o nu mhe la.

³³ Eri mhi gue ingme ena ye ẹ, ni a ri itobo khi a kugbe mhe o mhue opfomhe. Egbọ na agbo e ya ri osue na ẹ me. Ama a mholi udu, itobo khi mhi she mu agbo o le.”

17

Ijesu o so iromhi na eniye odukhokho eyoli

¹ Abi ijesu o ro nu eniye odukhokho eyoli ngme se, o yase alo bino idane, o so iromhi, ọọ, “Ita, oni eghẹghẹ o she ramhi. Ri ufumhi oyi Omiẹ khasẹ agbo, ni Omiẹ o li ri ufumhi oye khasẹ agbo.

² Itobo khi u she ri ekpabo na li, shi ukhomhi oyi egbo na agbo kpa, ni o ri agbo na agboagbo na egbo ni u ro na li.

³ Agbo na agboagbo khi, ni a ro lese ẹ, ikhi yeye ni u khi egbegbi Eshinegba oghuo kpe. Ni a gbo ro lese mhe ijesu iKirisiti, ni u ghie.

⁴ Mhi she ri ufumhi oye khasẹ egbo na agbo, abi mhi ro o gbe akanya ni u ro na mhe, ni mhi gbe oli pfo.

⁵ Ita, gbo ri ufumhi ni mhi kpe mholi na mhe memena, ikhi ufumhi ni mhi rote eke mholi neni a ma agbo.

⁶ “Mhi she ri ẹ khasẹ egbo ni u te elemhi agbo ro na mhe. Egbọ eye e khi ni u ro na mhe. E she ri ungmehi oye gbe akanya.

⁷ Memena e she lese khi emhikpa ni u ro na mhe khi obọ oye e te bhale.

⁸ Mhi she gueye we usomhi ni u ro na mhe, we we e she mie oni usomhi. E she lese egbegbo khi obọ oye mhi te bhale, e gbo miesuo khi yeye u ghie mhe.

⁹ “Mhi so iromhi na we, ọa khi egbo na agbo nya mhi so iromhi na, ama eni u ro na mhe irari khi egbo eye e khi.

¹⁰ Emhikpa ni mhi mholi eye e khi, emini u mholi eyemhe e li khi. We we e ri ufumhi oyemhe khasẹ egbo na agbo.

¹¹ Memena mhia bhale deba ẹ, mhia ke la elemhi agbo, ama we we e kie la elemhi agbo. Ita ni o pfuase, ri itoto ni o la eva oye ni u ro na mhe, khukhu we, ni e khi oghuo abi mhemhe ali yeye awa khi oghuo.

¹² Eghẹghẹ ni mhi ro nu we la, mhi ri itoto ni o la eva oye ni u ro na mhe, khukhu we, mhi khe we ekhe. Okhoghuo o ọa pfua, se ni oghuo elemhi we ni o khi oni o ya pfua, ni emini a keke shi Ebe-no-pfuase o bhale ya tse.*

* 17:12 Li ze Iwolo 41.9

13 “Memena mhia bhale deba ẹ, mhia ngme ingmemhi ena, abi mhi kie li la elemhi agbọ, ini eniye odukhokho eyemhe e mhọli oghẹle ni o gba pfo, onabi oyemhe.

14 Mhi she gue usomhi oye ye we, ama agbọ ẹ biselemhi we, itobọ khi ẹa ke khi enayi agbọ abi mhia li khi onayi agbọ.

15 Mhi aa lie u wolọ we elemhi agbọ lasela, ama tsumhi we obọ oyi Ona okhọlọ.

16 Ẹa khi enayi agbọ abi mhi aa li khi ona agbọ.

17 Ri igesikia oye rewe pfuase. Irari khi egbegbi ungmehi ungmehi oye o khi.

18 Abi u li ghie mhe je elemhi agbọ, ighọ mhi li ghie we je elemhi agbọ.

19 Itobọ ewe mhi ro ri egbe mhe ne, ini wewe ee li lighọ ri egbe we ne egbegbọ.

Ijesu o lema na igbaa oyi eni e mie ijesu iKirisiti suo nya

20 “Oa khi itobọ oyi eniye odukhokho eyemhe tse mhi ro so iromhi ona. Mhi li so iromhi na egbọ ni e li ya te otsele oyewe mie mhe suo.

21 Mhi so iromhi e ga kugbe khi oghuo. Ita! Mhi so iromhi e la elemhi oyi awa, ezeze abi u li la elemhi oyemhe ni mhemhe mhi li la elemhi oye. Mhi so iromhi e khi oghuo ini agbọ e mie we suo khi yeye u ghie mhe.

22 Mhi ri ufumhi ni u ro na mhe na we ini e kugbe khi oghuo abi mhemhe ali yeye awa khi oghuo.

23 Mhemhe mhi la elemhi oyewe, yeye u la elemhi oyemhe, ni e ga kugbe khi oghuo, ishegho ni agbọ e lese khi yeye u ghie mhe, ali khi u nono ingme oyewe abi u nono ingme oyemhe.

24 “Ita, yeye u ri we na mhe. Mhia nono ni e nu mhe la ashini mhi ya la kpa, ishegho ni e me ufumhi ni u ro na mhe itobọ khi u nono ingme oyemhe neni a ma agbọ.

25 “Ita ni o pfuase! Agbọ ẹa lese oni u khi, ama mhemhe mhi lese oni u khi, enana e lese khi yeye u ghie mhe.

26 Mhemhe mhi ri oni u khi khase, igho mhi kie li ya ke riele o, ishegho inono ni u mhọli na mhe, o la we egbe, ni mhemhe mhi li la elemhi oyewe.”

18

Abi a li ri ijesu de
(iMat 26.47-56; iMak 14.43-50; iLuk 22.47-53)

1 Abi ijesu o ro so iromhi ona se, loli ali eniye odukhokho eyoli e da uchoke ni a lu iKidironi lase. Ogba ni a ko era na lu olivu shi o la epfe agho, ijesu ali eniye odukhokho eyoli e lo elemhi oni ogba oyi era olivu.

2 Ijudasi oni o ri oli de o lese oni ogba, itobọ khi ijesu ali eniye odukhokho eyoli e kele lona akagho.

3 Igho ijudasi o tsua ekhọli-okhue eyi iRomu, ali egbọ ni e la Owa oyi Eshinegba ẹ khe ekhe ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi eyi iJu ali iFarisi ma egbe. E tsua itsua okhọli, ali igbili igolo ali ikpa. E lo ogba oyi era olivu le.

4 Ijesu o she kpe lese emini loli ya me, o mhila we, oo. “Oghuo a nono?”

5 Ee oli, “Ijesu onge iNazareti!”

Ijesu oo, “Mhemhe na.”

Ijudasi ni o ri oli de o migha mama we.

6 Abi Ijesu o ro gueye we khi, “Mhemhe na,” igho e ti je ukhokho, e de ya gbe.

7 Ijesu o gbo mhila we, oo, “Oghuo ẹ khi a nono we?”

E gbo lie o li, “Ijesu onge iNazareti.”

8 Ijesu oo, “Mhi she kpe gueye ẹ khi mhemhe na. O kha khia khi mhemheghuo a nono, a ze ni eni e kpo e vu.”

9 Eri ijesu o ngme ona ni emini o kpe ngme o bhale ya tse, ni oo: “Ita! Mhi aa wase okhoghuo elemhi egbọ ni u ro na mhe a.”

10 Igho iSamọ iPita, ni o tsua itakobi shi emhi o ji oli lasela ro be oni o gbe akanya a deba oga oyi ekpodalo ugamhi esọ na obita ukhomhi pfi-a. IMakosi a lu oni omose.

11 Ijesu oo iPita, “Rue itakobi ogho shi ashini u kpe te ji oli lasela. Eri u dabi khi mhia ya rote uko osue ni Itamhe o mhesa na mhe ya da?”*

A mu ijesu bhale odalo iguezo oyi egbo iju

12 Igho ekhọli-okhue eyi iRomu ali eni e kpeda na we ali eni e khe ekhe owa ugamhi ni o fune eyi egbọ iJu, e gba ijesu mu, e ge oli abo je ukhokho.

* 18:11 Li ze iMat 26.39; iMak 14.36; iLuk 22.42

13 E te odode rue ọli bhale ayi Anasi, ni ọ khi ọgọ iKefasi. IKefasi ọ khi ọkpodalo-ugamhi ọyi Eshinegba ọni ọ kpada ọyi ẹgbọ iJu oni ukpe ogho.

14 IKefasi ọ ke kpe ye ẹgbọ iJu ude, khi ini ọgbọ ọtuoghwo ọ ghu-a na ẹgbọ ni e bu, o ti dose ni ẹgbọ ni e la ẹoli nya e pfua.†

IPita ọ kie iJesu

(iMat 26.69-70; iMak 14.66-68; iLuk 22.55-57)

15 ISamọ iPita ali ọmọ odukhokho ọyi iJesu ọlese, e deba iJesu. Ọni ọmọ odukhokho ali oni ọ kpada nya na ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba e kpe lese egbe. Igho ọni ọmọ odukhokho ọ deba iJesu lo elemhi apfe ọyi oni ọ kpada nya na ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba.

16 Abi iPita ọọ migha olase epfe ode unuekpe, ọni ọmọ odukhokho ogho ọ nyene egbe je olase, ọ ya nu ọni ọmueshi ni ọ la agho ngme, ọ rue iPita lo elemhi apfe.

17 Ọni ọmueshi ni ọ la ode unuekpe ọ me iPita, ọ ọ li, “Ọa khi ọmọ odukhokho ọyi ọni ọmose ogho u li khi?”

IPita ọọ, “Iiye, mhia khi loli.”

18 Ulili o gbe. Eni e khe ekhe ali ighumha e migha gasẹ erali ingamhi ni e pfie, e khasẹ erali. IPita ọ li nu we migha a khasẹ erali.

Ọga ọyi ekpodalo ugamhi ọ mhila iJesu ogbo

(iMat 26.59-66; iMak 14.55-64; iLuk 22.66-71)

19 Ọni ọga ọyi ekpodalo ugamhi eyi Eshinegba ọ mhila iJesu ogbo osese eyoli ali eniye odukhokho eyoli.

20 IJesu ọ sọli ọ, ọ, “Mhi aa tigbe na sheli sese osese elemhi Owa Oyi Eshinegba ali owa ugamhi ni mhi la a sese gboo ẹghẹghẹ kpa, ikhi ashini ẹgbọ iJu ẹ legba.

21 Elo o ze khi aa mhila mhe ogbo? A ka mhila ẹgbọ ni e suo osese oyemhe. E lese emini mhi ngme.”

22 Abi iJesu ọ ngme ona se, oghuo eni e khe ekhe ọ lase iJesu eso, ọ li, “Elo o ze ni u ro ligho nu Ọga ọyi ekpodalo ugamhi a ngme?”

23 IJesu ọọ, “Ini u lese khi mhi aa gue ngme, gue emini ọa ti ni mhi ngme le, ni

ẹgbọ e suo. Ama o kha khia khi mhi gue ngme, elo o ze ni u ro lase mhe eso?”

24 Ana Anasi ọ la lie e rue ọli ghi iKefasi ni ọ khi Ọga ọyi ekpodalo ugamhi, abi a kie li ge ọli abo je ukhokho. Eghẹghẹ ona, iKefasi ali Anasi e ga khi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba ni e kpada.

IPita ọ gbo kie iJesu

(iMat 26.71-75; iMak 14.69-72; iLuk 22.58-62)

25 IPita ọ kie migha akaghọ, ọọ khasẹ erali. ẹgbọ elese e mhila li, “Wa she khi oghuo eniye odukhokho eyi ọmose ogho?” IPita ọ so we ọ, ọọ, “Iiye! Ọa khi mhemhe.”

26 Oghuo ọni ọ gbe akanya a deba oni ọ kpada nya na ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba, ni ọ khi ọgbọ ọyi ọmose ni iPita ọ be eso ukhomhi a, ọ gbo mhila iPita, “Ọa khi yeye mhi she me khi u nu ọmose ogho la elemhi ogba?”

27 IPita ọ gbo le, “Iiye!” Utoghuokpe, ọkpa ọ gbieghẹ.

A rue iJesu bhale odalo ọyi iPaleti ya gue ẹzo

(iMat 27.1-2,11-14; iMak 15.1-5; iLuk 23.1-5)

28 Ele uzogbe fiefie, e rue iJesu fie owa ọyi iKefasi je apfe ọyi igovunọ ọyi ẹgbọ iRomu. Enighie eyi ẹgbọ iJu ẹa lama lo elemhi oni apfe, itobo khi ẹa nono ni ichimhi umhapfua se ni o mu we, ini ee dobe le eminale iPasova.

29 Itobo igho ọni igovunọ na lu iPaleti ọ fie je olase deba eni ẹgbọ iJu, ọọ we, “Umhagueli onoghwo a gue shi ọmose ọna egbe?”

30 Eẹ ọli, “Ini ọa mhue umhagueli lo anye ẹa kha rue ọli bhale ghie.”

31 IPaleti ọọ we, “A rue ọli vu ya gue ẹzo egbe-a abi ushi oye o ngme sho.”

ẹgbọ iJu eẹ ọli, “Anye aa mholi afu ni a ro ọ lie a ka gbe ogbo.”

32 Eri a lina me onana ni emini iJesu ọ kpe ngme ni o bhale ya tse, ikhi ungmehi ni ọ la guele uwali eghuli ni loli ya ghu.‡

33 IPaleti ọ nyene egbe je elemhi apfe oyoli, ọ lu iJesu mhila, ọọ, “Yeye u khi oghie ọyi ẹgbọ iJu?”

† 18:14 Li ze ijon 11.49-50 ‡ 18:32 Li ze ijon 3.14; 12.32,33

³⁴ Ijesu oṣo. “Udu oye ogbo ona ni u mhila mhe o te bhale abi khi ogbo o gue ingme oyemhe ye e?”

³⁵ iPaleti oṣo li, “Onge iJu we khi mhi khi? Egbo eye ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi e rue e bhale ghi mhe, Elo u li?”

³⁶ Ijesu oṣo li, “Eghiele oyemhe o a khi on-ayi agbo ona. Ini igho o khi lo, eni e deba mhe e kha ye okholi na mhe, ini a khi dobe mu mhe ghi eni e mheshe eyi egbo iJu. Ama memena, eghiele oyemhe o a khi onayi agbo ona.”

³⁷ Igho iPaleti o mhila li, “Oghie u ti e khi?”

Ijesu oṣo, “U gue ga ngme oli ni u ro khi oghie mhi khi. Onana o ze khi a bia mhe bhale elemhi agbo, ni mhi ro ri emini o khi igesikia khashe egbo na agbo. Oni o da khi ona igesikia ne, oṣo suo oyemhe.”

³⁸ iPaleti o mhila li, “Elo o khi igesikia?”

A pfa ezọ igbea mu ijesu
(iMat 27.15-31; iMak 15.6-20; iLuk 23.13-25)

Igho iPaleti o gbo fie je olase, o gueye egbo iJu, oṣo, “Mhi aa me umha-gueli shi oli obo ni o remhe ya pfa ezọ mu oli a gbe o lia

³⁹ Ama, abi a li ini a da li ukpe iPasova khi, ukpe khi ukpe kpa, eri mhia rue ogbo ogghuo egbo eye e eni a mu shi owa ighumha abo-a na e. A nono ni mhi wolọ oghie iJu abo a na e?”

⁴⁰ Igho e tseshe gbii, ee oli, “Iiye! Ri Ochoghọ rue iBarabasi obo a na anye.” (iBarabasi iko o li, oni o gbe ogbo a o khi ni a mu shi owa ighumha.)

19

A pfa ezọ igbea mu ijesu
(iMat 27.15-31; iMak 15.6-20; iLuk 23.13-25)

¹ Igho iPaleti oṣo a gbe ijesu itali egbegbo.

² Eni ekhọli-okhue e nyanọ iguabọ eera igba riele arula oghie rughu ijesu ukhomhi, e rue awulu ni o khi egholi ni o li abi oyile nabi a ro o so oghie so oli.

³ E gbo bhale deba li, e ro oli li egia, e lie oli, “A yase obo eke na oghie oyi iJu!” E lase oli alo.

⁴ iPaleti o ke gbo fie je olase deba egbo iJu, oṣo, “A ghe oli e, mhi rue oli lasele na e ni a

ro lese khi mhi aa me umha-gueli shi oli obo ni o re mhe ya lie a ka gbe oli a.”

⁵ Abi ijesu o ro fie lasele ni o ro rughu arula igba, o gbo so awulu egholi oyile ni oghie o so, iPaleti oṣo, “A ghe oni omose!”

⁶ Abi ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni e khe ekhe Owa oyi Eshinegba e ro me oli, e tseshe, ee, “A ta li ma oora apfida! A ta li ma oora apfida!”

iPaleti oṣo, “Ee a rue oli vu ya ta ma oora. Mhi aa me umha-gueli shi oli obo.”

⁷ Egbo iJu ee oli, “Anye mhue ushi ni o guele a gbe o lia, itobọ khi oṣo lu egbọli Omi Eshinegba.”

⁸ Abi iPaleti o ro suo ona, ulishi o tigbe mema lolo mu oli.

⁹ O nyene egbe je elemhi apfe oyoli, ya mhila ijesu, “Onge obo u khi?”

Ama ijesu o tsaghie oli-a.

¹⁰ iPaleti oṣo, “Wa ya mie mhe unu? Wa lese khi mhi mhọli ekpabo ni mhi ro dobe ya pfa e shi eke, ali khi mhi gbo dobe ya lie a ka te ma oora apfida gbe-a?”

¹¹ Ijesu oṣo oli, “Wa kha mhọli afu shi mhe idiegbe ini o a khi Eshinegba o ri oli ne lo, ama ogbo ni o mu mhe bhale ghi e, lolu o mhọli umha-gueli oyi olamhe ni o fu ne.”

¹² Abi iPaleti o ro suo ona se, o nono ode ni o te ya wolọ ijesu abo a, ama eni egbo iJu e kiele tseshe, e lie oli, “Ini u ze oli obo, wa khi omole iSiza oghie oniemhi oyi iRomu. Onini o da guele khi oghie lolu khi, obe iSiza o khi.”

¹³ Abi iPaleti o ro suo ingmemhi ena, o rue ijesu je olase, iPaleti o ya shito ukpho eche ni o shito la so ezọ, ni a lu Etefe eche (iGabata a ri elemhi Iburu ee lu oli)

¹⁴ Eghẹghẹ agho ovo o lese ramhi iteteva ukhomhi eleshọ, ikhi ogbele ni a mu egbe e shi ukpe iPasova. iPaleti oṣo eni egbo iJu, “Oghie oyee ghọ o!”

¹⁵ Ama e tseshe, “A rue oli ya gbe-a! A rue oli ya gbe-a! A ta li ma oora apfida!”

iPaleti o mhila we, oṣo, “A nono ni mhi ta oghie oye e ma oora apfida?” Ighie eyi ekpodalo-ugamhi ee o li, “Anye aa mhọli oghie olese dose oghie iSiza.”

¹⁶ Igho iPaleti o ri ijesu na ekhọli-okhue e ka ta li ma oora apfida.

A ta iJesu ma oora apfida

(iMat 27.32-44; iMak 15.21-32; iLuk 23.26-43)

Rọ te aghọ vu ekhọli-okhue e te rue iJesu vu.

¹⁷ IJesu ọ fiẹ lasele, lólighuo ọ tsua oora apfida oyọli, ọ je ashini a lu “Ukhomhi olimhi ni o ku igua-a.” (IGogota a ri ełemhi Iburu e lu akagho.)

¹⁸ Aghọ e tali ma oora apfida shi, e ta egbọ aava ma eera mama li. Oghuo epfe obita, onokpole epfe obogobo, iJesu ọ la we iteva.

¹⁹ IPaleti ọ keke emhi rọ kphase oni oora apfida. Emini ọ keke shi ọ khi, “IJesu Onge iNazareti, Oghie oyi Egbọ IJu.”

²⁰ Ebubu eni egbọ iJu e ze oni emhi, itobo khi ashini a ta iJesu ma oora apfida shi ọ nuata shi apfe. Ełemhi Iburu, ghe iLatini ali iGiriki a rọ keke oni emini a rọ kphase oora apfida ni a ta iJesu ma.

²¹ Ighie eyi ekpodalo-ugamhi eyi egbọ iJu ẹa lama shi emini iPaleti ọ keke. E ya gueye ọli, ẹẹ ọli, “Anye ẹa nono ni u keke oghie oyi iJu shi ọ, emini u kha keke shi ọ khi, Oghie oyi egbọ iJu omose ọna ọ khi loli khi.”

²² IPaleti ọọ we, “Mhi she keke emini mhi keke.”

²³ Abi eni ekhọli-okhue e rọ ta iJesu ma oora apfida se, e wolọ ide eyọli kemhi shi asha ene. Ogbogbo ọ rue asha eghuo ọ, e gbo rue awulu oyọli ni a do ni aa rọte ashikhoghuo gbela toma.

²⁴ Eni ekhọli-okhue e gueye egbe we, “Awa khi nyanọ li-a, awa ti ebe shi ọ, ni awa me ọni o ya mu, ni ọ rue ọli.” Eri a me onana ni emini a keke shi Ebe-no-pfuase ọ bhale ya tse, ni ọọ, “E kemhi ide eyemhe, e gbo ti ebe shi awulu oyemhe.”

²⁵ Inyo iJesu, ali inyoghuo inyọli nokpotso, ali iMeli ughue iKilopasi, ali iMeli onge iMagidalen e migha mama oni oora apfida ni a ta iJesu ma.

²⁶ IJesu ọ me inyọli ali omọ odukhokho oyọli ni ọ nono ingme oyọli, khi ọ migha epfe aghọ, iJesu ọọ, “Inyo! Omi-ẹ ghọ.”

²⁷ Ọ gueye ọni omọ odukhokho, ọọ li, “Inye ghọ.” Rọ te aghọ vu ọni omọ odukhokho ọ te rue ọni inyo iJesu je apfe ni ọ te nu ọ la.

Eghuli ni iJesu ọ ghu

(iMat 27.45-56; iMak 15.33-41; iLuk 23.44-49)

²⁸ IJesu ọ lese khi emhikpa e she ze ukhomhi, ọọ, “Okiamẹ ọa gbe mhe.” Onana o ri emini a keke shi Ebe-no-pfuase bhale ya tse.*

²⁹ Ubene ni o vọ onyo ni o khe-a o la epfe aghọ, e sọ isoso† elemhi oni onyo e rọ oni isoso kphase ukpokpo oyi oora ni a lu isopu ni o nue, e nise ọli je iJesu unu.

³⁰ Abi iJesu ọ rọ to unu oni onyo, ọ, “O she pfo.”

Ọ do ukhomhi gbe, ọ ghua.

³¹ Ekhemhue eyi egbọ iJu e vu ya mhila iPaleti ọ ze ni wewe e ya pfi emhi shi awe eyi emose ni a ta ma eera apfida guoghọ-a. Ali ni wewe e taghie we te eni eera apfida tiemhile. Emini o ze ni e rọ lighọ mhila khi, ełghọ khi ogbele ni ala mu egbe khe ogbele iyemhe oyi egbọ iJu. Eri ẹa nono ni e la ikhomhi eera apfida ramhi ogbele iyemhe, itobo khi oni ogbele iyemhe aghọ, ogbele ipfuase na ke ọ khi.

³² Eni ekhọli-okhue e vu ya pfi emhi shi ogbo oni odode ni a ta ma oora apfida mama iJesu awe guoghọ a. E gbo lighọ ya guoghọ eyi ọni o kpole a.

³³ Ama abi e rọ ramhi ayi iJesu, e bhale ya e khi ọ she ghua, itobo ighọ ẹa ke pfi emhi shi iJesu awe guoghọ a.

³⁴ Oghuo eni ekhọli-okhue ọ sọ iJesu ogbhoro epfe, utoghuokpe, ọlia ali amẹ e te ọli egbe ku lasele.

³⁵ Ogbọ ni ọ ri eloe me ona ọ pfi otselẹ shi ọ, otselẹ ni ọ pfi o khi igesikia itobo khi ọ lese gboo khi igesikia ona o khi. Eri ọ pfi otselẹ ona ni a khi eni e miesuọ.

³⁶ Onana o ri emini a kpe keke shi Ebe-no-pfuase bhale ya tse, ni o guele khi, “Ogbokhoghuo ọa ya khi ugua shi ọli idiegbe.”‡

³⁷ Ebe-no-pfuase o gbo ngme ghọ shi asha olese khi, “E ya ke bino ọni e ya to ogbhoro gbese a.”§

Irotọ oyi iJesu

(iMat 27.57-61; iMak 15.42-47; iLuk 23.50-56)

* 19:28 Li ze *Iwolo* 69.21; 22.15 † 19:29 isoso egbọ eghuo e lu isoso ukodo. ‡ 19:36 Li ze *Okiali* 12.46; *iNọba* 9.12; *Iwolo* 34.20 § 19:37 Li ze *iZaka* 12.10

38 Abi a rọ mę ona se, iJosefu ọnge Ari-matia, ni ọ khili ọtuoghuo eniyę odukhokho ni e bęna e deba iJesu itobọ khi ọ na ulishi oyi ekhemhụę eyi egbọ iJu, ọ lę ya mhila iPaleti olimhi oyi iJesu. IPaleti ọ lama na li ọ rue olimhi oyi iJesu ya rọ tọ. Ighọ iJosefu ọ bhale ya rue ọli vu.

39 INikodemọsi ni ọ ke ya mę iJesu ẹl iyosę ọ kphase iJosefu. Ọ tsua ikhumhi ni a rọ ọ to olimhi egbe ini ọ khi kẹlẹ kẹa. Eni ikhumhi e bu ramhi akpulu ikoko oghuo. Ọ gbo tsua ituale ni ẹ pfie mhụę.*

40 Eni emọse aava e tsua olimhi oyi iJesu, e ri ide epfopfo gęnọ ọli. Abi e li i gęnọ ọni olimhi, ighọ e pfi ituale shi ọli egbe, ni e ri ikhumhi na rọ ọ shi olimhi egbe ma ọ, abi egbọ iJu e lię mu olimhi egbe shi irọtọ, abi ushi oyewę o ngme.

41 Ukuku ogba o la ashini a ta iJesu ma ọọra apfida shi, uji ona ufuegbhę onogbọ ni aa ri ọgbọ tọ ghue o li la aghọ.

42 Itobọ khi ẹlęghọ o khi ogbẹlẹ ni a rọ mu egbe ẹ shi ekẹ khẹ ogbẹlẹ iyemhęa oyi egbọ iJu, ali khi oni uji na ufuegbhę o ti mama wẹ, e ri olimhi oyi iJesu yęshi aghọ.

20

Ijesu ọ rote eghuli guale

(iMat 28.1-8; iMak 16.1-8; iLuk 24.1-12)

1 Ẹlę uzogbe fiefie ẹlę ni ọọ deba ogbẹlẹ iyemhęa oyi egbọ iJu, obili o kie la ogbe. IMeli ọnge iMagidaleni ọ je uji ashini a ri iJesu yęshi, ọ bhale ya ẹ khi a she gheghele ẹchẹ unu oni uji-a.

2 Ighọ ọ sọ awẹ unamhi na je ayi iSamọ iPita ali ọmọ odukhokho ọghọ ni iJesu ọ nono ingme oyọli, ọ gueyę wẹ, ọọ, “E tsua olimhi oyi Ọnọmhụę elemhi uji ufuegbhę a! Anye aa lęsę obini e tsua li je.”

3 Ighọ iPita ali ọni ọmọ odukhokho ọghọ e vu ya je oni uji ufuegbhę.

4 Wẹwẹ aava ee na, ama ọni ọmọ odukhokho ọghọ ọ na dọsę iPita, ọ kpẹ ramhi oni uji ufuegbhę khẹ iPita.

5 Ọ nyęsę egbe bino elemhi oni uji ufuegbhę, ama ọa lo elemhi ọ. Ọ mę ide ni a kpẹ rọ khuli idiegbe oyi iJesu.

6 Ighọ iSamọ iPita ni ọ kpukhokho ramhi aghọ ọ dọsę ya lo elemhi oni uji ufuegbhę. Ọ mę eni ide khi e la elemhi uji ufuegbhę.

7 Ode olimhi ni a rọ gę iJesu ukhomhi o li la aghọ. Oni ode o khili shi ashaoda shi ide enekpole ọ. O kie khili shi aghọ abi a kie kpẹ li rọli khili olimhi oyi iJesu, ọa taghię a.

8 Ighọ ọni ọmọ odukhokho ọghọ ni ọ kpẹ ramhi oni uji, ọ li lo elemhi ọli, ọ ri ẹloe mę, ọ miesuo.

9 Oni egheghe ẹa kie lęsę emini a kẹkẹ shi ebe khi iJesu ọ ya te eghuli guale.

10 Ighọ eni eniyę odukhokho e nyenę egbe je apfẹ.

Ijesu ọ ri egbọli khasę iMeli ọnge iMagidaleni

(iMat 28.9-10; iMak 16.9-11)

11 IMeli ọ migha olase oni uji ufuegbhę ọọ vię. Abi ọ li kie le vię, ọ nyęsę egbe bino elemhi oni uji ufuegbhę.

12 Ọ mę khi igęni aava ni e sọ itsua epfopfo e shitọ elemhi oni uji ufuegbhę ni a ri olimhi oyi iJesu yęshi. Oghuo ọ shitọ obini iJesu ọ kpẹ ri ukhomhi shi, ọni ọ kpọle ọ shitọ obini ọ kpẹ ri awẹ shi.

13 Ẹ mhila li, ẹę ọli, “Nọ kpotso, elọ u vię ẹ shi?” Ọọ wẹ, “E she tsua Ọnọmhụę oyemhę vu, mhi aa lęsę obini e rọli shi.”

14 Ighọ ọ nyenę egbe ọ mę khi iJesu ọ migha aghọ, ama ọa lęsę khi iJesu lọ.

15 Ijesu ọ mhila li, ọọ li, “Nọ kpotso elọ u vię ẹ shi, oghuo wa nono?”

IMeli ọ dabi khi ọni ọ rięlẹ shi oni ogba ni o la aghọ lọ, ọ, “Ọga ini yeyę u tsua li vu kpẹkpẹ gueyę mhę obini u rọli shi ni mhi je aghọ ya tsua li.”

16 Ijesu ọ li, “Meli.” Ọ sọ alo ghue ọli, ọ tsęsę leghe ri ẹlęmhi oyi egbọ iJu yemhę ọli, ọọ, “Raboni!” Ọsęsę a ri ona ngme ẹlęmhi lburu.

17 Ijesu ọ gueyę ọli, “Khi mu mhę mhụę, itobọ khi mhi aa nyenę egbe je oyi Ita ne. Ama ka gueyę inyoghuo-mhę khi mhi ya nyenę egbe je oyi Itamhę ni ọ li khi Ita wẹ, ali Ẹshinęgba oyemhę ni ọ li khi Ẹshinęgba oyewę.”

18 Ighọ iMeli ọnge iMagidaleni ọ vu ya gueyę eniyę odukhokho khi lọli mę iJesu

* 19:39 Li zę iJon 3.1-2

Onomhue. O gueye we ingme ni Onomhue o gueye oli.

Ijesu o ri egboli khasẹ eniye odukhokho eyoli

(iMat 28.16-20; iMak 16.14-18; iLuk 24.36-49)

¹⁹ Abi ogbomhi o ro mu eke elegeho ni o khi ogbeakolo oyi ele iyemhea oyi egbo iJu, ni o khi ele ni odode elemhi efo uka, eniye odukhokho eyoli e le gba elemhi owa, e sono okpe ode itobo khi ee na ulishi oyi egbo iJu eni ee mhesẹ. Udemhija, ijesu o bhale ya migha we iteva bia, oo, "Opfomhe o ka nu ẹ la."

²⁰ Abi o ro ngme ona se, o ri abo ali epfe khasẹ we. Oghẹle o vo we elemhi shi abi e li me Onomhue.

²¹ Ijesu o gbo lie we, "Opfomhe o ka nu ẹ la. Abi Ita o li ghie mhe mhi li lie ghie ẹ."

²² Igho o yemhe ku we, oo, "A mie Ayemhe-no-pfuase,

²³ Ogbọ ni a da gbe olamhe kua na, a she gbe kua na li, ama ini aa da gbe kua na we ne, aa gbe kua na we."*

Ijesu o ri egboli khasẹ iTomosi

²⁴ Otu oghuo elemhi eni eniye odukhokho ogbava ni a lu iTomosi ni a gbolo ee lu itsema, o a nu we la agho ni ijesu o ro bhale we iteva.

²⁵ Eniye odukhokho eni e kpole e gueye oli, ẹ o li, "Anye me Onomhue!"

iTomosi oo, "Ini mhi aa li me emeli ni o la ashini a te ta itse shi oli abo ni mhi ri umiesobo oyemhe ti oli, ni mhi aa ro ri obo shio oni o la li epfe, mhi aa ya miesuo khi o she guale."

²⁶ Abi o ro gbe utui, eniye odukhokho eyoli e gbo lona elemhi owa, iTomosi o nu we la agho, e so okpe ode. Udemhija ijesu o gbo bhale ya migha we iteva bia, oo we, "Opfomhe o ka nu ẹ la."

²⁷ O gueye iTomosi, oo li, "Ri umiesobo ti ana, bino mhe abo, gbo nise obo ti mhe epfe. Khi ke mholi akhokhomhe, miesuo!"

²⁸ iTomosi o li, "Onomhue oyemhe, ali Eshinegba oye mhe!"

²⁹ Ijesu oo li, "Itobo khi u me mhe u ro miesuo? Ikhivose o khi na eni ẹa me mhe ne ni e miesuo."

Emini o ze ni a ro keke ebe ona

³⁰ Ijesu o la ukpelo oyi eniye odukhokho eyoli gbe ikanya onyaloa ni e bububu elese ni ogbo o a keke shi ebe ona.

³¹ Ama eri a keke ena shi ebe ini a miesuo khi ijesu khi iKirisiti, ikhi Omiepfuese Omi Eshinegba, ali, ini a mholi irudunga, a ya mholi agbo itobo eva oyoli.

21

Ijesu o ri egboli khasẹ eniye odukhokho eyoli etuoshilua

¹ Abi a ro me ingme ena se, ijesu o gbo ri egbe oli khasẹ eniye odukhokho eyoli, epfe oke oniemi ni a lu iGalili. Ina a li me oli.

² ISamo iPita, ali iTomosi na lu itsema, ali iNatanieli onge iKena na eke iGalili, ghe iJoni ali iJemhisi imi iZebedi, ali eniye odukhokho eyi ijesu aava elese e ga legba asheghuo nya.

³ ISamo iPita oo, "Mhia vu ya mu ifele."* Eẹ oli, "Anye ya deba ẹ ye." Igho e lo elemhi oko-oke oniemi oni ikeke. Ama eliyose elegeho nya, ẹa mu emhikhoghuo.

⁴ Ele uzogbe fiefie, ijesu o migha egele oyi oke oniemi, ama wewe ẹa lese khi ijesu o nu we ngme.

⁵ Ijesu o mhila we, oo, "Emole mhe, aa kie me afele okhoghuo mu?"

Eẹ oli, "Anye ẹa me emhikhoghuo mu."

⁶ Oo we, "Pfi aga oye je epfe obita oyi oko-oke oniemi khi a ya me ifele mu." Igho e pfi aga je obini o ngme, ẹa ke dobe ti oni aga lo elemhi oni oko-oke oniemi itobo khi o she mu ifele ni e bu.†

⁷ Igho oni omọ odukhokho ni ijesu o nono ingme oyoli, o o iPita, "Onomhue lo!" Abi iSamo iPita o suo khi Onomhue lo ni o nu we ngme lena, o nyanya ro itsua so (itobo khi eri o kpe taghie ide eghuo egbe-a), o ji pfilo elemhi amẹ.

⁸ Eniye odukhokho eni e kpole e gua oni oko-oke oniemi bhale eso oke, e e ti oni aga bhale epfe egele. Ekekhe o a ke lolo nuẹ shi we o, emhi nabi ete-awe egbhuẹshe o ke rote agho khi.

* 20:23 Li ze iMat 16.19; 18.18 * 21:3 Li ze iLuk 5.5 † 21:6 Li ze iLuk 5.6

⁹ Abi e rọ ramhi egele, e me ingamhi erali agho, a ri afele to o, ibuledi e li nga o.

¹⁰ IJesu o o we, “A rote ifele ni a mu lena rue bhale.”

¹¹ IPita o nga egele le, o ya tialo oni aga ni o vo ifele enieniemhi ngale egele, eni ifele e kugbe khi egbhueshilua ali igbesese. Abi eni ifele e rie ligho bu, oni aga o nyan o a.

¹² IJesu o o we, “A bhale ya le emhi.” Ogbokhoghuo eni eniye odukhokho o a mhila li, “Oghuo u khi?” Itobo khi e lese khi Onomhue lo.

¹³ Igho iJesu o ya rue oni ibuledi kemhi na we, o gbo kemhi oni afele na we.

¹⁴ Onana o khi utonuzi-esese ni iJesu o ri egboli yaa khase eniye odukhokho eyoli abi o te rote eghuli guale.

IJesu o nu iPita ngme

¹⁵ Abi e rọ le se, iJesu o o iSamọ iPita, “Samọ omi iJoni! U fe nono ingme oyemhe dose emhi enana nya?”

IPita o so li o, o, Ii, “Onomhue, u lese khi mhi nono ingme oye.”

IJesu o o, “Ri eminale na imi isumha eyemhe le.”

¹⁶ Utonuzeva, iJesu o o li, “Samọ omi iJoni, u fe nono ingme oyemhe?”

IPita o o Ii, “Gueguegue Onomhue, U lese khi mhi nono ingme oye.”

IJesu o o, “Ri eminale na isumha eyemhe le.”

¹⁷ Utonuzese iJesu o o li, “Samọ omi iJoni, u fe nono ingme oyemhe?”

Oni ingme o to iPita egbe, itobo khi iJesu o mhila li itese, “U fe nono ingme oyemhe?” Igho iPita o so li o, o, “Onomhue, u lese emhikpa, u lese khi mhi nono ingme oye.”

IJesu o o li, “Rọ eloe khu isumha eyemhe.”

¹⁸ IJesu o o, “Igesikia mhi gue ye khi, abi u rọ khi ozele, eri u ri itsua so u fie je obini o ghole e, ama ini u womhe, oghose o ke ya ri itsua ke so e, o mu e obo je obini o a ghole e ni u je.”

¹⁹ Eri iJesu o ngme ona ni o rokhase abi iPita o li ya ghua ni o ya rọ ufumhi ghi Eshinegba. Igho o o iPita, “Ke deba mhe.”

²⁰ IPita o nyene egbe, o me oni omo odukhokho ni iJesu o nono ingme oyoli, oni o shitọ mama iJesu abi e rọ nu iJesu le eminale ni o kpukhokho khi o o deba wewe.

Loli o o ke mhila iJesu ogbo ni o o, “Onomhue, oghuo o ya re de?”

²¹ Abi iPita o rọ me oli, o mhila iJesu, o o, “Se egbo na agbo e fe ya li oni omo o na?”

²² IJesu so li o, o, “Ini mhia nono ni o la agbo ramhi ni mhi rọ ya gbo nyene egbe bhale agbo, onoghuo o khi oye shi o? Ke deba mhe.”

²³ Ona o ze ni e rọ bena ngme oli iteva oyi eniye odukhokho eyi iJesu, khi oni omo odukhokho o na o a ya ghu ghue. Ama iJesu o a lie khi o a ya ghu ghue. Eri o lese lie, “Ini mhia nono ni o la agbo ramhi ni mhi rọ ya gbo mu egbe nyene bhale, onoghuo o khi oye shi o?”

Ungmemhi ni o kpukhokho

²⁴ Loli khi omo odukhokho ni o pfi otsese shi eni ingmemhi ena, loli o gbo keke we shi ebe. Awa gbo lese khi emini o ngme khi igesikia lo.

²⁵ Ikanya ebubu e la o ni iJesu o gbe. Ini ee a keke we nya ukpamhi oghuo-oghuo lo, mhi sa khi agbo ona nya o a kha luese ebe ni a kha keke we shi.

Ikanya Eyi Ighiusomhi eyi iKirisiti

A rue Ijesu nga idane

¹ Elemhi ebe oni odode ni mhi kpe keke ghi yeye iTiofilosi,* mhi keke ikanya ni Ijesu oo gbe ali emini o sese rote igbaekele,

² ya ramhi ogbele ni a ro rue oli nga idane. Neni a rue oli nga idane, o rote Ayemhe-no-pfuase ri omhese na ighiusomhi na keke ni o ze.

³ Abi o ro ghu-a se, ogbele egbhueva o la elemhi agbo o ri egboli kia khase ighiusomhi eyoli, ni o rokhase gboo khi akhokhomhe o la o khi o la agbo. E me oli, oo gue ungmehi oyi Eghiele oyi Eshinegba ye we.

⁴ Eleghuo khi e legba asheghuo, khi o nu we e le eminale, o ri omhese ona na we, oo we, "A khi rote iJerusalemu vu, a migha khe isomhopfa ni mhi gueye e, ikhi isomhopfa ni itamhe o shobo.†

⁵ Ame ijoni o ro o batazi egbo, ama o ke ya tese neni a ri Ayemhe-no-pfuase ya batazi e."‡

A rue ijesu nga iloghie

(iMak 16.19-20; iLuk 24.50-53)

⁶ Abi ighiusomhi e ro nu ijesu legba kugbe, e mhila li, ee oli, "Onomhue, u ya la egheghe ona rue eghiele oyi egbo iZireni nyene gbo na we?"

⁷ Oo we: "Aa khi eni e lese oni egheghe ali oni ogbele ni Ita o ri afu eyoli mhese.

⁸ Ama ini Ayemhe-no-pfuase o bhale e idiegbe, a ya mholi ekpabo, a ya ke pfi otsele na mhe elemhi eke iJerusalemu, ali eke iJudia, ali iSameria ali elemhi eke agbo ona nya."§

⁹ Abi o ro ngme eni ingmemhi enana se, a rue oli nga idane abi e kie li ghoe feli oli. Otughunu o khukhu oli-a, o rue oli odalo oyewe le.*

¹⁰ E bino idane chii abi o li vu, uto-ghuokpe emose aava ni e so ide epfopfo e migha we iteva.

¹¹ Ee we, "Egbo iGalili, elo o ze ni a ro migha a feli idane chii? Oni ijesu ona ni a rue odalo oyewe vu nga idane, abi a li rue oli vu, ighoe o li ya gbo nyene egbe bhale."

A ze iMatayasi to eloli iJudasi (iMat 27.3-10)

¹² Ighoe, eni ighiusomhi na keke e rote oni ukhomhi Ute Eera Olivu ni e migha vu je iJerusalemu, aghoe o lolo nue shi iJerusalemu, okiali imali oghuo lo, ni Ishi eyi iMosisi o lama shi ogbo ke kia ogbele iyemhea.

¹³ Abi e ro ramhi iJerusalemu, e nga ukhomhi atonga, e lo elemhi owa ni ee legba. Eni e la akagho khi iPita, ijoni, iJemhisi ali Aduru, iFilipu ali iTomosi, iBatomiu ali iMatiu, iJemhisi olese ni o khi omi Afeusi, iSamioni ni o la otu iZilote ali iJudasi omi iJemhisi.†

¹⁴ Wewe nya e lona a kugbe egheghe kpa a so iromhi. Ghe eni ikpotso ali, iMeli inyo ijesu, ali inyoghuo ijesu.

¹⁵ Ogbele ni a ngme ena, iPita o vule migha iteva oyi igbaa oyi eni e mie ijesu iKirisiti suo. Egbo egbhuesesa e la aghoe (120)

¹⁶ Ighoe oo, "Inyoghuo, a mema ya ri emini ebe-no-pfuase o ngme tse, ni Ayemhe-no-pfuase o rote unu oyi iDefidi ngme shi eke shi iJudasi egbe, loli oni iJudasi ni o ri ode khase egbo ni e mu ijesu.

¹⁷ Otuoghuo elemhi awa o khi ni o nu awa gbe akanya abi aghiusomhi."

¹⁸ IJudasi o wolo ikpagho ni o mie shi ikanya okholo ni o gbe ya de eke. Aghoe o de tu ukhomhi eke ku ito-a shi.

¹⁹ Ogbo kpa ni o la iJerusalemu o suo ona, e ri irarighoe ri unu eoli oyewe lu akagho Akedama, ni o migha shi Eke Olia. ‡

²⁰ IPita oo, "Irari khi, a keke oli shi ebe Iwolo khi,

" 'A tsua owa oyoli pfia.

A khi me ogbokhoghuo
ni o gbo la oni owa,'

* 1:1 Li ze iLuk 1.1-4 † 1:4 Li ze iLuk 24.49 ‡ 1:5 Li ze iMat 3.11; iMak 1.8; iLuk 3.16; iJon 1.33 § 1:8 Li ze iMat 28.19; iMak 16.15; iLuk 24.47-48 * 1:9 Li ze iMak 16.19; iLuk 24.50-51 † 1:13 Li ze iMat 10.2-4; iMak 3.16-19; iLuk 6.14-16 ‡ 1:19 Li ze iMat 27.3-8 § 1:20 Li ze iWolo 69.25; 109.8

“A gbo li keke ọli:

“Ogboese ọ rue asha omhese oyoli.”

²¹ “Itobo onana, o ti ni awa ze ogbo oghuo ni ọ to elolo iJudasi, oni ogbo ọ mema ya khi ogbo ni ọ nu awa la ọ rote eghẹghẹ ni iJesu ọ ro la iteva oyi awa,

²² rote eghẹghẹ ni iJoni ọ ro batazi egbo ya ramhi ogbele ni Eshinegba ọ ro rue iJesu lasela elemhi iteva oyi awa nga idane. Ogbo ni awa ya ze ọ mema ya nu awa gbe akanya aguele irote eghuli guale oyi iJesu.”

²³ Igho e khokho emose aava. Omose oghuo ni a lu iJosefu ni a lu iBasabasi, ni a gbolo e lu iJositosi, ali omose olese ni a lu iMatayasi.

²⁴ Igho e lema, e li, “Onomhue, u lese udu oyi ogbokpa, kpekpe rote elemhi egbo etuava ena ze

²⁵ oni ọ ya rue ikanya aghiusomhi na kee ni iJudasi ọ ze obo je obini o khili oyoli.”

²⁶ Igho e bo shi ọ, obo o mu iMatayasi, Igho e li ya rue ọli ma ighiusomhi na kee ogbaghuo ni iJesu ọ ze.

2

Ayemhe-no-pfuase ọ bhale ogbele iPetikositi

¹ Abi ogbele ukpe iPetikositi o ro ramhi, igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo nya e lona kugbe asheghuo.*

² Utoghuo-kpe, okeke o rote idane tiemhile abi akpekpeli ni o toto, oni okeke o vo elemhi oni owa ni e shito.

³ Igho e me emini e li abi elemhi erali khi e rote ashakhasha a tiemhile shi we ọ.

⁴ Igho Ayemhe-no-pfuase ọ vo wewe nya egbe, ee ngme emue oyi eoli ododa abi oni Ayemhe ọ li khueghie we unu-a.

⁵ Egbo iJu ni e na ulishi Eshinegba ni e rote ushishi ododa na eke agbo jela, e la elemhi iJerusalemu.

⁶ Abi e ro suo oni okeke ona, ebubu egbo e kpeli bhale. O nya we alo-a abi e ro suo khi eni egbo ni e miesuo khi e ngme emue ododa eyi wewe.

⁷ Igho abo e sha we egbegbo, e lie egbe. “Eni egbo ena, ni ee ngme emue eyawa ena, ọa khi egbo iGalili e she khi?”

⁸ Se awa ke lie suo we khi ee ngme emue ododa eyawa?

⁹ Eoli ododa awa te lasela, eghuo e rote iPatia bhale, eghuo ọ, iMedisi ali Elamu, eghuo ọ, iMesopotemia, eghuo, eke iJudia ali iKapadosha, eghuo, iPotusi ali Esha,

¹⁰ eghuo, iFiria ali iPafia, eghuo, iJipiti ali ukiekie eke iLibiya ni o ti mama eke iSairin, eghuo e rote iRomu bhale,

¹¹ li shi egbo iJu ali egbo iJeta ni e mu pfi bhale irudunga oyi egbo iJu. Eghuo elemhi awa e rote iKireti ali Arabia bhale. Abi o rie khi igbo, awa kie ga suo khi e ngme emue eyawa, ee guele ikanya eniemhi ni Eshinegba o gbe.”

¹² Eni ingme ni a me e sha ogbokpa abo, ea lese udi we, e mhila egbe we. “Se onana o ngme?”

¹³ Egbo eghuo e rewe e li egia, e lie, “Onyo ọo gbe we.”

IPita ọ nu eni ebubu egbo ngme

¹⁴ Igho iPita ọ vule migha, lolu ali ogbaghuo ni e kpole, ọ khueghie unu-a leghe, ọ nu eni ebubu egbo ngme, ọo, “Apfemhe iJu, ali ee egbo nya ni a la elemhi iJerusalemu, a ro eso shi mhe eke ni mhi gue ingme ni a me ena ye e.

¹⁵ Ọa khi onyo ọo gbe eni egbo ena abi a dabi. Irari khi ogbe ọa dala ne, ago go itili ele uzogbe awa la!

¹⁶ Iye! Emini a me ena o khi emini omekeguele iJoel ọ guele eghẹghẹ ni o dose ni ọ re:

¹⁷ “Eshinegba ọo,
Ogbele ni e kpukhokho,
mhi ya ri Ayemhe oyemhe
na egbokpa.

Imi e eni emose ali eni ikpotso
e ya ke gue usomhi ni mhi ghie we le.

Izeo eye e, e ya ke mekeguele,
egbhali eye e, e ya ke la elena.

¹⁸ Shi eni e ga ogbo
eni emose ali eni ikpotso eyemhe,

Mhi ya ri Ayemhe oyemhe
na we ogbele ni a ngme ena,
e ya gue emini mhi rokhase we le.

¹⁹ Mhi ya ro onyaloa khase,
obini irarogbe,

ali khi mhi ya gbo ri
irokhase khase eke agbo.

Mhi ya pfi okholi shi elemhi agbo,

* 2:1 Li ze iLev 23.15-21; iDeut 16.9-11

ni ẹgbọ e mẹ ọlia
ali erali ali ewọli
20 Ovọ o ya bi obili a,
mhi ya ri uki yilẹ-a rarara abi ọlia,
neni ogbele ni o fune
oyi Onomhue o ya bhale
ni o ro ya gue ogbokpa ezọ.

21 Ogbokpa ni o da pfi lu
eva oyi Onomhue ne, a ya tsumhi ọli.†

22 “Eẹ ẹgbọ ni a la eke iZireni, a ro esọ shi
ungmemhi onana. Eẹ a lese khi iJesu ongi
iNazareti, o khi ogbo ni Eshinegba o ri egbe
khasẹ, o gbo ghie ọli, itobọ khi Eshinegba o ri
ekpabọ na li o ke gbe ikanya onyaloa elemhi
iteva o ye ẹ.

23 Abi o ro tseku khia khi a lese ona, a kie
ze ni ẹgbọ ebe e mu ọli ghi ẹ ni a gbe ọli-a.
Ama Eshinegba o she kpe gba onana o lese
ọli.‡

24 Ama Eshinegba o rote eghuli guise ọli
le. Eghuli ọa dobe ri ekpabọ oyọli mu ọli
mama, abi okpotso ni oku ọọ to ọa li dobe
a mu omọ o khi lasele. §

25 Itobọ khi oghie iDefidi ọọ ngme ingme
oyi iKirisiti ni o ree,

“Mhi mẹ khi Onomhue
o migha kpesẹ mhe eghẹghẹ kpa,
o la ukiẹkiẹ obita oyemhe,
udu ọa ya nighise mhe.

26 Itobọ ona udu oyemhe o ro o ghele,
mhi ri uruli oyemhe ẹ kueghie-ẹ,
mhi ri egbe deẹ.

27 Itobọ khi waa ya
ze mhe obọ shi elemhi uji,

wẹkhi eri u ya ze ni
Oni o pfuase oye o ke-a.

28 U she kpe gueye mhe
khi mhi ya la gbọ ini
u guise mhe te eghuli le.*

U ya ri oghẹle oniemi na mhe odalo oye.’

29 “Inyoghuo, mhi mema ya ri igbedu
gueye ẹ khi oghie iDefidi ni o khi itita awa,
o she kpe ghu-a ni ẹgbọ e ro to, oni uji ni a
ro ọli to o kie la akaghọ ramhi ogbe na amo.

30 Awa lese khi iDefidi o ngme aguele-shi-
eke shi iKirisiti egbe, irari khi o lese khi
Eshinegba o she kpe shobọ na lue ni o mema

ro ya tse, khi ọli ya ri ogbo oghuo unuekpe
oyelue shito ukpekhomhi oghie oyelue.†

31 Eri Eshinegba o roli khasẹ iDefidi emini
a ya mẹ ogbenako, ọli o ro ngme ọli khi
Eshinegba o ya rote eghuli guise iKirisiti le.
Oo khi Eshinegba ọa ya ze ọli ghua ni idiegbe
oyọli o kea shi elemhi uji.

32 Eshinegba guise iJesu le bhale agbo.
Awa nya awa ri ukpeloe oyawa pfi otselẹ shi
o khi iJesu o she guale.

33 Eshinegba o she ri ekpe oniemi na
iJesu, o shito ukiẹkiẹ obita oyi Eshinegba.
iJesu o she rote obọ oyi ita mie Ayemhe-no-
pfuase, abi Eshinegba o kie kpe li shobọ na
li. Oni iJesu o she rue oni Ayemhe-no-pfuase
tutu vo anye egbe, ọli o khi emini a mẹ, ni
a gbolo a suọ memena.

34 Ama lese khi iDefidi ọa nga iloghie.
Itobọ igho, aa khi ingme egboi iDefidi ọọ
ngme abi o ro lie,

“Onomhue o gueye Onomhue oyemhe:
Shito ukiẹkiẹ obita oyemhe,

35 ramhi ni mhi ro ya ri ebe ẹ
mele akphawe-nga oye-a’‡

36 “Itobọ ona, mhia nono ni eẹ ẹgbọ
iZireni nya a lolo lese onana khi, Eshinegba
o ze oni iJesu onana ni a gbe-a shi apfida o
khi Onomhue ali iKirisiti.”

37 Abi eni ẹgbọ e ro suọ eni ingmemhi ena
se, oo nase we udu. Igho ẹ li mhila iPita
ali ighiusomhi na kee eni e kpolẹ, ee we,
“Inyoghuo, Seẹ anye li ya kia ni Eshinegba o
ro o gbe olamhe kua na anye?”

38 IPita ọọ, “Eẹ nya a mupfi ni anye ri
eva oyi iJesu iKirisiti batazi ẹ, ishegho ni
Eshinegba o gbe olamhe kua na ẹ, itobọ
khi eni e mie iJesu suọ a ke khi, ni a mie
isomhopfa Ayemhe-no-pfuase.

39 Emini Eshinegba o shobọ ena, oye ẹ lo
ali oyi imi ẹ, ali oyi ogbokpa ni Eshinegba o
ya ze obiobini e la.”

40 IPita o ngme ingmemhi ni e bu, o tse
agua ye we, ọọ we, “A na pfue anasemhe ni
egbo ikpamhika ena e ya mẹ.”

41 Igho a li batazi eni e mie oni ung-
memhi suọ. Egbọ agbele ese e khi ni e

† 2:21 Li ze iJoa 2.28-32 ‡ 2:23 Li ze iMat 27.35; iMak 15.24; iLuk 23.33; iJon 19.18 § 2:24 Li ze iMat 28.5-6; iMak 16.6; iLuk 24.5 * 2:28 Li ze iWolo 16.8-11 † 2:30 Li ze iWolo 132.11; 2 iSam 7.12-13 ‡ 2:35 Li ze iWolo 110.1

kuma igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo o ełegho.

Ilakugbe oyi ighiusomhi eyi iKirisiti

⁴² Eni egbọ e ri emini ighiusomhi na kee e sese we gbe akanya, e ga kugbe, e le eminale kugbe (e le eminale no pfuase kugbe), e so iromhi kugbe.

⁴³ Ogbokpa o mu ekpe ni o fune e na Eshinegba irari olee onyaloa ali oshabo ebubu ni eni ighiusomhi na kee e gbe.

⁴⁴ Eni e mie iJesu suo nya e kudugbe, e kemhi emini e mholi nya na egbe. §

⁴⁵ Eni e mholi eke e ri eke eyewe de, elese eni e mholi itsua, e re we de, e wolọ ikpagho kugbe kemhi ni eni ea mholi.

⁴⁶ Ogbelẹ kpa e ro o legba elemhi apfe ni la Owa Oyi Eshinegba. E ri oghelẹ ali udu ni o pfuase nu egbe la apfe egbe e le eminale. E le eminale no pfuase.

⁴⁷ Ee kuẹghie Eshinegba, igho egbọ e li somhi elemhi we. Ogbelẹ kpa Eshinegba o ro ri egbọ ni a mie e pfuese ma we o.

3

A ri ocheghele-awe-a ni o o lema ze

¹ Ogbelẹghuo khi iPita ali iJoni ee je Owa Oyi Eshinegba eghẹghe agogo ese oguota ni a la so iromhi.

² A tsua omose ni o rote abi a te bia li guoghọ-a bhale ya shi ode unuekpe ni a lu Isomhotse oyi Owa Oyi Eshinegba. Akaghọ a tsua li bhale ya shito ni o te me asha mhila egbọ ni e lo oni Owa Oyi Eshinegba le ikpagho.

³ Abi o ro me iPita ali iJoni khi e lo oni Owa Oyi Eshinegba, o mhila we ikpagho.

⁴ Igho iPita o bino oli alo tatata, igho li khi iJoni. iPita oo li, "Bino anye!"

⁵ Igho o li bino we, o ri udu sa khi loli ya me we emhi obọ mie.

⁶ Ama iPita oo li, "Mhi aa mhuẹ ukpagho ya ne, ama mhi ri emini mhi mholi ne. Irari eva oyi iJesu iKirisiti onge iNazareti, vule ni u ke kia!"

⁷ Igho iPita o mu oli obọ-ita vule. Udemhija, awe ali ili awe eyoli e na ya to.

⁸ Igho o ti vule migha, oo kia gase. O nu we lo elemhi oni Owa Oyi Eshinegba, o kia, o jino, o kuẹghie Eshinegba.

⁹ Abi egbọ ni e la akaghọ nya e ro me oli khi o kia gase, khi o kuẹghie Eshinegba,

¹⁰ e lese oni o khi, khi loli o kpe e shito ode unuekpe ni a lu Isomhotse e lema, oni ingme o sha ogbokpa abo, ea lese abi o li kia.

IPita o nu eni e migha a fe ngme

¹¹ Abi oni omose o li mu iPita ali iJoni mhuẹ egho, oshabo o sha eni ebubu egbọ, e kpikpi fie deba we ya lo arakpha ni a lu Arakpha oyi iSolomoni ni o la oni Owa Oyi Eshinegba.

¹² Abi iPita o ro me abi eni egbọ ee li, oo we. "Ee egbọ iZireni, elo o ze ni onana o ro ligho ri abo sha e ni a ro lina a bino anye abine khi ekpabo ali ipfuase eyi anye, anye ro roli ze?"

¹³ Eshinegba oyi Aburaamu, ali Aziki ali iGiekopu, ni o khi Eshinegba oyi itita awa, o she ri ufumhi oyoli na iJesu, Oni oo ga li. Ama eri a rue oli na ena omhesẹ, a kie oli odalo oyi iPaleti abi o tseku mholi oli shi udu khi loli ya rue oli obọ-a.*

¹⁴ A kie iJesu oni o pfuase ali oni o guẹ e ngeli, a ri ochoghọ lie iPaleti o rue ogbọ ni o gbe ugbeli abọ-a na e.†

¹⁵ Ama a gbe ogbọ ni o ri ogbọ a je agbọ-a. Ama Eshinegba o gbo guise oli le abi o ro ghua. Anye aava anye me oli abi o ro guale, anye ro pfi otsele shi o.

¹⁶ Itobo ekpabo ni e la eva oyi iJesu anye ro dobe ri omose ona ni a lese ni a fele ena ze, oni irudunga oyi oni omose loli o ze khi o ga ze pfo nya ni a ga me memena.

¹⁷ "Inyoghuo-mhe, mhi lese khi emini ee ali eni e ralo na e a riẹle iJesu, khi elemhi umhalese a te riẹle we.

¹⁸ Ina Eshinegba o li ri ungmehi oyoli ya tse, oni o rote eke rote unu oyi emekeguele ngme khi iKirisiti o ya me osoli.

¹⁹ A zono khasẹ Eshinegba khi a pfido, ni a mu pfi deba Eshinegba, ni o shishi olamhe eye e a, Ini a ligho, eghẹghe iyemhe a o ya rote obọ oyi Onomhuẹ bhale deba e.

²⁰ Ini oo ghie oni o shobo bhale agbọ ghi awa kpa, ikhi iJesu, oni Omiepfuese.

§ 2:44 Li ze Ika 4.32-35 * 3:13 Li ze Okiali 3.15 † 3:14 Li ze iMat 27.15-23; iMak 15.6-14; iLuk 23.13-23; iJon 19.12-15

21 Ijesu o mema ya kie la obini iloghie ramhi eghẹghẹ ni Eshinẹgba o ro ya mu emhikpa pfi gbo mele enegbo-a, abi Eshinẹgba o li rote unu oyi emekeguele eni e pfuase eyoli shobo na awa eghẹghẹ ni o dose.

22 IMosisi o ngme oli, oo, 'Onomhue Eshinẹgba oye o ya rote iteva oye mu Omekeguele nabi mhemhe vule na e. A ya mema ri esọ shi ingmemhi ni o ya gueye e.‡

23 Oni o da ri esọ shi oli o, Eshinẹgba o ya khi oli egbo eyoli ku-a.'§

24 "Egbegbo lo khi emekeguele nya rote iSamue ya je odalo, e kpe ngme emini a ya me eghẹghẹ oyawa shi eke.

25 Emini eni emekeguele enana e ngme, ee o go lu, a li mholi okemhi shi ishobo ni Eshinẹgba o shi na itita e, ni o la lie Aburaamu, 'Mhi ya rote obo oyi imimi e khi vose na egbo na agbo nya.*

26 Abi Eshinẹgba o ro mu Oni oo ga oyoli vule, O te odode ghie oli ghi e ni o khi vose na e abi o ro mu e nyene lase ingmobe eye e le."

4

IPita ali iJoni e migha odalo oyi Enighie shi ezo

1 Abi iPita ali iJoni e kie nu eni egbo o ngme, eni ee khekhe oni Owa Oyi Eshinẹgba ali egbo iSadusisi eghuo e bhale deba iPita ali iJoni.

2 Elemhi e bi we itobo khi eni ighiusomhi na kee eyi iJesu ee sese eni egbo khi iJesu o rote eghuli guale. Eri onana guele khi egbo eni e ghu-a khi e gbo ya rote eva oyi iJesu guale.

3 Igho eni egbo e li mu iPita ali iJoni, irari obili o she bi elegho, e mu we shi owa ighumha ramhi ogbeakolo.

4 Ama ebubu egbo ni e suo ingme ni iPita o ngme e mie iJesu suo. Emose ni e ke miesuo e ya khi egbo agbele ishe.

5 Ogbeakolo, eni ee mheshe eyi iJu ali eni eghali ali esese Ishi eyi iMosisi eyi egbo iJu e legba iJerusalemu.

6 E ya me Oga oyi ekpodalo ugamhi ni a lu Anasi ali iKefasi, ali iJoni ali Alezada ali ena omhue-apfe oyi Oga oyi eni ee ralo ugamhi.

7 Igho e mu iPita ali iJoni bhale iteva oyewe migha. E mhila we, "Ekpabo nabise ali eva oyoghua a ro gbe akanya ona?"

8 Igho iPita ni Ayemhe-no-pfuase o vo egbe o we: "Ee enighie eyi egbo ali eghali,

9 A mhila anye amo akanya onete ni a gbe na oni o guoghua ona, ali abi a li ro oli toto.

10 Emhi oghuo o la o ni anye ya gueye e ali egbo iZireni nya. Itobo eva oyi iJesu iKirisiti onge iNazareti, omose ona o ro migha iteva oye ni o ro toto ngmala ena. Loli o khi oni iJesu ni a ta ma apfida, ni Eshinẹgba o rote eghuli guise le.

11 Ijesu khi ogbo ni Ebe-no-pfuase o ngme ni oo,*

"Eche ni itsona e kie pfi,
o tigbe mele oni echeli ebe
ni o mu eloe ne nya-a."

12 Imiepfuese o la obo oyi ogbolese, irari khi eva olese o la ni Eshinẹgba o ro na ogbokhoghuo elemhi agbo onana ni awa ya te mholi imiepfuese."

13 Abi eni ee mheshe na egbo iJu e ro me igbedu ni iPita ali iJoni e mholi, ni e ro ya lese khi egbo tse ni ea ye owa ebe e khi, abo e sha we, e me-we-me khi e kpe nu iJesu u kia.

14 Ama, abi e ro me omose ni a ro ze khi o nu we migha agho, ea ke mhue abi e ya ngme.

15 E gueye we e vu weye iteva lase ne, igho e li nu egbewe ye ochi.

16 Ee, "Se awa ya li eni emose ena?" Egbokpa ni e la iJerusalemu e she lese ikanya onyaloa ni e gbe, o a ze awa ya tia.

17 Ini ingme ona o khi gbeke-a, awa mema tse agua ye we e khi gbo gbudu ri eva oyi iJesu nu ogbokhoghuo ngme.

18 Igho e lu iPita ali iJoni nyene egbe bhale elemhi oni owa ugamhi, e gueye we e khi me emini o re we gbo gbudu ri eva oyi iJesu nu ogbokhoghuo ngme wekhi iroli sese.

19 Ama iPita ali iJoni ee we, "Ee a so o ghue, ini o ya ti Eshinẹgba eloe, ini ee o fe ti

‡ 3:22 Li ze iDeut 18.15,18 § 3:23 Li ze iDeut 18.19 * 3:25 Li ze Igbae 22.18 * 4:11 Li ze Iwolo 118.22

ni anye suọ esọ na, ocho ni anye kha rọ suọ esọ na Eshinegba.

²⁰ Irari khi aa tigbe ya mę khi anye ęa ya gueye ęgbọ emini anye mę ni anye suọ.”

²¹ Abi e rọ nyamhise wę alo se, e zęwę obo vu. E mę khi ęa zę wę ya nase itobo khi ęgbọ ni e la aghọ nya ee kuęghie Eshinegba shi itobo ọmose ni ọa kpe dobe ę kia ni e rọ ze.

²² Irari khi ọni ọmose ni a ri akanya ọnyaloa rọ ze ọ dọse ikpe egbhuęva.

Olema ni igbaa eni e mie iKirisiti suọ e lema shi igbedu

²³ Abi a rọ rue iPita ali iJoni abọ-a, e le deba apfęwę. E gueye wę abi ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali egbhali e ngme ęwę.

²⁴ Abi e rọ suọ ona, e ku unu a nyogho lema Eshinegba, ęę, “Ọnọmhue, yeye u ma eke ali ukhuli ali okę onięmhi ali emini e la elemhi wę nya.†

²⁵ Yeye u ri Ayemhe-nọ-pfuase rọte unu oyi oghie iDefidi ita anye ni ọ khi ọni ọọ ga oye lie,

“ ‘Elo o zę ni ishishi ęgbọ
e rọ ọ nyaghu

ni ęgbọ e rọ ọ dọmhi mhe shi afue?

²⁶ Ni ighie ni e la agbọ
e rọ mu egbe shi okhọli,
ęgbọ eni ęę mhesę e tigbili
ni e rọ mu okhọli vule
shi Eshinegba Ọnọmhue ọ,
ali iKirisiti ni ọ she ze.‡

²⁷ Esheshi ghọ Erọdu ali iPọtiusi iPaleti e ya nu ęgbọ iJeta ali ęgbọ iZireni lona kugbe elemhi oni ęoli ona. E gba kugbe, e gbe iJesu ọni ọọ ga oye-a, ọni u zę.§

²⁸ E riele emini u ri ekpabọ ali oghuemhe oye gba shi eke khi a ya mę.

²⁹ Ama memena, Ọnọmhue, bino abi e lie dọmhi, ni u ri ekpabọ na anye eni ęę ga eye, ni anye gbe udu ke ngme ungmęmhi oye.

³⁰ Nise obọ-a ri ęgbọ ke ze, u gbolo ę gbe ọlele ọnyaloa ali ọshabọ rọte eva oyi iJesu Ọni ọọ ga ni ọ pfuase oye.”

³¹ Abi e rọ lema se, elemhi owa ni e la oo jighise, Ayemhe-nọ-pfuase o tiemhie shi wę ọ, ọ ri igbedu na wę ę ngme ungmęmhi oyi Eshinegba.

Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ee kemhi itsua na egbe

³² Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ e mhọli udu ali usamhi oghuo. Ọngewę ọa ke lie khi eri lọli mhọli emhikhoghuo ọtsobo oyelue, ama eri e ku emhikpa gbe ke mhọli.*

³³ Eni ighiusomhi na keę e ri ekpabọ ọ pfi ọtselę je odalo shi ungmęmhi irote-eghuli guale oyi iJesu Ọnọmhue. ęgbọ nya e mu ekpe ę na wę.

³⁴⁻³⁵ Aa mę ọngewę ni emhikhoghuo o to. Irari khi ęghęghę kpa, eni e mhọli eke ali apfe e rọ rewe ę de, e rue eni ikpaghọ ni e re wę de bhale ufuege oyi ighiusomhi na keę. E kemhi wę na ọgbogbo abi o li to ọli.

³⁶ Ighọ iJosefu ni ọ khi unuekpe oyi iLiva, ni a bia shi eke iSapurosi. IBanabasi, eni ighiusomhi na keę ee lu ọli. Emini a ri eva ona ngme khi Ọrudushi-ęgbọ ọ.

³⁷ IBanabasi ọ ri eke ni ọ mhọli de, ọ rue eni ikpaghọ ni ọ rọli de bhale ya shi ufuege oyi ighiusomhi na keę.

5

Ananayasi ali iSafira

¹ Ọmose oghuo ọ la ọ ni a lu Ananayasi ali ughue ọli iSafira, e ku abọ gbe ri eke oyewę de.

² Ọ te eni ikpaghọ ni ọ ri oni eke de rue sheli na egbọli, ughue ọ lama shi ọli ọ. Ọ tsua ikhukhui eni ikpaghọ ghi ighiusomhi na keę.

³ Ighọ iPita ọọ, “Ananayasi, elo o zę ni u rọ zę ni ọkphaghie ọ lo ę udu, ni u rọ lo ęgbhọli khasę Ayemhe-nọ-pfuase, ni u rọ rọte eni ikpaghọ ni u ri oni eke de rue shi na egbe ę?

⁴ Óá khi oye oni eke o khi neni u rọli de? Abi u rọ rọli de se, eni ikpaghọ ęa kie khili eye? Elo o reę sa usamhi onana? Ọa khi ọgbọ u lo ęgbhọli khasę ama Eshinegba!”

⁵ Abi Ananayasi ọ rọ suọ ungmęmhi ona se, ọ de eke, ọ ghua. Ulishi onięmhi o ku rughu ęgbọ kpa ni e suọ emini a mę.

⁶ Ighọ izęo e rọte iteva oyewę fię lasela ya ri ide khuli olimhi oyọli, e tsua li fię je olase ya rọ to.

† **4:24** Li zę Okiali 20.11; iNee 9.6; Iwolo 146.6   ‡ **4:26** Li zę Iwolo 2.1-2   § **4:27** Li zę iMat 27.1-2; iMak 15.1; iLuk 23.1,7-11; iJón 18.28-29   * **4:32** Li zę Ika 2.44-45

⁷ Iwakati ese e lese na dose te, ughue oli o lole, o a lese emini a me.

⁸ IPita o mhila li, oo, "Gueye mhe ghue, ingme ni yeye ali Ananayasi odoe a ri oni eke de na?"

Oo li, "Ii." "Igho anye ri oni eke de."

⁹ IPita oo, "Se ee ava-ava a li yemhe shi oghuo ni a mheshe Ayemhe-no-pfuase bino? Emose ni e tsua odoe ya to lena e la ode kia bhale. Wewe e gbo li tsue ya to!"

¹⁰ Utoghuokpe o de eke, o ghua. Eni emose e bhale, e ya e khi o she ghua, igho e tsua li ya to mama odoli.

¹¹ Ulishi oniemi o mu igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo nya ni e suo emini a me.

Eni Ighiusomhi na ke e ri eni ee ghua ebubu ze

¹² Eni ighiusomhi na ke e gbe ebubu olele onyaloa ali oshabo ododa iteva oyi eni egbo. Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo e lona Arakpha oyi iSolomoni na elemhi Owa Oyi Eshinegba elemhi ikudugbe.

¹³ Ogbokhoghuo o a gbudu kugbe we o aboriekhia khi egbo nya e ri ekpe na we.

¹⁴ Abi o rie khi igho, eri ebubu emose ali ikpotso elese e mie Onomhue suo, a ku we ma igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo.

¹⁵ Irari ikanya onyaloa ni ighiusomhi na ke e gbe, egbo e tsua egbo ni ea ze bhale ode ifu apfe rewe yeshi ukpho ali iya, ini akphakpha oyi iPita oo nga we egbe ini oo dose.

¹⁶ Olele egbo e rote eoli ni e la gase iJerusalemu bhale. E tsua egbo ni ea ze ali eni e mholi ayemhe okphaghi e bhale, igho a ri wewe nya ze.

A mu okholi vule shi Ighiusomhi na ke o

¹⁷ Oga oyi ekpodalo ugamhi ali apfoli ni e ga ro la otu oghuo ni a lu otu iSadusisi, e kpe ofuma a deba ighiusomhi na ke.

¹⁸ E muno eni ighiusomhi na ke ku lo owa ighumha.

¹⁹ Ama eliyose, a geni o khueghie ode oyi oni owa ighumha-a na we, o rue we ya lase.

²⁰ Oo we, "A ke vu, a je elemhi ogba na Owa Oyi Eshinegba ya migha ni a gueye egbo usomhi onete oyi agbo onogbo ona."

²¹ Abi ogbe o ro gbe-a, eni ighiusomhi na ke e dose lo Owa oyi Eshinegba, ee sese. Abi

Oga oyi ekpodalo ugamhi ali apfoli ni e ro ga la otu oghuo e ro bhale, e lu ilegba oyi eni egbhali eyi egbo iZireni (ni a lu iSaediri), igho e lu eni e ri eloe e khu owa ighumha e ka woloo eni ighiusomhi na ke igha ghi ewe.

²² Ama abi e ro ramhi agho, e bhale ya e khi eni ighiusomhi na ke ea la oni owa ighumha, igho e nyene egbe je ya gueye eni e ghie we.

²³ E li, "Anye bhale ya e khi a so okpe owa ighumha gba-i! Khi ekhekhe e migha unu ode. Ama abi anye ro khueghie eni ode-a lo elemhi agho, anye ea me ogbokhoghuo elemhi agho."

²⁴ Abi e ro suo ona, abo e sha oghie oyi eni e ke ekhe Owa Oyi Eshinegba, ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi, itobo khi ea dobe lese udi emini a me ena idiegbe oyi ighiusomhi na ke. Oni ingme o a ze we sa.

²⁵ Igho omose oghuo o bhale we iteva, oo we, "A bino! Egbo ni a mu shi owa ighumha e la Owa Oyi Eshinegba a sese egbo!"

²⁶ Igho eni e ke ekhe e vu ya mu eni ighiusomhi na ke. Ea ri itoto riele oli itobo khi ulishi eni egbo o mu we ini e ya tono we eche.

²⁷ E muno eni ighiusomhi na ke bhale ya migha agbala, oni oghie oyi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba o mhila we egbo.

²⁸ "Anye tse agua gueye e aa khi ke ri eva ona sese egbo. Ama a kiele e sese egbo, osese oye e o gbhiaku eke iJerusalemu nya. A yese ni egbo e ya ke dabi khi anye gbe iJesu-a!"*

²⁹ IPita ali ighiusomhi na ke eni e kpo e we, "Anye mema ya ri oyi Eshinegba gbe dose oyi egbo."

³⁰ Eshinegba oyi itawa o rote eghuli guise iJesu le, oni a soli-a shi ora gbe-a.

³¹ Eshinegba o she yase oli nga obita ni o pfuase oyoli abi Omi Oghie ali Omiepfuese, ni oo ri eghenge na iZireni gbo mholi imupfi ali igbekua shi olamhe.

³² Anye khi otsele shi eni ingme ena nya, igho li khi Ayemhe-no-pfuase, ni o khi isomhopfa ni Eshinegba o rona eni e suo eso na li.

³³ Abi e ro suo ona, e pfaa, e nono abi e li ya gbolo we-a.

* 5:28 Li ze iMat 27.25

³⁴ Ama iGamalię ni o khi otu iFarisi ni o sęse Ishi eyi iMosisi, ni o khi oni ęgbọ e ri ekpę ę na, o vule migha elemhi oni igbaa oyi eni egbhali, o a wolọ wę fię ne ukuku ęghęghę.

³⁵ Ighọ oọ wę, “Eę emọse iZireni a kuegbe-a sa emini a nono khi a ya rięle eni emọse ena.

³⁶ Eghęghę ni o doęe, o mọse oghuo ni a lu iTeudasi o lasela, oọ lu egbọli emhi, ęgbọ egbhueshe asha ene e kpikpi deba li. Abi a rọ gbe ọli-a, ęgbọ eyọli e gbhiaku-a, oni okiali oyọli o mele afue-a.

³⁷ IJudasi ọngi iGalili o gbo lasela ęghęghę ni a rọ leli ęgbọ, lọli ali ęgbọ eyọli e pfi onyaghu. Abi a rọ gbe ọli a ęgbọ eyọli e gbhiaku-a.

³⁸ Irarighọ, mhi ye ę ude shi idiegbe oyi ęgbọ ena, a zę wę obọ! Zę wę obọ ni e vu! Ini emini e rọ bhale khi obọ oyi ęgbọ o te bhale, e ya de.

³⁹ Ama ini o khi obọ oyi Eshineęba o te bhale, aa ya tigbe dobe mu wę gba, ama khi Eshineęba a nu ę khọli.”

⁴⁰ Oni ungmemhi ni o ngme o lo wę udu. E lu eni ighiusomhi na keę lasela, e gbe wę itali, e gueye wę e khi ke ngme ingme oyi iJesu, e zę wę obọ vu.

⁴¹ Eni ighiusomhi na keę e rọte aghọ vu, ee ghele khi wewę e li te o na ri omama a mu shi eva oyi iJesu.

⁴² E a tigbe yemhe-a, ogbele kpa e rọ o sęse, ni e gbo rọ o tse abọ usomhi onete khi iJesu o khi Omiepfuese, elemhi o gba na Owa oyi Eshineęba ali rọte owa ya je owa.

6

Emọse oshilua ni a zę

¹ Eghęghę ni a ngme ena khi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ khi ee ke bu shi o, ęgbọ iJu eni ee ngme ęlemhi iGiriki elemhi wę, ee wolọ khi ęgbọ iJu eni ęę ngme ęlemhi Iburu, e ri ukpeloe ę gbe esamhi-olimhi eyi wewę ini ęę kemhi eminale ogbele kpa.

² Ighọ ighiusomhi ogbava e luno igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ nya kugbe, ęę wę, “Oa ti ni anye pfi akanya itsabọ ungmemhi oyi Eshineęba shi eke, ni anye sọ alo ghue eminale ikemhi.

³ A zę emọse oshilua elemhi iteva oye ę, ni a lese khi e mhọli Ayemhe-nọ-pfuase ali ileşingme. Ni awa ri akanya ireloe-khu ingme eminale ali itsua ikemhi na wę.

⁴ Isheghọ, ni anye me asha ri eloe shi iromhi isosọ ali itsabọ usomhi onete.”

⁵ Oni akhokhomhe ona o ga ghọle ęgbọ kpa ni e le gba. E zę iSitivini ni o mhọli irudunga ali Ayemhe-nọ-pfuase, ali iFilipu, ali iPirokorusi, ali iNikanọ, ali iTimoni, ali iPamenasi, ali iNikolasi ni o khi ọngi Atioki ni a mu pfi je irudunga oyi ęgbọ iJu.

⁶ E ri ęgbọ ena kase eni ighiusomhi na keę, eni ighiusomhi na keę e ri abọ nga wę ukhomhi lema na.

⁷ Ighọ ungmemhi oyi Eshineęba oo ge shi o. Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ e bu shi o elemhi iJerusalemu. Ebu bu ekpodalo-ugamhi eyi Eshineęba e lama shi oni irudunga.

A mu iSitivini

⁸ ISitivini, o mọse ni Eshineęba o khivose na, o mhọli ekpabọ oyi Eshineęba rọ gbe ikanya onyaloa ali oshabọ iteva oyi ęgbọ.

⁹ Ama ęgbọ eghuo ni e khi igbhogbho na owa ugamhi oyi eni e kpe khi ighumha, e nu iSitivini i khako. IJu eni ęgbọ ena e khi ni e rọte eke iSairini, ali Alezadira bhale ali eni e rọte eke iSilisha ali Esha bhale, ni e ke ngeli iJerusalemu.

¹⁰ Ama ęa dobe nu ileşingme ali Ayemhe ni o rọ o ngme khe abọ.

¹¹ Ighọ e bęna tanọ shi ęgbọ eghuo elemhi, e lie, “Anye suọ abi iSitivini o rọ pfi unu-a deba iMosisi ali Eshineęba.”

¹² Ighọ e ngmiasę eni ęgbọ ali eni egbhali ali eni ę sęse Ishi eyi iMosisi. E mu iSitivini bhale ilegba oyi eni ęę mhese ali esọ-ęzọ eyi ęgbọ iJu ni a lu iSaędiri.

¹³ E wolọ ęgbọ lasela ni e pfi ọtsele ęgbọli khi, “Omọse ọna ọa tigbe yemhe-a ingme-ingmemhi ipfiunu-a ni o ngme ę deba Owa Oyi Eshineęba no pfuase ali ushi.

¹⁴ Irari khi anye suọ khi oọ li khi iJesu onge iNazareti ọna, o ya guoghọ Owa oyi Eshineęba oyi ęgbọ iJu-a, o ya gbo mu ighuighue ni iMosisi o rọ shi eke na anye pfi.”

15 Egbọ ni e la oni ilegba nya ee bino iSitivini, e mę khi alo eyọli e gę nyanyanya abi alo eyi agęni.

7

Ungmemhi ni iSitivini ọ ngme

1 Ighọ Ọga oyi ekpodalo ugamhi ọ mhila li, ọọ li, “Igesikia ingme ni a gue shi ẹ egbe ena e khi?”

2 ISitivini ọọ li, “Inyoghwo ali ita ni e le gba, a ri esọ shi mhẹ eke! Eshinegba ni ọ mhọli ufumhi, ọ ri egbe khase ita awa Aburaamu abi ọ rọ kie la eke iMesopotemia, neni ọ tigbe je ẹoli Arani ya la.

3 Eshinegba ọọ li, ‘Lase eke ali iteva oyi egbo eye le, ke je eke ni mhi ya rokhasẹ e.’*

4 “Ighọ ọ rọte oni eke iKadia vu ya la ẹoli Arani. Abi itali ọ rọ ghu-a se, Eshinegba ọ ghie ọli je eke ni a ngeli ogbe namo.†

5 Oa ri ugu okhoghwo akana na li, wẹkhi ukuku eke okhoghwo ọ khi na li. Ama khi Eshinegba ọ she kpe shobọ na li khi lọli ali imimi ọli, e ya le ugu oni eke, abi o rọ tseku khia khi eghẹghẹ aghọ Aburaamu ọa bia omọ okhoghwo ne.‡

6 Ina Eshinegba ọ li nu ọli ngme. ‘Imimie e ya khi epfese shi eke ni ọa khi oyewe, e ya khi ighumha, a nase we elemhi ikpe egbhueshe asha ene.

7 Eshinegba ọọ, ama mhi ya nase ushishi ni e ya muno we ighumha. Ini mhi nase we na we se, e ya rọte ushishi oghọ lasela bhale eke ona ya ngeli, e gbo la akana a ga mhe.’§*

8 Ighọ Eshinegba ọ nu Aburaamu shobọ ishele-a ni o ya khi irokhasẹ khi ogbo ọ mhue obọ shi oni ishobọ. Ighọ Aburaamu ọ bia Aziki, ọ shele ọli-a abi ọ rọ gbe ogbele elele. Ighọ Aziki ọ gbo li khi ita iGiekọpu, iGiekọpu ọ gbo li khi ita emose ogbava ni e khi ititawa.†

9 “Itobọ khi eni imi iGiekọpu ee dọ iJosefu okonyo, e rọli de abi oghumha ya je eke ijipiti. Ama Eshinegba ọ nu ọli la.‡

10 O tsumhi ọli obọ ikphakphamhe nya. O ri ileasingme na iJosefu, ọ gbo kpaghie ọli obọ ni ingme oyọli o rọ ghọle iFero ni ọ khi oghie oyi eke ijipiti. Ighọ oni oghie ọ rọli leghie ukhomhi ijipiti ali agbala oyọli nya. §

11 “Ighọ okiamhi oniemi o la eke ijipiti ali iKena a pfi ni o pfi osoli oniemi na ititawa ni ẹa ke rọ mę eminale e le.*

12 Abi iGiekọpu ọ rọ suọ khi eminale e kpọku shi eke ijipiti, ọ ghie imiọli ni e khi ititawa je oobọ ya bino odode.

13 Utonuzeva ni e ke ye, oni iJosefu ọ gueye inyoghwo ọli oni lọli khi, aghọ iFero ọ la lese egbo eyi iJosefu.†

14 Ighọ iJosefu ọ ghie ya rue itali iGiekọpu ali egbo eyọli nya ni e kugbe khi oshe ẹa la egbhue.‡

15 Ighọ iGiekọpu ọ je eke ijipiti, ashini lọli ali ititawa e ghu-a shi. §

16 A tsua ilimhi eyewe nyene egbe je ishekemu ya rọ tọ uji ni Aburaamu ọ ri ikpagho nu unuekpe oyi Amọni de.*

17 “Abi oni eghẹghẹ o rọ ti ramhi ni Eshinegba ọ rọ ya ri ishobọ oyọli tse na Aburaamu, egbo eyawa ni e la ijipiti e lolo bu shi ọ.

18 Ighọ oghie olese ni ọa lese emhikhoghwo ingme oyi iJosefu ọ ke la ukpekhomhi shi eke ijipiti.†

19 Oọ na egbo eyawa osoli obe, ọ jili ititawa, ọ ri itoto lie we, e pfino imiwe kua ni eni eniye e ba ghuloa.‡

20 “Oni eghẹghẹ a rọ bia iMosisi, ni ọa khi omọ na tse. A la owa oyi itali kuele ọli iki ese. §

21 Abi ẹe ke rọ dobe rọli sheli, e rue ọli ya shi epfe oke. Omi iFero ni okpotso ọ mę ọli rue, ọ kuele ọli abi omi ọli.*

22 IMosisi ọ wena owena ali ileasingme oyi ijipiti, ekpabọ o la emue oyọli ali emini ọọ riele.

23 “Abi iMosisi ọ rọ gbe ikpe egbhueva, ọ mhọli shi udu khi lọli le ya bino egbo eyọli ni e khili egbo iZireni.

* 7:3 Li ze Igbae 12.1 † 7:4 Li ze Igbae 11.31; 12.4 ‡ 7:5 Li ze Igbae 12.7; 13.15; 15.18; 17.8 § 7:7 Li ze Igbae 15.13; Okiali 3.12 * 7:7 Li ze Igbae 15.13-14 † 7:8 Li ze Igbae 17.10-14; 21.2-4; 25.26; 29.31-35.18 ‡ 7:9 Li ze Igbae 37.11,28; 39.2,21 § 7:10 Li ze Igbae 41.39-41 * 7:11 Li ze Igbae 42.1-2 † 7:13 Li ze Igbae 45.1,16 ‡ 7:14 Li ze Igbae 45.9-10,17-18; 46.27 § 7:15 Li ze Igbae 46.1-7; 49.33 * 7:16 Li ze Igbae 23.3-16; 33.19; 50.7-13; iJosh 24.32 † 7:18 Li ze Okiali 1.7-8 ‡ 7:19 Li ze Okiali 1.10-11,22 § 7:20 Li ze Okiali 2.2 * 7:21 Li ze Okiali 2.3-10

24 Igho o me khi ongi ijipiti oo nase ongi iZireni. Igho o li ye odose, o gbe ongi ijipiti-a.

25 Eri iMosisi o dabi khi egbo eyelu e ya me oli me khi eri Eshinegba o re lu e tsumhi egbo eyoli, ama ea ligho me oli me.

26 Ogbeakolo khi iMosisi o bhale ya e khi egbo iZireni aava e nu egbewe e kholi, oo nono ni loli rewe riele. Oo we, 'Elo o ze ni ee ni a gbo li khi inyoghuo egbe a ro nu egbe e a kholi?'

27 "Ama oni oa gueli ni o la o o ghi iMosisi abo pfa, oo li, 'Oghuo o re khi oni oo mhesa na anye ali oni oo so ezoo na anye?'

28 Eri u wa nono ni u li gbe mhe-a abi u li gbe ongi ijipiti a oode?'

29 Abi iMosisi o ro suo ona, o na pfa je eke oyi iMidiani ya la abi opfese, o bia eniye aava shi agho.†

30 "Ikpe egbhueva e dose se, ageni o ri egbe khasa iMosisi elemhi elemhi erali ni oo to ukhomhi ebuli.

31 IMosisi o me oli, o sha li abo. Oo le ni o ya bino, uruli oyi Onomhue o lu oli, oo li,

32 'Mhemhe mhi khi Eshinegba oyi itita e, Eshinegba oyi Aburaamu ali oyi Aziki, ali oyi iGiekopu.' IMosisi oo guo elemhi ulishi, oa ke gbudu bino oobo.

33 "Onomhue oo li, 'Gueghie eku ni u so, eke ni o pfuase u migha.

34 Mhi she me ajilimhe ni egbo eyemhe ni e la ijipiti e me memena. Mhi she suo ekperumhe oyewe, mhi she bhale ya mie we pfuese. Bhale memena khi mhi ya ghie e nyene egbe je eke ijipiti.'S

35 "Oni iMosisi ona egbo eyoli e ke ekpe kie, ni ee o li, 'Oghuo o re khi oni o mhesa e na anye ali oni oo so ezoo oyi anye?' Eshinegba lolighuo o ri ageni ni o ri egbe khasa oli elemhi elemhi erali ni e to ghie iMosisi o ka khi oni oo mhesa ali omiepfuese oyewe.*

36 Loli o rewe ya fie lase eke ijipiti, o la eke ijipiti ali obini Oko Ifulo ali udu oyemhi elemhi ikpe egbhueva gbe akanya onyalo ali irokhasa.†

37 "IMosisi lolighuo oo egbo iZireni, 'Eshinegba o ya rote elemhi e ghie omekeguele onabi mhemhe ghi e.‡

38 O la iteva ebubu egbo elemhi udu oyemhi, li shi ageni ni o ke nu oli ngme ukhomhi ute iSinai, li she ititawa, o mie ungmehi ni o ri agbo o na ogbo, o rue oli na awa.S

39 "Ama eni ititawa ea nono ni wewe e suo eso na li, eri e kie iMosisi, e ri udu oyewe nyene egbe ukhoko je eke ijipiti.

40 Ee Eroni, 'Mama ikhumhi na anye ni e ya ri anye ke kia, irari khi anye ea lese abi iMosisi ni o rue anye te ijipiti lasele o ke li kia.*

41 Oni egheghe eni egbo e ro mama ikhumhi ni o li abi ozele ena, ee luase oli, e ghele shi oni ikhumhi ni e ri abo eyewe mama.†

42 Igho Eshinegba o so ukhoko gbe we, o ze ni e ga ovo, ali uki, ali ikpetata abi a li keke oli shi ebe emekeguele, ni oo:

" 'Ee egbo iZireni,

abi a ro la udu oyemhi

ikpe egbhueva a luasobo,

mhemhe a ri iluasobo na?

43 A yase okula oyi

ikhumhi iMoleki

ali ukpetata oyi iRefani,

ni e khi ikhumhi ni

a ri abo mama ni a ga.

Irarigho, mhi ya ri egbo bhale

ya mu e okholi vu,

e tsua e dose obini eke iBabilo.‡

44 "Ititawa e mholi igholo oyi otsela obini elemhi udu oyemhi. Abi Eshinegba o li khokho li ye iMosisi, igho o li riele oli.S

45 Abi e ro le oni igholo ugu se, ijoshua o tsua li ma egbe bhale eke oyi ishishi ni Eshinegba o khu kua na we. O nu we la ramhi egheghe oyi iDefidi.*

46 IDefidi ni Eshinegba o ri afu na o mhila li ini loli to owa na Eshinegba oyi iGiekopu.†

47 Ama iSolomoni o to owa na Eshinegba.‡

48 "Abibi o ririele li, a lese khi Eshinegba no Yagha ne Nya oa ya la owa ni egbo e ri abo

† 7:29 Li ze Okiali 18.3-4 ‡ 7:29 Li ze Okiali 2.11-15 § 7:34 Li ze Okiali 3.1-10 * 7:35 Li ze Okiali 2.14 † 7:36 Li ze Okiali 7.5; 14.21; iNoba 14.33 ‡ 7:37 Li ze iDeut 18.15,18 § 7:38 Li ze Okiali 19.1-20.17; iDeut 5.1-33 * 7:40 Li ze Okiali 32.1 † 7:41 Li ze Okiali 32.2-6 ‡ 7:43 Li ze Emo 5.25-27 § 7:44 Li ze Okiali 25.9,40 * 7:45 Li ze ijosh 3.14-17 † 7:46 Li ze 2 iSam 7.1-16; 1 Okhe 17.1-14 ‡ 7:47 Li ze 1 Ighie 6.1-38; 2 Okhe 3.1-17

tọ. Lọli o zẹ khi Azaya ọmekẹguele ọ guele khi.

⁴⁹ “Eshinegba ọọ, ‘Iloghie o khi ukpekhomhi ni mhia shito.

Eke agbọ o khi

akphawẹ-nga oyemhẹ.

Owa nabise ẹẹ ẹgbọ

a ya tigbe tọ na mhẹ?

Asha no ghuo o ya gua mhẹ la?

⁵⁰ Oa khi mhemhẹ-ghuo

mhi ma eni emhi ena nya?” §

⁵¹ “Eẹ ẹgbọ usueso-akhuẹ ni e zese udu oyewẹ-a khali igba zuse esọ. A li abi itita ẹ, ni e kie Ayemhẹ-nọ-pfuasẹ.*

⁵² A famhi mẹ ọmekẹguele okhoghuo ni itita ẹ ẹa mu okhọli vule shi ọ? Eri e gbo gbolo eghuo-a, ni e mẹ eke guele khi, Oni ọọ suọ esọ na Eshinegba ọ ya bhale. Memena ẹẹ a she rọ oni iKirisiti ọna de, a gbe ọli-a.

⁵³ Eẹ ni a rọte obọ oyi aḡeni ni Eshinegba ọ ghie mie ishi, ẹẹ áá kie gbo ri eni ishi gbe akanya.”

A tono iSitivini eche

⁵⁴ Abi eni igbaa eyi iSahediri e rọ suọ ingmemhi ena, e pfaa na li ramhi ni e rọ gbe akọ akọ.

⁵⁵ Ama iStivini ni ọ mhọli Ayemhẹ-nọ-pfuasẹ ọ yasẹ alo idane, ighọ ọ mẹ ugemhi oyi ufumhi oyi Eshinegba, ali iJesu khi ọ migha obita oyi Eshinegba.

⁵⁶ Ighọ iSitivini ọọ, “Mhi mẹ khi iloghie o khueghie-a, mhi gbo mẹ iJesu oni Omi Ogbọ khi ọ migha obita oyi Eshinegba.”

⁵⁷ Abi eni igbaa eyi eni iSahediri e rọ suọ ona, e ri abọ khukhu esọ. E tsesẹ leghe, e vẹ rughu ọli.

⁵⁸ E tialọ ọli fiẹ ifuapfẹ je ukhokho oni ẹoli, ee tonon ọli eche. Eni ee tonon ọli eche e gueghie itsua ni e sọ na omose oghuo ni a lu iSolu mhue.

⁵⁹ Abi e rọ ọ tonon iSitivini eche, ọ sọ iromhi, ọọ, “iJesu Onomhẹ, kpekpe kpe abọ mie ayemhẹ oyemhẹ.”

⁶⁰ O de wugha, ọ tsesẹ, ọọ li, “Onomhẹ, kpekpe khi ri olamhẹ ona mu ota sọ wẹ.” Abi ọ rọ ngme ona se, ọ ghua.

8

¹⁻² Ighọ iSolu ọ migha wẹ ukhokho shi igbe-a oyi iSitivini. Abi iSitivini ọ rọ ghua se, ẹgbọ eghuo ni e mhọli ulishi oyi Eshinegba e ya rọli tọ. E viẹ eviẹ oyọli egbegbọ.

Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ e gbhiaku-a irari ajilimhẹ

Eleghọ ukpokpomhi ajilimhẹ o lasese shi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni e la eke iJerusalemu ọ. Eni ighiusomhi na keẹ eghọ e miatse ku eke iJudia ali iSameria.

³ Ama iSolu ọ roshẹka a yese igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ-a. O kia owa khi owa muno wẹ shi owa ighumha, ghe emose, ghe ikpotso.*

Abi iFilipu ọ rọ la iSameria

⁴ Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ eghọ ni e kia miatse ku, e kia a gue ungemhi oyi iJesu le asha ni e ramhi kpa.

⁵ IFilipu o je eke iSameria. O la oobọ ọ gueyẹ ẹgbọ khi iJesu ọ khi iKirisiti ni a shobọ.

⁶ Abi ebubu ẹgbọ e rọ mẹ ikanya oshabọ ni iFilipu ọ gbe, e nyanya mie shi emini ọ ngme.

⁷ IFilipu ọ kha da lema na eni e mhọli ogbhọ ne, eni ẹgbọ e kpa oni ogbhọ pfa. Ebubu eni e guoghọ-a ali eni e ghua e toto nya.

⁸ Ukpokpomhi oghẹlẹ o la oni ẹoli oghọ.

ISamọ ni ọọ li obo

⁹ Omose oghuo ọ laọ ni a lu iSamọ. Egbegbi obo ọ la iSameria ẹ li. O kia ri obo ni ọ li tonon obọ udu.

¹⁰ Egbọ nya e ri ekpe ẹ na li. Egbọ ododa ee liẹ li, “Omose ọna Eshinegba ọ ri ekpabọ nali a gbe ikanya.” E lu ọli ekpabọ ni o fu.

¹¹ Ingme ni ọ ngme kpa, e rọ ọ shi itobọ oshabọ ni ọ ri ogbhọ oyọli i gbe ni o she tesẹ.

¹² Ama iFilipu ọ gueyẹ wẹ ingme oyi Eghiele oyi Eshinegba ali iJesu iKirisiti, e mie shiọ. O batazi wẹ, ghe ikpotso ghe emose.

¹³ ISamọ ọ li miesuọ, iFilipu ọ li batazi ọli. O deba iFilipu u kiakia irari ikanya onyaloa ali oshabọ nefunẹ ni ọ mẹ khi iFilipu ọ gbe.

14 Abi ighiusomhi na keę ni e la iJerusalemu e ro suọ khi egbo iSameria e mie ungmehi oyi Eshineęba suọ, e ghie iPita ali iJoni ghi we.

15 Abi iPita ali iJoni e ro ramhi iSameria, e so iromhi na eni e miesuọ ni e la oobo Ayemhe-no-pfuase o tiemhile shi we egbe.

16 Ayemhe-no-pfuase o kie kpe tiemhile shi onę we egbe ne, eri a kpe lese ri eva oyi iJesu Onomhue batazi we.

17 Abi iPita ali iJoni e ro ri abo nga we ukhomhi, Ayemhe-no-pfuase o tiemhile shi we egbe.

18 Abi iSamọ o ro me khi egbo ni eni ighiusomhi na keę e ri abo nga ukhomhi kpa khi e mie Ayemhe-no-pfuase, o nise obo-a ni lo ri ikpagho na we.

19 Oo we. "A li ri oni itoto na mhe ni mhi ke ri Ayemhe-no-pfuase na ogbo ini mhi da ri obo nga li ukhomhi ne."

20 Ama iPita oo li, "Ye ye ali ikpagho eye a li opfu-a, itobo khi u sa khi u ya dobe ri ikpagho de isomhopfa oyi Eshineęba.

21 Itobo khi u waa mholi obo shi akanya onana, irari khi udu oye o pfuase deba Eshineęba.

22 Irarigho, mu udu pfi deba Eshineęba. U lema li ni o gbe olamhe kua ne, otse o ya gbe isamhi ebe ni u mholi shi udu kua ne.

23 Itobo khi mhi she me khi wa a kpe ofuma irari akanya ni anye a gbe ali khi olamhe o she de e ighumha."

24 ISamọ oo we. "A kpekpe a so iromhi na mhe ini emini a ngme ena e khi tse shi mhe egbe ni mhi pfua."

25 Abi iPita ali iJoni e ro ngme ingmemhi eyi iJesu se, e mu egbe pfi je iJerusalemu, ee gue ungmehi eyi iJesu kiakia elemhi ebubu inuekpe ni e la iSameria.

IFilipu o gue ungmehi oyi iJesu ye ongi Etiopia

26 Aęeni oyi Eshineęba o gueye iFilipu, oo li, "Ke tiemhi ukiekie ogobo ini a so alo ghue obini ovo o te e lo eko je ode odagbe ifufu ni o rote iJerusalemu je iGaza."

27 Igho iFilipu o mu egbe oo le. Abi o li le egho, lo li ali omose oghuo ongi Etiopia ni o khi owali e ya lona. Omose ona okhemhue o khi ni o ri elo e khu epfue eyi iKadakhę ni

o khi olele oyi oni eke. O rote iJerusalemu ni o je ya ga ugamhi i jele.

28 Abi o li i je apfe egho, o nga oko ni ichi e ro o na. Oo ze ebe ni Azaya omekeęuele o keke. 29 Ayemhe-no-pfuase o gueye iFilipu, oo li. "Je oko ogho ni u timama li migha."

30 Abi iFilipu o ro ramhi agho, o suọ khi oni omose oo ze ebe oyi Azaya omekeęuele. iFilipu o mhila oni omose. "Ebe ni u wa ze egho o fe lo e esọ?"

31 Oo iFilipu, "Iiye oo. Oa ya ligho lo mhe esọ ini ogbo o li gueye mhe abi o ngme." O iFilipu o nga oni oko le ni o nu lue shito.

32 Ashini oo ze oni elemhi Ebe-no-pfuase o khi, asha ni oo:

"Eri a mu o li abi omi osumha ni a ya fa uruli.

Ezeze abi omi osumha ni a ya va kemhi, ni o khueghie unu-a.

33 E ri omama mu o li, e gbe o li azeba, e pfa ezọ mu o li a gbe o li-a. Oghuo o ya mie shi o khi o ya dobe mholi akhemhe-ukhokho, irari khi eri e mie o li agbo?"†

34 Oni omose owali oo iFilipu, "Kpekpe gueye mhe oni omekeęuele onana oo ngme, ingme oyi egbo li oo ngme abi ingme oyi ogboese?"

35 iFilipu o gueye o li emini oni Ebe-no-pfuase ni oo ze egho o ngme. O gue ungmehi oyi okhale oyi iJesu ye o li.

36 Abi e kie li kia le egho, e me oke. Oni omose owali ogho oo li, "Bino, ghe oke ana, bie batazi mhe."

37 iFilipu oo li, "Ini u mie iJesu suọ mhi ya batazi e." Oni omose oo li, "Mhi she miesuọ khi iJesu iKirisiti o khi Omi Eshineęba."

38 Igho oni omose oo oni o gua oni oko ogho o mu o li migha. Lo li ali iFilipu e kia tiemhi oni oke, iFilipu o batazi o li.

39 E lese rote oni oke nga egele le, Ayemhe-no-pfuase o keke iFilipu-a je oboese. Oni omose o ke tigbe me iFilipu, ama oghelę o la li elemhi i je apfe.

40 Ama iFilipu o me egbo li eoli Azotusi. O rote oobo ri oni ungmehi i tse abo kia

† 8:33 Li ze Aza 53.7-8

kia ẹoli khi ẹoli ya ramhi ni ọ rọ ramhi ẹoli iSizeria.

9

Imupfi oyi iSolu

(Ika 22.6-16; 26.12-18)

¹ ISolu ọ kiele tse ekha abi loli li ya gbolo eni e mie iJesu suọ-a. Ọ lẹ deba Ọkpeda na ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinegba,

² Ọ mhila li ọ ri ebe na luẹ ghi eni e la owa ugamhi na eke iDamasikosi. Ni loli rọ mholi afu doḅe muno ikpotso ali emose ni e mie iJesu suọ ighumha je obini iJerusalemu.

³ Abi iSolu ọ li ri okiali ti i ramhi iDamasikosi, utoghuokpe, ákpá o rọte idane mi nga li egbe nyagha.

⁴ Ọ de ta alo mu eke. Ọ suọ khi ọgbọ ọ nu luẹ ngme, ọọ li, “ISolu, iSolu, elọ o zẹ ni u rọ mu okhọli vule ẹ shi mhẹ ọ?”

⁵ ISolu ọ mhila li, ọọ, “Ọnọmhue, ọghuo u khi?” Oni uruli ọli, “Ijesu mhi khi, ni u mu okhọli vule shi ọ.”

⁶ “Memena, vule ni u lo elemhi ẹoli ona. U ya mẹ ọmose ni ọ ya gueye emini u mema ya riẹle.”

⁷ Ẹgbọ ni e nu iSolu kia e gbe ẹruẹ unu-a, e ga suọ oni ungmehi, ama ẹa mẹ oni ọọ ngme.

⁸ Ikpukhokho ọ, iSolu ọ rọte eke vule, abi ọ rọ khueghie alo-a ọa ke doḅe ẹ mẹ eke. Ẹgbọ ni e nu ọli kia e ke mu ọli obọ kia lo elemhi iDamasikosi.

⁹ Ogbẹle ese iSolu ọ ga zalo shi agho. Ọa le eminale wẹkhi amẹ ọ da.

¹⁰ Ọmose ọghuo ni ọ miesuọ ni a lu Ananayasi, ọ la elemhi iDamasikosi. Ọ la imeke, ọ suọ khi Ọnọmhue ọ lu luẹ, “Ananayasi!”

Ọọ li, “Ee o.”

¹¹ Ọnọmhue ọọ li, “Ke je owa oyi iJudasi, ni o la ode ifuapfe ni a lu Isheshe, ni u ya mhila ogbọ oyi ọngi iTasosi ni a lu iSolu, ọ la agho ọ sọ iromhi.

¹² Rọte ẹlena iSolu o li kpẹ mẹ irọkhasẹ khi ọmose ni a lu Ananayasi ọ ri obọ nga luẹ egbe sọ iromhi na, alo eyẹluẹ e khueghie-a.”

¹³ Ananayasi ọọ Ọnọmhue, “Mhi she kpẹ suọ eko ebubu eyi ọmose ọna abi ọ li ẹ nase

ẹgbọ ni e miesuọ, ọ la iJerusalemu gbolo eghuo-a.

¹⁴ Ighie eyi ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinegba e ri afu na li ọ ka muno ẹgbọ ni ẹẹ lu eva oye.”

¹⁵ Ama Ọnọmhue ọọ Ananayasi, “Ke lẹ, irari khi mhi she zẹ iSolu ni ọ tsua ungmehi oyemhẹ ghi ẹgbọ ijeta ali ighie eyewe ali ẹgbọ iZireni nya.”

¹⁶ Mhi ya rọkhasẹ ọli khi ọ mema ya mẹ osoli shi ungmehi oyemhẹ.

¹⁷ Abi Ananayasi ọ rọ mẹ oni owa, ọ doḅe lo ya ri obọ nga iSolu egbe, ọọ li, “ISolu inyoghuo-mhẹ, iJesu Ọnọmhue ni ọ lone ode abi u rọ ọ bhale oola, loli ọọ mhi ka nono ẹ mẹ, ni u gbolo ke mẹ eke ali ni Ayemhẹ-nọpfaḅe ọ bhale egbe oye.”

¹⁸ Utoghuokpe, emini e li abi ipfiapfia afele o rọte ọli ikpamhi alo de pfi, ọ gbolo o mẹ eke. Ọ vule migha, Ananayasi ọ batazi ọli.

¹⁹ Abi ọ rọ le eminale se, ọ tigbe mholi ochi.

ISolu ọ ri igbedu u ngme ungmehi oyi Ẹshinegba

Ebubu ogbẹle iSolu ọ nu eni e miesuọ la elemhi iDamasikosi.

²⁰ Eloawẹ iSolu ọ la elemhi owa ugamhi gueye ẹgbọ khi iJesu Omi Ẹshinegba ọ khi.

²¹ Ẹgbokpa ni e suọ ungmehi oyi iSolu ee mhila, “Ọa khi ọmose ọnana ọọ nase eni e miesuọ ni e la iJerusalemu? Ọa khi eri ọ bhale ya muno wẹ abi ighumha ghi ighie eyi ekpodalo-ugamhi?”

²² Ẹshinegba ọ ri ekpabọ na iSolu ni ọ rọ ya ke gue oni ungmehi le. Ama ẹgbọ iJu ni e la iDamasikosi ẹa doḅe mu iSolu ekhako ọ le. O sha ẹgbọ iJu abọ abi e rọ mẹ ilẹsingme ni ọ rọ ọ guele khi iJesu ọ khi oni iKirisiti ni a shobọ.

²³ Ebubu ogbẹle iSolu ọ ga la iDamasikosi. Ẹgbọ iJu e gba abi e li ya gbe ọli-a.

²⁴ Ama iSolu ọ suọ khi ẹgbọ ẹ gba abi e li ya gbelue-a. Eri e shito unu ode unuekpẹ ni a te a lo oni ẹoli le ni e mẹ asha mu ọli.

²⁵ Ama ẹgbọ ni e miesuọ e pfi uli rọte oni ugbe roli shi ughughu bẹna ya tiemhi oni ugbe ẹliyose. *

* 9:25 Li zẹ 2 iKori 11.32-33

²⁶ Abi iSolu o ro ramhi iJerusalemu, oo dua ni lolu ya kuma egbo ni e miesuo o, ama ulishi oli o mu we. E khokho ini o she mie iJesu suo.

²⁷ Ama iBanabasi o rue oli bhale deba eni ighiusomhi na kee. O gueye we abi iSolu o li me Onomhue ode abi o ro le iDamasikosi ali abi Onomhue o li nu oli ngme. O gbo gueye we abi o li la eke iDamasikosi ri eva oyi iJesu tse abo ni ulishi o li mu oli.

²⁸ Igho iSolu o nu we la iJerusalemu kia kugbe. O ri igbedu ri eva oyi Onomhue e tse abo gboo.

²⁹ Igho o nu egbo iJu ni ee ngme elemhi iGiriki i khako, ama ee dua ni wewe e gbe oli-a.

³⁰ Abi eni e miesuo e ro suo ugbamhi ni eni egbo ee gba, e rue oli je eke iSizeria, e te agho rue oli ya je iTasosi.

³¹ Igbaa eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni e la eke iJudia ali iGalili ali iSameria nya e mholi opfomhe, e toto-a, Ayemhe-no-pfuase o ri udu shi we o, ee bua shi o, ee ngeli angeli ni o pfuase ri ekpe e na Eshinegba.

IPita o ri Eniasi ze

³² Abi iPita o li i kia oni eke gase, o ko ya felu eni e miesuo ni e la eoli iLida.

³³ O bhale ya e omose ni a lu Eniasi ni o guogh-a, o she gba ikpe elele abi o te yeshi a ghua.

³⁴ iPita oo, "Eniasi, iJesu iKirisiti o re ze. Vule migha khili iya oye ni u ke kia." Utoghuo kpe Eniasi o vule migha, o toto.

³⁵ Abi egbo ni e la eoli iLida ali iSharo e ro me khi Eniasi o toto, e mu pfi deba Onomhue.

IPita o guise iDokasi le

³⁶ Okpotso oghuo ni o miesuo ni a lu iTabita o la eoli iJopa, abi iTabita o ngme emue iGiriki khi "Eru," O khi ogbo onete. O gbolo mema e kpaghie eni ea mhue obo.

³⁷ Eghenge ni a ngme ena, oo ghua, igho o ghua. Abi a ro khuse olimhi oyoli-a se, a roli yeshi elemhi owa atonga.

³⁸ Abi eni e miesuo e ro suo khi iPita o la iLida, e ghie emose aava ghi oli, e oli, "Kpekpe bhale pia." Irari khi eoli iLida ali eoli iJopa e ti mama egbe.

³⁹ Igho iPita o deba we. A ri oli ya khase asha ni a roli yeshi. Esamhi-olimhi e la agho

o vie. E ri itsua ni iDokasi o fia na we khase oli abi o ro la agbo.

⁴⁰ iPita o egbo ni e la agho nya e fie je atukpapfe. O de wugha so iromhi. O so alo ghue oni olimhi, oo li, "Tabita, guale!" Oni olimhi o khueghie alo-a, abi o me khi iPita o migha mama lue, o vule shito.

⁴¹ iPita o mu oli obo vule. O luno eni e miesuo ali eni esamhi-olimhi, o ri oli khase we.

⁴² Iguisele oyi iDokasi o gbeke-a shi eoli iJopa. Itobo igho, ebubu egbo e mie iJesu suo.

⁴³ iPita o la iJopa ogbele ni e bu. O la owa oyi iSimoni ni o ri eku e lamhako o gbe akanya.

10

IKonilusi o ghie ya lu iPita

¹ Omose oghuo o la eoli iSizeria ni a lu iKonilusi. O khi oga oyi ekholi-okhue eyi Itili.

² Lolu ali apfoli e khi egbo ni e na ulishi Eshinegba. O khi ogbo ni o pfo elemhi i somhi egbo ni ea mhue opfa. O gbo khi ogbo ni o so iromhi eghenge kpa.

³ Eleghuo elemhi agogo ese ele oghota, o me ime-alo, o me khi ageni oyi Eshinegba o bhale o lu oli, "IKonilusi!"

⁴ O so alo ghue oni ageni, ulishi o mu oli. Oo li, "Onomhue elo o ze khi u bhale."

Oni ageni oo li, "Iromhi eye ni u wa so ali isomhopfa ni u wa somhi e she bhale deba Eshinegba, O she mu egbe ni o ro ya ye e le.

⁵ Memena nyanya ghie egbo je eoli iJopa ni e ya lu iSamon ni a gbolo e lu iPita, ni o bhale.

⁶ O kushi ayi iSamon ni o ri eku e lamhi e gbe akanya. Oni owa oyoli o la epfe oke."

⁷ Abi oni ageni o ro vu se, iKonilusi o lu eni e ga li etuava ali okholi-okhue ni o khi adogeli oyoli ni oo ga Eshinegba.

⁸ IKonilusi o gueye we emini a me nya. O ghie we je obini iJopa.

Ime-alo ni iPita o me

⁹ Ogbeakolo khi itsotso oghota o mu eke, khi e lese ri okiali ramhi epfefefe iJopa, iPita o nga owa atonga ya so iromhi.

¹⁰ Okiamhi oo gbe oli. Oo nono emini o ya le. Abi a ro o nye eminale ni o ya le, o me ime-alo.

11 O mę khi emini e li abi ode ni o zę igo ene o rōte idane e tiemhile.

12 Igho o mę khi iwali elamhako e lao, ghe eni e zę awę ene ali eni eę tialo idi eke ali ipfeli.

13 Igho uruli o ngme, oọ li, "Vule iPita, gbe ni u le."

14 Ama iPita oọ, "Iiye e, Onomhue! Mhia kpe tigbe le eminale ni ęa pfuase ni a ghue ghue, a ti ę bia mhe."

15 Oni uruli o gbo nu oli ngme, oọ li, "Emini Eshinegba o da ro khi oni o pfuase se, khi ke lu oli emini o a pfuase."

16 Itese o ligho mhesę abo ri egboi khasę neni a rue oni emhi nga idane.

17 Abi iPita o kie li i sa ingme ime-alo ni o mę, emose ni iKonilusi o ghie usomhi, e nono owa oyi iSamọ mę. E migha odalo ode unuekpe oyi oni apfe.

18 E lu mhila, "A mholi opfese shi ana ni a lu iSamọ iPita?"

19 Abi iPita o kiele khokho emini oni ime-alo ona o ngme, Ayemhe o ro gueye oli, "Ri eso kpe emose aase eę nono ę.

20 Nyanya mu egbe ni u deba we vu, khi mhemhe mhi ghie we."

21 Igho iPita o tiemhi deba we, oọ we, "Mhemhe a nono, elo e re ę bhale?"

22 Eę oli, "Oga oyi ekholi-okhue ni a lu iKonilusi o ghie anye ghi ę. Ogbọ oniemi ni egbo iJu e mu ekpe a na o khi. O gbo khi ogbọ ni o pfuase ni oọ ga Eshinegba. Ageni o gueye oli o ghie ghi ę, u bhale owa oyoli, ni o suo ingme ni u ya gueye oli."

23 Igho iPita o lu eni emose lo owa oyoli, e gbhe agho ni ogbe o gbe.

IPita o la apfe oyi iKonilusi

Ogbeakolo, loli ali eni e miesuo eghuo e rōte iJopa deba we vu.

24 Ogbeakolo, e lo elemhi ęoli iSizeria le, ashini iKonilusi ali apfeli ali egbegbi emole oli, e legba migha ę khe we.

25 Abi iPita o ro ramhi agho, iKonilusi o lo o li ode, o wugha, o nyese ukhomhi tse oli.

26 Ama iPita o mu oli vule, oọ li, "Vule khi ogbọ onabi yeye mhi khi."

27 IPita o nu oli ngme, o lo owa, o bhale ya ę egbo ni e bu shi agho.

* 10:34 Li zę iDeut 10.17

28 Oo we, "Eę a she lese khi eri Ishi eyi iMosisi oọ egbo iJu e khi kugbe egbo iJeta o, wekhi eri e ko ya feli ogbọ ni o a khi iJu. Ama Eshinegba o roli khasę mhe mhi khi leli ogbokhoghuo shi oni o a pfuase ali oni a ghue.

29 Irarigho, abi u ro ghie lu mhe, mhia mholi akhokhomhe shi o. Elo u mema lu mhe shi?"

30 iKonilusi oọ li, "Amo o li ele ene, eghęghę agogo ese oguota, mhi ro la owa oyemhe ę so iromhi. Udemhija mhi mę khi omose oghuo o so itsua ni eę ge nyanyanya o migha mhe odalo.

31 Oo li, 'iKonilusi, Eshinegba o she suo iromhi eye, o she gbo mę ikanya isomhelemhi ni u gbe ę deba egbo eni ęa mhue.

32 Ghie ogbọ ghi omose ni a lu iSamọ iPita ni o la iJopa. Opfese o khi shi owa oyi iSamọ ni o ri ekuę ęlamhi ę gbe akanya, ni o la epfe oke oku.'

33 Loli mhi ro ghie ogbọ ghi ę pia. Oo gue ti, abi u bhale. Memena awa nya awa la odalo oyi Eshinegba ni anye suo emini Onomhue o gueye u gueye anye."

Ungmemhi ni iPita o ngme

34 IPita oọ, "Mhi she mę oli mę khi igesikia o khi, khi Eshinegba o a mholi khi ona o kpe oli ne,*

35 ama egbo kpa ni e da a na ulishi oyi Eshinegba, ni e gbolo ę rieę emini o rōte ode, Eshinegba o kpe obọ oọ mie.

36 Eę a lese usomhi ni o ghie ghi egbo iZireni, ni o khi usomhi onete oyi opfomhe ni o rōte obọ oyi iJesu iKirisiti ni o khi Onomhue oyi agbo kpa bhale.

37 Eę a lese ingme ni a mę elemhi eke iJudia nya, ni o rōte iGalili gbaekele, abi iJoni o ro o tse abo usomhi gueye egbo, khi a mema batazi we,

38 abi Eshinegba o li ri Ayemhe-no-pfuase ali ekpabo kpha iJesu onge iNazareti so, ali abi o li i kiakia ashakpa rieę onete, ni o mie egbo pfuese obọ oyi ekpabo eyi okphaghie, itobọ khi Eshinegba o nu oli la.

39 "Anye ri ęloe mę ikanya ni o gbe nya, elemhi ęoli eyi egbo iJu ali iJerusalemu. Wewe e tali ma oora apfida gbe oli-a.

40 Ama ẹlẹ nuzi-ese, Ẹshinẹgba ọ rọte eghuli guise ọli le ni a mẹ ọli.

41 Oa khi ọgbọkpa ọ mẹ ọli, seẹ ni anye ni Ẹshinẹgba ọ she kpẹ zẹ, anye khi ọtsele, anye ni anye nu ọli le eminale ni anye gbo nu ọli da abi ọ rọ rọte eghuli guale se.

42 O mhese na anye, anye kia ke gueye ẹgbọkpa ali anye gbo ke pfi ọtsele shi ọ khi loli iJesu, Ẹshinẹgba ọ zẹ, loli khi ọso-ẹzọ oyi eni e laọ ali eni e ghu-a.

43 Emekẹguele nya e kpẹ ngme ungemhi oyoli khi eni e da mie ọli suọ khi a ya gbe olamhẹ kua na wẹ, rọte ekpabọ ni o la eva oyoli.”

Egbo iJeta e mie ayemhe ni ọ pfuase

44 Abi iPita ọ kie li i ngme, Ayemhe-nọ-pfuase ọ tiemhile na ẹgbọ ni e suọ oni ungemhi.

45 Abọ e sha eni e miesuọ ni e shele-a, ni e rọte ẹoli iJopa kphase iPita bhale aghọ, khi Ẹshinẹgba ọ li ri Ayemhe-nọ-pfuase na ẹgbọ iJeta.

46 Irari khi e suọ khi e ngme emue ododa eyi Ayemhe nọ pfuase, e kuẹghie Ẹshinẹgba.

Ighọ iPita ọ ri irarighọ lie,

47 “Ogbokhoghuo ọ dobe ya lie ọgbọ khi ri amẹ batazi ẹgbọ ena mena? E she li mie Ayemhe-nọ-pfuase abi awa li mie ọli.”

48 Ighọ iPita ọọ a ka ri eva oyi iJesu iKirisiti batazi wẹ. Ighọ e gueye ọli ọ nu wewẹ la aghọ ikukumi ogbele.

11

IPita ọ gueye eni e miesuọ emini ọ riẹle

1 Eni ighiusomhi na keẹ ali eni e miesuọ ni e la eke iJudia nya e suọ khi ẹgbọ iJeta e li mie ungemhi oyi Ẹshinẹgba suọ.

2 Abi iPita ọ rọ nga obini iJerusalemu, eni e miesuọ ni e shele-a, ee shi iPita unu.

3 Eẹ ọli, “Yeye u lo owa oyi ẹgbọ iJeta ni ẹa shele-a, u gbo la aghọ le eminale!”

4 Ighọ iPita ọ rọte eke roli lo wẹ esọ abi a ga li mẹ oni ingme nya. Oọ wẹ,

5 “Eoli iJopa mhi la a sọ iromhi, ni ukuku olesẹ o rọ kia mhe alo-a, ni mhi rọ mẹ imealo, mhi mẹ khi emini o li abi ode ni o zẹ igo ene, o te idane tiemhile ashini mhi la.

6 Mhi bino elemhi ọli, mhi mẹ elamhako ni e zẹ awe-ene, ali elamhako ebuli, ali

elamhako ni ẹ tialọ idi eke, ipfeli na idane e li la elemhi ọli.

7 Ighọ mhi suọ khi uruli o nu mhe ngme, ọọ mhe, ‘Vule, iPita gbe elamhi ena, ni u le.’

8 “Ama, mhiẹ ọli, ‘Iye e, Onomhue! Mhi aa le eminale ni ẹa pfuase ni a ghue ghue abi a te bia mhe.’

9 “Oni uruli o gbo nu mhe ngme, ọọ mhe, ‘Emini Ẹshinẹgba ọ she rọ pfuase, khi ke roli shi emhi ni ọa pfuase.’

10 Itese o li ighọ mhesẹ abọ ri ẹgbọli khase neni a rue oni ode nga idane.

11 “Aghoaghọ, eni emose aase ni e te iSizeria nono mhe bhale, e lo owa ni mhi la le.

12 Ayemhe ọ gueye mhe mhi deba wẹ vu, mhia aa khe akọ. Ẹgbọ osasa ena e te ẹoli iJopa kphase mhe je ẹoli iSizeria ni anye rọ ga bhale owa oyi iKonilusi.

13 Loli ọ gueye anye abi ọ li mẹ agheni elemhi owa oyoli, ni ọ ọli, ‘Ghie ọgbọ je iJopa ya lu omose ni a lu iSamọ ni a gbo lo a lu iPita.

14 Loli ọ ya gueye abi yeye ali apfe a li ya mhọli imiepfuese.’

15 “Abi mhi li i ngme, Ayemhe-nọ-pfuase ọ tiemhile shi wẹ ọ abi ọ li rọte igbaekẹle li tiemhile shi awa ọ.

16 Ighọ mhi yelege emini Onomhue ọ ngme ni ọọ, ‘Amẹ iJoni ọ rọ batazi ẹgbọ, ama Ayemhe-nọ-pfuase a ke rọ ya batazi ẹ.’*

17 Abi o rọ khia khi Ẹshinẹgba ọ she ri isomhopfa enabi ọ rọ na awa abi awa rọ mie iJesu iKirisiti Onomhue suọ li na ẹgbọ ni ẹ a khi iJu. Oghuo ọ khi mhemhe ni mhi ya nu Ẹshinẹgba khabọ?”

18 Abi e rọ suọ ona se, e yemhe awolo-a, ee kuẹghie Ẹshinẹgba, ee lie, “Ẹshinẹgba ọ li zẹ ni ẹgbọ iJeta e li mu pfi ni e li mhuẹ agbọ na agbọagbọ.”

Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni o la Atioki

19 Eni e mie iJesu iKirisiti suọ e kia gbhiaku eke iFonisha ali eke iSapurosi ali ẹoli Atioki itobọ okhọli ni a mu vule shi wẹ ọ ẹghẹghẹ ni a rọ gbe iSitivini-a. E kia gue oni usomhi ye ẹgbọ iJu weweghuo tse.†

20 Eghuo ọ e rọte eke iSapurosi ali eke iSairini bhale, e vu je ẹoli Atioki, e lili gue usomhi onete oyi Onomhue ye ẹgbọ iGiriki

* 11:16 Li zẹ Ika 1.5 † 11:19 Li zẹ Ika 8.1-4

21 Ekpabọ oyi Ọnọmhuẹ o nu wẹ la, Ebubu ẹgbọ e miesuọ, e mu udu pfi deba Ọnọmhuẹ.

22 Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni e la iJerusalemu e suọ oni ingme, ighọ e ghie iBanabasi je ẹoli Atiọki.

23 Abi ọ rọ ramhi aghọ, ni ọ rọ mẹ abi Ẹshinegba ọ li somhi-elemhi eni ẹgbọ, egbe e mu ọli. Ọ ri udu shi wẹ ọ e ri udu oyewẹ nya na Ọnọmhuẹ.

24 IBanabasi ọ khi egbegbi ọgbọ ọnete ni ọ mhue Ayemhe-nọ-pfuase ali irudunga oniemi. Ebubu ẹgbọ e ri itobọ emini ọ riẹle mie Ọnọmhuẹ suọ.

25 Ighọ iBanabasi ọ je ẹoli iTasọsi ya nono iSolu.

26 Abi ọ rọ mẹ ọli, ọ rue ọli je ẹoli Atiọki, e la aghọ ukpe oghuo, ee sẹsẹ ebubu ẹgbọ. Elemhi ẹoli Atiọki a la te odode kpẹ lu eni e miesuọ, iKirisiti enikeke.‡

27 Oni ẹghẹghẹ, emekeguele eghuo e rọte ẹoli iJerusalemu je Atiọki.

28 Oghuo elemhi eni emekeguele ni a lu Agabusi ọ vule, ọ guele abi Ayemhe ọ ghie ọli, khi úkhúmhi o ya pfi ushishi na eke iRomu nya. (Ẹghẹghẹ ni iKiladiusi ọ rọ khi Oghie iRomu nya ona o rọ bhale ya tse.)§

29 Eniyẹ odukhokho eyi iJesu ni e la Atiọki e gba ugbanhi, abi e li ya ri ikpaghibọ ghie usomhi ghi eni e miesuọ ni e la eke iJudia, abi ọgbọgbọ ọ mhue ekpabọ ramhi.

30 Ighọ e zẹla ikpaghọ kugbe, e rẹwẹ ghie iBanabasi ali iSolu usomhi ghi eni egbhali ni e la igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ na iJerusalemu.

12

Imhese-bino onofune

1 Oni ẹghẹghẹ aghọ, oghie Erọdu ọ muno ẹgbọ eghuo ena igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ, ọọ nono ni lọli nase wẹ shi afue.

2 Ọ ri unu bhale a ri uwere gbe ijemhisi ni ọ khi inyoghuo iJoni-a.

3 Abi ọ rọ mẹ khi o ti ẹgbọ iJu ẹloe, ọ gbo mu iPita shi owa. Oni ẹghẹghẹ e rọ li ukpe ibuledi ni aa ri ifuma ma nye.

4 Ọ mu ọli se, ọ rọli shi owa ighumha, ọ ze ekhọli-okhuẹ ikuwẹ asha ene ni e ọoghie egbe, e ri ẹloe shi ọli egbe. Erọdu ọ mhọli ọli shi udu khi a kha da li oni ukpe se, lọli rue ọli lasele gboo, ni a gue ọli ẹzọ.*

5 Ighọ a ri iPita shi owa ighumha, ama igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ e toto obọ ọ sọ iromhi lu Ẹshinegba na li.

6 Eliyose ni Erọdu ọ kha rọ rue iPita lasele ogbeakọlọ, iPita ọ lese-a shi ifuabọ eyi iku ekhọli-okhuẹ aava, a ri iwẹghẹ eva ge ọli. Eni ẹ khe ekhe aava elese e la ode unuekpe oni owa ighumha ẹ khe ekhe.

7 Udemhija, aḡeni ọyi Ọnọmhuẹ ọ lole, ighọ ákpá o la elemhi oni owa ighumha a ge. Ọni aḡeni ọ pfi iPita emhi epfe, guise ọli le. Ọọ li, “Nyanya vule!” Utoghuokpe, iwẹghẹ ni a sọ li e ku ọli abọ kua.

8 Ighọ ọni aḡeni ọọ li, “Ri ọgbene oyẹ mu oku, ri ekuẹ sọ.” IPita ọ nyanya lighọ. Ọọ li, “Ri itsua eyẹ sọ, ke deba mhe.”

9 Ighọ IPita ọ deba li je olase oni owa ighumha, ama ọa lese khi emini ọni aḡeni ọ riẹle khi egbegbi ingme lọ, ọ dabi khi ẹlena lọli ii la.

10 É dose eni ẹ khe ekhe eni odode ali enuzava. É bhale ode unuekpe akhuli ni a rọte a lasele shi ifui apfe. Oni ode unuekpe akhuli lolighuo o khueghie-a. E rọte ọ dose. Abi e rọ kia ifui apfe le denẹ, ọni aḡeni ọ kele-a.

11 Ighọ egbhali eyi iPita e na ya to. Ọọ, “Ena mhi lese, ni ọa mhue akhokhomhe khi Ọnọmhuẹ ọ ghie aḡeni ọyọli, ọ ka pfa mhe shi eke obọ oyi Erọdu ali emini ẹgbọ iJu ẹ sa khi mhi ya mẹ nya.”

12 Abi egbhali eyọli e rọ na ya to se, ọ je owa oyi iMeli ni ọ khi inyọ iJoni ni a gbolo ẹ lu iMaki. Aghọ eni e miesuọ e legba la a sọ iromhi.

13 IPita ọ kpheli ode na olase. Ighọ ọmueshi ni ọọ ga ọgbọ ni a lu iRoda ọ bhale ya mie ọli unu.

14 Abi ọ rọ suọ uruli oyi iPita, oghẹle o vọ ọli udu. Ọa je okpe ode-a ne, ọ nyanya nyene egbe ukhokho ya tsesẹ gueye wẹ, “IPita ọ she jele!”

‡ 11:26 Egbọ eni ẹ ngeli a bi iJesu iKirisiti a lu iKirisitiani.

§ 11:28 Li ze Ika 21.10

* 12:4 Li ze Okiali 12.1-27

15 Eẹ ọli, “Ujili ọọ kphe!” Ama ọ li khi egbegbi ingme lọli ẹ ngme. Igho ẹ ọli, “Ayemhe olimhi oyoli lo!”

16 Ama iPita ọ kiele kpheli obọ ode. Abi e ke rọ khueghie oni ode-a, e me khi lọli lo. Abọ e sha we.

17 Ọ ri obọ gbe we akhiakhia. Ọ tigbe gueye we abi Onomhue ọ li rue lue owa ighumha le. Ọọ we, “A gueye ijemhisi ali eni e miesuo eni e kpole.” Igho ọ vu je oboese.

18 Ogbeakolo, ozughu o lo iteva oyi eni ekholi-okhue le shi abi iPita ọ li kia.

19 Abi Erọdu ọ rọ ọ e lolo nono iPita kia gase, ni ẹa rọ me ọli. Ọ ri eni ẹẹ khe ekhe egho gue ezọ. Ọọ a gbolo we-a.

Eghuli oyi Erọdu

Abi a rọ me enana se, Erọdu ọ rọte eke iJudia je iSizeria ya la ukuku eghẹghẹ.

20 Elemhi e lolo bi Erọdu deba egbo iTai ali iSidoni. Igho eni egbo e to ukhomhi ma, ee dua abi e li ya me asha nu oni oghie shito ngme. Abi iBilasitosi ni ọ khi adogeli oyi oghie ọ rọ lama shi we ọ, e tigbe lama khi wewe e ya lema oghie ni wewe e rọ riẹle. Itobọ khi ẹoli oyi oni Erọdu eni egbo e rọte me eminale ẹ de.

21 Oni ogbele o ramhi Erọdu ọ gbanọ itsua oghie eyoli, ọ shito ukpekhomhi oghie oyoli. Ọ nu eni egbo ọ ngme.

22 Eni egbo e ku unu-a nyoghoo, ẹ li, “Uruli oyi Eshinegba na, ọa ke khi oyi ogbo.”

23 Utoghuo kpe aḡeni oyi Onomhue ọ pfi Erọdu emhi, itobọ khi ọa ri ekpe na Eshinegba. Ekholi e ri ọli le. Ọ ghu eghuli osoli.

24 Ungmemhi oyi Eshinegba o gbhiaku ashakpa, oo ge sho.

25 IBanabasi ali iSolu e rọte iJerusalemu, obini a ri ikpagho ghie we usomhi je jele. Abi e rọ ọ jele, e rue iJoni ni a gbolo ẹ lu iMaki mhue obọ.

13

A ze iBanabasi ali iSolu ghie usomhi

1 Emekeguele ali eni ẹ sese e la igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni ọ la Atioki, ni e khi iBanabasi, ali iSamọ ni ọ khi ogbo obishi, ali iLushosi ongi iSairini, iMaini oni a ga kuele ọli ali oghie Erọdu, ali iSolu.

2 Abi e li i kueghie Onomhue ni e li i pfi azumhi, Ayemhe-nọ-pfuase ọọ we, “A ze iBanabasi ali iSolu-ọ lase na mhe ni e ya gbe akanya ni mhi lu we shi.”

3 E pfi azumhi, e ri abọ nga we ukhomhi so iromhi na, e ghie we vu.

Elemhi iSapurosi

4 Ayemhe-nọ-pfuase ọ ghie iBanabasi ali iSolu je iSelusha agho e te lo oko oke je eke ni oku o khi shi na lu iSapurosi.

5 Abi e rọ ramhi ẹoli iSalamisi, e la owa ugamhi oyi egbo iJu gue ungmehi oyi Eshinegba le. IJoni ni a gbolo ẹ lu iMaki ọ la agho ri obọ da we oni akanya.

6 E kia je ukiekie iSapurosi ni o kpole nya, e bhale ẹoli iPafosi. Agho e ya ẹ obo ni a lu iBajisosi ongi iJu ni ọọ li ẹboli, ni ọ khi omekeguele oyi egbholi.

7 Loli ọ khi omole oni igovuno ni ọ la oni eke, eva oyi oni igovuno khi iSajosi iPolosi ni ọ khi otsėgbhe. Oni igovuno ọ lu iBanabasi ali iSolu itobọ khi ọ nono ni loli suo ungmehi oyi Eshinegba.

8 Ama oni iBajisosi ni ọ lie Elimasi ni ọọ li obo, ọ tsua ozughu lo agho le ini oni igovuno ọ khi me asha miesuo.

9 Igho iSolu ni a lie lu iPolu, ni Ayemhe-nọ-pfuase ọ vọ egbe, ọ feli oni obo chii.

10 Ọọ li, “Yeye omi okphaghie! Yeye obo eminete ni u wa li ikenegue. Ele u ya rọte imu-ungmemhi oyi Eshinegba pfi ukhomhi kpoke lasele?”

11 Memena Eshinegba ọ ya nise obọ oyoli ti ẹ, u ya ze alo, waa ke gbo dobe ya me ugemhi oyi ovọ ukuku eghẹghẹ ne.”

Aghoaghọ, Elimasi ọ me khi alo eyelue e bi obili-a, Ọọ bibi, ọọ nono oni ọ ya mu ọli obọ ke kia.

12 Abi oni igovuno ọ rọ me ingme ni a me, ọ miesuo, irari khi osese ingme oyi Onomhue o ri abọ sha li.

Atioki ni o la elemhi iPisidia

13 IPolu ali apfoli e rọte iPafosi lo oko oke da oke oniemi je iPeriga, ni o khi ẹoli ni o la iPafia. Ana iJoni ni a gbolo ẹ lu iMaki ọ pfi we shi nyene egbe je iJerusalemu.

14 E rọte iPeriga je ẹoli Atioki ni o la eke iPisidia. Ogbele iyemhea oyi iJu, e lo owa ugamhi ya shito.

15 Abi e rọ rọte ebe ishi oyi iMosisi ali ebe eyi emekeguele zẹ se, eni ẹẹ mhẹsẹ shi oni owa ugamhi e ghie usomhi ya gueyẹ iPọlu ali iBanabasi, ẹẹ wẹ, “Inyoghuo anye, ini a mhọli ungmehi ni a mẹ ya guele ni o ya ri udu shi ẹgbọ ọ, a ke ngme.”

16 IPọlu ọ vule migha ọ ri obọ nu wẹ ngme. Oọ, “Eẹ ẹgbọ iZireni ali ẹẹ ijẹta ni a ga Eshinẹgba a ri esọ shi mhẹ eke!”

17 Eshinẹgba oyi ẹgbọ iZireni ọ zẹ eni e bia awa, lọli ọ rẹwẹ khi ẹgbọ eniemhi, oni ẹghẹghẹ e khi epfese shi eke ijipiti. Eshinẹgba ọ ri ekpabọ eyọli wolọ wẹ eke ijipiti lasele.*

18 Elemhi ikpe egbhueva ọ ri abọ mu udu na ẹ elemhi odagbe ifufu.†

19 Edele ishila ọ pfusea eke iKena. Ọ ri eke oyewẹ na ẹgbọ eyọli le ugu.‡

20 Elemhi ikpe egbhue-uye ali eva ali ikpe igbe (450) a mẹ ingme enana.§

“Abi a rọ mẹ ena se, ọ ri esọ-ẹzọ na wẹ ni ee mhẹsẹ, ya ramhi ẹghẹghẹ oyi iSamueni ọmekẹguele.

21 Ighọ eni ẹgbọ e mhila Eshinẹgba ọ ri oghie na wẹwẹ, Eshinẹgba ọ rue iSọlu omi iKishi oyi unuekpẹ oyi iBejami na wẹ. Lọli ọ khi oghie oyewẹ elemhi ikpe egbhueva.*

22 Abi Eshinẹgba ọ rọ rue iSọlu oghie le, ọ ri iDefidi le oghie na wẹ. Ingme ni Eshinẹgba ọ ngme shi iDefidi egbe na, ‘Mhi she mẹ khi iDefidi omi ijese ọ khi ọmọse ọnabi udu oyemhẹ ọọ nono, ọ ya riẹle ọghuemhẹ oyemhẹ nya.’†

23 “Rọte unuekpẹ oyi oni iDefidi, iJesu ni ọ khi Ọmiepfuese oyi ẹgbọ iZireni ọ te bhale, abi Eshinẹgba ọ li rọli shobọ.

24 Neni iJesu ọ bhale, ijoni ọ she kpẹ gueyẹ ẹgbọ iZireni e ti olamhẹ le, e mupfi deba Eshinẹgba, ẹghẹghẹ aghọ ni a batazi wẹ.‡

25 Abi ijoni ọ rọ gbe akanya se, ọ mhila eni ẹgbọ, ọọ, ‘Oghuo a khọkhọ mhẹ shi? Mhi aa khi oni a migha a khẹ. Oni ọ ya bhale ini mhi gbe akanya oyemhẹ se, mhi aa fu tẹ ni mhia taghiẹ uli ekuẹ ni ọ sọ-a.’§

26 “Inyoghuo-mhẹ imi Aburaamu, ali ẹẹ ijẹta ni a na ulishi Eshinẹgba ni a la akana, oni ungmehi imiepfuese ona, oyawa lọ!

27 Ẹgbọ ni e la iJerusalemu ali eni ẹẹ mhẹsẹ na wẹ, ẹa lẹsẹ iJesu shi Ọmiepfuese. Ama igbe-a ni e gbe iJesu-a, o ri emini emekeguele ee ngme, ni ee zẹ khasẹ wẹ ẹle iyemhẹa kpa bhale ya tse.

28 Abi o tseku khia khi ẹa mẹ ẹzọ gue shi ọli egbe, ẹẹ li ipaleti ọ zẹ ni a gbe ọli-a.*

29 Abi e rọ riẹle emini Ebe-no-pfuase ọ ngme shi ọli egbe se, e rue ọli apfida tiemhile, e rọli tọ uji.†

30 Ama Eshinẹgba ọ rọte eghuli guise ọli le.

31 Ogbele ebubu ọ ri ẹgbọli khasẹ ẹgbọ eni e nu ọli rọte iGalili je iJerusalemu. Wẹwẹ e ke pfi ọtsẹle shi ingme oyọli khasẹ ẹgbọ eyawa.‡

32 “Eri anye bhale akana ni anye ya ri oni usomhi onete na ẹ, ikhi ishobọ ni Eshinẹgba ọ shi na eni e bia awa.

33 Ọ she ri oni ishobọ ona tse na awa imi wẹ, abi ọ li guise iJesu le. Abi a li kẹkẹ ọli shi ebe Iwolo ni uzeva, khi,

“‘Omimhẹ u khi, ogbe namo,
mhẹmhẹ mhi khi Itẹ.’

34 Abi Eshinẹgba ọ rọte eghuli guise ọli le, ni ọa zẹ ọli ghu kẹ-a, o mu ma ungmehi oyọli ni ọ la liẹ,§

“‘Mhi ya ri ikhivose no pfuase,
ni a ri egbe ẹ nga egbegbọ
ni mhi shobọ na iDefidi ne.’

35 Ighọ ọ kie gbo li ngme ọli shi ashese.*

“‘Waa ya zẹ ni
oni ọ pfuase oye
ọ ghu kẹ-a.’

36 “Irari khi eri iDefidi ọ ga Eshinẹgba abi ọ rọ la agbọ, ighọ ọ ghu-a, a ri ọli tọ mama eni e bia li. Ọ kẹ-a shi elemhi uji.

37 Ama idiegbe oyi iJesu ni Eshinẹgba ọ rọte eghuli guise le, ọa kẹ-a.

38 “Irarighọ, inyoghuo, anye tse abọ yẹ ẹ khi obọ oyi iJesu a te ya mhọli igbe olamhẹ kua.

* 13:17 Li zẹ Okiali 1.7; 12.51 † 13:18 Li zẹ iNọba 14.34; iDeut 1.31 ‡ 13:19 Li zẹ iDeut 7.1; iJosh 14.1 § 13:20 Li zẹ iDeut 7.1; iJosh 14.1 * 13:21 Li zẹ 1 iSam 8.5; 10.21 † 13:22 Li zẹ 1 iSam 13.14; 16.12; Iwolo 89.20 ‡ 13:24 Li zẹ iMak 1.4; iLuk 3.3 § 13:25 Li zẹ iMat 3.11; iMak 1.7; iLuk 3.16; ijon 1.20,27 * 13:28 Li zẹ iMat 27.22-23; iMak 15.13-14; iLuk 23.21-23; ijon 19.15 † 13:29 Li zẹ iMat 27.57-61; iMak 15.42-47; iLuk 23.50-56; ijon 19.38-42 ‡ 13:31 Li zẹ Ika 1.3 § 13:34 Li zẹ Aza 55.3 * 13:35 Li zẹ Iwolo 16.10

³⁹ Onini ọ da mie ọli suọ ne, a she pfa na li, ọa ke lue shi emini Ushi oyi iMosisi ọa dobe pfa na wẹ shi.

⁴⁰ A mhue ẹgbhe, ini emini emekeguele e ngme o khi ya tse shi ẹ egbe, ni ẹẹ,

⁴¹ “ ‘A ghe i, ẹẹ ni a ri Eshinegba a li egia Oshabọ ọ sha ẹ, a pfua. Irari khi mhi ya riẹle emhi ẹghẹghẹ oye ẹ

ni aa ya mie shi ghue, ini ọgbọ ọ tseku gue ọli ye ẹ.’ ”†

⁴² Abi iPọlu ali iBanabasi e rọ rọte oni owa ugamhi vu, eni ẹgbọ e gbo lu wẹ e nyene egbe bhale ogbele ugamhi olese ya nu wewe ngme oni ungmehi.

⁴³ Abi oni ilegba o rọ gbhia khuse, ẹgbọ iJu ali ẹgbọ iJeta eni e she mu pfi bhale ugamhi oyi ẹgbọ iJu, e kpikpi i deba iPọlu ali iBanabasi. IPọlu ali iBanabasi e ye wẹ ude, e kie ke deba okhale ni ẹa fu te ni Eshinegba ọ riẹle na wẹ.

⁴⁴ Eẹ iyemhea ni o deba li, ẹgbọ ni e la oni ẹoli nya e legba ni e ri esọ shi ungmehi oyi Eshinegba.

⁴⁵ Abi ẹgbọ iJu e rọ me oni ilegba, ee kpe ofuma, ee kholo ingmemhi zu iPọlu unu, e tsue ọli.

⁴⁶ Ama iPọlu ali iBanabasi e ngme ungmehi igbedu, ẹ li, “Eẹ a khi eni anye kha mema kpe gue ungmehi oyi Eshinegba ye neni o ramhi ẹgbese egbe. Ama abi a ke rọ kie oni ungmehi ni aa rọ sa khi o ti ni a mhọli agbọ na agbọagbọ eghọ, mena, anye ya ze ẹ obọ, anye deba ẹgbọ iJeta.

⁴⁷ Irari khi ona khi omhesẹ ni Onomhue o mhese na anye, ni ọ reẹ,‡

“ ‘Mhi she re ẹ khi ákpá na ẹgbọ iJeta, ni agbọ nya e mhue imiepfuese.’ ”

⁴⁸ Abi ẹgbọ iJeta e rọ suọ ona, ee ghele, ee kuẹghie Eshinegba shi oni ungmehi, ẹgbọ eni a she ze shi agbọ na agbọagbọ, e mie ijesu suọ.

⁴⁹ Oni ungmehi oyi Onomhue o gbhiaku asha kpa oni eke.

⁵⁰ Ama ẹgbọ iJu e tanọ shi ikpotso ni ẹẹ na ulishi Eshinegba ni a mu ekpe a na ali ekhemue eyi oni ẹoli. E sese ẹgbọ ni e mu

okhọli oniemi vule shi iPọlu ali iBanabasi ọ, e khu wẹ fiẹ lase oni ẹoli.

⁵¹ Ama eni eniye odukhokho eyi iJesu e kpishi itutu awe shi eke, ni e pfi ọtsele mu eni ẹgbọ. E rọte aghọ dose je ẹoli iKoniomu. §

⁵² Oghẹle ali Ayemhe-no-pfuase ọ lo eni e miesuọ eghọ egbe.

14

Emini a me iKoniomu

¹ IPọlu ali iBanabasi e lo owa ugamhi oyi ẹgbọ iJu obini iKoniomu, abi e kie kpe ẹ li. E lolo gue ẹ ngme ungmehi ni o lo ẹgbọ esọ, ni o ri ebubu ẹgbọ iJu ali iJeta miesuọ.

² Ama ẹgbọ iJu ni ẹa lama miesuọ, e tanọ ẹgbọ iJeta abọ ni elemhi o yese wẹ-a deba eni e miesuọ.

³ Ighọ iPọlu ali iBanabasi e kushi aghọ tese, e ri igbedu u ngme ungmehi oyi Onomhue ni ọ pfi ọtsele shi ungmehi okhale oyoli, rọte ekpabọ ni ọ rọ na wẹ ẹ gbe akanya onyaloa ali oshabọ.

⁴ Okemhi o lo oni edeli le, ẹgbọ eghuo e kugbe ẹgbọ iJu ọ, eghuo ọ e la ukhokho oyi ighiusomhi na kee.

⁵ Ighọ ẹgbọ iJeta eghuo ali ẹgbọ iJu ali enighie eyewe, e gba abi e li ya gbe wẹ ali abi e li ya tonu wẹ eche.

⁶ Abi eni ighiusomhi e rọ suọ ona, e na je ẹoli iLisitira ali iDebi ni o la eke iLikaonia ali ẹoli elese ni e mama wẹ.

⁷ Aghọ e la a gue usomhi onete le.

Elemhi iLisitira ali iDebi

⁸ Omose ọghuo oni a bia okhomhi ni ọa kia ghue abi a te bia li, ọ li la oni iLisitira.

⁹ Ọ shitọ aghọ ri esọ shi ungmehi ni iPọlu ọọ ngme. IPọlu ọ me khi ọ mhọli irudunga ni o dobe ya rọ li ze, iPọlu ọ bino ọli chii.

¹⁰ Ọ tsesẹ leghe, ọọ, “Vule migha!” Oni omose ọ ti vule, ọọ kia gase.

¹¹ Abi eni ẹgbọ e rọ me akanya ni iPọlu ọ gbe, e ngme elemhi iLikaonia, ee tsesẹ, ee lie, “Iitsa e mele ẹgbọ-a bhale iteva oyawa o!”

† 13:41 Li ze Abak 1.5 ‡ 13:47 Li ze Aza 42.6; 49.6 § 13:51 Li ze iMat 10.14; iMak 6.11; iLuk 9.5; 10.11

12 Eva ni e lu iBanabasi khi iZeusi,* itobo khi iPolu khi oni o mema e ngme, e lu oli Amesi.†

13 Oni o luase oni olitsa iZeusi, ni okula oyoli o la ukhokho apfe oni eoli, o muno ena enokpo ali idodo je oni ode unuekpe oyi oni eoli, itobo khi loli ali eni egbo ee nono ni wewe ya luase iBanabasi ali iPolu abi ilitsa.

14 Abi iBanabasi ali iPolu e ro suo emini eni egbo e mu egbe khi e ya rielle, e nyanon itsua shi egbewe uruli, e nanon lo eni egbo ifuabo. Ee tseseli,

15 “Elo e ze khi a li na?” Egbo enabi ee anye khi! Ungmemhi usomhi onete anye ro tse abokhase e, ni a rote ugamhi afue mu pfi deba Eshinegba ni o laon, ni o ma eke ali ukhuli ali oke oniemhi ali emini e la elemhi we nya.‡

16 Eghenge ni o dose, Eshinegba o ze ni ushishi ogbogbo o ngeli abi o ghole oli.

17 Ama o kie rote akanya onete oyoli ri olele khase khi loli laon, loli o rote idane e ruese amesi shi emhi ekomhi shi eghenge, loli o ri eminale na e e le, o ri oghelle e shi e udu.

18 Abi iPolu ali iBanabasi e rie lina nu we ngme ingmemhi ena, ea kie dobe mu we gba e khi luase ewe abi ilitsa.

19 Egbo iJu eghuo e rote Atioki ali iKoniomu bhale, e ri eta-olelemhunutu ni eni egbo mama egbe, e tono iPolu eche, e tialo oli eke fie je ukhokho oni eoli, e dabi khi o she ghua.

20 Ama abi eni e miesuo e ro le gase oli, o vule, o nyene egbe je ifuapfe ni a la tono oli eche. Ogbeakolo, loli ali iBanabasi e je eoli iDebi.

21 IPolu ali iBanabasi e gue usomhi onete le elemhi iDebi, ebubu egbo e miesuo. Igho e nyene egbe je iLisitira ali iKoniomu ali Atioki ni o la iPisidia,

22 e ri udu shi eni e miesuo o e ri igesia migha shi oni irudunga. Ee we, “Neni awa lo Eghiele oyi Eshinegba, awa ya me anasemhe.”

23 Elemhi igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ododa, ee ze egbhali shi, ee pfi

azumhi so iromhi na we rewe nga Onomhue ni e regbenga obo.

24 Abi e ro kia gase eke iPisidia se, e je eke iPafia.

25 Abi e ro la eoli iPega gue usomhi onete le se, e te agho je eoli Atalia.

26 Agho e te lo oko-oke oniemhi nyene egbe jele obini Atioki; Ashini eni e miesuo e ke la so iromhi na we re we nga okhale oyi Eshinegba obo shi akanya ni e ye ya gbe se.

27 Abi e ro jele Atioki, e lu eni e miesuo tigbili, e gueye we ikanya ni Eshinegba o re we gbe ali abi o li khueghie ode-a na egbo iJeta ni e miesuo.

28 E nu eni e miesuo la akagho tese.

15

Ilegba ni a mholi shi iJerusalemu

1 Egbo eghuo e rote eke iJudia bhale Atioki, ee sese eni e miesuo khi, Ini aa li shele we-a abi Ushi oyi iMosisi o ngme ea ya khi eni a miepfuese.*

2 Onana o pfi ingme ni o ze khi iPolu ali iBanabasi e nu eni egbo ni e rote iJudia bhale e khako. Irarigho, a ze iPolu ali iBanabasi ali eni e miesuo elese e nga iJerusalemu ya me ighiusomhi na kee ali eni egbhali shi oni ingme.

3 Igho e ghie we e ke le, abi e li rote eke iFonisha ali iSameria dose e le, ee gueye egbo abi egbo iJeta e li mu pfi deba Eshinegba. Onana o pfi oghelle oniemhi na eni e miesuo.

4 Abi e ro ramhi iJerusalemu, eni e miesuo ali eni egbhali ali ighiusomhi na kee, e mu we epfese. Eni a ghie usomhi e gueye we ikanya ododa ni Eshinegba o rote obo oyewe gbe.

5 Ama eni e miesuo eghuo ni e la otu iFarisi e vule, ee li, “Egbo iJeta e mema shele-a. A gueye we e ri Ushi oyi iMosisi ke gbe akanya.”

6 Ighiusomhi na kee ali eni egbhali e ye ochi shi oni ingme ona.

7 Abi e ro khako shi o tese se, iPita o vule, oo we, “Inyoghuo, a lese khi eghenge ni o

* **14:12 iZeusi:** IZeusi o khi oga iyemhe ni egbo iGiriki e ga. Isheghuo a lu oli iJupita. Olitsa olese ni a lu Amesi ee khi o khi aghiusomhi oyoli † **14:12 Amesi:** Amesi o khi eva oyi olitsa ni egbo iGiriki e ga. Eri egbo iGiriki ena e lie khi aghiusomhi oyi iyemhe elese ‡ **14:15** Li ze Okiali 20.11; Iwolo 146.6 * **15:1** Li ze iLey 12.3 † **15:7** Li ze Ika 10.1-43

dọsẹ, Eshinẹgba ọ rọte iteva oye ẹ zẹ mhe mhi ka gue oni usomhi onete ye ẹgbọ ijeta ni e me asha suọ, ni e miesuọ.†

8 Eshinẹgba ni ọ leşe isamhi ni e la ọgbokpa udu, ọ ri Ayemhe-no-pfuase na ẹgbọ ijeta, rọ rọli khase khi lolli li mie we, ezeze abi ọ li li mie awa.‡

9 Oa ri ikhioda shi iteva oyawa ali wewe, irari khi ọ khuse udu oyewe-a pfuase itobọ khi e imiesuọ.

10 Memena, elo o zẹ khi a nono ni a mhesẹ Eshinẹgba bino, ni a rọ ọ sheli ijeta ni e miesuọ itsua ni awa ali eni e bia awa ẹa dobe tsua?

11 Iiye e! Awa lama shi ọ khi okhale oyi iJesu iKirisiti Onomhue o mie awa pfuese, igho li khi wewe.”

12 Oni igbaa e tsaghi-a tsuke, abi e rọ suọ ọlele eyi onyaloa ali oshabo nya ni Eshinẹgba ọ rọte obọ oyi iPolu ali iBanabasi gbe iteva oyi ẹgbọ ijeta.

13 Abi e rọ ngme se, iJemhisi ọọ, “Inyoghuo, a ri esọ shi mhe eke!

14 ISamọ iPita ọ leşe guele abi Eshinẹgba ọ li mhọli omuegbe shi ingme oyi ẹgbọ ijeta, ni ọ rọte elemhi we sanọ ẹgbọ, rọ mele ẹgbọ eyọli-a.

15 Onana o ri emini emekeguele e keke shi Ebe-no-pfuase bhale ya tse, ni ọọ,

16 “ Ini a me enana se,
mhi ya nyene egbe bhale,
mhi rue eghiele oyi iDefidi
gbo nyene egbe bhale,
mhi riẹle ikpukpu-igbe
ni e de kua oyọli ma,
mhi gbo zese ọli-a.

17 Ishegho ẹgbọ ni e kpole nya
e nyene egbe bhale deba Onomhue,
ẹgbọ ijeta nya ni mhi lu,
e bhale ya khi eyemhe,

Onomhue ọ ngme ghọ,
ni ọ riẹle emhi ena.’

18 Lolli ọ she kpe zẹ
ni a leşe ona shi eke agboagbo.‡

19 “Abi mhi so ọ shi khi, awa khi pfi ẹgbọ ijeta ni e nyene egbe bhale deba Eshinẹgba lo omunu.

20 Awa ri ochoghọ keke ebe ya gueye we, e khi ke le eminale ni a rọ luase ikhumhi.

Awa gbo gueye we e khi ke ku itsebo, e khi ke le ẹlamhi ni aa fa uruli, e khi ke da ọlia.*

21 Irari khi o she tese ni a te la owa ugamhi ẹ zẹ ebe Ushi oyi iMosisi ele Iyemhea kpa, a ri ingme oyọli ẹ tse abọ ifui ẹoli kpa.”

22 Igho ighiusomhi na keke ali eni egbhali ali eni e miesuọ nya e te eni ẹgbọ zẹ emose aava ni a mu ekpe ẹ na ma iPolu ali iBanabasi egbe, je Atioki. IJudasi iBasabasi ali iSalasi e zẹ.

23 Ebe ni e keke rọ ghie we usomhi na:

Anye ighiusomhi na keke ali eni egbhali ni anye khi inyoghuo ẹ, anye tse ẹ Inyoghuo anye ni a khi ẹgbọ ijeta ni a la Atioki ali iSiria ali iSilisha.

24 Anye suọ khi ẹgbọ eghuo e rọte anye iteva vu ni o khia khi ọa khi anye ghie we, ni e bhale ya nu ẹ ngme ingmemhi ni oo yese ẹ elemhi-a ali ni oo nase ẹ udu.

25 Irarigho, anye rọ kugbe ghie emose eghuo ghi ẹ, e deba iBanabasi ali iPolu emole anye bhale.

26 Emose ena e she ri agbo oyewe shi okhena itobọ eva oyi iJesu iKirisiti Onomhue.

27 Irarigho, anye rọ ghie iJudasi ali iSalasi ni e ri unu gue emini anye keke shi ebe ye ẹ.

28 O ti Ayemhe-no-pfuase ali anye ẹloe, ini anye khi ri itsua elese nase ẹ tsua dọsẹ ishi enana.

29 A ti egbe eminale ni a rọ luase ikhumhi le, a khi ke da ọlia, a khi le ẹlamhi ni aa fa uruli. A khi ku itsebo. O ma a ti ẹ egbe ini a lase emhi enana le.

Eshinẹgba ọ nu ẹ la.

30 Eni emose ni a ghie usomhi e vu ya tiemhi Atioki. E ti eni e miesuọ nya gbili, e ri oni ebe na we.

31 Abi eni ẹgbọ e rọ zẹ oni ebe se, oghelẹ o vọ we elemhi itobọ khi usomhi onete ni o ri udu ẹ shi ọgbọ ọ o tsua.

32 IJudasi ali iSalasi ni e khi emekeguele e nu we ngme ebubu ingmemhi ri udu shi we ọ, e zese we-a.

33 E nu we la agho ukuku eghẹghe, eni e miesuọ e tse we okhila. We we ni a ghie usomhi e nyene egbe je iJerusalemu deba eni e ghie we.

‡ 15:8 Li zẹ Ika 2.4; 10.44 § 15:18 Li zẹ Emọ 9.11-12 * 15:20 Li zẹ Okiali 34.15-17; iLev 17.10-16; 18.6-23

³⁴ [Ama iSalasi o lama nu we la agho.]

³⁵ IPolu ali iBanabasi e la Atioki, wewe ali egbo elese e la agho o sese, ee tse abo ungmehi oyi Onomhue.

IPolu ali iBanabasi e vase egbe-a

³⁶ Abi ebubu ogbele e ro dose, iPolu o gueye iBanabasi, oo li, "Awa nyene egbe je eoli ni awa te dose ni awa ya bino egbo ni awa gue ungmehi oyi Onomhue ye, ni awa me abi e ke laoshi."

³⁷ O ghole iBanabasi ni e tsua ijoni ni a gbolo e lu iMaki ma egbe vu.

³⁸ Ama o ghole iPolu ni e tsua li. Itobo khi oni ijoni ni a gbolo e lu iMaki o nu we gbe ikanya ramhi ukpese ni o ro tsua we kua eke iPafia vu, o so ukhokho gbe we.†

³⁹ IPolu ali iBanabasi e mholi ekhako ni o toto shi ingme ona, e kemhi egbe. IBanabasi o rue ijoni iMaki ma egbe, e lo oko-oké oniemi da je iSapurosi.

⁴⁰ Ama iPolu o pfi obo rue iSalasi, e vu abi eni e miesuo e ro so iromhi na we, re we nga okhale ireloe-khu oyi Onomhue se.

⁴¹ E kia rote eke iSiria ali iSilisha, e ri udu u shi igbaa nya eyi eni e mie iKirisiti suo o.

16

ITimoti o deba iPolu ali iSalasi

¹ IPolu o bhale eoli iDebi ali iLisitira, ashini omoo odukhokho ni a lu iTimoti o la. Inyoli ni o li miesuo o khi ongi iJu, ama itali o khi ongi iGiriki.

² Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni e la iLisitira ali iKoniomu nya e ngme onete oyi iTimoti.

³ IPolu oo nono ni loli ri iTimoti ma egbe vu, igho o shele oli-a. Itobo khi egbo iJu ni e la oobo e ga lese khi ita iTimoti khi ongi iGiriki lo.

⁴ Abi e li kia eoli i gase, e sese eni e miesuo ilamashi ni ighiusomhi na kee ali eni egbhali ni e la iJerusalemu e keke shi ebe na we, e gueye we, e rewe gbe akanya.

⁵ Igho igbaa nya eyi eni e mie iKirisiti suo, e fu u shi irudunga, ee bua shi o elekpa.

Imeke ni iPolu o me obini iTiroasi

⁶ IPolu ali eni e ga kia, e rote eke iFiria ali iGalesha, itobo khi Ayemhe-no-pfuase o zewe gue usomhi onete le eke Esha.

⁷ Abi e ro ramhi eke iMisia, ee nono ni wewe e lo elemhi eke iBitinia, ama Ayemhe oyi iJesu o zewe lo.

⁸ Igho e rote eke iMisia dose je iTiroasi.

⁹ Eliyose elegho iPolu o me ime-alo, o me khi ongi iMasidonia o migha a lema, "Bhale iMasidonia ni u ya kpaghie anye obo!"

¹⁰ Abi iPolu o ro me oni imeke se, anye mu egbe e le iMasidonia, itobo khi anye lese khi Eshinegba o she lu anye, anye je agho ya gue usomhi onete le.

ILidia o mu pfi

¹¹ Anye rote iTiroasi lo oko-oké oniemi da oke oniemi je iSamotirasi, ogbeakolo, anye te agho je iNiapolisi.

¹² Agho anye te je ifuapfe oyi iFilipi ni o khi eoli ni o mu eloe shi eke iMasidonia ni ebubu egbo iRomu e ngeli. Anye ga la agho ebubu ogbele.

¹³ Ogbele iyemhe oyi egbo iJu, anye te oni eoli vu je oni oke, ashini anye khokho khi egbo iJu ee lona shi iromhi isoso. Anye shito nu ikpotso ni e legba agho ngme.

¹⁴ Okpotso oghuo elemhi we ni o ri esho shi eke khi iLidia ongi iTiatira, oni o ri ide eyile e de. O khi okpotso ni oo na ulishi Eshinegba. Abi iPolu o li i ngme, Eshinegba o khueghie oli udu-a shi oni ungmehi.

¹⁵ Abi a ro batazi oli ali apfoli se, o lu anye je owa oyoli, oo anye, "A kha lese khi egbegbi oni o miesuo mhi khi, a bhale ya ku shi na mhe." O ti anye shi o ramhi ni anye ro lama shi oli o.

A mu iPolu ali iSalasi shi igha

¹⁶ Eleghuo abi anye li i je ashini anye la a so iromhi, omueshi oghumha oghuo ni o mholi ayemhe obe ni o ro o meke guele emini a ya me, o ya to anye ukhomhi. Eri o ri oni ekpabo imeguele ona a gbe ikpagho na eni e mholi oli.

¹⁷ Oo deba iPolu ali anye, oo tse, oo lie, "Eni e ga Eshinegba ni o fune eni egbo ena e khi! Eri e tse abo guele abi a li ya mholi imiepfuese!"

¹⁸ Ina o li i riele oli ogbele kpa ya ramhi ni oni ingme o ro ri elemhi i bi iPolu, igho iPolu o nyene egbe gueye oni ayemhe, oo li, "Mhi ri eva oyi iJesu mheshe ne, fie oli idiege ya

† 15:38 Li zewe Ika 13.13

lase!” Aghoaghо oni ayemhe o fiе oli idiegbе ya lase.

¹⁹ Abi eni e mhоli oli e ro me khi ea ke me ikpagho afa ni e kpe te e oli obо o me, e mu iPolu ali iSalasi tialo ghi enighie obini agbala oyewe.

²⁰ E wolo we bhale odalo oyi esо-ezо, ee we, “Emose ena, egbo iju e khi ni e pfi ozughu e shi awa ifuapfe.

²¹ E kia a sese egbo imu ni e khi oда shi eyi awa. Awa ni awa khi iRomu, awa aa ya dobe ri osese oyewe gbe akanya.”

²² Eni ebubu egbo e kuma we o gue ezо shi iPolu ali iSalasi egbe. Igho eni esо-ezо e gueye we e banо we a, e gbe we itali.

²³ Abi e ro gbe we egbegbo se, e tigbe pfi we lo owa ighumha. E gueye oni oo khe-ekhe o pfi okpe ashini o rewe shi egbegbo.

²⁴ Abi a ro ri oni omhese na li se, o mu we kulo owa aza elemhi oni owa ighumha, o so we awe igha.

²⁵ Abi itsotso ogbie o ro mu eke, iPolu ali iSalasi ee so iromhi, ee to uwolo kueghie Eshinegba. Ighumha eni e kpole e ri esо shi we eke.

²⁶ Udemhija, eke o ri itoto nighise. Oni owa ighumha o rote eke jighise egbegbo. Eloawe eloawe, ode nya ni e lo oni owa le e khueghie-a. Iweghe ni e ro ge eni ighumha nya e ku we awe-a.

²⁷ Abi oni oo khe ekhe agho o ro me khi ode ni e la oni owa ighumha nya khi e khueghie-a, o dabi khi ighumha ni e la agho nya e she pfue. Igho o ji itakobi emhi lasele ni lue ro gbe egbelue-a.

²⁸ Ama iPolu o tse se leghe, oo li, “Khi gbe egbe e-a! Anye nya anye la ana.”

²⁹ Oni oo khe ekhe ogho o lu ogbo o nyanya rue ugbili bhale. O ri ulishi-ulishi na buе buе, o de ya wugha odalo oyi iPolu ali iSalasi.

³⁰ Igho o rue we lasele, o mhila we, “Elo mhi ya li ni mhi ro ya mhоli imiepfuese?”

³¹ Ee oli, “Ye ye ali apfe nya a mie iJesu Onomhue suo khi a ya mhоli imiepfuese.”

³² Igho e gue ungmehi oyi Onomhue ye oli ali apfe oli.

³³ Igho oni omose o wolo we, o dua we utse ni a kuali we. IPolu ali iSalasi e rue oli ali apfоli ya batazi na aghoaghо.

³⁴ Igho o rue iPolu ali iSalasi nga owa oyoli ya ri eminale na le. Oghete o vo oli ali apfоli nya udu irari khi e she mie Eshinegba suo.

³⁵ Ele uzogbe ogbeakolo, eni esо-ezо e ri unu na ipolisi e ka gueye oni oo khe-ekhe ogho, “Zobe emose egbo obо ni e vu.”

³⁶ Igho oni oo khe ekhe ogho oo iPolu, “Esо-ezо e she ri unu bhale a wolo e abo-a ni a ke vu. Opfomhe o ka nu e kia.”

³⁷ Ama iPolu oo li, “Anye a li ingme okhoghuo ni a ro mu anye gbe itali ukpelo e oyi egbo nya, aboriekhia khi egbo iRomu anye khi! Ama e mu anye kulo owa ighumha. Memena, ee nono ni we we e bena rue anye abo-a, oа ya tse e! Eni esо-ezо we we-ghuo e bhale ya wolo anye lasele.”

³⁸ Eni ipolisi e le ya gueye eni enighie abi e ngme. Abi e ro suo khi egbo iRomu iPolu ali iSalasi e khi, ulishi o mu we.

³⁹ Igho e vu ya kuegbe-a lema we, e wolo we owa ighumha le, e lema we e kpe kpe e lase ewe ifuapfe le.

⁴⁰ Igho iPolu ali iSalasi e lase oni owa ighumha le, e ya je apfe oyi iLidia. E bhale ya e eni e miesuo agho. E ri udu shi we o, e rote agho vu.

17

Obini iTesalonika

¹ IPolu ali iSalasi e rote Afipolisi ali Apolonia dose e bhale iTesalonika ashini owa ugamhi oyi egbo iju o la.

² IPolu o dose je owa ugamhi abi o kie kpe e li. Efo uka ese o la agho nu we rote Ebe-nopfuase ku ochi.

³ O rote Ebe-nopfuase roli khase gboo, khi oni Omiepfuese, o mema ya me osoli, o rote eghuli guale. IPolu o gueye we, “Ijesu ni mhi ro o tse abo ye e o khi oni Omiepfuese ni Eshinegba o shobo khi lоli ya ro bhale.”

⁴ Egbo iju eghuo e mie shi emini iPolu ali iSalasi e ngme, e ku ma we o o ga Eshinegba. Igho li khi egbo iGiriki eni e na ulishi Eshinegba ali ebubu ikpotso ni e fialo-a e li miesuo.

⁵ Ama egbo iju ee kpe ofuma, e kia ya luno egbo useso-akhue tigbili shi okholi. E pfi ozughu shi oni edeli nya. E tsua okholi lo owa oyi omose ni a lu ijasi ya nono iPolu

ali iSalasi ni wẹwẹ e muno wẹ lasele na eni ẹgbọ.

⁶ Ama abi ẹa rọ mẹ wẹ, e tialọ iJasi ali eni e miesuọ elese ghọ je odalo oyi enighie eyi oni ẹoli, e tsẹsẹ leghe, e liẹ, “Emọse ena e she pfi ozughu shi asha kpa! Memena e gbo bhale ifuapfẹ eyi awa,

⁷ IJasi ọ mie wẹ shi owa oyọli. E da ishi eyi iSiza, ẹẹ khi oghie ọlese ọ laọ ni a lu iJesu.”

⁸ Abi e rọ suọ eni ingmemhi ena, elemhi e te odode yese eni ebubu ẹgbọ ali enighie eyi oni ẹoli-a.

⁹ E ri iJasi ali eni a ga muno wẹ eghọ zẹ oko, neni a tigbe zẹwẹ vu.

Elemhi iBerea

¹⁰ Obili o lẹsẹ bi ẹlẹghọ, eni e miesuọ e ghie iPọlu ali iSalasi je iBerea. Abi e rọ ramhi aghọ, e je owa ugamhi oyi ẹgbọ iJu.

¹¹ Ẹgbọ ni e la aghọ e mhọli udu ni o khueghie-a dọsẹ eni e la iTẹsalonika. E ri esọ shi oni usomhi onete egbegbọ. Ogbele kpa e rọ wẹna Ebe-no-pfuase ni e mẹ ini emini iPọlu ọ gueye wẹ ini igesikia lọ.

¹² Ẹgbọ iJu ebubu e miesuọ, ikpotso iGiriki ni e fia alo-a, ali emọse iGiriki e li miesuọ.

¹³ Ama abi ẹgbọ iJu ni e la iTẹsalonika e rọ suọ khi iPọlu ọ la iBerea a tse abọ ungmehi oyi Ẹshinẹgba, e bhale aghọ ya ngmiasẹ ẹgbọ e ka pfi ozughu.

¹⁴ Eloawẹ eloawẹ, eni e miesuọ ẹẹ iPọlu vu ke je egele okẹ oniẹmhi, ama iSalasi ali iTimoti e kie la iBerea.

¹⁵ Eni emọse ni e kphase iPọlu, e rọ li bhale Ateni, e gbo nyenẹ egbe je iBerea. IPọlu ọ ghie wẹ ghi iSalasi ali iTimoti e kele bhale ya ẹ luẹ shi aghọ.

Abi iPọlu ọ rọ la obini Ateni

¹⁶ Abi iPọlu ọ li migha Ateni i khe iSalasi ali iTimoti, ọ mẹ ilita ododa ni e la oni eke, o nighise ọli ayemhe.

¹⁷ Ighọ ọ nu ẹgbọ iJu ali ẹgbọ iJeta ni ẹẹ na ulishi Ẹshinẹgba ku ochi elemhi owa ugamhi. Ighọ ọ li gbo nu ẹgbọ kpa ni e rọte olele e dọsẹ ẹ ngme ogbele kpa.

¹⁸ Ẹgbọ eghuo ni ẹ sẹsẹ, ni e khi Ẹpikuria ali iSitoiki e nu ọli i khe akọ.* Abi iPọlu ọ rọ ngme ungmehi oyi iJesu ali irote eghuli guale, eghuo ọ e liẹ, “Elo oyeghe ọna ọ mẹ ẹ ngme?” Eghuo ẹẹ li, “Abi khi eri ọọ liẹ awa ke ga ilita eyi ẹoli oboese?”

¹⁹ Ighọ e rue iPọlu bhale owa ni a lu Aropagosi. (Owa ona eguebe ni e la ẹoli Ateni ẹẹ legba.) “Anye ẹ nono ni u gueye anye abi osesẹ onogbọ ona o ngme.

²⁰ Ingmehi ni u wa ngme, enegbọ e khi shi anye esọ, gueye anye abi e ngme.”

²¹ Irari khi ẹgbọ Ateni nya, ali epfese ni e la ọ, e ma pfuse egheghe-a ke ngme ingmemhi ali ke ri esọ shi owena ali ilẹsẹ enegbọ ni e shẹ lasele ẹ gbigbi eke.

²² IPọlu ọ vule migha wẹ iteva ọ wẹ, “Emọse Ateni, mhi mẹ ẹ mẹ khi ẹgbọ ni e mhue ulishi oyi Ẹshinẹgba a khi.

²³ Irari khi abi mhi rọọ kia ifuapfẹ eye ẹ gasẹ mhi bino ikhumhi ebubu ni aa ga. Mhi mẹ okula oghuo ni a keke emhi shi, ni ọọ, ‘Oyi olitsa ni aa lẹsẹ.’ Emini a ga ni ẹẹ khi aa lẹsẹ, mhi ya gue ingme oyọli ye ẹ ena.

²⁴ “Ẹshinẹgba ni ọ ma agbọ ali emhikpa ni e la elemhi wẹ, loli ọ khi Onomhue oyi eke ali ukhuli ni ọa ya la Owa ugamhi ni ẹgbọ e ri abọ tọ.

²⁵ Wẹkhi eri ọ nono emhikhoghuo ali ikpaghiobọ oyi ẹgbọ. Itobọ khi loli ọ ri agbọ ali ayemhe ali emhikpa na ẹgbọ nya.†

²⁶ Ogbọ oghuo ọ te ma ẹgbọ ododa na ushishi ni e la agbọ nya, Lolighuo ọ ri egheghe shi eke na ushishi ni e rọ ya la agbọ ali khi ọ shi ughuli oyi ogbogbọ nali.

²⁷ Loli ọ lighọ riẹle ona ini ẹgbọ e rọsheka ke nono ọli, ini e mẹ asha ramhi ọli egbe. Ama Ẹshinẹgba ọa nuata shi onge-awa ọ.

²⁸ ‘Loli ọ ri ekpabọ na awa la agbọ ni awa rọ ọ kia, ni awa rọ khi oni awa khi,’ ali khi, ‘imi ọli awa khi,’ abi ekekebe eye ẹ eghuo e li ngme ọli.

²⁹ “Irarighọ, aborokhia khi imi Ẹshinẹgba awa khi, awa khi ke rọli khokho isheli ni ẹgbọ e ri eneli ri igolu ali elomho ali eche ma.

* **17:18** Ẹgbọ Ẹpikuria ali iSitoiki ena, e deba osesẹ ni ẹa te ode, eyi ọ ni a lu Ẹpikurosi ali iZeno. Eri Ẹpikurosi ọọ sẹsẹ ẹgbọ e zobẹ ni oghelẹ o khi emini e na khu agbọ oyewẹ, a na ke na emini e ya pfi osoli ali ulishi na wẹ. Ẹgbọ iSitoiki e deba osesẹ ni ẹa te ode eyi iZeno, ni ọọ ogbokpa ọ ke li agbọ oyọli abi usamhi oyọli o lama na li shi. Ogbọ khi zobẹ ni usamhi agbọ aruele okeki oyi osoli, ni o nasẹ ọli. † **17:25** Li zẹ 1 Ighie 8.27; Aza 42.5; Ika 7.48

³⁰ Eghẹghẹ ni o dọse, eri Eshinegba o mu alo kua shi umhalese oyi egbo. Memena o she ri omhese ni ogbokpa ni o la ashakpa o mu nyene.

³¹ Irari khi o she shi ogbele shi eke ni o ro ya ri omose oghuo gue agbo kpa ezọ. Eshinegba o she rokhase agbo khi igesikia onana o khi ni o ro rote eghuli guise oni omose ona le.”

³² Abi e ro suo khi iPolu o ngme ramhi irote eghuli guale, e ri oli i li egia, ama elese ee oli, “Anye a nono ni anye gbo suo ungmehi ona elese.”

³³ Igho iPolu o rote oni ilegba vu.

³⁴ Emose eghuo e deba li, e mie oli suo. ID-ionisusi ni o khi oghuo oni igbaa Aropagosi o li deba li. Igho li khi okpotso oghuo ni a lu iDamarisi ali egbo eghuo elese e li laọ.

18

Abi iPolu o ro la iKoriti

¹ Abi a ro me eni ingme ena se, iPolu o rote eoli Ateni vu je eoli iKoriti.

² Agho o bhale ya e ongi iJu oghuo ni a lu Akuila ni a bia shi eke iPotusi. Oni loli ali ughue oli ni a lu iPisila e lese rote eke itili bhale, irari khi oghie iRomu nya ni a lu iKiladiusi o shi ushi na egbo iJu nya ni e la eoli iRomu nya e lase eoli iRomu le. IPolu o le ya bino we,

³ Irari khi akanya oni o ri ide e ghi okhoro oo gbe, o nu Akuila ali iPisilia a gbe oni akanya ni ee gbe. O nu we la agho.

⁴ Ogbele Iyemhea oyi egbo iJu kpa o ro je owa ugami oyi egbo iJu ya nu we ku ochi ini o dobe ri oni ungmehi lo egbo iJu ali egbo iGiriki esọ.

⁵ Abi iSalasi ali iTimoti e ro rote eke iMasidonia bhale, iPolu o ri eghẹghẹ ni o mholi nya gue oni ungmehi ye egbo iJu, khi iJesu o khi Omiepfuese ni Eshinegba o shobo khi o ya bhale.

⁶ Abi eni egbo iJu e ro nu oli khe akọ ni e ro ze emue ebe na li, ọa lama shi we o, o kpe abo shi we o, Oo, “Mhi kpe abo shi e o. Ini a pfua, ee a ya mu ota so. Oa khi mhemhe a ya mu ota so shi oia eye. Rote memena vu, mhia je eke oyi egbo iJeta.”

⁷ O pfi we shi agho vu, o je owa oyi ogbo iJeta ni a lu iTatosi iJositosi ni oo ga Eshinegba, ni owa oyoli o la mama owa ugami oyi egbo iJu.

⁸ IKirisipusi ni o khi oga shi oni owa ugami ali apfoli e mie Onomhue suo; ebubu egbo ni e la iKoriti ni e suo oni usomhi e miesuo, a batazi we.

⁹ Eliyose eghuo, iPolu o me ime-alo ni Onomhue o la nu oli ngme, oo li, “Ulishi o khi mu e, ama kie ke gue ungmehi le, khi tsaghi-a.

¹⁰ Irari khi mhi nu e la. Ogbo ọa la o ni o ya kuali e utse. Irari khi mhi mholi ebubu egbo shi eoli ona ni e khi egbo eyemhe.”

¹¹ Igho iPolu o la iKoriti ukpe oghuo ali ukhukhui, oo sese eni egbo ungmehi oyi Eshinegba.

¹² Abi iGalilio o ro khi igovuno ni iRomu e ze shi obini eke Akhaya, egbo iJu eghuo e kugbe mu okholi vule shi iPolu o, e mu oli je ikotu.

¹³ Ee li, “Eri omose ona oo sese egbo ode egholi ni a te e ga Eshinegba abi ushi oyi awa ọa ngme.”

¹⁴ Abi iPolu o li i nono ni loli ngme, igbo iGalilio o nu egbo iJu ngme, oo, “Ini ezọ ni a lu ena o khia khi oyi umhagueli lo okekhi oyi ingmobe okhoghuo lo, mhi kha kuegbe-a ri esọ shi e ee egbo iJu o.

¹⁵ Ama abi o ro khi ungmehi ekhako ni o la ingmehi ali eva ali ushi oye ee egho, ee-ghuo a ya so oni ingme, mhi aa ya so o.”

¹⁶ Oo a khu we ikotu ya fie.

¹⁷ E gamhi iSositenisni ni o khi oga shi owa ugami mu. E la odalo oni ikotu gbe oli. Ama iGalilio ọa fe pfi esọ shi we o.

¹⁸ IPolu o nu eni e miesuo la iKoriti ogbele ni e bu, igbo o li tse we okhila, loli ali iPisilia ali Akuila e lo oko-oke oniemhi da oke oniemhi je iSiria. Neni iPolu o rote iKenkhiria da oke oniemhi, o yamhi itsu ukhomhi-a itobo ironga ni o ro nga.*

¹⁹ E ramhi Efesosi, ashini iPolu o pfi iPisilia ali Akuila shi. O je owa ugami ni o nu egbo iJu ku ochi.

²⁰ Eni egbo e o nu wewe la agho tese, ama ọa lama.

* 18:18 Li ze iNoba 6.18

21 Ochoghò, ò gueyè wè abi ò rò ò vu, òò, “Ini o da khi òghuëmhè òyi Èshinègba, mhi ya nyenè egbe bhale deba è.” Ighò ò ròte Efesòsi lo òkò-òkè onièmhi vu da òkè onièmhi.

22 Abi ò rò ramhi iSizeria, ò te aghò je iJerusalemu ya tşè eni e miesuò, ò ke te aghò je èoli Atiòki.

23 Abi ò rò la aghò ukuku èghèghè, ò te aghò vu, ò ròte ekè iGalesha ali iFirigia ya ri udu shi eni e miesuò ò.

Abi Apolosi ò rò la Efesòsi ali iKòriti

24 Oni èghèghè, òmòşè ònge iJu ni a lu Apolosi ni a bia shi Alèzadira ni ò khi òni ò mema guè ebe, ò gbo lolo lèşè ebe nò pfuasè, ò bhale Efesòsi.

25 Ò khi ògbò ni a ròte ekè şèşè odè òyi Ònòmhuè. Ò mhòli òmuegbe ni ò fu ni ò rò şèşè ingme òyi iJesu. Emini òò şèşè ò ròte odè igèşikia. Ama osèşè òyi iJòni Òni òò batazi ègbò ò lèşè guè.

26 Ighò ò li la owa ugamhi òyi ègbò iJu ri igbedu u ngme. Abi iPisila ali Akuila e rò suò èmuè ni ò la li unu, e rue òli ma egbe je apfè, e kuegbe-a şèşè òli odè òyi Èshinègba shi ò egbegbò.

27 Apolosi ò ròli shi udu khi lòli ya je Akhaya, eni e miesuò ni e la Efesòsi e kpaghie òli obò, e kèkè ebe ghi eni e miesuò ni e la Akhaya. E gueyè wè e kpe abò mie òli. Abi ò rò ramhi akaghò, ò khi ikpaghiobò onièmhi na eni e ròte okhale òyi Èshinègba miesuò.

28 Irari khi ò nu ègbò iJu khè akò egbegbò, ò rò mu wè ò le. Ò ròte Ebe-no-pfuasè ròkhasè wè khi iJesu ò khi Òmiepfuese ni a shobò.

19

Abi iPòlu ò rò la Efesòsi

1 Abi Apolosi ò li la elemhi iKòriti, iPòlu ò ròte elemhi oni ekè kia ròte ugbogbode ni ò khi ute ute e dòşè, ò bhale Efesòsi. Aghò ò bhale ya è eni e miesuò eghuo,

2 ò mhila wè, òò wè, “Abi a rò miesuò, a li mie Ayèmhè-nò-pfuasè?”

Èşè òli, “Anye a fè suò khi a mè emini a lu Ayèmhè-nò-pfuasè ghue.”

3 IPòlu òò wè, “Ibatizi onabi onoghuo a kpè mie?”

Èşè òli, “Ibatizi òyi iJòni.”

4 IPòlu òò wè, “Ibatizi òyi iJòni, ibatizi ona imupfi lò. Ama òni iJòni ò gueyè ègbò iZirèni e mie òni ò ya bhale ikpukhokho oyèluè suò, ikhi iJesu.”*

5 Abi e rò suò ona se, a ri eva òyi iJesu Ònòmhuè batazi wè.

6 IPòlu ò ri abò nga wè ukhomhi, Ayèmhè-nò-pfuasè ò tiemhile shi wè ò, ee ngme èmuè onogbò. E gbolo ò ngme ungmehi ni Èshinègba ò rò shi wè unu.

7 Wewè nya e khi emòşè ogbava.

8 IPòlu ò lo elemhi owa ugamhi, ò la aghò iki esè, ò ri igbedu nu eni ègbò ngme. Ò nu wè ku ochi, òò şèşè wè ni e mie shi ingme Eghiele òyi Èshinègba.

9 Ama eghuo ò e khi isuesò-akhue ni èa lama miesuò. E la ukpèloe oni igbaa ngme ingmemhi ebe deba oni odè. Ighò iPòlu ò pfi wè shi aghò vu, ò rue eni e deba li je owa òyi iTiranòsi. Ò la aghò nu wè è ku ochi ingme iloghie ogbèlè kpa.

10 Ikpe eva ò la aghò şèşè wè, ghe ègbò iJu ali ègbò iGiriki ni e la ekè Èsha, e suò ungmehi òyi Ònòmhuè.

Imi iSikiva

11 Èshinègba ò te obò òyi iPòlu u gbe ikanya oshabò odòda.

12 Ò ya ramhi khi ibède ali ògbènè ni a ròte iPòlu egbe wolò, e ri ègbò ni èa ze e toto, ali e khu ègbò ayèmhè òkphaghie idiegbe ya lase.

13 Ègbò iJu eghuo ni ee kia ukhomhi èoli gasè ri imajiki i khu ayèmhè obe kua, e li nono ni e ri eva òyi iJesu Ònòmhuè rièlè abi imajiki khu ayèmhè obe. E liè, “Anye ri eva òyi iJesu ni iPòlu ò rò tse abò mhèşè nè, fie lase!”

14 Imi òga òyi ekpodalo ugamhi ònge iJu oghuo ni a lu iSikiva etuoshilua, ee li ona.

15 Ighò, oni ayèmhè obe, òò wè, “Mhi lèşè iJesu, mhi lèşè iPòlu, eghuo a khi?”

16 Òni òmòşè ni ò mhòli oni ayèmhè obe oghò, ò kpha rughu wè, ò gbe wè kualì utse. E ri irumheba na kua.

17 Abi ègbò iJu ali iJèta ni e la ekè Efesòsi e rò suò emini a mè, ulishi oo mu wè. E ri èkpè na eva òyi iJesu Ònòmhuè.

* 19:4 Li zè iMat 3.11; iMak 1.4,7-8; iLuk 3.4,16; iJòn 1.26-27

18 Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ e fie lasele gboo, e zọnọ olamhe eyewe le nya.

19 Ebubu we ni e kpe e li eboli, e wolo ebe ni e ro o li eboli nya lasele tose-a. Abi a ro ta ingme ni a ro de eni ebe ni e tose-a, e ya khi ekpa udududu.

20 Igho ungmehi oyi Onomhue oo ge shi o tse, oo toto-a.

21 Abi a ro me ingme ena se, iPolu o sa o khi loli ya rote eke iMasidonia ali Akhaya dose je iJerusalemu. Oo eni egbo, "Mhi kha ramhi agho se, mhi ya rote oobo je eoli iRomu."

22 Igho o ghie iTimoti ali Erasitosi ni e nu oli a gbe akanya je iMasidonia. Loli o la eke Esha ukuku eghẹghẹ.

Onyaghu ni a me Efesosi

23 Oni eghẹghẹ, ukpokpomhi onyaghu o ya de shi eoli Efesosi irari ose se ni iPolu oo sese.

24 Omose oghuo o la o, ni a lu iDemetiriusi ni oo lumhi igolu ro rie le irokhokho okula oyi olitsa Atemisi. O tsua oki oniemhi ghi eni e gbe oni akanya.

25 Igho oni omose o luno we we nya kugbe, oo we, "A lese khi egbegbi eleli awa rote oni oki ona me."

26 Mena a she me, a gbolo suọ ikanya ni iPolu oo gbe. Loli oo gueye egbo khi ilita ni a ri abo mama khi afue e khi. Ebubu egbo ni e la eoli Efesosi ali eke Esha nya e she mie oli suọ.

27 Oki oyawa o she la okhena ni o ro o le eva obe. Ali khi ekpe oniemhi ni a ro na olitsa Atemisi ali okula oyoli o ya mele afue-a. Olitsa ona egbo ni e la eke Esha ali agbo nya ee ga."

28 Abi eni egbo e ro suọ ona, elemhi ee bi we. E ri ofu tse se e gas e gbii, ee lie, "Olitsa onofune, Atemisi o khi ni anye egbo Efesosi anye ee ga."

29 Oni okeke o gbhiaku oni eoli. Eni egbo e mu iGayusi ali Arisitakusi ni e khi engi iMasidonia ni e nu iPolu kia a gas e. E rue we bhale olele.

30 IPolu oo nono ni loli je odalo oyi oni igbaa, ama eni e miesuo ea ze oli obo.

31 Ekhemhue eghuo ni ee mhese shi oni eke ni e khi emole iPolu e li ghie usomhi ya

lema li o khi bie je elemhi olele ya ri egboli khase.

32 Oni eghẹghẹ, okeke oniemhi o de elemhi oni igba. Eghuo e kha ngme e je ola, elese e ngme e je oobo. Egbo eghuo ni e la agho ea lese emini o pfi oni ozughu.

33 Eni ee ralo na egbo iJu eghuo e tanọ Alezada abo je odalo o ka ngme na ewe. E gueye oli emini o ya ngme. Igho oni Alezada o ri abo gbe we akhiakhia. O guele emini a me.

34 Ama abi eni ebubu egbo e ro lese khi ongi iJu o khi, e ri uruli oghuo tse se gbii, elemhi iwakati eva, ee lie, "Olitsa onofune Atemisi o khi ni anye egbo Efesosi ee ga."

35 Ikpukhokho o, okẹke-ebe oyewe o fie lasele, o ri abo gbe we akhiakhia. Oo we, "Inyoghuo-mhe egbo Efesosi, ogbokpa o lese khi awa khi eni e khekhe okula Atemasi, ali echeli oyoli ni o rote idane de tiemhile?"

36 Aa me ogbokhoghuo ni o dobe ya tia onana. Itobo igbo a die oili lalo ni udu oyee o pfomhe. A khi ri inyanya-dose rie le emhikhoghuo.

37 Eri a muno emose ena bhale abi o rie khia khi ea rote oni owa ugamhi do ughiatọ, wekhi eri e ze emuebe na olitsa ni awa a ga.

38 Ini iDemetiriusi ali apfoli e mhue ogbokhoghuo ni o li we ingme, a lese khi awa mholi ikotu ali eso-ezo, o ka lu eni egbo ezo.

39 Ama ini a me emhese ni a nono ni a ro laselle, a ze ni a la igba ni a la gue ezo so o.

40 Irari khi ini a bino emini a me amo, awa la okhena ipfa ezo mu khi awa, awa pfi ozughu. Awa aa ya me ezo gue pfa egbe awa shi eke, irari khi awa aa mholi emini o pfi oni ozughu onana."

41 Abi o ro ngme se, oo oni igba o ve-a.

20

IPolu o rote eke iMasidonia ali Akhaya dose

1 Abi oni okeke o ro pfomhe, iPolu o ghie ya lu eni e miesuo. O ye we ude se, o tse we okhila. O je eke iMasidonia.

2 O rote oni eke dose. O kia ri ingmemhi ni e bu ri udu shi eni e miesuo ni e la oni eke o. Ikpukhokho, o ramhi eke iGirisi.

3 O la agho iki ese. Irari khi egbo iJu e gba ugbamhi obe khe oli, abi o li nono ni loli lo

ọkọ-ọkẹ oniēmhi je iSiria, ọ ri ochoghọ mu egbe pfi rọte ode iMasidonia vu.

⁴ ISopata omi iParosi ọngi iBerea ọ deba li, li shi Aristakusi ali iSekudosi ni e khi engi iTesalonika, ghe iGayusi ali iTimoti engi iDebi, gbo li shi iTakikosi ali iTirofimosi ni e khi engi eke Esha.

⁵ Etuava ni a ngme kpukhokho enana, e je odalo ya migha khe anye obini ẹoli iTiroasi.

⁶ Anye rọte iFilipi kia ukhomhi okẹ oniēmhi ogbele ishe, abi a rọ li ukpe ibuledi ni aa ri ifuma shi nye se. Anye bhale ya ẹ eni e migha ẹ khe anye ẹoli iTiroasi, anye la agho ogbele ishilua.

IPolu ọ rọte eghuli guise Iyutikosi le

⁷ Ogbele nodode elemhi ẹfo uka, anye bhale kugbe ni anye ya le eminale ni o pfuase. IPolu ọ nu eni ẹgbọ ngme tese irari khi ọ ya vu ogbeakolo. Ọ ngme ya ramhi itsotso ogbie.

⁸ A ri igbili ni e bu ru shi elemhi owa ukhomhi atonga ni anye legba.

⁹ Ozeo oghuo ni a lu Iyutikosi ọ shito okele ni o la oni atonga. Ukpokpomhi olese o do li rue abi iPolu ọ rọ ngme e tese dose. Abi iPolu ọ kie li i ngme, oni olese o lo ọli egbe ramhi ni ọ rọ rọte ukhomhi atonga nuzi-ese de ya tiemhi eke. Abi ẹ rọ mu ọli vule, ọ she ghua.

¹⁰ Ama iPolu ọ tiemhi eke, ọ mu ọli ko elemhi, ọ to ọli etuli, ọọ, “A li tsuke, ayemhe oyoli ọ kie laọ.”

¹¹ Igho, ọ nyene egbe nga atonga, e le eminale ni o pfuase. Ọ nu we ngme ramhi ni ovo ọ rọ ngale. IPolu ọ vu.

¹² Eni ẹgbọ e rue oni ozeo je apfe, ọa mholi ikuatse okhoghuo. Onana o ri udu pfomhe we egbegbo.

IPolu ọ tse eni egbhali Efisha okhila

¹³ Anye lo ọkọ-ọkẹ oniēmhi je odalo ya migha khe iPolu Asosi, asha ni iPolu ọ te ya deba anye lo ọkọ-ọkẹ oniēmhi. Loli ọ mhese ona itobo khi awe ọ rọ ya bhale.

¹⁴ Abi ọ rọ bhale ya ẹ anye shi Asosi, anye ga lo ọkọ okẹ oniēmhi oghuo je iMitileni.

¹⁵ Ogbeakolo, anye lo ọkọ okẹ oniēmhi te agho ya je iKhiosi, ogbele ni o de bali, anye

rọte agho da je iSamosi, ogbeakolo anye ramhi iMiletusi.

¹⁶ IPolu ọa nono ni loli migha ẹoli Efesosi itobo ini loli khi pfuse eghẹghe a shi eke Esha, irari khi inyanya ọ la ini loli kele ramhi iJerusalemu shi ogbele iPetikositi.

¹⁷ Ẹoli iMiletusi iPolu ọ te ghie usomhi ghi egbhali ni e la igba oyi ẹgbọ eni e miesuo ni e la ẹoli Efesosi e bhale ya ẹ lue.

¹⁸ Abi e rọ ramhi agho, ọọ we, “A lese abi mhi li nu ẹ ngeli abi mhi rọ la iteva oyee, rọ te ogbele onodode ni mhi te lo eke Esha le.

¹⁹ Rote iregbemhe-tiemhile ali amẹ evie mhi rọ gbe ikanya eyemhe abi oni ọọ ga oyi Onomhue, eghẹghe ni o rọ ze mu mhe ni ẹgbọ iJu e rọ gba khe mhe.

²⁰ Ea lese khi mhi aa ri emhikhoghuo ni o ya kpaghie ẹ obo sheli ẹ abi mhi rọ ọ tse abo ali ni mhi rọ ọ sese ẹ elemhi igbaa ali ifuapfe.

²¹ Mhi she kpe gueye ẹgbọ iJu ali ẹgbọ iJeta khi e mema a te olamhe eyewe mu pfi deba Eshinegba ni e mie iJesu Onomhue Oyawa suo.

²² “Memena, ni mhi rọ suo eso na Ayemhe-no-pfuase, mhia le iJerusalemu, ni o khia khi mhi aa lese emini mhi ya me oobo.

²³ Mhi lese khi asha kpa ni mhi je, Ayemhe-no-pfuase ọ she kpe gueye mhe khi owa ighumha ali anasemhe e migha a khe mhe.

²⁴ Ama eri mhi leli agbo oyemhe shi afue, ini mhi lese me asha gbe akanya ni iJesu Onomhue ọ mhese na mhe pfo. Ikhi itsabo usomhi onete isomhemhi oyi Eshinegba.*

²⁵ “Mhi she kia rọte asha je asha tse abo ungmehi Eghiele oyi Eshinegba ye ẹ. Memena mhi lese khi ongee, ọa ke tigbe ya me mhe ghue.

²⁶ Irarigho, mhi gueye ẹ amo khi ini ongee ọ pfua, ọa ke la obo oyemhe.

²⁷ Irari khi ulishi ogbokhoghuo ọa mu mhe ni mhi rọ gue ungmehi oyi Eshinegba ye ẹ.

²⁸ Igho, a ri eloe khu egbe ẹ, ali ogbokpa ni Ayemhe-no-pfuase ọ rọ nga ẹ obo. Khi orisumha-kia oyi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo oyi Eshinegba ni ọ ri ọlia eyoli de.

* 20:24 Li ze 2 iTimo 4.7

29 Mhi lẹsẹ khi ini mhi da vu se, ẹgbọ ni e kholọ abi ekpe ali idumhi e ya lo ẹ iteva le, ẹa ya zẹ eni isumha obọ khi ẹa kuali wẹ utse.

30 Ẹghẹghẹ o ya ramhi ni ẹgbọ eghuo elemhi ẹ e rọ ya ri ingmemhi ẹgbhue di eni e miesuo, e rue iteva oyeẹ lasele.

31 Irarigho, a ri ẹloe shi o, a gbo sato khi elemhi ikpe esẹ mhi aa tigbe yemhe-a itse agua ye ẹ, shi ẹlẹ oguota ghe ẹliyose, elemhi evie.

32 “Memena, mhi rẹ ẹ nga Ẹshinegba obọ, ali ungmehi isomhelemhi oyoli, ni o ya rẹ ẹ fu shi irudunga, ni o ya rẹ ẹ mhọli ugu ni eni Ẹshinegba o she khuẹsẹ pfuase e ya mhọli.

33 Mhi aa dọ ogbokhoghuo okonyo ẹlomho ali igolu wẹkhi ode oyoli.

34 Ẹẹ a lẹsẹ khi abọ eyemhe ena mhi rọ gbe akanya rọ dẹ emini mhẹmhe ali eni e nu mhẹ kia ẹẹ nono kpa.

35 Elemhi emini mhi riẹlẹ kpa, mhi rọkhasẹ ẹ khi awa mema ya ri akanya igbegbe onana kpaghie eni ẹa mhọli obọ. A sato ungmehi oyi iJesu Onomhue, ni o, ‘Tkhivose o la irona dose imiemie.’ ”

36 Abi iPolu o rọ ngme se, lolli ali ewe e wugha, o sọ iromhi.

37 Ee vie abi e li i tse ọli okhila, e mu ọli, ni e pfipfi ọli egbe.

38 Oni o lolo ri egbe pfo we-a khi oni o gueye we khi ẹa ke tigbe ya me lue ghue. Igho e kphase ọli ya lo oko-okẹ oniemihi.

21

IPolu o vu iJerusalemu

1 Anye tse we okhila se, anye kia oke oniemihi talala a je ẹoli iKosi. Ogbeakolo anye je eke iRodisi, anye rọte agho je ẹoli iPatara.

2 Anye lo oko-okẹ oniemihi ni oo je eke iFonisha, igho anye lo o vu.

3 Anye nise alo me iSapurosi, anye rọte ukiẹkie ogobo ini a sọ alo ghue obini ovọ o te ẹ lo eko. Anye je eke iSiria. Anye migha ẹoli iTai, agho oko oyi anye o la tiese itsua shi eke.

4 Anye me ẹgbọ eni e miesuo eghuo, anye nu we la agho ogbele ishilua. Ayemhe-no-pfuase o gueye we iPolu o khi je eke iJerusalemu.

5 Anye nu we la agho ramhi ẹghẹghẹ ni anye nu we ya la akaghọ ramhi se, anye rue okiali eke. Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo nya ali ighuwe ali imiwe e kphase anye fie lasele oni ẹoli, anye ramhi eseso oke oniemihi, anye wugha sọ iromhi.

6 Anye tse egbe okhila se, anye ya lo oko-okẹ, wewe e nyene egbe ukhokho, e je apfe.

7 Anye rọte iTai vu, anye bhale iTolẹmasi. Anye la agho tse eni e miesuo, anye nu we la agho ogbeleghuo.

8 Anye vu ogbeakolo, anye ramhi iSiz-eria. Anye kushi owa oyi iFilipu oni o kia gue ungmehi oyi Ẹshinegba le, ni o khi oghuo ẹgbọ oshilua ni a la iJerusalemu ze.*

9 O mhọli eniye imueshi aane ni ẹa ye ughue ne, ni e me eke ẹ guele.

10 Abi anye rọ la agho ogbele ni e bu, omekeguele ni a lu Agabusi o rọte eke iJudia bhale.†

11 Igho o rue ugbhobho ni a rọ o mu oku oyi iPolu. O roli gono egboli abo ali awe. Oo, “Ayemhe-no-pfuase oo khi, ‘Ina ẹgbọ iJu ni e la iJerusalemu e li ya ge oni o mhọli ugbhobho ona, e mu ọli na ẹgbọ iJeta.’ ”

12 Abi anye rọ suo ona, anye ali ẹgbọ elese ni e la agho, anye lema iPolu o khi je iJerusalemu.

13 Ama iPolu oo, “Elo o ze ni a rọ o vie, ni a rọ o yese mhe udu-a. Aa khi eri mhi lese mu egbe ni a rọ ya ge mhe tse, ama mhi ga mu egbe ni mhi rọ ya ghu-a shi iJerusalemu, irari eva oyi iJesu Onomhue.”

14 Abi anye aa rọ dobe zu ọli ode, anye yemhe-a, anye ẹ ọli, “O ka tse abi o ghole Onomhue.”

15 Onana o dose se, anye mu egbe, anye nga iJerusalemu.

16 Eniye odukhokho eghuo ni e la iSiz-eria, e kphase anye, e ri anye bhale owa oyi iMinaso, ni o khi ongi iSapurosi ni o khi oghuo eni e kpe todode miesuo.

Abi iPolu o rọ ramhi iJerusalemu

17 Abi anye rọ ramhi iJerusalemu, eni e miesuo e kpe abo mie anye egbegbo.

* 21:8 Li ze Ika 6.5; 8.5 † 21:10 Li ze Ika 11.28

18 Ogbeakoḷo iPọlu ali anye enekpole anye ya me ijemhisi, eni egbhali eni e miesuo nya e li la agho.

19 IPọlu o tse we, o kuegbe-a gueye we ikanya ni Eshinegba o gbe shi iteva oyi egbo iJeta rote akanya oyi Eshinegba ni oo gbe.

20 Abi e ro suo ingmemhi ni iPọlu o ngme se, e kueghie Eshinegba. Igho e iPọlu, "Inyoghwo, wa a me egbo agbele-agbele eyi iJu ni e mie iJesu suo, weye nya e mholi omuegbe shi iri ushi gbe akanya.

21 E she kpe suo khi eri u wa sese egbo iJu nya e tsua Ishi eyi iMosisi kua, khi u we e khi shele imi we-a ali e khi ke deba ighuighue eyi egbo iJu.

22 Se awa ya li, irari khi e mema ya suo khi u she bhale.

23 Ina anye nono u li, emose aane e nu anye la ana ni e she ro nga.

24 Rue emose ena, ni a ga ya riele ikhue-pfuase. U gbo fali ota na we ni a ro ya ta we itsu-a. Ishegho, ogbokpa o ya lese khi egbhali a kie me, khi u ri Ishi eyi iMosisi e gbe akanya.‡

25 Ama anye she ri ebe ghi egbo iJeta eni e miesuo ro gueye we abi anye ngme, khi e ti egbe eminale ni a ro luase obo le, ali e khi ke da oia ali e khi le elamhi ni aa fa uruli, ali e lase itsebo ikuku le."§

26 Ogbeakoḷo, iPọlu o rue eni emose, e ga ya riele ikhue-pfuase. Igho o je Owa Oyi Eshinegba ya gueye we ogbele ni oni ikhue-pfuase o ya pfo ali emini a ro ya riele iluasobo na ogbogbo.

A mu iPọlu

27 Abi eni ogbele ishilua e ro ya gba, egbo iJu eghuo ni e rote eke Esha bhale e me iPọlu elemhi Owa Oyi Eshinegba. E tano shi eni ebubu egbo elemhi, e mu iPọlu.

28 E tse se leghe, ee li, "Egbo iZireni, a kpaghie anye obo. Eri oni omose ona o kia sese egbo ashakpa, mu okhali vule shi egbo eyawa o, ali ishi eyawa ali Owa Oyi Eshinegba onana. Oa khi ena tse, o she gbo rue egbo iGiriki lo Owa oyi Eshinegba oyawa ya ri ichimhi mu asha ni o pfuase onana."

29 (Eri e ngme ona itobo khi e me iTirofimosi ongi Efesosi ali iPọlu ifuapfe, e dabi khi o she roli lo Owa Oyi Eshinegba.)*

30 Onyaghu o lo oni ifuapfe nya le, eni egbo e rote ashakhasha na a bhale. E mu iPọlu, e rote oni Owa oyi Eshinegba ti oli lasela, aghoagho, e so okpe ode nya.

31 Abi eni egbo e li nono ni weye gbe oli-a, oni ingme o ramhi eso oyi oni oo mhesa na ekhali-okhue eyi iRomu khi edeli iJerusalemu nya o la onyaghu oniemhi.

32 Eloawe eloawe, o wolo ekhali-okhue ma egbe e na tiemhi deba eni ebubu egbo. Abi eni e nyaghu egho e ro me oli ali eni ekhali-okhue, e mu mhue, e a ke gbe iPọlu.

33 Oni o mhesa na ekhali-okhue ogho o mu iPọlu, o e ri iweghe eva ge oli. O mhila eni egbo oni o khi ali emini o li.

34 Egbo eghuo ni e la oni igba ee tse se, ogbogbo o ngme oyoli. Abi oni oga okhali-okhue ogho oa ro lese emini ee ngme, oo a mu iPọlu ya shi apfe ekhali-okhue.

35 Abi e ro ramhi unu owa, eni ekhali-okhue e mu iPọlu tsua irari khi eni e domhi oli e bu dose.

36 Igho e li kpikpi deba li, ee tse se gbii, e lie, "A gbe oli-a, a gbe oli-a."

IPọlu o pfa egboli shi eke

37 Abi eni ekhali-okhue e li mu iPọlu lo apfe eyi ekhali-okhue, oo oga oyewe, "Mhia nono ni mhi nu e ngme?"

Oni oga oo li, "U gue e ngme elemhi iGiriki?"

38 "Oa khi yeye u khi ongi ijipiti ni o ke gba onyaghu eke le? Ni u wolo egbo agbele ene ni ee gbolo ekhali-okhue eyi iRomu-a, ni u rue we je odagbe ifufu ya mu we egbe shi onyaghu?"

39 IPọlu o so li o, oo li, "Oni iJu ni a bia shi eoli iTasosi ni o la eke iSilisha mhi khi. Omo eke eoli ni o mu eloe. Kpekpe ze mhe nu eni egbo ena ngme."

40 Abi oga oyi ekhali-okhue o ro ri oni eghoghe na li, iPọlu o migha atete unu ode, o ri abo nu we ngme e tsaghie-a. Abi e ro tsaghie-a, iPọlu o ri elemhi Iburu nu we e ngme.

‡ 21:24 Li ze iNba 6.13-21 § 21:25 Li ze Ika 15.29 * 21:29 Li ze Ika 20.4

22

¹ “Inyoghuo-mhẹ ali itamhẹ ni a mu ekpe ẹ na, a ri esọ shi ekẹ ni a suọ ẹzọ ni mhi ya gue pfa egbemhẹ shi ekẹ ena.”

² Abi e suọ khi ọ nu wẹ ngme ẹlẹmhi Iburu, e ga lolo tsaghiẹ-a.

Ighọ iPọlu ọọ,

³ “Ọngi iJu mhi khi, ni a bia shi ẹoli iTasọsi ni o la ekẹ iSilisha. Ẹoli iJerusalemu ona mhi la fu vule. Ayi iGamaliẹ a la sẹsẹ mhẹ egbegbọ abi a liẹ deba ishi eyi ititawa. Eri mhi mhọli ọmuegbe shi ingme oyi Ẹshinẹgba egbegbọ ẹzẹzẹ abi ẹẹ a ke li ogbe na amo.*

⁴ Eri mhi mu okhọli vule shi egbọ ni e rọte Ode oyi Ọnọmhue ọ, ramhi ni mhi rọ gbolo eghuo-a. Mhi mu emọse ali ikpotso kulo owa ighumha.

⁵ Ọkpeda na ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba ali enighie e ya pfi ọtsẹlẹ shi ọ khi igesikia mhia ngme. Mhi mie wẹ ebe ghi eni eralo na egbọ iJu ni e la iDamasikọsi, ni mhi rọ ya ri iwẹghẹ shi eni e miesuọ ni e la oobọ abọ, ni mhi muno wẹ je iJerusalemu ya nase.†

*IPọlu ọ guele abi lọli li mupfi
(Ika 9.1-19; 26.12-18)*

⁶ “Eleghuo khi mhi i lẹ iDamasikọsi, it-sotso ọguota khi mhi lẹsẹ ti ramhi oni ẹoli, ákpá ni o lolo gẹ nyanyanya o rọte irarogbe mi nga mhẹ egbe udemhija.

⁷ Ighọ mhi de ya gbe, mhi suọ khi uruli ọọ mhẹ, ‘ISọlu! ISọlu! Elo e zẹ ni u rọ mu okhọli vule shi mhẹ ọ?’

⁸ “Mhi mhila li, ‘Oghuo u khi, Ọnọmhue?’

“Oọ mhẹ, ‘Mhẹmhẹ khi iJesu ọnge iN-azarẹti ni u mu okhọli vule shi ọ.’

⁹ Emọse ni e nu mhẹ kia, e mẹ oni ákpá, ama ẹa suọ uruli ni o nu mhẹ ngme.

¹⁰ “Mhi mhila li, ‘Elo mhi ya riẹlẹ, Ọnọmhue?’

“Ọnọmhue ọọ mhẹ, ‘Vule ni u lo elemhi ẹoli iDamasikọsi, a ya la aghọ gueyẹ emini a mhẹsẹ nẹ nya ni u ya riẹlẹ.’

¹¹ Mhi zẹ alo itobọ ugẹmhi ákpá ni o mi nga mhẹ alo. Eni anye ga kia e ke mu mhẹ obọ lo elemhi ẹoli iDamasikọsi.

¹² “Ọmọse ọghuo ọ la aghọ ni a lu Ananayasi. Ọni ọ ga ugamhi, ni ọ ri ushi

e gbe akanya ọ khi. Egbọ iJu nya e mu ekpe a na li.

¹³ Lọli ọ bhale ya migha mama mhẹ, ni ọọ, ‘Inyoghuo-mhẹ iSọlu, alo eyẹ e khueghie-a,’ utoghuo kpe, alo eyẹmhẹ e khueghie-a, mhi mẹ ekẹ mẹ ọli.

¹⁴ “Oọ mhẹ, ‘Ẹshinẹgba ọyi ititawa ọ she zẹ keẹ, ni u lẹsẹ ọghuẹmhẹ oyọli, ni u mẹ Ọni ọ suọ esọ na Ẹshinẹgba, ni ọ ri unu oyọli nu ẹ ngme.

¹⁵ Irari khi u ya khi ọtsẹlẹ oyọli, ni u ke ngme emini u suọ ali ni u gbo ri alo mẹ, gueyẹ egbọ nya.

¹⁶ Memena, elọ u ke migha khẹ? Vule ni mhi batazi ẹ, ni a gbe olamhẹ eyẹ kua nẹ, rọte eva oyi Ọnọmhue.’

¹⁷ “Aghọ mhi te mu egbe pfi je ẹoli iJerusalemu. Abi mhi rọ la Owa Oyi Ẹshinẹgba lema, mhi mẹ ime-alo,

¹⁸ ighọ mhi mẹ Ọnọmhue, ọ gueyẹ mhẹ, ‘Nyanya rọte ẹoli iJerusalemu vu, itobọ khi eni egbọ ena, ẹa ya mie shi ọtsẹlẹ oye ni u ya pfi na mhẹ.’

¹⁹ “Mhiẹ ọli, ‘Ọnọmhue, eni egbọ ena e ga lẹsẹ khi mhẹmhẹ mhi kia kia owa ugamhi muno egbọ ni e mie ẹ suọ kulo owa ighumha, mhi gbe wẹ egbegbọ.

²⁰ Ali, ẹlẹ ni e gbe iSitivini-a ni ọ li khi ọtsẹlẹ, mhẹmhẹ mhi la aghọ, mhii mie obọ shi oni eghuli, mhi ri ẹloe khu itsua na eni e tono ọli echẹ gbe-a.‡

²¹ “Oni Ọnọmhue ọọ mhẹ, ‘Ke lẹ, mhi ya ghie ẹ je odonue ghi egbọ iJeta.’ ”

IPọlu ọmọ-ekẹ iRomu

²² Eni ebubu egbọ e ku esọ-a na iPọlu kie ramhi ana ni ọ rọ ngme na, ighọ e li tsẹsẹ leghe, ẹẹ li, “A mu ọli vu, A gbe ọli-a. Ọna ọa ke khi ọni ọọ la agbọ!”

²³ E tsẹsẹ, ee pfi ide idane wiliwili, e yalọ ifufu ku nga idane.

²⁴ Ọni ọọ mhẹsẹ na ekhọli-okhue, ọọ a rue iPọlu lo apfẹ oyi ekhọli-okhue. Oọ wẹ, e gbe ọli itẹ ni e mhila li ini e lẹsẹ emini o zẹ khi egbọ iJu e lina a tsẹsẹ ku ọli.

²⁵ Ama abi e rọ gẹ iPọlu, ni wẹwẹ e gbe ọli, iPọlu ọ mhila ọni ọga ọyi ọkhọli-okhue ni ọ migha aghọ, “Ushi o lama a shi ọ u gbe ọmọ ekẹ iRomu itali ini aa mẹ umhaguẹli ọli obọ ne?” ²⁶ Abi ọni ọga oyi ọkhọli-okhue ọ rọ suọ

* 22:3 Li zẹ Ika 5.34-39 † 22:5 Li zẹ Ika 8.3; 26.9-11 ‡ 22:20 Li zẹ Ika 7.58

ona, o lẹ ya gueyẹ oni oọ mhẹsẹ na wẹ ni o kpeda na li. Oọ, “Gueyẹ kia e, sẹy u wa li ena? Omoṣe ọna omo-ekẹ iRomu o khi e.”

²⁷ Igho oni oọ mhẹsẹ na wẹ o lẹ deba iPolu o mhila li, “Mhiẹ i, omo-ekẹ iRomu u khi?”

iPolu oọ, “Ii, omo-ekẹ mhi khi.”

²⁸ Oni oọ mhẹsẹ na ekhọli-okhue oọ, “Omo-ekẹ ni mhemhẹ mhi khi, ikpokpomhi ikpaghọ mhi fali rọ mie ebe rọ khi omo ekẹ.”

iPolu oọ, “Ama mhemhẹ oyemhẹ, ọngi iRomu a bia mhẹ.”

²⁹ Eloawẹ-eloawẹ, eni ekhọli-okhue ni e nono ni wewẹ e mhila iPolu ingme unu, e ti egbe je ukhokho, abi oni oọ mhẹsẹ na ekhọli-okhue o rọ lẹsẹ khi ọngi iRomu iPolu o khi, ulishi oo mu ọli, irari khi o she gueyẹ wẹ e ri iwẹghẹ shi ọli abọ, e gbe ọli.

Abi a rọ rue iPolu bhale odalo oyi iSaḗdiri

³⁰ Ogbeakọlọ, oni oọ mhẹsẹ na ekhọli-okhue oọ nono ni lọli lẹsẹ emini egbo iJu e nu iPolu ẹ gue, o taghiẹ iPolu iwẹghẹ-a. O gueyẹ ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali iSaḗdiri e legba. O rue iPolu bhale ya migha odalo oyewẹ.

23

¹ iPolu o bino oni igbaa iSaḗdiri tatata, oọ wẹ, “Inyoghuo-mhẹ, mhi she rọte udu onete oyemhẹ nya gbe akanya oyemhẹ pfo na Eshinẹgba ya ramhi amo.”

² Abi o rọ ngme ona, Oga oyi ekpodalo ugamhi ni a lu Ananayasi oọ eni e ti mama iPolu e lase ọli unu.

³ iPolu oọ li, “Eshinẹgba o ya ri emhi liẹ, yeyẹ ugbe ni a ri ẹtseli gboloa. Yeyẹ u shitọ aghọ a gue mhẹ ẹzọ egbe-a, ama yeyẹ oye u gbe ushi-a abi u li ri unu bhale a ri emhi li mhẹ.”*

⁴ Eni e ti mama iPolu ẹ ọli, “Ú ga gbudu ri unu a ghi oga oyi ekpodalo ugamhi eyi Eshinẹgba?”

⁵ iPolu oọ wẹ, “Inyoghuo-mhẹ, mhi aa lẹsẹ khi lọli o khi oga oyi ekpodalo ugamhi eyi Eshinẹgba! A kẹkẹ ọli shi ebe-no-pfuasẹ, ‘Khi gbudu ngme onobe oyi oni o mhẹsẹ na egbo eye.’”†

⁶ Abi iPolu o rọ lẹsẹ khi eghuo eni egbo khi iSadusi e khi, eni e kpọle e khi iFarisi, o la oni igbaa ngme lasele leghe, oọ, “Inyoghuo-mhẹ, otu iFarisi mhi la, mhi gbo khi omi iFarisi. Eri a la ana a gue mhẹ ẹzọ itobọ khi mhi mhọli irudushọ khi eni e ghu-a e ya gbo guale.”‡

⁷ Abi o li ngme ona se, uwola o de ni otu iFarisi ali otu iSadusi, oni igbaa o kemhi.

⁸ (Irari khi otu iSadusi ẹa lama shi o khi egbo e ya rọte eghuli guale, ẹa gbo lama khi igeni ali iyemhẹ e la o, ama otu iFarisi e lama shi enana nya.)§

⁹ Ukpokpomhi okeke o de, esesẹ Ishi eyi iMosisi eghuo ni e khi otu iFarisi e vule e khẹ akọ ni o toto, ẹẹ li, “Anye aa mẹ emhikhoghuo obọ oyi omoṣe ọna,” e gbolo ẹ, “Ini o fẹ khi-a khi ayemhẹ, o ke khi aḡeni o nu ọli ngme?”

¹⁰ Oni ekhako o pfuse toto-a shọ, ulishi o mu oni oga oyi ekhọli-okhue khi e tigbe khẹrẹ iPolu-a. Igho o mhẹsẹ na eni ekhọli-okhue e tiemhi ya ri itoto mie wẹ iPolu obọ ni e rọli bhale apfẹ oyi eni ekhọli-okhue.

¹¹ E lẹ iyosẹ ni oo deba li, Onomhue o migha mama iPolu, oọ li, “Mhue igbedu! Abi u li la iJerusalemu pfi ọtsẹlẹ na mhẹ, igho u li mema ya li pfi ọtsẹlẹ na mhẹ ẹli iRomu.”

Ugbamhi igbe-a ni a gba khẹ iPolu

¹² Ogbeakọlọ, egbo iJu eghuo e ya mhẹsẹ kugbe, e romhi isheli khi wewẹ ẹa ya le eminale wẹkhi eri wewẹ e ya da amẹ, ini ẹa li gbe iPolu-a.

¹³ Egbo ni e gba ugbamhi onana, e dọsẹ egbo egbhueva.

¹⁴ E lẹ deba oga oyi ekpodalo ugamhi eyi Eshinẹgba ali eni egbhali, ẹ li, “Anye she romhi ukpokpomhi isheli khi anye aa ya le emhikhoghuo sẹ khi anye gbe iPolu-a.

¹⁵ Memena, yeyẹ ali igbaa iSaḗdiri a kẹkẹ ebe ghi oga oyi ekhọli-okhue, a liẹ khi a nono ni a lolo suọ oni ingme bie. Anye mu egbe ni anye rọ ya gbe ọli-a neni a rọli ya ramhi ana.”

* **23:3** Li zẹ iMat 23.27-28 † **23:5** Li zẹ Okiali 22.28 ‡ **23:6** Li zẹ Ika 26.5; iFili 3.5 § **23:8** Li zẹ iMat 22.23; iMak 12.18; iLuk 20.27

16 Ama abi ọmọ ọmọse ni ọ khi omi inyoghuo iPọlu ọni ọkpotoso ọ rọ suọ oni ugbamhi, ọ je oni apfe ekhọli-okhue ya gueye iPọlu.

17 Igho iPọlu ọ lu ọga ọyi ekhọli-okhue ọghuo, ọọ, “Rue ọzọ ona ghi ọni ọọ mhese na e, ọ mhọli emini ọ ya gueye ọli.”

18 Igho ọ rue ọli ghi ọni ọọ mhese na we.

Ọ li, “iPọlu ni a mu shi igha ọọ mhi rue ọzọ ona ghi e, itobọ khi ọ mhọli emini ọ ya gueye.”

19 Ọni ọọ mhese ọgho, ọ mu ọni ọzọ obọ, e ti je olase, ọ mhila li, “Elo wa nono ni u gueye mhe?”

20 Ọọ li, “Egbọ iJu e she gba li khi wewe e ya ghie ghi e akọ, ni u rue iPọlu bhale odalo oyi iSaediri khi e nono ni e te unu oyọli suọ oni ingme bie.

21 Khi lama shi we ọ, itobọ khi e bu dose egbo egbhueva ni e kpe ode khe ọli. E she romhi ishe khi wewe ẹa ya le, wexhi eri wewe e ya da ini wewe ẹa li gbe iPọlu-a. E migha a khe ni e suọ emini u ya sọ shi emini e mhila e ena.”

22 Ọni ọọ mhese na eni ekhọli-okhue ọ gueye ọli, ọọ, “Khi gueye ọgbo ọkhoghuo khi u she gueye mhe.” Ọọ li ọ ke le.

A rue iPọlu te agho je ọli iSizeria

23 Igho ọni ọ mhese ọgho ọ lu ega ekhọli-okhue aava eyọli, ọ mhese na we, ọọ we, “A wolo ekhọli-okhue egbhuegbe, ali eni e nga ichi egbhuesẹ ali ogbe, ali epfi-ote egbhuegbe ni a ke le iSizeria agogo itili amiose.

24 A ri achi na iPọlu nga ni a roli je oobo ini emhikhoghuo e khi li ọli, ni a rue ọli ghi iFẹlisi ni ọ khi igovunọ.”

25 Ọ lina keke ebe na we.

26 Mhemhe iKiladiusi iLisiasi mhi keke ebe onana ghiẹ:

Yeye igovunọ iFẹlisi ni a mu ekpe e na,
Mhia tse.

27 Egbọ iJu e mu ọmose ọna, e nono ni wewe e gbe ọli-a. Ama eri mhi ri ekhọli-okhue eyemhe bhale ya pfa li shi eke irari khi mhi suọ khi ọmọ-ekẹ iRomu ọ khi.

28 Mhi i nono ni mhi lese emini e ze ni e rọ gue ezọ ọ shi ọli egbe, mhi rue ọli je igbaa iSaediri oyewe.

29 Mhi bhale ya e khi ezọ ingme ishi eyewe e rọ nali i gue, ama ọa mhue emini

ọ li ni abi a gbe ọli-a shi, wexhi imuoli shi ọgba igha.

30 Abi a rọ gueye mhe ugbamhi ni e gba khe ọni ọmose, mhi rọ nyanya rue ọli ghi e, mhi gbo gueye eni e gue ezọ a shi ọli egbe e bhale deba e ni e guele emini ọ li.

31 Oni eliyose egho, eni ekhọli-okhue e rue iPọlu mhọli obọ vu, abi a li mhese ọli na we, e ramhi Atipatirisi.

32 Ogbeakolo, eni ekhọli-okhue e roli na eni e nga ichi ni e rue ọli kie ke le, wewe e nyene egbe ukhokho je apfe ekhọli-okhue oyewe.

33 Abi eni e nga ichi egho e rọ ramhi ọli iSizeria, e rue oni ebe na ọni igovunọ iFẹlisi, e rue iPọlu na li.

34 Oni igovunọ ọ ze oni ebe, ọ mhila iPọlu ukiẹkiẹ obini ọ khi. Abi ọ rọ bhale ya lese khi eke iSilisha ọ te bhale,

35 ọọ, “Mhi ya suọ ezọ oye ini eni e gue ezọ shi e egbe e ramhi ana.” Igho ọ mhese a ri iPọlu nga ekhe-khe obọ ni e la agbala oyi Erodu.

24

Ezo ni iPọlu ọ gue odalo oyi iFẹlisi

1 Abi ogbele ishe e rọ dose, Ọga ọyi ekpodalo ugamhi ni a lu Ananayasi ọ je iSizeria, lolli ali egbhali eghuo ali iloya ni a lu iTatulosi. E bhale odalo oyi igovunọ ni a lu iFẹlisi ni e ya gue ezọ shi iPọlu egbe.

2 Abi a rọ lu iPọlu bhale, iTatulosi ọ gue ezọ oyọli shi eke khasẹ iFẹlisi: Ọọ, “Ireloekhu oye o she ri anye mhọli opfomhe ali emhi enegbo ukhomhi eke ona.

3 Ashakhasha ali odekhode anye te e kuẹghie e, anye e nono ni anye kphemhi ne shi ona, yeye iFẹlisi oghie.

4 Ini anye khi pfuse e eghẹghẹ-a, mhi lema e u kpekpe u ku esọ-a shi anye eke ukuku eghẹghẹ.

5 “Eri anye me ọmose ọna shi ọgbo ingme, ni ọ tsua okhọli e lasele ke tanọ egbo iJu ni e la eke agbo nya, e ke pfi onyaghu ali umhasueso. Lolli ọ ralo na egbo otu iNazarini

6 Ọ gbolo o nono ni lolli ri ichimhi mu Owa oyi Eshinegba, lolli anye rọ gba li mu. [Anye e nono ni anye gue ọli ezọ abi ushi oyanye o ngme.

⁷ Ama iLisiasi ọni ọ mhẹse na ekhọli-okhue, ọ bhale ya ri itoto ti anye lue abo mie rue vu.

⁸ Ọọ eni e me umha-gueḷi oyi ọmose ọna e bhale odalo oye.] Ini u mhila ọmose onana ogbo u ya me igesikia ni o la ezọ ni anye gue shi ọli egbe ena.”

⁹ Eni egbo iJu ni e la agho e kugbe lama shi ezọ ni a gue shi eke, khi igesikia lo.

¹⁰ Abi ọni igovunọ ọ ri obọ nu iPolu ngme ọ gue shi ọli ọ.

iPolu ọọ, “Mhi lese khi ikpe ni e bu u te la ukhomhi ọli ona a so ezọ, itobo ona egbe e mu mhe ni mhi ro migha odalo oye ya gue ezọ pfa egbemhe shi eke.

¹¹ Abi u kie kpe lese, amo o gbe ele igbeva ni mhi ro je iJerusalemu ni mhi ya ga ugamhi.

¹² Egbo iJu ni e gue ezọ shi mhe egbe ea bhale ya e mhe shi elemhi Owa Oyi Eshinegba khi mhi nu ogbokhoghuo e khe ako, wekhi eri mhi la owa ugamhi, wekhi ifuapfe ashikhoghuo tanọ ebubu egbo abo shi onyaghu.

¹³ E a mhọli abi e li dobe ro ya migha pfi otsele shi ezọ ni e gue shi mhe egbe khi igesikia lo.

¹⁴ Mhi lama shi ọ khi, eri mhia ga Eshinegba oyi eni e bia awa, mhi khi ọni ọ rote oni Ode ona, ni ee khi egbholi o khi. Ama mhi mie shi Ushi oyi iMosisi ali emini a keke shi ebe eyi emekeguele.

¹⁵ Mhi miesuo abi egbo enana e li miesuo, khi Eshinegba ọ ya rote eghuli guise ogbo nya le, ghe eni e gue ngeli ghe ena okholo.

¹⁶ Irarigho mhi ro roshaka, emini mhia ri ele nya, ini udu ni ọọ gue ogbo ezọ oyemhe o pfaase shi odalo oyi Eshinegba ali ogbo.

¹⁷ “O she gba ikpe eni e bu abi mhi te lase ọli iJerusalemu le. Eri mhi jele agho ni mhi ya rue ikpagho ghi egbo ni ea mhue ali ni mhi ri isomhopfa ghi Eshinegba.

¹⁸ Emini mhii ri ele na ni e ro bhale ya e mhe shi Owa oyi Eshinegba abi mhi la ipfaase abi ushi o ngme. Egbo ekhoghuo ea le gashe mhe, wekhi eri a me onyaghu.*

¹⁹ Ama egbo iJu eghuo ni e rote eke Esha bhale e ga li la akagho. E kha bhale odalo

oye e ya gue ezọ oyewe, ini e mhọli emini e ya gue shi mhe egbe.

²⁰ Okekhi emose ni e la akana ena, a mhila we e guele umhagueli ni e gue shi mhe egbe abi a ro rue mhe bhale odalo iSaediri.

²¹ Ama emhi oghuo mhi la akpewe tse se ngme khi, ‘Eri a gue mhe ezọ itobo khi mhi mie sho khi eni e ghu-a e ya gbo guale bhale agbo.’”†

²² Igho iFelisi ni ọ ga lolo lese emhi oni Ode ona, ọọ, a yemhe oni ezọ-a ne. Ọọ, “Ini iLisiasi ọni ọ mhẹse na ekhọli-okhue ọ da bhale mhi ro ya so e oni ingme.”

²³ Ọ gueye ọga ekhọli-okhue ogho ọ lolo ri eloe shi iPolu egbe, ama e ze ọli pfi efo-a ukuku. E ze ni emole ọli e ke bhale ya tse ọli ali ni e ke ri emini ọ nono bhale ghi ọli.

IPolu ọ bhale odalo oyi iFelisi ali iDurusila

²⁴ Abi ikuku ogbele e ro dose se, iFelisi ọ tsua ughue ọli ni a lu iDurusila ni ọ khi ọngi iJu ma egbe bhale. Ọ ghie ya lu iPolu, ọ ri eso shi eke suo abi iPolu ọ li ngme ungmehi irudunga ni o la iJesu iKirisiti.

²⁵ Ama abi iPolu ọ li ngme ungmehi igue-ngeli, ali ikuegbe-a ali iso-ezọ oyi Eshinegba ni ọ bhale, ulishi oo mu iFelisi, ọọ, “Osomhi ghọ ne! Ke vu. Mhi ya ghie lu e ini mhi ke me asha.”

²⁶ Oni egheghe ọ dabi khi iPolu ọ ya vi ufa na lue, itobo igho ọ ro kele e ghie lu ọli, ọ bhale ni wewe e ngme.

²⁷ Abi ikpe eva e ro dose, iPoshosi iFesitosi ọ ke khi igovunọ ni iFelisi ọ kpe khi. Ama itobo khi iFelisi ọ nono ni loli gue ri ele ti egbo iJu eloe, ọ ze iPolu obọ shi owa ighumha.

25

IPolu ọ bhale odalo oyi iFesitosi

¹ A lie amo o li ele ese abi iFesitosi ọ te khi igovunọ, ọ rote ọli iSizeria nga ọli iJerusalemu.

² Oobo ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali enighie eyi egbo iJu e la gue ezọ shi iPolu egbe.

³ E nyanya lema iFesitosi ọ rue iPolu je iJerusalemu ni ọ roli kpaghie ewe obọ. Irari

* 24:18 Li ze Ika 21.17-28 † 24:21 Li ze Ika 23.6

khi e she gba khi ewe e ya kpe ode gbe iPolu-a ini ee le.

⁴ IFesitosi oo we, "A she ri iPolu shi owa ighumha obini eoli iSizeria, mhemhe mhi ya nyene egbe kele je oobo.

⁵ A ze ni eni ee ralo na e e deba mhe je iSizeria ya gue ezọ shi oni omose egbe, ini o khia khi eri o lue."

⁶ Ogbele elele ya ramhi ogbele igbe iFesitosi o nu we la agho, ni o ro kia tiemhi eoli iSizeria. Ogbeakolo o khueghie ikotu-a, oo a rue iPolu bhale odalo oyelue.

⁷ Abi iPolu o ro bhale, egbo iJu ni e rote iJerusalemu bhale e migha gaso o, e gue ezọ ni o toto shi o, egbe, ama ea dobe to eni ezọ migha.

⁸ Ama iPolu o gue ezọ pfa egboli shi eke, oo, "Mhi aa rielee emhikhoghuo ni o da ushi oyi egbo iJu, wekhi Owa Oyi Eshinegba, wekhi eri mhi lue na iSiza iRomu."

⁹ Ama iFesitosi o nono ni loli rielee oguemehe oyi egbo iJu, igho o mhila iPolu, "O ghole e ni a rue e je iJerusalemu, ni a la agho gue ezọ oye ukpeloe mhe?"

¹⁰ IPolu oo, "Iye. Ikotu oyi iSiza ni a kha mema la gue ezọ oyemhe mhi la ena. Mhi aa mholi onobe ni mhi li egbo iJu ni yeye u lese gboo.

¹¹ Ini o khia khi mhi lue nabi a gbe ogbo-a shi, mhi mu egbe ni mhi ro ya ghua. Ama o kha da khia khi ezọ ni egbo iJu ena e gue e shi mhe egbe khi egbholi lo, ogbokhoghuo oa dobe ya rue mhe na we. Irarigho, mhi lema a ze ni iSiza lueghuo o remhe gue oni ezọ ona."

¹² IFesitosi o ri eni e nu o, e so ezọ ye ochi se, oo iPolu, "U she lema a rue ezọ ona je ayi iSiza ya gue, ayi iSiza u mema ya je."

IPolu o migha odalo oyi Agiripa ali iBenisi

¹³ Ogbele ingme-na e dose, oghie Agiripa ali iBenisi e bhale eke iSizeria ni e ya tse iFesitosi.

¹⁴ Aborokhia khi e la akaghọ ogbele ebubu, iFesitosi o gue ingme oyi iPolu ye oni oghie, oo, "Omose oghuo o la owa ighumha shi ana ni ifelisi ni o kpe khi igovuno o ze obo shi agho.

¹⁵ Abi mhi ro ye iJerusalemu, ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali egbhali eyi egbo iJu e

tsua ezọ bhale ya gue shi o, egbe, ee mhi pfa ezọ igbe-a mu o.

¹⁶ "Ama mhi gueye we khi awa egbo iRomu awa aa ya pfa ezọ mu ogbo ni a gue ezọ shi egbe, ini ogbo a ri eghenge nali gue shi ezọ ni a gue shi o, egbe ne.

¹⁷ Abi e ro deba mhe bhale ana, mhi nyanya shi oni ezọ shi ogbeakolo, mhi shito elemhi ikotu, mhi e lu oni omose bhale.

¹⁸ Abi eni ee gue ezọ shi o, egbe e ro vule ngme, ea gue ezọ umhagueli ni mhi dabi khi e ya gue.

¹⁹ Ochoghọ ezọ ekhako tse e lese me gue shi o, egbe, ni o khi ingme oyi ugamhi oyewe, ali ekhako ni o khi ingme oyi omose ni a lu iJesusu, ni o ghua, ni iPolu o khi o kie la agbo.

²⁰ Mhi aa lese abi mhi li ya tonu udi oni ingme onana. Mhi ri irarigho mhila li ini o nono ni a rue oli je iJerusalemu ya gue eni ezọ ni a gue e shi o, egbe enana, oobo.

²¹ Ama iPolu o lema a kie mu lue shi igha ne, ni a ri oni ingme ghi iSiza ni o so o. Irarigho mhi ro lie a ro o, shi owa ighumha ramhi ni mhi ro ya rue o, ghi iSiza."

²² Igho Agiripa o gueye iFesitosi, oo li, "Mhi kha nono ni mhemhe-ghuo ni mhi li ri eso suo ungmehi oyi oni omose." IFesitosi oo li, "U ya suo o, ako."

²³ Ogbeakolo, a ri ebola kphase Agiripa ali iBenisi lo elemhi ikotu le. Ega ekholi-okhue ni e lolo fu, ali egbo eniemhi ni e la oni eoli e deba li lo. IFesitosi o ghie ya rue iPolu bhale.

²⁴ IFesitosi oo, "oghie Agiripa ali egbo ni e la ana nya, a bino omose ona. Egbo iJu ni e la ana ali iJerusalemu ali iSizeria e she bhale deba mhe, ee tse a khi ke ze ni o la agbo.

²⁵ Mhi me khi o, li emhikhoghuo onabi a ya gbe o, shi, ama abi o ro da lema a rue lue ghi Oghie iRomu nya egho, mhi ya rue o, je iRomu.

²⁶ Ama mhi aa me ingme nabi mhi kha keke shi o, egbe ghi Oghie iRomu nya. Irarigho, mhi ro rue o, bhale ghi e ee nya, yeye oghie Agiripa kpaashi, ni a bhale ya e khi ini a bino oni ingme se, otse mhi ya me emini mhi ya keke shi o, egbe.

²⁷ Irari khi mhia sa khi o gbe akanya ni a ro rue oni a mu shi igha ke ghi Oghie iRomu

nya, ini aa mē ushi okhōghuo kēkē shi ọli egbe gboo.”

26

IPolu o pfa egboli shi eke odalo Agiripa

¹ Igho Agiripa o o IPolu, “A she lama ne u ngme na egbe e.” Igho IPolu o tsua obo eke, o bele e gue ezọ, oo,

² “Agiripa ni oghie, mhi me egbe mhe shi oni o me afa ni mhi ro migha odalo oye amo, ni mhi ro o gue ezọ pfa egbe mhe shi eke shi ingme nya ni egbo iJu e gue shi mhe egbe.

³ Oo gue ti gba irari khi u ga lese imu eyi egbo iJu nya ali emini e mie shi. Irarigho, mhi lolo leme u mholi irabomudu na mhe ni mhi ngme.

⁴ “Egbo iJu nya e lese abi mhi lao shi abi mhi te khi omọ, rote igbaekele agbo oyemhe obini ushishi egbo iJu eyemhe ali eoli iJerusalemu.

⁵ Ode o she nu e te lese mhe, e ya dobe pfi otsese shi o ini o ghole we, khi abi ugamhi oyawa o ngme khi eri mhi mholi omuegbe egbegbo shi o abi ona otu iFarisi ni mhi khi.*

⁶ Ama mena, itobo khi mhi mholi iregbeda shi emini Eshinegba o shi na itita awa mhi ro migha shi imufe amo.

⁷ Ona o khi ishobo ni unuekpe igbeva eyawa e migha a khe, abi e li roshaka a ga Eshinegba ghe eleoguota ali ele iyose. Oghie, irari oni iregbeda onana egbo iJu e gue ezọ shi mhe egbe e shi.

⁸ Elo e ze ni a ro lama shio khi Eshinegba o dobe e guise oni o ghu-a le?

⁹ “Mhemhe mhi kpe mholi oli shi udu khi eri o ye ni mhi mu okholi vule shi oni eva oyi iJesu ongi iNazareti o.

¹⁰ Igho mhi li i riele oli obini eoli iJerusalemu. Irari afu ni oga oyi ekpodalo ugamhi eyi Eshinegba o ro na mhe, mhi muno ebubu eni e miesuo shi owa ighumha, abi a ro o gbolo we-a, mhii mie obo shi o.

¹¹ Ebubu egheghe mhi te owa ugamhi je owa ugamhi ya nase we, mhi gbolo ri ajilimhe rewe ngme ungmehi ipfiunu-a deba Eshinegba. Irari elemhi we ni e bi mhe.

Mhi gbolo je eoli oboese ya mu okholi vule shi we o.†

IPolu o guele abi loli li mupfi

(Ika 9.1-19; 22.6-16)

¹² “Eleghuo mhi i le eoli iDamasikosi, rote afu ali omhese ni oga oyi ekpodalo ugamhi eyi Eshinegba o ro na mhe.

¹³ Itsotsu oguota o mu eke, oghie, abi mhi la ode, mhi me khi akpa ni o ge dose ovo o rote idane mi gase mhe ali eni anye ga kia.

¹⁴ Anye nya, anye de eke, igho mhi suo khi uruli o nu mhe ngme elemhi Iburu, oo, ‘ISolu, iSolu, elo o ze ni u ro mu okholi vule e shi mhe o, ooyeghe wa li ini u nu mhe e kholi.’

¹⁵ “Igho mhi mhila, ‘Oghuo u khi Onomhue?’

“Oo mhe, ‘Mhemhe iJesu lo ni u mu okholi vule shi o.’

¹⁶ ‘Memena, vule migha. Mhi she ri egbe mhe khasa irari khi mhi she ze shi oni oo ga mhe ali ni u ke pfi otsese oyemhe shi emini u ri ukpelo oye mhe, ali emini mhi ya rokhasa okhese.

¹⁷ Mhi ya tsumhi e obo oyi egbo eye ali obo oyi egbo iJeta. Mhi ghie e ghi we,

¹⁸ ni u khueghie we alo-a, ni u mu we pfi lase alo ebili le bhale akpa, ali u rue we ekpabo eyi okphaghiye lasele bhale deba Eshinegba, ni a gbe olamhe kua na we, ali ni e kugbe egbo eyi Eshinegba eni e pfuase o, itobo irudunga ni e mholi na mhe.’

¹⁹ “Irarigho, oghie Agiripa, mhia ro ri ukpelo oye eke ni mhi rote iloghie me.

²⁰ Mhi kpe te odode gue oli ye egbo iDamasikosi, mhi ke gbo gue oli ye egbo iJerusalemu ali egbo ni e la eke iJudia nya ali egbo iJeta. Mhi roli tse abo, e lase olamhe le ni e mupfi deba Eshinegba, e rokhasa khi wewe e she mu nyene rote ikanya ebe eyewe lasele.‡

²¹ Ona o ze ni egbo iJu e ro bamhe rue Owa Oyi Eshinegba ni e ro roshaka ini wewe e gbe mhe-a.

²² Ama mhi she mholi ikpaghiobo oyi Eshinegba ramhi ogbe na amo, ali mena mhi migha akana a pfi otsese ye ogbo onofune ali onikeke abeghuo. Mhi aa ngme

* 26:5 Li ze Ika 23.6; iFili 3.5 † 26:11 Li ze Ika 8.3; 22.4-5 ‡ 26:20 Li ze Ika 9.20,28-29

dose emini emekeguele ali iMosisi e khi a ya me,

²³ khi oni Omiepfuese ni a shobo khi o bhale o ya me osue, ali khi loli ni o kpe te odode rote eghuli guale khi o ya ri akpa ru na egbo eyoli ali egbo ifeta.”S

²⁴ Abi iPolu o ro ngme ramhi ana, iFesitosi o mu oli migha, o o li, “Eri waa ke lese emini u wa li? Ebe ni u ze dose e she ri ujili e kphe.”

²⁵ IPolu o o li, “Ujili o a kpha mhe, iFesitosi ogbegbedu, emini mhia ngme egbegbingme lo ni o tsua egbhali.

²⁶ Oghie Agiripa o ga lese eni ingme enana nya, emhikhoghua ena, e a lase oli egbhali-a irari khi aa rie le we osheli. Ona o ze khi mhi ga do be nu oli a ngme oni ingme ona gboo.

²⁷ Oghie Agiripa, u fe mieshi emini emekeguele e ngme? Mhi lese khi u mie sho o.”

²⁸ Igho Agiripa o o iPolu, “Eri u dabi khi u do be ya ri oni ukuku eghenge ona ti mhe ni u remhe mele oni o miesuo-a?”

²⁹ IPolu o o li, “O ke le, o tese oo, mhi lema Eshinegba o khi khi yeye-ghuo tse, ama li shi ogbokpa ni o ri esho shi mhe eke ogbenamo, ni e li abi mhi li, ini a da ri obo rue iwenge ni e lamhe abo ena o le.”

³⁰ Igho oni oghie o vule, li shi oni igovunog ali iBenisi ali eni e nu we shito.

³¹ E rote oni agbala vu, ee ngme, ee, “Omose ona o a li ingme ni a ya gbe oli-a shi wekhi oni a ro o mu oli shi owa ighumha.”

³² Agiripa o o iFesitosi, “Aa kha wolo omose ona abo-a ini o a she lema a ri oni ingme je ayi iSiza lo.”

27

A rue iPolu je iRomu

¹ Abi e ro lama shi o, anye lo oko-oké oniemi je Itili, e rue iPolu ali ighumha ni e kpo le mholi obo oyi oga ekholi-okhue ni a lu iJuliosi, ni o khi oghuo oyi ekholi-okhue eyi Oghie iRomu nya, ni a ze o da ke.

² Anye lo oko-oké oniemi rote Adiramitiomu, ikhi oko-oké ni o ya kia migha ikpe eghuo ni oko-oké ee migha, ni e la epfepfe

oke ni e la eke Esha. Arisitakusi ni o khi ongi iMasidonia o nu anye kia.

³ Ogbeakolo anye migha iSidoni. IJuliosi o mholi isomhelemhi na iPolu, o ze oli obo ya me emole oli, ni e ri emini o nono na li.

⁴ Anye ke gbo rote agho mu oni oko nga, anye rote odane ukiekie eke ni oke oniemi o khi shi ni a lu iSapurosi irari khi akpekpeli oo nase anye.

⁵ Abi anye ro gua oko o da je odada iSilisha ali iPafia, anye migha eoli iMara na eke iLisia.

⁶ Agho oni oga ekholi-okhue o te me oko-oké oniemi oyi eoli Alezadira ni oo je Itili, o ri anye lo o.

⁷ Anye e kia fie, ogbele ebubu, anye mholi omunu neni anye ramhi iKinidusi. Abi akpekpeli o a ro ze anye rote ashini anye kha rote, anye gua oko-oké je ukiekie eke ni oke oniemi o khi shi iKireti ni o so alo ghue eoli iSalimo.

⁸ Anye mholi omunu rote oni oke oniemi. Ikpukhokho, anye bhale ashini oko-oké ee migha ni a lui opfomhegbe ni o ti mama eoli iLasia.

⁹ Eghenge o she pfu anye-a. Oni okiali o de shi eghenge ni a ro lese pfi azumhi se, ni o khi eghenge ni okhena o la la okiali na ukhomhi oke oniemi. Igho iPolu o tse agua ye we, o o we,

¹⁰ “Emose, mhi she me khi okiali oyawa o ya khi okhena ali khi o ya ri ukpokpomhi opfu ghi oni oko ali itsua ni o tsua ali agbo oyawa.”

¹¹ Ama, ocho ni oni oga ekholi-okhue o kha ro ri esho shi emini iPolu o ngme, o deba abi oni o gua oni oko o ngme ali emini oni o mholi oni oko o ngme.

¹² Aborokhia khi ashini anye migha o a ya ti egbe eghenge orue; ebubu egbo e yemhe anye gua ke le, e dabi khi anye ya ramhi eoli iFonisi, ni anye la agho eghenge orue. Agho oko oke oniemi nya ee migha yemhe-a. Eke ni oke oniemi o khishi ni a lu iKireti ni o so alo ghue obini ovo o te e lo eko o khi.

Akpekpeli oniemi

¹³ Abi akpekpeli oke o ro ri ofie rote ukiekie ogobo o pfiolo, eni emose e dabi khi okiali o ya ze we kia ke je odalo, igho e leli

uli ali akhuli ni a rọ gba ọkọ ọọ zu. Ee kia eseso oni oke oniemi na iKireti.

¹⁴ Ama o li denẹ, akpekpeli oniemi, o li rọte ukiękię obita ini a sọ alo ghue obini ovọ o te ẹ tiemhi eko pfiolo rọte oni eke ni o la iteva oke oniemi i dọse.

¹⁵ Oni akpekpeli o tsua rughu ọkọ-oke oyanye, ọa dobe ke kia je obini akpekpeli o te pfiolo o bhale. O losẹ anye. Anye bie zẹ ọli obọ na akpekpeli lolighuo oo tsua.

¹⁶ Anye kia rọte ukiękię ukuku eke ni o la iteva oke oniemi ni a lu iKauda, ikhi ukiękię obini oni akpekpeli ọa ri egbe ramhi. Irọshẹka anye rọ dobe tialọ ọkọ onikeke ni a rọ ọ tsumhi ẹgbọ lo elemhi oni ọkọ-oke oniemi.

¹⁷ Abi eni emose e rọ tialọ li lo se, e ri ili ge oni ọkọ-oke oniemi gase, ini eni ili e dobe mu ọli mhue toto. Irari khi ee na ulishi ini oni ọkọ o ya gbe aye shi ugbe eke, ni o la egele eke iLibiya, ni o sọ alo ghue wẹ. Ighọ e gbaghie ode na kpishi oyi oni ọkọ-a, irari khi ẹa bie ke mhue abi e ya li ọ. Isheghọ ni oni akpekpeli o bie tsua wẹ ke le.

¹⁸ Oni akpekpeli o kie ri itoto tsua oni ọkọ-oke ramhi ogbeakolọ, ramhi ni, eni emose e rọ tino itsua ni e tsua shi oni ọkọ ọ pfiolo kulo oni oke.

¹⁹ Ogbeakolọ e pfiolo ikhuli ni oni ọkọ o rọ ọ gbe akanya kulo oni oke.

²⁰ Aborokhia khi ogbele ebubu ni e dọse khi anye a ri eloe ti ovọ wẹkhi ukpetata, ni oni akpekpeli o kiele rọ ri itoto o pfiolo, anye a ke ri udu shi ọ khi anye mẹ ode ni anye te ya pfue ọ.

²¹ Abi eni emose ẹa rọ le eminale ogbele ebubu, iPolu ọ vule, ọ wẹ, “Emose a kha suọ ude ni mhi ye ẹ lo, a kha migha iKireti, Eghẹghẹ aghọ, a kha tsumhi egbe ẹ oyese onana ali ofu.

²² Ama mena mhi gueye ẹ a mhọli udu, itobọ khi ọngeẹ ọkhoghuo ọa ya pfua sẹ ni oni ọkọ.

²³ Ooyose aḡeni oyi Eshinegba ni ọ mhọli mhe ali ni mhi a ga ọ migha mama mhe,

²⁴ ọọ mhe, ‘Khi zẹ ni ulishi o muẹ, iPolu. U mema ya migha ẹzọ odalo oyi iSiza ali khi Eshinegba ọ she rọte ilelemhi ri agbọ oyi eni a ga kia mhọli ẹ obọ.’

²⁵ Irarighọ, a mu igbedu oye mhọli, emose, irari khi mhi mhue irudunga khi

Eshinegba ọ ya rięle ọli abi ọ gueye mhe.

²⁶ Ama ọkọ oyawa o mema ya gbe aye shi ugbe eke okhoghuo ni o la iteva oke oniemi, o tigbe migha.”

Oni ọkọ o de ya khere-a

²⁷ Eliyose elenuzi-igbene, akpekpeli o kie tsua anye e kiakia oke oniemi Adiriatiki. Itsotso ogbie, o li eni ẹ ẹ gbe akanya oni ọkọ eloe abine khi e she ti ẹ mama eke.

²⁸ E mhese oni oke bino, e mẹ khi ilimhi oyoli o khi ẹte-awẹ egbhuęsesa. O gbo li denẹ, e gbo mhese ọli, o ke khi ẹte-awẹ egbhuęne ali igbe.

²⁹ Ulishi o mu wẹ khi oni ọkọ o ya gbe aye shi eche, e rọte ukhokho pfi ikhuli ene ni a rọ a mu ọkọ ọ gbashi lo oni oke oniemi, ee sọ iromhi ogbe o gbe a.

³⁰ Eni e la oni ọkọ ọ gbe akanya e dua abi e li mẹ asha a na kua. Ee tiese ukuku ọkọ ni e tialọ lole eghọ nga oke oniemi, abine khi eri e nono ni e rọte odalo ya pfi ikhuli lo oke oniemi.

³¹ Ama iPolu ọọ ọni ọga ekhọli-okhue ali eni ekhọli-okhue, “Ini emose enana ẹa li la elemhi oni ọkọ, ọngeẹ, ọa ya pfue ọ.”

³² Ighọ eni ekhọli-okhue e pfa uli ni o mu oni ọkọ onikeke mhue-a. E zẹ ọli de tiemhi elemhi oke.

³³ Neni ogbe o maghie-a, iPolu ọ lema wẹ nya e le eminale. Ọọ wẹ, “O she ramhi ogbele igbene ni udu ọa ke te sheshe ẹ, ni a le eminale kpe.

³⁴ Mena mhia lema ẹ, a le eminale. A lemhi ini a nono ni a kie dobe la agbọ, A lemhi khi emhikhoghuo ọa ya li ọngeẹ.”

³⁵ Abi ọ rọ ngme na se, ọ rue ibuledi lasela, o kphemhi na Eshinegba ukpeloe wẹ nya, ọ khi ọli-a, ọọ le.

³⁶ Wẹwẹ nya e mhọli udu, e le eminale.

³⁷ Anye nya ni anye la oni ọkọ, ẹgbọ egbhuębese ali ogbasasa 276 anye khi.

³⁸ Abi e rọ ga le eminale se abi e nono, e tino ikpulu ikpamhi emhi ni e tsua kulo oke oniemi, ini oni ọkọ o kpe li fue.

Oni ọkọ oke oniemi o kulue

³⁹ Abi ogbe o rọ gbe-a se, eni ẹ ẹ gua oni ọkọ ẹa ke lese egele oke oniemi bie, ama e mẹ ashini ekhashe e kpi gbili shi. Aghọ e ke bie rọli shi udu khi wẹwẹ e ya gua oni ọkọ ya migha ini o zẹ wẹ ẹ rięle.

⁴⁰ Igho e pfaño eni ili ni e mu ukpokpomhi akhuli ni o mu oko-okẹ oniemi e gbashi kulo udi okẹ oniemi. Eghẹghẹ agho e taghie uli ni a ro mu emini a ro mu oni oko ukhomhi e nyene-a. E taghie ugbakpi oyi oni oko-a nga idane, ni e dobe ramhi ashini e nono.

⁴¹ Ama oni oko-okẹ o ya to aye so ugbe eke ni o la elemhi okẹ oniemi, o migha, akpekpeli o kie ri itoto o li, o tseke udi oni oko-a.

⁴² Eni ekholi-okhue ee gba abi e li ya gbolo eni ighumha nya a, ini e ya gua okẹ ramhi egele ni e na vu.

⁴³ Ama oni oga ekholi-okhue, oo nono abi lolili ya tsumhi iPolu, o a ze we riele emini e gba. Ochoghọ o gueye eni e gue e gua okẹ e kpe danọ kulo okẹ ni e ramhi egele.

⁴⁴ Eni e kpole nya e mu ikiẹkie eera mhue okekhi izaga oyi oni oko-okẹ. Igho wewe nya e ramhi ekekhe emhikhoghuo o a li we.

28

Eke ni a lui iMota

¹ Abi anye ro ri epfua-epfua ramhi egele se, anye bhale ya e khi iMota a lu oni eke ni o la iteva okẹ oniemi.

² Egbọ ni e ngeli oni eke e somhelemhi anye ode ni anye aa sa shi. E pfi avuerẹ ro mu anye epfese irari khi eri amẹ oo rue, ogbe o pfo.

³ IPolu o ya nu iguagha eera, o rewe kpe eni erali, igho enye afue o te eni iguagha lasela ya tsako shi iPolu obọ, itobọ khi erali e she base ọli.

⁴ Abi egbo ni e la oni eke ee me khi oni enye o ngomhi iPolu obọ, e gueye egbe, ee, "Omose ona, ogbo ugbeli ni o gbolo egbo-a o fe khi memena. Aa me khi abi o riri na pfue eghuli okẹ oniemi, odeba oyi iguezọ o a kie ze ọli obọ ni o la agbo."

⁵ Ama iPolu o kpishi oni enye pfilo elemhi erali. Ingomhi ni oni enye o ngomhi ọli, o a li ọli abikhoghuo.

⁶ E migha ri eloe shi eke e khe abi o li ya fumhi, okekhi abi o li ya fiagbe eke ghua. Ama abi e ro khe ọli ramhi ni ea ro me khi emhikhoghuo e li ọli, e mu udu pfi, ee khi olitsa o khi.

⁷ Epfe-aghọ iPobiliọsi ni o khi ogbo igometi oyi oni eke ni oke oniemi o khi shi, o mhọli apfe shi. O rue anye je apfe oyọli, o fele anye epfese egbegbo ogbele ese.

⁸ Ita iPobiliọsi o yeshi i ghua, iba ali ukpokpomhi elemhi ofu e to ọli. IPolu o lo elemhi owa ya so iromhi na li, o ri abo nga li egbe, o roli ze.

⁹ Abi a ro me ghọ se, egbo elese ni e ghua ni e la oni eke ni oke oniemi o khishi e bhale, a rewe ze.

¹⁰ Eni egbo e lolo mu ekpe na anye, e somhi anye opfa. Abi anye ro ya lo oko-okẹ oniemi ke vu, e wolọ itsua ododa ni e to anye na anye.

Rote ọli iMota je iRomu

¹¹ Abi o ro gbe iki ese dose, anye lo oko-okẹ oniemi ni o migha agho khe ni orue o dose. Eoli Alezadira oni oko o te e bhale, isheli itsema iKasito ali iPolukisi a lu oni oko.

¹² Anye ramhi eoli iSirakusi, anye la agho ele ese.

¹³ Anye rote agho kia okẹ-oniemi ramhi eoli iRegiumu. Ogbeakolo, akpekpeli o rote ukiekie ogobo ini a so alo ghue obini ovo o te e lo eko e pfiolo. Ogbele onuzi-eva, anye lo eoli iPuteoli.

¹⁴ Anye ya e eni e miesuo ni ee anye nu wewe la agho elemhi efo uka oghuo. Anye rote agho vu, anye ramhi iRomu.

¹⁵ Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni e la iRomu e she suo khi anye e bhale. Igho eni e miesuo eghuo e bhale ya lu anye ode, e kia ramhi Oki Apiosi ali Owa Ese ni a ku e shi. Abi iPolu o ro me we, o tse Eshinegba uwegbe, o ri udu shi ọli o.

IPolu o la elemhi iRomu tse abo

¹⁶ Abi anye ro ramhi iRomu, a ze ni iPolu lolighuo o la owa ni o ghole o, a ze okholi-okhue oghuo o ri ukpeloe ke khu ọli.

¹⁷ Abi o ro gba ele ese dose, iPolu o lu eni e ralo na egbo iJu shi ilona. Abi e ro bhale shi oni ilona, oo we, "Inyoghuo-mhe, mhi aa li egbo eyawa emhikhoghuo wekhi eri mhi gbe ushi ni eni e bia awa, e ro nga awa obo-a, ni e ro la iJerusalemu mu mhe, rue mhe na igometi iRomu.

18 Abi e rọ gue mhe ẹzọ egbe-a se, e nono abi wẹwẹ e liẹ rue mhe obọ-a, itobọ khi mhia lue, ni a ya gbe mhe-a shi.

19 Ama abi ẹgbọ iJu ẹa rọ lama shi ọ, lọli mhi rọ lema a tsua oni ẹzọ bhale odalo oyi iSiza. Ọa khi eri mhi mhue emini mhi bhale ya gue shi ẹgbọ eyemhe egbe.*

20 Onana o zẹ khi mhiẹ a bhale ni awa ngme. Itobọ irudushi ni ẹgbọ iZireni e mhọli a rọ ri iwẹghẹ shi mhe awẹ ena.”

21 E ọli, “Anye a mẹ ebe okhọghuo ni a kẹkẹ ingme oyẹ shi, rọte ekẹ iJudia bhale, ghi anye, wẹkhi inyọghuo awa ni e rọte oobọ bhale e gue ingme oyẹ okhọghuo ni ọa ti ye anye.

22 Ama anye ẹ nono ni anye suọ unu oyẹ, itobọ khi ashakpa ẹgbọ e la ngme onobe shi oni otu onogbọ ona.”

23 Ighọ e shi ogbele na iPolu. Ebubu ẹgbọ e bhale asha ni iPolu ọ la oni ogbele. Rọte ẹlẹ uzogbe ya ramhi ẹliyosẹ iPolu ọ te gue ungmehi oyi Eghiele oyi Eshinegba ye wẹ. Ọ rọte ebe Ushi oyi iMosisi ali eyi Emekeguele rọli lo wẹ esọ ini e lama mie iJesu suọ.

24 Ingmehi ni ọ ngme e lo ẹgbọ eghuo esọ, ama ẹgbọ eghuo ẹa mie shi ọli ọ.

25 Ighọ e li nu egbe e khakọ, e vu, abi iPolu ọ rọ ngme ungmehi ona ni o kpọli ukhokho unu se ni ọọ, “Ayemhe-nọ-pfuasẹ ọ she kpẹ rọte unu oyi Azaya ọmekẹguele gueye eni e bia awa:

26 “ ‘Lẹ deba ẹgbọ ena
ni u gueye wẹ,

“A ya ri esọ shi ekẹ khue,
ama ọa ya tigbe lo ẹ esọ,

a fẹli ofẹli khue,
ama aa mẹ emhikhọghuo.”

27 Udu oyewẹ o bi obili-a,
esọ eyewẹ e zuse,
e gbo guese alo.

Ini ọa khi ighọ lọ,
e kha ri alo eyewẹ ke mẹ ekẹ,

e ri esọ eyewẹ ẹ suọ,
udu oyewẹ o kha mhọli ilẹsingme,

e kha mu pfi bhale deba mhe,
mhi rẹwẹ ze.†

28 “Irarighọ, mhia nono ni a lẹsẹ khi imiepfuese oyi Eshinegba khi a she rọli ghi ẹgbọ iJeta. E ya ri esọ shi ọ!”

29 [Abi ọ rọ ngme oni ungmehi ona se, eni ẹgbọ iJu e vu, e nu egbewẹ khakọ ni o toto.]

30 Ikpe eva gbada iPolu ọ la owa ni lọlighuo ọ ngmomhi shi. Aghọ ọ la a mu ẹgbọ ni e bhale ya fẹli ọli epfese.

31 Igbe-udu ni ọ mhue ya, ọ rọ ọ gue ungmehi Eghiele oyi Eshinegba le, ọ gbolo sẹsẹ ẹgbọ ingme eyi iJesu iKirisiti Onomhẹ, emhikhọghuo ọa zu ọli ode.

* 28:19 Li zẹ Ika 25.11 † 28:27 Li zẹ Aza 6.9-10

Ebe ni iPolu o keke ghi egbo iRoma Eni e miesuo

Otse oyi iPolu

¹ Mhemhe iPolu, oni oo ga oyi iJesu iKirisiti ni a lu mhi khi aghiusomhi na kee, ni a ze o le mhi ke tsabo usomhi onete oyi Eshinegba. Mhemhe mhi keke ebe ona.

² Oni usomhi onete ona khi, oni Eshinegba o shobo shi eke, rote unu oyi emekeguele eyoli ni a keke shi Ebe-no-pfuase.

³ Oni usomhi onete o ya khi, ingme oyi omi oli ni o rote unuekpe oyi iDefidi lasele elemhi idiegbe.

⁴ A rote ekpabo oyi Ayemhe-no-pfuase roli khase, ikhi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa, khi, Omi Eshinegba o khi, abi o ro rote eghuli guise oli le.

⁵ Rote obo oyi iKirisiti ali eva oyoli anye te mie afu ro khi ighiusomhi na kee eyoli, ni anye ro ri egbo iJeta nya bhale ya sueso na Eshinegba. Isueso ni o rote irudunga bhale.

⁶ Ee egbo iRomu a li la eni Eshinegba o lu, ni a li khi enayi iJesu iKirisiti.

⁷ Ee ni a la iRomu nya a keke ebe ona ghi. Ee ni Eshinegba o nono ingme oyewe ni o ze, ni a khi egbo eyoli.

Okhale ali opfomhe e ka khi eye e, rote obo oyi Eshinegba ita awa ali rote obo oyi iJesu iKirisiti Onomhue.

⁸ Onodode, mhi ri eva oyi iJesu iKirisiti tse Eshinegba oyemhe uwegbe shi agbo oye e nya, irari khi a she la ashakpa elemhi eke agbo suo eko irudunga ni a mholi.

⁹ Eshinegba ni mhi ri udu oyemhe nya a ga, ni mhi a tse abo usomhi onete oyi omi oli, o khi otsela oyemhe, khi igesikia mhia ngme, khi eghenge kpa mhi ro o sa to e egbe ini mhia so iromhi.

¹⁰ Mhia lema Eshinegba o khueghie ode-a na mhe ni mhi me asha bhale ya me e ikpukhokho abi o ghole oli shi.

¹¹ O ma ghole mhe gba ni mhi ro me e, ni mhi ri osese eyi ayemhe na e, ni o re e ya toto irudunga.

¹² Emini mhi ri ona ngme khi ni a ro bhale ya e khi awa mhe ikpaghiobo na egbe. Mhi kha zese e-a, ee a zese mhe-a.

¹³ Emole mhe, mhia nono ni a lese khi, ebubu eghenge mhi she gba li khi mhi bhale ya feli e, ni mhi gbo ri egbo bhale irudunga abi mhi kpe lie riele oli ifuabo egboese ni e khi iJeta, ama, ozuode o zu mhe ode.*

¹⁴ Egboli oyemhe o khi ni mhi ro tse abo ona ye egbo kpa, ghe egbo iGiriki ali eni ea khi iGiriki, ene fialo-a ali eni ea fialo-a, shi eni mholi egbhali ali eni ea mholi egbhali.

¹⁵ Igho, o gbo lie kphakpha mhe egbe ni mhi ro li gue oni usomhi onete ye e ni a la iRomu.

Ekpabo ni o la oni usomhi onete

¹⁶ Omama oni usomhi onete oa ya mu mhe, irari khi loli o khi ekpabo oyi Eshinegba ni a ro o tsumhi ogbokpa ni o miesuo, egbo iJu o kpe ramhi egbe, neni o tigbe ramhi egbo iJeta egbe.†

¹⁷ Oni usomhi onete ona o guele abi Eshinegba o lie mie ogbokpa ni o mholi irudunga. Ezeze abi Ebe-no-pfuase o ngme khi, "Oni Eshinegba o ri irari irudunga oyoli pfa na, o ya la agbo."‡

Elemhi ibibi oyi Eshinegba

¹⁸ Idane elemhi ibibi oyi Eshinegba o te e tiemhile shi egbo ni ea miesuo ali ena okholo nya o, ni e ri okholo oyewe e khukhu egbo alo ini e khi lese igesikia oyi Eshinegba.

¹⁹ Aborokhia khi e lese emini a dobe a lese ingme oyi Eshinegba, itobo khi o khueghie oli-a khase we gboo.

²⁰ Irari khi rote igbaekele agbo a te me ekpabo ali ufumhi ali abi Eshinegba o li gboo. Emini o ma nya o ri awa mholi ilese abi o li. Onana o ze khi egbo ea mhe emini e ya lie khi o ze ni wewe ea ro miesuo.

²¹ E lese Eshinegba, ama ea kueghie oli abi Eshinegba, wekhi eri e kphemhi oli. Ochoghoo, isamhi afue ee sa, igho udu ooyeghe oyewe o bishi-a.§

²² E khi, eni e fialo-a wewe e khi, ama e mele eyeghe-a.

²³ E ya oghe ufumhi ni a ro na Eshinegba ni o la agboagbo na ikhumhi ni a mama

* 1:13 Li ze Ika 19.21 † 1:16 Li ze iMak 8.38 ‡ 1:17 Li ze Abak 2.4 § 1:21 Li ze Efi 4.17-18 * 1:23 Li ze iDeut 4.16-18

rọ khọkhọ ọgbọ ni ọọ ghu ali ipfeli ali elamhako ali emini ẹẹ ti akpidi eke.*

²⁴ Irarigho, Ẹshinẹgba ọ rọ rue wẹ obọ-na ọghuẹmhe olamhe oyi udu eyewe ali itsebo ni e nu egbewe ẹ li.

²⁵ E ri egbhọli ọghie igesikia oyi Ẹshinẹgba. Ee ga emini a ma, ocho ni e kha rọ ke ga Ima, oni ọ khi oni a kuẹghie ya ramhi ẹle ni agboagbo. Atse.

²⁶ Itobo ona, Ẹshinẹgba ọ rọ rue wẹ obọ-na ọghuẹmhe omama. Egbegbi ikpotso eyewe, e nu egbe wẹ ẹ gbhe.

²⁷ Igho li khi eni emose, ocho ni e kha rọ le ke deba ikpotso, emose na abi wewe ẹẹ ghole wẹ inu-gbhe. Emose ẹ gbe ikanya omama ke deba emose, irarigho, e she mie ifata ikanya ebe eyewe.

²⁸ Irari khi ẹa lama ri egbegbi ilese oyi Ẹshinẹgba ni e mhue shi udu, Ẹshinẹgba ọ rọ ze wẹ obọ na isamhi ebe udu oyewe ni e ke rieḗ emini ẹa kha rieḗ.

²⁹ Okhọlo khi okhọlo nya o kesẹ wẹ-a, ghe ingmobe, ghe emhi ito-egbe, ghe ubogbo. Ofuma ikpekpe o vọ wẹ egbe, ghe ugbeli, ghe okhọli, ghe ikpamhika, ghe obe-imumu. Eni ẹ tsue egbo kiakia e khi.

³⁰ E ri unu ẹ yese ogbo-a, ẹẹ biselemhi Ẹshinẹgba, ezunu-obe, ni ẹa mhue ekpe, ni ẹẹ tonon obọ udu. Ode ebe ni a rọ li okhọlo enegbo, ẹẹ sa rọ lasele egheghe kpa. Ẹa ya suọ esọ na itawe.

³¹ Ẹa mhue ileasingme, ẹa ri ishobo oyewe a gbe akanya, ẹa ya ti elemhi ogbo wexhi eri e mhue ilelemhi na ogbo.

³² E lese khi ushi oyi Ẹshinẹgba, ọọ khi, egbo ni e li na ngeli, eni e ya pfua e khi, ọa khi eri e lese ẹ rieḗ emhi eghoghọ tse, ama ẹẹ mie obọ shi eni ẹ gbe ikanya eghoghọ ọ.

2

Iguezo oyi Ẹshinẹgba

¹ Yeye ni u wa gue egboese ezọ, waa mhọli obini u pfue ọ ya je, irari khi egheghe kpa ni u rọ gue ogboese ezọ ne, egbe ẹ wa gue ezọ, itobo khi yeye oye u lili ẹ rieḗ eni emhi.*

² Awa lese khi ezọ ni Ẹshinẹgba ọ gue egbo ni ẹẹ rieḗ emhi eghoghọ, khi igesikia ọ deba gue ọli.

³ Eri u dabi khi ini yeye ogbo afuafuafue u gue egboese ezọ, khi yeye u li rieḗ oni emhi eghoghọ, khi u ya pfue ezọ oyi Ẹshinẹgba?

⁴ Abi khi eri u ri ẹloe ẹ gbe isomhelemhi ali iregbemie ali irabomudu eniemhi eyọli, nu waa lese khi isomhelemhi oyi Ẹshinẹgba o re ramhi imupfi?

⁵ Ama irari igbiti ali udu ni ọa mhue imupfi ni a mhue, a rọ khi ma ofu oyi Ẹshinẹgba, ni ọ rọ ya na ẹ osoli, egheghe ni iguezo oyọli ni ọa mhue azeba o rọ ya feli lasale.

⁶ Ẹshinẹgba, “Ọ ya fali ogbogbo ota abi ọ li gbe.”†

⁷ Ọ ya ri agbo na agboagbo na egbo ni e mhue irabomudu ẹ rieḗ onete, ni ẹẹ nono ufumhi ali agbo ni ọa mhue ukpese.

⁸ Ama egbo ni ẹẹ na shi oyewe tse, ni ẹa ri esọ shi igesikia ni o la ungmehi oyi Ẹshinẹgba, ni e deba onobe vu, Ẹshinẹgba ọ ya tiese ofu ali elemhi ibibi oyọli le shi wẹ ọ.

⁹ Egbo eni ẹẹ rieḗ onobe nya e ya me osoli ali oya. Okekhi egbo iJu, okekhi egbo iJeta.

¹⁰ Ama Ẹshinẹgba ọ ya ri ufumhi ali itinga ali opfomhe na egbo nya ni ẹ rieḗ onete. Okekhi egbo iJu, okekhi egbo iJeta

¹¹ Irari khi Ẹshinẹgba ọa ya zolo ogbokhoghuo.‡

¹² Egbokpa ni e lamhe olamhe ni ẹa me ebe ushi deba, ogbo ọa rote ebe ushi ya gue wẹ ezọ, ama egbokpa ni e mhue ushi deba ni e lamhe olamhe, a ya rote ushi gue wẹ ezọ.

¹³ Irari khi ọa khi egbo ni e suọ abi ushi ọ ngme tse Ẹshinẹgba ọ ya lie khi e pfuase, ama eni e suọ abi ushi ọ ngme ni e roli ẹ gbe akanya, Ẹshinẹgba ọ ya pfa na khi e pfuase.

¹⁴ Egheghe kpa ni egbo iJeta, ni ẹa mhọli ushi, e rọ rote angeli oyewe ri ushi gbe akanya ne, eri e rokhasẹ khi e lese emini ọa ti ali emini o ti ni a rieḗ, ini ẹa ririe mhue ushi.

¹⁵ Eri angeli oyewe o rokhasẹ khi emini ushi ọọ a ke rieḗ, khi e keke ọli shi udu, udu oyewe ọ pfi otsese shi ọ, isamhi eyewe ni ẹ gue wẹ ezọ isheghuo, e gbo khe wẹ shi eke.

¹⁶ Igho o ya li ogbele ni Ẹshinẹgba ọ ya rote obọ oyi iJesu iKirisiti gue wẹ ezọ ri osheli

* 2:1 Li ze iMat 7.1; iLuk 6.37 † 2:6 Li ze Iwolo 62.12; Ekpi 24.12 ‡ 2:11 Li ze iDeut 10.17

oyewẹ lasele abi mhi li ri usomhi onete tse abo.

Egbo iju ali ushi

¹⁷ Ini a lu egbe ẹ egbo iJu, a ri egbe da ushi ri Eshinegba a tonu obọ udu,

¹⁸ Ini a zẹ Ebe-no-pfuase lẹsẹ oghuẹmhe oyi Eshinegba, ni a gbo lẹsẹ emini o gbe akanya,

¹⁹ ini a lẹsẹ khi ẹẹ a khi eni ẹẹ sẹsẹ ezalo ode, ni a rọ gbo khi akpá na egbo ni e la alo ebili,

²⁰ a ye egbo ni e khi eyeghe ude, a sẹsẹ eni ẹa lẹsẹ. A mholi ọli shi udu khi ilẹsẹ ali igesikia o gba pfo shi elemhi ushi.

²¹ Ẹẹ ni a sẹsẹ egboese, elo o zẹ khi aa ya sẹsẹ egbe ẹ? Ẹẹ ni a liẹ ogbo ọ khi do ughiatọ, áá liẹ do?

²² Ẹẹ ni a liẹ ogbo ọ khi kia okia, aa liẹ kia okia? Ẹẹ ni ikhumhi igaga ọọ kpasẹ, aa liẹ do ughiatọ elemhi Owa oyi Eshinegba?

²³ Ẹẹ ni a tonu obọ udu khi a mhue ishi eyi Eshinegba, aa ri omama mu Eshinegba abi a liẹ gbe eni ishi-a?

²⁴ Ebe-no-pfuase ọọ khi: “Irari ẹẹ ni a khi egbo iJu egbo iJeta e rọ ọ zẹ emuebe na eva oyi Eshinegba.”[§]

²⁵ Ini a ri ishi a gbe ikanya, oshẹlẹ oye ẹ o rọ mu elo, ama ini a gbe ushi-a, eri a li abine khi aa shẹlẹ-a.

²⁶ Ini ogbo ni ọa khi iJu ni ogbo aa shẹlẹ-a ọ ri ushi oyi Eshinegba gbe akanya, Eshinegba ọa ya leli ọli shi oni aa shẹlẹ-a?

²⁷ Itobo igho, egbo iJeta e ya pfa ezọ mu ẹ iJu itobo khi a gbe ushi-a, aboriekhia khi a keke oni ushi shi ebe na ẹ ni a gbo shẹlẹ-a, ama wẹwẹ e ri ushi ẹ gbe akanya ini aa ririre shẹlẹ we-a.

²⁸ Ọa khi itobo khi ogbo ọọ ngeli abi ogbo iJu ali itobo khi a da shẹlẹ ọli-a ọ rọ khi egbegbi iJu.

²⁹ Ama oni ọ khi egbegbi iJu ọ khi oni ọ ri ushi ẹ gbe akanya, Oshẹlẹ na ekelemhi udu o khi igesikia oyi oshẹlẹ, ọa khi ona ẹkuẹ idiegbe oye. Ogbo oghoghọ Eshinegba ọọ kuẹghie ọli, aa khi egbo ẹẹ kuẹghie ọli.*

3

¹ Ighe eleli ni egbo iJu, ikhi eni a lu eni a shẹlẹ-a, e mholi dọsẹ egbo iJeta? Ighe eleli ni

o la ọ na egbo ni ẹ lu egbewẹ eni a shẹlẹ-a?

² Eleli o la ọ na ogbogbo ode khi ode. Odode, egbo iJu Eshinegba ọ kpẹ ri oni ungemhi nga obọ.

³ Ini o fẹ khia khi eghuo ọ ẹa mhue irudunga? Eri umha mhue irudunga oyewẹ o ya liẹ khi Eshinegba ọa ke zẹ ri egbe ẹ nga?

⁴ Iiye e! Ini ogbokpa o tseku khi ọloegbhue, igesikia Eshinegba ọ khi. Abi Ebe-no-pfuase o ngme, ni ọọ.*

“A mema mẹ khi yeyẹ u te ode ini u ngme, ali khi u ya mu ọ le ini a gue ẹ ezọ.”

⁵ Ama ini umha gue ẹ ngeli oyawa o ri ipfuase oyi Eshinegba khase gboo, sẹ awa ke fẹ ya ngme? Eri awa ya liẹ khi Eshinegba ọ gbe awa azẹba ini ọ na awa osoli to onobe ni awa li? Eri mhi la ana ngme abi ogbo ọ liẹ ngme.

⁶ Emini a sọ shi ona khi, Iiye o, ini o khia khi Eshinegba ọọ gbe azẹba lo, se ọ kha li dobe gue agbo ezọ?

⁷ Egbo eghuo e ya ke khako, ẹẹ li, “Ini o khia khi egbhọli ni mhi lo o ri ize-ri-egbenga oyi Eshinegba khase, ni o khi ma ufumhi oyoli, se a ke gbo liẹ pfa ezọ mu mhe abi ogbo ọna olamhe?”

⁸ Elo o ke zẹ ni awa a rọ liẹ khi o tine ni awa ke li ingmobe ni onete o rọte ọ lasele? A ya gue ogbogbo eni e ngme na ezọ. Ezeze abi egbo eghuo e she kpẹ li kiẹnọ egbhọli ma mhe khi emini mhia sẹsẹ egbo gho.

Aa mẹ oni o gue ẹ ngeli

⁹ Ini a fẹ bino ọ bie, eri awa iJu awa fẹ ti dọsẹ iJeta? Iiye o! Mhi she kpẹ rọli khase khi egbo iJu ali egbo iJeta nya elemhi olamhe awa la a kia.

¹⁰ Abi Ebe-no-pfuase o ngme ni ọọ: “Ogbokhoghuo ọa la ọ

ni ọ gue ẹ ngeli, ogbo aa mẹ,

¹¹ Aa mẹ oni ọ mhue ilẹsẹ, wẹkhi eri ogbokhoghuo ọọ ga Eshinegba.

¹² Egbo nya e she sọ ukhokho gbe Eshinegba. Wẹwẹ nya e she rọte

§ 2:24 Li zẹ Aza 52.5 * 2:29 Li zẹ iDeut 30.6 * 3:4 Li zẹ Iwolo 51.4

ode oboese ni o a ti.
 Ogbokhoghuo o a la ni
 o o riele onete,
 o gbo aa me oghuo kpe!"†
 13 "Eri ukokoluolu o yewe
 o li abi uji ni o
 khueghie-a shi eke.
 Eri elemhi oyewe
 O ri udimhi e pfi itsee."‡
 "Osue enye afue o la we unu."
 14 "Inu eyewe o vo
 itse ebe ikuku ali oyala."§
 15 "O a ya mu we unu
 ni e ro gbe ugbeli,
 16 epfua ali oyese ee pfi
 shi obini e je kpa,
 17 E a lese abi a lie la opfomhe."*
 18 "Wekhi eri e mholi
 ekpe na Eshinegba."†

19 Mena, awa lese khi emini a keke shi
 ushi nya, khi eni e deba ushi e ngeli a keke
 oli na. Ni a ro bhale ya e khi o gbo okhoghuo
 o a ya lie khi emini o ze ni lue ro gbe ushi-a
 na, ini Eshinegba o gue agbo nya ezọ.

20 O gbo o a la o ni a ya pfa na khi o pfuase
 irari khi o ri ushi e gbe akanya. Ochoghọ
 eri ushi o ze awa lese khi olamhe o la o.‡

Igue-ngeli ni o rote irudunga bhale

21 Ama Eshinegba o she ri ode onogbo ni o
 te pfa na awa khasa awa ni o a khi abi ushi
 o sese awa. Ni ebe Ushi ali emekeguele e pfi
 otsele shi.

22 Oni ode onogbo ona ni Eshinegba o ro
 bhale, irudunga iJesu iKirisiti o te e bhale
 deba eni e mie oli suo nya. Ikhioda o a la o
 na eni e khi iJu ali iGiriki.§

23 Irari khi o gbo kpa o she lamhe, e gbo e
 she nuata shi Eshinegba ni o o tsumhi o.

24 Ama afue afue o ri okhale oyoli pfa na
 awa khi awa pfuase, rote ipfasheke ni o te
 obo oyi iJesu iKirisiti bhale.

25-26 Eri Eshinegba o ri iKirisiti khasa
 agbo nya, khi loli o khi oni o dobe ya ri
 olamhe topfa agbo, abi o li ku o lia eyoli kua
 ukhomhi apfida. Awa kha regbenga emini
 iKirisiti o riele, awa mholi ipfasheke ni o ro
 ro khasa khi Eshinegba o a ya gbe azeba. Itobo

khi Eshinegba o mholi irabomudu ali khi o a
 ya gbe azeba, o ro o gbe olamhe kua na e gbo,
 o guele khi o gbo kpa ni o ri udu nga iJesu, khi
 oni a pfa na o khi.

27 Elo awa ke tono obo udu e shi? Afue!
 Elo o ze ona? Itobo khi awa ma ro ri ushi a
 gbe lo? Iiye o, ama itobo khi awa miesuo.

28 Irari khi awa zoli ukhomhi khi eri
 Eshinegba o o pfa na e gbo ni e mhue
 irudunga ni o a khi irari iri-ushi-gbe
 akanya.

29 Eshinegba oyi e gbo iJu tse o lese khi, o a
 ke li khi Eshinegba oyi e gbo iJeta? Oyewe o
 khi guegue.

30 Eshinegba oghuo o khi, oni o o pfa na
 e gbo eni e shele-a rote irudunga oyewe ali
 eni aa shele-a rote oni irudunga oghuo.*

31 Eri ona o ke lie khi itobo irudunga
 oyawa, khi awa a ke mhue emini awa ri
 ushi e li? Iiye e. Ochoghọ awa kie mu ushi
 mhue.

4

Irudunga o ri Aburaamu migha shi ipfuase

1 Se awa ke ya ngme shi ingme oyi Abu-
 raamu ni o khi ititawa? Elo o fe me eni
 ingme ipfana rote irudunga onana?

2 Ini o khia khi ikanya ni Aburaamu o gbe
 a ro pfa na li lo, o kha me emhi ro ke tono
 obo udu, ama o a khi odalo oyi Eshinegba.

3 Eri Ebe-no-pfuase o o, "Eri Aburaamu o
 mie Eshinegba suo, loli a ro leli oli na li shi
 ipfuase."*

4 Ini o gbo gbe akanya, o gbo o a ya lie khi
 ifata ni o mie khi isomhopfa lo, ama eri o
 gbe akanya shi o.

5 Ama o gbo ni o a ri egbe da ikanya obo
 oyoli ni o gbe, ni o regbenga Eshinegba ni o o
 pfa na ona okholo, oni irudunga ni o mholi
 egho a deba guele khi o pfuase.

6 Abi iDefidi o ro ngme nga ikhivose
 oyi oni Eshinegba o pfa na, ni o a khi itobo
 ikanya obo oyi lolighuo, o mu ma ingme
 ena, abi o ree,

7 "Oghelẹ o khi na e gbo
 ni Onomhue o gbe

† 3:12 Li ze *Iwolo* 14.1-3; 53.1-3 ‡ 3:13 Li ze *Iwolo* 5.9; 140.3 § 3:14 Li ze *Iwolo* 10.7 * 3:17 Li ze *Aza* 59.7-8

† 3:18 Li ze *Iwolo* 36.1 ‡ 3:20 Li ze *Iwolo* 143.2; *iGal* 2.16 § 3:22 Li ze *iGal* 2.16 * 3:30 Li ze *iDeut* 6.4; *iGal* 3.20

* 4:3 Li ze *Igbae* 15.6; *iGal* 3.6

umha gueli oyewe kua,
ni a ri olamhe oyewe
topfa we.

8 Oghelẹ o khi na ogbo
ni Onomhue ọa keke
olamhe eyoli shi na li.”†

9 Oni ikhivose ona, egbo ni a shele-a e
lese mholi oli? Abi khi egbo ni aa shele-a
e li mholi oli? Awa kie kpe e ngme oli khi
irudunga ni Aburaamu o mhue, loli a ro
guele khi o pfuase.

10 Eghẹghẹ onoghwo a ro leli oli na li? Abi
a ro shele oli-a se lo, abi khi neni a shele oli-
a? Ọa khi abi a ro shele oli-a se, ama abi aa
ro shele oli-a ne lo.

11 Itobo khi o mholi irudunga, Eshinegba o
ro pfa na li khi o mholi ipfuase neni o shele-
a. Irarigho, o ro khi ita oyi egbo nya ni e
miesuo, ini aa tseku shele we-a. Eghẹghẹ
aghọ ni e khi eni a pfa na khi e pfuase.‡

12 Ita oyi egbo eni e shele-a o li khi. Aa
khi itobo khi a shele we-a tse, ama irari khi
e deba ete-awe agbo irudunga nabi itawa
Aburaamu, neni a shele oli-a.

Irudunga a te a mie ishobo eyi Eshinegba

13 Ọa khi iri ushi gbe akanya Aburaamu
ali imimi oli e te mie oni ishobo khi loli o ya
le ugu agbo nya, ama rote angeli ipfuase ni
o rote irudunga bhale oyoli lo. §

14 Irari khi ini eni e ri ushi gbe akanya e
le oni ugu lo, irudunga ọa kha ke mu eloe,
oni ishobo o mele afue-a.*

15 Eri ushi o ri ofu oyi Eshinegba bhale,
irari khi ini ushi ọa la o, igbushi-a ọa kha
la o.

16 Irarigho, oni ishobo, irudunga o te e
bhale, ishegho ni o khi oyi okhale, ali ni
o migha na imimi Aburaamu. Ọa khi oyi
egbo ni e ri ushi e gbe akanya tse, ama li
shi oyi eni e miesuo abi Aburaamu. Irari
khi Aburaamu o khi ita awa nya elemhi
ayemhe.†

17 Abi Ebe-no-pfuase o ngme ni oo,
“Mhi she re mele ita oyi ushishi ebubu-a.”
Irudunga ni Aburaamu o mhue Eshinegba o
ro shobo na li. Eshinegba ni oo ri eni e ghu-
a guale bhale agbo, ni o ma emhi enegbo.‡

18 Eri Aburaamu o miesuo, o mhue
irudushi, abi ọa ro tseku me emini o ri
udu shi ne, itobo igho o ro khi, “Ita ishishi
ebubu.” Abi a kie kpe li gue oli ye oli khi,
“Imimie e ya bu abi ikpetata.” §

19 Ọa tigbe lose Aburaamu shi irudunga
oyoli, aboriekhia khi o she gbe ikpe egb-
hueshe, ni o gbo lese khi loli she womhe
ramhi eghuli ali khi iSera ughuoli o she li
womhe dose ni o ke dobe ya bia eniye.*

20 Irudunga oyoli ọa mhue olosemhe
wekhi eri o khokho udu shi emini Eshinegba
o ngme. Oni irudunga oyoli o ri itoto na li,
o kuẹghie Eshinegba.

21 Eri o lama shi o egbegbo khi Eshinegba
o ya dobe riele emini o shobo na lue.

22 Loli o ze khi, “A pfa na li khi o pfuase.”

23 Ungmemhi khi, “A leli oli na li shi
angeli ipfuase,” ọa khi lolighuo tse a keke oli
na.

24 Ama a li keke oli na awa, eni Eshinegba
o lie leli angeli ipfuase na, ni awa mie oli
suo ikhi loli ni o rote eghuli guise iJesu
Onomhue oyawa le.

25 Eri Eshinegba o rue oli obo-a ni o ghu-
a shi ingmobe eyawa. O guise oli le bhale
agbo ni o khuese awa pfuase.†

5

Opfomhe ali Oghelẹ

1 Irarigho, aborokhia khi a she pfa na awa
egho khi awa pfuase rote irudunga oyawa,
awa she mhue opfomhe odalo oyi Eshinegba
rote obo oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa.

2 Loli awa rote obo oyoli mholi ode lo
isomhelemhi oyi Eshinegba, te irudunga ni
awa migha nga memena. Awa ke ghele shi
irudushi oyi ufumhi oyi Eshinegba.

3 Ọa khi igho tse, ama awa lie ghele shi
osoli oyawa, irari khi awa lese khi eri osoli
oo sese ogbo iregbemie.

4 Iregbemie o ri ogbo o mhue egbegbi
angeli, egbegbi angeli o ri ogbo o mhue
irudushi.

5 Oni irudushi ona, ọa ya ze awa me
omama. Irari khi Eshinegba o she tutu

† 4:8 Li ze Iwolo 32.2 ‡ 4:11 Li ze Igbae 17.10 § 4:13 Li ze Igbae 17.4-6; 22.17-18; iGal 3.29 * 4:14 Li ze iGal 3.18

† 4:16 Li ze iGal 3.7 ‡ 4:17 Li ze Igbae 17.5 § 4:18 Li ze Igbae 15.5 * 4:19 Li ze Igbae 17.17 † 4:25 Li ze Aza 53.4-5

inono oyoli ku awa udu rōte Ayemhe-nō-pfuase, ni o rō na awa.

⁶ Irari khi eghēghe ni awa aa rō mhōli ekpabō ni awa rō khi ena olamhe, iKirisiti o bhale ya ghu-a na awa.

⁷ O ma munu ni ogbō o rō ghu-a na ogbō ni o guē ē ngeli, otse ogbō o ya rōsheka ni luē ghu-a na ogbō onete.

⁸ Ama eri Eshinegba o ri inono ni o mhōli na awa khase. Lōli o zē khi eghēghe ni awa rō kie khi ena olamhe, iKirisiti o rō bhale ya ghu-a na awa.

⁹ Aborokhia khi a she rōte oia eyoli pfa na awa mena, seē oā liē tsumhi awa ofu oyi Eshinegba!

¹⁰ Irari khi ini eghēghe ni awa rō khi ebe Eshinegba khi a rōte eghuli ni omioli o ghu ri awa nu oli mhue irō-riele, seē awa ni a she rō nu Eshinegba somhi awa aa li gbo ya rōte agbō oyoli mhue imiepfuese!

¹¹ Oa khi ighō tse, ama awa li mhōli oghelē ayi Eshinegba rōte iJesu iKirisiti Onomhue oyawa, oni awa rōte obō oyoli mhue irōsomhi.

Adamu o ri eghuli bhale, iKirisiti o ri agbō bhale

¹² Olamhe ni Adamu o lamhe o ri eghuli lo agbō le. Olamhe oyoli o zē khi ogbōkpa o khi oia olamhe, irarighō ogbōkpa o rō ya ghua.*

¹³ Irari khi neni a ri ushi bhale olamhe, o she kpē lo agbō le, ama ashini ushi oā la, aa ya leli olamhe na ogbōkhoghūo.

¹⁴ Aboriekhi ighō, eri eghuli o kie rōte eghēghe oyi Adamu gbe egbō ya ramhi eghēghe oyi iMosisi, li shi egbō ni ēa gbe ushi-a abi Adamu o li da omhesē oyi Eshinegba. Adamu o khi irōkhokhō oyi oni o ya bhale.

¹⁵ Ama wewe aava ēa li abeghuo irari khi isomhopfa onayi Eshinegba oā li abi olamhe oyi Adamu. Igesikia o khi, khi ebubu egbō e ghu-a irari olamhe oyi ogbōghuo oghō. Ama okhale oyi Eshinegba o fune. Ighō khi isomhopfa ni o rō na ebubu egbō rōte isomhelemhi oyi ogbō oghuo, ikhi iJesu iKirisiti.

¹⁶ Ikhioda o la isomhopfa oyi Eshinegba ali olamhe oyi Adamu. Oni olamhe oghuo

oghō o ri ina-osoli bhale. Ama isomhopfa oyi Eshinegba o ri ipfana bhale ghi awa aboriekhi khi eni e lamhe awa khi.

¹⁷ Igesikia o khi, khi rōte olamhe oyi ogbō oghuo, eghuli o te bhale agbō. Ama emini ogbō oghuo o riele, ikhi iJesu iKirisiti, o fune. Egbō nya ni e mie okhale oniēmi ali isomhopfa afue afue oyi ipfuase oyi Eshinegba, e ya mu olamhe o le, rōte obō oyi iKirisiti.

¹⁸ Abi olamhe oyi Adamu o li ri ina-osoli ghi egbōkpa, ighō ipfuase oghuo oyi iKirisiti o li ri ipfana ali isomhopfa agbō oyi Eshinegba na ogbōkpa.

¹⁹ Irari khi, abi umha-sueso oyi ogbō oghuo o ri egbō nya khi ena olamhe, ighō a li ya pfa na ebubu egbō shi ode oyi Eshinegba irari issueso oyi ogbō oghuo.

²⁰ Eri ushi o bhale ni egbō lese ashini e khi ena olamhe ramhi, ama abibi olamhe e tseku li bu, ilelemhi oyi Eshinegba o bu dose we.

²¹ Eghēghe aghō ni a bhale ya ē khi ezeze abi olamhe o ri eghuli bhale, okhale oyi Eshinegba o ri ipfuase leghie, o ri agbō na agbōagbō bhale, rōte obō oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa.

6

Ghu pfa Olamhe, u nu iKirisiti la agbō

¹ Se awa ya ngme mena, eri awa ya ke li ingmobe le tse ni okhale oyi Eshinegba o ke bua shi o dose aghō?

² Iiye o! Awa ni idiegbe oyawa o ghu pfa olamhe, seē awa ke gbo liē ke lamhe?

³ Abi khi aa lese khi awa nya ni a batazi shi iJesu iKirisiti, khi eri awa batazi shi eghuli oyoli?

⁴ Irarighō, eri a ri awa nu oli to abi a rō so awa okē batazi awa shi eghuli oyoli, ni a bhale ya ē khi abi a li rōte eghuli guise iKirisiti le rōte ufumhi oyi Ita, ni awa li mhōli agbō onogbō.*

⁵ Abi a rō ku awa ali lōli gbe she eghuli oyoli eghō, ighō a gbo liē ku awa ali lōli gbe shi iguisele oyoli.

⁶ Awa lese ona khi idiegbe oyawa onodio khi eri o nu iJesu ghu-a shi apfida, ni a rō bhale ya ē khi idiegbe olamhe oyawa

* 5:12 Li zē Igbae 3.6 * 6:4 Li zē iKolo 2.12

o mele afue-a. Ini awa khi ke gbo khi ighumha olamhe.

⁷ Itobo khi ini ogho o ghu-a, o she pfue ekpabo olamhe.

⁸ Mena, ini awa she nu iKirisiti ghua, awa miesuo khi awa ya li nu oli la agbo.

⁹ Irari khi awa lese khi abi a she rote eghuli guise iKirisiti le egho, o ke gbo ya ghu ghue, eghuli o ke gbo mholi ekpabo shi oli egbe.

¹⁰ Eghuli ni o ghu, utoghuokpe o ghu oli ro mu ekpabo eyi olamhe o le. Agbo ni o la, o la o na Eshinegba.

¹¹ A li ligho leli egbe e shi eni e ghu pfa olamhe, ama a la agbo na Eshinegba elemhi iJesu iKirisiti.

¹² Irarigho, a khi ze ni olamhe o le eghie shi e egbe ni a ri oghuemhe ebe eyoli ke gbe akanya.

¹³ A khi ri ukiekie idiegbe okhoghuo oye na olamhe, wekhi eri u re we shi eke shi akanya okholo, ochogh, a ri egbe e na Eshinegba abi eni a she rote eghuli nyene bhale agbo, ama a ri idiegbe oye na li abi itsua ipfuase.

¹⁴ Irari khi olamhe o ke ya khi oga oye, itobo khi ushi o ke e ke mhesa na e, ama elemhi okhale oyi Eshinegba a ke la.

Ighumha eyi angeli ipfuase a ke khi

¹⁵ Se o ke li mena? Awa ke lamhe itobo khi ushi o ke mhesa e na awa, se ni okhale oyi Eshinegba? Iiye o!

¹⁶ Aa lese khi oghumha oyi emini a suo eso o na a khi? U dobe ya khi oghumha oyi olamhe ni o ri eghuli e bhale, u gbo dobe e ze issueso na Eshinegba ni o ri ogho o bhale angeli ipfuase.

¹⁷ Ama awa tse Eshinegba uwegbe, irari khi eghagehe ni o dose, a kpe khi ighumha eyi olamhe, eghagehe agho a ga ri udu oye e nya a suo eso na osese ni a sese e.

¹⁸ A she pfuese e olamhe, ama ighumha eyi Eshinegba a ke khi, ni a ke rieles emini o ghole Eshinegba.

¹⁹ Eri mhi ngme ona abi ogho lie ngme, itobo khi aa lolo toto. Abi a kpe li ri idiegbe eye e shi ighumha na ikanya ichimhi ali okholo, a li ligho ri egbe e shi ighumha angeli ni o ghole Eshinegba, ni o ri ipfuase e bhale.

²⁰ Abi a ro khi ighumha olamhe, aa mhue emini a ri angeli ni o ghole Eshinegba rieles.

²¹ Igho eleli ni a mhue oni eghagehe shi ikanya ni e ke tigbe ri omama a mu e ena? Emhi eghogho eghuli ee pfi.

²² Ama mena ni a she rote olamhe pfuese e, ni a ke ro khi ighumha eyi Eshinegba egho, eleli ni a khies, ipfuase o re e ya khue pfuase, o ri agbo na agboagbo o na e.

²³ Irari khi ifata oyi olamhe khi eghuli lo, ama isomhopfa oyi Eshinegba agbo na agboagbo lo rote obo oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa.

7

Abi a lie ngeli elemhi ughue

¹ A lese inyoghuo, khi eri mhi nu e ngme abi egho ni e lese ushi, khi ushi o mholi ekpabo shi ogho egbe ini oni ogho o kie da la agbo ne.

² Ezeze abi ushi o ngme khi okpotso ni o la ughue o gbudu vu odo li obo ini oni omose o kie da la agbo ne, ama khi ini o ghu-a oni ushi o ke mu oli.

³ Irarigho, ini o vu ya ngeli na omose olese, abi odo li o kie la agbo egho, a ya lu oli okiokia. Ama ini odo li o ghua, oni ushi ogho o ke mu oli, o ke khi okiokia, ini o tseku ngeli na omose olese.

⁴ Igho o li khi shi e o inyoghuo-mhe. Idiegbe oyi iKirisiti a ke khi, ee a she li ghua a pfa ekpabo oyi ushi. A she ga li mholi eghagehe ni a ro mele oyi oghose-a, ikhi oni a rote eghuli guise le, ni a me asha ke gbe akanya enete na Eshinegba.

⁵ Irari khi abi idiegbe olamhe o ro o mhesa na awa, igho oghuemhe oyi olamhe ni ushi o zese-a o la awa idiegbe gbe akanya, ena e ri awa ngeli angeli ni oo pfi eghuli.

⁶ Ama mena, abi awa ro she ghu pfa emini e ke kpe geno awa egho, a she pfuese awa obo oyi ushi, ni awa me asha rote ode onogbo oyi Ayemhe ke ga, ni o ke khi ode oyi ushi ni a keke.

Inu-olamhe khe abo

⁷ Se awa ke ya ngme mena? Olamhe oni ushi o ke khi sho? Iiye o. Egbegbo lo khi, mhi aa kha lese emini olamhe o khi, ini o ke khi ushi lo. Irari khi mhi aa kha lese emini

ivię shi emhi ọgbọ o khi ini ushi ọa lię, “Khi vię shi emhi ọgbọ.”*

⁸ Rọte oni ushi oghọ, olamhę o te mę asha guise iwali ọghuęmhę ukphę nya ni e la mhę egbe le. Ini a rue ushi ode-a eri olamhę o ghua.

⁹ Eri mhi kpę la agbọ tse abi mhi aa rọ lęshę ushi ne, ama abi ushi o ke rọ bhale, olamhę o gbo bhale agbọ, lọli mhi rọ ghua.

¹⁰ Mhi mę khi ushi ni o kha ri agbọ bhale, khi eghuli o rọ bhę.

¹¹ Olamhę o mę asha migha rọte ushi di mhę. Rọte oni ushi, eghuli o gbe mhę.†

¹² Abokieli khi, oni ushi o pfuasę, omhęshę o pfuasę, e migha, e ti.

¹³ Eri emini o ti oghọ o ke ri eghuli ghi mhę eghọ? Iiye o! Ama ni a rọ lęshę olamhę shi olamhę o rọ pfi eghuli na mhę, rọte emini o ti, ni a bhale ya ę khi rọte oni ushi, olamhę o mema khi olamhę egbegbọ.

¹⁴ Irari khi awa lęshę khi ushi emhi Ayęmhę o khi, ama mhemhę ọgbọ tşę, mhi khi ọni a rọ na olamhę dę.

¹⁵ Mhi aa lęshę emini e li mhę, irari khi emini mhia nono ni mhi ke rięlę, mhi aa dobę rięlę ọli. Ama emini ọa ghọle mhę, mhia rięlę.‡

¹⁶ Ini mhi rięlę emini mhi aa nono ni mhi rięlę, mhi lama shi ọ khi ushi o ti.

¹⁷ Abi oli khi, ọa ke khi mhemhę mhia rięlę ọli ama olamhę ni o la mhę egbe lọ.

¹⁸ Mhi lęshę khi emhikhoghhuo ni o ti ọa lamhę egbe, ikhi idiegbe olamhę oyęmhę. Irari khi ini o tseku ghọle mhę ni mhi rięlę emini o ti, mhia dobę ę rięlę ọli.

¹⁹ Irari khi emini mhia rięlę ọa khi emini o ti ni mhia nono ni mhi rięlę, ochoghọ onobe ni mhi aa nono ni mhi rięlę, mhi kiele ę rięlę.

²⁰ Mena, ini mhia rięlę emini mhi aa nono ni mhi rięlę, ona o rọkhasę khi ọa khi mhemhę mhi rięlę ọli, olamhę ni o la agbọ oyęmhę ọọ rięlę oli.

²¹ Ina o ga limhę egbe ęghęghękpa. Ini mhia nono ni mhi rięlę onete, onobe o nu mhę la aghọ.

²² Irari khi ekelemhi udu oyęmhę, ushi oyi ęshinęba o te ę ghọle mhę.

²³ Ama mhi mę khi ushi olese o la mhę egbe ę gbe akanya, ni o mu okhọli vule shi ushi ni o la mhę udu ọ, o ręmhę mele oghumha ushi oyi olamhę-a, ni o la mhę egbe a gbe akanya.

²⁴ Ọgbọ umęobinuje nabisę mhi fę khi ena. Oghuo ọ ya tsumhi mhę idiegbe eghuli ona laselę?

²⁵ Mhi kphęmhi na ęshinęba rọte obọ oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhue ọyawa.

Irarighọ, mhemhę oyęmhę, oghumha oyi ushi oyi ęshinęba mhi khi udu oyęmhę, elemhi idiegbe olamhę, mhi khi oghumha oyi ushi olamhę.

8

Angeli na Ayęmhę

¹ Irarighọ, ipfęzọ-mu ọa ke la ọ na ęgbọ ne mie iJesu iKirisiti suọ, ni ęa kę ngeli rọte ode olamhę, ama eni ęę ngeli rọte ode Ayęmhę-nọ-pfuasę.

² Ayęmhę ni o ri agbọ a na awa itobọ khi awa mie iJesu iKirisiti suọ, ọ she taghię mhę obọ oyi ushi olamhę ali eghuli-a.

³ Emini Ushi oyi iMosisi ọa dobę rięlę irari khi idiegbe olamhę o mie ọli ekpabọ, ęshinęba lolighuo ọ ke ya pfuese awa abi ọ ghie Omi ọli, ni ọ li abi awa ęgbọ olamhę ali ni ọ ya khi iluasobo shi olamhę eyawa. Oni idiegbe ọgbọ ni ọni iKirisiti ọ zę ọ rọ pfuęchę olamhę-a shi idiegbe ọgbọ olamhę.

⁴ Eri ęshinęba ọ rięlę ona ni ipfuasę ni ushi oo nono ni awa mholi o tşę shi awa egbe, ini awa khi kę ngeli te ode olamhę, ama ni awa ke ngeli rọte ode Ayęmhę.

⁵ ęgbọ ni ę ngeli rọte ode olamhę, eri e ri udu shi emini idiegbe oyęwę ọọ nono. Eri ęgbọ ni ęę ngeli rọte ode Ayęmhę, e ri udu shi emini Ayęmhę ọọ nono.

⁶ Irari khi udu oyi ọgbọ eghuli o tsua. Ama udu ọ rięlę emini Ayęmhę ọ gueyę ọli, eri ọ ya la agbọ ọ mhue opfomhę.

⁷ Obe ęshinęba ọgbọ ọọ khi, ini udu olamhę oyọli ọọ mhęshę na li, irari khi ọa ya suọ esọ na ęshinęba. Irari khi ọa zę ni ushi oyi ęshinęba o mhęshę ke na li, wękhi eri ọ tigbe ya lama ghue ni ọ mhęshę na li.

⁸ ęgbọ ni idiegbe olamhę oyęwę o mhęshę ę na, ęa dobę rięlę emini o ghọle ęshinęba.

* 7:7 Li zę Okiali 20.17; iDeut 5.21 † 7:11 Li zę Igbae 3.13 ‡ 7:15 Li zę iGal 5.17

⁹ Yeye oye idiegbe olamhe o a ke mheshe e ne ama Ayemhe o ke mheshe e ne, ini Ayemhe oyi Eshinegba o da la agbo oye ne. Ogb o ni o a da mhue Ayemhe oyi iKirisiti ne, o a khi onayoli.

¹⁰ Eri-tse khi ini iKirisiti o da la agbo oye ne, idiegbe oye o fu pfa olamhe, ayemhe oye o kie la agbo irari ipfuase ni awa rote ob o oyi iKirisiti mhue.

¹¹ Ini Ayemhe oyi oni o rote eghuli guise iJesu le o da la agbo oye ne, loli ni o rote eghuli guise iJesu le o ya rote Ayemhe oyoli ni o la agbo oye ri agbo na idiegbe ni o o ghu oye.*

¹² Irarigho, inyoghuo-mhe, awa mema ya ke ngeli abi ayemhe Eshinegba o gueye awa. Awa khi ke ngeli abi o ghole idiegbe olamhe.

¹³ Irari khi, ini u wa ngeli abi idiegbe olamhe o gueye, eri u ya ghu-a, ama ini u wa ngeli abi Ayemhe o gueye, eri u wa gbe ekpabo olamhe a shi idiegbe oye, u la agbo.

¹⁴ Egb o ni Ayemhe oyi Eshinegba o mheshe e na imi Eshinegba e khi.

¹⁵ Irari khi Ayemhe ni Eshinegba o ro ne, o a khi oni o gbolo re khi oghumha ulishi, ama Ayemhe ni o ro re khi Omo oyoli u mie. Oni Ayemhe o ri awa mhue itoto e vie lu Eshinegba, awa lu oli Itamhe, Itamhe.†

¹⁶ Oni Ayemhe lolighuo o pfi otsese shi ayemhe oyawa khi eniye eyi Eshinegba awa khi.

¹⁷ Ayemhe oyoli o ze ni awa lese khi awa ya nu iKirisiti mholi okemhi shi emini Eshinegba o ro shobo khi loli ya rieles. Eghenge agho awa nu iJesu mholi okemhi ufumhi oyoli ini awa li me osoli.‡

Ufumhi na ogbenako

¹⁸ Mhi me oli me khi osoli ni awa a me memena khi o a khi oni a ro khokho emini a ro ya khase elemhi agbo oyawa ikpukhokho.

¹⁹ Irari khi eri emini Eshinegba o ma nya e ri ikphakpha-egbe migha khe eghenge ni Eshinegba o ro ya ri eni e khi egbegbi imioli khase.

²⁰ Irari khi emini a ma nya, a ro mele afue-a, ni o a khi oghumhe oyewe, ama abi

o li ghole oni Eshinegba lo, ni o rewe mele afue-a, elemhi irudushi,§

²¹ khi o ya tsumhi emini o ma nya ini e khi ke ke-a ali khi e ya nu imi Eshinegba kemhi epfua ni o mholi ufumhi.

²² Awa lese khi emini a ma nya e kiele e lomhe memena e la otomhe, abi okpotso ni oku o o to.

²³ O a khi emini a ma weweghuo tse, ama li shi awa ni awa mie Ayemhe-no-pfuase ni o khi igbaekele agbo onogbo oyi Eshinegba. Awa lie lomhe abi awa li ri eloe shi eke e khe ogbele ni Eshinegba o ya la ukpeloe ogbokpa guele khi imi Eshinegba awa khi ali ni a ro ya pfa awa ike-a shi eke.*

²⁴ Irari khi rote irudushi ona a te mie awa pfuese. Eri-tse khi irudushi ni aa me gboo o a fe khi irudushi. Oghuo o gbo ri eloe shi eke e khe emini o she me eloe ne?

²⁵ Eri-tse khi ini awa ri udu shi emini awa aa me ne, irabomudu awa ro ke e khe oli.

²⁶ Igho Ayemhe o lie kpaghie awa ob o umhagbapfo oyawa, Irari khi awa aa lese abi a lie so iromhi, oni Ayemhe lolighuo o ri ilomhe e so iromhi na awa shi emini unu o a dobe e ngme.

²⁷ Oni Eshinegba ni o o me elemhi udu oyi egbo, o lese usamhi eyi Ayemhe. Irari khi eri oni Ayemhe o so iromhi na egbo eyi Eshinegba abi o li de shi oghumhe oyi Eshinegba.

²⁸ Awa lese khi eri Eshinegba o o rieles emhi nya te ode onete na egbo ni e nono ingme oyoli. Egb o ni o khia khi o lu shi omheshe oyoli.

²⁹ Eni Eshinegba o she kpe lese, wewe o ze o da ke ni e ya li abi Omi oli, ni oni Omi oli o khi onodode elemhi inyoghuo ebubu.

³⁰ Igho eni Eshinegba o ze o da ke, wewe o li lu. Eni o lu, wewe o li pfa na, eni o pfa na wewe o li ro khi eni e mhue ufumhi onabi oyoli.

³¹ Abi awa ke ro mhue ena shi udu oyawa, se awa ke ya so shi ena mena? Ini Eshinegba o nu awa la, oghuo o ya dobe mu okhue vule shi awa o?

³² Loli ni o a to ukphe Omi oli na awa, ni o roli luasobo na awa nya, se o a ya pfo udu

* 8:11 Li ze 1 iKori 3.16 † 8:15 Li ze iMak 14.36; iGal 4.6 ‡ 8:17 Li ze iGal 4.5-7 § 8:20 Li ze iGbae 3.17-19 * 8:23 Li ze 2 iKori 5.2-4

gbo ri emhi nya ma ọni Omi ọli na awa?

³³ Ọghuo ọ ya gue ingme shi ẹgbọ ni Ẹshinẹgba ọ she zẹ egbe? Ẹshinẹgba luẹghuo ọ pfa na ọgbọ.

³⁴ Ọghuo ọ dobe pfa ẹzọ ọ mu ọgbọ? Ijesu iKirisiti luẹghuo lo, ọni ọ ghua. O gbo doṣe agho, Ọni a guise le bhale agbọ, mena ọ shitọ obọ ita oyi Ẹshinẹgba, ọ sọ iromhi ẹ na awa.

³⁵ Ọghuo ọ ke dobe ya vase awa roṣe inono ni iKirisiti ọ nono awa lasese? Osoli abi khi ọmunu abi okhọli ni a mu vule shi awa ọ o ya dobe? Abi khi okiamhi abi khi umha me sọ lo, abi khi ini i igbe-a tsekha deba lo?

³⁶ Abi a li keke ọli shi ebe-no-pfuase, khi, “Itobọ oyeye anye ro

la okhena eghuli ẹlekpa,

a ri anye khokho

isumha ni a ya gbolo a.”

³⁷ Iiye, abi a rie me eni emhi enana nya, anye fu doṣe ọni ọ khọli mu ọ le, roṣe obọ oyi ọni ọ nono ingme oyanye.

³⁸ Irari khi mhi me ọli me khi emhikhoghuo ọa la agbọ ona, eghuli wekhi agbọ ilala, wekhi igeni wekhi iyemhe okphaghiẹ ali emini e la irarogbe ẹ mhesẹ shi agbọ ni awa la memena okekhi agbọ ni o ke ẹ bhale wekhi ekpabọ,

³⁹ wekhi iyagha ali ilimhi, wekhi emhikhoghuo ni a ma, o dobe ya vase awa roṣe inono ni Ẹshinẹgba ọ nono awa roṣe iJesu oyawa lasese.

9

Uzemhi ni Ẹshinẹgba ọ zẹ ẹgbọ iZireni

¹ Egbegbi ingme mhia ngme itobọ khi ọnayi iKirisiti mhi khi. Ọa khi ẹgbhọli mhia lo. Udu oyemhe o pfi ọtsẹle shi ọ elemhi Ayemhe-no-pfuase,

² ini mhiẹ khi mhi mhọli oya ali udu ialamhe ni ọa mhue ukpese,

³ na ẹgbọ eyemhe ni anye khi ẹgbọ eghuo ali ọlia eghuo. Itobọ oyewe, eri mhia lie khi Ẹshinẹgba ọ kha pfi unu na mhe ali khi a kha rue mhe ikugbe ni mhi kugbe iKirisiti ọ le, ini lolu rewe mhọli imiepfuese.

⁴ Wewe e khi imimi iZireni ni Ẹshinẹgba ọ zẹ, ni ọ ro khi imi ọli, ọ ri ufumhi oyoli

khase we, ọ nu we riele ilama kugbe, ọ ri ushi oyoli na we. Wewe e mhọli egbegbi ugamhi, e she mie ishobo oyi Ẹshinẹgba.*

⁵ Wewe e mhọli eni egbhali ena elele ni a suọ eko, ni e gba ushishi Iburu eke le. Wewe e li khi itita iKirisiti. Ẹshinẹgba ni ọọ mhesẹ na emhikpa, ọ khi ọni aa kuẹghie agbomagbo.

⁶ Mhi aa lie khi ishobo ni Ẹshinẹgba ọ shi, khi, o fia kua. Irari khi ọa khi ẹgbọ ni e roṣe iZireni lasese nya, e khi ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba.

⁷ Wekhi imimi Aburaamu nya e khi egbegbi imi Aburaamu. Ẹshinẹgba ọ gueye Aburaamu khi, “Imimi Aziki a ya leli shi eni u bia.”†

⁸ Onana o guele khi eniye ni ọ bia elemhi oghuemhe idiegbe nya ẹa khi imi Ẹshinẹgba. Ama eniye ni a bia roṣe ishobo onayi Ẹshinẹgba wewe a leli shi egbegbi imimi Aburaamu.

⁹ Irari khi ishobo onayi Ẹshinẹgba khi, “Eghẹghẹ ni ọ roshi eke o kha da ramhi ne, mhi ya ri ishobo oyemhe tse, iSera ọ bia omọ omose.”‡

¹⁰ Ọa pfo ghọ. Irari khi itsema emose eyi iRebeka, ita ọghuo ọ bia we ikhi Aziki itita awa.

¹¹⁻¹² Ọgbọ a bia itsema ena ne wekhi eri e lese ingme e riele onete ali onobe ne, ni Ẹshinẹgba ọ ro she gueye inyewe iRebeka khi, “Onogbhali ọ ya ke ga onikeke.” Eri Ẹshinẹgba ọ riele ona rokhase khi, uzemhi ni lolu ẹ zẹ ọgbọ ni ọ khi emini ọ ya khi elemhi agbọ, khi ọa khi itobọ akanya ni ọ gbe ama abi o ghole Ẹshinẹgba ọ li lu ọli. §

¹³ Abi Ebe-no-pfuase o ngme ni ọọ, “IGiekopu mhi nono doṣe iSo.”*

¹⁴ Se awa ke ngme mena? Khi Ẹshinẹgba ọọ zolo? Iiye o, ọa khi igho kpa!

¹⁵ Irari khi ọ gueye iMosisi ọọ li,

“Mhi ya mhọli ilelemhi na

ọni mhi ya mhọli ilelemhi na,

mhi vie osue na

ọni mhi ya vie osue na.”†

¹⁶ Itobọ igho, ọa khi abi o ghole ọgbọ wekhi emini ọgbọ ọ riele ama roṣe ilelemhi oyi Ẹshinẹgba.

† 8:36 Li zẹ Iwolo 44.22 * 9:4 Li zẹ Okiali 4.22 † 9:7 Li zẹ Igbae 21.12 ‡ 9:9 Li zẹ Igbae 18.10 § 9:11-12 Li zẹ Igbae 25.23 * 9:13 Li zẹ iMala 1.2-3 † 9:15 Li zẹ Okiali 33.19

17 Irari khi Ebe-no-pfuase o ngme na shi iFero egbe, o o li, "Itobo ona mhi ro re khi oghie ni mhi rote emini mhi ya li e ri ekpabo eyemhe khase, ni mhi ro ze agbo nya lese eva oyemhe." ‡

18 Irarigho, eri Eshinegba o o mholi ilelemhi na oni o ghole oli, o zese oni o ghole oli udu-a.

19 U dobe ya mhila mhe ogbo ona, "Elo o ze ni Eshinegba o ro kiele e me umhagueli oyawa sho, aborokhia khi loli o ri awa ngeli abi o ghole oli? Irari khi ogbokhoghuo o dobe ya nu Eshinegba khe abo?"

20 Ama oghuo u khi, yeye ogbo ni gbudu ya mie Eshinegba unu? Emini a ma o dobe ya lie oni o ma li, "Elo o ze ni u ro lina ma mhe?" §

21 Omekhe o a fe mhue afu ni o ro ri eke eme e ma emini o ghole oli? O kha ma eghuo shi eni a ro ri ele emini e mu eloe, o manog elese shi ni a ro ri ele emini a me kpa.

22 Igho li khi emini Eshinegba o ri ele. Aborokhia khi o mholi afu ni o kha ro ri ofu ali ekpabo oyoli khase egbo ni e kha pfua, ni o me ofu oyewe egho, ama eri o kie mhue irabomudu na we.

23 Ilelemhi ni o mholi na egbo ni o ze, ikhi egbo ni e ya mholi okemhi ufumhi oyoli, o ro ri abi ufumhi oniemhi oyoli o li khase.

24 Li shi awa, eni o li lu. O a khi egbo iJu tse ama shi egbo iJeta.

25 Abi o ngme shi ebe Osia ni o, "Egbo ni ea khi eyemhe, mhi ya lu we egbo eyemhe.

Ushishi ni mhi aa nono ingme oyewe, mhi ya lu,

'Egbo ni mhi nono.' **

26 Ali khi,

"A ya me khi, ashini a ga la lie we, 'Aa khi egbo eyemhe,' agho a gbo la lu we, 'Imi Eshinegba ni o la o.' †

27 Azaya o ngme ingme oyi iZireni lasese gboo, khi, "Ini o tseku khia khi egbo iZireni e bu abi ekhashe

ne la oke oniemhi, ikuku egbo o a ya tsumhi.

28 Irari khi Eshinegba o ya ri inyanya so ezo oyoli eke agbo-a zeghele." ‡

29 Ezeze abi Azaya o kpe li ngme oli khi:

"Ini Eshinegba ni o mhese shi emhi nya o a kese imi-imi le na awa lo,

a kha li na awa osoli abi egbo iSodomu,

a pfuse awa abi egbo iGomora." §

Umha-miesuo oyi egbo iZireni

30 Se awa ke ya ngme? Khi egbo iJeta ni ea na khu ipfuase, khi a pfa na rote irudunga,

31 ama egbo iZireni ni e na khu ushi iguengeli, ea kie te o?

32 Se o li khi igho? Itobo khi ea rote irudunga na khu oli, ama e rote ode ikanya khu oli. E kholo awe shi, "eche ozuode."

33 Abi Ebe-no-pfuase o ngme, ni o o, "Bino, mhi tsua eche shi iZayo ni o ya ri egbo kholo awe. Echeli ni o ya re we de. Ama oni o da mie oli suo ne, o a ya me omama."*

10

1 Inyoghuo-mhe, emini e ghole udu oyemhe ali olema ni mhia lema Eshinegba khi, ni a bhale ya e khi egbo iZireni eyemhe e khi eni a mie pfuese.

2 Mhi pfi otsela shi o khi e mhue omuegbe shi ugamhi oyi Eshinegba. Ama egbegbi ilemingme o a la omuegbe oyewe.

3 Aborokhia khi ea lese ipfuase ni o rote obo oyi Eshinegba bhale, ni e ro nono abi e li ya ri oyewe ko egho, eri ea ri egbe we na ipfuase oyi Eshinegba.

4 Irari khi iKirisiti o ri emini ushi o ngme nya gba pfo, ni o ze khi Eshinegba o pfa na ogbokpa ni o miesuo.

Imiepfuese, oyi ogbokpa lo

5 IMosisi o lina gue oli le emini ipfuase ushi o khi, ni o re, "Oni o da ri ushi nya gbe ne, o ya la agbo."*

6 Ama eri ipfuase ni o rote irudunga bhale o o, "Khi la ekelemhi udu oye lie,

‡ 9:17 Li ze Okiali 9.16 § 9:20 Li ze Aza 29.16; 45.9 * 9:25 Li ze Osia 2.23 † 9:26 Li ze Osia 1.10 ‡ 9:28 Li ze Aza 10.22-23 § 9:29 Li ze Aza 1.9 * 9:33 Li ze Aza 28.16 * 10:5 Li ze iLev 18.5

‘Oghuo ọ ya nga iloghie?’ ” (Ni ọ ya rue iKirisiti tiemhile.)

⁷ “Okekhi eri u wẹ, ‘Oghuo ọ ya tiemhi ilimhi na ningolo?’ ” (Ni ọ ya rue iKirisiti rọte eghuli ngale.)

⁸ Abi o ngme na: “Ungmemhi oyi Ẹshinẹgba o la mama ẹ. O lẹ unu, o lẹ udu,” ikhi ungmehi irudunga ni anye rọ ọ tse abo.†

⁹ Ini u ri unu oye ẹ khi, “Ijesu ọ khi Ọnọmhuẹ,” ni u rọ miesuọ shi udu oye khi Ẹshinẹgba ọ rọte eghuli guise ọli le, a ya mie ẹ pfuese.

¹⁰ Irari khi udu ọgbọ ọ rọ miesuọ ni a rọ pfa na li, ali khi unu ọgbọ ọ rọ ngme lasele ni ọ rọ mhuẹ imiepfuese.

¹¹ Abi Ebe-no-pfuase o ngme, ni ọọ, “Ọnini ọ da regbenga li ne, ọa tigbe ya mẹ omama.”‡

¹² Ọgbọkpa ona o nu ngme, irari khi ikhiọda ọa la shi ẹgbọ iJu ali ẹgbọ iJeta ọ. Ẹshinẹgba ọ ga khi Ọnọmhuẹ oyi ẹgbọ nya, ọọ khivose egbegbo na oni ọ da lu ọli.

¹³ Irari khi, “Ọnini ọ da lu eva oyi Ọnọmhuẹ ọ ya khi oni a mie pfuese.”§

¹⁴ Ama se e li ya lu ọli ini ẹa mie ọli suọ? Se e li ya mie ọli suọ ini ẹa suọ oni ungmehi? Se e li ya suọ ini a ri oni ungmehi tsabọ.

¹⁵ Se a li ya ri oni ungmehi tsabọ ini ọgbọ a ghie eni ẹẹ tsabọ fiẹ lase? Abi Ebe-no-pfuase o ngme ọ khi, “Eri ibhale oyi ẹgbọ ni e tsua usomhi onete bhale o ri oghẹle bhale!”*

¹⁶ Ama ẹgbọ iZireni nya ẹa mie oni usomhi onete ona suọ. Azaya ọ liẹ, “Ẹshinẹgba, ọghuo ọ mie usomhi oyi anye suọ?†

¹⁷ Igho irudunga o li rọte ini ọgbọ ọ suọ oni usomhi ẹ bhale, ali khi usomhi oyi ingme iKirisiti irọ-tse abọ a te ẹ suọ oni usomhi.

¹⁸ Ama mhi mhila, eri aa suọ oni usomhi? Eeli, e suọ.

“Uruli oyewẹ o she ramhi

ashakpa ekẹ agbo,

ungmemhi oyewẹ

o ramhi ukpese agbo.”‡

¹⁹ Mhi gbo mhila, Eri ọa lo ẹgbọ iZireni esọ? Odode IMosisi ọ liẹ, “Mhi ya ri ẹgbọ eyemhẹ ke kpe ofuma oyi ẹgbọ ni ẹa khi eyemhẹ ne,

Mhi ya rẹ ẹ mhuẹ iyese elemhi-a deba ushishi ni ẹa lese mhe ne.”§

²⁰ Eri Azaya ọ ri igbeudu ngme ọli khi, “Ẹgbọ ni ẹa rọsheka nono mhe e mhe mhe.

Mhi ri egbe mhe khase eni ẹa mhila ọgbọ mhe.”*

²¹ Ama abi ọ ngme shi

ẹgbọ iZireni egbe khi,

“Ogbele nya mhi nise obọ oyemhẹ-a na ẹgbọ ni ẹa ya suọ esọ, ni ẹa lama mu pfi.”†

11

Ikheremhi ẹgbọ iZireni ni e kpole

¹ Mhie i. Eri Ẹshinẹgba ọ kie ẹgbọ eyi lolighuo? Iiye e! Mhemhẹ oyemhẹ ongi iZireni mhi khi. Omi-omi Aburaamu, Mhi rọte edeli oyi iBejami lasele.*

² Ẹshinẹgba ọa kie ẹgbọ eyoli ni ọ rọte igbaekele zẹ. Waa lese abi Ebe-no-pfuase o ngme shi ashini Elaja ọ rọ sọ iromhi ri awọlo gueye Ẹshinẹgba emini ẹgbọ iZireni ẹ riele?

³ Ni ọ rẹ, “Ẹshinẹgba, e she gbolo emekeguele eye-a, e guoghọ itete eye-a. Mhemhẹ-ghuo kpele mhi ke kpole, e gbolo ẹ nono ni e gbe mhe-a.”†

⁴ Se Ẹshinẹgba ọ sọ li? Eri ọọ Elaja, “Mhi kesẹ emose agbele ishilua le ni ẹa lama nyese ukhomhi na olitsa iBali.”‡

⁵ Igho o kie li khi memena. Itobọ khi ẹgbọ iZireni e la ọ ni e kiele ẹ suọ esọ na Ẹshinẹgba irari okhale oyoli ni ọ rọ zẹ wẹ.

⁶ Ini oni uzemhi o khi itobọ okhale, ọa ke khi itobọ ikanya. Ini o khi irari ikanya lo, okhale ọa ke khi egbegbi okhale.

⁷ Elo a ke mẹ, Ẹgbọ iZireni ẹa mẹ emini e nono. Ikuku ẹgbọ ni Ẹshinẹgba ọ zẹ, wewẹ e mẹ emini e nono. Eni e kpole e le esọ shi ulumhi ni Ẹshinẹgba ọ lu wẹ,

⁸ Abi Ebe-no-pfuase o ngme khi,

† 10:8 Li zẹ iDeut 30.12-14 ‡ 10:11 Li zẹ Aza 28.16 § 10:13 Li zẹ iJofe 2.32 * 10:15 Li zẹ Aza 52.7 † 10:16 Li zẹ Aza 53.1 ‡ 10:18 Li zẹ Iwolo 19.4 § 10:19 Li zẹ iDeut 32.21 * 10:20 Li zẹ Aza 65.1 † 10:21 Li zẹ Aza 65.2

* 11:1 Li zẹ iFili 3.5 † 11:3 Li zẹ 1 Ighie 19.10,14 ‡ 11:4 Li zẹ 1 Ighie 19.18

“Eshinegba o rẹ wẹ
 lese-a ningolo.
 Alo eyewẹ e zuse
 ni ẹa zẹ wẹ mẹ eke,
 ali esọ eyewẹ e zuse
 ni ẹa zewẹ ke rọ ọ suọ esọ,
 ramhi ogbe-namo.”§

9 IDefidi ọọ liẹ,
 “Eshinegba ọ ka zẹ
 ni akhe ni e nye,
 e mu okhọli vule shi wẹ ọ.
 Ni o rẹwẹ kholo awẹ,
 ni o nase wẹ.

10 Alo eyewẹ e ka zuse
 ini e khi mẹ eke.
 Ugugu oyewẹ o nyese
 abi ighumha, agboagbo.”*

Iguabo ni a toma ọara

11 Mhi gbo mhila, eri e kholo awẹ ini e de,
 ni ẹa ke dobe ya vule? Iiye e! Ama itobo
 olamhe ni e lamhe lo. Imiepfuese o she
 bhale deba egbo ijeta, ini egbo iju e ba ke
 kpe ofuma.

12 Mena, ini o khia khi a khivose na egbo
 ijeta itobo khi egbo iju ẹa lama mie imie-
 pfuese ni Eshinegba ọ rọ ghi wẹ. Sa ọ ghue,
 abi ikhivose ni agbo nya e ya mhọli o ke
 beshi ya fu ramhi, ini eni egbo iju e lama
 mie oni imiepfuese ikpukhokho.

13 Mena, ẹẹ egbo ijeta mhi nu ẹ ngme.
 Aborokhia khi eri Eshinegba ọ zẹ mhe mhi
 khi aghiusomhi na keẹ na ghie ghi egbo
 ijeta egho, eri akanya oyemhe o mu mhe
 egbe.

14 Eri mhia riẹle ona ini mhi ri egbo iju
 eyemhe ke kpe ofuma, ishegho ni mhi dobe
 tsumhi eghuo elemhi wẹ.

15 Ini ukiemhi ni a kie egbo iZireni o
 ri egbo na agbo enekpole nu Eshinegba rọ
 riẹle, seẹ o ke beshi ya li ti ramhi, ini eni
 iZireni e ke mie oni Eshinegba suọ? Eri o ya
 li abine khi a rọte eghuli guise ogbo le.

16 Ini a ri ukiemie ibuledi onodode mele
 oni o pfuase-a irari khi a roli ga Eshinegba,
 oni ibuledi nya oni o pfuase o ke khi. Ini
 imhili ọọra o pfuase oni ọọra nya o ya khi
 oni o pfuase.†

17 Ama eri ẹẹ egbo ijeta a li abi uguabo
 ọọra olivu onokpo ni a khi gbose shi idiegbe
 oyi egbegbi ọọra olivu ni a rọte eke kuẹle
 vule. Eri ẹẹ a ke ya migha ashini uguabo
 eni a rọte oni egbegbi ọọra olivu kanọ kua.
 Itobo ona, ikhivose ni e rọte imhili oni ọọra
 olivu ẹ lasele ẹẹ a ke rọ li agbo.

18 Itobo igho, a khi ri eloe gbe eni uguabo
 ni a kanọ-a egho. Elo o rẹ ẹ ya ke vuse ike?
 Iguabo tse a lese khi. Aa mu imhili mhue,
 imhili e mu ẹ mhue.

19 A dobe ya mẹ khi a sa khi eri a kanọ eni
 uguabo egho kua ni a ba mẹ asha to-ẹoli wẹ.

20 Igesikia onana o khi. Eri a kanọ wẹ-a
 irari khi ẹa mhọli irudunga. Ẹẹ la ashini a
 la irari khi a mhọli irudunga. Ama a khi
 zẹ ni a ke vuse ike shi ona, ochoghọ a zẹ ni
 ulishi o ke mu ẹ.

21 Irari khi ini Eshinegba ọ kholo egbo iju
 ni e khi egbegbi uguabo kua, ọ mema ya li
 dobe kholo ẹ kua.

22 Ama a sa abi isomhelemhi ali izese-
 inmge-a oyi Eshinegba o li. Oọ zese ingme-
 a deba eni e de ọ le, ama o somhi elemhi
 ẹ, a kha da la angeli isomhelemhi ne, ọ ti
 elemhi ẹ ini a da suọ esọ na li. Ini ọa khi
 igho eri ọ ya khi ẹ kua.

23 Ini eni egbo iju e lase umha miesuo
 oyewẹ le, a ya gbo gbose wẹ shi egbegbi oni
 ọọra olivu. Eshinegba ọ dobe ya gbo gbose
 wẹ shi ashini e kpe la.

24 Eri ẹẹ egbo ijeta a li abi uguabo ọọra
 olivu onokpo na ifuegua. Ini Eshinegba ọ
 lina riẹle emini aa ya riẹle, ni ọ rọ gbose
 ẹ shi egbegbi ọọra olivu. Ona o li abi egbo
 iju. A lese khi oni Eshinegba ọ ya gbo dobe
 gbose oni uguabo oyi egbegbi olivu ni a
 kanọ kwa, shi oni olivu ni a kpe te kanọ wẹ
 kwa.

A ya mie egbo iZireni pfuese ikpukhokho agbo

25 Mhia nono ni a lese igesikia oyi osheli
 ni o la akaghọ inyoghuo. Ini a khi dabi khi
 a lese ingme. Oni osheli khi, umha suọ
 esọ oyi egbo iju ọa khi ona agboagbo. Ama
 oni umha-sueso oyewẹ o ya laọ ramhi ni
 egbo ijeta otuongme ni Eshinegba ọ nono ni
 e bhale deba li, e rọ gba pfo.

§ 11:8 Li zẹ iDeut 29.4; Aza 29.10 * 11:10 Li zẹ Iwolo 69.22-23 † 11:16 Emini a ri onana ngme khi: Ini Aburaamu
 ali Aziki ali iGiekopu ni e khi itititawa e da khi eni e pfuase, eni e pfuase awa imimi wẹ e li khi.

26 Ona o khi abi a li ya tsumhi ẹgbọ iZireni nya. Abi Ebe-no-pfuase o ngme, khi, “Omiepfuese o ya rote iZayo bhale,

o ya khu ireloegbe Eshinegba idiegbe imimi iGiekopu-a.‡

27 Onana khi ilama-kugbe ni mhi mhọli na we, oni egheghe ni mhi ro ya rue olamhe oyewe ode-a.”§

28 Itobo khi ẹgbọ iJu e kie usomhi onete ona, e ro khi ebe Eshinegba, itobo onete oye ni aa khi iJu. Ama itobo ititita we, e khi omole Eshinegba itobo khi o ze we.

29 Irari khi Eshinegba o a ya mu udu pfi shi isomhopfa ni o ro na ogbọ ali uzemhi ni o o ze ogbọ.

30 Ezeze abi ee ẹgbọ iJeta a kpe riye umha-sueso deba Eshinegba egheghe ni o dose, a li mie ilelemhi oyi Eshinegba irari umha-sueso ni ẹgbọ iJu e riye.

31 Ezeze abi ee ni aa khi iJu a li mie ilelemhi itobo khi ẹgbọ iJu e khi ena umhasueso memena, igho wewe e ke ya li mie ilelemhi.

32 Irari khi eri Eshinegba o ri ẹgbọ nya khili ighumha umha-sueso ni o ba mhọli ilelemhi na we nya.

A kueghie Eshinegba

33 Oghuo o dobe ya mhesa abi epfue, ali egbhali ali ilese oyi Eshinegba o limhi ramhi?

Oghuo o dobe ya lese emini o la li udu ni o ya riye, ali ni o dobe ya guano ode eyoli?*

34 “Oghuo o she lese udu oyi Onomhue? Oghuo o dobe ya ye oli ude?”†

35 “Oghuo o ri ongmomhi na Eshinegba ghue, ni o ya nyene egbe fali oli lue?”‡

36 Irari khi loli o ma emhi nya, obọ oyoli e te la agbo. E la o gbo na li.

Loli a ri ufumhi a na agboagbo. Atse§

12

Iluasobo ni o la agbo

1 Itobo igho, inyoghuo-mhe, mhi ri itobo ilelemhi oniemi ni Eshinegba o mhue na awa lema e, a ri idiegbe eye e na Eshinegba, abi iluasobo ni o kie la agbo, ni o pfuase, ni o ti Eshinegba eloe. Onana o khi egbegbi ugamhi na elemhi ayemhe ni a dobe ya ga.

2 A khi ze ni ingeli eye e ali eyi ẹgbọ na agbo e li abeghuo. Ama a ze ni Eshinegba o mu udu eye pfi mele udu enegbo-a. Egheghe agho a ya dobe lese abi oghuemhe oyi Eshinegba o li, a lese emini o ti, ni o gba pfo ni o ri egbe e mu Eshinegba.

3 Itobo okhale ni Eshinegba o ro na mhe, mhi ro gue oli e ye e nya, a khi ke ti egbe e nga dose ashini a fu ramhi. Ochogho, a ke ri ukpeloe itiegbe-tiemhi eke bino egbe e, ni o de shi abi irudunga ni Eshinegba o ro ne o fu ramhi.

4 Ezeze abi awa li ze idiegbe oghuo ni o mhue iguabo ododa ni e bu, ni ea ya gbe akanya oghuo,

5 igho o li khi elemhi iKirisiti ni awa rote idiegbe oghuo lasese, ni uguabo ogbogbo ali enekpole nya e li kugbe iguabo enekpole.*

6 Isomhopfa ododa Eshinegba o ro na awa abi o ri ekpabo na awa ramhi. O kha khi isomhopfa imekeguele ogbọ o mhọli, o roli ke gbe akanya ni o de shi irudunga ni awa nya awa mhọli.

7 Ini o khi oyi oni a ro o ga egboese, o ke ga. O kha ke khi oyi oni a ro o sese, o ke sese.

8 O kha khi oyi irudushi ẹgbọ o o khi ni o mie, o ke ri udu shi ẹgbọ o. Ini oni a ro o kpaghie egboese obọ, ini e mhọli emini o to we lo, o ke rue obọ-a na ẹgbọ, abi o li pfo oli udu. Ini oni a la ralo ke mhesa na ẹgbọ lo, o ri eloe shi omhesa ke mhesa, o kha khi oyi ilelemhi, o ri egbe mu oli ke riye.†

Inono

9 Rote ekelemhi udu oye ke riye inono. A kie emhi onobe, a mu eminete mhue egbegbo.

10 A nono ingme oyi egbe e egbegbo, abi ogbọ ali inyoghuo. A mhue ekpe na ẹgbọ elese ke dose abi u li mu ekpe na egbe e.

‡ 11:26 Li ze Aza 59.20 § 11:27 Li ze iJere 31.33-34 * 11:33 Li ze Aza 55.8 † 11:34 Li ze Aza 40.13 ‡ 11:35 Li ze iJobu 41.11 § 11:36 Li ze 1 iKori 8.6 * 12:5 Li ze 1 iKori 12.12 † 12:8 Li ze 1 iKori 12.4-11

11 Khi li ọwaza akanya igbegbe, ama ri omuegbe elemhi ayemhe ke ga Onomhue.

12 Ze ni irudushi ni u mhue o ri egbe ke mue. Mhue irabomudu ini u mhue osoli, ke lema eghẹghe kpa.

13 Ke kpaghie inyoghue ni e mhue otomhe obọ. Ke mu egbo epfese.

14 Ke so iromhi ikhivose na egbo ni e mu okhọli e vule shi e o. Ke khivose na egbo, khi ku itse na ogbo.‡

15 Nu egbo ni e mhue oghẹle ke ghele, u nu eni ee vie, ee vie.

16 A ri opfomhe nu egbe e ke la. Khi khi ogbo ni oo ti ike e nga, ama ke timama egbo ni ea pfue. Khi riẹle khi u ma lese dose. §

17 Khi ri onobe fali ota onobe. Kuegbe-a ke riẹle emini o ti egbo nya eloe.

18 Ini o ze ya riẹle, roshẹka odekhode, ni u ro nu egbo nya la kugbe elemhi opfomhe, ini o khi obọ oye o kpole shi.

19 Emolemhe, a khi mie abọ okhọli, ochoghọ a ze Eshinegba o mie abọ okhọli na e. Irari khi Ebe-no-pfuase o lie, "Mhemhe mhi mhọli imieabọ okhọli, mhi ya fali we ota." Igho Eshinegba o ngme.*

20 Ochoghọ a ke riẹle abi Ebe-no-pfuase o ngme khi, "Ini okiamhi oo gbe obe e, ri eminale na li le. Ini okiamẹ oo gbe oli ri amẹ nali da. Irari khi ini u li na, eri u we ingamhi ere a nga li ukhomhi."†

21 Khi ze ni onobe o mu e le, ama ri onete mu onobe o le.

13

Iregbe-tiemhie na eni e la ukpekhomhi omhese

1 Ogbokpa o ke suo eso na eni e la ukpekhomhi omhese. Irari khi Eshinegba lolighuo tse o dobe ze e ogbo shi ukpekhomhi omhese. Eshinegba o ri eni e la ukpekhomhi omhese nya leghie.

2 Irarigho, ogbo ni o da mu okhọli vule e shi eni ee mhesẹ o ne, eri e mu okhọli e vule shi emini Eshinegba o ro migha. Eni e da ligho ne, ipfezomu e nono e ghi egbewe.

3 Irari khi eni ea guẹ ngeli a ze enighie e ke nase, oa khi eni e guẹ ngeli. Irarigho

oni oo riẹle okhọlo o na ulishi ena omhese. Waa nono ni u pfue ulishi oyi egbo ni e la ukpekhomhi? Ke riẹle emini o gbe akanya. Ini u li ghọ, e ya kueghie.

4 Irari khi eni e la ukpekhomhi omhese, Eshinegba o ze we ni e ke kpaghie e obọ. Ama u kha riẹle emini oa gbe akanya, ke na ulishi oyewe, irari khi e mhue itoto ni e ro ya nase. Eni ee ga eyi Eshinegba e khi, ni ee nase eni ea ya suo eso, ni o ro khasẹ khi elemhi ee bi Eshinegba shi o.

5 Irarigho, ze ni u ke nyese ukhomhi na eni e la ukpekhomhi omhese, itobọ khi emini o ti lo ni u ke riẹle, aa khi itobọ elemhi ibibi oyi Eshinegba tse.

6 Onana o li ze khi u mema ya ze oga, irari khi eni e la ukpekhomhi omhese eni ee ga eyi Eshinegba e khi, ni e ri eghẹghe oyewe nya na akanya omhese.

7 Fali ogbokpa ota ni u lo oli. Ini u lo ota oga, ze oli, okẹkhi ozela, ze oli, ri ekpe ke na egbo, u nyese ukhomhi na we.*

A ke riẹle inono irari oni ogbele o she ti ramhi ana

8 Khi lo ogbo ota emhikhoghuo, se ni ota inono ingme oyi onuzava oye tse! Irari khi ogbo ni o da nono ingme oyi onuzava oyoli ne, o she ri ushi gbe akanya.

9 Ishi ni ee, "Khi kia okia," "Khi gbe ugbeli," "Khi do ughiatọ," "Khi ze ni emhi ogbo o to e egbe," Ali elese ni e kpole nya, ushi oghuo o ze wewe nya ukhomhi, ni oo, "Nono ingme oyi onuzava oye abi u li nono ingme oyi egbe e."†

10 Oni o da nono ingme oyi onuzava oyoli ne, oa tigbe ya li o li onobe. Irarigho, inono o khi irushi gbe akanya.

11 Ke riẹle ona, lese eghẹghe ni a la memena. Eghẹghe o she ramhi ni u ro ya rote olese guale. Irari khi eghẹghe imiepfuese oyawa ni o kpe ukhokho o she ti bhale dose eghẹghe ni awa rote odode miesuo.

12 Ele iyose o she e dose, ogbe o she e gbe-a. Awa khi ke ngeli abi egbo ni e la alo ebili, awa mema mu egbe ni awa ro ya la elemhi akpa.

‡ 12:14 Li ze iMat 5.44; iLuk 6.28 § 12:16 Li ze Ekpi 3.7 * 12:19 Li ze iDeut 32.35 † 12:20 Li ze Ekpi 25.21-22

* 13:7 Li ze iMat 22.21; iMak 12.17; iLuk 20.25 † 13:9 Li ze Okiali 20.13-15,17; iDeut 5.17-19,21; iLev 19.18

¹³ Awa guę ke ngeli abi ęgbọ ni e la ákpá. Awa khi nu wẹ ye ukue ebe ni e la rięle efiala, ali idonyo guogho-a. Awa khi kia okia ke mu ighue ebe. Awa khi la agbo okholi wẹkhi agbo ivię shi emhi ogbo.

¹⁴ Ochogho awa ri iJesu iKirisiti Onomhue so abi awulu. Khi ke sa abi u li ya rięle oghuemhe eyi idiegbe olamhe.

14

A khi ke ri unu ze egboese ifue

¹ A mie ogbo ni irudunga oyoli o a lolo toto. Khi nu oli ke khako shi emini o mieshi ni o khi o da shi oye.

² Irari khi egbo eghuo e miesuo khi o ti ni a ke le emhikpa. Ama ogboese ni irudunga oyoli o a lolo toto, o lese le ebe tse.

³ Ogbo ni o le emhikpa, o khi ri eloe gbe oni o a ya le, ogbo ni o a ya le emhikpa, o khi gue oni o le emhikpa ezọ. Irari khi Eshinegba o ga mie we.

⁴ Oghuo u khi ni wa ke gue aghiusomhi oyi ogboese ezọ? Oga oyoli tse o dobe e lie khi o gueli, ali khi o a gueli. O ya migha, irari khi Onomhue o dobe ya roli migha.

⁵ Eri egbo eghuo e dabi khi ogbele oghuo o mu eloe dose olese. Ogbo olese o o khi abeghuo ogbele nya e li. Ogbo o ri udu oyoli shi asha ni o migha shi.

⁶ Oni o bino khi ogbele okhoghuo o la o ni o mu eloe ne, eri o roli ri ufumhi na Onomhue. Ogbo ni o le eminale, o le oli ri ufumhi na Onomhue, irari khi Eshinegba o kphemhi na, oni o a le, Onomhue o roli mu ekpe na, o kphemhi na Eshinegba.*

⁷ Aa me onge-awa ni o la agbo na egboli tse, we khi eri a me onge-awa ni o o ghu-a na egboli tse.

⁸ Ini awa la agbo, Onomhue awa la o agbo na. Ini awa ghu-a, Onomhue awa ghu-a na. Awa la agbo o, awa ghu-a o, oyi Onomhue awa khi.

⁹ Onana o ze khi iKirisiti o ghu-a, o guale ni o ro khi Onomhue oyi egbo ni e ghu-a ali egbo ne la agbo.

¹⁰ Yeye o ye, elo o ze ni u ro a gue inyoghuo e ezọ mena? Yeye o ye, elo o ze ni u ro ri eloe e gbe inyoghue. Awa nya awa ya migha odalo oyi Eshinegba ni o gue awa ezọ.†

¹¹ Irari Eshinegba o lina ngme oli shi Ebe-no-pfuase khi,

“ ‘Aborokhia khi mhi la o egbo,’

Onomhue o lina ngme,

‘Ogbokpa o ya wugha mhe odalo,

Ogbokpa o ya guele khi

mhemhe mhi khi Eshinegba.’”‡

¹² Itobo igho, ogbokpa o ya gue khase Eshinegba abi o li gbe.

A khi yese egbe e de

¹³ Itobo igho, lase iguegbe-ezo le. Ochogho, mholi oli shi udu oye khi u waa ya kpe emhi wẹkhi ozuode shi eke ni inyoghuo e o kholo awe shi.

¹⁴ Ikugbe ni mhemhe ali iJesu anye kugbe, o rokhase mhe khi emhi khoghuo o a la o ni o a pfuase. Ama ini ogbo o mholi oli shi udu khi emhi o a pfuase, loli oni emhi ogho o a pfuase shi o.

¹⁵ Ini u yese inyoghuo udu-a, irari eminale ni u le, inono o a ke la oni angeli. Khi ze ni eminale nu le, o ri inyoghuo e ni iJesu o ghu-a na de.

¹⁶ Khi ze afa ni u mholi ro o le emhikpa, ni u roli ri omama ghi iKirisiti.

¹⁷ Irari khi Eghiele oyi Eshinegba o a khi ingme eminale ali onyo idada, ama oyi ipfuase, ali opfomhe ali oghelę na Ayemhen-pfuase.

¹⁸ Ogbo ni o da lina ga iKirisiti, o ma ti Eshinegba eloe, egbo e mu ekpe na li.

¹⁹ Itobo igho, ke rięle emini e ri opfomhe e bhale, ni e gbo ya kpaghie ogbokpa ro mholi imiesuo ni o toto.

²⁰ Khi ri itobo eminale pfueche emini Eshinegba o rięle-a. A dobe ya le emhikpa, ama o a ti ni a ro bhale ya e khi emini u wa le, o ze ni ogbo olese o de pfilo olamhe.

²¹ O tine ini u waa bie le emhikhoghuo wẹkhi eri u da onyo, wẹkhi eri u rięle emhikhoghuo ni o ya ze inyoghue de.

²² Irarigho, emini u mieshi ingme enana nya roli shi iteva oye ali Eshinegba. Oghelę o khi ni ogbo ni o a pfa ezọ mu egboli shi emini o rięle ni o mie shi khi o gbe akanya.

²³ Ama ini ogbo ni o mhue akhokhomhe o da kie le, a she pfa ezọ mu oli. Irari khi

* 14:6 Li ze iKolo 2.16 † 14:10 Li ze 2 iKori 5.10 ‡ 14:11 Li ze Aza 45.23

ulemhi ni o le o a khi rote irudunga. Emini o a da rote irudunga bhale ne, olamhe o khi.

15

¹ Awa ni awa toto shi irudunga, awa kha ke ri egbe mie na eni e a toto irudunga. Awa khi ke lese riele egbe awa ti tsee.

² Ochoghò, oghoghò o ke riele inyoghuo o emini o ti o egbe, ni o ro kpaghie irudunga oyoli, ni o vule.

³ Irari khi iKirisiti o a riele egboli tsee ti. Ochoghò, abi Ebe-no-pfuase o ngme ni o, "Eshinegba, itsuemhi ni egbo e tsue e, o de nga mhe egbe."*

⁴ Emini a keke shi Ebe-no-pfuase nya, eri a keke o ni a ro sese awa ingme, ni a bhale ya e khi iregbemie ali irudusho ni Ebe-no-pfuase o ro na awa, o ri awa mhòli irudushi.

⁵ Eshinegba ni o khi oni o ri iregbemie, ali irudusho o na oghò, o ka re e mhuè usamhi oghuo abi a lie deba ete-awe eyi iJesu iKirisiti.

⁶ Ni ee nya a ri udu oghuo ali uruli oghuo kueghie Eshinegba ni o khi ita iJesu iKirisiti Onomhuè oyawa.

⁷ Awa ke lama ingme egbe abi iKirisiti o li lama ingme oyawa, ni o ri ikuèghie bhale ghi Eshinegba.

⁸ Itobò khi mhi gueye e khi iKirisiti o she bhale abi oni o ga oghò na egbo iJu, ni o rokhase khi Eshinegba igesikia o khi, ni o ro mu ma ishobò ni o shi na itita awa,

⁹ ni iJeta e kueghie Eshinegba shi ilelemhi oyoli. Abi a li keke o khi,

"Irarighò, mhi ya kueghie e iteva egbo iJeta.

Mhi ya to uwolo

kueghie eva oye."†

¹⁰ O gbolo e,

"Ee iJeta, ni a kuma

egbo eyoli ke ghele."‡

¹¹ O gbolo e,

"A kueghie Eshinegba

ee egbo iJeta,

a to uwolo kueghie o

egbo nya."§

¹² Azaya o gbolo lie,

"Omiomi iJese o ya fu vule,

oni o ya vule mhesè na e iJeta,

egbo iJeta e ya ri udu nga li."*

¹³ Eshinegba ni a rote obò oyoli e mhuè irudushi, o ri oghè ali opfomhe ne rote iregbenga ni a mhuè nali, ni a ro bhale ya e khi irudushi oye o fu sho rote ekpabo oyi Ayemhe-no-pfuase.

IPolu oni a ze o khi oni o gbe akanya na egbo iJeta

¹⁴ Inyoghuo-mhe, mhemhe oyemhe mhi mhuè imieshiò khi onete o vo e egbe, khi ilese o gba na e ni a ro dobe ya ke sese egbe e.

¹⁵ Mhi she kpe gue ingme eghuo ye e gboo elemhi ebe ona ni mhi gbolo e yele e le ena. Itobò afu ni Eshinegba o ro na mhe,

¹⁶ ni mhi ro khi aghiusomhi na kee oyi iJesu iKirisiti na egbo iJeta. Eri mhia gbe akanya okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba, ni a ro tsabo usomhi onete oyi Eshinegba, ni a ro bhale ya e khi egbo iJeta e li khi iluasobo, ni Eshinegba o mie, eni Ayemhe-no-pfuase o khuese-a pfuase.

¹⁷ Rote iJesu iKirisiti mhi te e mhòli egbe-imumhe shi ugamhi ni mhia ga Eshinegba.

¹⁸ Mhi aa ya gbudu ngme emhikhoghuo, see ni emini iKirisiti o rote obò oyemhe riele ro ri egbo iJeta suo eso na Eshinegba, rote ungmehi ali ikanya oyemhe,

¹⁹ rote ekpabo eyi olee ali onyaloa, ali rote ekpabo oyi Ayemhe-no-pfuase. Ighò mhi rote iJerusalemu ngme ungmehi usomhi onete oyi iKirisiti ya ramhi iLirikumu.

²⁰ O ma kie kpe khi emini o la mhe udu ni mhi ro ngme ungmehi usomhi onete ye egbo ni e kie suo ungmehi oyi iKirisiti ne, ini mhi khi ya to nga irogbekè ni oghoese o ro gbe.

²¹ Abi Ebe-no-pfuase o ngme o khi,

"Egbo ni aa kpe

gue ingme oyoli ye ne,

e ya me, ali khi eni e a kpe suo,

o ya ye we."†

Ugbamhi ni iPolu o gba, khi loli ya ye iRomu

* 15:3 Li ze Iwolo 69.9 † 15:9 Li ze 2 iSam 22.50; Iwolo 18.49 ‡ 15:10 Li ze iDeut 32.43 § 15:11 Li ze Iwolo 117.1

* 15:12 Li ze Aza 11.10 † 15:21 Li ze Aza 52.15 ‡ 15:22 Li ze iRom 1.13

²² Akanya oyemhe ona o zu mhe ode, ni mhi aa ro me asha bhale deba e.‡

²³ Aborokhia khi mhi aa ke mhue ikanya ni e kpo mhe le shi ikpe ena, ali ni o ro gbo khia khi ikpe ebubu na ni mhi te e nono ni mhi bhale ya me egbo,

²⁴ o la mhe udu khi mhi ya rote olieye e ini mhia le iSipeni. Mhi sa khi a dobe ya ri ikpaghiobo na mhe ni mhi ro ti okiali oyemhe je odalo, ini awa ri egbe mu egbe ukuku eghenge se.

²⁵ Mena, mhia je iJerusalemu ni mhi ya kpaghie egbo eyi Eshinegba obo.

²⁶ Irari khi o ghole eni miesuo ni e la eke iMasidonia ali Akhaya ni e ri ikpaghiobo na egbo eyi Eshinegba ni e la iJerusalemu. §

²⁷ Egbe e mu we khi wewe e ligho riele oli, e rue oli shi khi ota wewe e lo we. Irari khi ini egbo iJeta e kemhi ikhivose ayemhe oyi egbo iJu, eri o li abi ota ni egbo iJeta e lo egbo iJu.*

²⁸ Ini mhi gbe akanya ona se ni mhi ro me oli me khi e she mie ikpagho ena se, mhi ya je iSipeni, mhi ya ko feli e ini mhia le.

²⁹ Mhi lese oli gboo khi ini mhi bhale, ikhivose oyi iKirisiti ni o vo tsululu mhi ro ya bhale.

³⁰ Mhi ri iJesu iKirisiti Onomhue oyawa ali inono ni Ayemhe o ro na awa lema e inyoghuo, a nu mhe so iromhi ali a gbo so iromhi na mhe.

³¹ So iromhi Eshinegba o tsumhi mhe obo oyi egbo ni ea miesuo na eke iJudia ali ni egbo Eshinegba ni e la eoli iJerusalemu ni e mie eni ikpagho ni mhi roo ghi we.

³² Ni a ro bhale ya e khi rote oghuemhe oyi Eshinegba, mhi dobe ri udu oghel bhale deba e ali ni awa ri udu shi egbe o.

³³ Eshinegba oyi opfomhe o ka nu ee nya la, Atse.

16

Otse ni iPolu loughuo o tse egbo ke

¹ Mhi gue ingme onete oyi iFobi ye e, ikhi inyoghuo awa ni okpotso, ni o khi oni o ralo shi eni e miesuo ni e la eoli iKenkhiria.

² A ri eva oyi Onomhue kpe abo mie oli, abi egbo eyi Eshinegba e ye ni e li. A ri

ikpaghie obo onini o da ya nono obo oye e na li. Irari khi anamelo oyemhe ali ebubu egboese o khi.

³ Mhia tse iPisilia ali Akuila ni e kpaghie mhe obo shi akanya oyi iJesu iKirisiti.*

⁴ E ri agbo oyewe shi okhena irari oyemhe. Oa khi weweghuo tse mhia tse uwegbe, ama li shi igbaa nya eyi eni e mie iKirisiti suo enayi egbo iJeta.

⁵ Mhi gbo li tse igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni o la owa oyewe.

Mhia tse egbegbi omolemhe Epanetusi ni o khi ogbo onodode ni o mie iKirisiti suo ukiekie eke Esha.

⁶ Mhi tse iMeli ni o toto obo a gbe akanya na e.

⁷ Mhi tse Adironikusi ali iJunayasi, egbo iJu nabi mheme ni anye ga la owa ighumha. Eni a mu ekpe na e khi elemhi idiegbe oyi ighiusomhi na kee. Ama e kpe miesuo khe mhe.

⁸ Mhia tse Amipiliatusi, egbegbi omolemhe, ni mhi mhue inono na elemhi Onomhue.

⁹ Mhia tse Urubane, ni o kpaghie anye obo akanya oyi iKirisiti.

Mhi gbo tse iSitachisi, egbegbi omolemhe.

¹⁰ Mhia tse Apelesi, ni a me gboo khi igesikia o ro deba iKirisiti.

Mhi tse ena omhue-apfe oyi Arisitobulusi.

¹¹ Mhi tse Erodiōni ni o khi inyoghuo-mhe. Tse eni e miesuo na omhue-apfe oyi iNakisusi.

¹² Mhia tse iTirifeana ali iTirifosa eni ikpotso egbo ni e gbe akanya oyi Onomhue egbegbo.

Mhi li tse egbegbi omolemhe iPesisi oni okpotso ni o gbe ukpokpomhi akanya na Onomhue.

¹³ Mhia tse iRufosi, ogbakanya ni a ze oyi Onomhue, ali inyoli ni o li abi inyō shi mhe o.†

¹⁴ Mhi tse Asikiritusi, ali iFilegōni, ali Amesī ali iPatirobasi ali Amasi ali eni e miesuo ni e ga la.

¹⁵ Mhia tse iFilogusi ali iJulia ali iNirusi ali inyoghuo oli ni okpotso ali Olimpasi ali egbo Eshinegba nya ni e nu we la.

§ 15:26 Li ze 1 iKori 16.1-4 * 15:27 Li ze 1 iKori 9.11 * 16:3 Li ze Ika 18.2 † 16:13 Li ze iMak 15.21

¹⁶ A tse egbe ẹ otse onete, a ghele mu egbe abi inyoghuo.

Igbaa nya eyi eni e mie iKirisiti suo, ẹ tse ẹ.

¹⁷ Mhi lema ẹ, inyoghuo, a ke to okpe egbo ni ẹ pfi okemhi ali ni e ri egbo de irudunga ni e mhue-a, eni oseşe oyewe ọa de shi oseşe ni a sese awa. A nuata shi we ọ.

¹⁸ Irari khi egbo ni ẹ riele emhi eghoghọ ẹa ya ga iKirisiti Onomhue oyawa, ama el-emhi oyewe ẹ ga. Rote eta-olelemhunu ni ẹ ngme, e ro ọ di usamhi udu oyi egbo eghuo ni ẹa mhue ileşe.

¹⁹ Ogbokpa ọ she suo abi a li ri ungmemhi oyi Eshinegba a gbe akanya. Itobo ona mhi ro ghele shi ingme oyeşe. Ama mhia nono ni a fialo-a shi emini o khi onete, ama a khi fialo-a shi emhi onobe.

²⁰ Eshinegba oyi opfomhe ọ ya kele guoghọ okphaghie-a shi ẹ ekowe. Okhale oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa o ke deba ẹ nya.

²¹ ITimoti ni anye ga a gbe akanya, ọọ tse ẹ. Igho khi iLushosi ali iJasi ali iSosipata, ni anye ga khi iJu.‡

²² Mhemhe iTetiusi ni mhi ri ugba ma a keke ebe ona na iPolu, mhi tse ẹ, abi oni ọ miesuo.

²³ IGayusi ni ọ ri owa oyoli na mhe kushi, ni ọ gbo ri ukpeloe ẹ khu mhe, ni ọ lama eni e miesuo e ke legba owa oyoli, ọọ tse ẹ.

Erasitosi, ni ọ ri ikpagho ọ shi na ẹoli oyewe ali inyoghuo anye ikhi iKaritusi, ẹ tse ẹ. §

²⁴ [Okhale oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa o ka nu ẹ la, Atse.]

²⁵ Ufumhi khi oyi Eshinegba! Lori ọ dobe re migha shi irudunga oye ẹ abi o li de shi oni usomhi onete oyi iJesu iKirisiti ni mhi ro ọ tse abo, ali ni o de shi irokhasẹ oyi osheli ni a ro sheli agboagbo elemhi ikpe ebubu ni e dose.

²⁶ Ama mena, a she ri oni igesikia khasẹ, rote akẹke shi eke enayi emekẹguele, abi Eshinegba ni ọ la ọ agboagbo ọ mhese ọli a li roli khasẹ ishishi nya, ini e ba miesuo ni e suo esọ na lue.

²⁷ Eshinegba ona ileşe, a ri ufumhi na agboagbo, rote obo oyi iJesu iKirisiti! Atse.

‡ 16:21 Li ze Ika 16.1 § 16:23 Li ze Ika 19.29; 1 iKori 1.14; 2 iTimo 4.20

Ebe onodode ni iPolu o keke ghi egbo iKoritia Eni e miesuo

Otse oyi iPolu

1 Mhemhe iPolu, aghiusomhi na kee oyi iJesu iKirisiti ni Eshinegba o ze abi o ghole oli shi mhi khi, li shi inyoghwo awa iSositenisi.

2 Mhemhe mhi keke ebe ona a ghi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo onayi Eshinegba ni e la iKoriti, ikhi eni Eshinegba o lu e khi egbo eyoli. Eri o re e khi egbo ni e pfuase rote obo oyi iJesu iKirisiti, abi o li egbo ni e miesuo ashakhasha.*

3 Eshinegba ita awa ali iJesu iKirisiti Onomhue oyawa e ka li okhale na e, e ri opfomhe na e.

IPolu o ri ikphemhi na Eshinegba

4 Egheghe kpa mhi ro kphemhi e na Eshinegba oyemhe irari okhale ni o ri ele na e rote obo oyi iJesu iKirisiti.

5 O she re mholi epfue odekhode elemhi iguengme ungmehi ali ilese nya.

6 Oni usomhi oyi iKirisiti o she lo e egbe shito egbegbo.

7 Irarigho, isomhopfa ayemhe okhoghuo o ke to e abi a li migha khe ibhale oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa ni a la roli ya khase.

8 O ya mu e mhue gbaa ya ramhi ukpese, ni a khi eni ea mhue umhaguekia, a khi ogbele ni iJesu iKirisiti Onomhue oyawa o ya bhale.

9 Eshinegba ni o lu e ni a nu omi oli iJesu iKirisiti Onomhue oyawa mhue ugamhi kugbe, oni a ri egbe e nga o khi.

Okemhi ni o la eni e miesuo iteva

10 Inyoghwo-mhe mhi ri eva oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa lema e, ee nya a ke yemhe na egbe ini okemhi o khi lo e le, ali ni a mholi udu oghuo ali usamhi oghuo.

11 Egbo eghuo na omhue-apfe oyi iKiloe e gueye mhe khi iwola e la e iteva.

12 Emini mhi ri onana ngme khi, ogbogbo oo ngme unu ododa, oghuo o khe, "IPolu mhia deba," olese oo, "Apolosi mhia deba," olese oo, "IPita mhia deba," olese oo, "iKirisiti mhia deba."†

13 Eri a kemhi iKirisiti? IPolu a gbe-a shi oora apfida na e? Abi khi eva oyi iPolu a ro batazi e? Eniye odukhokho eyi iPolu a khi?

14 Mhi kphemhi na Eshinegba khi mhi aa batazi onge e, se ni iKirisipusi ali iGayusi.‡

15 Irarigho, onge e o ya li e khi mhi ri eva oyemhe batazi lue.

16 Mhi lese khi mhi batazi apfe iSitefanasi, mhi aa ke sato ini mhi li batazi ogboese.§

17 Irari khi iKirisiti o ghie mhe mhi ke batazi egbo, ama mhi ke kia gue ungmehi oyoli le ni o rote ilese oyi ogbo bhale. Ini eghuli ni iKirisiti o ghu shi apfida o khi mele afue-a.

iKirisiti ni o khi ilese ali ekpabo

18 Irari khi eri ungmehi oyi apfida o khi afue shi esoo oyi egbo ni ee pfua o, ama awa ni a mie e pfuese, ekpabo oyi Eshinegba o khi na awa.

19 Irari khi Ebe-no-pfuase oo li,

"Mhi ya pfueche egbhali
oyi eni e mholi egbhali-a,
mhi bi ilesingme oyi

eni e ri ele khi wewe e gue ebe ma."*

20 Mena, ashi ona ilesingme o migha? Ashi oguebe o la? Ashi eni e gue khako ena agbo namo e migha? Oa khi eri Eshinegba o ri egbhali ni e la agbo ona mele ooyeghe-a?†

21 Eri Eshinegba o ri ilesingme oyi lolighuo ze khi egbo ea rote ilese oyewe lese oli. Ochoghwo, eri o ghole Eshinegba ni o rote itsabo oyi usomhi ni egbo ee khi oyeghe lo, tsumhi eni e mie oni usomhi suo.

22 Egbo iJu, irokhase eyi onyaloa e migha khe, egbo iGiriki ee nono ilesingme,

23 ama eri anye ri iKirisiti ni a gbe-a tama apfida tse abo usomhi ona, o ri elemhi a bi egbo iJu, o khi oyeghe shi esoo oyi egbo iJeta,

24 ama egbo ni Eshinegba o lu, ghe iJu ali iGiriki e me oni usomhi oyi iKirisiti shi khi ekpabo ali ilese oyi Eshinegba o khi.

* 1:2 Li ze Ika 18.1 † 1:12 Li ze Ika 18.24 ‡ 1:14 Li ze Ika 18.8; 19.29; iRom 16.23 § 1:16 Li ze 1 iKori 16.15

* 1:19 Li ze Aza 29.14 † 1:20 Li ze iJobu 12.17; Aza 19.12; 33.18; 44.25

25 Irari khi emini o li abi umhaleṣe oyi Ẹshinẹgba, o mhue ilẹṣe doṣe ẹgbhali oyi oḡbọ, emini o li abi oḡṣemhẹ oyi Ẹshinẹgba o mhue itoto doṣe ekpabọ oyi oḡbọ.

26 Inyoghuo, a sato emini a kpe khi neni Ẹshinẹgba o lu ẹ. Ẹgbọ ena agbọ ona ẹa bino shi eni e mhọli ugbhẹ, ali khi ọa khi ebubu ẹ e fialo-a, ọa khi ebubu ẹ e khi ekhemhue.

27 Eri Ẹshinẹgba o zẹ emini ẹgbọ e bino shi emhi eyeghẹ elemhi agbọ ona ke, o rẹwe ri omama mu elẹsingme. O zẹ emini ẹẹ mhue ochi elemhi agbọ ona rọ khi eni e mhue ekpabọ unu-a.

28 Ẹshinẹgba o zẹ emini ẹa mu eloe na agbọ ona ali emini ẹgbọ e ri eloe gbe, ni e rọ shi afue. O rẹwe ri emini ẹgbọ ẹa bino khi e mu eloe mele afue-a,

29 ini oḡbọkhoghuo o khi doḡe la odalo oyi Ẹshinẹgba tono obọ udu.

30 Irari khi lọli o ku awa ali iJesu iKirisiti gbe. iKirisiti ni o khi ilẹṣe ni o rọte obọ oyi Ẹshinẹgba bhale. Emini a ri ona ngme khi, lọli o khi ipfuase ali iropfuase ali ipfasheke Oyawa.

31 Irari ona, Ebe-no-pfuase o rọ lie, “Onini o da nono ni lọli tono obọ udu, o ke ri emini Onomhue o riẹle tono obọ udu.”‡

2

1 Inyoghuo, abi mhi rọ bhale olieye ẹ ya tsabọ osheli igesikia ni o la ungmehi oyi Ẹshinẹgba, mhi aa lii ngme ingmemhi ena ghogighoḡi, wẹkhi eri mhi rọkhasẹ khi mhii wena gba.

2 Irari khi abi mhi rọ la iteva oyeṣe, eri mhi rue udu emhikpa-a, mhi ri udu leṣe shi ingme oyi iJesu iKirisiti ali eghuli ni o ghu shi apfida.

3 Onana o zẹ khi abi mhi rọ te eke bhale, eri mhi li abi oni ọa mhue ochi, ulishi o remhẹ kpheli.*

4 Abi mhi rọ seṣe ẹ, ni mhi rọ tse abọ ungmehi gueye ẹ, mhi aa ri ilẹṣedoṣe ali eta-olẹlemhunnu nu ẹ ngme. Ama eri mhi ri ekpabọ oyi Ayemhẹ oyi Ẹshinẹgba khasẹ.

5 Ini irudunga ni a mhue, o khi ya migha nga ẹgbhali oyi oḡbọ, ama ekpabọ oyi Ẹshinẹgba.

Ilẹsingme oyi Ẹshinẹgba

6 Usomhi ni o khi oyi ilẹsingme anye gueye ẹgbọ ni e womhẹ eloe shi emhi irudunga. Ama ọa khi ilẹṣe oyi agbọ namo wẹkhi oyi eni ẹẹ mhẹṣe shi agbọ namo, eni e ya mele afue-a.

7 Ingme osheli ilẹsingme oyi Ẹshinẹgba mhia ngme. Ilẹsingme ni o rọ sheli na ẹgbọ agbọagbọ ni o she kpe gba shi eke khi awa ya mhọli okemhi shi ufumhi oyọli.

8 Aa me oghie okhoghuo ighie ena agbọ namo ni o leṣe oni ilẹsingme ona. Ini o khia khi e leṣe lo, ẹa kha ta Onomhue ni o mhue ufumhi ma afida gbe-a.

9 Ama abi Ebe-no-pfuase o ngme ni ọọ,

“Ukpeloe okhoghuo ọa me ne,

esọ okhoghuo ọa suọ ne,

wẹkhi eri oḡbọkhoghuo

o sa udu oyọli ramhi o ghue,

emini Ẹshinẹgba o riẹle

shi eke ẹ khe eni

e nono ingme oyọli.”†

10 Ama Ẹshinẹgba o she rọli khasẹ awa rọte Ayemhẹ oyọli. Irari khi eri Ayemhẹ oḡ guanọ emhikpa, ya ramhi osheli ni Ẹshinẹgba o gba.

11 Itobọ khi Ayemhẹ ni o la oḡbọ egbe luẹghuo o leṣe isamhi eyi oni oḡbọ. Igho oḡbọkhoghuo ọa leṣe isamhi eyi Ẹshinẹgba, seṣe ni Ayemhẹ oyi Ẹshinẹgba.

12 Awa aa mie ayemhẹ oyi agbọ ona, ochoghọ ayemhẹ ni o rọte obọ Ẹshinẹgba bhale ni awa rọ leṣe emhi nya ni Ẹshinẹgba o rọ na awa afue-afue, awa mie.

13 Anye ẹa ya ngme ingmemhi ni a rọte ẹgbhali oyi oḡbọ seṣe, ama ingmemhi Ayemhẹ oyi Ẹshinẹgba o seṣe anye, anye lie seṣe ẹgbọ ni e la elemhi ayemhẹ, emini e khi emhi ayemhẹ, ni e khi egbegbọ.

14 Oḡbọ ni ọa da mhue oni ayemhẹ ne, ọa ya leṣe emini a ri emhi na Ayemhẹ oyi Ẹshinẹgba ngme. Oḡbọ oḡhoghọ, afue emhi ayemhẹ e khi shi oḡli eloe, irari khi emini e khi ode ayemhẹ, ayemhẹ a te ẹ leṣe wẹ.

15 Oḡbọ ni o da mhue oni ayemhẹ ne, o doḡe ya leṣe udi emhikpa, ama ẹgbọṣe ẹa doḡe ya leṣe abi oni oḡbọ ona o la o shi.

16 Abi Ebe-no-pfuase o ngme, ni ọọ,

“Oghuo o leṣe udu

oyi Onomhue?”

‡ 1:31 Li zẹ iJere 9.24 * 2:3 Li zẹ Ika 18.9 † 2:9 Li zẹ Aza 64.4 ‡ 2:16 Li zẹ Aza 40.13

Ni o dobe ya ye oli ude?"
Ama khi, awa mholi udu oyi iKirisiti.‡

3

Okemhi ni o la iteva igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo na iKoriti

¹ Inyoghuo, mhi aa nu e ya ngme abi eni e mhue Ayemhe oyi Eshinegba, ama abi egbo ni e ngeli abi egbo na agbo, ali emofe elemhi irudunga oyi iKirisiti.

² Loli mhi ro ri ameh inyeli na e da ni o a khi eminale ni e toto, irari khi aa mu egbe shi eminale ni e toto ne. Ramhi memena aa kie mu egbe ne.*

³ Egbo na agbo a kie khi. Emini o da ze khi a kiele e kpe ofuma deba egbe ali khi a nu egbe e e wola, ogho o rokhashe khi egbo agbo a kie khi? O a khi eri a kiele e ngeli abi egbo na agbo?

⁴ Ini otuoghuo elemhi e oo li, "IPolu mhia deba", ni olese o ro o li, Apolosi mhia deba, o a khi eri a ngeli abi egbo na agbo egho?†

⁵ Ini ee a bino oli bie, oghuo Apolosi o fe khi? Oghuo iPolu o khi. Eni ee ga eyi Eshinegba anye ga khi ni ee a rote obo oyanye miesuo. Eri ogbogbo oo gbe akanya oyoli ni Onomhue o rona li o gbe.

⁶ Mhemhe mhi ri ukpamhi ko, Apolosi o ku ameh shi o, ama Eshinegba o ze ni oni ukpamhi o ro fu.‡

⁷ Oni o ro ko ali oni o ku ameh shi o, ea mu eloe. Se khi Eshinegba ni o ri emhi e fu.

⁸ Ikhioda o a la o na oni o ro ko ali oni o ku ameh shi o, Eshinegba o ya ri elele na ogbogbo abi o li gbe.

⁹ Irari khi eri anye kugbe e gbe ikanya na Eshinegba, ee a khi ishemhi oyoli.

Owa oyi Eshinegba a gbo khi.

¹⁰ Rote afu ni Eshinegba o ro na mhe, mhi ro ri irogbekhe gbe, abi oga oyi itsona. Onana egboese ee ma a nga. Eri-tse ogbogbo o lese abi o li ma a nga o.

¹¹ Irari khi ogbokhoghuo o a ke gbo dobe ya ri irogbekhe olese gbe dose oni Eshinegba o she ro gbe ni o khili iJesu iKirisiti.

¹² Ini ogbokhoghuo o to nga oni irogbekhe ona, ni o ro ri igolu to nga o, okekhi elomho,

okekhi eche ni e ghale, okekhi era, okekhi efofo, okekhi ifulo o ro to nga o.

¹³ A ya ri emini e la elemhi emini ogbogbo o ro to nga o khashe gboo, ogbele iguezo. Erali a ro ya mheshe emini o ro to nga bino ni a lese emini e la elemhi we.

¹⁴ Ini emini o ro to nga o, o pfue oni erali, a ya ri elele na li.

¹⁵ Ini e toa, opfu o gbe oli, ama a ya tsumhi oli. Eri-tse khi eri o ya li abi ogbo ni o na pfue elemhi erali.

¹⁶ Ee a lese khi owa ugamhi oyi Eshinegba a khi, ali khi Ayemhe oyi Eshinegba o la e egbe?§

¹⁷ Ini ogbokhoghuo o yese Owa ugamhi Oniemhi oyi Eshinegba-a, Eshinegba o ya yese oni ogbo-a. Irari khi eri Owa ugamhi oyi Eshinegba, o pfuase, ali khi Owa Ugamhi oniemhi oyoli ee a khi.

¹⁸ A khi ke di egbe e. Ini onge e o nono ni loli khi oni o mholi ileasingme shi eghenge ni a la ena, o ka khi oyeghe ni o me asha khi oni o khi olesingme egbogbo.

¹⁹ Irari khi emini egbo na agbo ee bino shi ileasingme, afue Eshinegba o bino oli shi. Abi ebe o ngme, ni oo, "Eri Eshinegba o ri iledose eyi eni e lie khi wewe e lesingme riele we gbo mu."*

²⁰ Asha olese o gbo ngme oli shi ebe khi, "Eshinegba o lese khi isamhi ni oni o lie khi loli lese dose oo sa khi ea mu ameh."†

²¹ Itobo igho, a khi ke ri ogbokhoghuo tono obo udu, irari khi emhikpa, eyi ee lo,

²² o khi iPolu o, okekhi Apolosi o, okekhi iSefasi ni a gbolo a lu iPita o, okekhi agbo ali eghuli o, okekhi agbo onana ali ogbenako o, ee a ga mhue we nya.

²³ Ee oyee eyi iKirisiti a khi, oni iKirisiti o khi oyi Eshinegba.

4

Ighiusomhi na ke eyi iKirisiti

¹ A ke sato anye egbe abi eni ee gbe akanya na iKirisiti ni a ri osheli oyi Eshinegba nga obo.

² A ze ni a bhale ya e khi oni a ri emhi nga obo, o ri igesikia deba li.

* 3:2 Li ze Iburu 5.12-13 † 3:4 Li ze 1 iKori 1.12 ‡ 3:6 Li ze Ika 18.4-11,24-28 § 3:16 Li ze 1 iKori 6.19; 2 iKori 6.16

* 3:19 Li ze iJobu 5.13 † 3:20 Li ze Iwolo 94.11

³ Egboli oyemhẹ ọa laọ ini u gue mhẹ ẹzọ, o ke khi ikọtu na agbọ e gue mhẹ ẹzọ. Mhẹmhẹ mhi aa fẹ gue egbemhẹ ẹzọ.

⁴ Emhikhoghūo ọa nase mhẹ udu ni ọ gue mhẹ ẹzọ, ama ogho ọa liẹ khi abọ eyemhẹ e ma pfuase gba. Onomhūe ọọ gue mhẹ ẹzọ.

⁵ Irarigho, a khi gue ogbokhoghūo ẹzọ ne neni eghẹghẹ iguezọ o ramhi. Migha ni Onomhūe ọ bhale ne. O ya rue emini a rọ sheli alo ebili lasele ali emini e la ogbogbọ udu, eghẹghẹ agho Eshinegba ọ ya kueghie ogbogbọ abi o ti shi.

⁶ Emole, mhi she ri Apolosi ali egbemhẹ riele irokhokho khase ẹ ni a rọ lese abi ungmehi onana o ngme ni ọọ li, “A deba oni omhese ni o gbe akanya.” Aa khi ke liẹ khi oghuo e, ọ ti dose olese.

⁷ Elo o la e egbe ni o ghọ re ẹ mu eloe? Elo a mhọli ni ọa khi eri a rọli na ẹ? Ini o khia khi eri a rọli na ẹ, elo o ze ni a rọ tono obọ udu?

⁸ Eẹ a she ga mhue emini a nono nya! Eẹ a she ga pfue se! Eri a ke a mhese abi ighie, anye tse anye ke khi eni ẹa mhue! Áá kpa liẹ khi egbegbọ a khili ighie, ishegho ni anye li nu ẹ ke mhese!

⁹ O li mhẹ eloe khi anye ighiusomhi na kee, Eshinegba ọ rọ shi asha ni o ga kholo ne nya. Eri anye li abi ighumha ni a rue ẹ je obini olele ni a te ya gbolo we-a. Ni anye khi emhi ofeli ni egbo na agbo eẹ gia, ali ni igeni eẹ gia.

¹⁰ Irari oyi iKirisiti a rọ bino anye shi eyeghe, ama eẹ a khi eni e lolo mhọli ileasingme elemhi iKirisiti. Anye aa mhọli ekpabo, ama eẹ a mhọli ekpabo, ali khi egbo ẹa mu ekpe ẹ na anye, a mu ekpe ẹ na ẹ.

¹¹ Ya ramhi amo, okiamhi ali okiamẹ o gbe anye ramhi, anye aa mhọli emini a so, se ni ijeje ide. A ri ukpeloe a gbe anye, anye aa mhọli ashini a la.

¹² Anye roshẹka ri abọ eyi anye ẹ gbe ikanya. Ini egbo ẹ ku itse ẹ na anye, anye ẹ ku isemhẹ na we, ini a mu okhọli vule shi anye ọ, anye ri egbe mie.*

¹³ Ini ogbo ọ yese anye eva-a, anye ri unu ni o pfomhẹ sọli ọ. Ramhi memena, eri a bino anye shi egbo afue ali iku ni e la agbo.

* 4:12 Li ze Ika 18.3 † 4:16 Li ze 1 iKori 11.1; iFili 3.17

¹⁴ Aa khi eri mhi keke ebe ona ghi ẹ ni mhi rọ ri omama mu ẹ. Eri mhia nono ni mhi kpaghie ẹ obọ, abi eni e bia eniye e liẹ nono ni wewe e kpaghie imi we obọ.

¹⁵ U dobe ya mhọli egbo agbele igbe (10,000) ododa ni ẹ sese ẹ ungmehi oyi ikirisiti, ama ita oghuo u lese mhọli. Mhẹmhẹ khi ita ẹ, eẹ a khi imimhẹ rọte usomhi onete oyi iJesu iKirisiti ni mhi sese ẹ.

¹⁶ Irarigho mhia nono ni a ke khonya mhẹ.†

¹⁷ Ona o ze ni mhi rọ ghi iTimoti ghi ẹ. Eri mhi nono ingme oyoli abi omọ ni mhi bia, ali khi oni ọọ ga oyi Eshinegba ni ọ ri igesikia a gbe akanya na Onomhūe ọ khi. ITimoti ọ ya gueye ẹ angeli oyemhẹ abi mhi liẹ deba iKirisiti ali abi oni angeli oyemhẹ o li de shi osese ni mhia sese ingme oyi iKirisiti elemhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo kpa.

¹⁸ Eghuo elemhi ẹ, e tsua ipfua eke abine khi mhi aa ke ẹ bhale ya feli ẹ.

¹⁹ O kha ghole Onomhūe, mhi ya keke bhale oobọ. Eghẹghẹ agho, mhẹmheghuo mhi ya me abi eni egbo ni ẹ tsua ipfua eke egho e liẹ ngme, ni mhi gbo me ekpabo nabi ẹ khi wewe e mhọli.

²⁰ Irari eghiele ni Eshinegba ọ le shi awa udu, ọa khi oyi ungmehi unu tse, ama oyi ekpabo lo.

²¹ Elo a nono ni mhi li ini mhi bhale? Mhi rue utali mhọli obọ bhale, abi mhi ri ayemhẹ inono ali o pfomhẹ bhale?

5

A khu inyoghūo na itsebo iteva ya fie

¹ Mhi suo khi angeli itsebo e la iteva oye ẹ. Onabi aa ya me iteva oyi eni ẹa miesuo kpa, a ga me iteva oye. Ni o ramhi khi ogbo ọ nu inyoli onuzava a gbhe.*

² A gbo ti ipfuabo a nga, ocho ni egbe e kha rọ pfo ẹ-a, ramhi ni a rọ khu ogbo oghoghọ iteva oye lasele.

³ Abi o rọ tseku khia khi mhi nuata shi ẹ egbe alo-gbugbugbu, ayemhẹ oyemhẹ o nu ẹ la. Mhi she pfa ezọ mu ogbo ni ọ riele emhi onana, abine khi mhi la agho.

* 5:1 Li ze iDeut 22.30

⁴ Irarigho, ini a ri eva oyi Onomhue iJesu lona kugbe, ali ni ayemhe oyemhe o ro nu e la, ali ni ekpabo eyi Onomhue o ro la e iteva,

⁵ a rue ogbo oghoghoh abo-a na okphaghie, ni o pfuèche idiegbe eyoli-a, ini a pfuese ayemhe oyoli ini iJesu Onomhue o bhale.

⁶ O ma kholo gba khi a tsua ipfuabo eke. Ni a ro o ze ni egbo enana e la iteva oye. Aa lese khi eri e li abi umiesobo oghuo ni o ri oili gbolo enekpole-a?†

⁷ A rue ogbo okhoro onana iteva oye lasele, ni a me asha la ipfuase. IKirisiti khi omi osumha oyi iPasova ni a she ro luase obo na awa.‡

⁸ A khi ze ni awa ke ri ele imu elemhi okhoro ilili ni o li abine khi a kemhi ibuledi ni a ri ifuma nye. Awa khi eri e pfuase ali ena igesikia, ni awa ke ri ibuledi ni aa ri ifuma nye li imu.§

⁹ Abi mhi ro kpe te odode keke ebe ghi e, mhi gueye e a khi nu ogbo na itsebo ke kia kugbe.

¹⁰ Ama o a khi ingme oyi egbo ena agbo mhi ngme. Irari khi u mema ya lase elemhi agbo le neni u wa kie egbo ni e ku itsebo, ali ena emhi itoegbe ali ighiat o ali eni e ga ikhumhi.

¹¹ Emini mhi ri onana ngme khi, a khi nu oni o miesuo olo-egbholi, ni oo ku itsebo kia kugbe, okekhi ogbo emhi itoegbe o, okekhi oni o ga ikhumhi, okekhi oni o yese ogbo eva-a, okekhi odonyo pfuèche egbe-a, okekhi oni o ri ele alile. Khi ga nu egbo eghoghoh le eminale kugbe.

¹² O a khi akanya oyawa ni awa ke gue ena odati ni ea miesuo ez o. Ena elemhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo tse ni e lina ngeli awa kha lese ke gue ez o

¹³ Eshinegba o ya gue eni ea miesuo ez o, ama abi Ebe-no-pfuase o ngme oli khi, "A khu ogbo okhoro oghoghoh e iteva le."*

6

Eni e mie suo e khi ke lu egbe ez o ikotu

¹ Ini abi a li ga miesuo abi inyoghuo a me ingme, elo o ze khi a lu egbe ez o shi ikotu oyi es o-ez o ni ea miesuo, ocho ni a kha ro ze ni eni e miesuo e so e oni ingme?

² Aa lese khi awa ni awa miesuo, khi awa ya gue egbo na agbo ez o? E e ni a khi eni e ya gue agbo ez o, aa dobe a so shi ukuku ingme ifuabo eye?

³ Aa lese khi awa ni awa miesuo, khi awa ya gue igeni ez o? Se e awa aa li ke dobe e so egbe awa ikuku ingme na agbo ona.

⁴ Elo o ze ni a ro o tsua ingme ni a me ogbele kpa ke ghi es o-ez o ni ea mhue unu shi ingme igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo?

⁵ Eri mhia ngme ona ni omama o mu e. Eri aa me ongee ni o lese ingme iteva oye, ni o dobe ya ri inyoghuo aava ni e miesuo ri ele?

⁶ Elo o ze ni ongee o ro o rue inyoghuo oli le deba eni ea miesuo ni e roli gue ez o?

⁷ Emini o da ze khi a me iluegbe-ez o ikotu iteva oye ne, eri o ro khas e khi eni e de a khi. Oni u kha ro ri egbe mie ini a lue na e, ni u kha ro lama ni a li e le,

⁸ u ri ochoghoh vu ya lue na egbo, u li we e le, gbo li shi eni e miesuo elese.

⁹ A lese gboo khi ona okhoro o a ya lo Eghiele oyi Eshinegba. Aa khi di egbe e. Egbo ni e ku itsebo, okekhi eni e ga ikhumhi, okekhi eni e kia okia, okekhi emose idegbe, ali emose ni e nu emose enabi we we e gbhe,

¹⁰ li shi ighiat o, okekhi ena emhi ituegbe, okekhi edonyo yese egbe-a, okekhi eni e yese egbo eva, we khi eni e li egbo a le, e ya lo Eghiele oyi Eshinegba.

¹¹ Egheghe o la o ni e e a ro kpe la agbo oghoghoh, ama a she khuese e olamhe-a, a khuese-a pfuase, a pfa na e, rote eva oyi iJesu iKirisiti Onomhue ali Ayemhe oyi Eshinegba oyawa.

Khi ke gbe ikanya itsebo

¹² Ogbo o dobe ya lie, "Emini o ghole mhe mhi dobe ya ri ele." Ama mhi e oli, "Aa khi emhikpa e ti ni u ri ele." Ali khi ini mhi tseku dobe ya ri ele emhikpa, mhi aa gbudu mele oghumha oyi emhikhoghuhuo-a.*

¹³ Wa lie khi, "Eminale khi oyi akpidi lo, ali khi akpidi o khi oyi eminale." Igesikia onana o khi, ama eleghuo, Eshinegba o ya yese we-a. Ama aa ri ele idiegbe eyawa shi

† 5:6 Li ze iGal 5.9 ‡ 5:7 Li ze Okiali 12.5 § 5:8 Li ze Okiali 13.7; iDeut 16.3 * 5:13 Li ze iDeut 13.5; 17.7 * 6:12 Li ze 1 iKori 10.23

itsebo ilili. Eri a rieḷe idiegbe, ni awa rewe ke ga Onomhue. Ali khi idiegbe oyawa oo mu Onomhue egbe gba.

¹⁴ Ali khi Eshinegba o ya ri ekpabo eyoli guise awa eghuli le, abi o guise Onomhue oyawa eghuli le.

¹⁵ Aa lese khi idiegbe oyawa khi uguabo idiegbe oyi iKirisiti lo. Eri ogbo o ke ya rue uguobo idiegbe oyi iKirisiti, o ke ku oli gbe uguobo oyi adegbe? Oa ze ya li!

¹⁶ Abi aa lese khi ogbo ni o da le deba adegbe ne, khi o she to egboli ma oni adegbe o? Idiegbe oghuo e ke khi, irari khi ebe oo li, "Wewe avavava, idiegbe oghuo e ke khi."[†]

¹⁷ Ama ogbo ni o da to ma Onomhue o ne, ayemhe oghuo e ke khi.

¹⁸ Me itsebo ikuku na, olamhe okhoghuo oala o ni o ri ichimhi a mu ogbo abi olamhe itsebo ikuku. Irari khi olamhe itsebo ikuku oo re e lamhe shi idiegbe oyi yeye ghuo o.

¹⁹ Aa lese khi idiegbe oye e khi owa ugamhi oyi Ayemhe-n-pfuase lo, ni o la idiegbe oye, ni Eshinegba o ro na e? Oa ke khi yeye u mholi egbe e,[‡]

²⁰ irari khi eri Eshinegba o de ghale. Irarigho, u mema ya ri idiegbe eye ri ufumhi na Eshinegba.

7

Ingme ingeli oyi omose ali okpotso

¹ Ni mhi ro so shi ogbo ni a keke shi ebe ya mhila mhe.

O ti ini omose ali okpotso ea ya le deba egbe.

² Ama irari itsebo, omose ogbogbo ali ughue oli e ke le deba egbe, okpotso ali odoli e ke le deba egbe.

³ Omose o khi ri okiamhi ughue gbe ughue oli, okpotso o khi li ri okiamhi ughue gbe odoli.

⁴ Okpotso lolighuo o mholi idiegbe oyoli, ama odoli o mholi we. Igho o li khi egbe oyi omose, o khi omose lolighuo o mholi idiegbe eyoli, ama ughue oli o li mholi we.

⁵ A khi kie egbe, seke khi omose ali okpotso e lama shi egbe o khi wewe e ya nuata shi iledeba-egbe ne, ni e me asha mholi ukuku

egheghe ro so iromhi. Oni egheghe o kha dose se, e gbo bhale ya lona, ini okphaghie o khi me asha mu we fe, irari khi egbe ea ze e mu shi ingme ughue.

⁶ Eri mhi khokho ona na e, o a khi ushi ni mhi shi e shi eke na e.

⁷ O ma kha ti gba ini ogbokpa o dobe ya la o ni o rue okpotso shi abi mhemhe lo. Ama awa nya awa aa li abeghuo. Eshinegba o somhi ogbogbo isomhopfa ododa. Oa o kha mholi ona, o lese o mholi ogho.

⁸ Ee ni aa la ughue ghue ali esamhi-olimhi, o ti ne ini ea bie ye ughue abi mhemhe.

⁹ Ama ini ea dobe ya mu egbe we, e ke le ughue. O tine ni a ye ughue dose ocho ni a ro ya shito, egbe ee lala e shi ingme ughue.

¹⁰ Ee ni a la ughue, mhi mheso ona na e, ni o rote obo oyemhe bhale, ama obo oyi Onomhue. Okpotso o khi rote obo oyi odoli vu.

¹¹ Ama ini o li gho, o khi gbo ye ughue olese ghue, ochogh o ka nu odoli ro rieḷe. Omose o khi gbudu khu ughue oli. *

¹² Ee oye enekpole, mhi gue ona ye e, mhemhe mhi ngme ona, o a khi Onomhue. Ini omose ni o miesuo o rue okpotso ni o miesuo ughue, o kha ghole oni okpotso ni o ro nu oni omose shito, oni omose o khi khu oli.

¹³ Ini okpotso ni o miesuo o ngeli na omose ni o miesuo, ni oni omose o ro mholi ogghemhe khi loli ya kie ri oni okpotso shi, oni okpotso o khi pfa oni ughue-a.

¹⁴ Irari khi okpotso ni o miesuo oo rue ipfuase e bhale ughue oyoli, ali khi omose ni o miesuo o ri ipfuase e bhale ughue oyoli. Ini o a khi igho lo, imi e, eni ea pfuase e kha khi, ama abi o ke li ena khi, a she khuese we-a pfuase.

¹⁵ Ama ini oni o a miesuo elemhi wewe aava, oo nono ni loli lase oni ughue le, o ke vu. Emhikhoghuo o ke la akana ya mu omose okekhi okpotso ni o miesuo mhu ini a me na. Eri Eshinegba o lu awa ni awa ro la agbo opfomhe.

¹⁶ Yeye okpotso, u fe lese ini itobo oye ode o kha ro mhu imiepfuese? Abi khi, yeye

[†] 6:16 Li ze Igbae 2.24   [‡] 6:19 Li ze 1 iKori 3.16; 2 iKori 6.16   * 7:11 Li ze iMat 5.32; 19.9; iMak 10.11-12; iLuk 16.18

omose u lese ini itobo oye ughue o kha ro mhue imiepfuese?

¹⁷ Abibi o tseku li, ogbogbo o migha ashini o la ni Eshinegba o ro lu oli, ali emini o lu oli shi. Ona o khi omhese ni mhi ro na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo nya.

¹⁸ Ini omose o she shele-a neni Eshinegba o lu oli, o khi mu oli pfi riefe. Ini omose o shele-a ne neni a lu oli, o khi ya shele-a.

¹⁹ Oa mhue abi o ngme, ini ogbo o shele-a okekhiia khi o shele-a, emini o mema mu egbe khi, ni a ro ri ishi eyi Eshinegba gbe akanya.

²⁰ Ogbogbo o kie li abi o la o shi ni Eshinegba o ro lu oli.

²¹ Oghumha u khi ni Eshinegba o ro lue? Khi ze ni ogho o nase udu. Ama ini u me asha ya pfa egbe e o le, li gho.

²² Irarigho, eri isamhi oni o khi oghumha ni Onomhue o ro lu oli, oni a rue abo-a o ke khi, igho li khi oni a rue abo-a ni Onomhue o ro lu oli, oghumha oyi Onomhue o ke khi.

²³ Eri a de e ghale, irarigho a khi gbo khi oghumha oyi ogboese.

²⁴ Inyoghuo, ogbogbo o nu Eshinegba la abi o li ni a ro lu e.

²⁵ Shi ingme oyi ozele ni ea mu ughue ghue. Mhi aa rote obo oyi Onomhue mie ushi ni mhi ya shi na we, ama mhi ri ushi oyemhe bhale abi oni a ri itobo ilelemhi khi oni a ri egbe e nga.

²⁶ Ini a bino ingme ni a me agbo memena, mhi sa khi o ti ini ogbo o bie shito abi o li.

²⁷ U kha la ughue se, khi dua ni u pfa li-a. Ini waa la ughue ne, khi dua abi u li ya lo o.

²⁸ Ama ini o khia khi u lo ughue, waa pfido, ini o rie khia khi u waa mu ughue ghue. Ama eni e rue ikpotso, e ya mholi anasemhe elemhi agbo ona, mhi aa nono ni a me onana.

²⁹ Inyoghuo emini mhi ri ona ngme khi eghenge o ke she. Ro te memena vu, emose ni e rue ikpotso, ughue we e khi mu we egbe dose.

³⁰ Eni e vie, e khi ze ni o lo we egbe dose ode. Eni e ghele, e khi ze ni oghelere rue we vu, eni e de emhi, e khi ze ni emini e de e lo we alo,

³¹ eni e mholi emini e ri emhi na agbo o riefe, e khi ze ni e rue we udu vu. Irari

khi abi agbo ona o la o shi memena, o she e dose.

³² Mhia nono ni a rue udu ayele le. Omose ni o rue okpotso, ikanya eyi Onomhue ea ku oli ele-a, irari khi eri o nono abi loli lie riefe oguemehe oyi Onomhue.

³³ Ama omose ni o rue okpotso shi, eri isamhi agbo ee nase oli udu, irari khi eri o dua ni loli ri egbe ke mu ughue oli.

³⁴ Irarigho, eri isamhi eyoli e kemhi eva. Eri omueshi ni o ye ughue, okekhi, omueshi ni omose o ta owe lase ghue, ingme eyi Onomhue e mu oli egbe. Eri o dua ni loli ri idiegbe ali ayemhe oyoli na akanya oyi Onomhue pfo nya. Ama okpotso ni o ye ughue, emhi agbo o sa, irari khi eri o dua abi loli li ri egbe e ke mu odo.

³⁵ Eri mhi a ngme onana ni mhi kpaghie e obo, o khi eri mhia nono ni mhi zu e ode, ini a khi la ughue. Ochogho eri mhia nono ni a ke riefe emini o te ode, ini udu oye o khi kemhi eva shi iregbena Onomhue pfo oye.

³⁶ Ini omose o me khi egbe ea ke ze loli e mu deba omueshi oyoli ni omose o ta owe lase ghue, ni e ga lama na egbe khi wewe e ya ri egbe shi. Ni o ro she te ni o ye ughue abi o ye ni o, o rue oni omueshi ughue abi o ghole oli shi. Oa lamhe.

³⁷ Ama omose ni o me khi loli mholi udu no toto ni o dobe ya mu egboli mhue. Ini o lama shi udu oyoli khi loli ea ya rue oni omueshi oyelue ne, oni omose ona o gue kia.

³⁸ Ogbo ni o rue omueshi oyoli ughue o gue kia. Oni o rue oli, loli o gue kia ne.

³⁹ Okpotso ni o la ughue, o gbudu rote obo oyi odoli vu ini o da kie la agbo. Ama ini odoli o ghua, o dobe ya ngeli na omose ni o nono, ama omose oni o miesuo o mema ya khi.

⁴⁰ Abi mhemhe so oni ingme shi khi, o ya mholi oghelere ne ini o shito khi o bie ke ngeli. Mhi sa khi mhi mholi Ayemhe oyi Eshinegba ni mhi ro o ngme ona.

8

Eminale ni a ro luase ikhumhi

¹ Mena ni mhi ro ngme nga ogbo ni a mhila mhe ingme eminale ni a ro luase ikhumhi.

Awa leşe khi, “Awa nya awa ga mhọli ilẹşe,” ingme ona. Eri ilẹşe o ri ọgbọ a ti-
ipfuabọ nga ke titi egbe, ama eri inono o ri
awa a kpaghiẹ egbe obọ.

² Oni ọ dabi khi lọli leşe gba, ọa kie lolo
leşe abi ọ kha li leşe ne.

³ Ama ọgbọ ni ọ nono ingme oyi
Eshinegba, Eshinegba ọ leşe ọli.

⁴ Ama memena, ingme oyi eminale ni a
rọ luasẹ ikhumhi, awa leşe khi ikhumhi
ọa khi emhikhoghuo elemhi agbọ, ali khi
Eshinegba ọghuo ọ khi.

⁵ Ini a tseku me emini a lu ilitsa ali
ekhemhue, o khi eni e la idane o, okekhi
ena ekekhe, ọngewẹ ọa khi Eshinegba wẹkhi
Onomhue.

⁶ Ama oyawa khi, Eshinegba ọghuo kpe
awa mhọli, ikhi ita ni emhikpa e rọte obọ
oyọli bhale, ali ọni awa la agbọ na, ali khi
Onomhue ọghuo ọ la ọ, ni ọ khi iJesu iKirisiti
ni emhikpa e rọte obọ oyọli bhale ali ni awa
rọte obọ oyọli la agbọ.

⁷ Ama ọa khi eni e miesuọ nya e leşe
igesia onana khi afue ilitsa e khi. Ama in-
gme oyi eni ilitsa ena, o she lo egbọ eghoghọ
egbe ramhi khi ini e le eminale ni a rọ
luasobo eghoghọ, eri ọ li wẹ egbe khi eni
ilitsa e liẹ ga eghọ. Eri ona ọọ yese udu
oyewẹ ni ọ gue wẹ ezọ ọ-a, irari khi ọa lolo
toto imiesuọ ne.

⁸ Ama eminale ẹa ti ọgbọ ọ mama
Eshinegba. Ẹa ri awa ya khi eni ẹa ti ini awa
aa le, wẹkhi eri e ke ri awa ya ti ne ini awa
le.

⁹ Ama a kuegbe-a ini afa ni awa mhue
rọ ọ riẹle emini o ghọle awa o khi ya khi
ọzuode na ọgbọese ni ọa toto imiesuọ, ni o
rọli ya de pfilo olamhe.

¹⁰ Ini ọgbọ ni ọ mhue udu ni ọa toto
imiesuọ ne ọ fe me khi yeye ni u mhọli ilẹşe,
khi u la udi olitsa ẹ le eminale, u sa khi oghọ
ọa ya ri udu nali rọ ke le eminale ni a rọ
luasẹ olitsa?

¹¹ Ighọ ọni ọgbọ ni udu oyọli ọa toto eghọ
ni ọ khi inyoghue ni iKirisiti ọ ghu-a na ọ li
ya opfu-a itobọ ilẹşe oyẹ.

¹² Ini a da me na ne, iKirisiti u lue a na,
ini u da lue na inyoghue ni a ga miesuọ, eri

u wa kuale udu oyewẹ ni ọ gue wẹ ezọ ni ọa
toto eghọ utse.

¹³ Irarighọ, ini o da khia khi eminale ni
mhi le o ri inyoghuo-mhe ya de pfilo olamhe
ne, mhi aa ke gbo tigbe ya le eminale, ini
mhi khi ya ze ni inyoghuo-mhe ọ de pfilo
olamhe.

9

Afu ni aghiusomhi na keẹ ọ mhọli

¹ Elo e kpomhe ọ le? Mhi áá khi aghiu-
somhi na keẹ? Mhi áá she me iJesu
Onomhue oyawa, mhi re ẹ mie ọli suọ?

² Ini o tseku khia khi mhia khi aghiu-
somhi na keẹ shi egboese ọ, mhi aa li khi
aghiosomhi na keẹ shi ẹ ọ? Akanya ni mhi
gbe iteva oyẹ ọ rọkhasẹ khi aghiosomhi
mhi khi shi ẹ ọ.

³ Ina mhi li a sọ egbọ ni e ri unu a yese afu
ni mhi mhọli-a,

⁴ eri mhi aa fu te ọ ni a ri eminale ali onyo
a na shi akanya ni mhia gbe?

⁵ Mhi aa li fu te ọ ni mhi li ẹ rue ọkpotoso
ni ọ miesuọ shi, abi ighiosomhi na keẹ
enekpole, ali inyoghuo Onomhue ali iPita e
li rọshi. Eghẹghẹ aghọ ni mhi li ke rue ọli
mhue obo ini mhia le asha?

⁶ Abi khi mhemhe ali iBanabasi tse anye
leşe khi eni e ri obọ oyewẹ ẹ gbe akanya ke
ri eminale na egbe anye le?

⁷ A me ọkhọli-okhue ni lolighuo ọ fali egbọli
ota? Oghiale ọnoghuo ọa ya le emhi ẹkomhi
eyọli? Oni ọ ri ena kia ọnoghuo ọa ya rọte
ena eyọli da amẹ inyeli?

⁸ Abi usamhi oyi egbọ o li mhi liẹ ngme
ọli, abi khi eri ushi ọa li mu ma ọ?

⁹ Irari khi a keke ọli shi ebe Ushi oyi
iMosisi, “Khi mu ẹna ọnokpo unu zu ini u
rọli ẹ mhele ikpamhi emhi.” Ingme oyi ẹna
wẹe khi Eshinegba ọ li ghọ leşe sa?*

¹⁰ Itobọ oyawa ọ rọ ngme onana? Ii, irari
oyanye a rọ lighọ keke ọli. Itobọ khi ọgbọ ni
ọ gua ọ kha gua ni ọni ọ khiẹse ọ rọ khiẹse,
eri e ga rọli shi udu khi wewẹ e ya mhue
okemhi shi eni emhi ẹkomhi.

¹¹ Aborokhia khi anye she ri emhi ayemhe
kọ iteva oyẹ ẹ eghọ, anye khi eni e kha rọte
obọ oyẹ ẹ li khiẹse emhi ikpaghiobọ ni a me
eloe.†

* 9:9 Li ze iDeut 25.4; 1 iTimo 5.18 † 9:11 Li ze iRom 15.27

12 Ini o khia khi ẹgbọse e tẹ ni a ri ikpaghiobọ ẹ na, ọa khi anye kha ga mema tẹ ọ nẹ? Ama anye ẹa rue ẹtẹ-awẹ oni afu ona.

Ochoghọ, eri anye ri egbe mie emini anye mẹ kpa ini anye khi zu usomhi onete oyi iKirisiti ode.

13 Aa lẹsẹ khi eni e la Owa Oyi Ẹshinegba a gbe akanya, khi oni owa e te ẹ le eminale, ali khi eni e la atẹtẹ ẹ ga, eri e rọte emini a rọ luasobo ẹ kemhi?

14 Ighọ, Ọnọmhuẹ ọ li mhẹsẹ ọli eni e ri usomhi onete a tse abọ, e rọte ọ ke le emhi.‡

15 Ama mhia kie ri eni afu ena gbe akanya deba ẹ, wẹkhi eri mhi kẹkẹ ebe ona ni a ba riẹlẹ emhi eghoghọ na mhẹ. O tinẹ ni mhi bie ghu-a ni ọgbọ ọ rọ liẹ mhi khi tono obọ udu.

16 Mhia mhue afu ni mhi rọ tono obọ udu shi usomhi onete ni mhi rọ tse abọ. Eri a mhẹsẹ ọli na mhẹ. O ma khọlọ mhẹ egbe ini mhia ri oni usomhi onete tse abọ!

17 Ini o khia khi eri mhia tsabọ ungemhi oyi Ẹshinegba itobọ khi o ghọle mẹ. A ya fali mhẹ ota. Ama ini o riẹ khia khi ọa ghọle mhẹ, emini Ẹshinegba ọ rọ nga mhẹ obọ lọ ni mhia riẹlẹ

18 Ighe ifata ni mhi ke ya mie mena? Afa o khi na mhẹ ni mhi ke tsabọ oni usomhi onete, ni mhia khi oki shi ọ, ni mhia mie emini e khi eyemhẹ shi akanya oyi itsabọ usomhi onete.

19 Mhẹmhẹ ghuo mhi mhẹsẹ ona na egbemhẹ, mhia khi oghumha oyi ọgbọkhoghuo, ama mhi ri egbe mhẹ mele oghumha oyi ọgbọkpa-a, ni mhi rọ lu ebubu ẹgbọ na iKirisiti abi mhi li dobe.

20 Abi mhi rọ nu ẹgbọ iJu u gbe akanya, mhii ngeli abi ọngi iJu ni mhi rọ dobe lu wẹ. Abi o riẹ khia khi ushi iMosisi ọa mu mẹ, mhi kiele ẹ ngeli abi ọni ushi o mu ini mhi nu ẹgbọ ni e la oni ushi gbe akanya, ni mhi dobe lu wẹ.

21 Ighọ o li khi, abi mhi rọ nu ẹgbọ iJeta ẹ gbe akanya, mhi ngeli abi ọgbọ ni ọa khi iJu ni ushi iJu ọa mu ni mhi rọ dobe lu wẹ. Ona ọ liẹ khi mhi aa ke ri ushi oyi Ẹshinegba a gbe akanya, ama ushi oyi iKirisiti mhi rọ gbe akanya.

22 Ini mhi la ifuabọ oyi eni irudunga oyewẹ ọa toto, irudunga oyemhẹ o li abi oyewẹ, ni mhi rọ dobe lu wẹ. Emhikpa mhia mela-a na ẹgbọ nya, ni mhi rọ tsumhi eghuo, ode ni mhi ya te dobe riẹlẹ ọli kpa.

23 Enana nya, irari oyi usomhi onete mhi rọ lighọ ni mhi mhue okemhi shi ikhivose eyoli.

24 A lẹsẹ khi ebubu ẹgbọ e migha shi unamhi ni a na, ama ọghuo elemhi wẹ ọ kpe na a pfo, ni ọ mie eleli unamhi. Irarighọ, a na ode ni a te ya mie eleli oyi unamhi.

25 Eri ọgbọkpa ni ọ la unamhi ya na ọ kpe ẹ wena ushi unamhi egbegbọ. Eri ẹ ẹ na ni e mie arula oghie ni ọọ kẹ-a. Ama arula ni o laọ agbọagbọ awa na unamhi ẹ shi.

26 Onana o zẹ ni mhi rọ na unamhi oyemhẹ sheshe ya ramhi ukpẹsẹ. Lọli o zẹ ni mhia rọ li abi ọpfiekpa ni ọọ pfi ekpa kua irarogbe.

27 Eri mhia nasẹ egbe eyemhẹ ni mhi dobe mhẹsẹ ke na wẹ. Mhi aa nono, ini mhi tsabọ oni usomhi onete ona se, ni mhi khi ọni a khu pfia.

10

A rọte okhẹ oyi ẹgbọ iZireni tse agua ye ẹgbọ

1 Inyoghuo, mhia nono ni a sato emini itita awa ni e deba iMosisi e mẹ. Oguese oyi otughunu o khukhu wẹ, wewẹ nya e gbo rọte okẹ ifulọ ya dọsẹ tselele.*

2 Elemhi otughunu ali okẹ oniẹmhi e la batazi abi eni ẹ deba iMosisi.

3 Wewẹ nya e le eminale ayemhẹ.†

4 E gbo da amẹ oyi ayemhẹ oghuo ni o rọte ẹchẹ ayemhẹ ni oo deba wẹ tu. Oni ẹchẹ khi iKirisiti.‡

5 Abi o tseku li ghọ, egbe ẹa mu Ẹshinegba deba ebubu wẹ, itobọ ighọ, eri a miatse ilimhi eyewẹ ku ọdagbe ifufu.§

6 Mena, ena nya irọkhasẹ e khi na awa, ni o tse agua ye awa, awa khi mhue ọghuemhẹ na emhi ebe abi wewẹ e li,*

7 wẹ khi ilitsa awa ya ga abi eghuo ọ e li. Ebe-no-pfuasẹ o ngme ọli khi, “Eni ẹgbọ

‡ 9:14 Li zẹ iMat 10.10; iLuk 10.7 * 10:1 Li zẹ Okiali 13.21-22; 14.22-29 † 10:3 Li zẹ Okiali 16.35 ‡ 10:4 Li zẹ Okiali 17.6; iNọba 20.11 § 10:5 Li zẹ iNọba 14.29-30 * 10:6 Li zẹ iNọba 11.4 † 10:7 Li zẹ Okiali 32.6

e shito le, e da, e gbe ishimhi idobie, e ku itsebo.”†

8 Awa khi khili ena itsebo abi eghuo o e li, ni o ze khi agbele uye ali ese, 23,000, e ghuloa ogbeleghuo.‡

9 Awa khi mu Onomhue fe bino abi eghuo o e li, ni enye e ro gbolo we-a.§

10 Awa khi wolo abi eghuo o e li ni Ageni eghuli o ro gbolo we-a.*

11 Eri emhi ena nya e li we, ni a ro sese awa ingme ele-lese, a keke we shi eke tse agua ye awa ni awa la eghenge ikpukhokho agbo ona.

12 Ini u dabi khi u migha, gue kia ini u khi de ode-a.

13 Aa me imufe okhoghuo ni a me egbe, ni o a khi onabi egboese ea me ghue. Ama Eshinegba oni a ri egbe e nga lo. Oa ya ze ni a mu e fe ni o fu dose e, ni aa ya dobe ri egbe mie. Ama ini a mu e fe, Eshinegba o ya ri ode ni a te ya pfue o bhale, ni a ro dobe ya ri egbe mie.

14 Irarigho, inyoghuo, a nuata shi ikhumhi o.

15 Eri mhi nu e ngme abi egbo elesingme. Fe ghuo a sa emini mhi ngme.

16 Ini awa rote uko ni awa lema Eshinegba o khivose shi da, o a khi o lia eyi iKirisiti awa da? Ini awa le ibuledi ni awa kemhi, o a khi idiegbe oyi iKirisiti ni awa le?†

17 Irari khi ibuledi oghuo o khi, awa nya ini awa tseku bu, idiegbe oghuo awa khi, irari khi eminale oghuo awa kemhi.

18 A sa ingme oyi egbo iZireni ghue. Oa khi eri wewe nya ni e le eminale ukhomhi atete ugamhi e ga mholi oboshi oni ugamhi oyi Eshinegba egho?‡

19 Eri mhi ri ona lie khi olitsa ali eminale ni a ro luase oli khi egbegbi emhi e khi?

20 Iiye o! Emini mhi a ngme khi, emini eni e ga ikhumhi e ro luase obo atete, okphaghi e rewe e luase, o a khi Eshinegba. Mhi aa nono ni a mhue kugbe iyemhe okphaghi e o.§

21 Wa ya rote uko oyi Onomhue da, u gbo rote uko oyi okphaghi e da. Wa ya rote

ukpeko oyi Onomhue le, u gbo te ukpeko oyi okphaghi e le.

22 Abi khi eri awa nono ni Onomhue o ke kpe ofuma? Eri awa dabi khi awa toto dose oli?*

Epfua ni eni e miesuo e mholi

23 “Emini o ghole awa, awa dobe ya rie le.” Abi a li ngme oli. Ama aa khi emhikpa o mholi eleli. “Emini o ghole awa awa dobe ya rie le.” Ama aa khi emhikpa o mholi ikpaghiobo.†

24 Ogbokhoghuo o khi lese ke na shi onote oyi egboli tse ama onete oyi egboese.

25 Elamhi kpa ni a ro o de oki, ke de oli le, khi ri irari udu oye ni oo gue e ez o mhila ogbo okhoghuo shi o.

26 Irari khi Ebe-no-pfuase o ngme oli khi, “Eke ali emini e la o nya, khi Onomhue o ga mholi we.”‡

27 Ini ogbo ni o a miesuo o lue ukue, ni u ro sa li shi udu khi u ya ye, le emimini o ro shi e eke. Khi mhila ogbo okhoghuo oyi udu ni oo gue ogbo ez o.

28 Ama ini ogbokhoghuo oo ye, “Eminale ona, ikhumhi a roli luase.” Khi le oni eminale ogho, irari usamhi udu oyi oni o gueye ogho, ali irari udu oye.

29 Aa khi irari usamhi udu oye, ama irari usamhi udu oyi oni ogbo ogho. “Elo o ze khi ogboese o ke ya khi ozuode shi epfua oyemhe, irari udu oni o gue ogbo ez o oyi oli?”

30 Ini mhi kphemhi na Eshinegba shi eminale ni mhia le, elo o ze khi ogboese o ke tsue mhe shi eminale ni mhi kphemhi shi?”

31 Abi o la o shi khi, emimini u wa rie le kpa, ni u wa le, ni u wa da, rie le oli shi ufumhi oyi Eshinegba.

32 Khi ngeli angeli ni o ya ri ogbokhoghuo de, o khi egbo iJu okekhi egbo iJeta okekhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo eyi Eshinegba.

33 Eri mhi dua ni mhi rie le emini o ti ogbokpa eloe odekhode. Irari khi mhia lese na khu oyi mhemhe ghuo, ama oyi ogbokpa ini a mie we pfuese.

‡ 10:8 Li ze iNoba 25.1-18 § 10:9 Li ze iNoba 21.5-6 * 10:10 Li ze iNoba 16.41-49 † 10:16 Li ze iMat 26.26-28; iMak 14.22-24; iLuk 22.19-20 ‡ 10:18 Li ze iLev 7.6 § 10:20 Li ze iDeut 32.17 * 10:22 Li ze iDeut 32.21 † 10:23 Li ze 1 iKori 6.12 ‡ 10:26 Li ze iWolo 24.1 * 11:1 Li ze 1 iKori 4.16; iFili 3.17

11

1 A ke khonya mhe abi mhi lie khonya iKirisiti Onomhue.*

Ukhomhi iguese elemhi ugamhi

2 Mhi kueghie e shi abi a lie sato mhe egbe ni a ro a deba osese ni mhi sese e.

3 Ama mhi a nono ni a lese khi iKirisiti o khi ukhomhi oyi omose nya, ali khi omose o khi ukhomhi oyi Okpotso. Ama Eshinegba o khi ukhomhi oyi iKirisiti.

4 Irarigho, omose ni oo so iromhi okekhi eri o ngme ungmehi imeguele, ni o ro da ri emhi guese ukhomhi ne, oyeghe o ro ghi iKirisiti ni o khi ukhomhi oyoli.

5 Igho okpotso okhoghuo ni oo so iromhi okekhi eri o ngme ungmehi imeguele, ni oa ro da ri emhi khukhu ukhomhi ne, eri o yeghe-a, eri o ri odoli ni o khi ukhomhi oyoli she-a, eri o bie li abine khi o kpogholo itsu ukhomhia.

6 Ini okpotso oa da khukhu ukhomhi ne, o ka ta itsu ukhomhi-a nyaa. Ini o da khia khi emhi omama oo khi ini okpotso o kpogholo itsu-a egho, o ke khukhu ukhomhi oyoli.

7 Oa ye ni omose o khukhu ukhomhi oyoli, irari khi irokhokho ali ufumhi oyi Eshinegba o khi. Ama okpotso ufumhi oyi omose o khi.†

8 Irari khi aa rote egbe oyi okpotso ma omose, ama idiegbe oyi omose a te ma okpotso.

9 Aa ma omose na okpotso, ama omose a ma okpotso na.‡

10 Itobo onana, ali irari oyi igeni, okpotso o ke khukhu ukhomhi oyoli ni o ro rokhase khi o kie la omhese oyi odoli.

11 Elemhi Onomhue ni awa ga la, okpotso oa khi ongeli, we khi omose o khi ongeli ni wewe aava ea mhue abi e lie rielle ugamhi kugbe.

12 Irari khi abi a rote omose ma okpotso, igho okpotso o li bia omose. Ama emhikpa obo oyi Eshinegba e te bhale.

13 Ee ghua a so o bino ini o ti ni okpotso o ke so iromhi lema Eshinegba oa ri emhi khukhu ukhomhi elemhi owa ugamhi?

14 Abi a ma emhi nya shi rote eke vu, oa sese e khi, omama o khi ni omose o ro mhue itsu ni e nue dollo shi ukhomhi?

15 Ama khi ini okpotso o mhue itsu ni e nue shi ukhomhi khi ufumhi ali isomhotse o khi na li? Eri a ri itsu ni e nuata na li ni o ro khukhu ukhomhi.

16 Ini ogho o nono ni loli khako shi ingme onana, emini mhi mhue ya ngme khi, anye-a mholi ode olese ni anye te e rielle, igho li khi igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo eyi Eshinegba.

Ushi oyi Eminale no pfuase oyi Onomhue (iMat 26.26-29; iMak 14.22-25; iLuk 22.14-20)

17 Rote omhese ni mhi ro bhale, mhi aa kueghie e, irari khi ilona kugbe shi ugamhi oye e, oo li oyese dose onete.

18 Irari onodode, a she gueye mhe khi okemhi oo la iteva oye eni a lona ilegba abi eni e mie iJesu iKirisiti suo. Mhi mie shi o khi igho o khi.

19 Aa me emini o ze khi aa ya khako. Ama oni ekhako ona o ya ri eni Eshinegba o mie iteva oyi e khase.

20 Ini a lona kugbe shi oghuo, oa khi eminale oyi Onomhue o khi ni a le,

21 Irari khi ini a le, aa ya migha khe egbe. Oghogho o rue eminale oyoli e le. Irarigho, eri eghuo e da pfueche egbe-a, eghuo ea ga me le kpa.

22 Aa mhue apfe oye e ni a la le ni a la da? Abi khi eri a ri eloe a gbe igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo oyi Eshinegba? Eri a nono ni a ri omama mu egho ni ea mhue emhikhoghuo? Se a nono ni mhi ngme shi onana? Eri mhi ya kueghie e mena? Iiye o!

23 Irari khi obo oyi Onomhue mhi te mie osese ni mhi sese e. Khi iJesu Onomhue, eliyose ni a roli de, o rue ibuledi,

24 o kphemhi na Eshinegba o khi oli-a, oo li, "Idiegbe oyemhe na ni a ro na e, a ke li ona ro sato mhe egbe."

25 Igho o gbo li, abi e ro le se. O rue uko onyo, oo li, "Onana o khi uko oyi ilama kugbe onogho, ni a ri oia eyemhe rielle. Ini a da lina da ne, eri a da li ro sato mhe egbe."§

26 Irari khi eghoghe kpa ni a ro da le ibuledi onana ni a ro da oni uko onana ne, eghuli oyi Onomhue u ro tse abo egho neni o ya bhale.

† 11:7 Li ze Igbae 1.26-27 ‡ 11:9 Li ze Igbae 2.18-23 § 11:25 Li ze Okiali 24.6-8; ijere 31.31-34

²⁷ Onini ọ da le ibuleḍi oyi Onomhufe ni ọ gbo rọte uko oyọli da, ode ni ọa gbe akanya ne, ọ she lue, ọ lamhe shi idiegbe ali ọlia oyi Onomhufe ọ.

²⁸ Irarigho, ogbogbo ọ bino egboli bie ne neni ọ tigbe le, neni ọ rọte oni uko da.

²⁹ Ini u waa da lese emini oni idiegbe oyi Onomhufe ona o migha shi ne, ni u rọ da le oni ibuleḍi ni u rọ gbo te oni uko da, u she le u gbo da rọ ri iguezo bhale ghi egbe e.

³⁰ Ona o ze ni ebubu e e rọ ọ ghua, eghuo ea mhufe ochi, ebubu e she ghulo-a.

³¹ Ini awa kpe gue egbe awa ezọ awa aa ya de pfilo ezọ oyi Eshinegba.

³² Ini Onomhufe ọ gue awa ezọ, eri ọ sese awa ingme ini awa khi nu agbo pfua.

³³ Irarigho, ee inyoghuo-mhe, ini awa lona ni awa rọ ya le eminale oyi Onomhufe, awa ke migha khe egbe.

³⁴ Ini a me oni okiamhi ọọ gbe, ọ la apfe le emhi ini a khi lo ezọ oyi Eshinegba, ini a lona kugbe. Mhi ya pfuse ingme enekpole ngme ini mhi bhale.

12

Isomhopfa Ayemhe

¹ Mena ni mhi rọ so shi ogbo ni a mhila mhe ingme isomhopfa Ayemhe-no-pfuase.

Mhia nono ni a lese egbegbingme ni o la ọ.

² A lese khi eghẹghe ni a rọ khili eni ea miesuo, a di e lo ode ni a la luase ilita ni ea mhufe ayemhe.

³ Mhia nono ni mhi gueye e khi aa me ogbo ni Ayemhe oyi Eshinegba o rọ gbe akanya ni ọ ya lie, "A pfi unu na iJesu!" Aa me oni ọ gbolo ya lie, "iJesu ọ khi Onomhufe!" Ini ọa li khi Ayemhe-no-pfuase ọ sese ọli.

⁴ Isomhopfa ododa e la ọ, ama Ayemhe ogghuo ọ kemhi we.

⁵ Ode ebubu e lao ni a te e ga Onomhufe, ama Onomhufe ogghuo awa ga.

⁶ Ode ododa Eshinegba ọ te e gbe ikanya elemhi agbo eyi awa, ama oni Eshinegba ọ ligho gbe oni akanya ona rọte idiegbe oyi awa nya.

⁷ Ogbogbo a ri isomhopfa Ayemhe na, ni ọ rọ ke gbe akanya ni o kpaghie ogbokpa obo.

⁸ Oni Ayemhe loḷi ọ ri isomhopfa oyi ungemhi egbhali na ogbo ogghuo. Oni Ayemhe ọ kie gbolo ri isomhopfa ileasingme a na ogboese.

⁹ Oni Ayemhe ọ gbo ri irudunga oniemhi a na ogbo. Oni Ayemhe ogghuo ọ kie gbo ri ekpabo na ogboese ni ọ rọ ri ogbo toto.

¹⁰ Oni Ayemhe ọ ri ekpabo na ogbo ni ọ rọ gbe ikanya onyaloa, ọ ri ekpabo na ogboese ni ọ rọ me eke guele. Ọ gbo rọ-na ogboese ni ọ lese ikhioda ni o la iyemhe ododa ọ. Ọ rọ-na ogbo ni ọ rọ dobe e ngme emue oda, ọ rọ-na olese ni ọ dobe guele abi oni emue oggho o ngme.

¹¹ Ama Ayemhe ogghuo ọ kie khi ni ọ ga gbe eni ikanya eggho abi o ghole ọli shi. Ọ ri isomhopfa ododa na ogbogbo.*

Idiegbe ogghuo ni o mhufe iguabo ododa

¹² Eri iKirisiti ọ li abi idiegbe ogghuo ni o mhufe iguabo ododa, idiegbe ogghuo o kie khi, ini o tseku mholi iguabo ebubu ododa.†

¹³ Igho awa nya awa gbo li, o khi ongi iJu u khi, okekhi onge iJeta, o ke khi oghumha oo, o ke khi oni ọọ khi oghumha, a she batazi awa shi idiegbe ogghuo rọte oni Ayemhe ogghuo oggho, a kie gbo ri oni ayemhe ogghuo oggho na awa.

¹⁴ Irari khi idiegbe ọa khi uguobo ogghuo tse loḷi nya o khi, ama iguabo ni e bu o mholi.

¹⁵ Ini owe o gueye obo, "Irari khi mhia da khi obo, mhi aa ke kugbe idiegbe ọ," Oni owe ọa kie khi oyi idiegbe?

¹⁶ Ini esọ ọọ khi, "Irari khi mhi aa khili eloe, mhi aa ke khili oyi oni idiegbe." Oggho o ya lie khi ọa ke la oni idiegbe?

¹⁷ Ini idiegbe nya o khili eloe lo, se o kha li ke suo. Abi ini idiegbe nya o ke khili esọ lo, se o kha li ke suo issue?

¹⁸ Abi o li khi, eri Eshinegba ọ tono iguabo egbe ododa ma shi idiegbe abi ọ li nono ọli shi.

¹⁹ Idiegbe o ya gbapfo, ini o khia uguabo ogghuo tse loḷi nya o khi?

²⁰ Abi o li khi, iguabo ododa e la o, ama idegbe ogghuo kpe o khi.

²¹ Irarigho, eloe ọa ya lie obo, "Mhi aa mhufe emini mhi re ya li!" We khi ukhomhi o ya lie awe mhia mhufe emini mhi re ya li.

* 12:11 Li ze iRom 12.6-8 † 12:12 Li ze iRom 12.4-5

22 Ini awa te ukiękię ọ obini ọ kpọle oyi ingme ona bino ọli, iguabọ oyi idiegbe ni ọa lolo toto, ọa zę idiegbe ya tsua pfi,

23 ama idiegbe ni awa bino khi ęa lolo mu ęloe, węwę awa ga sọnọ itsua guese. Awa a kuegbea guese iguabọ idiegbe ni ọa ti ni a ke khueghie-a shi ekę ni áá mę ęloe,

24 Ama awa aa ya sọ itsua guese ikpe ni e zę rọ ọ shi ekę ni ęgbọese e mę ęloe. Eri ęshinegba ọ lighọ rięle idiegbe, ni awa mu ekpę na iguabọ ni e li abinę khi ęa lolo mu ęloe.

25 Itobọ ighọ, okemhi ọa la idiegbe, eri ikpe ọdọda eghọ e ri ęloe a khu egbe.

26 Ini asha eghuo ọọ mę osoli, ikpe enekpọle nya e li nu ọli a mę oni osoli. Ini a ri ekpę na uguabọ idiegbe oghuo eri enekpọle nya ęę ghele.

27 Eę nya idiegbe oyi iKirisiti a khi, ọgbọgbọ ọ khi uguobọ oyọli.

28 Elemhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ, onodode, ęshinegba ọ zę ighiusomhi na keę, onuzi-eva ọ zę emekeęuele, onuzi-ese, esese, ọ tigbe ri eni ę gbe ọnyalọa shi asha eghuo, gbo li shi eni mhọli isomhopfa ni a rọ ri ọgbọ ze. Ọ gbo zę eni e guę ę kpaghię ęgbọese obọ, elese ọ zęwę eni e guę ri omhesę kia, ali eni ę ngme ęmuę ọdọda.‡

29 Węwę nya e khi ighiusomhi na keę? Węwę nya e khi emekeęuele? Węwę nya e khi esese? Ọgbọkpa ọ dobe a gbe akanya ọnyalọa?

30 Węwę nya e mhọli isomhopfa oyi iri-ọgbọ ze? ęgbọ nya e guę ngme ęmuę ọdọda? Abi khi węwę nya e guę ę guęle abi oni ęmuę ọdọda o ngme?

31 Irarighọ, awa ke nono isomhopfa ni o tinę nya.

Mhi ya ri ode ni o tinę nya khasę ę.

13

Inono

1 Ini mhi ga guę ę ngme ęmuę oyi ęgbọ ali oyi igęni, ni mhi aa rọ mhue inono, okeke ulo ali okeke ipępe itasa mhi khi.

2 Ini mhi mhue isomhopfa imekeęuele ali ni mhi rọ lese udi osheli ali ilęse nya a guęle. Mhi kha mhọli irudunga ni a rọ dobe

ọoghie ite, ni mhi aa rọ mhue inono, afue mhi khi.*

3 Mhi kha ga ri emini mhi mhue nya somhopfa, ni mhi rọ ga ri egbe mę bhale ni a tose-a ni mhi ba tono obọ udu, ni mhi aa rọ mhue inono, mhi aa mhue elele okhọghuo ni mhi ya mę.

4 Eri inono o mhọli irabọmudu, o mhọli isomhelemhi. Ọa ya kpe ofuma, ọa ya tono obọ udu, ọa ya vuse ike.

5 Inono ọa ya ngeli angeli obe, ọa ya khu oyọli tse, elemhi ęa kele bi inono, ọa ya keke ingme ni a li ọli ya shi na ọgbọ.

6 Ọa ya mę emhi obe ni ọọ ke ghele shi ọ, ama emhi egbegbingme o ghele ę shi.

7 Ọa ya mhọli ukhimhi-elemhi. Irudunga ali irudushi, ali irabọmudu oyọli ọa ya ba li ku.

8 Inono ọa mhue ukpese. Imekeęuele e la ọ, eri-tse khi e ya dose, isomhopfa oyi ingme-ęmuę ọdọda e la ọ, ama e ya dose, ilęsingme e la ọ, ama e ya dose.

9 Irarikhi isomhopfa ilęsingme ali imekeęuele oyawa ęa ya gba pfo.

10 Ama ini oni o gba pfo o ramhi, oni ọa gba pfo o kele-a.

11 Abi mhi rọ khi ọmọ, ęmuę ali isamhi ali akhọkhomhe eyemhe, e khi eyi ọmọ. Mena abi mhi rọ ke khi ọgbhali, mhi aa ke mhue emini mhi ri angeli ọmọ a li.

12 Emini awa mę memena, eri o li abi aroro ni awa rọte ughegbe ę mę lishi-lishi. Eghęghę aghọ o kha ramhi, awa ya mę ọli ghemhe, ghe ę. Emini mhi lese, ọa gba pfo, ama eghęghę aghọ, o ya gba pfo, abi ęshinegba ọ li sesę mę pfo.

13 Ama eni emhi ese enana e kie migha: Irudunga, irudushi, ali inono. Oni o ga funę nya shi wę ọ khi inono.

14

Isomhopfa imekeęuele ali ęmuę

1 Zobe ni inono o khi emini u na a khu.

Ke dua ni u mhọli isomhopfa eyi Ayemhe no pfuase, tete isomhopfa imekeęuele.

2 Ọgbọ ni ọọ ngme ęmuę ni ọgbọ ọa lese emini ọọ ngme, ęshinegba ọ nu ę ngme, irari ọgbọkhọghuo ọa ya lese emini ọ ri eni

‡ 12:28 Li zę ęfi 4.11 * 13:2 Li zę iMat 17.20; 21.21; iMak 11.23

ingmemhi ngme. Egbegbi ingme osheli o rōte Ayemhẹ no pfuase ẹẹ ngme.

³ Ama oḡbọkpa ni o meke ngme guele, eri oḡ nu ẹḡbọ o ngme, o kpaghiẹ wẹ oḡ, o ri udu shi wẹ o, o ri udu pfoḡmhi wẹ.

⁴ Oḡbọ ni oḡ ngme emue oḡa ni ẹḡbọ ẹa leṣe emini o ngme, egbọli oḡ kpaghiẹ oḡ, ama oḡbọ ni o mekeguele, igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suḡ nya oḡ kpaghiẹ oḡ.

⁵ O ga ḡhọle mhẹ ni ẹẹ nya a ke ngme emue oḡoḡa, ama oni o ḡhọle mhẹ nẹ khi ni a ga mhọli isomhopfa imekeguele. Irari khi oni o mekeguele o mu ẹloe dọṣe oni o ngme emue oḡa. Seṣe ni eri oḡbọ o la aḡhọ ni o guele abi o ngme ni oḡbọkpa ni o la igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suḡ o mhue ikpaghiobọ.

⁶ Iḡhọ inyoghūo, ini mhi bhale deba ẹ ni mhi rọ o ngme emue oḡa, onete onoghūo o ya riẹle na ẹ? Oa khi ini, mhi gue iroḡkhasẹ ni mhi rōte obo oyi Eshineḡba mẹ ye ẹ, okekhi emini mhi leṣe mhi gueye ẹ, okekhi imeguele mhi gueye ẹ, okekhi ungmehi oseṣe mhi rọ bhale ghi ẹ, o ya ri eleli na ẹ?

⁷ Bino itsua ni ẹa mhue ayemhẹ, ni ẹẹ ngme, enabi ofele ali ẹfa. Seṣe oḡbọkhoghūo o li ya leṣe emini a kpheli, ini oḡa suḡ obini a mu abọ wẹ je?

⁸ Ali oni oḡ pfi akala, ini oḡa li pfi oḡi ḡboo ni o de uruli ni a suḡ, oḡhūo o ya mu egbe okhọli?

⁹ Iḡhọ khi, ini u ri emue ni ẹḡbọ ẹa ya suḡ o ngme ingmemhi ni e mhọli ilẹsingme, oḡbọkhoghūo oḡa ya leṣe emini wa ngme. Eri u leṣe ke ngme kua idane!

¹⁰ Emue ebubu e la aḡbọ ona, wewẹ nya e khi eni e ti shi eni ẹ ngme wẹ o.

¹¹ Ama ini mhi aa leṣe emue ni a ngme, oni o nu mhẹ ngme, oḡfese o khi shi mẹ o, mhẹmhẹ khi oḡfese shi oḡi o.

¹² Aborokhia khi isomhopfa eyi ayemhẹ e mema kiele ẹ ḡhọle ẹ eḡhọ, a ke nono isomhopfa eni e ya ri ikpaghiobọ ghi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suḡ.

¹³ Itobọ iḡhọ, oni oḡ ngme emue oḡa o mema ya lema a ri ekpabọ ni o rọ o ke guele abi o ngme na li.

¹⁴ Irari ini mhi ri emue oḡa a sọ iromhi, ayemhẹ oyemhẹ oḡ sọ iromhi, ama udu oyemhẹ oḡa ya mhẹ mhue emini o mu o.

¹⁵ Se mhi ke ya li shọ? Mhi ga ya riẹle wewẹ eve-eva ena. Eri mhi ya ri ayemhẹ oyemhẹ sọ iromhi, mhi ḡbo li ri udu oyemhẹ sọ. Mhi ya ri ayemhẹ oyemhẹ to uwolo, mhi ḡbo li ri udu oyemhẹ to.

¹⁶ Ini u ri ikphẹmhi na Eshineḡba elemhi ayemhẹ tṣe, se ẹḡbọ enekpọle ni ẹa ya suḡ ikphẹmhi ni u rọ na Eshineḡba e liẹ suḡ, ni e mie Atṣe shi ẹ oni iromhi ali ikphẹmhi? Ẹa mhue abi e li ya leṣe emini u wa ngme.

¹⁷ Ini o tseku khia khi iromhi ikphẹmhi eye khi enete lo, ẹa ga kpaghiẹ ẹḡbọ enekpọle oḡ.

¹⁸ Mhi kphẹmhi na Eshineḡba khi mhi ga ngme emue oḡoḡa dọṣe ẹẹ nya.

¹⁹ Ini a la ugamhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suḡ, o ti mhẹ egbe ni mhi leṣe ngme ikpamhi ingmemhi ishe tṣe ni ẹḡbọ ya suḡ abi mhi rẹwẹ ngme, rọ seṣe wẹ, ocho ni mhi rọ ri emue oḡa ya ngme ingmemhi aḡbeḡe ni oḡbọkhoghūo oḡa ya suḡ abi mhi rẹwẹ ngme.

²⁰ Inyoghūo-mhẹ, a khi ke sa abi eniye. A mhọli isamhi abi egbhali ama a li abi emofe ni ẹa leṣe emhikhoghūo obode onobe iriẹle.

²¹ A keke oḡi shi Ebe-no-pfuase khi,

“Emue oḡa mhi rọ ya
nu ẹḡbọ eyemhẹ ngme.
Mhi ya ri uruli epfese ngme,
ama ini o tseku khi iḡhọ,
ẹḡbọ eyemhẹ ẹa ya
ri esọ shi mhẹ eke,
iḡhọ Onomhūe o ngme.”*

²² Itobọ iḡhọ, emue oḡa, oḡa khi emhi onyaloa shi eni e miesuḡ o seṣe ni eni ẹa miesuḡ. Ama imekeguele, eni miesuḡ o mema ḡo lu, oḡa khi oyi eni ẹa miesuḡ.

²³ Irarighọ, ini igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suḡ kpa e legba ni oḡbọkpa o rọ o ngme emue oḡoḡa, esheḡbhe ali eni ẹa miesuḡ, ẹa ya liẹ khi ujili oḡ kpha ẹ nya?

²⁴ Ama ini oḡbọkpa oḡ mekeguele, ni ẹḡbọ ni ẹa miesuḡ okekhi oḡbọ ni oḡa leṣe emini a riẹle o rọ lo le. Rōte ingmemhi ni oḡ suḡ, o rọ ya leṣe khi oḡa olamhẹ loḡi khi, ni o khi oni o mu pfi.

²⁵ Osheli isamhi udu eyoli e ya khueghie-a ḡboo. O de yeshi, oḡ ga Eshineḡba, oḡ liẹ, “Eshineḡba o la ẹ iteva egbegbọ.”

Ugamhi ni oḡa mhue ozughu

* 14:21 Li zẹ Aza 28.11-12

26 Inyoghuo, abi mhi ri ona ngme khi, ini a lona kugbe shi ugamhi, ni oghuo o ro mholi uwolo, okekhi khi oghuo o mholi emini o sese, okekhi irokhase olese o mholi, okekhi emue o da olese o ngme, okekhi aguele emini a ri oni emue olese ngme mholi. A ri ele enana nya ro kpaghie igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo obo.

27 Ini ogho o ya ngme emue o da, egbo aava tse e lese ngme, ini e khi e bu dose, e khi aase. Ama otuoghuo oghuo o kpe ke ngme, oghose o o guele abi o ngme.

28 Ini o khia khi ogho o la oni igba oyi eni e miesuo ni o ya ke mie oli emini o ngme guele, oni o ngme ungmehi emue o da ogho o khukhu unu, o lese nu egboli ali Eshinegba ke ngme.

29 Emekeguele aava okekhi aase e dobe ya ke ngme, egbo enekpole e ku eso-a ni e lese abi e ngme.

30 O kha ke khia khi a ri irokhase khase oghose ni o shito oni ilegba, oni o kpe ngme egho, o mu migha.

31 Ee nya a dobe ya meguele, ama o khi otuoghuo oghuo, ni enekpole e wena ali ni a ri udu shi we o.

32 Eni e mhue ayemhe imeguele e ke ri eghenge na egbe ro ngme ini ayemhe imeguele o la we egbe e gbe akanya.

33 Irari khi Eshinegba o a khi ona ozughu, ama oyi opfomhe. Abi o li shi elemhi igba oyi eni miesuo nya.

34 Ikpotsa e ke khukhu unu ini igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo e legba, abi o li shi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo elese nya. A khi ze we ngme, e ri ochoghoe ke deba omhese, abi ushi o ngme.†

35 Ini e nono ni wewe e lese udi-ingme okhoghuo, e la apfe mhila edowe. Emhi omama o khi ni okpotsa o ro la ilegba igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ngme.

36 Abi khi oba oye e ungmehi oyi Eshinegba o te gba ekele, abi khi ee ghuo o lese ramhi egbe?

37 Ini oghokhoghuo o sa khi omekeguele loli khi, okekhi khi eri o lie khi loli mholi ayemhe ni o pfuase, o mema ya lese khi

emini mhi keke e ghi e ena khi ushi oyi Onomhue lo.

38 Ama ini oghokhoghuo o ri eloe gbe ungmehi ona, a li ri eloe gbe oli.

39 Irarigho, inyoghuo-mhe, a ke nono ni a meguele, ama emue o da ingmengme, o khi khi ighuighue.

40 A ke ri ele emhikpa te ode ni o a mhue ozughu.

15

Iröte eghuli guale oyi iKirisiti

1 Mena mhia nono ni mhi yeke e le inyoghuo, ingme usomhi onete ni mhi ro tse abo ye e ni a miesuo, ni irudunga oye e o migha nga egbegbo.

2 Oni usomhi onete ona a ro tsumhi e, ini a da mu emini mhi ro tse abo ye e mhue toto. Ini o a khi igho, eri a miesuo shi afue.

3 Abi mhi li te eke mie oni usomhi ni o lolo mu eloe, igho mhi li gue oli ye e. Usomhi khi,
iKirisiti o ghu-a

to olamhe eyawa

abi a li keke oli

shi Ebe-no-pfuase.*

4 Khi a roli to,
a rote eghuli guise oli le
ele nuzi-ese,

abi Ebe-no-pfuase o ngme.†

5 O ri egboli khase iPita,
o tigbe ri egboli khase eni ogbava.‡

6 O tigbe ri egboli khase,
egbo ni e miesuo ni e bu dose
egbo egbhue uye ali ishe (500),

ni e la asheghuo utoghuo,
ni o khia khi ebubu we
e kie la agbo,
eghuo o e she ghua.

7 O tigbe ri egboli khase iJemhisi,
neni o tigbe gbo
ri egboli khase ighiusomhi na kee nya.

8 Ikpukhokho o, o li ri egboli khase mhe
abi omo ni a bia shi eghenge ni aa kha bia li
shi.§

9 Irari khi mhemhe mhi ga kpoke na
ighiusomhi na kee enekpole nya a. Mhi aa
fe fu te ni a lu aghiusomhi na kee, itobo khi

† 14:34 Li ze Igbae 3.16 * 15:3 Li ze Aza 53.5-12 † 15:4 Li ze Iwolo 16.8-10; iMat 12.40; Ika 2.24-32 ‡ 15:5 Li ze iMat 28.16-17; iMak 16.14; iLuk 24.34,36; iJon 20.19 § 15:8 Li ze Ika 9.3-6 * 15:9 Li ze Ika 8.3

mhi mu okhọli vule shi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ oyi Eshinegba ọ.*

10 Ama okhale ni mhia fute ni Eshinegba ọ li na mhe o remhe khi emini mhi khi. Ali khi okhale ni ọ li na mhe ọa li opfu-a. Ini a ke gbo riele ọli bino, mhi she ga rọsheka gbe akanya dose we nya. Ama ọa khi mhemhe mhi dobe gbe ọli, ama okhale oyi Eshinegba ni o la mhe egbe a gbe akanya lo.

11 Itobo igho, ini o khia khi wewe e tsabo oni usomhi, okekhi obọ oyemhe o te bhale o, ungmehi oghuo anye kie ga ro ọ tse abo, ni o khi emini a mie shi.

Irọte eghuli guale oyi eni eghua

12 Usomhi oyanye na. A she rọte eghuli guise iKirisiti le. Elo o ke ze khi eghuo e e ro lie khi iteghuli guale oyi eni e ghu-a ọa la ọ sho?

13 Ini irọte eghuli guise eni e ghu-a le ọa la ọ, ogho khi aa guise iKirisiti le.

14 Ini o khia khi aa rọte eghuli guise iKirisiti le lo, itsabo oyawa, afue o kha khi, igho li khi irudunga oyawa.

15 Ọa khi igho tse, eni e pfi otselę kie egholi ma Eshinegba anye kha khi. Irari khi anye she kpe pfi otselę guele na Eshinegba khi ọ rọte eghuli guise iKirisiti le. Ini o khia khi igesikia o kha khi lo khi aa ya guise eni e ghu-a le lo, eri o kha rokhasę khi ọa guise iKirisiti le.

16 Irari khi ini aa ya guise eni e ghu-a le, aa li guise iKirisiti le o li khi egho.

17 Ini o khia khi aa guise iKirisiti le, irudunga oyeę ọa kha mhue emini o kha li na e. Ee a kha kie la okhena ipfezomu shi olamhe eyeę.

18 Ogho li khia khi, eni e ghuloa ni e mie iKirisiti suọ khi eri e li li opfu-a.

19 Ini o khia khi agbo ana tse, irudushi ni awa mhue na iKirisiti o pfo shi lo, awa a opfu o kha bie gbe ne nya.

20 Egbegbi ingme ni o la ọ khi, a she rọte eghuli guise iKirisiti le, ni o ri awa mie shi ọ khi a ya gbo guise eni e ghu-a le.

21 Irari khi abi eghuli o rọte obọ oyi ogho ọtuoghuo bhale ikhi Adamu, igho irọte eghuli guise le o li rọte obọ oyi ogho ọtuoghuo bhale ikhi iKirisiti.

22 Irari khi abi eghokpa e li rọte obọ oyi Adamu ghu-a, igho a li ya rọte eghuli guise oghokpa le, rọte obọ oyi iKirisiti.

23 Ama a ya guise oghogbo le abi o li te ọli, iKirisiti ọ khi oni odode, ọ kha nyene egbe bhale, a tigbe li guise eni e mie oli suọ le.

24 Ishegho ozukhomhi agbo o bhale, ini iKirisiti ọ mu ekpabo ayemhe nya ọ le, ali eni e mhue afu ali itoto nya, ọ tigbe rue oni omhese nya na Eshinegba ita.

25 Irari khi iKirisiti ọ ya ke mhese ramhi ni Eshinegba ọ ro ya ri ebe ọli nya kpoke ekoawe eyoli.†

26 Obe ni ọ ya kpukhokho mu ọ le khi, eghuli.

27 Irari khi Ebe-no-pfuase o ngme ọli khi “Eshinegba ọ ri emhikpa kpoke ekoawe eyoli.” Onana o roli khasę gbo khi aa li ri Eshinegba ma ọ ro kpoke na iKirisiti, ikhi loli ni ọ ri emhikpa kpoke ekoawe eyi iKirisiti.‡

28 Itobo khi ini a da ri emhikpa shi omhese oyi iKirisiti se, eghęghę agho loli oyoli ni ọ khi omioli, o ri egholi kpoke na Eshinegba, oni ọ ri emhikpa kpoke na li. Eshinegba ọ mhese e shi emhi nya.

29 Elo ze ni egho e ro ọ batazi na egho ni e she ghu-a? Ini aa ya guise eni e ghua le, elo o ze ni a ro batazi shi na we?

30 Elo o ze ni anye ro ri agbo oyanye e shi okhena eghęghę kpa?

31 Anye e la okhena eghuli oghelękpa! Iti-tiegebe ni mhi ri itobo oye e titi, irari emini iJesu iKirisiti oyawa ọ riele na e, o remhe ngme ona.

32 Elo a dabi khi o khi eleli oyemhe ni mhi ro nu inyagbemhi ebe, ikhi emose egho na eoli Efesosi kholi? Ini aa ya guise eni e ghua le bhale agbo,

Awa bie ke le awa a da,

irari khi awa ya ghu-a akọ. §

33 Khi ze ni a sese wasę-a. “Ikugbe egho ebe ọ, o ma yese egbegbi angeli-a.”

34 Nyene egbe bhale eghali eye, a tiegebe olamhe le. Eghuo e e la ọ ni ea lese Eshinegba. Ni o ri omama mu e, mhi ro ngme ona.

Idiegebe ni a rọte eghuli guise le

† 15:25 Li ze Iwolo 110.1   ‡ 15:27 Li ze Iwolo 8.6   § 15:32 Li ze Aza 22.13

35 Ama ọgbọ ọ dobe ya mhila ọgbọ, “Seẹ a liẹ guise eni e ghu-a le bhale ọgbọ? Idiegbe onabi onoghuo e ke ya mhọli?”

36 Yeyẹ oyeghe! Waa lese khi emini a rọ kọ ọa ya zẹ ini ọa li kpẹ ghua?

37 Ini a ri ukpamhi ọakpa kọ, ọa ke ẹ zẹ ukpamhi nge, ama ughẹghẹ ọli o ke zẹ ngale.

38 Eshinegba ọ ri idiegbe ẹ na ikpamhi abi o ghọle ọli shi, ikpamhi emhi nya e mhọli idiegbe oyewe.

39 Idiegbe oyi emhi nya ẹa li abeghuo. Egbọ e mhọli idiegbe oghuo, elamhakọ e mhọli idiegbe olese, ipfeli ali ifele e mhọli idiegbe eyewe.

40 Emhi ọdọda e la idane, emhi ọdọda e li la ekẹkẹ. Otse oyi emhi na idane, o khi oghuo, otse ni o la emini e la ekẹkẹ o khi ọda.

41 Ovọ o mhọli otse oyọli ọda kẹ, uki o mhọli otse olese, ikpẹtata e mhọli otse olese ọda. Eni ikpẹtata e gbo somhotse dọse egbe.

42 Ighọ o ya li ini a guise eni e ghu-a le. Idiegbe ni a rọ tọ, eni ẹ kea e khi ni a rọ tọ. Ama eri a guise ọli le ni ọa ke ya kea ghue.

43 Ini a rọli tọ, o yemhi osue, ọa mhuẹ itoto, ama ini a guise ọli le o somhotse-a, o mhuẹ itoto.

44 Ini a rọli tọ, o khi idiegbe ni a mẹ alo gbugbugbu. Ini a guise ọli le, o khi idiegbe ayemhe.

Ini idiegbe ni a mẹ alo gbugbugbu o la ọ, idiegbe elemhi ayemhe o li la ọ.

45 Abi a li keke ọli khi, “Ọmose onodode Adamu, eri a ma li ọgbọ ni ọ mhọli ayemhe.” Ama khi Adamu ni o kpe ukhokho, ayemhe ni ọ ri agbọ a na ọgbọ ọ khi.*

46 Ọa khi idiegbe ayemhe o kpẹ bhale, ama oni a mẹ alo gbugbugbu, neni a mẹ oyi ayemhe.

47 Adamu, ọmose ọnodode, itutu ena eke a rọ ma li, Adamu ọnuzava iloghie o te tiemhile.

48 Eni e khi eyi eke, eri e li abi eni a ri itutu eyi eke ma, eni e khi eyi iloghie eri e li abi eni e rọte iloghie bhale.

49 Ezeze abi awa li ri irokhokho oyi ọmose ni a ri eke ma sọ, ighọ awa gbo li ya ri

irokhokho oyi ọmose ni ọ rọte idane bhale sọ.

50 Mhi gue ona ye ẹ inyoghuo khi, emhi idiegbe ali emhi ọlia ẹa ya lo Eghiele oyi Eshinegba. U ke-liẹ khi eri idiegbe ni ọọ ke-a, o ke ya mhọli okemhi shi oni iloghie ni ọa ya kea.

51 A ri esọ shi egbegbingme osheli ona. Awa nya awa aa ya ghua, ama ini akala ni o kpukhokho o de, a ya mu awa mela-a, bia,

52 elemhi ikoko alo khueghie-a, ini oni akala ni o kpukhokho o de. Irari khi akala o ya de, eni e ghu-a e ya ri idiegbe ni ọa ya kea guale, a ya mu we mela-a.†

53 Irari khi idiegbe ni ọọ ke-a o mema ya ri idiegbe ni ọa ya ke sọ, oni ọọ ghu o ri idiegbe ni ọa ya ghu sọ.

54 Isheghọ, ini idiegbe ni ọọ ke-a o ri idiegbe ni ọa ya ke sọ se, ni idiegbe ni ọọ ghu o rọ ri idiegbe ni ọa ya ghu sọ se, ungmehi ni ebe o ngme o bhale ya tse ni ọ li khi,

“A she to eghuli lue elemhi imuole.”‡

55 “Eghuli o, ighe imuole ni u ke dobe ya mu ọ le mena?

Eghuli o! Ighe ekpabọ eyẹ mena?”§

56 Olamhe o ri ekpabọ na utamhi oyi eghuli ẹ ta, ni o rọ kualit utse, olamhe o rọte ushi mhọli ekpabọ.

57 Ama awa kphemhi na Eshinegba ni ọ ri imuole na awa rọte obọ oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ oyawa.

58 Irarighọ, inyoghuo a migha gbaa. A gbe akanya oyi Ọnọmhuẹ oyi ẹ ke je odalo, abi a rọ lese khi akanya ni u da gbe na Ọnọmhuẹ khi ọa khi afue.

16

Ukpaghọ ni a mie ghi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ na iJerusalemu

1 Ni mhi rọ ngme nga ingme ikpaghọ ni a mie ni a rọ ya kpaghie igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni e la eke iJudia obọ, ni a keke shi ebe ghi mhe. A ke li abi mhi gueye igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni e la eke iGalesha e li ke riele.*

* 15:45 Li zẹ Igbae 2.7 † 15:52 Li zẹ 1 iTesa 4.15-17 ‡ 15:54 Li zẹ Aza 25.8 § 15:55 Li zẹ Osia 13.14 * 16:1 Li zẹ iRom 15.25-26

² Uka khi uka kpa, a ke rōte ikpaghō ni a gbe, rue shi asheghuo abi oḡbōḡbō ọ mhue, ini a khi gbo ke zēla ikpaghō elese ini mhi bhale.

³ Ini mhi bhale, mhi ya kēkē ebe na ẹgbō ni á zē, mhi kēkē shi ọ khi wēwē a ghie, e tsua isomhopfa eyēē je iJerusalemu.

⁴ Ini o ke khia khi o ti ni mhi li ye, anye ga kia.

Omhesē ni iPolu ọ mhese

⁵ Mhi ya bhale ya mē ẹ ini mhi rōte iMasionia dōsē se.†

⁶ Mhi nu ẹ ya la dēnē. Otse, mhi ga la aghō okasē nya. Eghēghē aghō a ke ri ukpaghō kpaghiē mhe obō je obiobini mhi ke ya je.

⁷ Mhi aa nono ni mhi mē ẹ ẹlōe memena, mhi aa nono ni mhi lēsē te aghō dōsē tse. Mhia nono ni mhi nu ẹ shitō tēsē ukukuḡ ini Eshinēgba ọ lama.

⁸ Mhi ya la Efesosi ramhi ẹlẹ ukpe iPetikositi,‡

⁹ irari khi asha oniēmhi o khueghie-a na mhe shi ana ni mhi rō mē asha gbe akanya Eshinēgba. Ama khi eni e mu okhue vule shi mhe ọ e bu.§

¹⁰ Ini iTimoti ọ bhale, a lolo mu ọli epfese, irari oni ọ gbe akanya na Eshinēgba nabi mhemhe ọ li khi.*

¹¹ Oḡbōkhōghuo ọ khi ri ẹlōe gbe ọli, ama a kpaghiē ọli obo ni ọ rō doḡe ti okiali eyōli je odalo shi opfōmhe, ni ọ doḡe bhale deba mhe. Mhia khe ọli, ali inyōghuo enekpōle.

¹² Ingme oyi Apolosi. Eri mhi ga lolo ye ọli ude ọ kọ ya feli ẹ, loli ali inyōghuo enekpōle. Ama ọa ghōle ọli ni ọ rō ye memena, ama ini ọ mhue oni eghēghē, ọ ya bhale.

¹³ A ke tō ẹlōe eke, a migha gbaa shi irudunga, a khi ẹgbō ni e mhōli aye, a khi eni e toto.

¹⁴ A ri inono ke gbe ikanya eyē nya.

¹⁵ A lēsē khi iSitefanasi ali omhue-apfẹ oyōli nya, e kpe tododē khi eni e miesuḡ shi obini eke Akhaya. E she ri egbewē na ugamhi oyi ẹgbō ni a pfa na. Mhi lema ẹ,†

¹⁶ a ke nyēsē ukhomhi na omhesē oyi ẹgbō eghōghō ali oḡbōese ni e nu wē ẹ gbe ikanya eghōghō.

¹⁷ Egbe e ma mu mhe shi ibhale oyi iSitefanasi ali iFotunatusi ali Akhaikusi irari wēwē e ke to-ẹoli ẹ abi aa rō la akaghō.

¹⁸ Eri e ri egbe mu mhe e ti ayēmhe oyēmhe nga, abi e ri egbe mu ẹ. Eḡbō enana, e ti ni a tse, e mu akanya.

¹⁹ Igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suḡ eni e la eke Esha ẹ tse ẹ. Akuila ali iPisilia ali igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suḡ ni ẹ lona apfẹ oyewē, e li ẹ tse ẹ otse irudunga.‡

²⁰ Inyōghuo nya ni e la ana ẹ tse ẹ. A ke tse egbe egbegbi otse a ghele mu egbe.

²¹ Mhemhe iPolu mhi ga ri obō ma ebe ona.

²² Oni ọa da nono ingme oyi Onomhue ne, Eshinēgba ọ ya pfa ẹzō mu ọli. Mhi lema, Onomhue ọ kele bhale.

²³ Okhale oyi iJesu Onomhue o ke deba ẹ.

²⁴ Inono oyēmhe o ka nu ẹ la nya ni a khi eyi iJesu iKirisiti. Atse.

† 16:5 Li zē Ika 19.21 ‡ 16:8 Li zē iLev 23.15-21; iDeut 16.9-11 § 16:9 Li zē Ika 19.8-10 * 16:10 Li zē 1 iKori 4.17
† 16:15 Li zē 1 iKori 1.16 ‡ 16:19 Li zē Ika 18.2

Ebe onuzi-eva ni iPolu o keke ghi egbo iKoritia Eni e miesuo

¹ Mhemhe iPolu, aghiusomhi na kee oyi iJesu iKirisiti ni Eshinegba o ze abi o ghole oli shi mhi khi, li shi inyoghwo awa iTimoti. Mhemhe mhi keke ebe ona ghi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo onayi Eshinegba ni e la eoli iKoriti ali eni a pfa na nya ni e la eke Akhaya.*

² Mhi lema Eshinegba ita awa ali iJesu iKirisiti Onomhue e ka li okhale na e, e ri opfomhe na e.

Eshinegba ona irudushi nya

³ Awa kuoghi Eshinegba, ni o khi ita iJesu iKirisiti Onomhue oyawa, loli o khi ita ona ilelemhi, ni o khi Eshinegba na irudusho nya.

⁴ Loli o ri udu e shi awa o ini awa la osoli khi osoli, ni awa li dobe ri udu shi eni e la osoli o, ikhi irudusho onabi Eshinegba o ro shi awa o.

⁵ Itobo khi awa li nu iKirisiti me osoli ebubu eyoli, awa li ya rote obo oyi iKirisiti kemhi irudusho oyi Eshinegba ni o gbeku o.

⁶ Anye kha me osoli, ni a ro mholi irudusho ali imiepfuese lo. Okekha khi eri a ri udu shi anye o, ee a ri udu shi o, ni o re e mholi irabomudu ri egbe mie osoli onabi anye li ri egbe mie.

⁷ Irebenga ni anye regbenga e, o kie migha, itobo khi anye lese khi abi a li nu anye me osoli eyi anye, igho a li nu anye mholi okemhi shi irudusho oyanye.

⁸ Inyoghwo, anye e nono ni a lese osoli ni anye me obini Esha. Eri anye me ukpokpomhi omunu ni o ne anye abo. Ni o kha khi eri anye ke kha egbe anye eghuli ukhomhi.†

⁹ Eri anye she ri oli shi udu khi eni eghuli o mema ke ya gbe anye ke khi. Eri a me ona ini anye khi regbenga egbe anye, se ni Eshinegba tse ni oo guise oni o ghu-a le.

¹⁰ Loli o rue anye okhena eghuli ukhomhi le, o ya rue awa o le. Loli awa ri udu nga khi o ya gbo rue awa o le.

¹¹ A li ri iromhi ke kpaghie anye obo, ini ebubu egbo e me asha ri itobo oyanye kphemhi na Eshinegba, oni o pfo udu ri iromhi ni ebubu egbo e so a tse.

IPolu o mu ugbamhi eyoli pfi

¹² Anye ma tono obo udu shi o, udu oyi anye ni oo gue anye ezoo o gbo pfi otsele shi o, khi, angeli oyanye elemhi agbo ona ali angeli ni anye nu e ngeli, khi ikhueghie elemhi-a ali igesikia oyi Eshinegba o ri anye e gbe akanya. Oa khi ileasingme agbo anye te riele ona, ama okhale oyi Eshinegba a ro riele oli.

¹³⁻¹⁴ Emini a dobe ya ze, ni o ya gbo lo e eso anye keke ghi e. O kha rie kha khi emini anye e ngme oa lo e eso pfo ne, anye mholi o shi udu khi o ya lo e eso pfo nya elelese, ni a ri anye ke tono obo udu, abi anye li re e ya ke tono obo udu, ogbele oyi iJesu Onomhue oyawa.

¹⁵ Itobo khi mhi aa mholi akhokhomhe shi ona, mhi ro nono ni mhi kpe bhale ya bino e, ni a mholi ikhivose asha eva.

¹⁶ Mhi she gba li khi mhi bhale ya bino e ini mhia le iMasidonia ali ini mhia jele, ni mhi me asha mie e ikpagho ro ye eke iJudia.‡

¹⁷ Eri a dabi khi mhia dobe ya lie khi emini mhi ya riele na, ni mhi riele oli? Abi khi eri mhi li abi ogbo ni o khe, "Ii." O gbolo e, "Iiye." Ini mhi ba riele oghuemhe oyi ogbo?

¹⁸ Abi ungmehi oyi Eshinegba o migha shi igesikia, igho emini mhi gueye e oa li khi unu eva ni o ri utoghwo lie "Ii." Ali "Iiye."

¹⁹ Itobo khi iJesu iKirisiti Omi Eshinegba ni mhemhe ali iSivanosi ali iTimoti anye ro tse abo ye e, oa khi, "Ii." Ali "Iiye," egheghe oghuo. Ama Eshinegba "Ii," o khi.§

²⁰ Irari khi emiemini Eshinegba o ro nga nya, iJesu iKirisiti o rewe nya khi, "Ii." Irarigho, rote iJesu iKirisiti awa te e mie "Atse." Ni anye ro ri ufumhi na Eshinegba.

²¹ Ama Eshinegba o ri anye ali ee migha elemhi iKirisiti. Loli o ze awa.

* 1:1 Li ze Ika 18.1 † 1:8 Li ze 1 iKori 15.32 ‡ 1:16 Li ze Ika 19.21 § 1:19 Li ze Ika 18.5

²² O she shi ọlẹlẹ oyọli shi awa egbe. O ri Ayemhẹ-nọ-pfuasẹ shi awa udu abi ọlẹlẹ ni o khi iyóbọ shi emini Eshinegba o ya rieḷe na awa.

²³ Ama mhi zẹ Eshinegba ọtsẹlẹ, lọli o lẹsẹ udu oyemhẹ. Itobọ khi mhi aa nono ni mhi ri elemhi ibibi nu ẹ ngme, lọli mhi aa rọ ke ye iKoriti.

²⁴ Oa khi eri anye ri ekpabọ gueyẹ ẹ emini a ya miesuọ. Anye lẹsẹ khi a migha gbagbagba shi irudunga. Itobọ ni a mhọli oghẹlẹ anye rọ nu ẹ gbe akanya.

2

¹ Lọli o zẹ ni mhi rọọ khi, mhi aa ke gbo ya bhale deba ẹ, ini mhi khi yese ẹ udu-a.

² Ini mhi yese ẹ udu-a, oghuo o la akaghọ ni o ya ri egbe mu ẹ. Sẹ ni ọni ogbọ ni mhi yese udu-a.

³ Lọli o zẹ ni mhi rọ keke ebe oghọ ghi ẹ, itobọ khi mhi aa nono ni mhi bhale ya mẹ iyese-udu-a obọ eyi eni e kha remhẹ gheḷe. Irari khi mhi lẹsẹ khi ini mhia gheḷe eghẹghe aghọ, ẹẹ a liẹ ke gheḷe.

⁴ Elemhi ukpokpomhi osoli ali amẹ eviẹ mhi te ẹ keke ebe ona ghi ẹ, ọa khi eri mhie ni udu o ba yese ẹ-a, ama ni a rọ lẹsẹ abi mhi nono ingme oye nya ramhi.

⁵ Ama ini ogbọkhoghuo o pfi iyese udu-a, ọa khi mhemhẹ o mema lolo yese udu-a, ama ẹẹ nya o rọte opfoghuo yese udu-a. Ama khi, mhia nono ni mhi ngme ọli ze dọsẹ ana.

⁶ Osoli ni ebubu ẹ e lama shi a na ogbọ ọnana, e bu.

⁷ Ama a rọ topfa li a gbo ri udu shi ọli o, ini o khi yese udu-a dọsẹ ode, ni o te ya pfanọ ku ọli alo.

⁸ Mhi lema ẹ, a zẹ ni o lẹsẹ khi egbegbọ a nono ingme oyọli.

⁹ Eri mhi mu ẹ fẹ bino ni mẹ ini a ri ungmehi oyemhẹ ya gbe akanya.

¹⁰ Ini a rọ topfa ogbọkhoghuo shi emini o rieḷe, mhemhẹ mhi li rọ topfa li. Ini o khia khi mhi mhue emini mhi kha rọ topfa, mhi she rọ topfa. IKirisiti o khi ọtsẹlẹ oyemhẹ khi mhi she rọ topfa.

¹¹ Eghẹghe aghọ, ọkphaghie ọa mẹ ashikhoghuo regbenga dọbẹ mu awa o ya

le, itobọ khi awa aa khi eni ẹa lẹsẹ igbamhi eyi ọkphaghie.

Egbe akanya ena ishobo onogbo

¹² Abi mhi rọ bhale iTiroasi ya gue usomhi onete oyi iKirisiti le, mhi mẹ ọli khi Eshinegba o khueghie ode-a na mẹ shi akanya oyọli, shi oobọ.

¹³ Udu oyemhẹ ọa sheshe, itobọ khi mhi aa mẹ iTatọsi oobọ. Ighọ mhi tse egbo ena obọ okhila, mhi ya je iMasidonia.*

¹⁴ Ama, awa kueghie Eshinegba. Lọli o zẹ ni iKirisiti o rọ ri awa la orọlọ ni a la mie obọ abi eni e mu o le. O ri awa ri ilese oyi iKirisiti ẹ gbhiaku asha kpa abi ikphela.

¹⁵ Eshinegba o she ri awa mele ighiusomhi eyọli-a, ni awa ba ri usomhi onete oyọli gbhiaku asha kpa, abi ikphela oyi ituale ni ọọ pfi o liẹ gbhiaku, ni o lo iteva egbo eni a mie ẹ pfuese ali eni ẹ nono ni wẹwẹ e pfua.

¹⁶ Uwemhi úgbọ oyi eghuli, usomhi oy-awa ona o khi shi eni e ya pfua, ama upfiemhi oyi agbo o khi shi eni a mie ẹ pfuese o. Oghuo o dọbẹ gbe onana?

¹⁷ Anye aa khi eni e ri ungmehi oyi Eshinegba nono epfue abi egbo eghuo ẹ li. Ama ighiusomhi eyi Eshinegba ni e ri igesikia ngme ungmehi oyọli anye khi. Ekpabọ oyi iKirisiti anye rọ gue usomhi oyanye le. Eshinegba o khi ọtsẹlẹ oyanye.

3

Eni ẹẹ ga ena ishobo onogbo

¹ Oa ya li abine khi eri anye ke ẹ titi egbe anye mena? Anye ẹa li abi eni ẹ mie ebe ni a titi wẹ shi neni e tsabọ ungmehi ye ẹ, ali ni e kha gbolo te aghọ vu e gbo mie ẹ ebe oghoghọ olese? Anye ẹa mhọli emini anye ri ebe eghoghọ o rieḷe.

² Eẹ oye ẹ a khi ebe oyanye ni a keke shi ekelemhi udu oyi anye ni egbo nya e mẹ ẹ zẹ.

³ Eri o rọkhasẹ khi ebe ni iKirisiti lolighuo o keke, a khi. Itobọ khi a mie itsabọ ungmehi oyanye suọ. Oa khi ogbọ o ri atsu keke ẹ shi ebe, ama Ayemhẹ oyi Eshinegba o keke ẹ. Oa khi ukiẹkiemhi eche o keke ẹ shi ama elemhi udu oyi egbo.*

* 2:13 Li zẹ Ika 20.1 * 3:3 Li zẹ Okiali 24.12; ijere 31.33; Ezik 11.19; 36.26

⁴ Onana o khi iregbenga ni anye mhọli na Eshinegba rọte obọ oyi iKirisiti.

⁵ Oa khia khi eri anye ghọ gue ẹ gbe oni akanya ona, ama Eshinegba ọ ri iguegbe-akanya ona na anye.

⁶ Lọli ọ ri anye khi eguegbe oyi akanya igue ungmehi oyọli le, na ishobọ onogbọ, ni ọa khi oni a keke shi ebe, ama ena elemhi Ayemhe. Irari khi emini a keke shi ebe, eri o ri eghuli ẹ bhale, ama Ayemhe o ri agbọ a na ogbọ.†

⁷ Ushi oyi iMosisi ni o ri eghuli bhale, ni a keke shi ikiekiemhi eche, ufumhi ni o ge nyanyanya, ni ọọ kala, o deba bhale. Ini oni ufumhi ona ni o ze khi egbọ iZireni ẹa ke dobe ẹ bino iMosisi alo ukhomhi tatata, o kala,‡

⁸ Seẹ ufumhi oyi ikanya eyi Ayemhe ni o ri agbọ a na ogbọ o ke beshi ya li?

⁹ Ini ufumhi o la ugamhi ni o ri eghuli ẹ bhale, seẹ ugamhi ni o ri ipfuase ẹ bhale ọa li ya mhọli ufumhi oni o fune?

¹⁰ Itobọ ona, awa dobe ya lie khi emini o kpe lighọ mhọli ufumhi ni o ge nyanyanya elele, ọa ke mhọli ufumhi, itobọ ufumhi oyi emini o ke to-ẹoli ọli.

¹¹ Ini emini oo kala, o mhọli ufumhi, seẹ ufumhi ni o la oni o migha agbọagbọ ọọ lie fu ne.

¹² Itobọ khi anye mhọli oni irudushi ona anye rọ li ghọ mhọli igbeudu.

¹³ Anye ẹa li abi iMosisi ọ li, ni o ri ijejeti ku alo ini egbọ iZireni e khi me abi oni ufumhi ni oo ge nyanyanya ogho, ọ li i kala li alo-a.§

¹⁴ Ama eri a guese we udu, irari khi ramhi amo, eri a kie ri oni ijejeti ogho ku we alo, ini ẹe ze ebe ishobọ ona elele. Ini ogbọ ọ rọ ghi iKirisiti ko tse, ọ rọ ọ rue ogbọ oni ijejeti alo-a.

¹⁵ Igho o kie li ogbe na amo, eri ijejeti o kie guese we udu ini ẹe ze oni Ushi oyi iMosisi.

¹⁶ Ama ini ogbọ da mupfi bhale deba Onomhue ne, ọ rue ọli oni ijejeti ode-a.*

¹⁷ Onomhue ni a ngme shi akana ena, loli khi iKirisiti, Ayemhe oyọli ọ te ẹ gbe akanya, ali khi ashini Ayemhe oyi Onomhue o da la ne, ẹpfua o la akagho.

¹⁸ Alo eyawa nya ni aa ri ijejeti ku, o ri ufumhi oyi Onomhue ẹ ge nyanyanya abi ughegbe. Oni ufumhi ogho, obọ oyi Onomhue o te bhale, ni ọ khi oni Ayemhe. Loli ọ mu awa pfi ya li abi loli, rọte ufumhi ni o rue ẹ nga ọ.

4

Osoli ali osuemhe ni e la akanya oyi iKirisiti

¹ Irarigho, aborokhia khi ilelemhi oyi Eshinegba anye rọ mie akanya igue ungmehi le ona egho, loli egbe ẹa rọ pfo anye-a.

² Eri anye ri ochogho she kie angeli os-heli ali omama. Anye ẹa ya ngeli angeli ikpamhika wekhi eri anye ẹ mu ungmehi oyi Eshinegba ukhomhi pfi kpoke. Ochogho eri anye ri emini e khi igesikia khasẹ gboo, abi o khi shi ukpeloe oyi Eshinegba. Onana o ri egbọ mie shi ọ khi eni a ri egbe ẹ nga anye khi rọte udu oyewe ni ọọ gue we ẹzo.

³ A kha usomhi onete ni anye gue ẹ le sheli, eri a rọli sheli na eni e ya pfua.

⁴ Okphaghie ni ọọ mhesẹ ẹ shi agbọ ona, ọ she zuse egbọ ni ẹa miesuo udu ini e khi me akpa ali ufumhi ni o la usomhi onete oyi iKirisiti, oni loli ali Eshinegba e li abeghuo tee.

⁵ Irari khi anye aa ri egbe anye tse abo, ama iJesu iKirisiti anye rọ ọ tse abo, khi loli ọ khi Onomhue, ali khi eni ẹe ga enaye ẹ anye khi, irari oyi iJesu.

⁶ Ebe-no-pfuase ọọ, "Eshinegba ọ gueye akpa o rọte alo ebili ge lasele." Mena oni Eshinegba ọ ri akpa oyọli ẹ ge shi elemhi udu oyanye, ni ẹe a rọ lese khi ufumhi oyelue khi, alo eyi iJesu iKirisiti a te ẹ me ọli.*

⁷ Eri anye li abi akhe afue ni a ri oni ẹpfue onana shi. Ona o rokhasẹ khi ekpabo eniemhi, obọ oyi Eshinegba e te ẹ bhale, ọa khi obọ oyanye.

⁸ Isheghuo a na anye osoli, ama ọa pfuse anye-a. Isheghuo anye mhọli akhokhomhe, ama anye ẹa la okhena.

⁹ A me anye omi olimhi ama Eshinegba ọa tsua anye pfi-a. A gbe anye de eke, ama anye ẹ ghua.

† 3:6 Li ze iJere 31.31 ‡ 3:7 Li ze Okiali 34.29 § 3:13 Li ze Okiali 34.33 * 3:16 Li ze Okiali 34.34 * 4:6 Li ze Igbae 1.3

10-11 Ogbele kpa anye ro la okhena eghuli itobo oyi iJesu. Eri onana ni anye e me egbe o li abi irokhokho eghuli ni iJesu o ghu, eghenge agho ni o ri egboli khasa elemhi agbo oyanye.

12 Onana o guele khi akanya ni anye gbe e na iJesu, eri o ri anye la okhena eghuli ogbelekpa, ama agbo onogbo o ro o na e.

13 Ebe-no-pfuase oo, "Irari khi mhi mholi irudunga mhi ro ngme." Oni ayemhe irudunga onana, anye li ro ngme.†

14 Anye lese khi Eshinegba ni o rote eghuli guise iJesu Onomhue le bhale agbo o ya li rote eghuli guise anye le, o rue anye ali ee bhale odalo oyoli.

15 Itobo oye e a ro ri ele enana nya, ni ebubu egbo e lese okhale ni Eshinegba o li, ishegho ni e ke so iromhi ikphemhi ri ufumhi na Eshinegba.

Agbo irudunga

16 Itobo onana, egbe ea tigbe ya pfo anye-a, ini anye ririe kuan-a pfo, ama ogbele kpa ekelemhi udu oyanye o ro o khi onogbo-a shi o.

17 Eri ikuku osoli ni ea ya tese eyi anye, e muno anye egbe e khe ufumhi na agboagbo. Loli o ze khi osoli eyi anye e li abi emhi afue shi anye o.

18 Emini aa me ele ea ya la o agboagbo, ama emini aa ya me ele ee la o agboagbo. Loli o ze khi anye ri udu oyanye shi emini aa ya me ele.

5

Apfe oyawa na iloghie

1 Anye lese khi ini idiegbe oyanye ona, na elemhi agbo, ni o li abi okhola, o ghua, anye mholi idiegbe olese ni o rote obo oyi Eshinegba bhale. Ikhi idiegbe no oa ya ghu ni o la iloghie, owa ni oa khi abo a ro mama li.

2 Memena eri anye la oni elemhi idiegbe na agbo ona a to ekperumhe-a, irari khi eri oo ghole anye ni a kpha oni owa na iloghie so anye.

3 Itobo khi ini a roli so anye, anye ea ke ya la irumheba.

4 Irari khi abi anye kie li la idiegbe ona agbo ena, eri anye e to ekperumhe-a abi

eni egbe e to. Oa khi eri anye ea ke nono ni anye ke la oni idiegbe oyanye ona, ama eri o ghole anye ni a ri idiegbe na iloghie ni oa ya ghu ghue egho so anye. Eghenge agho ni agbo o to idiegbe ni oo ghu lue elemhi imuole.

5 Eshinegba o ma anye shi agbo na agboagbo ona, loli o gbo ri oni Ayemhe shi anye egbe ni o khi iyobo khi loli ya ri ele emini o ro nga na awa.

6 Irarigho, anye ro o mholi igbedu eghenge kpa.

Anye gbo lese khi ini anye kha da la apfe elemhi idiegbe oyanye ne, anye ea ke nu Onomhue la.

7 Ama irudunga o ri anye la agbo, oa khi emini anye ri ukpelo me, o ri anye la agbo.

8 Udu oyanye o migha gbaa shi o, khi, oo kha ti anye ele ni anye lase idiegbe oyanye ona le, ni anye nu Onomhue la apfe.

9 Irarigho, eri anye ro li shi udu oyanye khi anye mema ya ri ele emini o ghole oli, okekha khi anye ke la apfe elemhi idiegbe oyanye o, okekhi anye ea la apfe elemhi idiegbe oyanye.

10 Irari khi awa nya, awa mema bhale ya migha odalo ukpekhomhi iguezo oyi iKirisiti, ni ogbogbo o ro mie ifata ni o khi oyoli, shi emini o ri ele abi o ro la idiegbe oyoli, shi oni o ti o, shi oni oa ti.*

Akanya iri-egbo ali Eshinegba ri ele

11 Irarigho, aborokhia khi anye lese emini inulishi oyi Onomhue o khi egho, loli anye ro roshaka roli e lo egbo eso. Emini anye khi o ga khueghie-a shi Eshinegba o, anye gbo sa khi o gbo ligho khueghie-a shi udu oye e, ni oo gue e ez o.

12 Oa khi eri anye titi egbe anye e khasa e, ama eri anye ri eghenge e na e ni a me asha ri anye ke gha. Eghenge agho ni a me emini a ya so egbo eni e ri emini ri ukpelo e me e gha, ocho ni e kha ro ri emini e la udu, ke gha.

13 Ini anye ea ke lese emini anye e ri ele, irari oyi Eshinegba lo, anye kha ke lese emini ee ri ele o, irari oye e lo.

14 Inono oyi iKirisiti o mhesa e na anye, itobo khi anye me oli me khi ogbo otuoghuo

† 4:13 Li ze Iwolo 116.10 * 5:10 Li ze iRom 14.10

o ghu-a na agbọ nya, irarighọ eri awa li ghu pfa olamhe.

¹⁵ Eri iKirisiti o ghu-a na ogbokpa ini eni e la agbọ e khi ke la agbọ na egbe wẹ, ama ni e ke la agbọ na oni o ghu-a ni a gbo guise le na wẹ.

¹⁶ Itobọ ighọ, rọte ana je odalo, anye ẹa ke ri ukpeloe ni ẹgbọ na agbọ e rọ bino ẹgbọ ke bino ogbọ khoghuo. Ini o ririẹ khia khi anye kpẹ lina ri ukpeloe agbọ bino iKirisiti ẹghẹghẹ ni o dọse, anye ẹa kẹ lighọ.

¹⁷ Irarighọ, ini ogbọ o da she ku ma iKirisiti o ne, ogbọ onogbọ ni a lẹse ma o ke khi, agbọ onodiọ o she dọse, agbọ onogbọ o ke la.

¹⁸ Ẹshinẹgba o ga riẹle eni emhi enana nya. Lọli o ri awa ni awa kpẹ khi ebe ọli nu egbeọli riẹle, rọte obọ oyi iKirisiti. O ri akanya na awa, awa rọ ke ri ẹgbọse nu lue riẹle.

¹⁹ Eri Ẹshinẹgba o ri ẹgbọ na agbọ nya nu egbọli i riẹle rọte obọ oyi iKirisiti, ni o khia khi Ẹshinẹgba ọa ri olamhe mu ota sọ wẹ. Ighọ o she ri usomhi ni a rọ ri ẹgbọ ali Ẹshinẹgba a riẹle nga awa obọ.

²⁰ Irarighọ eni e to ẹloli iKirisiti awa ke ri irarighọ khi, ni o rọ li abinẹ khi eri Ẹshinẹgba o rọte unu oyawa a lema ẹgbọ. Anye lema ẹ na iKirisiti, a ka nu Ẹshinẹgba rọ riẹle.

²¹ Eri Ẹshinẹgba o ri iKirisiti ni ọa mhọli olamhe mele ona olamhe itobọ oyawa, ẹghẹghẹ aghọ, ni awa mẹ asha rọte iKirisiti mhọli ipfuase oyi Ẹshinẹgba.

6

¹ Abi eni wẹwẹ ali Ẹshinẹgba e ga a gbe akanya oghuo, anye lema ẹ, a khi zẹ ni a mie okhale oyi Ẹshinẹgba shi afuẹ.

² Irari khi Ẹshinẹgba ọọ liẹ,

“Abi ẹghẹghẹ ni mhi rọ ya riẹle isomhelemhi na ẹ,

o rọ ramhi,

mhi ri esọ shi ẹ eke,

abi ogbele imiepfuese

oye ẹ o rọ ramhi,

mhi kpaghiẹ ẹ obọ.”

Mhi gueye ẹ khi memena o khi ẹghẹghẹ isomhelemhi, amo khi ogbele imiepfuese.*

³ Anye ẹa ya pfi ọzuode shi ogbokhoghuo ode, ini ẹgbọ e khi mẹ emini ọa ti okhoghuo gue shi akanya oyi Ẹshinẹgba ni anye ẹ gbe.

⁴ Ama abi ighumha eyi Ẹshinẹgba ni anye khi, eri anye ri emini anye khi khase odekhode, abi anye li ri egbe mie osoli ali umhamẹ ali iyese-udu-a.

⁵ A gbe anye itali, a gbo mu anye shi ogba-ighumha, a la onyaghu kuale anye utse, anye gbe akanya agbeghua, anye mhue umha-ke-lese ali okiamhi.†

⁶ Ama anye kie la elemhi ipfuase ali ilese, ali irabomudu ali isomhelemhi, rọte Ayemhe-nọ-pfuase ali inono ni o rọte udu igesikia lasele.

⁷ Anye ẹ ngme ingmemhi igesikia, ali ekpabọ oyi Ẹshinẹgba o la anye egbe ẹ gbe akanya. Akhegbe oyanye khi igue-ngeli odalo oyi Ẹshinẹgba, abi okhọli-okhue o liẹ mu itsua okhọli mhue obita ali ogbọ.

⁸ A ri ekpe na anye a gbo yeghe anye-a, a ngme onete oyanye, a gbo ngme onobe oyanye. Anye ẹgbọ igesikia, a lu anye elo-egbhue,

⁹ E li anye abi eni aa lese, ama a kie lese anye, a li anye abinẹ khi eni e ghuloa anye khi, ama, a mẹ ọli mẹ khi anye kie la agbọ. A na anye osoli ama aa gbolo anye-a,

¹⁰ Anye mhọli iyese-elemhi-a, ama anye kiele e ghele, anye li abi eni ẹa mhue, ama eri anye ri ebubu ẹgbọ khi eni e pfue. Anye li abi eni ẹa mhọli emhi khoghuo, ama emhikpa anye mhue.

¹¹ Ẹgbọ iKoriti, anye she ri igesikia nu ẹ ngme, anye khueghie udu oyi anye-a gbodogio deba ẹ.

¹² Anye ẹa ti egbe je ukhokho inono ni anye mhọli na ẹẹ, ẹẹ tse àà ke nono anye.

¹³ Irarighọ, mhi nu ẹ ngme abi eniye eyemhe, a li mhọli usamhi nabi anye sa deba ẹ na anye. A khueghie udu oye ẹ-a na anye gbodogio.

¹⁴ Khi zẹ ni u nu ọni ọa miesuọ ke riẹle emhi kugbe. Se, igesikia ali ẹgbhọli e li gue la asheghuo kugbe? Elo o ku ákpá ali obili gbe?

¹⁵ Elo e ku iKirisiti ali Okphaghiẹ? Abi elo ọni o miesuọ ali ọni ọa miesuọ e mhọli kugbe?

* 6:2 Li zẹ Aza 49.8 † 6:5 Li zẹ Ika 16.23

16 Ilama-kugbe onoghwo o la Owa Oyi Eshinegba ali ikhumhi o? Irari khi Owa Oyi Eshinegba ni o la o, awa khi, ezeze abi Eshinegba o ngme o li khi,
 “Mhi ya la we elemhi,
 mhi la we iteva a kia,
 mhi khi Eshinegba oyewe,
 wewe e khi egbo eyemhe.”[‡]
 17 “Irarigho, a rote we iteva lasele,
 ni a khi oda shi we o,
 ali a khi ri oboto
 emini o a pfuase,
 eghenge agho
 ni mhi ti e mama egbe.”
 Eshinegba Onomhue no fune nya,
 o ngme na. §
 18 “Mhi ya khi ita e,
 ee a khi imimhe
 emose ali ikpotso.”
 Eshinegba Onomhue no fune nya
 o ngme na.*

7

1 Aborokhia khi awa mholi ishobo ena, emole mhe, awa kpe idiegbe ali ayemhe oyawa-a, rote emini e ri ichimhi e shi ogbo egbe ali ayemhe nya. Awa ke rosheka ini awa dobe ramhi irpfluase pfo nya, itobo khi awa a na ulishi Eshinegba.

Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo e ri egbe mu iPolu

2 A khueghie udu oye e-a na anye. Anye ea li ogbokhoghuo onobe, wekhi eri anye yese ogbokhoghuo udu-a, uke-liye khi eri anye li ogbokhoghuo le.

3 Oa khi eri mhi ngme ona ro pfueche e-a, irari khi mhi kpe ngme o li khi ingme oye e o la anye elemhi udu ramhi ni anye ro ya lama nu e ghua, okekhi ni anye ro nu e la agbo.

4 Mhi lolo regbenga e, mhi ma re e gha gba. Elemhi osoli ni anye me nya, eri iridushio ali oghela oyanye o vo o tsuakua.

5 Irari khi abi mhi ro lo iMasidonia le, idiegbe oyanye ona o mholi iyemhea okhoghuo. Ode-khode a na anye osoli, eghuo e nu anye wola, ulishi o la anye udu.*

6 Ama Eshinegba na irudusho, ni o ri udu e shi oni egbe e pfo-a o, o ri iTatosi ni o bhale ri udu ke shi anye o.

7 Oa khi ibhale oyoli tse o ri udu shi anye o, ama abi a li ri udu shi o li o. O gbo gueye anye abi o lie ghole e ni a me mhe, ali abi a li vie oya, ali abi ingme oyemhe o li mu e egbe. Irarigho, oghela oyemhe o ro fu dose abi o kpe li ghue.

8 Ini ebe ni mhi keke ghi e, o ri iyese-udu-a na e, o a limhe egbe abine khi emini o a ti ni mhi riela. O kie remhe chima, mhi me khi ebe oyemhe o re e yese udu-a ukuku eghenge.

9 Ama egbe e kiele mu mhe, o a khi itobo khi mhi ri udu oye e yese-a, ama itobo khi iyese-udu-a oye e o re e mu pfi. Eri a mholi iyese-udu-a abi Eshinegba o nono o li shi. Irarigho, o a li e onobe.

10 Irari khi ivie-osoli ni o ghole Eshinegba, eri o ri ogbo o mudu pfi, o roli e nono ni a mie o li pfuese. Onana o a ri ogbo ngomhi obo-a. Ama ini ogbo vie osoli abi egbo na agbo, eghuli o ro o bhale.

11 A lese bino emini ivie-osoli ni o ghole Eshinegba o ro na e. Abi a li rosheka ni a rokhashe khi aa mhue umhagueli. Elemhi e bi e. Abo e sha e, ni o re e yila. A gbolo nono ni a so ingme shi ode igesikia! A rokhashe khi aa mholi ashini a te riela oni ingme do-a, eghenge kpa.

12 Irarigho, ini mhi ririye keke ebe ogho ghi e, o a khi irari eni e li ingme wekhi irari eni ea li ingme. Ama eri mhi keke ebe ona ghi e, ni a ba me abi ingme oyanye o li mu e egbe odalo oyi Eshinegba.

13 Enana nya e ri udu shi anye o.

Abi o li ri irudusho na anye, igho egbe ma mu anye abi anye ro me abi iTatosi o li ghele, itobo ayemhe oyoli o ti nge abi ee nya a ri egbe mu o li.

14 Mhi kpe re e tono obo udu khashe iTatosi, ama aa ri omama mu mhe. Abi emini anye gueye e nya e li khi igesikia, igho abi anye re e gha khashe iTatosi o li ya khi igesikia.

15 Igho inono ni o mholi na e o li nga shi o, ini o o sato abi a li suo eso na li, ali abi a

‡ 6:16 Li ze iLev 26.12; Ezik 37.27; 1 iKori 3.16; 6.19 § 6:17 Li ze Aza 52.11 * 6:18 Li ze 2 iSam 7.14; 1 Okhe 17.13; Aza 43.6; iJere 31.9 * 7:5 Li ze 2 iKori 2.13

ri ulishi ali iguomhise-egbe mie loli.

¹⁶ O ma remhe ghele gba khi eni e ze ri egbe e nga a khi.

8

Abi eni e miesuo e lie somhopfa

¹ Inyoghuo, anye e nono ni a lese afu ni Eshinegba o ro na igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni e la eke iMasidonia.

² Eri a rote osoli ni e me mu we fe bino, ama eri e kie ri ukpokpomhi oghelē e somhopfa, abi o rie khia khi ea mhuē.

³ Mhi gue oli e ye e egbegbo khi eri e pfue elemhi somhopfa dose ashini e mhuē ramhi.

⁴ E lema anye, anye kpekpe anye ze ni wewe e mhōli okemhi shi oghelē ni o la irikpaghiobo na egbo eyi Eshinegba ni e la eke iJudia.*

⁵ Eri e ga riēle dose abi anye sa khi e li ya riēle. E kpe te odode ri egbe we na Onomhuē, neni e ke ri egbe we na anye abi Eshinegba o nono ni e li riēle.

⁶ Irarigho, anye ro lema iTatosi, oni o re e bele oni egbegbi akanya ona, o kpaghiē e ni a ri eminete ni a gba eke le ramhi ukpese.

⁷ Eri a gue e riēle emhikpa dose egboese nya. A toto irudunga ne, a gue e ngme emue ne, a gbo lese ne. A ma nono ni a rue obo-a, a gbo nono ingme oyanye ne. Zobe ni u dose ogbokpa okpokhe ilili.

⁸ Oa khi itoto mhi ro mhesē oli na e ama eri mhia mhesē igesikia ni o la inono ni a mhōli bino, abi mhi li roli e khokho omuegbe ni egboese e mhōli na anye.

⁹ A lese abi okhale oyi iJesu iKirisiti Onomhuē oyawa o li, khi aboriekhia khi oni o pfue o khi, eri o ri egbe oli mele ona umhame-a shi itobo oye e, ni o me asha ri umhame oyoli re e pfue.

¹⁰ Ude ni mhi ya ye e ena, ni o ro ti e egbe lo: O ma ti ini isomhopfa ni a te eke bele aolukpe ni a roli ramhi ukpese, abi a li kpe te odode khi eni e mhōli oghuemhe somhopfa, ni e gbo somhopfa.

¹¹ A zobe ni a pfuse oni akanya gbe pfo, ni abi o li te eke mu e egbe ni a ro somhopfa, ni a ligho somhi oni opfa abi abo e te e.

¹² Emini a mhōli oa mu Eshinegba eloe. Emini o mu eloe khi abi a li mhōli oghuemhe ni a rote emini a mhuē somhopfa, oa khi oni aa mhuē, áá bino.

¹³ Oa khi eri mhia mie egbo eghuo itsua shi eke ni mhi ro ri itsua na egboese tsua. Ama ni a ga li abeghuo.

¹⁴ Aborokhia khi a mhōli gbeku o memena egho, o ti ni a kpaghiē eni ea mhuē obo. Ini wewe e ke li mhuē gbeku o elelese, ni ee aa ke ro mhōli, wewe e li kpaghiē e obo, ishegho o gue ti e egbe abeghuo.

¹⁵ Abi a li keke oli shi Ebe-no-pfuase khi, "Oni o ti e gbili

oa ya tigbe mhōli gbeku o,
ama oni o ti ikukuwe gbili,
emhi khoghuo
oa tigbe e baliku."†

A ghie iTatosi je iKoriti

¹⁶ Mhi kphemhi na Eshinegba ni o li ri omuegbe onabi mhi mhōli na e, shi iTatosi udu.

¹⁷ Irari khi oa khi eri o lese lama shi emini anye lema li o riēle tse, ama eri o she kpe la li udu khi loli e bhale deba e.

¹⁸ Anye li ghie inyoghuo oghuo deba li e bhale. Ogbō ni a ga lolo mu ekpe e na elemhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo nya shi akanya itsabo usomhi onete oyi Eshinegba o khi.

¹⁹ Oa khi ogho tse, eri eni igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo, e ze oli o deba anye kia abi anye li tsua eni isomhopfa ikpagho ni anye ro ya na e kia. Ikhi ikpaghiobo ni e ya ri ikueghie ghi eva oyi oni Onomhuē, ni o rokhase khi anye mhōli omuegbe roo kpaghiobo.

²⁰ Anye ea nono ni ogbokhoghuo o me emhi akhokhomhe okhoghuo gue shi abi anye li ri isomhopfa ikpagho okpokhe ena kia.

²¹ Emini o ze khi anye lina riēle oli khi, eri anye roshēka ni anye rokhase khi anye gue ri eni isomhopfa ikpagho ena kia. Oa khi odalo oyi Eshinegba tse ama li shi odalo oyi egbo nya.‡

²² Anye gbo li ghie inyoghuo olese ma aava ena egbe e ghi e. Anye she mu oli fe itingmingme, anye me oli me khi o ma

* 8:4 Li ze iRom 15.26 † 8:15 Li ze Okiali 16.18 ‡ 8:21 Li ze Ekpi 3.4

nono ni loli kpaghie obo. Eena o mema ghole oli o ro kpaghie obo, eena ni o she me khi eni a ri egbe e nga a khi.

²³ ITatosi onuzava oyemhe ali oni anye ga a gbe akanya kugbe o khi, ama inyoghwo awa enekpole, etoeloli igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo, ni e ri ufumhi na iKirisiti.

²⁴ Irarigho, a ri inono oye e khas e ni egbo ena, ali emini o ze ni anye ro re e a gha, ni igbaa eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo e me oli.

9

Ikpaghiobo ni a ro na egbo eyi Eshinegba

¹ Mhi aa kha ke gbo keke ingme ikpaghiobo ni a nono ni a ro na egbo eyi Eshinegba ni e la eke iJudia shi ebe ghi e.

² Mhi lese khi oo ghole e ni a ro kpaghie obo, mhi gbo roli re e e neta omose khas e egbo na obini iMasidonia, khi aolukpe, ee ni a la Akhaya a te muegbe ni a ro ya kpaghie obo, ali khi omuegbe oye e o she li guise egbo eghuo le, ni e ro li rie e ikpaghiobo.

³ Ama eri mhi ghi inyoghwo awa ena ghi e ni a ro mu egbe shi eke, ini eta omose ni anye re e na shi isomhopfa ni a somhi, o khi li abi afue ni anye re e na eta omose, ama ni o kie khi abi anye e khi a li.

⁴ Irari khi ini onge iMasidonia okhoghuo o deba mhe bhale, ni aa ro mu egbe shi eke, omama o ya mu anye shi abi anye li ligho beshi regbenga e re e neta omose. Ee omama o ya mu ne.

⁵ Loli o ze ni mhi ro ghie eni inyoghwo awa ena ralo na mhe, ni e ya muegbe isomhopfa okpokhe oyi ukpago, ni e khi a ya ro bhale shi eke neni mhi bhale. Egh egh e agho ni a rokhas e khi eri o pfo e udu li oni okpokhe ni o a khi oyi ichiobo.

⁶ A sato khi oni o chi-obo ri emhi ko khi ukuku o ya me khi e se. Oni o ri emhi ko tuo, emini e bu o ya me khi e se.

⁷ Ogbogbo o ri irarigho ke rona abi o pfo oli udu, ama o khi ri iwolo rona, ali o khi li abine khi oni a ri ekpabo re e rie e, irari khi Eshinegba o ma nono oni o ri ogh e e rue obo-a.

⁸ Eshinegba o do be ya ri ikhivose ni o dose oni a nono na e, ni a ro bhale ya e khi a mholi emhikpa gbeku o dose abi a nono oli shi, ni a ro do be ke rie e eminete khi eminete na egboese egh egh e kpa.

⁹ Ezeze abi a li keke oli shi Ebe-no-pfuase, ni oo,

“O li okpokhe tuotuo,
o somhi eni ea mhu e opfa,

ogbo o a ya ye le
igwe-ngeli oyoli-a ghue

agboagbo.”*

¹⁰ Eshinegba ni o ri ukpamhi e na ogbo ro ko, o gbo ri eminale na ogbokpa a le. O ya gbo ri ikpamhi ni a ro o ko ghi e, o gbo re we ze, o re we fu ni a me khi e se. Ishegho ni onete ni u rie e na egbo o mo umomhi ne, ni u pfa le.†

¹¹ O ya re e pfue odekhode ni a ke li okpokhe egh egh e kpa, ni ebubu egbo e ke kphemhi na Eshinegba ini anye tsua isomhopfa eye ghi we.

¹² Oni ugamhi ni a lina ri okpokhe oye e ona ga ena, o a khi egbo eyi Eshinegba na pfa na tse o kpaghie obo, egbo ebubu e ri itobo ona a kphemhi na Eshinegba.

¹³ Eri akanya ni a gbe na egbo eyi Eshinegba o ri ufumhi na Eshinegba, o re we ku egh e Eshinegba. Ona o rokhas e khi eni e mie usomhi onete oyi iKirisiti suo a khi, ni a ri oni usomhi gbe akanya, abi a li li okpokhe na we ali egbo elese.

¹⁴ Inono ni e rote ekelemhi udu mholi na e, e te e so iromhi na e, itobo ikhivose ni Eshinegba o re e khivose na we.

¹⁵ Awa ke kphemhi na Eshinegba shi isomhopfa oyoli ni unu o a do be ngme pfo.

10

IPolu o ri akanya aghiusomhi oyoli lo egbo eso

¹ Eri a roli shi khi eri mhia pfo ini mhi la odalo oye e nu e ngme, ama ini mhi aa nu e migha, mhi nu e e ngme ingmemhi ni e ze. Mena, mhi lema e a ri eso shi mhe eke, irari khi egbegbi iKirisiti lue o, ona ipfomhe ali ikuegbe-a o khi.

² Egbo eghuo e lie khi eri mhia ngeli abi egbo na agbo ee li. Irarigho mhi ya ri uruli

* 9:9 Li ze Iwolo 112.9 † 9:10 Li ze Aza 55.10

ni o zẹ nu wẹ ngme emini mhi nu wẹ ya ngme ini mhi bhale. A kpẹkpẹ a khi yẹsẹ mhẹ lighọ ngeli deba ẹ.

³ Irari khi ini o ri riẹ khia khi elemhi agbọ anye la, anye ẹa ya khọli abi ẹgbọ na agbọ e liẹ khọli.

⁴ Irari khi itsua okhọli eyanye, ẹa khi eni áá mẹ alo gbugbugbu, ama obọ oyi Ẹshinẹgba e te bhale. E mhọli itoto ni e rọ doḅẹ ẹ guoghọ ekpabọ itoto oyi ọkphaghie-a. Anye ẹ guoghọ ekhakọ-a,

⁵ ali isamhi ighagha nya-a, ni ẹ khi ọzuode, ni e ti egbewẹ nga a doḅẹ ilẹsẹ eyi Ẹshinẹgba. Anye ẹ mu isamhi ebe nya iko, anye rẹwẹ ẹ nyẹsẹ ukhomhi na iKirisiti.

⁶ Anye mu egbe ni anye rọ ya na umhasuesọ nya osoli ini issuesọ-negbe oyẹẹ o gba se.

⁷ Ọa khi abi emhi o li ọdagbe a liẹ bino ọli? Onge ẹ ọkhoghuo ọ la ọ ni ọọ lu egbọli onayi iKirisiti, ọ gbo sa ingme egbọli bino, irari khi oyi iKirisiti anye li khi abi lọli ọli khi oyi iKirisiti.

⁸ Omama ọa ya mu mhẹ shi ọ, ini mhi riẹ tonono obọ udu doḅẹ ode shi afu ni Ọnọmhue ọ rọ na mhẹ, mhi rọ kpaghie ẹ obọ, ni ọa khi oni a rọ yese ẹ.

⁹ Mhi aa nono ni mhi li abinẹ khi eri mhi ri ebe ni mhi keke ẹ nyamhise ẹ alo.

¹⁰ Irari khi eri ẹgbọ eghuo ẹ liẹ khi, ebe eyi iPolu e ma khọ doḅẹ, ama ini ọ nu awa la ana ọ pfo-a, ingmemhi eyọli ẹa ke mu amẹ.

¹¹ A zẹ ẹgbọ eghoghọ lẹsẹ khi emini anye keke shi ebe ini anye ẹa la aghọ, khi wẹwẹ anye gbolo ẹ riẹlẹ, ini anye bhale migha.

¹² Anye ẹa gbudu ya ri egbe anye khọkhọ eni ẹẹ titi egbe wẹ. Irari khi eni eri e ri egbewẹ mhẹsẹ egbewẹ, ni e ri egbewẹ khọkhọ egbewẹ, eyẹghẹ e khi.

¹³ Ama anye ẹa ya tonono obọ udu da ode, ama ashini Ẹshinẹgba ọ ri afu na anye ramhi anye ya tonono obọ udu ramhi, ikhi akanya ni anye gbe ni o ramhi ẹ egbe.

¹⁴ Anye ẹa ya titi egbe anye doḅẹ ashini anye kha titi egbe anye ramhi, irari khi anye e mema rue usomhi onete oyi iKirisiti bhale ghi ẹ, ni a ga lẹsẹ gboo.

¹⁵ Anye ẹa ya ri ikanya ni ẹgbọsẹ e gbe ke tonono obọ udu abinẹ khi anye gbe wẹ.

Ochoghọ eri anye ri udu shi khi irudunga oyẹ ẹ o ya ke nga shi ọ, ni anye gbo doḅẹ gbe akanya ni e funẹ iteva oyẹ ẹ, abi Ẹshinẹgba ọ mhẹsẹ ọli ni anye.

¹⁶ Isheghọ ni anye doḅẹ tsabọ usomhi onete obini eke oboese ni o kpẹ obọ na ẹ, ini anye khi tigbe ri ikanya ni a gbe oboese tonono obọ udu.

¹⁷ Ọni ọọ tonono obọ udu, ọ ke ri emini Ọnọmhue ọ riẹlẹ tonono obọ udu.*

¹⁸ Irari khi ọa khi ọni ọ ti egbe ọli nga ẹgbọ ẹẹ mie khi ọ ti, ama ọni Ọnọmhue ọ mie, ọ khi oni a mie.

11

IPolu ali ighiusomhi na keẹ eyi egbhọli

¹ Mhi lema ẹ a kpẹkpẹ a rọshẹka ri egbe mie oyẹghẹ oyẹmhẹ ukuku ọ tse!

² Ingme oyẹẹ o ma mu mhẹ egbe gba abi o li mu Ẹshinẹgba egbe, itobọ khi eri a li abi ọmueshi ni ọa mẹ ọmọsẹ ghue, ni mhi she rọ nga na ọmọsẹ ọghuo, ikhi iKirisiti.

³ Ulishi ọọ mu mhẹ ini a ya yese ẹ udu-a ali khi a ya tsua inono na tselele ni a mhọli na iKirisiti pfi, ẹzẹzẹ abi ẹnyẹ ọ li ri ikpamhika eyọli di Iivu.*

⁴ Irari khi ini ọgbọsẹ o bhale deba ẹ ya ri iJesu ọlese tse abọ ye ẹ, ni mhia rọ tsabọ ye ẹ ghue, okekha khi ayẹmhẹ olese ni o khi ọda shi oni a kpẹ mie, a ke mie, okekha usomhi onete olese ni o khi ọda shi oni a kpẹ mie a ke mie, eri a mema nyanya mie ọli.

⁵ Mhi aa sa khi mhi kpọ doḅẹ ighiusomhi na keẹ ena aakemẹghue eyẹ ẹ ni e ghọ mu ẹ ẹloe eghọ.

⁶ Ini o ri riẹ khia khi ungmemhi ọa lolo bie shi mhẹ unu, mhia khi ọni ọa lẹsẹ ebe. Anye she ri ona lo ẹ esọ gboo, odekhode.

⁷ Eri mhi ri ona lamhẹ ni mhi aa rọọ khi oki nga ẹ ike abi mhi rọ gue usomhi onete oyi Ẹshinẹgba ye ẹ? Ni mhi rọ ri egbe mhẹ tiemhie eke ni mhi rọ rẹ ẹ fu?

⁸ Igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ elese ee fali mhẹ ota abi mhi rọ la iteva oyẹ ẹ gbe akanya. Mhi mie wẹ rọ zuse na ẹ.

⁹ Abi mhi rọ la ayẹ ẹ, mhi aa ri ingme ukpaghọ nase ẹ, inyoghuo awa ni e rọte iMasidonia bhale e tsua emhikpa ni mhi i nono ghi mhẹ. Abi o kpẹ li ookhokho, ni

* 10:17 Li zẹ iJere 9.24 * 11:3 Li zẹ Igbae 3.1-5,13 † 11:9 Li zẹ iFili 4.15-18

mhi aa kpẹ ri itsua na e tsua igho o kie ya li odalo.†

10 Ini igesikia oyi iKirisiti o da kie la mhe egbe ne, ogbokhoghuo o la o ni o dobe ya khu mhe mhi khi ke lina tono obo udu elemhi eke Akhaya.

11 Oa khi eri mhi aa nono ingme oye, ini mhi ke da lie khi mhi aa nono ni mhi ri itsua na e tsua. Eshinegba o lese khi mhi nono ingme oye.

12 Mhi ya kie ke riele emini mhi kie kpẹ riele. Eghẹghẹ agho, eni e nono ni wewe e lie khi ikanya eyewe ali eyanye khi abeghuo e li, ni mhi roli khi we unu-a.

13 Emose eghogho, ighiusomhi na ke eyi egholi e khi, ni e ri ikanya ni e gbe e lono egholi, ni e li egho ikokoalo, ni e ri egbe we shi khi ighiusomhi na ke eyi iKirisiti wewe e khi.

14 Oa ke khi emini aa khokho, irari khi eri okphaghi o ri egholi mele ageni oyi akpa a li egho ikokoalo.

15 Irarigho, oa khi emhi oshabo ini ighiusomhi eyoli, e li ikokoalo ri egbewe mele ighiusomhi ni e migha shi ipfuase. Ikpukhokho, e ya me iso-ezo oyewe mie.

Osoli ni iPolu o me na iKirisiti

16 Mhi gbo ngme oli, ogbokhoghuo o khi sa khi oyeghe mhi khi, ama ini u ke ligho sa, kie ligho mie mhe abi oyeghe, ni mhi me emhi ro ke neta omose.

17 Ama oa khi emini Onomhue o kha lie mhi ngme mhia ngme memena. Eri mhi ga ngme abi oyeghe elemhi ingme ineta omose ona.

18 Aborokhia khi egboese e ri emini e riele ee neta omose egho, mhi ya li lana ligho.

19 Ilesingme dose oye o ze ni a ro ri oghel mie eyeghe shi iteva oye ena!

20 Egho ni ee mu e ighumha, ni e ri ikpamhika do e ighiat, ni e ree le emhi, ni e ri ukpeloe e gbe e e gbo pfi ima shi e alo, wewe aa mie.

21 Omama o khi, ni mhi ro lie khi eri anye pfo alo-a, ni anye a ro lina ngeli deba e.

O kha khia khi onete o khi ni eni ighiusomhi eyi egholi egho e ro ke neta omose shi emhi afue ni ee riele deba e, mhi ya li nu we la ana neta omose. Ama a roli shi

udu khi ogbo ni oo neta omose shi angeli oghogho, khi oyeghe o khi.

22 Ghe khe, e khe khi Iburu wewe e khi, Iburu mhi li khi, ee khi iZireni wewe e khi, iZireni mhi li khi. Imimi Aburaamu ni e khi, loli mhi li khi.

23 Ighiusomhi eyi iKirisiti ee khi wewe e khi? Mhi la ana ya li oyeghe! Mhi ga ti dose we e! Mhi ga gbe akanya dose we. Mhi la owa ighumha itingme ni e bu ne, itingme ni a gbe mhe itali e bu dose eyewe. Iti-ingme ni eghuli o kha gbe mhe e bu ne.‡

24 Agbhagbhamhi ishe egbo iju e gbe mhe itali oghuo oa la egbhueva. §

25 Itese egbo iRomu e gbe mhe ikpokpo, a tono mhe eche utoghuo. Itese oko oke oniemhi ni mhi lo e kulu, ogbeleghuo ali eliyose nya mhi la ukhomhi oke oniemhi, ni o tsua mhe gase, ni mhia me abi mhi li kia.*

26 Iti ingmi-ingme mhi ye asha, ni mhi kha ri egbe na oke oniemhi ali ighiat o gbe-a, mhi gbo la okhena oyi egbo iju eyemhe, ali ijeta. Mhi li la egbegbi okhena elemhi ifui apfe, mhi la okhena odagbe ifufu, mhi la okhena ukhomhi oke oniemhi, mhi gbo la okhena oyi egbo eghuo, ni e li abi eni e mie Onomhue suo.†

27 Eghẹghẹ kpa mhi ro la iroshaka ali akanya agbeghua, mhia me olese lese eliyose eni e bu, okiamhi ali okiam o gbe mhe. Eminale eyemhe e pfo mhe isheghuo, isheghuo ulili o gbe mhe, mhi aa me itsua so.

28 Ini a ri obo ri egho shi eke, ogbelekpaa usamhi ni mhi sa shi ingme oyi igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo o ro nase mhe.

29 Oghuo o famhi lose ni oa li pfi olosemhe na mhe? Abi khi ogbokhoghuo o lamhe olamhe ni oa ri egbe lala mhe?

30 Ini mhi rie neta omose, emini e ri olosemhe oyemhe ya khas mhi ro ya neta omose.

31 Eshinegba ita Onomhue iJesu o lese khi oa khi egholi mhia lo. Ikhivose khi eva oyoli agboagbo

32 Abi mhi ro la eoli iDamasikosi, eri igovun o ni o gbe akanya deba oghie Aratasi

‡ 11:23 Li ze Ika 16.23 § 11:24 Li ze iDeut 25.3 * 11:25 Li ze Ika 16.22; 14.19 † 11:26 Li ze Ika 9.23; 14.15

o ri idogeli kpe khe mhe ode unuekpe ni a te lo oni eoli, ni e ba gba mhe mu.

³³ Ama eri ogbo rue mhe pfilo ugi rote okele ni o la ugbe ni a khi gaso oni eoli bena tiemhi, ni mhi ro me asha na vu.‡

12

Irokhaso ni iPolu o me

¹ Mhi ya kie ke neta omose, ama, mhi lese khi o mholi eleli ni o ro o bhale. Irarigho ingme imeke ali irokhaso ni Onomhue o ro na mhe mhi ke ya ke ngme nga memena.

² Mhi lese omose oghuo ni o la elemhi iKirisiti ni a rue je idane agbhagbhamhi onuzi-eso, oonokpe-igbene. Ini elemhi idiegbe o la o, ini oa khi elemhi idiegbe o, mhia lese. Ama Eshinogba o lese.

³ Abi mhi ngme, mhie khi Eshinogba tso o lese ini elemhi idiegbe o la, ini oa la elemhi idiegbe.

⁴ Eri a rue oli eke-a zai, ya nga Apfe oyi Eshinogba na iloghie. O suo emini ea ze ya guele, ni aa ya lama shi a gbudu ngme unule.

⁵ Oni omose ogho mhi ro ya neta omose. Ama mhia ya ri egbemhe neta omose, seo ni umha mhue ekpabo oyemhe.

⁶ Ini mhi ri rie neta omose, mhia ya riolo ingme oyeghe, itobo khi igesikia mhia ngme tso. Mhi ya roshaka ini mhi khi ngme da ode. Eghoghe agho onge oghoghuo o ya timhe nga dose abi a kha timhe nga ramhi, rote emini a me khi mhi riolo ali emini a suo khi mhi ngme.

⁷ Eri a ri emini o li abi ugba ni o ya ke nase mhe shi mhe egbe ni o khi aghiusomhi oyi okphaghi, ini mhi khi vuse ike dose shi irokhaso ebubu ni mhi me.

⁸ Iteso mhi lema Eshinogba o mie mhe oni emhi anasemhe ona pfi-a.

⁹ Ama emini o ro so mhe o khi, "Ekpabo eyemhe o she bu e, irari khi ini o lose, loli ekpabo eyemhe e ro me asha ri egbe e khaso." Irarigho mhi ro ri oghelo ri olosemhe oyemhe ya neta omose, ni ekpabo eyi iKirisiti e me asha remhe gbe akanya.

¹⁰ Ini mhi mhue olosemhe, ali ni a ro tsue mhe, ali ni mhi ro la umhame ali ni a ro mu okholi vule shi mhe o, ali ni mhi ro mholi iyese-udu-a, o kha da khi itobo oyi iKirisiti,

eri o ri egbe e mu mhe. Irari khi ini o lose mhe, loli mhi ro mholi itoto.

Ingme oyi ogbo iKoriti o mu iPolu egbe

¹¹ Eri mhi chi oyeghe-a, ama ee a yese mhe e chi oli-a. Ee a kha ke titi mhe. Ini mhi aa ririe khi emhi koghuo, mhia mhue emhikhoghuo ni mhi te kpo dose eni a lui, "Ighiusomhi na kee ena aakemeghue."

¹² Elemhi iregbemie osoli, mhi ro la iteva oyee gbe riolo olelo onyaloa ali oshabo ni o rokhaso khi aghiusomhi na kee oyi iKirisiti mhi khi.

¹³ Eri ikhivose ni igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo elese e me mie o de e unu-a? Abi mhi aa li ri ingme ikpaghiobo ukpagho nase e lo? A kpekpe, a ro topfa mhe shi o.

¹⁴ Utonuzeso na ni mhi ro mu egbe ni mhi ro bhale ya bino e. Mhi aa ya mhila e emhi koghuo. Ee oyee mhia nono, oa khi ukpagho oyee. Oa kpe khi eniye e ri emhi na eni e bia we e le, ama eni e bia eniye e ri emhi na we e le.

¹⁵ Irarigho, mhi ro ya ri oghelo ri ukpagho ni mhi mholi nya ali mhemhe nya na e, ro kpaghi e obo. Inono onikeke a ya mholi deba mhe ini mhi mholi inono oniemhi na e?

¹⁶ A lama shi o khi mhi aa khi itsua na e ni aa tsua. Ama egbo eghuo e ya lie khi ikpamhika mhi ro ri egholi di e mu.

¹⁷ Eri mhi ri ogbo ni mhi ghie ghi e mu e ma eke?

¹⁸ Eri mhi lema iTatosi o ke le, mhie inyoghuo awa onokpole o kphase oli. Eri a ya lie khi eri iTatosi o mu e ma eke? Oa fe ligho. Abi khi aa lese khi usamhi oghuo mhemhe ali loli anye mholi shi udu ni anye ro riolo emini mhemhe ali loli anye ga riolo?

¹⁹ Otso eri a dabi khi eri anye kie kpe roshaka ke khe egbe anye shi eke odalo oye e. Oa khi igho. Ama abi iKirisiti o nono ni anye li ngme, anye li odalo oyi Eshinogba. Emole, eri anye riolo emini anye riolo nya ro kpaghi e obo.

²⁰ Egbe limhe khi ini mhi ramhi agho khi mhia ya bhale ya me e shi abi mhia nono ni a li, ali khi aa ya me mhe abi a nono ni mhi li. Ulishi oo mu mhe khi mhi ya bhale

ya ẹ shi uwola ali uboḡbo, ali udu ni oḡ to, ali ukpẹ, ali ikemhi ikui-iku, ali iyese egbe eva-a, ali ineta, ali itipfuabo-nga, ali ozughu iteva oyeḡ.

²¹ Egbe limḡ khi ini mhi ke bhale, khi Eshineḡba o ya ri omama mu mḡ odalo oyeḡ. Mhi ya viḡ na ebubu ẹ ni ẹa kie roḡe agbo olamḡ oyeḡ mupfi lasele. Ni a kie la angeli efiala, ikhi usamhi irumheba, ali olamḡ ighue imumu.

13

Itse-agua ali otse enekpukhokho

¹ Utonuzese na ni mhia bhale ya bino ẹ. Abi Ebe-no-pfuase o ngme ni oḡ, “Oḡsele eva, okekhi ese, a ro o mu ma ingme, ni a ro so ezḡ.”*

² Mhi kpẹ tse agua ye ẹ, ẹḡ ni a kpẹ lamḡ olamḡ, ali egboese eni e kpole nya. Mhi kpẹ ngme oḡ ibhale onuzi-eva oyeḡ. Memena, mhi gbo ngme oḡ abi mhi la oboese, mhi tse agua khi ini mhi gbo bhale khi mhi aa ya ze we obḡ khi mhi aa na we osoli.

³ Onana o ya roḡhase ẹ khi iKirisiti mhi ngme ẹ na. Ini o sese ẹ ingme se, a ro ya lese khi o mḡli ekpabo iteva oyeḡ.

⁴ Ini o ri rie khia khi oḡ mhue itoto abi a ro tali ma apfida gbe-a, ekpabo oyi Eshineḡba o ro a la agbo. Eri awa aa li mhue itoto abi iKirisiti. Ama a ya me oḡ khi anye ya ri ekpabo oyi Eshineḡba la agbo, ezere abi iJesu o li, ni anye ro ga ẹ.

⁵ A mḡese egbe ẹ bie bino ni a me ini a kie la elemhi irudunga oye ẹ. Ini a mḡese egbe ẹ bino ni a ro me khi iJesu iKirisiti oḡ la agbo oyeḡ, a lese khi a she de oni imḡesebino.

⁶ Mhi lese khi a ya me oḡ me khi anye ẹa de oni imḡesebino.

⁷ Anye lema Eshineḡba, a khi rieḡe do-a. Ona oḡ khi ni anye ro roḡhase khi anye she me emini anye ẹ nono mu mhue, ama ni o re ẹ ke rieḡe emini e gbe akanya ini anye rie li abi eni de.

⁸ Irari khi anye ẹa ya rieḡe emini o mu okḡli vule shi igesikia o, ama emini o ya mu igesikia mhue anye ya rieḡe.

⁹ Egbe ma mu anye, ini o lose anye ni ẹḡ a ro mḡli itoto. Igho anye gbo lie so iromhi Eshineḡba o re ẹ ke ngeli shi egheḡe, abi o nono ni a li ke ngeli.

¹⁰ Loli o ze khi mhia keke ebe ona abi mhia ro nu ẹ la oobo ena. Igho lo, ini mhi khi roli ze mu ẹ, ini mhi bhale deba ẹ. Irari khi eri mhia nono ni mhi ri afu ni Onomhue o ro na mḡe gbe akanya, ni mhi ro kpaghie ẹ obḡ, ni oḡ khi ni mhi ro bighi ẹ de.

¹¹ Ni mhi ro gbe oḡ ukhomhi inyoghuumḡ, Okhila! A mu udu oye ẹ pfi, a soḡ olema oyeḡ, a lama shi egbe ẹ o, a ri opfomḡe nu egbe ke la. Eghḡe agho ni Eshineḡba na inono ali opfomḡe o nu ẹ la.

¹² A ke tse egbe egbegbi otse, a gḡe mu egbe.

¹³ Egbo eyi Eshineḡba nya ẹḡ tse ẹ.

¹⁴ Okhale oyi iJesu iKirisiti Onomhue, ali inono oyi Eshineḡba, ali iregbemu onayi Ayemḡe-no-pfuase, e ka nu ẹḡ nya la.

* 13:1 Li ze iDeut 17.6; 19.15

Ebe ni iPoLu o kẹkẹ ghi egbo iGalesha Eni e miesuo

¹ Mhẹmhẹ iPoLu aghiusomhi na kẹkẹ ni ọa khi obọ oyi egbo mhi te bhale, wẹkhi obọ oyi ogbo a te ghie mhẹ, ama obọ oyi iJesu iKirisiti ali Eshinẹgba Ita ni ọ rọte eghuli guise ọli le mhi te bhale, mhẹmhẹ mhi kẹkẹ ebe ona.

² Mhẹmhẹ ali inyoghuo ni e miesuo nya ni e nu mhẹ la, anye ga tse igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni e la ẹoli iGalesha nya.

³ Eshinẹgba itawa ali iJesu iKirisiti Onomhufe oyawa e ka li okhale na ẹ, e ri opfomhẹ na ẹ.

⁴ Lọli ọ ri egbo li bhale shi iluasobo shi olamhẹ eyawa ni ọ rọ pfa awa shi eke agbo okhọlo ali agbo ingmobe ni awa la ena abi o ghole Eshinẹgba oyawa ni ọ gbo khi ita awa.

⁵ Lọli a ri ufumhi ya na ya ramhi ẹle na agbo agbo. Atse.

Usomhi onete olese ọa ke la ọ

⁶ Abọ e sha mhẹ khi a she gbẹ kie oni ọ rọte isomhelemhi oyi iKirisiti lu ẹ, a mu egbe nyenẹ ẹ deba usomhi onete olese ni o khili ọda,

⁷ ni o khia khi ẹa fe ga khi usomhi onete. O rokhase khi egbo eghuo e she pfi ẹ lo omunu ali khi ẹẹ dua ni e mu usomhi onete oyi iKirisiti ukhomhi pfi kpọkẹ

⁸ Ama ini otseku khi aanye, okekhi aḡeni ni ọ rọte iloghie tiemhile, ọ ya gue usomhi olese ye ẹ ni o khi ọda shi oni anye kpẹ gue ye ẹ, a zẹ ni a rue ọli shi ogbo ni a she pfa ezọ mu je ilimhi iriẹriẹ.

⁹ Abi anye kpẹ ngme loli mhi gbo riẹle ngme memena, khi ini ogbo ọ bhale ya gue usomhi onete olese ye ẹ ni o khi ọda shi oni a miesuo, oni a pfa ezọ mu ọ pfua agbo agbo ọ khi!

¹⁰ Eri mhia nono ni egbo e ba mie shi mhẹ ọ abi khi Eshinẹgba mhia nono ni ọ mie shi mhẹ ọ? Abi khi egbo mhia nono ni mhi ri egbe mu? Ini o khia khi egbo mhi kiele a

nono ni mhi ri egbe mu lo, mhi aa kha khi aghiusomhi oyi iKirisiti.

Eshinẹgba ọ lu iPoLu

¹¹ Mhia nono ni mhi gueye ẹ inyoghuo-mhẹ khi usomhi onete ni mhi rọ ọ tse abọ ọa khi obọ oyi ogbo o te bhale.

¹² Mhi aa rọte obọ oyi ogbokhoghuo mie ọli, wẹkhi eri a sese mhẹ lue. Imẹ-alo mhi te mie ọli rọte obọ oyi iJesu iKirisiti.

¹³ Irari khi a she kpẹ suo mhẹ eko abi mhi rọ la ugamhi oyi egbo iJu, abi mhi li lolo roshẹka ẹ mu okhọli vule shi ena igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo oyi Eshinẹgba ọ. Mhi roshẹka ini mhi yese imiesuo oyewe-a.*

¹⁴ Mhi fu shi oni ugamhi egbo iJu dose ebubu egbo ni anye la otu oghuo, ali mhi mhọli omuegbe shi ishi eyi eni e bia mhẹ.†

¹⁵ Ama abi Eshinẹgba ni ọ rọte eke zẹ mhẹ kẹkẹ neni inyemhẹ ọ bia mhẹ, ni ọ lu mhẹ rọte okhale oyọli. Egbe mu ọli khi

¹⁶ ọ ri omiọli khase mhẹ ni a bhale ya ẹ khi mhi ri ọli tsabo ifuabọ egbo iJeta. Mhi aa vu ya mhila ogbokhoghuo,‡

¹⁷ wẹkhi eri mhi je ẹoli iJerusalemu ya me eni e khi ighiusomhi na kẹkẹ, neni ọ zẹ mhẹ, ama eri mhi je eke Arebia ali mhi tigbe nyenẹ egbe jele ẹoli iDamasikosi.

¹⁸ Abi ikpe ese e rọ dose se, mhi rọ tigbe nga iJerusalemu ni mhẹmhẹ ali iPita anye lese egbe, mhi nu ọli la ogbele igbeshe.§

¹⁹ Mhi aa me aghiusomhi na kẹkẹ olese se khi iJemhisi ni ọ khi inyoghuo Onomhufe.

²⁰ Mhia gueye ẹ ukpeloe Eshinẹgba khi emini mhi kẹkẹ ẹ ghi ẹ ẹa khi egbo ọli.

²¹ Eleele, mhi je eke iSiria ali eke iSilisha.

²² Ogbokhoghuo ọa la elemhi igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo na eke iJudia ni ọ me mhẹ ukpeloe ghue.

²³ Eko ni e lese suo khi: “Oni omose ni ọ kpẹ mu okhọli vule shi awa ọ, eri ọ ke tsabo oni ungmehi irudunga oni ọ kpẹ dua ni lue yese-a.”

²⁴ E kuẹghie Eshinẹgba itobọ oyemhẹ.

2

Ighiusomhi na kẹ e mie iPoLu

* **1:13** Li zẹ Ika 8.3; 22.4-5; 26.9-11 † **1:14** Li zẹ Ika 22.3
9.26-30 * **2:1** Li zẹ Ika 11.30; 15.2

‡ **1:16** Li zẹ Ika 9.3-6; 22.6-10; 26.13-18 § **1:18** Li zẹ Ika

¹ Ikpe igbene e doṣe, mhi nga iJerusalemu. Utona, iBanabasi o deba mhe. Mhi li gbo rue iTatosi.*

² Eri mhi nga obo ni mhi ro ri imealo ni mhi me gbe akanya, ali ni mhi rokhase we usomhi onete ni mhi ro o tse abo ifuabo egbo iJeta. Ama eri mhi bena riela ona khase egbo ni e khi eni ee ralo, irari khi ulishi oo mu mhe ini ikanya ni mhi kpe gbe ghue ali ena ikpukhokho eyemhe e ya khi afue.

³ ITatosi ni o nu mhe kia, aa lie khi o mema shele-a, abi o tseku khi ongi iGiriki.

⁴ Eri ingme oshela onana o lasela irari khi inyoghuo eghuo ena egbholi e bena lo anye ifuabo, ni e ba me asha guano udi epfua ni iJesu iKirisiti o ro na anye, mu anye ighumha.

⁵ Ama anye ea tigbe lama na we ukuku eghenge ni a ro bhale ya e khi igesikia oyi oni usomhi onete o nu e kie la.

⁶ Egbo eni e bino egbewe khi wewe e mu eloe, ea mu mhe eloe, irari khi Eshinegba o mhue oni o kpe mhe ne, ali khi abi ogbo li edato o roli e gue ogbo ezọ. Eni egbo eghogho ea mhue emini e ro ma mhe usomhi onete.†

⁷ Ama eri e me khi a she ri akanya itsabo usomhi onete ghi egbo iJeta nga mhe obo, ezee abi a li li ghie iPita ghi egbo iJu.

⁸ Irari khi abi Eshinegba o li nu iPita e gbe akanya abi aghiusomhi na kee ni a ghie ghi egbo iJu, igho o li nu mhe gbe abi aghiusomhi ni a ghie ghi egbo iJeta.

⁹ IJemhisi ali iPita ali iJoni ni a lese khi wewe e mu oni igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo mhue, e me khi Eshinegba o ri isomhopfa na ke na mhemhe ali iBanabasi, e ro lama na anye, anye ke tsabo oni usomhi onete oghuo ye egbo iJeta. Wewe e tsabo ye egbo iJu.

¹⁰ Emini e ngme khi anye ke kpaghie egbo ni ea mholi obo, igho mhi li roshaka riela oli.

IPolu o gueye iPita khi o gue riela

¹¹ Abi iPita o ro bhale Atioki, mhi gueye oli gboo ghemhe ghe e khi o gue kia, irari khi o lue.

¹² Neni egbo ni iJemhisi o ghie usomhi, e bhale, iPita o kpe nu egbo iJeta a le eminale

kugbe, ama abi eni egbo e ro bhale, o ti je ukhokho na iJeta egho, irari khi ulishi oyi egbo ni e lie khi ogbo o mema shele-a oo mu oli.

¹³ Egbo iJu eni e miesuo enekpole e li kuma oli o riela ikokoalo, ya ramhi khi oni ikokoalo o li ri iBanabasi kuma we o.

¹⁴ Abi mhi ro me khi, ea rote ode igesikia abi oni usomhi onete o ngme, mhi la ukpelo eni egbo lie iPita, "Ogbo iJu u khi, ama wa ngeli abi ogbo iJeta. Elo o ze ni u ke ro nono ni i ri itoto mu egbo iJeta ke riela ighuighue eyi egbo iJu?"

¹⁵ "Egbo iJu a bia awa, awa aa khi egbo iJeta ena olamhe," abi a lu we.

¹⁶ Lese khi aa ya pfa na ogbo irari khi o ri ushi a gbe akanya, ama itobo irudunga iJesu iKirisiti. Igho awa li li ri udu nga iJesu iKirisiti ni a ro pfa na awa. Oa khi itobo irushi-gbe akanya, irari khi ogbokhoghuo oa la o ni a ya pfa na irari khi o dobe ri ushi a gbe akanya.‡

¹⁷ "Abi awa lie dua ni awa khi eni a pfa na elemhi iKirisiti, eri o rokhase khi ena olamhe awa khi. Ogho khi eri iJesu o mu e ma olamhe? Iiye o, oa khi igho!"

¹⁸ Mhi kha riela emini mhi guogho-a roko, eri mhi rokhase khi ogbushia mhi khi.

¹⁹ Irari khi rote ushi mhi te ghu pfa ushi, ni mhi dobe la o na Eshinegba.

²⁰ A she li ta mhe ma apfida abi a li ta iJesu ma apfida, ali khi aa ke khi mhemhe mhi ke la agbo, ama iKirisiti o ke la agbo oyemhe. Agbo ni mhi la elemhi idiegbe oyemhe memena, irudunga Omi Eshinegba mhi te la o, ni o nono ingme oyemhe, ni o ghu-a, ni o ri agbo oyoli na mhe.

²¹ Mhi aa ri obo gbe isomhelemhi oyi Eshinegba nye, irari khi ini o khia khi itobo iri-ushi-gbe akanya ogbo ro pfuase lo, eghuli afue iKirisiti o ghu!"

3

Irudunga tse o khi ode imiepfuese

¹ Ee eyeghe egbo iGalesha! Oghuo o ri ogbho na e le? Ukpelo eyee a la ri iJesu iKirisiti khase gboo khi eri a ta li ma apfida.

² Mhia nono ni mhi rote obo oyee lese emhi oghuo. Eri a mie Ayemhe oyi

† 2:6 Li ze iDeut 10.17   ‡ 2:16 Li ze Iwolo 143.2; iRom 3.20,22

Eshinegba irari khi a ri ushi gbe akanya, abi khi irari khi a mie emini a suọ suọ?

³ Eeyeghe a gho khi? A kha ri Ayemhe oyi Eshinegba gba ekele se, a tigbe e dua ni a ri ekpabo ogbo gbe oni akanya pfo?

⁴ Eri a na lina me osoli shi afue? Ini afue a me osoli,

⁵ Ayemhe oyi Eshinegba ni o ro na e, ali ikanya oshabo ni o gbe iteva oye, itobo khi a ri Ishi eyi iMosisi gbe akanya lo abi khi irari emini a mie ingme oyi iKirisiti suọ, o ze ni o ro riele ena?

⁶ A sa ingme oyi Aburaamu ghue, "Eri o mie Eshinegba suọ ni a ro pfa na li khi o pfuase."*

⁷ A lese oli sho, khi egbo ni e miesuo, e khi imi Aburaamu.†

⁸ Ebe-no-pfuase o kpe ngme oli shi eke khi Eshinegba o ya rote irudunga oyi egbo iJeta pfa na we, o gue oni ungmehi ye Aburaamu o li, "A ya rote obọ oye khivose na ishishi ena ekagbo nya."‡

⁹ Irarigho, eni e mholi irudunga a ya khivose na abi a li khivose na Aburaamu, ikhi omose irudunga.

¹⁰ Egbo nya ni e ri egbe da iri-ushi gbe akanya, a pfi unu na, irari khi a keke oli khi, "Unu a pfi na ogbo ni o da ri emini a keke shi ebe ushi nya gbe akanya."§

¹¹ Mena, aa me ogbokhoghuo ni a pfa na odalo Eshinegba irari khi o ri ushi gbe akanya, itobo khi, "Eni e pfuase, irudunga o re we ya la agbo."*

¹² Ode irudunga o kioda shi ode ushi, ni oo, "Oni o da ri ushi gbe akanya, ushi o ro ya la agbo."†

¹³ Eri iKirisiti o pfa awa shi eke elemhi ipfiunu-a oyi ushi abi o li khi oni a pfi unu na irari oyawa, irari khi a keke oli khi, "Unu a pfi na ogbokpa ni a soli-a shi oora."‡

¹⁴ Eri o pfa awa shi eke ni ikhivose eyi Aburaamu e ramhi egbo iJeta egbe, rote iJesu iKirisiti, ni awa me ikhivose oyi ishobo Ayemhe-no-pfuase rote irudunga.

Oni Ushi ali oni ishobo

¹⁵ Inyoghuo a ze mhe ri angeli e lekpa rue irokhokho. Ezeze abi ogbokhoghuo o li dobe

ya shishi o-a, wekhi eri o dobe ya ro ma ilamasho, ni Eshinegba o nu ogbo lama sho, ni o she gbola migha. Igho oni ingme onana o li.

¹⁶ Oni ishobo, Aburaamu ali omioli a shi oli na. Ebe-no-pfuase o li, "Ali imioli," ni e khi ebubu egbo, ama, "Ali omie," ni o khi ogbo oghuo, ni o khi iKirisiti. §

¹⁷ Emini mhi ri ona ngme khi, ushi ni a tigbe ro lasela abi ikpe egbhue uye ali uye ali igbe (430) e ro dose se, o guoghọ oni ishobo ni Eshinegba o shi-a, ni a yele oni ekha-a.*

¹⁸ Ini oni ugu o migha shi ushi lo, o kha ke migha nga ishobo, Ama rote isomhemhi oyi Eshinegba o ro shi oni ishobo na Aburaamu.†

¹⁹ Elo o ze ni a ro ri ushi bhale? Eri a ri ushi bhale ni a ro rokhase khi awa lamhe. Eri a roli shi eke ramhi egheghe ni omiomi Aburaamu ni a riele ishobo khe o ro ya bhale. Eshinegba o ri oni ushi na igeni tiemhile na iMosisi ni o la iteva ogbo ali Eshinegba.

²⁰ Awa kha da ngme ingme omigha-na ogbo ne, o rokhase khi egbo aava e mema lasela shi agho, Ama Eshinegba lolighuo o shi oni ishobo ona, Eshinegba oghuo, o khi.

Emini ushi o migha shi

²¹ Eri ushi o ke a zu ishobo oyi Eshinegba ode? Iye o! Irari ini eri a ri ushi bhale ni o ri agbo ke na ogbo lo, a kha ri irarigho pfa na ogbokpa ini o ri ushi gbe akanya.

²² Ama Ebe-no-pfuase o ngme gho khi ekpabo olamhe o mhesa a na agbo nya, ni a ba bhale ya e khi emini a shobo, ni a ro o na ogbo rote obọ oyi iJesu iKirisiti ni a roli na egbo ni e miesuo.

²³ Neni oni irudunga o bhale, eri ushi o mu awa ighumha, o pfi awa okpe ramhi ni irudunga o ro bhale.

²⁴ Eri a ri ushi na awa ni o sese awa ode ramhi ni iKirisiti o ro bhale, ni a rote irudunga pfa na awa.

²⁵ Memena abi egheghe irudunga o ro bhale, ushi o ke e sese awa ode.

Imi Eshinegba

* 3:6 Li ze Igbae 15.6; iRom 4.3 † 3:7 Li ze iRom 4.16 ‡ 3:8 Li ze Igbae 12.3 § 3:10 Li ze iDeut 27.26 * 3:11 Li ze Abak 2.4 † 3:12 Li ze iLev 18.5 ‡ 3:13 Li ze iDeut 21.23 § 3:16 Li ze Igbae 12.7 * 3:17 Li ze Okiali 12.40 † 3:18 Li ze iRom 4.14

26 Eẹ nya, imi Eshinegba a khi rọte irudunga oyi iJesu iKirisiti.

27 Irari khi eẹ nya ni a batazi elemhi iKirisiti, a she ri iKirisiti sọ.

28 Ikhioda ọa la ọ na ogbo iJu ali ogbo iJeta, wẹkhi ikhioda o la oghumha, ali oni ọa khi oghumha, wẹkhi omose ali okpotso, irari khi eẹ nya, oghuo a khi shi iJesu iKirisiti ọ.

29 Ini a khi onayi iKirisiti, eghẹghẹ agho imi Aburaamu a khi, a khi eni e mhọli okemhi shi oni ishobo.‡

4

1 Emini mhia ngme khi, ini oni oni ugu o go lu ọ da kie khi ukuku omọ ne, ọa kioda shi oghumha ọ, ama lọli ọ kie ya mhọli eni apfe nya.

2 Eri ọ kiele ya la obọ oyi eni e ri eloe ẹ khu ọli, ali eni a ri eni ugu nga obọ ne, ya ramhi eghẹghẹ ni itali ọ shi shi eke, ni ọ rọ ya womhe eloe.

3 Igho o li khi shi awa egbe. Ighumha eyi iyemhe ni ẹ mhesẹ na agbo nya, e mhesẹ ẹ na awa neni awa mhọli iwomhele elemhi ayemhe.

4 Ama abi oni eghẹghẹ o rọ ramhi, Eshinegba ọ ghie omiọli ni okpotso ọ bia, ni a bia shi eghẹghẹ ushi,

5 ni ọ rọ tsumhi egbo ni ushi o mhesẹ ẹ na, ni awa te eni a lu Imi Eshinegba.

6 Itobo khi a khi imiọli, Eshinegba ọ rọ ghie Ayemhe oyi Omiọli bhale udu oyawa, Ayemhe ni ọ tsesẹ lie, "Itamhe, Itamhe."

7 Itobo ona, wa a ke khi oghumha ama omiọli, abi u ke rọ khi omiọli egho, Eshinegba ọ she re mie oni ishobo. *

Omuegbe ni iPolu ọ mhọli na egbo iGalesha

8 Eghẹghẹ ni o dose ni aa rọ kpe lese Eshinegba, a khi ighumha eyi emini e khi ilita ni ẹa khi Eshinegba.

9 Ama memena ni a ke rọ lese Eshinegba, ali abi Eshinegba ọ ke rọ lese ẹ ena, elo o ze khi a nono ni a nyene egbe gbo deba iyemhe afue ni ẹa mhue ekpabo? Elo o ze ni a rọ ọ nono ni e gbo mu ẹ ighumha utonuzi-eva?

10 A ri eloe ẹ shi ogbele na ke ali iki ali eghẹghẹ ali ikpe.

11 Ulishi ọọ mu mhe irari khi o li mhe eloe abine khi eri mhi pfuse eghẹghẹ-a shi ẹ egbe shi afue.

12 Mhia lema ẹ, inyoghuo a li abi mhi li, irari khi eri mhi li abi a li. Aa li mhe ingmobe.

13 A yelele, khi elemhi umha ze mhi la ni mhi rọ tse abọ usomhi onete ye ẹ odo-ode.

14 Abi o tseku khia khi ughuamhi oyemhe khi eri o li abi anasemhe na ẹ, aa ri eloe gbe mhe, aa kie mhe. Ochogho, eri a kpe abọ mie mhe abine khi agheni Eshinegba mhi khi, abi a kha li mie iJesu iKirisiti.

15 Elo o li oghẹle oyeẹ? Mhi dobe ya pfi otsẹle khi ini o ze ya li lo khi a kha ga vuonyo ikpamhi alo eye ẹ na mhe.

16 Mhi she mele obe ẹ-a irari khi mhi gue igesikia ye ẹ?

17 Egbo ẹ nono ni e ti ẹ ma egbe, ama ọa khia ode ni o ti o khi. Emini ẹ nono khi ni e re ẹ mele epfese-a shi anye ọ, ni a khi eni e mhọli omuegbe na we.

18 O ti ni ogbo ọ mhọli omuegbe ini o da khi eminete ọ mhọli ọli shi, ali ni ọ ke mhọli ọli eghẹghẹ kpa, ọa khi ini mhi da lese la agho tse.

19 Imimhe, egbe ẹ to mhe shi ingme oyeẹ, abi okpotso ni oku ọọ to, ni a rọ bhale ya ẹ khi a me iKirisiti agbo oyeẹ.

20 Abi a khe khi mhi nu ẹ la, ni mhi mu uruli oyemhe pfi, irari khi egbe e pfo mhe-a shi ingme oye ẹ!

Ega ali iSera

21 A gueye mhe ghue, ikhi eẹ ni a nono ni a khi eni ushi o mhesẹ a na, a lese abi ushi o ngme?

22 Irari khi a keke ọli khi Aburaamu, ọ bia eniye emose aava, oghuo ọọ khi omi okpotso oghumha, onokpole ọ khi omi ogbo.†

23 Omọ ni oghumha ọ bia na li, eri a bia li rọte ode na tse, ama oni egbegbi okpotso ọ bia, a bia li rọte ode ishobo.

24 Eni ingme ena nya e mhọli emini e migha shi, irari khi ikpotso aava ena, ilama na egbe eva e khi. Ilama-negbe oghuo o khi ona ukhomhi ute iSinai, ọ bia eniye ni e ya khili ighumha. Lọli khi Ega.

‡ 3:29 Li ze iRom 4.13

* 4:7 Li ze iRom 8.15-17

† 4:22 Li ze Igbae 16.15; 21.2

²⁵ Mena, Ega o migha shi ute iSinai na eke Arebia ni o khili ɛoli iJerusalemu, irari khi eri o nu imioli khili ighumha.

²⁶ Ama inyọ awa o khi ɛoli iJerusalemu ni o la odane, omi oḡbo o khi.

²⁷ Irari khi a keke ɔli, ɛ li:

“Ke ghele, ye ye aga
ni ɔa bia eniye,
ri oghete tse se leghe,
ye ye ni oku ɔa to ghue,
irari khi ɔkpotso ni a kie,
o mholi eniye ni e bu
dose ɔkpotso ni o mholi ɔdo.”[‡]

²⁸ Memena, inyoghuo-mhe, eniye ishobo a li khi ezeze abi Aziki o li khi omọ ishobo.

²⁹ Abi o kpe li oni eghenge, ni omọ ni a bia elemhi idiegbe, ɔo li mu okholi vule shi omọ ni a ri ekpabo Ayemhe oyi Eshinegba bia o, igho o kie li memena. §

³⁰ Ama se Ebe-no-pfuase o ngme? Oo, “Khu ɔkpotso oghumha ali omioli vu, irari khi omi ɔkpotso oghumha ɔa tigbe ya nu omi egbegbi ɔkpotso kemhi ugu.”*

³¹ Irarigho, inyoghuo, awa aa khi eniye eyi ɔkpotso oghumha ama eniye eyi ɔkpotso ni o khi omi oḡbo.

5

Irueole ni o la obọ oyi iKirisiti

¹ iKirisiti o she rue awa o le. Irarigho, a migha gbaa shi oni irueole, a khi ke gbo ze ni a gbo ya nyene ri egbe ɛ khi ighumha oyi ushi.

² A ghe i! Mhemhe iPolu, mhi gue ɛ ye ɛ khi, akanya ni iKirisiti o gbe ɔa ke ya mholi elele okhoghuo na ɛ, ini a ya shele-a.

³ Mhi gbo gue ɛ ye oḡbo ni o da ze ni a shele ɔli-a ne, o mema ya ri ushi nya gbe akanya.

⁴ Ee ni a dua ni a khi eni a pfa na rote iri-ushi gbe akanya, aa ke mholi obọ shi ikanya ni iKirisiti o gbe, a she de okhale oyoli-a.

⁵ Ama rote irudunga awa te lolo migha a khe ipfuase ni awa ri udu nga rote elemhi Ayemhe-no-pfuase.

⁶ Irari khi elemhi iJesu iKirisiti, oshela ali umha-shele-a ɛa mhue eleli. Emini o mema mu egbe khi irudunga ni o mholi inono.

⁷ A kpe gue ɛ kia. Oghuo o mu alo nyene ni aa ke ro o deba igesikia?

⁸ Oni o lina mu ɛ alo nyene, ɔa rote obo oyi iKirisiti oni o lu ɛ bhale.

⁹ “Oḡbo oḡbe ɔtuoghuo o doḡbe ya yese eḡbo eni e bu-a. Eri o li abi umiesobo oghuo, ni o ri oili ɛ gbolo enekpole-a.”*

¹⁰ Ama mhi regbenga ɛ khi eyi Onomhue a khi. Onana o re mhe lese gboo khi emini mhi gueye ɛ a ya ri ele, khi aa ya ri ele emini oḡboese o gueye ɛ. Oḡbo ni ɔo nase ɛ, o ya ri ukhomhi kpe o, onini o ri ele khi.

¹¹ Inyoghuo, ini ishele-a mhi kiele ro tse abo lo, abi eḡbo eghuo ee ngme, elo a mu okholi vule shi mhe o ke shi? Ini o khi igho lo, ungmehi apfida ɔa kha ke ri elemhi ke bi.

¹² Eḡbo ni e na ri ingme oshela a nase ɛ ena, mhi kha ga lie e bie wali egbewe-a.

Agbo na elemhi Ayemhe

¹³ Ee oye, inyoghuo-mhe, eri a lu ɛ ni a la elemhi epfua. Ama a khi ze ni a ri oni epfua ona ke ri ele emini idiegbe olamhe oye ɔo nono. Ochoghọ a ri inono ke ga egbe ɛ.

¹⁴ Irari khi emini a ro ze ushi nya ukhomhi khi, “Nono onuzava oye abi u li nono egbie.”[†]

¹⁵ Ini a mu okholi vule ɛ shi egbe ɛ o, ni a ro o khu egbe ɛ, a mhue eḡbe ini a khi a ya pfuse egbe ɛ-a.

¹⁶ Emini mhia ngme khi, a ke kia okiali elemhi Ayemhe, eghenge agho aa ya ri ele oghumhe oyi idiegbe olamhe.

¹⁷ Irari khi idiegbe, oḡbe Ayemhe o khi, ali khi emini Ayemhe o nono, eri ɛ zu oghumhe idiegbe olamhe ode. Wewe awa oḡbe e khi shi egbe o, loli o ze khi u waa doḡbe a ri ele emini u wa nono ni u ri ele. ‡

¹⁸ Ama ini Ayemhe o re ɛ kia, waa tigbe ya ri ele oghumha oyi ushi.

¹⁹ Emini ikanya idiegbe olamhe ee gbe na; Itsebo, ikanya ichimhi na itsebo ali angeli efiala,

²⁰ ikhumhi igaga, ali oḡbo ipfipfi, ibiselemhi, umha lama a na egbe, ofuma

‡ 4:27 Li ze Aza 54.1 § 4:29 Li ze Igbae 21.9 * 4:30 Li ze Igbae 21.10 * 5:9 Li ze iKori 5.6 † 5:14 Li ze iLev 19.18 ‡ 5:17 Li ze iRom 7.15-23

ikpekpe, ofu imhòli, ikanya ukpẹ, elemhi ibibi, ikemhi egbe,

²¹ Idegbe-òkònyò, idonyò dọsẹ, iye-ukue ni a la li itşẹbò, ali emhi elese eghoghò. Mhi tse agua ye ẹ, abi mhi kpẹ li tse ọli ye ẹ, khi ẹgbò ni e da a ngeli angeli eghoghò ne khi ẹa ya mhòli okemhi shi Eghiele oyi Eshinẹgba.

²² Emini Ayẹmhe ọ rọ ọ lasele khi; Inono, oghẹlẹ, opfòmhe, irabòmudu, isomhelemhi, onete, ize-ri-egbeda,

²³ Ipfòmhe, iguẹ-regbekia. Ushi ọa ya mu ọgbò shi ọ ini ọ riẹlẹ enana nya.

²⁴ Eni e khi eyi iJesu iKirisiti e she rọte idiegbe olamhe oyẹwe ali ọghuẹmhe eyẹwe nya ma apfida.

²⁵ Aboròkhia khi Ayẹmhe ọ ri awa a kia eghò, awa ke deba ẹtẹ-awẹ eyọli.

²⁶ Awa khi ke mu egbawa ẹlọe dọsẹ ode, yẹsẹ elemhi ke bi egbe, ni o ri awa a ke kpe ofuma deba egbe.

6

A ke riẹlẹ onete na ẹgbò nya

¹ Inyoghuo-mhe, a kha bhale ya ẹ khi a mu ọgbòkhoghuo shi olamhe, ẹẹ ni a la elemhi ayẹmhe, a kuegbe-a sheshe ọli shi ode fiẹ. Ama a ke tọ egbe ẹ ọkpẹ, ini a khi li de pfilo imufe.

² A kpaghie egbe ẹ itsua, ini a li ighò, a ya riẹlẹ ọghuẹmhe oyi iKirisiti.

³ Ini ọgbò ọ dabi khi lọli mu ẹlọe, ni a rọ bhale ya ẹ khi ọa khi emhikhoghuo, egbọli ọọ di.

⁴ Ọgbògbò ọ ke mu angeli eyọli fẹ ni ọ bino ini e ti. Oni eghẹghe, ọ tigbe mẹ asha a titi egbọli. Ọ khi ri egbọli khòkhò ọgbọese.

⁵ Ọgbògbò ọ tsua itsua eyọli.

⁶ A ke ri eminete nya somhi ọgbò ni ọọ sẹsẹ ẹ emini Eshinẹgba ọ ngme.

⁷ Khi di egbe ẹ. Ọgbòkhoghuo ọa dobe ya ghagha Eshinẹgba. Emini ọgbò ọ rọ kọ, lọli ọ ya khiẹsẹ.

⁸ Ini ọgbò ọ deba ọghuẹmhe oyi idiegbe olamhe oyọli rọ kọ ọ khiẹsẹ epfua. Oni ọ rọ kọ rọ ri egbe mu Ayẹmhe, ọ ya khiẹsẹ agbò na agbòagbò.

⁹ A khi zẹ ni onete iriẹlẹ o khuese awa, irari khi o kha ramhi oni eghẹghe, awa ya khiẹsẹ, ini ọa da lọsẹ awa.

¹⁰ Irarighò, abi awa da mhòli oni eghẹghe kpa, awa ke riẹlẹ onete deba ọgbòkpa, tee-tee, ena ọmhue-apfẹ irudunga.

Itse-agua ni o kpukhokho

¹¹ A bino ikpamhi alo ebe eniemhi ni mhi ri obo oyẹmhe kẹkẹ ghi ẹ.

¹² Ẹgbò ni ẹẹ riẹlẹ abamẹmhe, ẹ dua ni e ri itoto ti ẹ shi ishẹlẹ-a, emini o zẹ ni e rọ ọ li ighò khi, ẹa nono ni a mu okhòli vule shi wẹ ọ shi osẹsẹ oyi apfida oyi iKirisiti.

¹³ Egbegbi eni e shẹlẹ-a, ẹa ri ushi ẹ gbe akanya, ama ẹ nono ni a shẹlẹ ẹ-a, ni e ba mẹ asha ke neta ọmọsẹ khi e rẹ ẹ shẹ shẹlẹ-a.

¹⁴ Ama mhi aa tigbe ri emhikhoghuo ya neta ọmọsẹ, ini ọa li khi ingme oyi apfida oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhue ọyawa. Itobò oni apfida ona, mhi rọ ghu pfa ọghuẹmhe agbò, ọghuẹmhe agbò o ghu pfa agbò oyẹmhe.

¹⁵ Ishẹlẹ-a ali umha shẹlẹ-a ọa mhòli abi o ngme, emini o mu egbe khi, ni a rọ riẹlẹ ọgbò bia elemhi iKirisiti.

¹⁶ Opfòmhe ali ilẹlemhi e ka nu eni e deba osẹsẹ onana la elemhi agbò oyẹwe, li shi ẹgbò iZireni eyi Eshinẹgba.

¹⁷ Ọzukhomhi emhikpa khi, ọgbòkhoghuo ọ khi ke nasẹ mhe, irari khi mhi mhòli ẹmẹli oyi iJesu shi egbe oyẹmhe.

¹⁸ Inyoghuo-mhe, okhale oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhue ọyawa, ọ ka nu ayẹmhe oyẹ ẹ nya la. Atşẹ.

Ebe ni iPolu o keke ghi egbo Efisha Eni e miesuo

IPolu o tse eni e mie iJesu suo ne la Efesosi

¹ Mhemhe iPolu, aghiusomhi na kee oyi iJesu iKirisiti ni Eshinegba o ze mhi khi.*

Egbo eyi Eshinegba ni e la eke Efesosi, eni e regbenga iJesu iKirisiti mhi keke ebe ona a ghi.

² Mhi lema Eshinegba ita awa ali iJesu iKirisiti Onomhue, e ka mhue isomhelemhi na e, e gbo ri opfomhe na e.

Eshinegba o she te obo oyi iKirisiti riefe eminete na awa

³ Awa kueghie Eshinegba. Loli o khi Eshinegba ali ita iJesu iKirisiti Onomhue oyi awa. Loli o ri ikhivose ni o te iloghie bhale na awa, ikhivose oni o kpaghie ayemhe oyi awa obo. Ikugbe ni o ku awa ali iKirisiti gbe o ro riefe ona.

⁴ Neni Eshinegba o ma agbo, o she kee ze awa eni e khi egbo eyoli, rote obo oyi iJesu iKirisiti, ini awa khi eni e pfuase ni ea mhue umha-guekia shi odalo oyi Eshinegba. Itobo khi oo nono ingme oyawa o ro ligho riefe oli.

⁵ Neni Eshinegba o ma agbo, o she te eke gba li khi loli ya ri awa mele imi oli-a, itobo emini iJesu iKirisiti o riefe, ni o de shi o abi o ghole Eshinegba.

⁶ Eri o lina riefe oli ini awa kueghie oli shi okhale oniemi ni o mhue na awa, itobo emini omi oli otuoghwo kpe ni o nono ingme oyoli, o riefe.

⁷ Obo oyi iKirisiti awa te mholi ipfasheke, itobo oia eyoli ni o ku shi eke abi o ro ghua na awa. Ona a te ri olamhe topfa awa. Itobo epfue oyi okhale oyi Eshinegba ni o gbeku o, o ro riefe ona.†

⁸ Oni okhale ona o tutu ku awa, rote ileasingme ali egbhe o te riefe oli.

⁹ Eshinegba O kueghie osheli emini o gba shi eke-a khasa awa, ikhi emini o rote obo oyi iJesu iKirisiti ro tse, abi o ghole oli.

¹⁰ Emini Eshinegba o gba khi loli ya pfuse riefe khi, ini o ramhi oni egheghe te, o ya ku emhi na agbo ali ena iloghie gbe khi oghuo, o ya ri iKirisiti le oghie wewe nya.

¹¹ Itobo khi Eshinegba o ku anye ali iKirisiti gbe, anye she mie ugu obo oyi Eshinegba. Irari khi o she kee te eke gba li khi loli ligho ya riefe oli, o ro ligho riefe oli. O ri emhikpa tse shi abi o ghole oli shi.

¹² Ishegho ni anye iJu ni e khi egbo eni odode ni e kee regbenga iKirisiti, e kueghie Eshinegba shi ufumhi oyoli.

¹³ Eri a li ku e ma iKirisiti abi a ro suo oni ungmehi igesikia, oni o khi usomhi onete oyi Eshinegba, abi o mie e pfuese. Abi a ro mie iKirisiti suo, Eshinegba o ro shi olefe shi e egbe. Ayemhe-no-pfuase ni O kie kee ro nga na awa o khi oni olefe.

¹⁴ Itobo Ayemhe-no-pfuase ni Eshinegba o kee ro na awa, awa ro mholi o shi udu khi Eshinegba o ya ri emini o ro nga na egbo eyoli gbo na awa. Egheghe ni Eshinegba o ro pfa awa egbo eyoli shi eke nya, awa ro mholi eni emhi ena. Ona o ya ri egbo eyoli kueghie oli shi ufumhi oyoli.

IPolu o lema na eni e mie iJesu suo ni e la Efesosi

¹⁵ Itobo emhi ena nya ni Eshinegba o riefe, ali abi mhi te suo abi a mie iJesu iKirisiti Onomhue suo ni a gbo mholi inono shi egbo eyi Eshinegba nya o,

¹⁶ mhia tigbe yemhe ikphemi-a, ni mhi ri itobo oye e kphemi na Eshinegba, ini mhi da lema na e.

¹⁷ Eri mhia lema Eshinegba oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa, oni o khi ita awa ni o mholi ufumhi oniemi, o re e mholi ayemhe ileasingme. O gbo ri egbe oli khasa e ni a lolo lesefe oli egbegbo.

¹⁸ Mhi gbo lema Eshinegba o kueghie e udu-a ini a lesefe oni igesikia oyoli, ini a gbo lesefe irudushi ni a regbenga, ni Eshinegba o lu e shi. Ni a gbo me epfue oyi ugu oniemi oyoli ni eni e mie oli suo e mholi.

¹⁹ Mhi gbo lema li o ze ni a lesefe ekpabo ni e fune eyoli, ni ea mhue irokhokho, ni a ro na awa eni e miesuo.

* 1:1 Li ze Ika 18.19-21; 19.1 † 1:7 Li ze iKolo 1.14 ‡ 1:20 Li ze Iwolo 110.1

²⁰ Eni ekpabọ ena ọ rọ gbe akanya abi ọ rọ guise iKirisiti eghuli le abi ọ rọ ghua. Wẹwẹ ọ rọ ri iKirisiti shitọ obọ ita oyọli obini iloghie.‡

²¹ Oobọ iJesu iKirisiti ọ la mhẹsẹ na ekpabọ, ali itoto ali igeni, ghe enete ghe eni ẹa ti, ghe eni a mẹ agbọ ona ne, ghe ena agbọ ni aa mẹ ne.

²² Emhi nya Eshinẹgba ọ rọ shi ufuegẹ oyọli ni ọ mhẹsẹ shi. Lọli ọ zẹ iJesu ọzukhomhi emhi nya ni o pfoṃhẹ igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ eyọli egbe.

²³ Egbọ ni e mie iJesu suọ e khi idiegbe oyi iJesu, iJesu ọ khi ukhomhi. Ekpabọ ali agbọ oyi iJesu iKirisiti o vọsẹ agbọ eyi eni e mie ọli suọ. Ufumhi oyọli o gasẹ agbọ ali emhikpa odekhodẹ nya.§

2

Okhale oyi Eshinẹgba ọ rọ mie awa pfuese

¹ Eghẹghe ni o dọsẹ ni a rọ kpẹ la agbọ olamhẹ, a la agbọ umha-suọesọ, a khi egbọ eni e ghu shi olamhẹ ni ẹa mhọli Ayẹmhẹ oyi Eshinẹgba.

² Eghẹghe aghọ ingeli agbọ a ngeli, a ri ungmehi oyi okphaghie ọni ọ khi oghie ayẹmhẹ alo ebili i gbe akanya. Oni ayẹmhẹ ona o kiele la agbọ oyi egbọ ni ẹa ya suọ esọ na Eshinẹgba a gbe akanya.

³ Ighọ awa nya awa kpẹ li ngeli. Awa ri oghuẹmhẹ egbe, ali usamhi ebe ni udu oyi awa o gueyẹ awa a riẹlẹ emhikpa. Abi egboesẹ na agbọ ni ẹa ya suọ esọ na Eshinẹgba e li ya pfua, awa kha li pfua.

⁴ Ama Eshinẹgba ọ nono ingme oyi awa gba, ighọ ilelemhi oyọli ọó gbẹdi.

⁵ Lọli o zẹ ni ọ rọ rọte obọ oyi iJesu iKirisiti ni ọ guise le ri agbọ ayẹmhẹ onogbọ na awa, aboriẹkhia khi eni umha-guẹkia o kesẹ-a awa khi. Okhale oyi Eshinẹgba a rọ mie ẹ pfuese.*

⁶ Eri ọ ri agbọ onogbọ oyi iKirisiti na awa, ọ ri awa nu iKirisiti shitọ obini iloghie, nu ọ li ẹ mhẹsẹ, itobọ emini iKirisiti ọ riẹlẹ na awa.

⁷ Rọte iJesu iKirisiti Eshinẹgba ọ te ri okhale ni ọ mhọli na awa khase, ogbenakọ

ni egbọ e mẹ ashini okhale oyọli o fu ramhi, ni ọa mhọli irokhokho.

⁸ Okhale oyi Eshinẹgba a rọ mie ẹ pfuese abi u rọ miesuọ, ọa khi ingeli enete ni u ngeli e mie ẹ pfuese. Afue-afue ọ mie ẹ pfuese.

⁹ Eshinẹgba ọa ri itobọ ingeli enete ni u ngeli mie ẹ pfuese, ini ọgbokhoghuo ọ khi vuse ike.

¹⁰ Eshinẹgba ọ ma awa. Ikanya enete ọ ma awa awa ke gbe abi awa ali iJesu iKirisiti awa rọ da ke khi ọghuo eghọ.

Eshinẹgba ọ she te iKirisiti ku egbọ iJu ali egbọ iJeta gbe

¹¹ A yelege egbọ enabi a khi ẹlẹlẹ, khi aa khi iJu. Egbọ iJu e ma kpẹ ri ukpelo gbe ẹ, itobọ khi aa shele a, ali itobọ khi aa khi egbọ iJu. Ama ee lu egbe wẹ eni e khi egbegbi egbọ, itobọ khi a shele wẹ-a. Oshele ni o khi akanya ni egbọ e ri abọ gbe idiegbe.

¹² Yelege khi eghẹghe aghọ khi aa kpẹ ku ma iJesu iKirisiti ọ, a khi opfese shi ish-iobọ ni Eshinẹgba ọ rọ nga na egbọ iZireni. A khi eni ẹa mhọli iregbenga ni ẹa mhọli Eshinẹgba shi elemhi agbọ.

¹³ Ama, memena, ẹẹ ni a kpẹ nuata shi Eshinẹgba ọ, ọ ri ọlia eyi iKirisiti ti ẹ mama egbe.

¹⁴ IJesu iKirisiti ọ ri egbọ iJeta ali egbọ iJu riẹlẹ. Ọ rue ugbe ibiselemhi ni o kpẹ la wẹ iteva ode-a, ọ rẹwẹ mele egbọ eghuo-a.

¹⁵ Eghuli ni ọ ghu ọ rọ shishi ishi ni e la wẹ iteva-a, Ini ọ mẹ asha ri egbọ iJu ali egbọ iJeta khi egbọ enegbọ eghuo. Ona ọ rọ rẹwẹ riẹlẹ ini e khi ke biselemhi egbe.†

¹⁶ Eghuli ni ọ ghu-a shi ọora apfida ọ rọ ku egbọ ena gbe, ọ gbo rẹwẹ ali Eshinẹgba riẹlẹ. Aghọ ibiselemhi egbewẹ o pfo shi.‡

¹⁷ Usomhi onete oyi Eshinẹgba oyi opfoṃhẹ, iJesu ọ bhale ya tse abọ gueyẹ egbọ iJeta ni e nuata shi Eshinẹgba ọ, ali egbọ iJu ni e timama Eshinẹgba.§

¹⁸ Obọ oyi iJesu iKirisiti awa te mhọli Ayẹmhẹ oghuo ni o zẹ khi awa ga rọ dobe a le deba Eshinẹgba.

¹⁹ Itobọ ighọ ẹẹ egbọ iJeta, aa ke khi epfese, ama a she ku ma egbọ eyi Eshinẹgba. Ena omhufe-apfe oghuo a ke ga khi.

§ 1:23 Li zẹ Iwolo 8.6; iKolo 1.18 * 2:5 Li zẹ iKolo 2.13 Li zẹ Aza 57.19

† 2:15 Li zẹ iKolo 2.14 ‡ 2:16 Li zẹ iKolo 1.20 § 2:17

²⁰ Oni idiegbe owa a li khi. Ighiusomhi na ke ni iKirisiti o ze ali emekeguele eyi Eshinegba e khi igbaekele oyi oni owa. Ijesu iKirisiti o mu oni owa mhue.

²¹ iKirisiti o ze ni eche ni a ro ma oni owa nya e ro toma, ni oni owa o ro mele owa oniemhi a. O ro li khi oni o pfuase na Onomhue.

²² Itobo khi a ku ma iJesu o, o ro re e ma eni e mie oli suo. U ya mele owa ni Ayemhe oyi Eshinegba o ya ke la-a.

3

Eshinegba o ghi iPolu ghi egbo iJeta

¹ Itobo ona, mhemhe iPolu mhi ro lema na e. Mhemhe ni a ri itobo khi mhia gbe akanya na iJesu iKirisiti mu shi owa ighumha. Akanya abi mhi lie tse abo usomhi onete oyi Eshinegba ye e egbo iJeta.

² O limhe eloe khi ee egbo iJeta, khi a she kpe suo khi Eshinegba o ghie mhe ghi e mhi bhale ya tse abo ye e. Itobo okhale oyoli o ro ghie mhe usomhi ona, ni mhi kpaghie e obo.

³ Oni usomhi khi, ugbamhi ni Eshinegba o gba ni o khi oyi osheli, ni o khueghie-a khase mhe. Mhi kpe khueghie ukuku o li-a khase e elemhi ebe ni mhi kpe keke ghi e.

⁴ Ini a ze ebe onana, a ya me emini mhi lese osheli oniemhi ni o khi osheli na iJesu iKirisiti, ni Eshinegba o gba.

⁵ Eshinegba o kpe khueghie osheli emini o ya ri ele ni o gba shi eke khase egbo na agbo ena elele. Ama o she rote elemhi Ayemhe-n-pfuase khueghie oli-a khase ighiusomhi na ke ali emekeguele eyi Eshinegba.

⁶ Emini Eshinegba o gba khi, a ya rote itsabo usomhi onete oyi iJesu iKirisiti ri egbo iJeta ni e miesuo nu egbo iZireni ni e miesuo le ugu oghuo, abi egbo ni e khi idiegbe oghuo. Egheghe agho ni a bhale ya e khi ee ni aa khi egbo iJu, a nu egbo iJu mhue obo shi emini Eshinegba o rote iJesu iKirisiti ro nga na iJu.*

⁷ Eshinegba o ri akanya ni mhi ro o tse abo usomhi onete oyoli na mhe. Itobo okhale oyoli o ro ri oni akanya na mhe. O ri ekpabo oyoli re mhe e gbe oni akanya.

⁸ Ini Eshinegba o pfi ukpelo bino uwali ogbo ni mhi kpe khi elele lo, o a kha ze mhe, mhi ke tse abo usomhi onete oyoli. Ama itobo okhale oyoli o ro ri akanya ona na mhe mhi ka tse abo usomhi onete oyi upfuemhi ni o la iKirisiti ye e egbo iJeta. Upfuemhi ni ogbo o a dobe lese udi oli e pfo.

⁹ O gbo ze mhe mhi ka khueghie-a khase agbo kpa abi o li ri oni osheli ni o gba nya ya tse. Eshinegba ni o ma emhi nya o kpe ro te igbaekele ri osheli ona sheli agbo nya.

¹⁰ Eri Eshinegba oo nono ni loli rote igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ri ile singme ode ebubu eyelue khase igeni ali ekpabo na idane.

¹¹ Ina Eshinegba o te eke gba li neni o ma agbo. Ro te iJesu iKirisiti Onomhue oyi awa o te roli tse.

¹² Itobo khi awa mie iJesu suo, ali khi awa gbo ku gbe oli o, awa ro a mhue igbedu ro a lo deba Eshinegba.

¹³ Itobo igho, a khi ze ni egbe pfo e-a ini a suo abi mhi lie me osue shi itobo khi mhia tse abo usomhi onete oyi Eshinegba ye e. Ochogh, a ze ni osue ni mhia me o ri ufumhi oyi Eshinegba ghi e.

¹⁴ Loli o ze ni mhi ro wugha odalo oyi Eshinegba ni o khi ita awa a so iromhi na e.

¹⁵ Ro te ayi oli unuekpe nya ni e la agbo ali iloghie e te le eva.

¹⁶ Eshinegba o mholi ikhivose oniemhi ni o ro o na egbo eyoli, itobo igho mhi ro lema li, o ri Ayemhe oyoli ri udu oye e toto a,

¹⁷ ini iKirisiti o lo e udu shito kpe abi a mie oli suo. Mhi gbo lema Eshinegba o re e migha abi oora ni o pfi imhili lo eke egbegbo, ni a nono ingme oyi Eshinegba ali ingme egbe e, ini a khi de.

¹⁸ Mhi gbo lema Eshinegba o ze ni ee ali egbo eyi Eshinegba nya a dobe lese abi inono oyi Eshinegba o gba ramhi.

¹⁹ Eshinegba o ze ni a lese inono ni iKirisiti o nono awa, inono ni o gho fu dose ode ni o mholi ukpese, egheghe agho ni ingeli eyi ee, e li abi eyi Eshinegba.

²⁰ A kphemhi na Eshinegba ni o mholi ekpabo ro ri ele emhi oniemhi, eni e fu dose emini awa mhila li, ali emini awa da dobe

* 3:6 Li ze iKolo 1.26-27

sa. Ekpabọ eyọli eni e la awa ayemhẹ ẹ gbe akanya, ọ deba a rieḷe eni emhi na awa.

²¹ A zẹ ni awa ẹgbọ eyọli ni awa ali iJesu iKirisiti e khi oghuo, e kuẹghie Ẹshinẹgba, ogbe na akọ ali agbọagbọ, ya ramhi ukpẹse. Atse.

4

Ikugbe onayi eni e miesuo

¹ Mhemhẹ ni mhi ri itobọ khi mhia ga Onomhẹ la owa ighumha, mhi lema ẹ, a ke ngeli ingeli enete, enabi Ẹshinẹgba ọ ọ a ke ngeli ẹghẹghẹ ni ọ rọ lu ẹ.

² Emini a rieḷe nya, a ke ti egbe ẹ tiemhi eke, a ri ofie ali ikuegbe-a nu egbe ke ngeli. A ri inono ni a nono egbe ri ipfomhẹ-udu ke ngeli.*

³ A roshẹka mu ikugbe ni Ayemhẹ-nopfuase o ku awa gbe mhue ali elemhi opfomhẹ ni o genọ awa kugbe.

⁴ Idiegbe oghuo awa khi, Ayemhẹ-nopfuase oghuo ọ la awa egbe, Ighọ awa gbo li ri ẹloe shi eke ẹ khe iregbenga oghuo oyi imiepfuese ni Ẹshinẹgba ọ rọ nga na awa abi ọ rọ lu awa.

⁵ Onomhẹ oghuo ni ọ khi iKirisiti, ali irudunga oghuo, ali ibatizi oghuo, awa mhọli.

⁶ Ẹshinẹgba ni ọ khi itawa nya, awa a ga, lọli ọ mhese a na awa nya, lọli ọ ri awa a gbe akanya oyọli, lọli ọ gbo la agbọ oyawa nya.

⁷ Ama iKirisiti ọ kemhi afu ododa ke a na ogbogbo ni ọ rọ ke gbe akanya oyọli. Lolighuo ọ mhese abi ọ li kemhi we.

⁸ Ona o zẹ ni ungmehi oyi Ẹshinẹgba o rọ ọ. “Abi ọ rọ khọli ebe ọli pfuse-a nya, ọ nga obini o yagha ne nya, ọ ri ebe ọli ni ọ mu ọ le la orọlo, ee deba li ukhu-khokho abi eni a mu okhọli. Ọ tigbe kemhi isomhopfa enete na ẹgbọ.”†

⁹ Emini a ri ungmehi oyi Ẹshinẹgba ona ngme, ni ọọ, “Ọ nga obini o yagha,” lọli khi, eri iKirisiti ọ kpẹ tiemhie agbọ ona, neni ọ nga idane obini o yagha.

¹⁰ IJesu iKirisiti oni ọ tiemhie agbọ ona, ọ gbo nga obini idane iloghie ni o yagha ne nya, ini ọ zẹ emhikpa ukhomhi ni e guẹ ga ti.

¹¹ IKirisiti ọ kemhi afu na ke na ogbogbo. Ọ zẹ eghuo ighiusomhi na ke ẹ eyọli, ọ zẹ eghuo emekeguele eyi Ẹshinẹgba, Ọ zẹ eghuo eni e kia tse abọ ungmehi oyi Ẹshinẹgba, ọ zẹ eghuo eni eri ukpelo ẹ khu ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba ali eni ẹ sese we.

¹² Eri ọ lina kemhi afu na we ni e rewe ke gbe ikanya eyọli, ini eni e khi idiegbe oyọli e ke fu shọ, isheghọ ni idiegbe oyi iKirisiti o totoa elemhi ugamhi oyọli.

¹³ Ina a li ya ke me ọli, ramhi ẹghẹghẹ ni awa nya awa rọ kugbe ẹ khi oghuo (abi awa mie Ẹshinẹgba suo, ni awa gbo lese omi ọli), ya ramhi ni awa rọ fu shi imiesuo mele eni e womhelo shi imiesuo, ramhi ni awa rọ ya womhelo nya abi iKirisiti.

¹⁴ Ẹghẹghẹ aghọ awa aa ke ẹa li abi eniye, ini ẹgbọ eni ẹ di ẹgbọ e khi dobe di awa ya mie emini ẹa khi egbegbingme suo. Awa aa ke ya li abi oko-okẹ oniemi ni akpekpeli oniemi o tsua gasẹ ukhomhi okẹ oniemi,

¹⁵ ni awa ri ochoghọ ke ngme igesikia elemhi inono, ni awa womhelo shi emhikpa, ni awa li abi iKirisiti Onomhẹ, oni ọ li abi ukhomhi, awa li abi idiegbe oyọli.

¹⁶ IKirisiti ọ ku ẹgbọ eyọli nya gbe abi idiegbe ogbọ o tonon elamhi manọ khi oghuo, ni uguabọ ogbogbo o lie gbe akanya oyọli. Ẹghẹghẹ aghọ oni idiegbe nya o fu, o totoa, o womhelo shi ọ, ẹgbọ e mhọli inono na egbe.‡

Awa mu ingeli eyi awa pfi

¹⁷ Itobọ ona, mhi lo ye ẹ ude, itobọ eva oyi Onomhẹ, a khi gbo ngeli abi ẹgbọ ni ẹa lese Ẹshinẹgba, ni usamhi ni ẹẹ sa ọa mu amẹ.

¹⁸ Ẹgbọ eghoghọ ẹa ya dobe lese udi emhi eyi Ẹshinẹgba gboo. Ẹa mhue obọ shi agbọ onogbo oyi Ẹshinẹgba, itobọ umha lese Ẹshinẹgba oyewe, igbe udu oyewe o tsua ghi we.

¹⁹ Egbe ẹa ke lili we ini ẹ rieḷe ingme ebe. E she ri egbe we na ikanya ebe eni ẹ ghole we de. Ingeli khi ingeli eyi itsebo ẹẹ ngeli. Ingeli eghoghọ ẹ ghole we ẹghẹghẹ kpa e ke ngeli.

²⁰ Ama, ọa khi ina a sese ẹ a li ke ngeli abi a rọ lese mie iKirisiti suo.

* 4:2 Li zẹ iKolo 3.12-13 † 4:8 Li zẹ Iwolo 68.18 ‡ 4:16 Li zẹ iKolo 2.19

21 Mhi lẹsẹ khi a she suọ ingme oyọli, a gbo sẹsẹ ẹ igesikia ni o la ingme oyọli.

22 Emini a sẹsẹ ẹ khi, a khi ke ngeli eni ingeli ni a kpẹ ngeli, ni oghuẹmhe egbe ni ẹa ti egho e rẹ ẹ ngeli, ni e yese ẹ agbo-a. §

23 A zẹ ni Eshinẹgba o mu isamhi ali ingeli eyi ẹ pfi ya khi enegbo.

24 Eshinẹgba o she ri ingeli enegbo enabi eyọli na ẹ. Itobo igho a ke ngeli abi Eshinẹgba, elemhi ingeli enete ali ipfuase.*

25 Irarigho, a khi ke gbo lo egho, ama a ke gue igesikia ye egbe, itobo khi eri awa li abi iguabo ododa eyi idiegbe oghuo. †

26 Ini u me elemhi ibibi, khi lamhe, khi ze obili o bi ya ẹ elemhi-ibibi oye shi ẹ elemhi, ‡

27 Khi ri eghẹghẹ na okphaghie ni o mu ẹ fe.

28 Oni o kpẹ ẹ do ughiatọ o khi ke gbo do, ama o ri abo eyọli ke gbe akanya ni o te me ẹ ke le, ni o gbo te me ẹ ke kemhi na eni ẹa mholi.

29 A khi ke ngme ingmemhi ichimhi unu, ama a ke ngme ungmehi onete ni e ri egbe ẹ mu ogho ni e ri ogho ẹ fu shi imiesuo. Zobe ni ungmehi oyi ẹ o gue ke de shi eghẹghẹ ni a kha ro ngme oli, ni o mholi ikpaghiobo na eni e suọ li.

30 A khi ri egbe pfo Ayemhe-no-pfuase oyi Eshinẹgba-a. Itobo khi Ayemhe-no-pfuase khi ojele ni Eshinẹgba o shi shi ẹ egbe, ni o rẹ lẹsẹ oli shi udu gboo khi ogbele o bhalẹ ni o ya pfa ẹ olamhe eye ẹ shi eke.

31 Zobe ni, iyese-a, ofu, elemhi ibibi, okholi, ali iyese egbe eva, ghe imuegbe o bẹ kpa, ali ikanya ebe nya, e lase ẹ udu le.

32 A ke mholi ilelemhi na egbe ẹ. A ro ke topfa egbe abi Eshinẹgba o ri itobo iKirisiti ro topfa ẹ. §

5

Angeli oyi oni o miesuo

1 Irarigho, a roshẹka ke khonya Eshinẹgba abi a ro da khi imi oli ni o nono egbegbo egho.

2 A la agbo inono, ezeze abi iKirisiti o nono awa ni o ro ghu-a na awa abi iluasobo ni ẹ kphela ni e ghole Eshinẹgba.*

3 Abi a ro khi egho eni e pfuase egho, a khi rieje emini o a gbe akanya nabi itsebo, ukelie emini o o pfi omama. A khi khi ena-emhi-ituegbe. Emhi enana ẹa khi emini a suọ khi a me iteva oye ẹ egho eyi Eshinẹgba ni e khi eni e pfuase.

4 A khi gbo ngme ingmemhi omama ali ungmehi oyege unu, we khi eri a gbudu li iweghie ali iba izese ni e we-a. Ochoghọ, a ke kuẹghie Eshinẹgba.

5 A lẹsẹ khi, ghe egho ena itsebo, ali ona ingeli omama, ali ona emhi ituegbe, khi ẹa ya mholi okemhi shi iloghie oyi iKirisiti ali oyi Eshinẹgba. Eri ona emhi-ituegbe o li abi oni o o ga ikhumhi.

6 A khi ze ni oghokhoghuo o ri ingmemhi afue di ẹ, itobo khi egho eni ẹ ngeli ingeli olamhe eghoghọ, Eshinẹgba o ya na we ali egho ni ẹa ya suọ esọ na li osue.

7 Irarigho, khi ku ma egho eni ẹ ngeli ingeli olamhe eghoghọ o.

8 Eleje a kpẹ la alo ebili, ama memena elemhi akpa a ke la, itobo khi, a ku ma Onomhue o. Irarigho, a ke ngeli abi eni e la elemhi akpa.

9 Itobo khi onete ali ipfuase, ghe igesikia e khi unomhi ni akpa o ro lasele.

10 Rosheka ni u wena emini ẹ ti Onomhue eloe, ni u ke rieje we.

11 Khi ke nu egho na alo ebili gbe ikanya afue na alo ebili, ni ẹa mhuẹ eleli. Ri ochoghọ ke khueghie osheli oye we-a.

12 Emhi omama o o khi, ini a ta unu emini egho ena alo ebili ẹ rieje elemhi osheli.

13 Ama, ini akpa o khueghie ikanya eghoghọ-a gbo o, egho e ya lẹsẹ emini e khi,

14 itobo khi akpa o o khueghie emhi nya-a, ni a ke me gbo o. Loli Ebe-no-pfuase o ro, "A guale eni ẹ lẹsẹ a, a khi li abi oni o ghua, ni akpa oyi iKirisiti o la ẹ egbe ke ge."

15 Itobo igho lẹsẹ abi u ke li ya ke ngeli. Khi ke ngeli abi oyege, ama ke ngeli abi olesingme.

§ 4:22 Li ze iKolo 3.9 * 4:24 Li ze Igbae 1.26; iKolo 3.10 † 4:25 Li ze iZaka 8.16 ‡ 4:26 Li ze Iwolo 4.4 § 4:32 Li ze iKolo 3.13 * 5:2 Li ze Okiali 29.18; Iwolo 40.6 † 5:16 Li ze iKolo 4.5

16 Ini u da mhọli eghẹghẹ rọ ya riẹle onete ne, nyanya riẹle ọli, itobọ khi agbọ ingmeobe awa ke la.†

17 Itobọ ighọ a khi khi eyẹghẹ, ama a zẹ ni a lẹsẹ emini ẹ ghọle Onomhụe ni a ke riẹle.

18 Khi da onyọ pfuẹchẹ egbe-a, ochoghọ zẹ ni Ayemhẹ-nọ-pfuasẹ o ke vọ agbọ oyẹ.

19 A ke to iwolo ena irudunga khase egbe, ke to uwolo eni e te ẹ udu lase ke kuẹghie Onomhụe.

20 Eghẹghẹ kpa, ke kuẹghie Eshinegba ita awa shi emhikpa, itobọ iJesu iKirisiti Onomhụe oyi awa.‡

Ingeli oyi emose ali ikpotso ni e la ughue

21 A ri egbe tiemhie na egbe ẹ pfo nya itobọ khi u mu ekpe na iKirisiti.

22 Eẹ ikpotso ni a la ughue, a ri egbe ẹ tiemhie na odọ ẹ, abi u li ri egbe ẹ tiemhie na Onomhụe.§

23 Itobọ khi omose o khi ukhomhi oyi okpotso oni o rọ shi ughue, ezeze abi iKirisiti o khi ukhomhi oyi igba oyi egbo eni e mie ọli suo. Eni e mie ọli suo e khi idiegbe oyọli ni o mie pfuese.

24 Itobọ ighọ okpotso ogbogbo ni o mhue odọ, o nyese ukhomhi na odọ li pfo, elemhi emhi nya, abi igba oyi eni e mie iKirisiti suo e li ri egbe we na li.

25 Eẹ emose eni e ri ikpotso shi, a mhọli inono ni o te eke elemhi udu lasele shi ighue ẹ o, ezeze abi iKirisiti o nono igba oyi eni e mie ọli suo, ni o zẹ khi o ghu-a na we.*

26 O ri itoto oyi ungmehi oyi Eshinegba ri eni e miesuo khi eni e pfuase, o ri amẹ khuesẹ we-a ni e dala.

27 Eri o riẹle ona na igba oyi eni e mie ọli suo, ni o rọ ri ewe somhi otse, ni e zẹ ọli rọ migha odalo oyọli, ni e khi egbo ni uchimhi ọa ta ma egbe, wẹkhi eni e mhọli ichinya, u ke liẹ khi emhi olese ni ọa ti, ama ni e khi eni e pfuase ni ẹa mhọli umha-guẹkia.

28 Ina, ẹẹ emose e li nono ingme oyi ughue we abi e nono ingme oyi idiegbe oyewe. Oni o nono ingme oyi ughue ọli ingme egbe ọli o nono.

29 Ini a mema bino o bie, a ya mẹ khi ogbokhoghuo ọa ya biselemhi egbe ọli, ama

eri o ri emhi na egbe ọli ẹ le, o ri ukpeloe ẹ khu egbe ọli, ezeze abi iKirisiti o li ri ukpeloe ẹ khu igba oyi eni e mie ọli suo oyọli.

30 Uguabọ idiegbe oyi iKirisiti awa khi.

31 “Onana o zẹ ni omose o rọ ri ita li ali inyo li ẹ shi eke, o ya toma ughue ọli o, eghẹghẹ aghọ wewe aava e mele ogbo oghuo a.”†

32 Ukpokpomhi osheli na ni mhi gue ẹ le, ni o la iteva iKirisiti ali igba oyi eni e mie ọli suo.

33 Ama, ni mhi rọ gbe ọli ukhomhi, omose ogbogbo o lolo nono ingme oyi ughue ọli abi o li nono ingme egbe ọli, yeye okpotso ni u la ughue, lolo mu ekpe ke na odọ ẹ.

6

IPolu o ye eniye ali eni e bia we ude

1 Eniye, a ri ungmehi oyi eni e bia ẹ ke gbe akanya, itobọ khi loli o ti ni eni e mie Onomhụe suo e ke riẹle.*

2 “Mu ekpe na ita ẹ ali inye ẹ.” Ona o khi ushi oni odode ni Eshinegba o shi ni o ri ishiobọ ma.

3 “Ini u mu ekpe na eni e bia ẹ, agbo oyẹ o ya ke je odalo egbegbo, u ya gbo li agbo tese agbo ona.”†

4 Eẹ ita eniye, a khi riẹle emini o ri elemhi ẹ ke bi imie, a ri ochoghọ ke ri ukpeloe khu we, a ke sese we ode oni o ghọle Onomhụe.‡

IPolu o ye ighumha ali eni e mhọli we ude

5 Eẹ ighumha, a ri ungmehi oyi oni o mhọli ẹ ni o la agbo ona ke gbe akanya. A rọte ekelemhi udu ke mu ekpe na we. A ri ukpeloe oni o fu ke bino we abi a kha li ri ungmehi oyi iKirisiti gbe akanya.

6 A ke ri ingme oyi ewe gbe akanya eghẹghẹ kpa, ọa khi ini ẹ bino ẹ tse a rọ ri ingme oyewe ke gbe akanya ini e ba ke kuẹghie ẹ. Ama a ke li abi ighumha eyi iKirisiti e li mu ekpe ẹ na li, ikhi eni e rọte ekelemhi-udu oyewe ẹ riẹle emini Eshinegba ọọ a ke riẹle.

7 Rọte elemhi udu oyẹ ke gbe akanya abine khi Onomhụe wa ga, itobọ o a khi egbo tse awa ga.

‡ 5:20 Li zẹ iKolo 3.16-17 § 5:22 Li zẹ iKolo 3.18; 1 iPit 3.1 * 5:25 Li zẹ iKolo 3.19; 1 iPit 3.7 † 5:31 Li zẹ Igbae 2.24 * 6:1 Li zẹ iKolo 3.20 † 6:3 Li zẹ Okiali 20.12; iDut 5.16 ‡ 6:4 Li zẹ iKolo 3.21 § 6:8 Li zẹ iKolo 3.22-25

8 Rọli shi udu khi Ọnọmhuẹ ọ ya somhi ọgbọgbọ opfa shi ikanya enete ni ọ gbe, shi oghumha o, shi ọni ọ a khi oghumha. §

9 Eẹ eni e mhọli ighumha, a li gue ke ngeli deba ighumha eyi eẹ, A khi sọ wẹ ulishi khi a ya nase wẹ. A lẹse khi ọni ọ mhọli e, mhọli ighumha eyi eẹ, ọ la iloghie. Lọli ọ khi ọni ọa mhue khi ọna ọ kpe mhe dose ogho.*

Abi eni e miesuo e li nu okphaghie e khọli

10 Ni mhi rọ gbe oni ungmehi oyemhe ukhomhi, a rọte obọ oyi Ọnọmhuẹ mie itoto eniemhi. Rọte ekpabọ eniemhi eyọli mie itoto.

11 Rue itsua okhọli nya ni Eshinegba ọ rọ ne sọ, ni u dobe nu (ekpabọ ali ode ebubu ni okphaghie ọ rọte e lasela shi ogbọ ọ) khe abọ pfuse a.

12 Itobọ khi ọa khi egbọ nabi awa, awa nu e khọli, ama itoto ali ekpabọ ali ighie eyewe ni e mhesẹ agbọ ona alo ebili, ali ayemhe ebe eyi okphaghie ena irarogbe ni awa a ya me.

13 Itobọ ighọ ri itsua okhọli eni Eshinegba ọ rọ ne nya sọ, ini u dobe khọli ele ni ekpabọ ebe e mu okhọli e vule shi e ọ. Ini u khọli se nya, gbe lighi.

14 Mu egbe ni u rọ khọli okhọli elemhi ayemhe. Eghẹghẹ kpa, mie emini e khi igesikia suo. Eri ona o li abi ogbene ni okhọli-okhue ọ rọ mu oku. Ke ngeli ingeli eni e migha shi ipfuase odalo oyi Eshinegba. Ona o migha shi awulu akhuli ni a rọ mu aye ini a ya khọli.†

15 Ke mu egbe eghẹghẹ kpa ni u rọ gue usomhi onete oyi Eshinegba oyi opfomhe le, onana o li abi ekuẹ ni okhọli-okhue ọọ sọ shi awe.‡

16 Ke regbenga Eshinegba, ona o ya khukhu e obọ oyi ikuatse ni okphaghie ọọ nono ni lọli kuali e, eri ona o li abi ofiase ni okhọli-okhue ọ rọ mhọli obọ rọ ke fiase ote-osue erali kua.

17 Yelele khi Eshinegba ọ mie e pfuese. Onana o li abi arula akhuli ni okhọli-okhue ọ rọ rughu e ye okhọli. Rue ungmehi oyi Eshinegba ni Ayemhe-no-pfuase ọ rọ ne mhue obọ ke khọli, eri o li abi ogbhoro ni a rọ khọli okhọli. §

18 Rọ te elemhi Ayemhe no pfuase ke lema eghẹghẹ kpa. U kha lema, ke sọ iromhi ọdoda. Ke liẹ Eshinegba ọ kpaghie e obọ. Abi u liẹ lema, ke tokpe. Ke lema na egbọ eyi Eshinegba eghẹghẹ kpa.

19 A gbo li ke lema na mhe ni Eshinegba ọ ri ungmehi shi mhe unu eghẹghẹ kpa ini mhi ya khueghie unu a ngme, ni mhi dobe khueghie osheli ni o la usomhi onete oyi Eshinegba-a khasẹ egbọ, ini mhi khaa ngme, ni ulishi o khi mu mhe.

20 Oni ọ to-ẹoli iKirisiti e tse abọ usomhi onete oyi Eshinegba ona mhi khi. Ona o zẹ ni mhi rọ la owa ighumha. Itobọ ighọ, a ke lema na mhe ni Eshinegba ọ ri udu na mhe ke tse abọ usomhi onete oyọli abi mhi kha li tse ọli.

IPolu ọ lema Eshinegba ọ khivose na eni e miesuo

21 Inyoghuo awa ni awa nono ingme oyọli, ni ọ gbe akanya oyi Ọnọmhuẹ te ode igesikia, iTakikosi ọ khi. Ọ ya gue ingme eyemhe nya ye e, ni a rọ gbo lẹse abi o li mhe egbe ali emini mhia riẹle.*

22 Itobọ ighọ mhi rọ ghie ọli ghi e, ni a rọ lẹse abi anye li la ọ shi, ni ọ gbo ri udu shi e ọ.†

23 Eshinegba ita awa ali iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ, e ri opfomhe na e ni a miesuo. E ka re e nono ingme egbe e, ali ni a kie ke mie iJesu suo

24 Eshinegba ọ ka li okhale na egbọ nya ni e nono ingme oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ ọyi awa, ikhi inono ni ọa ya pfo ghue.

* 6:9 Li zẹ iDeut 10.17; iKolo 3.25; 4.1 † 6:14 Li zẹ Aza 11.5; 59.17 ‡ 6:15 Li zẹ Aza 52.7 § 6:17 Li zẹ Aza 59.17

* 6:21 Li zẹ Ika 20.4; 2 iTimo 4.12 † 6:22 Li zẹ iKolo 4.7-8

Ebe ni iPolu o keke ghi egbo iFilipia Eni e miesuo

¹ Mhemhe iPolu ali iTimoti eni e ga eyi iJesu iKirisiti anye ga khi.*

Mhemhe mhi keke ebe ona a ghi egbo ni e mie iJesu iKirisiti suo nya ni e la eke iFilipi shi eni e ri ukpeloe e khu eyi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ali eni e la agho o kpaghie obo.

² Eshinegba Ita awa ali iJesu iKirisiti Onomhue e ka li okhale na e, e gbo ri opfomhe ghi e.

³ Egheghe kpa ni mhi ro da sato e egbe ne, eri mhia kphemhi na Eshinegba.

⁴ Egheghe kpa ni mhi ro da a so iromhi na e nya ne, eri oghelọ o la mhe udu ke so iromhi.

⁵ Irari ode ni a te nu mhe ri oni usomhi onete kia, rote ele nodode ya ramhi amo.

⁶ Mhi ro sho khi, Eshinegba ni o gba ikanya enete eke le shi agbo oyee, lolu o ya nu e tsua li ramhi ele ni iJesu iKirisiti o ro ya nyene egbe bhale.

⁷ O ti ni mhi lina ke saa ingme oyee egheghe kpa irari khi ingme oyee o la mhe udu. O kha ririe khi ighumha mhi la, okekhi ini mhia khe oni usomhi onete shi eke, ali ini mhia pfi otsele ro lama shi emini oni usomhi onete o ri ele. Irari khi eri Eshinegba o ri oni afu ona ga na awa, ni awa ro gue oni usomhi onete le.

⁸ Eshinegba o khi otsele oyemhe khi igesikia mhia ngme ini mhi khi inono ekele mhi udu ona iJesu iKirisiti mhi mhue na e.

⁹ Iromhi ni mhia so na e khi, inono ni a mhue ena, o ke nga sho, rote ilasingme ali ilese udi ingme,

¹⁰ ni a ro dobe ke ze emini o ti ne. Ini a pfuase, ni a khi eni ea mhue umha-guekia ya ramhi ele ni iKirisiti o ya nyene egbe bhale.

¹¹ Ni agbo oyee o vo ingeli ipfuase ni e rote obo oyi iJesu iKirisiti bhale. Ni a ro me asha ri ufumhi ali ikuoghi na Eshinegba.

[iKirisiti a la agbo o na](#)

¹² Mena, mhia nono ni a lese khi emini mhi me khi eri o kpaghie obo ti usomhi onete je odalo.

¹³ Irarigho, ekhe-khe na agbala nya e she lese khi itobo khi mhi khi aghiusomhi oyi iKirisiti a ro mu mhe shi owa ighumha.†

¹⁴ Ogba ighumha ni a mu mhe shi o she ri inyoghwo awa ebubu regbenga Onomhue, ni a ro bhale ya e khi e zese udu-a egheghe kpa ro gue usomhi onete oyi Eshinegba le, ni o khia khi ulishi o mu we.

¹⁵ Egbegbo lo, khi, rote ayemhe ubogbo ali ofuma, egbo eghuo e ro ri iKirisiti e tse abo, ama eghuo e rote udu igesikia roli e tse abo.

¹⁶ Eni e rote udu igesikia a tse abo, ayemhe inono e ro o ri ele oli, irari khi e lese khi itobo igho Eshinegba o ro remhe shi akana ni mhi migha ke khe oni usomhi onete shi eke.

¹⁷ Elese e rote udu aro-timhenga ri iKirisiti e tsabo. Oa khi ode igesikia e te roli e tse abo. Eri o li we egbe abine khi e kha me asha to ingme shi eke na mhe abi mhi la owa ighumha ena.

¹⁸ Abiabi e li ri iKirisiti tsabo kpa, o mhue abi o ngme. O ke khi ode egbholi o, o khi egbegbi ode oo, mhi mema ya ke ghele shi o.

Igho lo e, mhi mema ya ke ghele shi o.

¹⁹ Itobo khi mhi lese khi rote iromhi ni a so, ali ikpaghiobo ni o rote Ayemhe oyi iJesu iKirisiti bhale, a ya rue mhe elemhi owa ighumha ona lasele.

²⁰ Mhi ma to eloe eke, mhi gbo mhue irudushi o khi, mhi aa ya tigbe ze ni akanya oyemhe o ba mhe ku. Ama egheghe kpa ali memena mhi ya ri igbedu ke ngme ni mhi ke ri ufumhi ghi iKirisiti rote angeli oyemhe, mhi la agbo oo, okekhi ini mhi ghua.

²¹ Irari ini e oyemhe, agbo ni mhi la, iKirisiti mhi la o na. Mhi kha ghua, eleli o khi na mhe.

²² Ama ini mhi kie la agbo a le, mhi kha kie mholi ikanya enete ni mhi kha gbe na iKirisiti. Ama onoghwo o, mhi kha ze mena? Mhi aa lese e!

²³ Udu o ze mhe eva, mhi aa lese oni mhi ya ze o. Mhi ga nono ni mhi deba iKirisiti

* **1:1** Li ze *Ika 16.12* † **1:13** Li ze *Ika 28.30*

ni mhi lase agbọ le. Ona o ga ti mhe egbe ne.

²⁴ Ama itobọ oye ẹ, o ti ni mhi la agbọ.

²⁵ Mhi lama shi ona, mhi lese khi mhi ya la agbọ. Mhi ya nu ẹ ẹ nya la agbọ ni a ke je odalo, ali ni a mhọli oghẹle ni o la irudunga.

²⁶ Ni a rọ bhale ya ẹ khi ini mhi nyene egbe bhale gbo nu ẹ la, a ya me asha ke titi egbe irari oyemhe, rọte elemhi agbọ oye ẹ ni o kuma iJesu iKirisiti o.

²⁷ Abibi o ri ẹ li, ke ngeli abi ungmehi oyi iKirisiti o ngme. Ni a rọ bhale ya ẹ khi, mhi bhale ya me ẹ o, okekhi eri mhi suọ eko ẹ o, mhi ke lese khi a kie migha egbegbọ elemhi ayemhe oghuo. A khọli okhue usomhi onete elemhi ikudugbe abi ogbọ oghuo.

²⁸ A khi ze ni ulishi ebe ẹ o mu ẹ, ona o ya re we lese khi a ya mhue eleli, ama we we ẹ ya pfua, irari khi Eshinegba loli o ri imuole na ẹ.

²⁹ Irari khi a she ri eghẹghẹ na ẹ ni a rọ ga iKirisiti, ni ọa khi irari khi a lese ya miesuọ tse, ama ni a rọ li ya me osue na li.

³⁰ Memena, a li kuma mhe o shi oni okhọli. Oni a me khi mhii khọli eghẹghẹ ni o dose, ni mhi kiele ẹ khọli memena.‡

2

A ke khonya iregbe-tiemhie onabi oyi iJesu

¹ Agbọ oye ẹ ni o kugbe iKirisiti o, o ze ni a rọ toto. Inono ni o mhue na ẹ o ri udu shi ẹ o. Ẹ ẹ ali Ayemhe oyọli a mhue ikugbe. A gbo mhue isomhelemhi ali ilelemhi na egbe ẹ.

² Irarigho, mhia nono ni a remhe ke ghele shi abi a mhue isamhi eghuo, ni a ri ẹle inono na egbe, a gbo khili oghuo elemhi ayemhe ali udu.

³ A khi ri ayemhe a ba timhe nga ali ni a ba me asha ke tono obọ udu, ri ẹle emhikhoghuo. Ama a nyese ukhomhi na egbe. A bino khi ogboese o somhi dose ẹ.

⁴ A nono onete oyi egbe ẹ, ọa khi onete oyi yeyeghuo tse.

⁵ Mhue angeli nabi iJesu iKirisiti o mhue.

⁶ Abi o ri ẹ khia khi eri iKirisiti o li abi Eshinegba.

Oa tigbe sa li khi otu loli ali Eshinegba e khi.

⁷ Ochoghọ, eri o rọte udu oyọli rue emini o mhue nya obọ-a, o mele oni ọọ ga ogbọ-a.

O mele ogbọ-a, o ri eku ẹ ogbọ ku egbe bhale.

⁸ O ri egbọli tiemhile, o kia okiali issueso ya ramhi ni o rọ ghua, ikhi eghuli oyọli na apfida.

⁹ Itobọ ona, Eshinegba o yase ọli nga obini o yagha ne nya. O ri eva ni o fu dose eva nya nali,

¹⁰ ni a rọ bhale ya ẹ khi ashiashini a da la lu eva oyi iJesu ne,

ikhomhegbhe nya e nyese ghe emhi nya ni e la idane ali eni e la eke, ali eni e la elemhi eke,

¹¹ emhi nya e ya pfi otsele khi iJesu iKirisiti o khi Onomhue, ni a rọ ri ufumhi

na Eshinegba Ita.*

¹² Itobọ igho, emole mhe, abi a lie sueso ukpeloe oyemhe a gbo ligho ke sueso odukhokho oyemhe. A ri ulishi ali ikpheli ke gbe ikanya, ni irudunga oye ẹ o gba pfo.

¹³ Itobọ khi eghẹghẹ kpa Eshinegba o rọ la ẹ egbe ẹ gbe akanya ni o re ẹ mhue oghuemhe, ni a gbo dobe ke ri ẹle emini o de shi omheso onete oyọli.

¹⁴ A khi ri awolo we ekhako ri ẹle emhikhoghuo.

¹⁵ Ni a khi egbọ ni ẹa mhue umhaguekia, ni e pfuase abi imi Eshinegba ni e gba pfo, elemhi agbọ ni egbọ ali ena ikanya ichimhi e la. A mema la we iteva ke ge abi ikpetata ni e la idane,†

¹⁶ abi a lie gue ungmehi agbọ ke ye we. Ini a li gho, mhi ya me asha ke re ẹ titi egbe ele ni iKirisiti o ya nyene egbe bhale. Irari khi eri ona o ya rokhaso khi irosheka ni mhi roshi ali ikanya ni mhi gbe, ẹa khi afue.

¹⁷ Ini a tseku ku ọlia eyemhe abi onyo shi iluasobo ali ikanya enete ni o rọte irudunga oye ẹ lasele, eri egbe e mu mhe shi o, mhi nu ẹ ghele.

‡ 1:30 Li ze Ika 16.19-40 * 2:11 Li ze Aza 45.23 † 2:15 Li ze iDeut 32.5

18 Irarigho, egbe e li ke mu e, a li nu mhe ke ghele.

ITimoti ali Epafuroditusi

19 Ini o ghole Eshinegba, mhi khokho khi mhi ya dobe kele ghie iTimoti ghi e. Ni mhi ro suo eko e, ni mhi mhue oghela ini o jele.

20 Lolighuo kpe o lese abi o li mhe egbe, ni ingme oyee o gbo mu egbe.

21 Egbō eni e kpole nya, eleli oyewe e na khu, ama o a khi eleli oyi iJesu iKirisiti.

22 Ama, ee, a lese abi iTimoti o li ri egboli khasa e abi o la o shi. Abi mhemhe ali lue anye li kugbe gbe akanya oyi usomhi onete oyi Eshinegba abi ita ali omō ee li.

23 Mhi ya kele ghie o li ghi e ini mhi da lese abi o ya li mhe egbe.

24 Mhi ri egbe da Onomhūe khi mhi ya kele bhale.

25 Mhi kie gbo li khokho khi o ti ni mhi ghie inyoghūo awa ghi e, ikhi Epafuroditusi ni o she gbe akanya deba mhe, ni o she gbo nu mhe gbe akanya ode-khode. Ni o gbo khi aghiusomhi oyee ni o o kpaghie mhe obo.

26 Egbe ee kphakpha li ni o ro me e. Egbe e a ke sheshe o li itobo khi a suo khi o o ghua.

27 Egbegbo lo, o o ghua gba, ukuku o kpoli eghuli le. Ama Eshinegba o mhue ilelemhi na li. O a khi lolighuo Eshinegba o mhue ilelemhi na tse, o li mhue na mhe, o tsumhi mhe elemhi osue ni o to-nga osoli.

28 Mhemhe egbe ee kphakpha ne ni mhi ro ghie o li ghi e. Ni a gbo mhue oghela ini a me o li, ni osoli oyemhe o kelea.

29 A ri oghela kpe abo mie o li abi inyoghūo na elemhi oni irudunga. A mu ekpe nofunē na egbo nya nabi loli.

30 Itobo khi o ri agbo oyoli shi okhena, ukuku o kpole suii ni o kha ro ghu-a shi akanya oyi iKirisiti, ini o me asha ri ikpaghiobo na mhe ni ee aa dobe rona mhe.

3

Angeli ni o migha shi ipfuase

1 Ni mhi ro gbe o li ukhomhi, inyoghūo, a ke ghele shi abi a li kuma Onomhūe o. O a mhue abi o ngme mhe ini mhi riela emini mhi kpe keke ghi e gbo keke, loli o ya ti e egbe ne.

2 A mu egbe e shi egbo egho ni e li abi ewa, ni ee gbe ikanya ebe. Ikhi eni e lie khi ogbo mema shela-a neni imiepfuese oyoli o gba pfo.

3 Anye ena, a shela egbegbi ishela-a, irari khi anye te ode ayemhe e ga Eshinegba. Anye mhōli oghela shi elemhi agbo oyi anye khi anye kuma iJesu iKirisiti o, ni anye ea ri egbe da ikanya idiegbe.

4 Ama mhemhe mhii kha ri egbe da ikanya idiegbe eghogho ne.

Ini aa nono ogbo ni o kha regbeda ikanya idiegbe eghogho lo, mhemhe o kha khi.

5 Irari khi ela-nuzi-elele ni a ro bia mhe, a ro shela mhe-a. Ongi iZireni a bia mhe, mhi rote unuekpe oyi iBejami lasela, egbegbi ongi Iburu. Ini ee, iri ushi oyi egbo iJu gbe akanya, iFarisi mhi khi.*

6 Mhi mhue omuegbe ramhi ni mhi ro mu okhōli vule shi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo o. Ini ee abi ogbo o lie pfuase, ode irushi-gbe akanya, mhi aa mhue ashini o kpo mhe shi.†

7 Ama emhi eghogho ni mhi kha leli shi eleli, mhi rewe shi afue, itobo oyi iKirisiti.

8 O a khi egho tse, mhi lama emhikpa o limhe opfu-a, itobo ufumhi ni o la ilese ni mhi lese iJesu iKirisiti Onomhūe oyemhe. Itobo oyoli mhi ro tsua emhi nya kua. Eri mhi ga bino we shi iku, ni mhi me asha mhue iKirisiti,

9 ali ni mhi ga toma li o pfo. Mhi aa ke mhue angeli no migha shi ipfuase oyemhe, angeli ipfuase onabi mhi ri itobo khi mhi ri ushi e gbe akanya mhōli. Ama angeli ni o migha shi ipfuase ni a rote irudunga oyi iKirisiti ro na mhe mhi ke mhōli memena, angeli ipfuase ni o rote obo oyi Eshinegba bhale, ni o rote irudunga bhale.

10 Emini mhia nono ni mhi lolo lese khi iKirisiti ali ekpabo ni o rote eghuli guise o li le. Ni mhi ro nu o li me osoli ni o me, ni mhi nu o li ghu eghuli onabi o ghu.

11 Itobo khi mhi mhōli o li shi udu khi a ya li rote eghuli guise mhe le.

Roshaka na ya ramhi ukpese elemhi irudunga

* 3:5 Li ze Ika 23.6; 26.5; iRom 11.1 † 3:6 Li ze Ika 8.3; 22.4; 26.9-11

12 Mhi a liẹ khi mhi she ramhi ashini mhia nono ni mhi ramhi ne, wẹkhi eri mhi she gba pfo. Ama eri mhi rọshẹka ni mhi li abi iKirisiti. Onana o zẹ khi iKirisiti ọ pfi obọ rue mhe.

13 Igesikia, inyoghuo, mhi aa bino egbe-mhe shi oni ọ she lo owa ne. Emhi oghuo ni mhia li, khi, ni mhi rọ rue ẹloe emini e je ikhokho a, ni mhi rọshẹka ri obọ ramhi emini e la odalo.

14 Irarigho, eri mhi na lẹ talala, ni mhi rọ mhuẹ ifata, ni o khi ulumhi ni Eshinegba ọ lu mhe, rọte iJesu iKirisiti je agbọ ni o la iloghie.

15 Awa nya ni awa mhọli iwomhelo shi elemhi ayemhe, awa li mhuẹ udu onana. Ama ini eghuo elemhi ẹ, e mhuẹ udu ọda shi ingme onana, Eshinegba ọ ya rọli khase ẹ.

16 Abibi o ya li, awa ke je odalo shi ushi oghuo ni awa deba ramhi ana.

17 A ke khonya mhe inyoghuo. A ri esọ shi ẹgbọ ni ẹ deba oni odẹ onete ni anye rọ shi eke na ẹ.‡

18 Mhi she kpe gueye ẹ ne, mhi gbolo ri evie shi alo a gueye ẹ memena, khi ẹgbọ eghuo e la no khia khi uwali agbọ ni e la, o she rẹ wẹ khi ọbe oyi eghuli ni iKirisiti ọ ghu shi apfida.

19 Owa ere ẹẹ je, irari khi ọghuemhe idiegbe oyewe o khi olitsa oyewe. Eri ẹẹ titi egbe shi emini e kha rọ shi omama. Usamhi emhi agbọ ona e lese ẹ sa.

20 Ama awa, udiokute oyawa o la iloghie, awa lolo ri alo shi eke ke khe Omiepfuese ikhi iJesu iKirisiti ni ọ rọte iloghie jele.

21 Ọ ya ọoghie idiegbe oyawa ona ni ọọ ghu, ọ ri idiegbe oyi ufumhi onabi oyọli to-ẹloli ọli. Itoto ogho ni ọ rọ dobe ri emhikpa bhale omhese oyọli ọ rọ ya riele wẹ.

4

Ungmemhi irudusho

1 Itobọ igho, inyoghuo, ingme oyeye oo mu mhe egbe gba. Ełoli ẹ, o she nga mhe. A ma ri egbe a mu mhe, mhi gbo rẹ ẹ titi egbe, igho o ti ni a kha li migha agbọ oyeye na Onomhufe.

‡ 3:17 Li zẹ 1 iKori 4.16; 11.1

2 Mhi lema Euodia ali iSitaiki, a kpekpe a lama na egbe abi inyoghuo ni e mie Onomhufe suọ.

3 Ali yeye onuzava oyemhe, iSizigusi, kpaghie eni ikpotso ena obọ irari khi e she nu mhe me osue shi itsabo usomhi onete ona kia kia. Ghe iKilemeti ali eni anye ga gbe akanya kugbe ali elese nekpole, eni eva oyewe o la ebe ni a kẹke eva oyi eni e ya mhọli agbọ na agbomagbọ.

4 Eshinegba o zẹ ni a ke mhọli oghẹle eghẹghẹ kpa irari khi a kugbe Onomhufe ọ. Mhi gbolo ẹ i, a ke ghele!

5 Zẹ ni ọgbokpa ọ ke me igue riele emhi shi eghẹghẹ oyẹ gboo. Irari khi Onomhufe ọ kele ya bhale.

6 A khi zẹ ni emhikhoghuo o mu ẹ egbe dose. Ama, emhikpa, a ri udu ikphemhi ke so iromhi mhila Eshinegba emini u wa nono.

7 Ni opfomhe oyi Eshinegba ni o dose ilese oyi ọgbọ nya, o ri igbe udu ali ayemhe ni o migha na ẹ, irari ikugbe ni a kugbe iJesu iKirisiti ọ.

8 Ni mhi rọ gbe ọli ukhomhi i, inyoghuo-mhe, a zẹ ni isamhi eminete ni a kuẹghie ọgbọ ọ shi e vọ ẹ udu, li shi emini e khi egbegbọ, ni e mu ẹloe, ni e rọte odẹ ipfuase bhale, ni e khi eyi inono, ni a mu ekpe shi.

9 A ri emini a wena obọ oyemhe ali eni a mie obọ oyemhe, okekhi eni a me agbọ oyemhe ke gbe akanya. Shi eni mhi ri unu ngme ali eni mhi riele. Eshinegba ni ọ ri opfomhe ẹ na ọgbọ ọ ya nu ẹ la.

IPolu ọ tse obode shi isomhopfa

10 Abi ọgbọ ni ọ mie Onomhufe suọ, egbe ma mu mhe shi ọ gba, khi, abi o tseku tese, khi a kie gbo me asha ri inono ni a mhuẹ na mhe khase mhe. Ọa ke khia khi eri mhi ri ona liẹ khi aa ke kpe ri ẹloe e khu mhe, ama eri áá ke kpe me asha kpaghie mhe obọ.

11 Ọa khi eri mhia ngme ona irari khi o limhe egbe abine khi a pfi mhe esọ-a, itobọ khi abi oni mhi mhuẹ o liẹ khuese mhe o she ma mhe-a.

12 Mhi lese abi ọọ li egbe ini ọgbọ ọ la umhame ali abi ọọ li ini ọgbọ ọ la ọsuemhe. Mhi she wena osheli ona ni a rọ bhale ya ẹ khi oni mhi mhuẹ o bu mhe. Obiobini o khi

oo, ashiashini o khi oo, mhi le khue oo, o ke khia khi okiamhi ọọ gbe mhe.

13 Mhi dobe rieḽe emhikpa roṽe itoto ni iKirisiti ọ ro na mhe.

14 A ma khale, abi a li kpaghiḽe mhe obọ abi mhi ro la ọmunu.

15 Eḽe eḽbo iFilipi, a leḽe khi abi mhi ro roṽe eke iMasidonia vu, ni mhi ro leḽe gba akanya itsabo usomhi onete le, eḽghuo kpe a khi eni e miesuo ni e kpaghiḽe mhe obọ elemhi irona ali imemie.

16 Oa khi utoghuo tḽe, a kpaghiḽe mhe obini eke iTḽealonika abi mhi ro nono ikpaghiobo.*†

17 Oa khia khi isomhopfa mhi leḽe nono, ama emini a ya keke shi ekuḽe oye na iloghie mhia nono.

18 A she fali mhe ota gba pfo, e gbo gba nga ọ. A she ri itsua ghi mhe ni e vo mhe eke, abi mhi ro mie Epafuroditusi emini a rona li ghi mhe ena, eri e li abi irona ni eḽ kphela, ikhi iluasobo ni a mie, ni e ti Eshineḽba eḽoe.‡

19 Eshineḽba oyemhe ọ ya ri emini e ghole e nya na e. Eḽfue ni o fune ni o la iJesu iKirisiti onayi ọli ọ te ya rieḽe ọli.

20 Ufumhi o khi oyi Eshineḽba Ita awa ya ramhi eḽe ni agboagbo, Atḽe!

Otḽe ni o kpukhokho

21 Mhia tḽe ọgbokpa ni ọ khi Omi Eshineḽba ni ọ khi oyi iJesu iKirisiti. Inyoghuo nya ni e nu mhe la ana eḽ tḽe e.

22 Eḽbo eyi Eshineḽba ni e la ana nya eḽ tḽe e, ghe eni e la agbala oyi iSiza.

23 Okhale oyi iJesu iKirisiti Onomhue o ka nu ayemhe oye e la. Atḽe.

* 4:16 Li ze Ika 17.1 † 4:16 Li ze 2 iKori 11.9 ‡ 4:18 Li ze Okiali 29.18

Ebe ni iPolu o keke ghi egbo iKolosha Eni e miesuo

¹ Mhemhe iPolu, aghiusomhi na kee oyi iJesu iKirisiti ni Eshinegba o ze abi o ghole oli shi mhi khi, li shi inyoghuo awa iTimoti.

² Mhemhe mhi keke ebe ona ghi egbo eyi Eshinegba ni e la eoli iKolose, ikhi inyoghuo awa ni e pfuase ni a ri egbe e nga elemhi iKirisiti.

Eshinegba Ita awa o ka li okhale na e, o ri opfomhe na e.

Iromhi ali ikphemhi

³ Egheghe kpa anye ro kphemhi na Eshinegba, Ita iJesu iKirisiti Onomhue oyawa, ini anye e so iromhi na e.

⁴ Itobo khi anye she suo abi a migha shi irudunga oyi iJesu, ali abi a li nono ingme oyi egbo eyi Eshinegba nya.

⁵ Emini Eshinegba o ro shi eke e khe e obini iloghie, o re e mholi irudunga ali inono ona, ikhi emini a she suo elemhi ungmehi igesikia, ikhi usomhi onete oyi iJesu iKirisiti ni a she gueye e.

⁶ Oni usomhi onete ona o she ri umomhi e lasele, o gbolo fu e shi o elemhi agbo nya, abi o kie kpe e li iteva oye e rote ogbele ni a te lese igesikia ni o la ukpokpomhi okhale ni Eshinegba o li.

⁷ Obo oyi Epafurasi a te suo oni okhale oyi Eshinegba, oni o khi otuoghuo elemhi anye, ni o gbe akanya oyi iKirisiti te ode igesikia ni o to eloli anye.*

⁸ Loli o gbo gueye anye abi oni Ayemhe o li re e mholi inono na egbo eyi Eshinegba.

⁹ Abi anye te lina suo esu onete oyi angeli oye e, anye e tigbe yemhe iromhi isoso-a, ni anye so o na e. Anye e so iromhi, Eshinegba o rote ilasingme ali lese elemhi Ayemhe-nopfuase kpaghie e obo, ni a lese oghuemhe oyoli, ni a ri ele o li.

¹⁰ Eri anye lina so iromhi na e, ni a gue ke ngeli abi egbo eyi Onomhue ee li, ni a ri egbe ke mu oli, a ri imomhi eyi onete iriele lasele, a gbolo e lese Eshinegba gbo shi o.

¹¹ Anye gbolo e lema li, o ri itoto na e, ni a ke ri ekpabo eyoli nya gbe akanya, ni a mholi ukpokpomhi iregbemie ali irabomudu ali oghel.

¹² Ni a ke kphemhi na Eshinegba Ita, ni o li re e fu te eni e li mholi okemhi shi ugu oyi egbo eyi Eshinegba, eni e la akpa, ni o roo khe e.

¹³ Eshinegba o she rue awa obo oyi ekpabo alo ebili eyi okphaghie lasele, o rue awa bhale iloghie oyi omi oli ni o nono.

¹⁴ Obo oyoli awa te mholi ipfasheke, ni o ri olamhe topfa awa.†

iKirisiti o fu ne nya

¹⁵ iKirisiti khi irokhokho oyi Eshinegba ni ogbo aa ya me eloe. Loli o khi oni odode emini Eshinegba o ma nya.

¹⁶ Irari khi obo oyoli a te ma emhikpa, ikhi emini e la ukhuli ali eke, ghe eni a me ali eni aa ya me, okekhi ikpekhomhi eghiele o, o khi ekpabo o, o khi ighie o, okekhi ena omhese o, loli o ma emhikpa, o ma we na egboli.

¹⁷ O kpe la o neni a ma emhi nya, loli o ze ni emhi nya e ro kugbe khi oghuo.

¹⁸ Loli o khi ukhomhi oyi idiegbe, ikhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo. Loli o khi igbaekele, itobo khi loli Eshinegba o kpe guise le, ni o ke gbo ya ghu ghue, egheghe agho ni lolighuo o ri obo nga emini e la agbo nya ke mhese shi.‡

¹⁹ Irari khi eri o ghole Eshinegba ni emini o khi nya o la agbo oyi Omi oli.

²⁰ Ishegho ni o me asha rote obo oyi oni Omi oli nu emhikpa mhu e iro-riele, o khi emhi na agbo ona okekhi ena idane. Olia eyoli ni o ku abi o ro ghu-a shi ukhomhi apfida o ro ri ele ona.§

²¹ Egheghe ni o dose ni aa ro kpe lese Eshinegba, eri a nuata shi oli o. A khi ebe oli elemhi udu oye e, itobo angeli obe ni a ngeli.

²² Ama Eshinegba o she re e nu egboli ro ri ele. Eghuli oyi iKirisiti o ro re e khi eni e pfuase shi odalo oyoli, ni aa ke mholi ichimhi, ni a pfue umhaguekia.

²³ Ini a da kie la elemhi irudunga oye e, ni a ro migha gbagbagba shi o, ni aa ro ze

* 1:7 Li ze iKolo 4.12; iFile 23 † 1:14 Li ze Efi 1.7 ‡ 1:18 Li ze Efi 1.22-23 § 1:20 Li ze Efi 2.16

ni irudushi ni a mh̄oli o nighise, ikhi oni a mh̄oli shi emini Ɛshin̄egba ọ rọ shobọ na ẹ elemhi usomhi onete oyọli. Oni usomhi onete ona ni a she rọ tse abọ khasẹ ọgbọkpa elemhi agbọ ona, l̄oli a zẹ mh̄ẹ iPọlu shi abi aghiusomhi, mhi rọli ke tse abọ.

Ikanya ni iPọlu ọ gbe na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ

²⁴ Memena, egbe ga a mu mh̄ẹ shi osoli ni mhi m̄ẹ ẹ na ẹ elemhi idiegbe oyem̄h̄ẹ. Eri mhi ri oni osoli ona pfuse ikanya eni e kpọle gbe, abi iKirisiti ọọ m̄ẹ osoli na idiegbe oyọli, ikhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ.

²⁵ Ɛshin̄egba ọ she rem̄h̄ẹ khi ọni ọọ ga oyi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ oyọli, ni mhi ya tse-abọ oni usomhi oyọli nya yẹ ẹ.

²⁶ Ona o khi osheli ni ọ kpẹ rọ sheli na ẹgbọ rọte igbaekele ramhi ẹghẹghẹ ana. Ama, l̄oli ọ tigbe khueghie a khasẹ ẹgbọ eyọli ena.

²⁷ Eri Ɛshin̄egba ọ riele ona ni eni ẹgbọ eyọli e lesẹ ẹpfue oniēmhi ni o la oni osheli ona. Oni osheli khi, iKirisiti ni ọ la agbọ oye ẹ, ni ọ rẹ ẹ mh̄oli irudushọ khi, a ya nu ọli mh̄oli okemhi shi ufumhi oyi Ɛshin̄egba.

²⁸ L̄oli o zẹ ni anye rọ ri iKirisiti ẹ tse abọ khasẹ ọgbọkpa. Rote ẹgbhali ni anye mh̄oli nya anye te ẹ tse agua ye ọgbọ, anye gbolo ẹ sẹsẹ wẹ ni anye rọ rue wẹ bhale odalo oyi Ɛshin̄egba abi ẹgbọ ni e mh̄uẹ iwomh̄eloe, ni e toma iKirisiti ọ.

²⁹ Ni a bhale ya ẹ khi ona o zẹ ukhomhi, eri mhi ri ekpabọ eyi iKirisiti nya ni e la mh̄ẹ egbe rọshẹka gbe akanya.

2

¹ Mhia nono ni mhi gueyẹ ẹ abi mhi li rọshẹka a kpaghiẹ ẹ ali eni e miesuọ ni e la ẹoli iLaodisha ali ẹgboese ni ẹa m̄ẹ mh̄ẹ ukp̄eloe ghue obọ.

² Emini o zẹ ni mhi rọ ọ riele ona khi ni a rọ ri udu shi wẹ ọ, ali ni e kugbe elemhi inono, ini e mh̄oli ẹpfue ni o gba pfo ni ilẹsẹ o rọ ọ na ọgbọ. Ɛghẹghẹ aghọ ni e lesẹ osheli ni Ɛshin̄egba ọ gba, ni o khi iKirisiti.

³ L̄olighuo kpẹ ọ khi okpẹ ni ọọ khueghie ẹpfue-a ni o la ilẹsingme ali ilẹsẹ eyi Ɛshin̄egba.

⁴ Eri mhi gue ona a yẹ ini ọgbọkhoghuo ọ khi ri osesẹ ẹgbhali bhale ya di ẹ, abibi eni osesẹ e ririẹ dala esọ ramhi.

⁵ Irari khi, ini mhi aa ririẹ nu ẹ la aghọ, ayem̄h̄ẹ oyem̄h̄ẹ o nu ẹ la aghọ. Mhi nono ni mhi bhale ya m̄ẹ ẹ abi a gue la kuete, ni irudunga ni a mh̄oli shi iKirisiti ọ ọa li nighise.

⁶ Aborokhia khi a she rue iJesu iKirisiti abi Onomh̄uẹ, a nu ọli ke ngeli kugbe,

⁷ à gbelighi mighà, a gbo rọ ma imiesuọ ni a mie iKirisiti suọ, a kie mh̄oli ọli shi udu khi emini a sẹsẹ ẹ ikhi ingme eyi iKirisiti khi igesikia e khi. A kp̄emhi ẹ na Ɛshin̄egba ẹghẹghẹ kpa.

⁸ Khi zẹ ọgbọkhoghuo di ẹ mu lama shi osesẹ afuẹ ali eyi ikpamhika. Ikhi osesẹ ni e migha nga angeli ali ẹgbhali oyi agbọ, ni ẹa rọte obọ oyi iKirisiti bhale.

⁹ Irari khi emini Ɛshin̄egba ọ khi nya e la idiegbe oyi iKirisiti.

¹⁰ Irari khi a kugbe iKirisiti ọ, a rọ mh̄oli agbọ ni o gba pfo elemhi ayem̄h̄ẹ. L̄oli ọọ kp̄eda nya elemhi ekpabọ ali omh̄esẹ ali afu nya na elemhi ayem̄h̄ẹ.

¹¹ Itobọ khi a kugbe iKirisiti ọ, ọ rọ rue ẹ ọghuem̄h̄ẹ idiegbe udu lasese, ẹzẹzẹ abi a liẹ shẹlẹ ọgbọ ẹpfi-a.

¹² Ɛzẹzẹ abi a li ri iKirisiti tọ abi ọ rọ ghua, ni a gbo guise ọli le, ighọ a li pfi ẹ lo elemhi okẹ gbo mu ẹ vule, elemhi ibatizi. A guise ẹ le bhale agbọ irari khi a mh̄oli irudunga shi ekpabọ oyi Ɛshin̄egba ni ọ rọte eghuli guise iKirisiti le.*

¹³ Eri a kpẹ ghu-a shi elemhi ayem̄h̄ẹ ẹghẹghẹ no dọsẹ, irari khi a la agbọ olamh̄ẹ. Ama memena, Ɛshin̄egba ọ she ri iKirisiti rẹ ẹ gbo mh̄oli agbọ. Ọ ri olamh̄ẹ eyawa nya topfa awa.†

¹⁴ Abi Ɛshin̄egba ọ rọ shishi ishi ni a zẹ shi awa egbe-a se, ikhi eni e migha zu awa ode, ọ rue wẹ awa ode-a, ọ ta wẹ ma apfida abi iJesu ọ rọ ghua.‡

¹⁵ Abi ọ rọ mie iyem̄h̄ẹ ọkphaghiẹ ekpabọ se, ọ rẹ wẹ lasese gboo yeghẹ-a abi ọ rọ ghu-a shi apfida.

* 2:12 Li zẹ iRom 6.4 † 2:13 Li zẹ Efi 2.1-5 ‡ 2:14 Li zẹ Efi 2.15 § 2:16 Li zẹ iRom 14.1-6

16 Irarigho, khi ze ni ogbokhoghuo o gue e ezọ shi emini u wa le ali oni u wa da, ukeneta ushi imu Uki Onogbo ali ogbele ne pfuase ali Ogbele iYemhea oyi iJu. §

17 Enana nya, irokhokho oyi emini e ya bhale ikpukhokho agbo e khi, iKirisiti o khi ozukhomhi we nya.

18 Khi ze ni ogbokhoghuo ni o riele iregbe-tiemhie eyi ikpamhika, ni oo ga igeni, o di e dobe eleli oye-a. Emini egbo eghoghọ e me e la tonọ ali udu oyewe ni imiesuo o roli e vuse ike shi isamhi afue.

19 Ogbọ oghoghọ ọa ke kugbe iKirisiti o, ni o khi Ozukhomhi oyi oni idiegbe, ikhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo miesuo. Ezeze abi ukhomhi oyi ogbo o lie gueye idiegbe abi o lie kia, igho omheso oyi iKirisiti o lie mheso na egbo eyoli nya, rewe gbe akanya kugbe abi idiegbe ogbo o tono elamhi ali ikpeso egbe mano, khi oghuo. Eghoghe agho oni idiegbe nya o fu abi Eshinegba o nono oli shi.*

20 Aborokhia khi u she nu iKirisiti ghua, ni ushi agbo ọa ke ro mheso ne egho, elo o ze khi u kie ri egbe e na we, ni u ro ri ushi eyewe gbe akanya, ni ee lie,

21 “Khi mu ona mholi obo,” “Khi to elemhi ogho bino,” “Khi ri obo ti onana?”

22 Enana nya, emini e ya mele afue-a e khi, ini a rewe riele emini a rewe ya riele se. Irari khi ishi ali omheso ni egbo e mheso lo.

23 Eri omheso eghoghọ e li abine khi ilisingme e la o, ikhi eni e ri itoto ri egbo ga ugamhi ikpamhika ali iregbe-tiemhile oyi ikpamhika, ali ina-idiegbe-osoli, ama eni e riele ena ọa rewe lase olamhe le.

3

Angeli ni o ghole Eshinegba

1 Aborokhia khi a she rote eghuli guise e ali iKirisiti le bhale agbo egho, ri udu oye shi emini e la obini iloghie obini iKirisiti o shito obita Eghiele oyi Eshinegba.*

2 Ri udu oye shi emini e la obini iloghie, khi roli shi emini e la agbo ana,

3 irari khi u she ghua, elemhi iKirisiti u ke la, ni o la elemhi Eshinegba.

4 Egbegbi agbo oye, elemhi iKirisiti o la. O kha da felilasele, yeye, u li ya nu oli la akaghọ, u li nu oli mholi okemhi shi ufumhi oyoli.

5 Irarigho, ze ni oghuemhe oyi emhi agbo ni o kpe la agbo oye o ghua. Enabi itsebo, ali angeli ichimhi, ali isamhi ebe, ali oghuemhe ni ọa ti, ali emhi-itogbe ni o li khi ikhumhi igaga.

6 Itobo enana, elemhi e ro bi Eshinegba deba egbo ni ọa ya suo eso na li.

7 Ee, a kpe li lina ngeli elele, abi a ro la ifuabo eyi egbo eghoghọ.

8 Ama, memena a ze ni emhi eghoghọ nya e lase e egbe le. Emhi nabi elemhi-ibibi, ali ofu imholi, ali imuegbe obo, ali iyesegebe-eva-a, ali ingmemhi iditse, ali itono obo udu.

9 A khi ke lono egbholi khaso egbe aborokhia khi a she gueghie ingeli ali idiegbe onodio shi eke egho,†

10 ni a shi ri idiegbe enegbo ku egbe, ni Eshinegba Ima o ro ya mele onogbo-a, ni o li abi oyoli. Ini o me asha re e mholi ileso oyoli.‡

11 Itobo ona, azolomhe ọa ke la iteva eni e khi iJu ali egbo ijeta, weeni a shele-a ali eni aa shele-a, wee egbo eni ọa fialo-a ali egbo eni e rote ifui ishemhi lasele, wee oghumha ali omi ogbo. Ama iKirisiti o khi oni o mu egbe ne.

12 Irarigho, abi a ro da khi eni Eshinegba o ze, ni e pfuase ni o nono ingme oyewe egho, a ri ilelemhi, isomhelemhi, itiegbe-tiemhi, ali ipfomhe ali irobomudu so abi awulu.

13 A ke ti eni e miesuo nabi ee ma egbe. Ini a lue na egbe, a ro ke topfa egbe e. A ro topfa abi Onomhue o li ro topfa e. §*

14 Emini u gbo ro ya ma eni ingeli enete ena nya khi, inono ni o geno eni ingeli ena nya kugbe, elemhi ikugbe ni o gba pfo.

15 Zobe ni opfomhe oyi iKirisiti o mholi omheso shi udu oye, aborokhia khi egbo ni e kugbe elemhi idiegbe oghuo a khi egho, aa kphemhi.

16 A ze ni ungmehi oyi Onomhue o la agbo oye e, abi a lie sese egbe, ni a ri ilisingme e ye egbe ude. A gbo ligho ke

* 2:19 Li ze Efi 4.16 * 3:1 Li ze Iwolo 110.1 † 3:9 Li ze Efi 4.22 ‡ 3:10 Li ze Igbae 1.26; Efi 4.24 § 3:13 Li ze Efi 4.32 * 3:13 Li ze Efi 4.2 † 3:16 Li ze Efi 5.19-20

to iwolo ena irudunga, ni a rōte elemhi ayemhẹ ẹ to ke lasele. A ri ayemhẹ ikphemhi ẹ to uwolo kuęghie Ẹshinegba.†

17 Emhikpa ni u wa riẹle ni u wa ngme, ri eva oyi iJesu Onomhufe riẹle wẹ. U gbolo ri eva oyoli ẹ kphemhi na Ẹshinegba Ita.

Abi eni e miesuo e li ya ke ngeli

18 Ẹẹ ikpotso ni a la ughue, a ri egbe ẹ na odo ẹ pfo, irari khi ina ẹẹ eni e miesuo e ke li.‡

19 Ẹẹ edo, a nono ingme oyi ughue ẹ, a khi ri obo ni o toto dose mu wẹ. §

20 Eniye, a ke suo eso na eni e bia ẹ odekhode, irari khi onana o ti Ẹshinegba eloe.*

21 Ita eniye, a khi riẹle emini e ya ri elemhi bi imi ẹ, irari khi o ya ri egbe pfo wẹ a.†

22 Ẹẹ ighumha, a ri ungmehi oyi oni o mholi ẹ ni o la agbo ona ke gbe akanya. Oa khi ini e nu ẹ la agho tse a ro ri ungmehi oyewe ya ke gbe akanya ini e ba somhi- elemhi ẹ. Ama ri udu oghuo ke gbe akanya irari khi u mu ekpe a na Onomhufe.

23 Emiemi ni u wa riẹle nya ri omuege ni o rōte udu oye nya lasele ke riẹle oli, abine khi Onomhufe u gbe akanya a na, ni o a khi ogbo.

24 Lina ke ngeli abi u ro da lese khi u ya rōte obo oyi Onomhufe me eleli egho.

25 Ẹshinegba o ya fali oni o li onobe ota, o a ya gbe ogbokhoghuo azeba. §

4

1 Ẹẹ ega, a gue ke riẹle deba ighumha eye ẹ abi o ti shi, a ri igesikia deba wẹ. Sato khi yeye u li mholi Oga shi iloghie.*

Emini o gbo mhese na we

2 A lolo ke so iromhi, a to eloe eke, a tse Ẹshinegba uwegbe.

3 A gbo li ke so iromhi na anye, ni Ẹshinegba o khueghie ode-a na anye ini anye me asha gue ungmehi oyoli le. Ikhi ungmehi onayi osheli oyi iKirisiti, ni o ze khi mhi la oga ighumha memena.

4 A lema na mhe, ni mhi gue oni usomhi le gboo ni egbo e suo li.

5 Ri ileingme nu egbo eni ea miesuo ke ngeli. Eghẹghẹ ni u mholi nya, roli riẹle onete.†

6 Ze ni ileingme o la ungmehi ni u wa ngme, u gbolo ẹ ngme ingmehi eni ee ti eso, eghẹghẹ agho ni u lese emini u ya ke so shi ogbokpa ingme.

Otse ni o kpukhokho

7 ITakikosi o ya gue ingme eyemhe nya ye ẹ. Egbegbi inyoghuo ni oo gbe akanya oyi Ẹshinegba te ode igesikia, ni mhi nono ingme oyoli o khi. Oni anye ga kugbe ee ga Onomhufe o li khi.

8 Ni a ro lese abi anye li la o shi memena mhi ro ghie oli ẹ ghi ẹ, ali ni o gbo ri udu shi ẹ o.‡

9 Loli ali Onesimusi mhi ga ghie ẹ ghi ẹ. Inyoghuo anye oni oo gbe akanya oyi Ẹshinegba te ode igesikia ni anye nono ingme oyoli o li khi. Onge eoli oye ẹ o khi. E ya gueye ẹ emini aa me oola nya. §

10 Arisitakusi ni anye ga la owa ighumha, oo tse ẹ. IMaki ni loli ali iBanabasi e khi inyoghuo, ee tse ẹ. Ini iMaki o bhale a kpe abo mie oli abi a li mhese oli na e.*

11 IJesu ni akiseva oyoli o khi iJositosi, o lie tse ẹ. Eni egbo aase ena e khi egbo iJu tse eni e nu mhe ẹ gbe akanya iri-ungmehi oyi Eghiele oyi Ẹshinegba ke kia gase. Eri e ga ri egbe ẹ mu mhe.

12 Epafurasi ni o khi onge eoli oye ẹ, ni o khi oni oo ga iJesu iKirisiti, o li tse ẹ. Eghẹghẹ kpa o ro o do ogbo elemhi iromhi isoso itobo oye ẹ, ni a migha gbagbagba, ni a womhelo shi elemhi oghumhe oyi Ẹshinegba. Ali ni a gbo mholi oli shi udu khi Ẹshinegba o ya riẹle emini oo khi loli ya riẹle.†

13 Mhi pfi otsele na li khi o ma a gbe akanya egbegbo itobo oye ẹ, ali egbo ni e miesuo ni e la iLaodisha ali Erapolisi.

14 ILuku omole anye ni o khi idokita, ali iDemasi ee tse ẹ.‡

‡ 3:18 Li ze Efi 5.22; 1 iPit 3.1 § 3:19 Li ze Efi 5.25; 1 iPit 3.7 * 3:20 Li ze Efi 6.1 † 3:21 Li ze Efi 6.4 ‡ 3:25 Li ze iDeut 10.17; Efi 6.9 § 3:25 Li ze Efi 6.5-8 * 4:1 Li ze Efi 6.9 † 4:5 Li ze Efi 5.16 ‡ 4:8 Li ze Ika 20.4; 2 iTimo 4.12; Efi 6.21-22 § 4:9 Li ze iFile 10-12 * 4:10 Li ze Ika 19.29; 27.2; iFile 24; Ika 12.12,25; 13.13; 15.37-39 † 4:12 Li ze iKolo 1.7; iFile 23 ‡ 4:14 Li ze 2 iTimo 4.10,11; iFile 24

¹⁵ A li nu mhe tse eni e miesuo ni e la iLaodisha, ali iNifa ali igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni e la owa oyoli.

¹⁶ Ini a ze ebe ona se, a ze ni a li ze oli ye igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni o la eoli iLaodisha. Zobe ni a li mie egbo iLaodisha ebe ni mhi keke ghi we li ze.

¹⁷ Gueye Achiposi khi mhiye oli o rshaka pfuse akanya ni Onomhuwe o ro nga li obogbe pfo. §

¹⁸ Mhemhe iPolu mhi ri ugba ma ebe ga keke otse ona ghi e. A khi yele-a khi eri a so mhe igha. Okhale oyi Eshinegba o nu e la.

Ebe onodode ni iPōlu o keke ghi egbo ITēsalonia Eni e miesuo

¹ Mhemhe iPōlu ali iSalasi ali iTimoti anye ri ebe ona ghi e igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni o la eke iTēsalonika, ni e khi egbo eyi Eshinegba Ita awa ali iJesu iKirisiti Onomhue.

Okhale ali opfomhe oyi Eshinegba e ka nu e la.

Angeli ali irudunga oyi egbo iTēsalonika

² Anye maa tse Eshinegba uwegbe eghēghē kpa shi itobo oyi ee nya, igho anye gbo lie teva e elemhi iromhi isoso oyi anye.

³ Anye ma la odalo oyi Eshinegba oyawa ali Ita awa sato ikanya eye e ni iregbenga oye e, o re e gbe. Abi inono ni a mhue na egbe e o li re e toto obo akanya, ali abi irudunga ni a mhue na iKirisiti Onomhue o li migha.

⁴ Inyoghuo anye, anye lese khi Eshinegba o nono ingme oye e, o she gbo ze e ni a khi egbo eyoli.

⁵ Irari khi eri anye ri usomhi onete bhale ghi e. Oa khi ungmehi unu tse anye ro roli bhale, ama li rote elemhi ekpabo ali Ayemhe-no-pfuase. Anye li ri igesikia oyoli lo e esogbegbo. A lese abi anye li ngeli abi awa ro ga la kugbe, irari ni o ro ti na e anye ro ligho ngeli.

⁶ Aa khonya anye ali Onomhue abi o tseku khia khi a me osoli egbegbo, a ri oghelē mie oni usomhi ni o rote Ayemhe-no-pfuase bhale.*

⁷ Itobo igho, eni khonya a ngeli a ke khi shi egbo ni e miesuo na eke iMasidonia ali Akhaya o.

⁸ Irari khi aa khi eri usomhi oyi Onomhue o lese rote e unu fie lase ya je eke iMasidonia ali Akhaya tse, ama, iregbenga ni a mhue na Eshinegba o she ramhi asha kpa. Itobo ona, anye a ke mhue ingme olese ni anye ke ya ngme.

⁹ Egbo egho nya e ngme oli abi a li ri eloe e khu anye abi anye ro ku shi na e. Ali abi

a li tsua ikhumhi kua bhale deba Eshinegba, ni aa ga egbegbi oni Eshinegba ni o la o.

¹⁰ A gbo gueye anye abi a li migha a khe Omioli ni o rote iloghie ya bhale, ikhi iJesu ni o rote eghuli guise le, ni o mie awa pfuese ofu oyi Eshinegba ni oo bhale.

2

Ikanya eyi iPōlu elemhi eoli iTēsalonika

¹ Inyoghuo anye eni emose ali eni ikpotso, ee a lese khi ifeli ni anye bhale ya feli e, oa khi afue.

² A lese abi anye li me osoli ni a li tsue anye obini eke iFilipi neni anye bhale deba e eke iTēsalonika. Abi o tseku khia khi anye me ukpokpomhi ozuode, Eshinegba oyawa o ri igbedu na anye ni anye kiele rue usomhi onete ni o rote obo oyoli bhale ghi e.*

³ Olema ni anye lema e oa khi ode ni oa gbe akanya, wekhi rote usamhi ni oa ti, wekhi eri anye e nono ni anye di e.

⁴ Ochogho, eri anye a ngme abi Eshinegba oo anye li ngme. Irari khi o she bino anye shi egbo ni e nga obo ni o ri oni usomhi onete ona a te obo. Oa khi eri anye rosheka ni anye ba ri egbe ke mu egbo, ama Eshinegba anye rosheka ri egbe a mu. Loli o she bino isamhi udu eyi anye bie.

⁵ Ee a lese khi oa khi ingmemhi udimhi anye ro bhale deba e, wekhi eri anye ri ingmemhi ikokoalo e guese ukpoko. Eshinegba o khi otselē oyi anye.

⁶ Oa khi eri anye e dua ni ee ukeliē ogboese o kueghie anye, ukeliē khi eri anye nono oli obo oye e wekhi obo oyi ogboese.

Abi ighiusomhi na kee eyi iKirisiti, anye te o ni anye kha mhila e emhi obo.

⁷ Ama abi anye ro nu e la, eri anye ku egbe a abi inyō o li ri eloe e khu eniye eyoli.

⁸ Itobo inono ni anye mhue na e, oa khi usomhi onete oyi Eshinegba ona tse anye lese nono ni anye ro ghi e. Ama li shi agbo oyi anye. Irari khi ingme oye e o mu anye egbe gba.

⁹ Inyoghuo, a ga sato abi anye toto obo gbe ikanya ali omunu ni anye me. Eri anye e gbe ikanya ogbele kpa, ini anye khi nase ongee abi anye li i gue usomhi onete oyi Eshinegba ye e.

* 1:6 Li ze Ika 17.5-9 * 2:2 Li ze Ika 16.19-24; 17.1-9

¹⁰ Ɛɛ ali Ɛshinɛgba a khi ɔtsele eyi anye, khi angeli oyi anye khi eri o pfuase, o ti, ɔa mhuɛ umhaguɛli abi anye rɔ la ɛɛ eni e miesuɔ iteva.

¹¹ Anye riɛle deba ɔgbɔgbɔ abi ita ɔ li riɛle a deba ɔmɔ.

¹² Anye ye ɛ ude, anye yese ɛ, anye ri udu u shi ɛ ɔ, ni a ke ngeli angeli ni o ri egbe a mu Ɛshinɛgba ni ɔ lu ɛ, ni a mhuɛ okemhi shi eghiele ali ufumhi onayi ɔli.

¹³ Emhi olese ni o gbo ri anye a kuɛghie Ɛshinɛgba khi, abi anye rɔ ri usomhi oyi Ɛshinɛgba bhale ghie ɛ, a suɔ a kpe abɔ mie ɔli. Aa mie ɔli abi usomhi ɔgbɔ ama eri a mie ɔli abi usomhi oyi Ɛshinɛgba ni o khia khi ighɔ o khi. Irari khi ungmehi oyi Ɛshinɛgba o la ɛ ni a miesuɔ egbe ɛ akanya.

¹⁴ Inyɔghuo, eri a ga li abi igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suɔ eyi Ɛshinɛgba ni e la eke iJudia, ni e khi ɛgbɔ eyi iJesu iKirisiti. Abi e li me ajilimhe obɔ oyi ɛgbɔ iJu eyewe, ighɔ a li li me ajilimhe obɔ oyi ɛgbɔ eye ɛ.†

¹⁵ Eni ɛgbɔ ena, e gbe iJesu Onɔmhuɛ ali emekeguele-a. E tigbe khu anye ya fiɛ. E ma ri elemhi a bi Ɛshinɛgba. E khi ɔbe ɔgbɔkpa.‡

¹⁶ Eri e ga rɔsheka ni wewe e zu anye ode ini anye khi me asha gue usomhi oyi Ɛshinɛgba ye ɛgbɔ iJeta, ikhi ungmehi ni o ri imiesuɔ ɔ ghi we. Ode ona e te buse olamhe ni ɛ lamhe-a. Mena, elemhi ibibi oyi Ɛshinɛgba o she tiemhile shi we ɔ.

IPɔlu ɔ nono ni ɔ gbo ya bino ɛgbɔ iTɛsalonika

¹⁷ Inyɔghuo, abi a rɔ vase anye ali ɛɛ-a ukuku ɛghɛghɛ, (elemhi idiegbe ɔa khi usamhi), eri ɛloli ɛ o nga anye. Anye dua ini anye gbo me ɛ.

¹⁸ Anye nono ni anye gbo deba ɛ. Mhemhe oyemhe mhi dua ni mhi bhale itingmi-ingme, ama ɔkphaghie ɔ zu anye ode.

¹⁹ Ini a bino ɔ, ɛɛ a ze ni anye rɔ mhɔli irudushi ali oghɛle, ni a gbo ze khi anye rɔ to no obɔ udu shi imuɔle ni anye ya mhuɛ odalo oyi iJesu, ini ɔ bhale.

²⁰ Igɛsikia, ɛɛ a khi ititiegbe ali oghɛle ni anye mhɔli.

3

¹ Abi anye ɛa ke rɔ dobe ri egbe mie, anye ke bie rɔ shitɔ obini ɛoli Ateni.*

² Lɔli o ze ni anye rɔ ghie iTimoti inyɔghuo anye ni ɔ nu anye ɛ gbe akanya na Ɛshinɛgba, ikhi akanya itse-abɔ usomhi onete oyi iKirisiti. Anye ghie ɔli ghi ɛ ni ɔ zese ɛ-a, ni ɔ gbo kpaghie irudunga oyee obɔ,

³ ini ongeɛ ɔ khi nyene egbe ukhokho irari ajilimhe enana. Ɛɛ oyee a lese khi ajilimhe eghoghɔ e li la emini e ghɔle Ɛshinɛgba khi awa ya me.

⁴ Irari khi abi anye rɔ nu ɛ la, anye kpe gue ɔli ye ɛ shi eke khi a ya mu okhɔli vule shi anye ɔ, a lese khi ighɔ o kie tse.

⁵ Lɔli o ze ni mhi rɔ ghie iTimoti. Itobɔ khi mhi a ke dobe ri egbe mie, mhi rɔ ghie ɔli ɔ bhale ya bino abi irudunga oyee o ke laɔ shi. Eri udu o nase mhe khi ɔkphaghie ɔ dobe ya mu ɛ fe, o li abine khi akanya ni anye gbe nya e ya mele afue-a.

Emini o ri egbe ɛ mu ni iTimoti ɔ guele

⁶ Mena, iTimoti ɔ she jele ya gue usomhi onete oyi irudunga ali inono oyee ye anye. Ɔ she gueye anye abi a lie sa usamhi onete oyi anye ali abi o li ɛ ghɔle ɛ ni a me anye, abi anye lie nono ni anye li me ɛ.†

⁷ Itobɔ ona inyɔghuo, irudunga oyee o she ri udu shi anye ɔ, abi a riɛ mu okhɔli vule shi anye ɔ ni anye la osoli.

⁸ Eri ayemhe oyanye o mhɔli itije-odalo abi anye rɔ suɔ abi a li kie migha shi ikugbe ni ɛɛ ali Onɔmhuɛ a kugbe.

⁹ Mena see anye lie dobe kphemhi na Ɛshinɛgba shi oghɛle ni a rɔ ghi anye?

¹⁰ Ni o gbe no bi anye rɔ ri udu oyanye nya mhila li, ɔ ze ni anye me ɛ ɛloe ni anye ri emini e kpɔ ɛ irudunga le na ɛ.

¹¹ Ɛshinɛgba oyawa ali Ita awa lɔlighuo ali iJesu Onɔmhuɛ e ka be ode na anye ni anye rɔ bhale deba ɛ.

¹² Onɔmhuɛ ɔ ka ze ni inono ni a mhuɛ na egbe ɛ ali ɛgbɔ kpa e ke fu shi ɔ, ni o fu abi inono ni anye mhuɛ na ɛ.

¹³ Ode ona ɔ te ya zese ɛ udu-a, ni a khi eni e gba pfo, ni e pfuase shi odalo

† 2:14 Li ze Ika 17.5 ‡ 2:15 Li ze Ika 9.23,29; 13.45,50; 14.2,5,19; 17.5,13; 18.12 * 3:1 Li ze Ika 17.15 † 3:6 Li ze Ika 18.5

oyi Eshinegba oyawa ali Ita awa, ini iJesu Onomhue ali eni e khi eyoli e bhale.

4

Angeli ni o ghole Eshinegba

¹ Ni mhi ro gbe oli ukhomhi inyoghuo, anye e sese e abi a li ya ke ngeli ni o ya ghole Eshinegba. A she ligho o ngeli. Mena anye ri eva oyi iJesu Onomhue gbo lema e, a kie lina ke ngeli. A gbo khi ma o.

² Irari khi a lese osese ni anye sese e rote afu ni iJesu Onomhue o ro na anye.

³ Eri Eshinegba oo nono ni a re e khi eni a khuese pfuase ni a pfi angeli itsebo shi eke,

⁴ khi omose ogbogbo o gue ri egboli ke kia o gbo gue ngeli deba ughue-oli, ode ipfuase ali ekpe.

⁵ A khi mholi oghuemhe oyi efiala ona itsebo deba egbe, abi eni ea lese Eshinegba ee li.

⁶ Emini a ngme ena khi, ogbokhoghuo o khi kia onuzava oyoli ni e ga mie iKirisiti suo okiengme. O khi li oli le irari khi oo da ne oli. Anye she kpe gue ona ye e anye roli tse agua ye e khi Onomhue o ya na egbo eghogh osue.

⁷ Eshinegba oa lu awa shi ikanya itsebo, ama eri o lu awa ni awa khi eni e pfuase.

⁸ Itobo ona, ogbo ni o da kie osese ona ne, oa khi osese oyi ogbo o kie ama oyi Eshinegba o kie ni o ri Ayemhe-no-pfuase na awa.

⁹ Oa khi oni anye ya gbo keke ebe ghi e, a nono ingme oyi eni e miesuo enabi ee. Irari khi Eshinegba lolighuo o she sese e abi a li ya nono ingme egbe e.

¹⁰ Igesikia, igho a kie li e ngeli deba inyoghuo e ni e la eke iMasidonia. Irarigho, inyoghuo, anye lema e a gbo khi ma oni angeli.

¹¹ Roshaka la agbo ni o pfomhe. Ke mu alo shi akanya oye, u ri abo eye e gbe akanya, abi anye kie kpe gueye e.

¹² Ini a da lina ne, o ya ri ekpe shi e egbe odalo oyi egbo ni ea miesuo. Egheghe agho wa ya ri egbe da ogbo shi emini e to e.

Inyenegbe bhale oyi Onomhue

* 4:17 Li ze 1 iKori 15.51-52 * 5:2 Li ze iMat 24.43; iLuk 12.39; 2 iPit 3.10

¹³ A ghe i inyoghuo, anye e nono ni a lese igesikia ni o la ingme oyi egbo ni e ghua, ini egbe e khi pfo e-a abi egbo ni ea mhue irudushi

¹⁴ Irari khi ini awa miesuo khi iJesu oo ghu-a o gbo guale. Awa li miesuo khi ini Eshinegba o rue iJesu nyene e bhale, o ya li rue eni e mholi irudunga shi iJesu o ramhi ni e ro ghua, ma li egbe bhale.

¹⁵ Osese ni anye e sese e ena, osese oyi Onomhue lo. Awa ni awa la agbo awa aa ya ralo na eni e ghua, ele ni Onomhue o ya bhale.

¹⁶ A ya mhese leghe, uruli oyi ageni ni o kpada nya o pfi leghe, a pfi akala oyi Eshinegba. Onomhue o ya rote iloghie tiemhile irarogbe. Egbo ni e ri udu nga iKirisiti ramhi ni e ro ghua, e kpe ya guale bhale agbo.

¹⁷ Awa ni awa la agbo oni egheghe, a tigbe rue awa nga idane vui, ya ma we egbe deba Onomhue irarogbe elemhi otughunu. Igho awa ke lie nu Onomhue la agboagbo.*

¹⁸ Irarigho, a ri ingmemhi ena ke ri udu shi egbe e o.

5

A mu egbe khe ibhale oyi Onomhue

¹ Inyoghuo, oa khi oni a ke gbolo e keke ebe ghi e shi ingme egheghe ali oni ogbele ni a ya me ingme enana nya.

² Irari khi ee oye e a ga lese egbegbo khi ogbele iguezoo oyi Onomhue eri o ya li abi oghiatoo o lie bhale eliyose.*

³ Ini egbo e da lie. "Emhikpa o she pfomhe, ingme okhoghuo oa ke la o ne." Egheghe agho opfuse o ro ya de rughu we. Eri o ya bhale udemhija abi oku o lie to okpotso. Egbo ea ya pfue oni iguezoo.

⁴ Ama ee inyoghuo aa la alo ebili nabi oni ogbele o ya bhale guo shi o abi oghiatoo.

⁵ Irari khi ee nya egbo ni e khi eyi akpa a khi. Eyi ele oquota a khi. Awa a khi egbo na eliyose wekhi egbo alo ebili.

⁶ Itobo igho awa khi ke lese abi egboese, a bino angeli bie ke ngeli, aa ke tokpe.

⁷ Eliyose egbo e ro lese, eliyose onyoo o roo gbe egbo.

⁸ Aborokhia khi egbo ena ele oguota awa khi egho, awa bino angeli bie ke ngeli. Awa mema ya ri irudunga ali inono so abi awulu akhuli ni okholi-okhue o roo mu aye, awa ri irudushi oyi imiepfuese rughu abi arula akhuli ni okholi-okhue o roo rughu.†

⁹ Irari khi Eshinegba o a ze awa shi eni a ya pfuse-a, ama eni iJesu iKirisiti Onomhue o ya mie pfuese.

¹⁰ Eri o ghu-a na awa, ni awa nu oli la, awa la agbo o, okekhi ini awa ghua.

¹¹ Itobo ona, awa ri udu shi egbe awa o, awa a kpaghie egbe awa obo, abi a kiele e li ena.

Ungmemhi ali otse ni e kpukhokho

¹² A ghe ii, anye lema e inyoghuo, a ze ni a ke mu ekpe na eni e totobo o gbe akanya egbegbo ifuabo oyee, ni ee sese e ode ni a te ya khi eni e miesuo.

¹³ A ga ri ekpe ali inono onofune ke na we, itobo akanya ni ee gbe. A nu egbe e ngeli angeli opfomhe.

¹⁴ Anye gbo lema e inyoghuo, a ke tse agua ye egbo olemhe. Aa ye eni ulishi oo mu ude. Aa kpaghie eni ea mhue ekpabo obo. A mhue irabomudu ke deba ogbokpa.

¹⁵ A khi ze ni ogbo o ri onobe fata onobe, ama egheghe kpa a ze ni a rosheka ke riele onete na egbe e ali ogbokpa.

¹⁶ Egbe e ke mu e egheghe kpa.

¹⁷ Aa so iromhi egheghe kpa.

¹⁸ A ke tse uwegbe shi emiemini a me kpa. Ona o khi emini Eshinegba oo nono obo oyee, abi yeye ali iJesu iKirisiti a ro ga kugbe egho.

¹⁹ Khi ke pfuse erali Ayemhe-no-pfuase a.

²⁰ A khi ri loe gbe ungmehi imekeguele.

²¹ A ke mu emhikpa fe bino, a rue onete ni o lao.

²² Ti egbe emhi obe nya le.

²³ Eshinegba lolighuo ni o khi Eshinegba ona opfomhe, o ka re khi oni o pfuase ode khi ode. O ri yeye nya, ghe ayemhe ali agbo ali idiegbe eye khi eni e gba pfo ni ea mholi umha-guekia, ya ramhi egheghe ni iJesu iKirisiti oyawa o ro ya bhale.

²⁴ Loli ni o lu e, o ya riele oli, irari khi oni o ze ri egbe e nga o khi.

²⁵ A ke so iromhi na anye inyoghuo.

²⁶ A ke tse egbo ni e miesuo egbegbi otse, a ghele e mu we.

²⁷ Mhi ri afu ni mhi mhue obo oyi Onomhue lema e, a ze oni ebe ona khase egbo ni e miesuo nya.

²⁸ Okhale oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa o ka nu e la.

† 5:8 Li ze Aza 59.17; Efi 6.13-17

Ebe onuzi-eva ni iPɔlu o keke ghi ɛgbɔ ITɛsalonia Eni e miesuo

¹ Mhɛmhɛ iPɔlu ali iSalasi ali iTimoti anye ri ebe ona ghi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni o la eke iTɛsalonika, ni e khi ɛgbɔ eyi Eshinɛgba Ita awa ali iJesu iKirisiti Onomhuɛ.*

² Mhi lema Eshinɛgba Ita awa ali iJesu iKirisiti Onomhuɛ e mhuɛ isomhelemhi na ɛ, e ri opfomhɛ na ɛ.

Ikphɛmhi ali Iromhi isoso

³ Inyoghuo, anye mema ya ke tse Eshinɛgba uwegbe na ɛ ɛghɛghɛ kpa. O ti ni anye ke ligho, irari khi irudunga oyeɛ ɔɔ fu sho ɛghɛghɛ kpa. Inono ni a mhuɛ na egbe ɔɔ fu sho.

⁴ Loli o zɛ ni anye ro rɛ ɛ la iteva igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo eyi Eshinɛgba a neta omose. Eri anye rɛ ɛ neta omose itobo abi a li doɛ ri obo mu udu migha irudunga oyeɛ elemhi okhɔli ali imufɛ nya ni a mu vule shi ɛ ɔ.

⁵ Enana nya e rokhasɛ khi ɛzo oyi Eshinɛgba o migha shi ipfuasɛ. Itobo igho Eshinɛgba ɔ ya leli ɛ shi eni e tɛ ɔ, ni e ya lo iloghie oyoli ni a mɛ osoli ɛ shi.

⁶ Eshinɛgba ɔa ya gbe azɛba, ɔ ya ri osoli fali eni e na ɛ osue ota.

⁷ ɔ ya ri iyɛmhɛa na ɛɛ ni a mɛ osue, ɔ gbo li ri oni iyɛmhɛa na anye. ɔ ya riɛlɛ ona ini iJesu Onomhuɛ ɔ da feli lasɛle shi idane elemhi avuerɛ, loli ali igɛni eniɛmhi eyoli.

⁸ ɔ ya na ɛgbɔ ni ɛa lɛsɛ Eshinɛgba osue, ali eni ɛa ri usomhi onete oyi iJesu Onomhuɛ gbe akanya.

⁹ E ya mɛ osue. E ghu tiemhi ilimhi iriɛrɛ. A rue wɛ odalo oyi Onomhuɛ ali ufumhi oniɛmhi oyoli le.†

¹⁰ ɛlɛ ni a ya mɛ ona khi, ogbɛlɛ ni Onomhuɛ ɔ ya bhale, ni eni e ri udu nga li e ri ikuɛghie ali ekpɛ na li. Li shi ɛɛ lo, itobo

khi a she mie ungmɛmhi ni anye gueyɛ ɛ suo.

¹¹ Loli o zɛ ni anye ro ɔ sɔ iromhi na ɛ, Eshinɛgba ɔ zɛ ni a li khi eni e ya la agbɔ ni ɔɔ ghɔle ɔli. Ali ɔ ri ekpabo eyoli ri ugbamhi onete ni a mhɔli bhale ya tse na ɛ, li shi onete ni irudunga oyeɛ o rɛ ɛ riɛlɛ.

¹² Itobo okhale oyi Eshinɛgba oyawa ali oyi iJesu iKirisiti Onomhuɛ oyawa, a ya rue ufumhi ghi eva oyi iJesu Onomhuɛ oyawa, ɔ li ri ufumhi ghi ɛ.

2

Ona okhɔlo

¹ Inyoghuo, ingme ibhale oyi iJesu iKirisiti Onomhuɛ oyawa, ali abi awa li ya kuma li egbe,*

² a khi zɛ ni usamhi oyeɛ o nyanya ghagha ku ni a yila. Ini ogbɔkhoghuo ɔ ririɛ khi imeke loli mɛ, okekhi usomhi ona ke ɔ guele, okekhi eri ɔɔ khi ebe ni anye keke ghi loli luɛ rɔte zɛ ɔli khi ogbɛlɛ oyi Onomhuɛ o she bhale,

³ a khi zɛ ni ogbɔkhoghuo ɔ te ode okhoghuo di ɛ. Irari khi oni ogbɛlɛ ɔa ya bhale ini aa li mɛ ukpokpomhi imuokhuɛvule shi Eshinɛgba ɔ ali ini ɔna umhasuo-eso ni ɔ khi ogbɔ oɛ ɔa li feli lasɛ gboo, ikhi oni a mhɛsɛ owa ɛrɛ na.

⁴ ɔ ya mu okhɔli vule shi emhikpa ni ɛgbɔ ɛ lu Eshinɛgba, ilitsa ali emhikpa ni ɛgbɔ ɛ ga ɔ, ɔ ri egbɔli fu doɛ wɛ nya. ɔ gbo ga vu ya shito Owa oyi Eshinɛgba oyi Eshinɛgba ɔɔ liɛ khi loli ke khi Eshinɛgba.†

⁵ Aa ke sato khi mhi gue ingme ena nya yɛ ɛ abi mhi ro nu ɛ la?

⁶ ɛɛ a lɛsɛ emini o zɛ khi aa roli lasɛle khasɛ ne, ini ɛghɛghɛ oyi ɔna okhɔlo ɔna o da ramhi, a ya roli lasɛle khasɛ.

⁷ Ama eni ikhiakhiamhi ekpabo okhɔlo ena e she bɛlɛ ɛ gbe ikanya eyɛwɛ, ama oni ɔ mu ɔli gbaga. Ama oni ɔna okhɔlo ɔa ya feli lasɛle ini oni ɔ mu ɔli gbaga ɔa li lasɛ ode-a.

⁸ Egheghɛ agho a ya ri ɔna okhɔlo khasɛ, oni iJesu Onomhuɛ ɔ ya ri ungmɛmhi ni o rɔte ɔli unu lasɛle pfuse-a. Ugɛmhi oyoli ini ɔ nyenɛ egbe bhale o ya ga pfuse ɔli-a nya.‡

* **1:1** Li zɛ Ika 17.1 † **1:9** Li zɛ Aza 2.10 * **2:1** Li zɛ 1 iTɛsa 4.15-17 † **2:4** Li zɛ iDan 11.36; Ezik 28.2 ‡ **2:8** Li zɛ Aza 11.4 § **2:9** Li zɛ iMat 24.24

⁹ Ona ọkhọlo ọna, ọ ya ri ekpabọ oyi Ọkphaghie bhale, ọọ gbe ọnyaloa ẹgbhue ali ọshabọ ọdọda. §

¹⁰ Ọ ri udimhi ọdọda ni e khọlo di ẹgbọ ni ẹẹ pfua. E ya pfua irari khi ẹa lama mie wẹkhi eri e nono igesikia, ni o kha mie wẹ pfuese.

¹¹ Itobọ ighọ, Ẹshinegba ọ rọ ghie ayemhe ẹgbhọli ghi wẹ, ni ee rọ mie emini e khi ẹgbhọli suọ.

¹² A ya pfa ẹzọ mu ọgbọ ni ọa da mie igesikia suọ ne, ni ọ da mhue ọghuemhe shi olamhe.

A migha gbagbagba

¹³ Anye mema ya ke tse Ẹshinegba uwegbe ẹghẹghẹ kpa na ẹ, inyoghuo ni Ọnọmhue ọ nono. Irari khi ẹẹ Ẹshinegba ọ kpe ze ni a ya mie pfuese. Ayemhe oyọli o reẹ khi eni e pfuase, ali eni e mie igesikia suọ.

¹⁴ Rote usomhi onete oyanye, Ẹshinegba ọ te lu ẹ shi ona. Eri ọ lu ẹ ni a rọ mhue okemhi shi ufumhi oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhue oyawa.

¹⁵ Irarighọ, inyoghuo, a migha gbagbagba, a mu eni igesikia ni anye sese ẹ mhue abi anye rote itsabọ ali elemhi ebe ni anye keke gue ọli ye ẹ.

¹⁶ IJesu iKirisiti Ọnọmhue oyawa lueghuo ali Ẹshinegba Itawa ni ọ nono ingme oyawa, ni ọ rote okhale oyọli ri udu shi awa ọ, ni ọ gbo ri irudushi ni ọa ya nighise na awa,

¹⁷ e ka ri udu shi ẹ ọ, e gbo zese ẹ a shi ikanya ali ingmemhi enete.

3

IPolu ọọ, a sọ iromhi na wewe

¹ Ni mhi rọ gbe ọli ukhomhi inyoghuo, a ke sọ iromhi na anye. A sọ iromhi ni ungmehi oyi Ọnọmhue o nyanya ke ga asha kpa, ni ẹgbọ e gbo mie ọli, ni e ri ufumhi ke ghi Ẹshinegba, abi a li mie ọli abi o rọ la ẹ iteva.

² A gbo ke sọ iromhi Ẹshinegba ọ rue anye obọ oyi ẹgbọ ebe ali ena ọkhọlo lasela, irari khi ọa khi ọgbokpa ọ miesuọ.

³ Ama ọni a ri egbe ẹ nga Ọnọmhue ọ khi. Ọ ya ri itoto na ẹ ọ khukhu ẹ obọ oyi ọna ọkhọlo.

⁴ Anye regbenga Ọnọmhue khi a riẹle ali khi a kiele ẹ ke riẹle emini anye sese ẹ.

⁵ Mhi lema, Ọnọmhue ọ ka udu oyee lese inono ni o fune ni Ẹshinegba ọ mhue ali ni iKirisiti ọ reẹ migha egbegbo.

Ọgbogbo ọ ke gbe akanya

⁶ Inyoghuo, anye ri eva oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhue oyawa mhese na ẹ, a ti kia na inyoghuo ọkhoghuo ni ọ la agbo ọwaza ni ọa ya deba osese ni anye ẹ sese ẹ.

⁷ Ẹẹ oyee a lese khi o ti ni a ke li abi anye ẹ li. Anye ẹa li ọwaza abi anye rọ nu ẹ la,

⁸ wẹkhi eri anye mie ọgbokhoghuo emhi le ni anye a fali ota shi. Eri anye ri ochoghọ gbe akanya, ọpfọ o ta anye ghe ele ọguota ali ele iyose, ini anye khi ya khi itsua na ọngee tsua.

⁹ Ọa khi itobọ khi anye ẹa te eni ẹ mhila ẹ ikpaghiobọ, anye rọ lighọ ngeli. Eri anye lighọ, ni anye khi irokhokho ni áá ke deba.

¹⁰ Abi anye rọ nu ẹ la, anye gueye ẹ khi, “Ọgbọ ni ọa lama gbe akanya ọ khi le eminale.”

¹¹ Eri anye ngme ona itobọ khi anye suọ khi ẹgbọ eghuo e la ẹ iteva ni ẹa lama gbe akanya, ni ẹa ya li emhikhoghuo ama ikanya eyi ẹgbọ elese ẹẹ sọnu unu ke pfueche-a.

¹² Anye ri eva oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhue mhese na ẹgbọ eghoghọ, anye gbo tse agua yewe e ke ngeli angeli ni o te ode. E ke gbe akanya ni e te me emhi ya ke le.

¹³ Ama ẹẹ inyoghuo a khi ze ni onete iriele o susu ẹ.

¹⁴ Ini ọgbokhoghuo ọ la ọ ni ọa ya ri omhese ni a keke shi ebe ona gbe akanya, a lolo to ọgbọ ọghoghọ ọkpẹ. A khi kugbe ọgbọ ọghoghọ ọ, ni omama o mu ọli.

¹⁵ Ama a khi ngeli deba li abi obe ẹ, ama a ri ochoghọ tse agua ye ọli abi inyoghuo.

Ingmemhi ni e kpe ukhokho

¹⁶ Ọnọmhue lueghuo ni ọ khi ode opfomhe oyawa ọ ka ri opfomhe na ẹ ẹghẹghẹ kpa ali ode khi ode. Ọnọmhue ọ ka nu ẹ la.

¹⁷ Mhemhe iPolu mhi ri obọ oyemhe keke ebe ona ghi ẹ. Mhi tse ẹ. Ina mhi lie keke eva oyemhe shi ebe ni mhi keke kpa. Ina mhi lie keke ebe.

¹⁸ Okhale oyi iJesu iKirisiti oyawa o ka nu ẹ la nya.

Ebe onodode ni iPolu o keke ghi ITimoti

¹ Mhemhe iPolu aghiusomhi na kee oyi iJesu iKirisiti, rote omheshe oyi Eshinegba ni o mie awa pfuese ali iJesu iKirisiti ni o khi irudushi oyawa.

² Mhemhe mhi keke ebe ona ghi iTimoti, ni o khi egbegbi omimhe elemhi imiesuo, okhale ali ilelemhi ali opfomhe enayi Eshinegba e ka khi eye.*

Mhue egbhe shi ena osese egbholi egbe

³ Mhia nono ni u la eoli Efesosi abi mhi kie kpe gueye abi mhi ro lee iMasidonia, ni u me asha gueye egbo eghuo ni e la oobo o sese osese egbholi e mu migha.

⁴ Gueye we, e tsua okhe igbaekele oyi egbo enede ali ida-echu ku-a ni o khia khi ekhako o lese roo bhale, ea ya kpaghie akanya oyi Eshinegba ni o rote irudunga bhale obo.

⁵ Emini o ze ni a ro mheshe omheshe ona khi, ni a ro guise inono, ni o rote udu no pfuase bhale le, ali oni o rote udu-onete ni o gue ogbo ezoo ali egbegbi irudunga bhale.

⁶ Egbo eghuo e she rote enana lasese, nyene egbe je ingmemhi afue.

⁷ Ee nono ni wewe e khi esese Ishi eyi iMosisi eyi Eshinegba, ama ea lese emini e ngme wekhi eri e lese emini e ri itoto ge ma gue gagaga.

⁸ Awa lese khi ushi o ti ini awa gue deba li abi awa kha li.

⁹ Awa lese khi oa khi itobo egbo enete a ro shi ushi, ama itobo egbo ni ee gbe ushi-a ali ighiatoo ali eni ea mhue ulishi Eshinegba ali ena olamhe, ali egbo ni ea lese ugamhi, ni ea mu ekpe e na emhi eyi Eshinegba, ali egbo ni ee gbe itawe ali inyewe-a, ali egbo ni ee gbe ugbeli.

¹⁰ A shi ushi na egbo okia ali eni nu emose nabi wewe ali ikpotso nabi wewe ee gbhe, ali egbo ni e muno egbo o de, ali egbo ni e lo egbhue ali eni ee pfi otsele egbhue, ali emhi lese ni ea de shi egbegbi osese,

¹¹ ni o khi osese ni o de shi usomhi onete oni o mholi ufumhi oyi Eshinegba, ni o mholi ikhivose ni a ro nga mhe obo.

Ikpemhi shi ilelemhi oyi Eshinegba

¹² Mhi kpemhi na iJesu iKirisiti Onomhue oyawa ni o ri itoto na mhe, ni o me khi mhi te o ni o ro ze mhe shi akanya oyo.

¹³ Abi o tseku khia khi eghenge ni o dose khi mhi pfi unu-a deba Eshinegba, ali ni mhi i jili egbo ni e miesuo, ni mhi nu we kholi, oo mholi ilelemhi na mhe irari khi umhalese ali umha miesuo o remhe li ghoo.†

¹⁴ Onomhue oyawa o ya tutu okhale ku mhe. O ri irudunga ali inono na mhe ni e khi eyawa irari ikugbe ni awa ali iJesu iKirisiti awa kugbe.

¹⁵ Egbegbi ungmehi na, ni awa kha mie shi nya, khi eri iJesu iKirisiti o bhale agbo ya tsumhi ena olamhe, ni o khia khi mhemhe mhi ga kholo ne nya.

¹⁶ Ama eri Eshinegba o mhue ilelemhi na mhemhe ni o kholo ne ena olamhe nya, ni a ro bhale ya e khi irabomudu oniemhi ni iJesu o mhue na mhe o khi irokhokho shi egbo ni e ke ya mie oli suo o, ali eni e ya mhue agbo na agboagbo.

¹⁷ Ekpe ali ufumhi o khi oyi Oghie na agboagbo, ni oa ya ghu, ni aa ya me, Eshinegba ni o khi oghuo kpe, rote agboagbo ya je agboagbo! Atse.

¹⁸ Yeye iTimoti omimhe, ena e khi omheshe ni mhi ro ne, ni e de shi abi a li me eke shi e egbe eghenge ni o dose. Ke ri omheshe ena gbe akanya, irari khi itsua-okhue e khi ne, ni u ro dobe ya kholi okholi onete,

¹⁹ kie mu irudunga oye ali udu onete ni o gue ogbo ezoo oye mhue. Egbo eghuo ni ea ke ri ele emini udu onete ni o gue ogbo ezoo oyewe o gueye we e ri ele, eri irudunga oyewe o de guoghoo-a abi oko-okoo oniemhi.

²⁰ Egbo enabi eghoghoo iManiusi ali Alezada e khi, ni mhi woloo abo na okphaghie ni o sese we ingme, ini e khi ke ngme ungmehi ipfiunu-a deba Eshinegba.

* 1:2 Li ze Ika 16.1 † 1:13 Li ze Ika 8.3; 9.4-5

2

Ugamhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo

¹ Mhi gueye ẹ, a kpe te odode so iromhi na egbo kpa. Abi u lie gue emini e to ẹ le, lema Eshinegba shi ilemhi na we, u kphemhi na Eshinegba na we.

² U li so iromhi na enighie ali eni ee mhesẹ ni awa, ni e ro dobe ke la agbo na tsuke ali opfomhe, elemhi ekpe oyi Eshinegba rote igue-ngeli.

³ Ona oo ti, o ma ri egbe a mu Eshinegba otsumhi oyawa.

⁴ Ni oo nono ni ogbokpa o mholi imiep-fuese, ni o gbo lese igesikia.

⁵ Irari khi Eshinegba oghuo o lao, ali omigha iteva ogbo ali Eshinegba oghuo, omose ni a lu iJesu iKirisiti.

⁶ Ni o ri egboli bhale shi otoeloli, ni o ro mie egbo nya pfuese. Ona o khi usomhi ni Eshinegba oo nono ni loli gueye ogbokpa ni o gue de shi egheghe oyoli.

⁷ Ona o ze ni a ro ghie mhe abi aghiu-somhi na kee ni iKirisiti o ze ali ose oyi ijeta ni mhi ro gue usomhi irudunga ali igesikia le. A khi egbhue mhia lo, igesikia mhia guele.*

⁸ Ini a ye ugamhi, mhia nono ni emose e tsua abo ekpe shi iromhi isoso ni oa mhue elemhi ibibi wekhi ekhako.

⁹ Mhi lili e nono ni eni ikpotso e gue ke so itsua ni e gbe akanya, a khi khue akhue abamemhe, wekhi ie-itsu dolodolo shi ukhomhi, wekhi iri-igolu khue akhue ali ifefe isoso wekhi itsua ni e lolo ghale isoso.†

¹⁰ Ama e ke gbe ikanya enete, ni o ye ni ikpotso ni ee khi wewe a ga Eshinegba e gbe.

¹¹ Ikpotso e ke ri iregbe-tiemhile ke ku esọ-a wena.

¹² Mhi aa ze ikpotso ni o sese, we khi eri o ya mhue omhesẹ shi emose ukhomhi. O ke tsaghie-a.

¹³ Itobo khi Adamu a kpe ma neni a ma Ivu.‡

¹⁴ Oa khi Adamu okphaghie o di, ama ikpotso a di ni o gbe ushi oyi Eshinegba-a.§

¹⁵ Ama a ya tsumhi okpotso rote eniye ibabia, ini o kiele e deba irudunga ali inono ali ipfuase, ni o ro mu ekpe shi egboli egbe.

3

Eni e mhesẹ elemhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo.

¹ Oni ungmehi ona oo gbe akanya gba. Ini ogbo oo nono ni loli khi oni o ri eloe e khu egbo eyi Eshinegba, eminete lo ni o ghole oli.

² Oni o ri eloe a khu eni e miesuo o mema ya khi ogbo ni o fu dose umhagueli, o khi odọ okpotso oghuo, o mhue ikuegbe-a, o mu ekpe shi egboli egbe, o khi oni a mu ekpe a na, o mema ya ke kpe abo mie epfese lo apfe oyoli le, o mema ya dobe ke sese osese.

³ O khi khi odonyo, we ogbo okholi, ama o pfomhe, o khi khi ogbo uwola, o khi nono ingme ukpago dose.

⁴ O mema khi oni o gue ri eloe e khu omhue-apfe oyoli. O khi oni imioli e mu ekpe e na, ee suo esọ na li egbegbo.

⁵ Itobo khi ini ogbo oa gue ri eloe e khu omhue-apfe oyoli, se oli ya dobe ri eloe khu igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo?

⁶ O khi khi oni o lese miesuo ni ode oa nue ne ini ititiegbe e khi vo li egbe ni o tigbe ya de pfilo epfua nabi okphaghie o de pfilo.

⁷ O mema khi ogbo ni o mholi eva onete iteva oyi ena edato, ini o khi yeghe-a ni o de ya pfilo igha okphaghie.*

⁸ Eni ee kpaghie elemhi owa ugamhi, e khi egbo ni a mu ekpe e na, e khi egbo ni a ri egbe e nga. E khi khi eni e da onyo o dose wekhi eni ee li oyamhi ukpago.

⁹ E ri udu-onete ni oo gue ogbo ezọ mu igesikia ni a rokhasẹ ni e la irudunga mhue.

¹⁰ A kpe mu we fe bino, ini o khia khi e gue gbe, a tigbe ze we obo o gbe akanya oni oo ga.

¹¹ Ighuewe e mema ya mhue ingeli enete. E khi khi eni ee le egbo ita uruli kiakia, e mholi ayemhe ni o pfomhe, e khi eni a ri egbe e nga shi emhikpa.

¹² Omose okpaghiobo o mema ya khi oni o rue ikpotso oghuo shi, o khi oni o gue e sese eniye eyoli ode, o gue ri ukpeloe a khu omhue-apfe oyoli.

* 2:7 Li ze 2 iTimo 1.11 † 2:9 Li ze 1 iPit 3.3 ‡ 2:13 Li ze Igbae 2.7,21-22 § 2:14 Li ze Igbae 3.1-6 * 3:7 Li ze iTatọ 1.6-9

¹³ Ekpaghie-obo eni e gue ga, e she roli mie ashini o mu eloe, ali e dobe ri igbedu e ngme ingme oyi irudunga oyi iJesu iKirisiti ni e mhue.

Osheli ni o la irudunga oyawa

¹⁴ Aboriekhia khi mhi ririe mholi oli shi udu khi mhi ya kele bhale ya bine, mhi ro kie keke eni omhese ena ghi e. Eghenge agho ni a bhale ya e khi,

¹⁵ ini o khia khi mhi tese dena, ebe ona o ya sese e abi o ti ni egbo e li ke ngeli elemhi omhue-ape oyi Eshinegba, ni o khi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo oyi Eshinegba ni o la agbo. Ikhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni o khi oche ali irogbekere ni a ma igesikia nga.

¹⁶ Igesikia ni o la osheli oniemhi ni o la irudunga oyawa o fu dose oni ogbokhoghuo o mhue ekhako e shi.

IJesu o bhale agbo abi ogbo,

Ayemhe o roli khase
khi o ghole Eshinegba,

igeni e me oli

A roli tse abo gase
ushishi nya,

egbo e mie oli suo

elemhi agbo nya
a rue oli nga iloghie.

4

Ena Osese egbhali

¹ Ayemhe o guele gboo khi, ikpukhokho agbo, egbo eghuo e ya tsua irudunga pfi-a. E deba iyemhe ni ee di agbo, ee deba osese ni ayemhe okphaghie e tsua lasela.

² Osese eghogho, obo oyi elo-egbhue ena ikokoalo e te e bhale, eni udu-onete ni o gue ogbo ezọ oyewe o she ghua dishi.

³ Egbo eghogho e sese egbo e khi rue okpotso, eni ikpotso e khi ye ughue, e gueye we e khi ke le eminale eghuo. Ama eri Eshinegba o ma eminale eghogho, eni e miesuo ni e lese igesikia e ke ri ikphemhi mie we le.

⁴ Emhikpa ni Eshinegba o ma o ti, a khi me emini a kie, ama a ke ri ikphemhi mie emhikpa.

⁵ Irari khi ungmehi oyi Eshinegba ali iromhi isoso a ro rewe e shi eni e pfuase.

⁶ Ini u ri oni omhese ona na eni e miesuo, u ya khi oni o gue gbe akanya ugamhi oyi iJesu iKirisiti, ni a kuele vule rote igesikia na irudunga ali osese enete ni u wa deba.

⁷ Khi mholi emini u ri okhe oyi egbo nede, ali okhe ikpotso egbhali e riela. Ke ngeli riela oguemehe oyi Eshinegba.

⁸ Inisegbe-a o mholi ukuku eminete ni o riela a na ogbo, ama ni a ro suo eso na Eshinegba, eri o ti odekhode, itobo khi o mholi ishobo na awa memena ali agbo ni o ke e bhale.

⁹ Ungmemhi igesikia na ni o ti ni a mieshi, ni a gbo lama shi o.

¹⁰ Onana o ri anye roshaka a gbe akanya egbegbo, irari khi awa she ri irudushi oyawa shi Eshinegba obo, oni o la o khi Omiepfuese oyi ogbokpa, eni e miesuo kpaashi.

¹¹ Mhese, u gbo sese ena nya.

¹² Khi ze ni ogbokhoghuo o ri eloe gbe e irari khi ozele u khi, ama rote ungmehi oye, ali agbo oye, ali inono oye, elemhi irudunga ali ipfuase oye khili irokhase na eni e miesuo.

¹³ Ya ramhi eghenge ni mhi ro ya bhale, ri eloe shi o kie ke ze Ebe-no-pfuase khase igbaa, u kie le e tse-abo oni ungmehi, wa sese we.

¹⁴ Khi ri obo gbe isomhopfa ni Eshinegba o ro ne nye. Oni a ro ne abi a ro mekeguele shi e egbe ali abi eni egbhali e ro ri abo nge egbe.

¹⁵ Ke ri eloe shi eni emhi ena egbegbo, u ri egbe e na we pfo ni egbo nya e ke me ije-odalo oye.

¹⁶ Ri eloe shi egbe e egbe ali osese oye. Kie ke riela emhi ena, irari khi ini u wa ligo u ya tsumhi egbe e ali eni e suo e.

5

Abi ee a ke li esamhi-olimhi, ali egbhali ali ighumha

¹ Khi dese ogbhali, ri ipfome uruli nu oli ngme abine khi ite o khi. Ke riela deba ozele abine khi inyoghuo e u ngeli e deba.

² U riela deba ikpotso eni egbhali abine khi inye e khi. Ke ngeli deba ozele ikpotso abi inyoghuo ni ikpotso.

³ Khi ri ẹloe gbe esamhi-olimhi ni e khi esamhi-olimhi egbegbo, ni e mhọli ọtomhẹ.

⁴ Ini ọni ọsamhi-olimhi ọ bia eniye, o ke khia khi ọ mhue imimi, eni eniye e kpe ke ri emini e wena imiesuo gbe akanya, abi e li ri ẹloe ẹ khu ọmhue-apfe oyewe. Ini e lina, eri ẹ feli eni e bia we ali itita we egho, irari khi onana o ma ri egbe a mu Eshinegba.

⁵ Ọni ọ khi ọsamhi-olimhi igesikia ni ọa ke ye ughue, ni lolighuo ọ la, ọ she regbenga Eshinegba, ọ so iromhi ẹ mhila li ikpaghiobo obo, eleogwota ali ele iyose.

⁶ Ama ọsamhi-olimhi ni ọ ri egboli shi aru-ele agbo, ọ she ghu-a ini ayemhẹ oyoli o kie tseku lao.

⁷ Mhese enana na we ini a khi me gue shi we egbe.

⁸ Irari khi ini ogbo ọa ri ukpeloe khu ena ọmhue-apfe oyoli, tete imi oli ali ughue oli, ọ she kie oni irudunga. Ọ kholo dose oni ọa miesuo.

⁹ Khi keke eva oyi ọsamhi olimhi kuma eva eyi esamhi-olimhi se ni ọ she dose ikpe egbhuse, oni o khia khi utoghuo-kpe ọ kpe lese ye ughue.

¹⁰ Ọ khi oni a suo eko shi ikanya enete, okpotso ni ọ gue kuẹle imioli. Ni ọ mie epfese ẹ shi owa. Ọ gue a gbe ikanya deba eni e miesuo, ni ọo kpaghie egbo ni e la ọmunu obo ni o ri egboli shi onete ododa iriele.

¹¹ Ama khi ri eva oyi ozele esamhi-olimhi shi ebe. Irari khi ini ogghumhẹ idiegbe oyewe o nga we ukhomhi le dose ugamhi ni ẹ ga iKirisiti, e vu ya ngeli.

¹² Eri e rote agho lue, irari khi e she gbe ironga ni e kpe te eke ro nga ni iKirisiti-a.

¹³ Egbo owaza e khi ni ẹẹ kia ifui owa. Oni o kholo ne nya khi ẹẹ le egbo itsa uruli kia kia, ẹẹ sono unu ingme ni aa fe lu we shi, ẹẹ ngme ungmehi ni ẹa kha ngme.

¹⁴ Itobo igho, ọ ghole mhe ni ozele isamhi olimhi e ye ughue, e bia eniye, e ri ẹloe ẹ khu ọmhue-apfe oyewe. Ini awa khi ri egheghe na ebe awa me asha yese awa eva-a.

¹⁵ Eni esamhi-olimhi eghuo e she lase ode oyi iKirisiti le deba okphaghie.

¹⁶ Ama ini okpotso okhoghuo ni ọ miesuo ọ mhue ọsamhi-olimhi she unuekpe oyoli, ọ mema ya ke ri ẹloe khu oli, ọ khi rue oli ghi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ke tsua, ni e dobe ri ẹloe ke khu eni e khi egbegbi esamhi-olimhi ni e mhọli ọtomhẹ.

¹⁷ A ke fali eni egbhali ni e ri igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ẹ kia ni e gue gbe akanya egbegbo ifata agbhagbhamhi eva, tete eni e mema lolo toto obo itse-abo ali oseşe ungmehi oyi Eshinegba.

¹⁸ Irari khi ebe ọ ngme oli, u khi ge ena unu ini u roli ẹ kpishi ikpamhi emhi. A ke fali egbakanya ifata eyewe.*

¹⁹ Khi roli shi egbegbi ingme ini ogboghuo a bhale ya ngme ingme shi ogbhali egbe, se ini e gbe aava okekhi aase.†

²⁰ La odalo egbo kpa ke dese eni e lamhe ni o tse agua ye enekpole.

²¹ Mhi la ukpeloe onayi Eshinegba ali iJesu iKirisiti ali oyi igeni ni e pfuase mhesẹ ne, u ri omhesẹ ena gbe akanya, khi rote ode oshili we azeba riele emhikhoghuo.

²² Khi tigbe kele ri obo nga ogbo egbe roli nga akanya ugamhi oyi Onomhue, u khi ya nu oli mhue okemhi shi olamhe oyi oli. Ri egbe ẹ shi ipfuase.

²³ Khi ke da amẹ tsee, ama ke da ukuku onyo ni eminale e kele ke daghie-a shi ẹ elemhi, abi ọ ro khia khi u ma kele ẹ ghua egho.

²⁴ Eri a ga egbo eghuo zu olamhe eyewe, neni a re ramhi iguezo, ama olamhe oye egboese elelese e ya lasele.

²⁵ Igho a lie me ikanya enete gboo. Shi eghuo ni aa ya me memena, ẹa ya sheli okhese.

6

¹ Eni e khi ighumha e ke ri ekpe na ega eyewe egheghekpa ini ogbokhoghuo ọ khi ze emuebe na eva oyi Eshinegba ali oseşe oyawa.

² Ighumha e khi ri ẹloe gbe ega eyewe ni e miesuo, ni e mhọli we, irari khi inyoghuo egbe e ga khi ni ẹẹ deba iKirisiti, oni iKirisiti ọ nono ingme oyewe. Ochogho e ke ga we dose abi e kpe li a ga we, Eni ingme

* 5:18 Li ze iDeut 25.4; iMat 10.10; iLuk 10.7 † 5:19 Li ze iDeut 17.6; 19.15

ena e khi eni u ya ke sẹsẹ wẹ, u gbo rẹwẹ ẹ ye wẹ ude.

³ Ogbọ ni ọ da sẹsẹ osẹsẹ olese ne, ọa lama shi egbegbi osẹsẹ oyi iJesu iKirisiti Onomhụe oyawa ali ugamhi oyawa,

⁴ eri itipfuabọ-nga o she vọ li egbe ni ọa ke lẹsẹ emhikhoghūo. O mhue ọghuẹmhe obe na ekhakọ ali uwola shi ingmemhi ni ẹ ẹ pfi ofuma ali uwola ali itsue ali ireloeviōba.

⁵ E gbolo ẹ pfi ekhakọ shi iteva ẹgbọ ni isamhi udu oyewẹ ọa ya gbe akanya te ode, ni igesikia o she wa wẹ-a. Eri ẹ dabi khi ugamhi khi ẹpfue a rọli ẹ nono.

⁶ Egbegbọ lọ khi ugamhi o ri ọgbọ ọ mhue ẹpfue egbegbọ, o ri emini u mhue khuese ẹ.

⁷ Irari khi awa a kpe tsua emhikhoghūo bhale agbọ ona. Ighọ awa a li rọte agbọ ya tsua emhikhoghūo vu.

⁸ Irari onana, ini awa da mhue eminale ali itsua na sọ ne, o khuese awa.

⁹ Ama eni ẹ nono ni wẹwẹ e pfue eri ẹ ẹ de pfilo imufe ali igha ali ọghuẹmhe eyi oyeghe ni ẹ kuale ọgbọ utse, ni o pfi ẹgbọ pfilo epfua ali oyese.

¹⁰ Irari khi rọte oyamhi ukpaghọ iwali onobe nya e te ẹ zẹ lasele. Ẹgbọ eghuo e she kphakpha egbe ini e mhue ikpaghọ, ni o she rẹwẹ kia lase ode irudunga le. E she ri ebubu oya yese egbe wẹ udu-a.

Agbọ ni o ti ni oni ọ miesuo ọ la

¹¹ Ama yeyẹ Omose oyi Ẹshinẹgba, ti egbe emhi enana nya le, na ke khu ipfuase, ali iriẹlẹ emini o ti Ẹshinẹgba ẹloe, ali irudunga, ali inono, iregbemie ali angeli ipfomhe.

¹² Ga ri itoto eyẹ nya na unamhi oni irudunga oyẹ, ni u mie eleli agbọ na agbọagbọ. Itobọ khi oni agbọ onana Ẹshinẹgba ọ lu ẹ shi abi u rọ pfi ọtsele shi irudunga oyẹ odalo ebubu ẹgbọ.

¹³ Odalo oyi Ẹshinẹgba ni ọ ri agbọ na emhi nya ali odalo oyi iJesu iKirisiti, ni ọ pfi ọtsele odalo iPotiusi iPaleti, mhi la mhese ne ena,*

¹⁴ u ri omhese enana gbe akanya, ri igesikia mu wẹ mhue gbaa ya ramhi ẹle ni iJesu iKirisiti Onomhụe oyawa ọ rọ ya bhale.

¹⁵ Oni ibhale oyọli o ya tse shi ẹghẹghẹ ni Ẹshinẹgba ọ mhese ọli shi te, lọli ọ khi Oghie

oghūo kpele ni a khivose na, Oghie oyi ighie nya, ali Onomhụe oyi ekhemhụe nya.

¹⁶ Lọlighuo kpele ọ lẹsẹ la ọ lẹ agbọagbọ. Eri ọ la ákpá ni ọgbọkhoghūo ọa gbudu a ti mama. Oni ọgbọkhoghūo ọa mẹ ghue wẹkhi eri ọgbọ tigbe dobe ya mẹ ọli ghue. A ri ufumhi ali ekpabọ oniẹmhi nali. Atse.

¹⁷ Mhese na ẹgbọ ni e pfue shi elemhi agbọ ona, e khi ke ti-ipfuabọ nga, a e khi ri udu shi ẹpfue ni ẹa zẹ ri egbe ẹ da, ama e mhue irudushi na Ẹshinẹgba ni ọ ri emhikpa somhi awa opfa tuọ, awa rọ ke li agbọ.

¹⁸ Mhese na wẹ e ke riẹlẹ onete, e khili eni e pfue shi elemhi onete iriẹlẹ, e ke somhi ẹgbọ opfa, e ke rọte emini e mhue rue obọ-a.

¹⁹ Ini e da li na ne, e ya ti ẹpfue ma na egbewẹ abi irogbekẹ ni o migha, elemhi agbọ ni ọọ bhale, ni e la agbọ ni Ẹshinẹgba ọ nono ni e la.

²⁰ ITimoti, ri ẹloe khu emini a rọ shi e obọ. Khi kuma ingmemhi ni ẹa khi eyi Ẹshinẹgba ali ekhakọ eyeghe ni ẹgbọ eghuo e ri ẹgbhọli ẹ lu ilẹsẹ,

²¹ ni ẹgbọ eghuo e deba ni o rẹwẹ lase ode irudunga oyewẹ le.

Okhale oyi Ẹshinẹgba o ka nu ẹ ẹ nya la.

* 6:13 Li zẹ iJon 18.37

Ebe onuzi-eva ni iPolu o keke ghi ITimoti

¹ Mhemhe iPolu ni mhi khi aghiusomhi na kee oyi iJesu iKirisiti abi o ghole Eshinegba shi. Mhemhe mhi keke ebe ona. Mhemhe ni o ghie mhi ka ri agbo ni o la iJesu iKirisiti ni Eshinegba o ro shobo na awa tse abo guele.

² ITimoti mhi keke ebe ona ghi. Okhale ali ilelemhi ali opfomhe eyi Eshinegba ali eyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa e ka khi eye.*

³ Mhi tse Eshinegba ni mhi ri udu no pfuase e ga abi eni e bia mhe e li ga. Eri mhi a tse Eshinegba uwegbe ini mhi la iromhi isoso sato e egbe, ele-iyose ali ele oguota.

⁴ Mhi aa sato evie oye, mhi aa nono ni mhi me e, egheghe agho ni oghela oyemhe o vo.

⁵ Mhi aa sato egbegbi irudunga ni u mhue. Irudunga onabi inyinye o mhue ikhi iLoisi ali ni inyeyi Yunisi o li mhue. Mhi mie shi o khi oni irudunga o li le egbe.†

⁶ Irari ona, mhia ye e ude u guise isomhopfa ni Eshinegba o ro ne le ke gbe akanya egbegbo, eni u mie abi mhi ro ri abo nge ukhomhi.

⁷ Irari khi Eshinegba o ri ayemhe ulishi na awa, ama ayemhe ekpabo ali inono ali igue ri egbe kia.

⁸ Itobo ona, khi ze ni omama o mue ni u ro pfi otsele na Onomhue oyawa, wekhi omama mhe ni mhi khi oghumha itobo iKirisiti. Ama kuma mhe o shi osoli imeme shi iri usomhi onete tsabo, rote ekpabo oyi Eshinegba,

⁹ ni o tsumhi awa, o lu awa ni awa nu oli la agbo ipfuase ni o khia khi o khi irari emhikhoghwo ni awa riela, ama abi o li gba li ali irari okhale oyoli. Eri a li oni okhale ona na awa rote obo oyi iJesu iKirisiti neni egheghe o gba eke le.

¹⁰ Ama mena, a she roli khase awa rote ibhale oyi Omiepfuese, iJesu iKirisiti ni o pfueche eghuli-a, ali ni o ri agbo bhale, ni

o rote usomhi onete ri agbo ni o ya ghu khase gboo.

¹¹ Oni usomhi onete ona Eshinegba o ze mhe shi mhi ke guele abi aghiusomhi na kee oyi iJesu, ali oni oo sese.‡

¹² Itobo ona o ze ni mhi ro me osue abi mhi li ena. Abi o tseku li, omama o mu mhe irari khi mhi lese oni mhi miesuo ali khi mhi mie shi o khi o dobe ya ri eloe khu emini mhi rongali obo shi ogbe ni elegho.

¹³ Emini u rote unu oyemhe suo, mu we mholi ni e khi ete-awe ni u ro ya ke sese osese ni o dala. Gbo sato ke la elemhi irudunga ali inono ni u mhue elemhi iJesu iKirisiti.

¹⁴ Ri eloe khu osese onete ni a ro nga e obo, rote ikpaghiobo oyi Ayemhe-no-pfuase ni o nu awa la ini ogbo khi dobe pfi oli ukhomhi kpoke.

¹⁵ U lese khi egbokpa ni e la eke Esha e she me mhe na, li shi iFigelusi ali Emogenesi.

¹⁶ Eshinegba o ka mhue ilelemhi na unuekpe oyi Onesiforosi, irari khi eri o ri egbe e mu mhe egheghe kpa, o na omama iweghe ni a so mhe.

¹⁷ Ni mhi ro ma o, abi o ro bhale iRomu, o nono mhe ya ramhi ni o ro me mhe.

¹⁸ Eshinegba o ka ze ni o me ilelemhi oyi Eshinegba ogbele elegho. U ga lese gboo abi o li kpaghie mhe obo abi mhi ro la Efesosi.

2

Abi a lie khi Okhali-okhue oyi iJesu iKirisiti

¹ ITimoti omimhe, ze ni u toto shi okhale ni o rote obo oyi iJesu iKirisiti bhale.

² Emini u suo khi mhi ngme ukpeloe otsele ebubu, rewe nga egbo ni a dobe ri egbe e nga obo, ni e ya dobe sese egboese.

³ Nu mhe ri egbe mie osoli abi okhali-okhue onete oyi iJesu iKirisiti.

⁴ Ogbo ni oo gbe akanya okhali-okhue, o ya ku abo lo emhi agbo, irari khi oga oyoli oo ke dua ni loli ri egbe ke mu.

⁵ Igho o li khi, ini ogbo o kuma eni e ya na, aa ya rughu oli arula oghie khi o lo owa, ini o li deba ushi ni o la unamhi.

⁶ O ti ni oghiale ni o toto obo gbe akanya, o kpe khi onodode ni o le emhi ekomhi ni o gua.

* 1:2 Li ze Ika 16.1 † 1:5 Li ze Ika 16.1 ‡ 1:11 Li ze 1 iTimo 2.7

⁷ Sa shi emini mhi ngme ena irari khi Ọnọmhuẹ ọ ya rẹ lẹsẹ udi emhi ena nya.

⁸ Sato iJesu egbe ni a rọte eghuli guise le, ni ọ khi unuekpẹ oyi iDefidi. Onana o khi usomhi onete ni mhi rọ a tse abọ,

⁹ ni o rẹ mhe a me osoli ramhi ni a rọ ri igha shi mhe abọ abi ọgbọ usueso-akhue. Ama, ungmehi oyi Eshinegba ọa ze ẹ sọ igha.

¹⁰ Irarigho, mhi rọ ri egbe mie emhikpa irari ẹgbọ ni Eshinegba ọ ze ni wewe e li mie imiepfuese ni o te obọ oyi iJesu iKirisiti bhale, li shi ufumhi na agboagbo.

¹¹ Egbegbi ungmehi ni a ri egbe a da na. Ini awa nu ọli ghua,
awa gbo li ya nu ọli la agbo.

¹² Ini awa ri egbe mie,
awa ya nu ọli ke mhesẹ.

Ini awa kie ọli,
Ọ ya kie awa.*

¹³ Ini awa a ya gbe akanya
te ode igesikia,
Ona igesikia ọ kiele khi.
Irari khi ọa ya kie egboli.

Ọgbakanya ni ọ ghọle Eshinegba

¹⁴ Ke yele ẹgbọ eyẹ enana le. U gbo tse agua ye wẹ ukpeloe Eshinegba, e khi wola shi ingmemhi, ni ọa mhọli eleli, eri o lẹsẹ ẹ yese eni e suọ ọli-a.

¹⁵ Roshẹka ni u ri egbee na Eshinegba abi, ọgbakanya ni ọ mie ni omama ọa ya mu, ni ọ guẹ ẹ sese ungmehi igesikia.

¹⁶ Nuata shi ingme afue ni ẹa mhọli eleli, irari khi ẹgbọ ni ẹ sọ egbe ingme eghoghọ, eri ẹ ri ẹgbọ nuata shi Eshinegba ọ.

¹⁷ Osese oyewe, o ya ke ge abi ugboko. Egbọ eghoghọ khi Ameneusi ali iFiletusi.

¹⁸ E she zobe ode igesikia obọ. E khi irote eghuli guale o she bhale ya dose, e yese irudunga oyi ẹgbọ eghuo-a.

¹⁹ Abi bi o tseku li, irogbekẹ ni Eshinegba ọ rọ gbe eri o migha gbaa, ni a keke ena rọ shi ọli ọlele khi: “Ọnọmhuẹ ọ lẹsẹ ẹgbọ ni e khi eyọli.” Ali, “Ọnini ọ da guele khi oyi Ọnọmhuẹ loli khi ne, ọ mema ya ti egbe ọkhọlo iriele le.”†

²⁰ Ukpokpomhi owa ọa lẹsẹ mhue itasa igolu ali eyi ẹlomho tse, ama o li mhọli eyi

ẹera ali eme, eghuo, e khi eni e mu ẹloe, eghuo, e khi eni ẹa mu ẹloe.

²¹ Ini ọgbọ khuese egboli-a pfuase lase emhi ebe le, a ya rọli riele egbegbi emhi. A rọli pfuase, ọga oyọli ọ rọli li emhi, ali khi ọ ya riele ọli shi oni a rọ ke gbe ikanya enete.

²² Me ọghuemhe ebe oyi ozele na, ke na khu igue-ngeli ali irudunga, ali inono ali opfomhe. Kuma ẹgbọ ni e ri udu ni o pfuase ẹ lu eva oyi Ọnọmhuẹ ọ.

²³ Khi mhọli emini u ri ekhako oyeghe ali umhalesẹ li, irari khi u lẹsẹ khi uwola ẹ pfi.

²⁴ Oni ọọ ga Eshinegba ọa gbudu wola. Ọ mema khi oni ọọ riele isomhelemhi deba ọgbokpa, ọ khi osese onete ni ọ ri abọ ọ mudu.

²⁵ O ri ofie sese eni ẹ nu ọli khako. Ọ mhọli ọli shi udu khi Eshinegba ọ ya khueghie ode-a na wẹ rọ mu pfi ni o ya rẹwe bhale ya lẹsẹ igesikia,

²⁶ ali khi egbhali oyewe o ya tiemhile, e na pfue igha ni ọkphaghie ọ kpẹ khe wẹ. Oni ọ she mu wẹ ighumha e ke riele ọghuemhe oyọli.

3

Angeli oyi ẹgbọ ikpukhokho agbo

¹ Ke bino ọli khi eghẹghe omunu o ya la ọ ogbele ni e kpe ukhokho.

² Egbọ e ya ke nono ingme oyi egbe wewe-ghuo tse, e mhọli ọghuemhe ebe na ukpagho, ẹẹ tonon obọ udu, ẹẹ titiegbe, ẹẹ weghe ẹgbọ, ẹẹ riele umha-sueso deba eni e bia wẹ, ẹa mhọli itsuwegbe wẹkhi itsobode, e khi ẹgbọ ni ẹa mu ekpe na emhi Eshinegba.

³ E a mhue isomhelemhi, ẹa mhue igbekua na ọgbọ, e ri unu ẹ pfueche ẹgbọ-a, ẹa mhọli igue-regbekia, wẹkhi ilelemhi, ẹa nono eminete.

⁴ E ri egbewe ẹ de, ẹẹ li umumume, ẹẹ ti ipfuabọ nga, e mhọli ọghuemhe na agbo ilili, ocho ni e kha rọ mhọli inono na Eshinegba.

⁵ E riele abine khi eri e miesuo, ama e kie ekpabọ ni o la imiesuo. Khi mhọli emini u ri ẹgbọ eghoghọ li.

⁶ Egbọ eghoghọ e bena lo owa deba ikpotso ni ẹa mhue egbhali, eni usamhi oyi olamhe eyewe enedio ẹ nase, ali ni ọghuemhe khi ọghuemhe ọọ gua.

* 2:12 Li ze iMat 10.33; iLuk 12.9 † 2:19 Li ze iNoba 16.5

⁷ Eri ikpotso eghoḡho ẹẹ nono ni e wẹna, ama ẹa doḡe ẹ leṣe igesikia.

⁸ Ẹzeze abi iJanesi ali iJabiresi e mu okhue vule shi iMosisi o, igho eni egbo ena e li mu okhue vule shi igesikia o. Egbo ni o khia khi usamhi oyewe o a ke a gbe akanya ni e she de ode irudunga-a.*

⁹ Ama ẹa ya kia nuata, itobo khi oyeghe oyewe o ya ri egbe khasẹ ogbokpa, abi o ke li eni emose aava egho egbe.

Omhesẹ ni iPolu o ro na iTimoti

¹⁰ Ama u she leṣe osese oyemhe nya ali abi mhi lie ngeli, U leṣe emini mhi la agbo shi, u leṣe irudunga, ali irabomudu ali inono ali iregbemie eyemhe.

¹¹ U leṣe okholi ni a mu vule shi mhe o, ali osoli ali emini mhi me egbe obini eoli Atioki, ali eoli iKoniomu ali eoli iLisitira. Okholi oniemi a mu vule shi mhe o ni mhi ri egbe mie. Ama Onomhue o rue mhe o le nya.†

¹² Egbegbo lo khi, ogbokpa ni o da nono ni lue la agbo ipfuase oyi iJesu iKirisiti ne, a ya mu okholi vule shi oli o.

¹³ Egbo okholo ni e ri egbe we khi emini ẹa fute e ya ke riṣe onobe ke khi ma o, ẹe di egbo, a lili e di we.

¹⁴ Ama yeye oye, toto obọ emini u wena ni u she mie shi, irari khi u leṣe obọ oyi eni u te wena we,

¹⁵ Ali abi u te roṣe omofe leṣe Ebe-no-pfuase ni e doḡe ya re khili olesingme shi irudunga ni u mholi na iJesu iKirisiti ni u khi oni a mie pfuese.

¹⁶ Emini a keke shi Ebe-no-pfuase nya, ungmehi oyi Eshinegba lo. E ti ni a ro o sese emini e khi igesikia, ali ni a ro o tse agua ye ogbo shi iriṣe do-a, ali ni a ro o sheshe ogbo shi ode roṣe umhagueli, ali ni a ro o sese ogbo igue-ngeli.

¹⁷ Ni ro a bhale ya e khi a sese Omose oyi Eshinegba egbegbo ni o guṣe ke gbe ikanya enete ododa.

4

¹ Ukpeloe oyi Eshinegba ali iJesu iKirisiti, ni o ya gue egbo ni e lao ali eni e ghu-a ezọ,

ali oni o bhale ya mhese abi Oghie, mhi la ri oni omhesẹ onana ne.

² Ke tse abo oni ungmehi, ke mu egbe eghẹghe kpa ni u ro ke tse oli, o khi eghẹghe ni o ti, o ke khi eghẹghe ni o a ti, ke sheshe egbo, wa dese we ali u ri udu e shi we o. U ri iregbemie ri ofe sese we.

³ Irari khi eghẹghe oḡ bhale ni egbo ẹa ke ro ya ri esọ shi egbegbi osese. Ama ni e ba ke suo emini e ti we esọ, e ya ri ochogho ti esese gbili gasẹ egbe ni e ya ke ngme emini esọ ni e riṣe we e nono ni wewe e ke suo.

⁴ E ya rue esọ egbegbi ungmehi le, e ri esọ shi okhe nedẹ.

⁵ Ama yeye oye, u mema ya ku egbe-abibi o riṣe li. U ri egbe mie osoli, ri abo mu udu ini u wa a me osoli. Ke gbe akanya oyi oni o ri usomhi onete a tse abo, u ri eloe shi ikanya eye e gbe abi oni oḡ ga oyi Eshinegba.

⁶ Irari khi a she ku mhe abi onyo ni a ku shi iluasobo, ali oni eghẹghe o she bhale ni mhi ro ya ghua.

⁷ Mhi she kholi oni okholi onete, mhi she na oni unamhi pfo, mhi mu oni irudunga mhue ya to.

⁸ Mena, a shi ri arula igue-ngeli shi na mhe, ni Onomhue ni o pfuase ni o khi osese o ro ya na mhe ogbe na egho. Oa khi mhemheghuo tse a ya roli na, ama li shi egbo ni e nono inyenegbe bhale oyoli.

IPolu oḡ ghie iTimoti usomhi

⁹ Rosheka ni u kele ramhi mhe egbe.

¹⁰ Irari khi iDemasi o mholi inono na oni agbo ona. O she tsua mhe pfia je eoli iTesalonika. iKiresenisi o she je eke iGalesha, iTatosi o je eoli iDalimatia.*

¹¹ iLuku lueghuo kpe o ke leṣe nu mhe la akana. Rue iMaki mholi obọ bhale, irari khi o mholi ikpaghiobo na mhe oni akanya.†

¹² Mhi ghie iTakikosi je eoli Efesosi.‡

¹³ Ini u wa bhale rue awulu ugbakpi ni mhi ro shi obọ oyi iKaripusi obini eoli iTiroasi ali ebe eyemhe mhue obọ bhale. Tete ekuṣe elamhi ni a keke emhi shi.§

* 3:8 Li ze Okiali 7.11 † 3:11 Li ze Ika 13.14-52; 14.1-7,8-20 * 4:10 Li ze iKolo 4.14; iFile 24; 2 iKori 8.23; iGal 2.3; iTato 1.4 † 4:11 Li ze iKolo 4.14; iFile 24; Ika 12.12,25; 13.13; 15.37-39; iKolo 4.10 ‡ 4:12 Li ze Ika 20.4; Efi 6.21-22; iKolo 4.7-8 § 4:13 Li ze Ika 20.6 * 4:14 Li ze 1 iTimo 1.20; iwolo 62.12; iRom 2.6

¹⁴ Alẹzada ọni ọọ lumhi ikhuli, ọọ li mhe onobe gba. Onomhue ọ ya fali ọli ota shi emini ọ riẹle.*

¹⁵ Yeye li mu egbe ẹ shi ọli egbe, irari khi eri ọ lolo mu okhue vule shi usomhi ni awa rọ ọ tse abọ ọ.

¹⁶ Abi mhi rọ kpe tode pfa egbe mhe shi eke, ọgbokhoghuo ọa nu mhe migha, eri wewe nya e na tsua mhe pfa. Eshinegba ọ khi roli mu ota so we.

¹⁷ Ama eri Eshinegba ọ migha kpesẹ mhe, ọ ri ekpabọ na mhe ni a bhale ya ẹ khi, rọte obọ oyemhe, oni ungmehi o lolo ze guele ni ẹgbọ iJeta e suọ li. Ali ni a rọ tsumhi mhe obọ oyi eghuli abine khi a mie ọgbọ unu oyi idumhi.

¹⁸ Onomhue ọ ya pfuese mhe okholi obe ni o vule shi mhe ọ, ali khi ọ ya rue mhe bhale iloghie oyoli tselele. Loli ọ mhọli ufumhi ẹle na agbọagbọ ya je agbọagbọ. Atse.

Otse ni o kpe ukhokho

¹⁹ Tse iPisilia ali Akuila ali omhue-apfe oyi Onesiforosi na mhe.†

²⁰ Erasitosi ọ la ẹoli iKoriti, ali mhi ze iTirofimosi obọ shi ẹoli iMiletusi irari khi ọọ ghua.‡

²¹ Rosheka ni u kele ramhi ana neni orue ọọ pfi. Ebulusi ọọ tse ali iPudenisii ali iLanusi ali iKilaudia, ali eni e miesuo nya e ga tse.

²² Onomhue ọ nu ayemhe oye la. Okhale oyi Eshinegba o nu ẹ la.

† 4:19 Li ze Ika 18.2; 2 iTimo 1.16-17   ‡ 4:20 Li ze Ika 19.22; iRom 16.23; Ika 20.4; 21.29

Ebe ni iPoṣu o keke ghi ITaṭosi

Otse

¹ Mhemhe iPoṣu ni a ze abi oni oṣo ga oyi Eshinḡba ali aghiusomhi na keke oyi iJesu iKirisiti, mhi keke ebe ona. Eri a ghie mhe ni mhi ya zese irudunga oyi eni Eshinḡba o ze-a, ali ni mhi rewe khasḡ igḡsikia ni o ya sese we abi e li ya la agbo ni o ri egbe e mu Eshinḡba.

² Oni irudunga ali ilese ona o migha nga irudushi oyi agbo na agboagbo, ni Eshinḡba ni o ya lo egbhḡli o ri nga na awa neni a me igbaekele oyi agbo.

³ Eghḡghḡ ni o ghḡle Eshinḡba, o la roṭe ungmehi oyḡli ni o ro nga mhe obḡ ri usomhi oyḡli khasḡ gboo. Eshinḡba oni o mie awa pfuese o lighḡ mhesḡ ḡli.

⁴ Mhi keke ebe ona ghi iTaṭosi omimhe esheshi elemhi irudunga, ni mhemhe ali loḡl anye ga la elemhi imiesuḡ oghuo.

Eshinḡba Ita iJesu iKirisiti oni o mie awa pfuese o ka li okhale ne, o ri opfoṃmhe ne.*

Akanya ni iTaṭosi o ya gbe ḡli iKireṭi

⁵ Emini o ze ni mhi ro ze obḡ shi iKireṭi khi, ni u me asha pfuse ikanya ni e kpḡle nya gbe, ali ni u ze egbhali shi igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suḡ na ukhomhi ḡli ni e la iKireṭi nya. Sato abi mhi gueye khi:

⁶ Oni o khi ḡbhali shi elemhi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suḡ o mema ya khi ḡgbḡ ni o gue e ngeli, ini a khi me asha gue ezḡ shi ḡli egbe. O mema ya khi oni o rue ḡkpotsḡ ḡghuo shi. Imi ḡli e khi eni e miesuḡ ni ea khi eniye ni e gbakaa ni ea ya suḡ esḡ.

⁷ Aborḡkhia khi eri a ri akanya oyi Eshinḡba nga oni o ralo na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suḡ nya obḡ eghḡ, ḡḡ mema khi ḡgbḡ ni o gue e ngeli ini a khi gue ezḡ shi ḡli egbe. O khi khi ḡgbḡ ni o ri imebie e ngeli deba ḡgbḡ. O khi khi oni elemhi e keḡe e bi. O khi khi ḡgbḡ ni o da onyḡ pfueche egbe-a. O khi khi ḡgbḡ ni o keḡe e pfi obḡ, wekhi ḡgbḡ ni ingme ukpaghḡ o ghḡ mu egbe dose ode.

⁸ Ochoghḡ o khi oni o gheḡe e mu ḡgbḡ, ni oḡ nono eminente. O khi ḡgbḡ ni o gue ri egbhḡli e kia. O khi ḡgbḡ igḡsikia, ali ḡgbḡ ni o pfuase. O khi ḡgbḡ ni o mu ekpe shi egbhḡli egbe.

⁹ O mema mu oni usomhi onete ni o mhḡli iregbenga mhue jijiji, abi a li sese ḡli. Loḡl o ro doḡe ya ri osese igḡsikia ni oḡ sese ḡgbḡese ke ri udu shi we o, ali ni o gbo ri ida-ode oyi eni e nu we e khakḡ khasḡ, khi egbhḡli ee lo.†

¹⁰ Irari khi ḡgbḡ iJu ebubu eghuo ni e miesuḡ ni e pfi ozughu, e la o, ni ee ngme ingmemhi afue ni ee di ḡgbḡ. Weḡe e sese ode egbhḡli khi a mema sheḡe ḡgbḡa neni o khi oni o miesuḡ.

¹¹ O ti ni a pfi we okpe unu, itobḡ khi eri e ri emini e sese yese udu oyi omhue-apfe ebubu-a. Itobḡ ini e ba me asha ke ti ukpaghḡ ma, e ro lighḡ sese.

¹² Egbegbi omekeḡuele oyewe, o ke ngme ḡli ghue, oḡ, "Egbḡ iKireṭi, ḡgbḡ egbhḡli, ali ḡgbḡ ebe ali ḡgbḡ iwaza elemhi-gbidi-a, a khi."

¹³ Igḡsikia oni ungmehi ona o khi. Irarighḡ, ga lolo gbe omama ku we, ni irudunga oyewe o me asha migha.

¹⁴ Eghḡghḡ aghḡ, ea ke ke ri esḡ shi okhe afue oyi ḡgbḡ iJu ali ishi eyi ḡgbḡ eni e kie igḡsikia.

¹⁵ Eri emhi nya e pfuase shi odalo oyi ḡgbḡ ni e pfuase. Ama emhikhḡghuo o ya ya pfuase shi ḡloe oyi ḡgbḡ ni ea pfuase ni ea miesuḡ, irari khi a she kesḡ we udu ali isamhi-a.

¹⁶ E ma lie khi weḡe e lese Eshinḡba, ama eri angeli oyewe o rokhasḡ gboo, khi ea lese ḡli. Egbḡ ni aa ti e mama ali ḡgbḡ umhasuesḡ e khi, ni ea ti okie weḡe itoto.

2

Osesḡ ni a ya ke sese iku ḡgbḡ ododa

¹ Ghe i! Yeye oye, u mema ya ke sese emini o lama shi egbegbi osese o.

² Sese emose ni e she khi egbhali, e ke ri abḡ mu udu. E khi eni a mu ekpe na, e khi ḡgbḡ ni e gue ri egbewe kia. E ze ni irudunga ali inono ali iregbemie oyewe o lolo mu eke.

* 1:4 Li ze 2 iKori 8.23; iGal 2.3; 2 iTimo 4.10 † 1:9 Li ze 1 iTimo 3.2-7

³ Gbo ligho sese ikpotso eni egbhali e ke ngeli abi ikpotso egbhali ni e la agbo ipfuase. E khi khi eni e ri unu e yese egbo a, e khi ditse onyo idada a, ama e ke sese egbo ingeli enete.

⁴ Ishegho ni e ke sese izele ikpotso e nono ingme oyi odo we ali imi we.

⁵ E khi egbo ni e gue ri egbewe e kia, e khi eni e pfuase. E khi shito ni ea mholi oni ee gbe owa. E khi eni e mholi isomhelemhi. E ke nyese ukhomhi na odo we pfo. Ini ogbokhoghuo o khi me asha ngme ungmehi imebie deba usomhi onete oyi Eshinegba.

⁶ Gbo li ligho gueye eni izeo e khi egbo ni e gue ri egbewe e kia.

⁷ Ze ni emini u wa rielle nya e khi eminete ni egbo nya e ya ke khonya. Ri igesikia ali omuegbe ke khasa elemhi osese ni u wa sese.

⁸ Ke ri ingmemhi ni e gba pfo ni ogbokhoghuo o me te ya ke ze ifue ngme ungmehi oye. Ini ebe awa e khi me emini o ti okhoghuo ngme shi awa egbe, ni omama o mu we.

⁹ Sese ighumha e ri egbewe na ega eyewe pfo nya, e ga ke rielle emini o ri egbe e ke mu we odekhode. E khi ke solo shi we o ini e nu we e wola.

¹⁰ E khi bena ke do we ughiatu. E ri ochogho ke rokhase khi egbo enete ni e gbe akanya te ode igesikia wewe e khi. Eghenge agho ni e ri osese ungmehi oyi Eshinegba ni o mie awa pfuese ke ghole.

¹¹ Irari khi okhale oyi Eshinegba ni o ri imiepfuese bhale o she ri egboli khasa ogbokpa.

¹² Loli o sese awa, awa ke kie ingeli ni ea ghole Eshinegba ali ogueme oyi emhi agbo, ni ogbogbo o ke nu egboli ngme. Awa a ngeli angeli ni o migha shi ipfuase eghenge ni awa la memena.

¹³ Abi awa li ri ukpeloe shi eke e khe ogbele ni Eshinegba ni o fune Omiepfuese iJesu iKirisiti oyawa o ro ya nyene egbe bhale.

¹⁴ IJesu iKirisiti ni o ri egboli bhale ro pfa awa shi eke rote obo oyi okholo nya lasale, ali ni o ro khuese egbo eyoli-a, ikhi egbo ni ikanya enete igbegbe e ghole.*

¹⁵ Enana e khi emini u wa ke sese. Ri afu ni mhi ro ne ke ri udu shi we o, u gbo tse agua ye we. Khi ze ni ogbokhoghuo o ri ukpeloe gbe e.

3

Abi eni e miesuo e lie ke ngeli

¹ Ke yele eni egbo le, e ke nyese ukhomhi na enighie ali eni e mhese, ali e ri ungmehi oyewe ke gbe akanya. E mu egbe ni e ro ke gbe ikanya enete.

² E khi lo egbhali yese ogbokhoghuo eva-a, e khi egbo opfome, e khi nu egbewe ke wola, ama e khi eni e ri ikuegbe-a a ngeli deba ogbokpa.

³ Irari khi awa kpe li rielle ingme oyeghe ali umha-sueso. Awa khi eni a di, ni a ri ogueme egbe, ali aruele mu shi igha. Awa la angeli ubogbo ali ofuma ikpekpe. Aa biselemhi awa, awa gbolo biselemhi egbe.

⁴ Ama abi isomhelemhi ali inono oyi Eshinegba Omiepfuese oyawa o ro feli lasale.

⁵ O mie awa pfuese, ni o khi itobo ingeli ni e migha shi ipfuase ni awa ngeli, ama itobo ilelemhi oyoli. O rote iriele bia ali ikhuese-pfuase oyi Ayeme-no-pfuase tsumhi awa. O ri agbo onogbo na awa.

⁶ Eri Eshinegba o tutu Ayeme-no-pfuase ku awa tuo itobo emini iJesu iKirisiti o rielle na awa.

⁷ Eghenge agho, awa kha khi eni o rote okhale oyoli ro pfuase se, awa mele imi oli a ni e mholi oli shi udu khi e mhue obo shi ugu agbo na agbogbo.

⁸ Egbegbi ungmehi ni a ri egbe e nga ona o khi.

Mhia nono ni u lolo gue oli ye we jijiji, ini eni e she kpe regbenga Eshinegba, ni e kuegbe-a ke gbe ikanya enete. Eni emhi ena e ma ti gba irari khi e ma ri eleli e na ogbokpa.

⁹ Khi nu egbo khe ako shi ingme afue, ali itono uteto oyi echeli idada. Khi wola ali khi kholi shi ingme Ishi eyi iMosisi, itobo khi afue ali emini ea ri eleli a bhale e khi.

¹⁰ Kpe tse agua ye ogbo ozughu iteva, ini o kie suo, u ti gbe me oli na, ini emikhoghuo e khi ku e gbe.

* 2:14 Li ze iwolo 130.8; Okiali 19.5; iDeut 4.20; 7.6; 14.2; 1 iPit 2.9

¹¹ Lọli u rọ ya lẹsẹ khi egbo enana e she de ode khi ode, olamhe e ke la. Angeli oyewe o she pfa ezọ mu we.

Omhesẹ ni o kpukhokho

¹² Mhi kha da lẹsẹ ghie Atemasi ghi ẹ ne o ke khi iTakikosi, roshẹka ni u bhale ya ẹ mhe iNikapolisi irari khi mhi she ri oli shi udu khi oobọ mhi ya la eghẹghẹ oruame.*

¹³ Abibi o rie li, roshẹka kpaghie iZenasi oni o khi iloya ali Apolosi obọ, ini ẹẹ vu. Ri emini ẹ nono nya na we.†

¹⁴ Egbo eyawa e khi eni e wena abi a lie gbe akanya enete, ni e dobe ke riẹle emini ẹẹ nono elemhi ogbele na egbewe, ini e khi la agbo ighalaba.

¹⁵ Egbo ni e nu mhe la ana nya e ga tse ẹ. A tse eni e li miesuo ali eni e nono ingme oyi anye.

Okhale oyi Eshinẹgba o ka nu ẹ la.

---

* 3:12 Li ze Ika 20.4; Efi 6.21-22; iKolo 4.7-8; 2 iTimo 4.12 † 3:13 Li ze Ika 18.24; 1 iKori 16.12

Ebe ni iPọlu o keke ghi iFilemọ

¹ Mhemhe iPọlu ni a ri itobọ khi mhi a gbe akanya na iJesu iKirisiti mu shi oḡba ighumha, mhi keke ebe ona, ali iTi-moti. iFilemọ omọle anye ni anye ga a gbe akanya, a keke ọli ghi,

² li shi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni o la owa oye ali inyoghuo awa ni okpotso na lui Apfia ali Achiposi ni anye ga khi ekhọli-okhue eyi Eshineḡba.*

³ Eshineḡba Ita awa ali iJesu iKirisiti Onomhue e ka li okhale na e, e ri opfomhe na e.

Inono ali iregbenga ni iFilemọ o mholi

⁴ iFilemọ, eḡheḡhe kpa mhi ro kphemhi na Eshineḡba ini mhia so iromhi ne.

⁵ Irari khi mhi suọ inono ni u mholi na eḡbo eyi Eshineḡba nya ali irudunga ni u mhue shi iJesu Onomhue.

⁶ Iromhi ni mhia so khi, o ze ni ilakugbe oyawa abi eni e mholi irudunga oghuo, o ri awa lese ikhivose nya, ni awa mholi irari khi awa kugbe iKirisiti o.

⁷ Inono oye i, inyoghuo-mhe, o she ri ukpokpomhi oghelẹ ghi mhe, o gbo ri udu shi mhe o! U gbo guise udu oyi eni e miesuo le.

IPọlu o so iromhi na Onesimusi

⁸ Itobọ igho, ini o rie khia khi mhi kha doḡe mhesẹ ne emini o ti ni u rieḡe abi inyoghuo e elemhi iKirisiti,

⁹ mhi ya ri itobọ inono lema e, abi mhemhe iPọlu ni o she khi oḡbhali ni mhi gbo khi oni oḡ ga oyi iJesu iKirisiti memena.

¹⁰ Mhi lema e shi itobọ oyi Onesimusi ni o la elemhi oḡba ighumha ana mele omimhe-a.†

¹¹ Ni o khia khi waa ke kpe mhue emini a roli e rieḡe, ama memena, o she mhue emini awa roli ya rieḡe.

¹² Mhi ghie ọli nyene egbe e ghi e, roḡe ekelemhi udu inono oyemhe.

¹³ Mhii kha ze ọli obọ ni o nu mhe la akana ni o to eloli e ke ri eloe khu mhe

abi mhi li la oḡba oghumha ena shi usomhi onete oyi Eshineḡba.

¹⁴ Ama mhi aa nono ni mhi rieḡe emhi okhoghuo ni u waa lama shi, ni a ro bhale ya e khi ikanya enete ni u gbe, eri u roḡe elemhi udu gbe we. Ni oḡa khi eri a tanọ e abo shi o.

¹⁵ A doḡe e me khi eri Onesimusi o roḡe e obọ vu ukuku eḡheḡhe, ni o kha ke jele deba e, o nu e la agboagbo.

¹⁶ Oḡa ke khi oghumha tse, ama o fu doḡe oghumha, inyoghuo awa elemhi iKirisiti o ke khi. Oni awa nono ingme oyoli eḡbegbo o khi, abi oḡbo ali inyoghuo, elemhi Onomhue.

¹⁷ Ini o khia khi u lese mhe shi onuzava oye, gbo mie ọli abi u kha li mie mhe.

¹⁸ Ama ini o khia khi o lue ne, okekha khi eri o lo e ota, ku ota eyoli lo eku e oyemhe.

¹⁹ Mhemhe iPọlu mhi ri obọ oyemhe e keke ebe ona. Mhie ye khi mhi ya fali e ewe. Mhia ke khi oni o ke gbolo e yele e le khi mhemhe mhi mholi agbo oye nya.

²⁰ Irarigho, inyoghuo, ri ikpaghiobo ona na mhe itobọ Onomhue, abi inyoghuo ni awa ga mie iKirisiti suọ ri oghelẹ shi mhe udu.

²¹ Mhi lese gboo khi abi mhi lie keke ebe ona ghi e, khi u ya rieḡe emini mhie u rieḡe, mhi ga lese khi u ya rieḡe doḡe abi mhie u li rieḡe.

²² Gbo li rieḡe elemhi owa oghuo shi eke ke mhe. Irari khi mhi lese khi a ya rue mhe obọ a na e, ni o ri iromhi ni a so bhale ya tse.

²³ Epafurasi ni anye ga khi eni ee ga eyi iJesu iKirisiti, oḡ tse e.‡

²⁴ Igho li khi iMaki ali Arisitakusi ali iDemasi ali iLuku ni anye ga gbe akanya, ee tse e.§

²⁵ Okhale oyi iJesu iKirisiti Onomhue o ka la ayemhe oyi ee nya.

* **1:2** Li ze iKolo 4.17 † **1:10** Li ze iKolo 4.9 ‡ **1:23** Li ze iKolo 1.7; 4.12 § **1:24** Li ze Ika 12.12,25; 13.13; 15.37-39; 19.29; 27.2; iKolo 4.10,14; 2 iTimo 4.10,11

Ebe ni a keke ghi egbo Iburu Eni e miesuo

Ungmemhi oyi Eshinegba ni o rote obọ oyi Omioli bhale

¹ Agbo-ndede, ebubu egheghe ali ode ododa Eshinegba o te ri emekeguele nu ititawa ngme.

² Ama omioli ni o ze ni o le ugu emhikpa o ke ro nu awa ngme ogbele ikpukhokho ni awa la memena. Obọ oyoli o gbo rote ma agbo

³ Loli o ri ufumhi oyi Eshinegba khase. Eri o gbo li abi Eshinegba o li tee. Loli o ri ungmehi ni o tsua ekpabo oyoli mu agbo nya mholi. Abi o ro khuese awa olamhe-a se, o shito ukiekie obita na Eghiele oyi Eshinegba ni o mholi ekpabo ni o fune nya.

Ufumhi oyi Omi Eshinegba

⁴ A ri oni omioli fu dose igeni abi eva ni Eshinegba o ro na li o li fu dose oyewe.

⁵ Ageni onoghuo Eshinegba o tigbe lie oli,

“Omimhe u khi
amo mhi te khi Ite?”

Ali onoghuo o gbolo oli;

“Mhi ya khi Ita e,

yeye u khi Omimhe?”*

⁶ Ama abi Eshinegba o ro ya ghie Omioli oghuo kpe je elemhi agbo, oo,

“Igeni eyi Eshinegba nya
e mema nyese ukhomhi ga li.”†

⁷ Abi o ro o ngme ingme oyi igeni, oo,

“O ma igeni eyoli
abi akpekpeli,
o ma eni ee ga eyoli
abi elemhi ere.”‡

⁸ Ama abi Eshinegba o ro o ngme ingme oyi Omioli, oo,

“Eshinegba u khi!
Omheso oye,
agboagbo o ya la o.

Ipfuase ali igesikia
u ro ya ke mhese
na egbo eye.

⁹ Ipfuase u nono,
ingmobe o a ghole e,
irarigho Eshinegba u khi!
Eshinegba oye, o she re
fu dose etu-e,

itobọ khi o ri
oili oghelẹ to e ukhomhi.”§

¹⁰ O gbolo lie,
“Yeye Onomhue,
rote igbaekele,
u te ma agbo.

Abọ eye u ro ma ukhuli.

¹¹ Wewe nya e ya pfua,
ama yeye u kiele e la o.
E ya taa abi itsua ni a so.

¹² U khili we abi ide,
e ya oghie abi a lie
oghie itsua ni a so.
Ama abi u li u kiele e li,
agbo oye o a tigbe
ya mholi ukpese.”*

¹³ Ageni onoghuo Eshinegba o tigbe lie oli,
“Shito mhe ukiekie obita omheso,
ramhi ni mhi ro ya ri ebe e
mele ukpekhome akphawe-nga oye-a?”†

¹⁴ Oa khi iyemhe eni ee ga Eshinegba igeni
nya e khi, ni Eshinegba oo ghie e ke ga eni e
ya le ugu imiepfuese?

2

Ukpokpomhi imiepfuese

¹ Irarigho a ze ni awa lolo mu igesikia ni awa suo mhue, ini a khi tsua awa ibe vu.

² Irari khi ini usomhi ni igeni e bhale ya guele, o khi egbegbo, ni a ya na egbo ni ea roli gbe akanya osoli to shi;

³ se awa li ya pfue oni osoli ona, ini awa ri eloe gbe ukpokpomhi imiepfuese oghoghọ ni Onomhue lolighuo o te odode gue le, ni eni e suo li, e gueye anye khi igesikia lo?

⁴ Oni usomhi ona ni Eshinegba o gbo ri olee, ali ikanya oshabo ali onyaloa ododa ze otsele shi, li shi isomhopfa eyi Ayemhe-nopfuase ni o kemhi abi o li ghole oli shi.

Ijesu o bhale agbo abi ogbọ

* 1:5 Li ze Iwolo 2.7; 2 iSam 7.14; 1 Okhe 17.13 † 1:6 Li ze iDeut 32.43 ‡ 1:7 Li ze Iwolo 104.4 § 1:9 Li ze Iwolo 45.6,7 * 1:12 Li ze Iwolo 102.25-27 † 1:13 Li ze Iwolo 110.1

⁵ Eshinegba ọa ri omhese oyi agbo ni ọọ bhale nga igeni obo, ikhi agbo ni awa ngme ena.

⁶ Ama, a mholi ashini a ngme ọli shi elemhi Ebe-no-pfuase, ni ọọ.

“Elo ọgbọ fe khi,
ni ingme oyoli o ro na mu
yeye Eshinegba egbe,
elo ọ khi ni u ro
lina ri eloe e khu ọli?”

⁷ U ma li kpoke
na igeni dene,
u ri ufumhi
ali ekpe rughu ọli,
u roli loghie nga
emini u ma nya.

⁸ U roli loghie
emhi nya.”*

Eshinegba ọ she ri emini ọ ma nya na li ọ ro ke mheshe shi. Ọa keshe emhikhoghwo le ni ọa ro shi ọli omhese. Ama memena, awa aa kie me eni emhi nya pfo ne ni ọ ro nali ọ ke mheshe shi.

⁹ Ama iJesu awa a me, ni a kpe ma kpoke na igeni ukuku ọ dene. Oni a ri ufumhi ali ekpe rughu memena itobo eghuli ni ọ ghu. Igho lo, okhale oyi Eshinegba o roli ghu-a na egbokpa.

¹⁰ Ni Eshinegba, ni ọ ma emhi nya ni ọ mu we mholi, ọ me asha ri oni ufumhi ona na ebubu egbo, ọ ro ri iJesu khi oni ọ gba pfo rote osoli ni ọ me. Irari khi iJesu ọ re egbo nya bhale imiepfuese.

¹¹ Ghe oni ọ ri egbo pfuase ali eni a ro pfuase nya, unuekpe oghwo e ke ga khi. Loli o ze khi omama ọa mu iJesu ni ọ ro lu we inyoghwo.

¹² Ọọ Eshinegba,
“Mhi ya gueye
inyoghwo-mhe
emini u she riele,
Mhi ya la ilegba oyewe
to uwolo ikueghie oye.”†

¹³ Ọ gbolo e,
“Mhi ya regbenga
Eshinegba.”
Ọ gbolo e,
“Ghe mhemhe ali eniye
ni Eshinegba ọ ro na mhe.”‡

¹⁴ Aborokhia khi imi Eshinegba, egbo ni e ze idiegbe ogbo ali ọlia e khi, loli iJesu Omioli ọ ro li mele ogbo ni ọ mholi idiegbe ali ọlia-a. Eri ọ lina ini ọ me asha rote eghuli ni ọ ghu pfuse Okphaghie-a ni ọ kpe mu ekpabo oyi eghuli mhuẹ,

¹⁵ ni ọ me asha pfuese egbo ni ulishi eghuli ọọ mu ekehẹle.

¹⁶ Egbegbo lo khi ọa khi igeni ọ bhale ya kpaghie obo, ama imimi Aburaamu. §

¹⁷ Itobo ona a ro roli li abi inyoghwo ọli nya odekhode. Ni ọ me asha khi Okpodalougamhi oyi Eshinegba ni ọ kpeda nya, ni ọ mholi igesikia ali ilelemhi shi elemhi ugamhi oyi Eshinegba, ni ọ me asha shishi olamhe eyi egbo-a.

¹⁸ Irari khi ọ li me osoli abi a ro mu ọli fe, ọ li dobe e kpaghie eni a lili e mufe obo.

3

IJesu ọ fu dose iMosisi

¹ Irarigho, inyoghwo-mhe ni Eshinegba ọ ze ni e khi egbo ni e pfuase eyoli, a sa ingme oyi iJesu ni awa lui aghiusomhi na kee, ali Ọga oyi ekpodalo ugamhi nya.

² Eri ọ ri igesikia deba Eshinegba, ni ọ ze ọli ọ ke gbe akanya eyoli, ezeze abi iMosisi oni ọọ ga ọ li ri igesikia gbe akanya elemhi Owa oyi Eshinegba.*

³ A she me khi iJesu ọ mhuẹ imueloe ni o fu dose oyi iMosisi, ezeze abi atsona ọ lie mholi imueloe ni o fu dose owa ni ọ to.

⁴ A kie kpe lese khi ogbo ọọ to owa kpa, Eshinegba ọ ma emhikpa.

⁵ iMosisi ọ khi ogbo igesikia elemhi Owa oyi Eshinegba abi oni ọọ ga. Akanya ni ọ gbe o khi otsela oyi igesikia oyi emini a ya ngme ogbe na ako.

⁶ Ama iKirisiti ọ khi Omi Eshinegba ni ọ mheshe e shi Owa ugamhi oyoli. Owa oyoli awa khi ini awa da kie mu igbedu ali irudushi oyawa ni awa regbenga mhuẹ ne.

Iyemhe a ni a ro na Egbo eyi Eshinegba

⁷ Irarigho, abi Ayemhe-no-pfuase ọ ngme, ni ọọ,

“A kha suo uruli
oyi Eshinegba amo,
⁸ a khi zese udu-a,

* 2:8 Li ze Iwolo 8.4-6 † 2:12 Li ze Iwolo 22.22 ‡ 2:13 Li ze Aza 8.17,18 § 2:16 Li ze Aza 41.8-9 * 3:2 Li ze iNoba 12.7

abi eni e bia ẹ e li
 ẹghẹghẹ ni e rọ ọ riẹle
 umha-sueso deba Ẹshinẹgba.

Ẹghẹghẹ ni a rọ la
 ọdagbe ifufu mu wẹ fẹ,
 9 ikhi obini ita ẹ e la
 mu mhe fẹ, mhesẹ mhe bino,
 e mẹ emini mhi riẹle
 elemhi ikpe egbhueva

10 Lọli o zẹ ni elemhi e rọ bi mhe
 deba oni agbhotu ogho,
 ni mhi rọ liẹ, 'Eghẹghẹ kpa
 udu oyewẹ o rọ rẹwẹ lo ebuli,
 ẹa lẹsẹ ode eyemhe.'

11 Irarigho, mhi rọ ri
 elemhi-ibibi shi-ẹmuẹ liẹ,
 'Ea ya tigbe lo
 iyemhe oyemhe.' †

12 Inyoghwo, a mu egbe ẹ ini onge ẹ o khi
 mhọli udu umha-miesuo, ni o ya lase ode
 oyi Ẹshinẹgba ni o la o le.

13 Ochoghwo a ke ye egbe ẹ ude, itobo khi,
 "Amo." Oni ẹghẹghẹ o kie la o, ni a rọ o mu
 pfi, ini udimhi ni olamhe ọọ di ogho o khi ri
 onge ẹ zese udu-a.

14 Eni e kuma iKirisiti o awa khi ini awa
 lolo mu igbedu ni awa rọte eke mhọli mhuẹ
 ya ramhi ukpesẹ.

15 Abi Ebe-no-pfuase o ngme.

"Ini u suo uruli
 oyi Ẹshinẹgba amo,
 a khi zese udu-a,

abi eni e bia ẹ e li
 ẹghẹghẹ ni e rọ ọ riẹle
 umha-sueso deba Ẹshinẹgba." ‡

16 Eghuo e khi eni egbo ni e suo uruli
 oyi Ẹshinẹgba ni e riẹle umha suo esọ deba
 li? Oa khi eni iMosisi o rọte eke ijipiti rue
 lasele?

17 Eghuo o biselemhi deba ikpe egb-
 hueva? Oa khi eni e lamhe, ni e ghuloa shi
 ọdagbe ifufu?

18 Eghuo Ẹshinẹgba o shi ẹmuẹ deba khi ẹa
 ya tigbe lo iyemhe, ọa khi eni ẹa suo esọ na
 li? §

19 Irarigho, awa mẹ khi itobo umha-
 miesuo oyewẹ ẹa rọ dobe lo.

4

Iyemhe na a shobo na egbo eyi Ẹshinẹgba

1 Aborokhia khi ishobo ni awa rọ ya lo
 iyemhe khi o kie la o, awa mu egbe awa ini
 o khi de onge ẹ obo-a.

2 Awa she li suo oni usomhi onete abi
 wewe e ke li suo oli. Ama oni usomhi ọa mu
 wẹ ẹloe irari khi ẹa ri irudunga mie oli.

3 Awa ni awa mhuẹ irudunga, awa ya lo
 oni iyemhe. Ama eni ẹa miesuo, Ẹshinẹgba
 ọọ liẹ

"Elemhi ibibi
 mhi rọ shi-ẹmuẹ,
 khi 'Ea ya tigbe lo
 asha iyemhe oyemhe.' "

Aboriokhia rọte abi o te ma agbo o te riẹle
 oni iyemhe ona shi eke.*

4 A ngme na shi Ebe-no-pfuase abi o
 rọ ngme ingme ogbele onuzi-ishilua khi,
 "Ẹshinẹgba o yemhe ikanya-a nya-a ẹlenizu-
 ishilua." †

5 A gbo ngme oni ingme onana khi. "Ea
 tigbe ya lo iyemhe oyemhe." ‡

6 Elese e lao ni a ya ri ẹghẹghẹ na ni e rọ
 lo oni iyemhe. Irari khi eni e kpe suo oni
 Usomhi Onete ẹa lo oni iyemhe ogho, itobo
 khi ẹa miesuo.

7 Irarigho, Ẹshinẹgba o rọ gbo ri ẹlelese shi
 eke ni a rọ ya lo iyemhe oyoli, ni o lu Amo.
 Ezeze abi o rọte unu oyi iDefidi ngme oli
 ẹlelese abi a kpe li ngme oli, ni ọọ:

"A kha suo uruli oyoli Amo,
 a khi zese udu-a." §

8 Ini ijoshua ọọ ri iyemhe na wẹ lo,
 Ẹshinẹgba ọa kha gbo te ikpukhokho ri
 ogbele olese shi eke na wẹ.*

9 Abi o li ena, Ogbelẹ iyemhe o kie la o, ni
 egbo eyi Ẹshinẹgba e la yemhe-a

10 Itobo khi oni o da lo iyemhe oyi
 Ẹshinẹgba ne, eri o li yemhe ikanya eyoli-a,
 abi Ẹshinẹgba o li yemhe eyoli-a. †

11 Irarigho, awa rọsheka ini awa dobe lo
 oni iyemhe ogho, ini awa khi de itobo khi
 awa khonya wẹ riẹle umha-sueso.

12 Irari khi eri ungmehi oyi Ẹshinẹgba
 o mhọli agbo, ọọ gbe akanya. O mu dose
 itakobi ozalo eva kpa, ni ọọ gbese lo ogho

† 3:11 Li zẹ *Iwolo* 95.7-11 ‡ 3:15 Li zẹ *Iwolo* 95.7-8 § 3:18 Li zẹ *iNoba* 14.1-35 * 4:3 Li zẹ *Iwolo* 95.11 † 4:4
 Li zẹ *Igbae* 2.2 ‡ 4:5 Li zẹ *Iwolo* 95.11 § 4:7 Li zẹ *Iwolo* 95.7-8 * 4:8 Li zẹ *iDeut* 31.7; *ijosh* 22.4 † 4:10 Li zẹ
Igbae 2.2

udu, o khueghie ọli-a, ni ọọ guano emini e la usamhi ali ayemhe, o gbo li gbese lo ikpésé ali ikhòrò na elemhi igua. O dobe ẹ khueghie ingeli ali isamhi na ekelemhi udu-a.

¹³ Emhikhoghhuo ọa la emini a ma nya ni o sheli shi ọli ọ. Eri emhikpa e na khueghie-a shi ukpelo ọyi Ẹshinẹgba, ikhi ọni awa ya ri abọ khasẹ abi awa li gbe.

Ijesu ọ khi Ọga Ọkpodalo-ugamhi Ọniemhi Ọyawa

¹⁴ Irarigho, a zẹ ni awa lolo mu irudunga ni awa mholi mhue, abi o ro da khia khi awa mholi Ọga ọyi ekpodalo ugamhi ni ọ Funẹ ni ọ she je odalo ọyi Ẹshinẹgba. Lọli ọ khi ijesu Omi Ẹshinẹgba. ¹⁵ Ọa khi Ọga ọyi ekpodalo ugamhi ni ọa ya lelemhi awa shi emini awa do-a riẹle. Ama ọni a she mu fe abi awa, odekhode ọ khi, ama ọa tigbe lamhe.

¹⁶ A zẹ ni awa ri igbedu ti deba Ẹshinẹgba ni ọ mholi isomhelemhi. Agho awa te ya mie ilelemhi ali isomhelemhi ni o ya kpaghie awa obọ eghẹghẹ ni awa ro ọ nono ikpaghiobo.

5

¹ Ọga ọyi ekpodalo ugamhi, ni a da rote elemhi egbo zẹ kpa, eri a zẹ ọli ni ọ ke migha na wẹ ingme ugamhi eyi Ẹshinẹgba. Ni ọ ke riẹle irona ali iluasobo na wẹ shi olamhe eyewe.

² Ofie ọ roo deba eni ẹa lese emini aa li, ni ẹẹ da ode, itobo khi loli ọ li mholi ode ni ọa te li gba pfo.

³ Onana o zẹ khi egbọli ọ kpe luasobo a na shi olamhe eyoli, neni ọ luase na egbo nya shi olamhe oyewe.*

⁴ Ọgbokhoghhuo, ọa ya rue oni okhale ona ni a ro lu ogbo shi Ọga ọyi ekpodalo ugamhi. Ẹshinẹgba lolighuo tse ọọ lu ogbo, ọ roli khi Ọga ọyi ekpodalo ugamhi, ezeze abi a li lu Eroni.†

⁵ Igho iKirisiti ọa li mie oni okhale ro lu egbọli Ọga ọyi ekpodalo ugamhi. Ama Ẹshinẹgba ọọ li,
“Ominhe u khi,

Amo mhi te khi Itẹ.”‡

⁶ Ọ gbo ngme ọli shi ashese,

“Ọkpodalo-ugamhi ọyi Ẹshinẹgba u khi agboagbo,

ezeze onabi iMekizedeki.”§

⁷ Abi ijesu ọ ro la agbo, atsesẹ ali iku-ame-ewie alo ijesu ọ roo so iromhi lema Ẹshinẹgba, oni ọ kha tsumhi ọli obọ eghuli. Itobo khi eri ọ ri egbọli tiemhile, ri egbọli na Ẹshinẹgba pfo, loli ọ ro suo iromhi eyoli.*

⁸ Abi o riẹ khia khi Omi Ẹshinẹgba ọ khi, osoli ni ọ me, o roli wena isueso na Ẹshinẹgba.

⁹ Abi a ro roli gba pfo se, obọ oyoli eni e suo eso nali e ke rote mholi imiepfuese na agboagbo.

¹⁰ Ẹshinẹgba ọ zẹ ọli Ọga ọyi ekpodalo ugamhi, onabi iMekizedeki.

Ogbo khi pfi irudunga ona shi eke

¹¹ Emhi ebubu e la ọ ni awa ya ngme shi eni ingme enana, ama o ma a munu ni a ro zolo we-a lo ẹ eso, itobo khi aa mholi oghuemhe ni a ro suo.

¹² Abi o riẹ khia khi a she ramhi eni ẹẹ esese egboese, ni a ro kie khi eni a sese owena eni odode eyi ingme Ẹshinẹgba egho, enyeli o ti ẹ egbe a te eminale ni o toto ne.

¹³ Onini ọ da kiele ẹ nye enyeli ne, eri ọ li abi omọ ni ọa lolo mholi ilese shi osese igue-ngeli.†

¹⁴ Ama eminale ni e toto, eni e womhe eloe ẹẹ le. Ikhi eni e ri itobo eni eminale ni e toto ni ẹẹ le eghẹghẹ kpa lese ikhioda shi emini o migha shi onete ali onobe.

6

¹ Irarigho, a zẹ ni awa je odalo shi osese ni e womheloe ni awa pfi osese ni a ro gba ingme eyi iKirisiti eke le. Awa khi ke gbo tiemhi eke je osese ena imupfi rote ikanya ebe lasese, ali osese ena irudunga Ẹshinẹgba,

² ali osese ibatizi, ali irobo-nga ogbo egbe, ali irote eghuli guale ọyi eni e ghua, ali osese ọyi iguezo ni ogbo la je obini ọ ya la agboagbo.

³ O kha ghole Ẹshinẹgba awa ya je odalo elemhi owena.

⁴⁻⁶ Egbo ni e she kpe me akpa, ni e she kpe mie isomhopfa ọyi iloghie ghue, ni e kpe

* 5:3 Li zẹ iLev 9.7 † 5:4 Li zẹ Okiali 28.1 ‡ 5:5 Li zẹ Iwolo 2.7 § 5:6 Li zẹ Iwolo 110.4 * 5:7 Li zẹ iMat 26.36-46; iMak 14.32-42; iLuk 22.39-46 † 5:13 Li zẹ 1 iQori 3.2

mie Ayemhe-nọ-pfuase, ni e she lese onete ni o la ungmehi oyi Eshinegba ali ekpabo oyi agbo ni o o bhale, ni e tigbe tsua irudunga oyewe pfa, o ke ze e riele ni a dobe nyene we gbolo bhale imiesuo, aborokhia khi eri e she gbolo ta Omi Eshinegba ma apfida utonuzi-eva, ri omama mu oli gboo.

⁷ Eri awa egbo awa li abi eke. Ini ame o ru e shi eke ni emhi ekomhi e ro ze na oghiale, ikhivose oyi Eshinegba o khi.

⁸ Ama ini o ze igba ali ebuli-a, ogbo o mholi emini a roli ya riele, o ya la okhena ipfiunu-a oyi Eshinegba ali khi a ya ri erali tose oli-a.*

⁹ Emole mhe, ini anye rie lina a ngme i, anye lese khi o a khi e e o nu ngme, anye lese gboo khi emini e ti egbegbo a riele, enabi egbo ee riele ini a mie we e pfuese.

¹⁰ Eshinegba o a ya gbe ogbo azeba. O a ya ye ikanya ni u gbe-a ali inono ni u rokhase khi u nono oli abi u li ri ikpaghiobo na egbo eyoli ni u kiele e kpaghiwe we.

¹¹ Anye e nono ni ogbogbo o mu omuegbe ni o mholi mhue ya ramhi ukpese, ni o rokhase abi irudushi oyoli o toto ramhi.

¹² Anye e a nono ni a mele ewaza-a, ama ni a ke khonya eni e rote irudunga ali irobomudu mie ishobo oyi Eshinegba.

Ekha oyi Eshinegba o a ya fiakua

¹³ Abi Eshinegba o ro tse ekha na Aburaamu, Eshinegba o romhi egboli aborokhia khi ogboese o a ke gbo fu dose oli ni o ke ya romhi.

¹⁴ O o li, "Mhi mema ya khi vose ne, mhi ya re mholi eniye ali imi-imi ni e bu."†

¹⁵ Aburaamu o ri abo mu udu, irarigho o me emini Eshinegba o ro tsekha nali mie.

¹⁶ Ini ogbo o tse ekha, ogboese ni o fu dose oli o romhi ni o mu oni ekha migha, eghenge akhokhomhe o a ke la o, oni ekha o migha.

¹⁷ Eri Eshinegba o romhi isheli ro roli khasa eni o tse ekha na gboo, khi emini loli ro tse ekha khi loli ya riele oli, khi o a ya fiakua.

¹⁸ Irarigho, Eshinegba o ro ri emhi eva ena shi eke; ekha ali isheli ni o romhi. Eni emhi eva ena e a ze mupfi irari khi Eshinegba

o a tigbe ya lo egbholi ghue. Irarigho awa ni awa she na deba li shi akhukhu, awa ya mholi iregbada abi awa li mu irudushi oyoli ni o la odalo mhue.

¹⁹ Eri oni irudushi ona o li abi azu ni o toto ni o migha gbaa, ni ayemhe oyawa o mhue. Onana o ri awa dobe dose ode ugbakpi ni a ro pfa ode ni o lo ashini o pfuase ne nya-a.‡ ²⁰ Ijesu o she ralo itobo oyawa, o mele Oga oyi ekpodalo ugamhi na agbogbo-a, onabi imekizedeki.S

7

Imekizedeki okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba

¹ Oni imekizedeki ona, oghie oyi eoli iSalamu o khi, o gbo khi okpodalo-ugamhi onayi Eshinegba ni o Yagha ne nya. Abi Aburaamu o ro rote okholi ni o la gbe ighie okholi jele, imekizedeki o ya ee oli ode, o so iromhi khivose na Aburaamu.

² Igho Aburaamu o rote itsua ni o rote okholi ti nya ze aze-oghuo-igbe na li. Emini a ri imekizedeki ngme khi, "Oghie Igue-ngeli," emini a ri oghie iSalamu ngme khi, "Oghie opfomhe."*

³ O a mhue ita wekhi inyo, wekhi eri o mholi unuekpe ni o te lasese, wekhi eri a mhue ashini a keke abi a li bia li ali abi o li ghu-a shi. Abi Omi Eshinegba, Okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba na agbogbo o khi.

⁴ Waá me ashini o fu ramhi. Egbegbi Aburaamu oni o gba ushishi egbo izireni eke le, o ze aze-oghuo-igbe epfue ni o tsua rote okholi ni o ye na li.

⁵ Eri ushi o o Imi iLiva ni e khi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba e ke mieno egbo izireni ni e khi inyoghwo we, aze-oghuo-igbe, aboriekhia khi imi-imi Aburaamu e ga khi.†

⁶ Imekizedeki o a khi omi iLiva, ama o mie Aburaamu aze-oghuo-igbe, so iromhi khivose na li, ikhi omose ni o mie ekha ni Eshinegba o shi na li.

⁷ Akhokhomhe o a la o khi ogbo oni kpeda, o o so iromhi ikhivose na oni o kpoke.

⁸ Eralo-ugamhi eyi Eshinegba ni ee mie aze-oghuo-igbe, egbo ni ee ghu-a e khi. Ama imekizedeki ona o fu dose we nya itobo khi a gweye awa khi agbogbo o la o le.

* 6:8 Li ze Igbae 3.17-18 † 6:14 Li ze Igbae 22.16-17 ‡ 6:19 Li ze iLev 16.2 § 6:20 Li ze Iwolo 110.4 * 7:2 Li ze Igbae 14.17-20 † 7:5 Li ze iNoba 18.21

⁹ Ogbọ doḅe ẹ liẹ khi imi imi iLiva ni ẹẹ mie aḅe-oghuo-igbe, e she li zẹ oni aḅe-oghuo-igbe ona rọte obọ oyi iti-iti itawẹ Abu-raamu.

¹⁰ Itobọ khi ẹghẹghẹ ni iMẹkizẹḅeki ọ rọ mẹ Aburaamu, iLiva ọ kie la elemhi oyi Aburaamu. Ogbọ a bia li ne.

Abi iJesu ali iMẹkizẹḅeki e li khọ egbe

¹¹ Irari khi ini akanya ẹghiele ekpodalo-ugamhi eyi Eshinẹgba, ni Ushi oyi iMosisi o rọ migha, ni imi imi iLiva ee gbe, o doḅe ri oḅokhọghuo gba pfo lọ, aa kha ke gbo ri ọkpodalo-ugamhi oyi Eshinẹgba ọlese lasele, oni ọ li abi iMẹkizẹḅeki, ni ọa khi unuẹkpe oyi iLiva wẹkhi oyi Eroni.

¹² Irari khi ini a mu ẹghiele ona ekpodalo-ugamhi eyi Eshinẹgba pfi, a mema li ya mu ushi pfi.

¹³ Onomhufe oyawa ni a ngme ingme oyọli ena, ẹḅeli olese ọ te lasele. Oḅokhọghuo ọa rọte oni ẹḅeli oyọli gbe akanya ọkpodalo-ugamhi oyi Eshinẹgba ukhomhi atẹḅe ghue.

¹⁴ Awa ga leḅe gboo khi Onomhufe, ẹḅeli ijuda ọ te lasele. IMosisi ọa teva oni ẹḅeli abi ọ rọ ọ ngme ungmehi oyi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinẹgba.

¹⁵ Ibhale ni ọkpodalo-ugamhi oyi Eshinẹgba ọlese ni ọ li abi iMẹkizẹḅeki ọ bhale, o rọkhasẹ gboo khi ushi oyi Eshinẹgba o she mu pfi.

¹⁶ Ọa khi itobọ khi ọ rọte ẹḅeli oyi iLiva lasele abi ushi ọọ a ke li, lọli a rọ zẹ ọli ọkpodalo-ugamhi oyi Eshinẹgba, ama itobọ khi lọli ọ mhọli ekpabọ ni ọ rọ ọ la agbọ agbọagbọ.

¹⁷ Itobọ khi Ebe-no-pfuasẹ o ngme ọli khi, “Ọkpodalo-ugamhi oyi Eshinẹgba ẹḅe na agbọagbọ u khi, ọnabi iMẹkizẹḅeki.”‡

¹⁸ Eri a ri obọ gbe ushi oni ẹḅẹḅe nye, itobọ khi ọa mhọli ekpabọ wẹkhi eri o gbe akanya.

¹⁹ Irari khi Ushi oyi iMosisi ọa doḅe ri emhikhọghuo gba pfo. Memena irudushi oni o ti ne a ke rọ na awa, ni o ri awa doḅe ti bhale mama Eshinẹgba.

²⁰ Eshinẹgba ọ gbo romhi ishe ma ọ khi iKirisiti khi ọkpodalo-ugamhi oyi Eshinẹgba ọ

ya khi agbọagbọ. Oa romhi isheli abi a rọ ri ẹḅoḅese ya le oghie ekpodalo-ugamhi eyi Eshinẹgba.

²¹ IJesu tḅe a romhi isheli rọ le ẹghie abi Eshinẹgba ọ rẹ.

“Mhẹmḅe Onomhufe mhi she shi-ẹmuẹ, khi ‘Ọkpodalo-ugamhi oyi Eshinẹgba u ya khi agbọagbọ.

Mhi aa ya da ọ ghue.’”§

²² Itobọ oni ẹmuẹ ni Eshinẹgba ọ shi, iJesu ọ rọ khili oni iregbenga ni ọ ri awa mhọli ishobọ onogbọ ni o tinẹ.

²³ Ikhioda olese ni o gbo la akaghọ khi, ekpodalo-ugamhi eyi Eshinẹgba ebubu elese e la ọ ẹghẹghẹ ishobọ onodiọ. Eghẹghẹ aghọ ini ọkpodalo-ugamhi oyi Eshinẹgba ọ ghua, ọlese ọ to ẹlolo ọli.

²⁴ Ama eri iJesu ọ la ọ agbọ le agbọagbọ, akanya ọkpodalo-ugamhi oyi Eshinẹgba oyọli, eri o migha agbọagbọ ni ọa zẹ ẹ kpe na oḅoḅese.

²⁵ Irarighọ, ọ doḅe ya tsumhi eni e ri eva oyọli bhale deba Eshinẹgba zeghele. Itobọ khi eri ọ la ọ agbọagbọ, ọọ lema na wẹ.

²⁶ IJesu ọ khi oni Ọkpodalo-ugamhi oyi Eshinẹgba ni ọ kpeda, ni ọ ri emini awa nono na awa. Oni ọ pfuasẹ ọ khi, ọa mhọli umhaguẹkia wẹkhi olamḅe shi egbe. A she zọḅo li iteva ena olamḅe lasele, a yasẹ ọli nga yagha doḅe idane.

²⁷ Ọa li abi Ega eyi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinẹgba elese ni e kpe luasẹ obọ oyi igbe-olamḅe kua na egbewe ẹḅkḅeḅe, neni e tigbe ẹ luasẹ na ẹḅoḅese. Iluasobo oghuo iKirisiti ọ leḅe luasẹ utoghuo kpele shi olamḅe oyi ẹḅoḅese abi ọ rọ ri egbọli luasobo.*

²⁸ Egbọ eni mhufe ashini o kie kpọ wẹ le shi, Ushi oyi iMosisi oo zẹ shi Ọga oyi ekpodalo ugamhi, ama ishobọ ni Eshinẹgba ọ ri isheli shi, ni o kpe ukhokho bhale khẹ Ushi oyi iMosisi, ọ rọ zẹ Omi Eshinẹgba, ni a she rọ khi oni ọ gba pfo agbọagbọ.

8

Ọga oyi ekpodalo ugamhi ọna Ishobọ onogbọ

‡ 7:17 Li zẹ Iwolo 110.4 § 7:21 Li zẹ Iwolo 110.4 * 7:27 Li zẹ iLev 9.7

¹ Ọzukhomhi emini anye ẹ ngme na. Awa mhọli Ọga ọyi ekpodalo ugamhi, ni ọ shitọ ukiẹkiẹ obita omhẹsẹ ọyi Ẹshinẹgba ni ọ mhọli ekpabọ nya na obini iloghie agbọagbọ,*

² ni ọọ ga abi Ọga ọyi ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba elemhi Okholo ni a ri ode ghi ni o khi egbegbi igholo ni o la iloghie, oni Ọnọmhuẹ lẹlighuo ọ tọ, ni ọa khi abọ eyi ẹgbọ a rọ tọ li.

³ Eri a zẹ eni e kpeda na ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba kpa ni e ri isomhopfa ali iluasobo ke luasẹ. Lọli o zẹ khi Ọni ọ kpeda na ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba oyawa, ọ mema mhọli emini ọ li rọ ya luasẹ.

⁴ Agbọ ọ kha la lọ, ọa kha fẹ khi ọkpodalo-ugamhi ọyi Ẹshinẹgba, aborọkhia khi ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba ni ẹ deba ushi ọyi ẹgbọ iJu e la aghọ eghọ.

⁵ Okholo ni a ri ide tọ ni e la ga, irọkhọkhọ ali aroro ọyi emini e la iloghie e khi. Lọli o zẹ khi abi iMosisi ọ rọ ya tọ oni igholo, khi Ẹshinẹgba ọọ li, “Zobẹ ni a bhale ya ẹ khi abi a li rẹ wẹ khase ukhomhi ute, u li ya riẹlẹ wẹ tee.”†

⁶ Ama, memena, akanya ọkpodalo-ugamhi ni a rọ na iJesus, o mu ẹlọe dọsẹ oni a rọ na ekpodalo-ugamhi enediọ, ẹzẹzẹ abi ishobọ ni ọ migha shi rọ gbe akanya o li mu ẹlọe dọsẹ onodiọ, itobọ khi o migha nga irọnga eni e ti nẹ.

⁷ Ini ishobọ oni ododẹ ọa mhọli ashini o kpọli le shi lọ, ọgbọ ọa kha ke mhọli emini a ri ishobọ olese ẹ riẹlẹ.

⁸ Ama Ẹshinẹgba ọ mẹ ashini ẹgbọ eyọli ẹa kie te gba pfo, lọli ọ rẹ.

“Oni ogbẹlẹ ọọ bhale,
ni mhi rọ ya shobọ onogbọ
na ẹgbọ iZireni
ali ẹgbọ iJuda.

⁹ Ọa ya li abi ishobọ
ni mhi nu iti-itita wẹ shi,
ogbẹlẹ ni mhi mu wẹ oobọ
rọte eke ijipiti ya fiẹ.

Ẹa ri igesikia deba
oni ishobọ ni mhi nu wẹ shi,

itobọ ighọ mhi rọ
rue wẹ ẹlọe egbe-a.

¹⁰ Ọnọmhuẹ ọọ,
ogbẹlẹ ni ọọ bhale,
Ishobọ ni mhi ya shi
na ẹgbọ eyi iZireni na,
Mhi ya ri ishi eyemhẹ
shi wẹ isamhi,
mhi kẹkẹ ọli shi wẹ udu.
Mhi ya khi Ẹshinẹgba ọyẹwẹ,
wẹwẹ e khi ẹgbọ eyemhẹ.

¹¹ Ọngẹwẹ ọa kẹ ke sẹsẹ
onuzava ọyọli, wẹkhi eri
ọ ya liẹ inyoghuo ọli,
‘Lẹsẹ Ẹshinẹgba.’

Itobọ khi wẹwẹ nya
e ya lẹsẹ mhẹ,
rọte ọni ọ kpọkẹ nya
ya je ọni ọ funẹ nya.

¹² Mhi ya ri olamhẹ topfa wẹ,
mhi aa ke gbo ya sato
ipfidọ oyẹwẹ.”‡

¹³ Abi ọ rọ da lu ishobọ onana, “Onogbọ”
eghọ, o she ri oni ododẹ mele onodiọ-a.
Emini o da mele onodiọ-a ni o she ẹ womhẹ,
o kẹlẹ ya kele-a.

9

Ugamhi na iloghie ali eke agbọ

¹ Ishobọ onododẹ o mhọli ishi ni a rọ ọ ga ugamhi, o gbo mhọli igholo ni a ri ide ghi shi eke agbọ.

² A tọ okholo ni a ri ide ghi gasẹ shi elemhi oni igholo. Elemhi owa eva e la ọ oni okholo. Elemhi owa ni a kpe ramhi aa lui, Asha no Pfuasẹ. Akaghọ a ri emini a ri ákpá ru ẹ nga shi, ali itebu ni a ri ibulẹdi ni o pfuasẹ ẹ nga.*

³ Elemhi owa onuzi-eva ni o kpẹ oobọ na ode ugbakpi ni a rọ pfa ode-a, a lui Ashini o Pfuasẹ nẹ nya.†

⁴ Aghọ adido igolu ni a la tose ituale afu ẹera ni ẹẹ pfiẹ o la. Akpati ishobọ ni a ri igolu ku o li la Ashini o Pfuasẹ nẹ nya. Oni akpati ona, omi utasa igolu o la ọ ni a ri ibulẹdi imana a shi.‡ Aghọ a li ri orọkpọ ọyi

* 8:1 Li zẹ Iwolo 110.1 † 8:5 Li zẹ Okiali 25.40 ‡ 8:12 Li zẹ ijere 31.31-34 * 9:2 Li zẹ Okiali 26.1-30; 25.31-40, 23-30
† 9:3 Li zẹ Okiali 26.31-33 ‡ 9:4 Imana khi eminale ni Ẹshinẹgba ọ rọte idane ruẹsẹ kule abi amẹ na eniyẹ iZireni abi e rọ rọte ijipiti vu je eke ishobọ, ni a lu iKena § 9:4 Eri orọkpọ onayi Erọni ni a ngme ena ni o she khakha o kie zẹ ukhui onogbọ. * 9:4 Li zẹ Okiali 30.1-6; 25.10-16; 16.33; iNọba 17.8-10; Okiali 25.16; iDeut 10.3-5

Eroni ni o zẹ ukhuli shi, ali ipẹpẹmhi eche eva ni a kẹkẹ ishi shi. §* 5 Ikpeda na oni akpati ona, a ma emhi eva ni e li abi igeni ni e zẹ ipfua shi, ni e sọ alo ghue ufumhi oyi Eshinegba. E naghie ipfua eyewe-a guese ashini a la ri olamhe ẹ topfa. Ama ọa khi memena awa ya me eghẹghẹ ro ke tonọ eni emhi ena nya ramhi udi we pfo. †

6 A kha da she lina ri emhi ogbogbo nya shi ashini a roli ẹ shi se, lolu eni ẹ ralo ugamhi e ro ọ lo elemhi owa onodode ya gbe akanya ododa eyewe ogbele kpa. ‡

7 Ama Oga oyi ekpodalo ugamhi lolighuo tse ọ dobe ẹ lo elemhi Owa Ni o pfuase ne nya ni o la ọ. Utoghuo elemhi ukpe ọ lese ẹ lo akaghọ. Olia eni ọ ro luasobo na egboli ali egboese shi olamhe ni e lamhe elemhi umhalese, ọọ rue ẹ mholi obọ lo akaghọ. §

8 Eri Ayemhe-no-pfuase ọ ri onana guele khi, ogbo ọa khueghie ode ni o lo elemhi Owa ni o Pfuase ne nya-a, na ogbokhoghuo ne, ini okhoro onodode o kie migha.

9 Eri emhi enana e khi irokhokho na awa eghẹghẹ ana. Emini onana o ngme khi irona ali iluasobo eyi elamhako ni a luase ukpe khi ukpe khi, ẹa dobe khuesẹ eni e bhale ya ga Eshinegba udu-a pfuase, rewe gba pfo.

10 Ingme eminale, ali onyo ali ikpegbe-a enana e migha shi, ni e khi ushi na elele. Eri ushi onana o gbe akanya ramhi eghẹghẹ ni Eshinegba ọ ro ri ushi onogbo shi eke.

Olia eyi ifesu

11 Ama iKirisiti ọ she bhale abi Oga oyi ekpodalo ugamhi, ni ọ khi oyi eminete ni e she bhale. Ọ she lo elemhi Okhoro ni a ri ode ghi ni o fune ogho ni o gba pfo, ni o la iloghie, ni ogbo ọa ri abo to wekhi eri o la eke agbo.

12 Abi iKirisiti ọ rote elemhi oni okhoro lo oni elemhi Owa ni o Pfuase ne nya, ọa rue olia eyi elamhi ali ena ya luase obo, ama olia eyi lolighuo ọ rue utoghuo kpele ro mie ipfasheke na agboagbo na awa.

13 Eri olia eyi elamhi ali ena, ali emue eyi ozele ẹna ni a tose-a, ni a miatse ku egbo ni ẹa pfuase, o rewe khi eni e pfuase idiegbe.*

14 See olia eyi iKirisiti ẹa ke lie li dobe khuesẹ udu oyawa-a pfuase, rote ikanya ni ẹe pfi eghuli. Ikhi oni ọ rote ekpabo Ayemhe oyi Eshinegba ri egboli na Eshinegba abi iluasobo ni o gba pfo itobo olamhe eyawa-a, ni awa dobe ke ga Eshinegba ni ọ la ọ agboagbo.

15 Itobo ona iKirisiti ọ ro migha iteva Eshinegba ali egbo ri ishobo onogbo ona gbe eke, eghẹghẹ agho ni eni Eshinegba ọ lu, e li mie ugu na agboagbo ni Eshinegba ọ ro nga. Onana o ya zẹ li, itobo khi ọ ghu eghuli ni ọ ro gbe olamhe ni egbo e lamhe eghẹghẹ ishobo onodode kua.

16 Ini ogbo ọ kẹkẹ shi eke abi a li ya kemhi ugu oyoli se, ni ọ ro ghua, a mema ya me oli me gbo khi ọ she ghu-a neni ogbokhoghuo ọ ya me emhikhoghuo le ugu.

17 Irari khi emhi afue oni ebe ni a kẹkẹ abi a li ri ugu ya kia o ya khi, ini oni ọ kẹkẹ oli ọ da kie la agbo ne. Ama ini ọ ghu-a se, a ro tigbe ri oli ẹ gbe akanya.

18 Ona o zẹ khi ishobo onodode ọa kha zẹ ro gbe akanya ini olia ọa ma ọ lo.

19 Abi iMosisi ọ ro zẹ ishi eyi Eshinegba ye eni egbo se, ọ rue olia eyi ena ali elamhi, ọ ku amẹ shi ọ. Ọ rue uguabo ọora ni a khili oolu opfopfo shi, ọ roli miatse eni olia shi oni emini a kẹkẹ ishi nya shi, ọ gbo li miatse ku egbo nya.

20 Oo we, "Olia eyi oni ishobo na, ni Eshinegba ọọ awa ro ghue." †

21 Igho ọ gbo li miatse eni olia shi oni owa ugamhi ali emhi nya ni a ro la ọ ri ele ugamhi. ‡

22 Abi o li, khi, eri ushi ọọ a ri olia ri emhi nya khi eni e pfuase, ali khi ini aa li ri olia luase, irolamhe-topfa ọa la ọ. §

23 Owa Oyi Eshinegba na eke agbo ni a lina ri olia ro khi oni o pfuase, irokhokho oyi owa ugamhi na obini iloghie o khi. Ama emini e la obini iloghie, iluasobo oni o tine a mema ro ya rewe shi ipfuase.

24 iKirisiti ọa lo elemhi okhoro ni a ri ode ghi ni egbo e ri abo ma ni o khi irokhokho eyi egbebewe. Ama iloghie ọ ri ochoghọ ya lo, ni ọ la migha odalo oyi Eshinegba na awa memena.

25 Wekhi eri iKirisiti ọ lo iloghie ya ri

† 9:5 Li zẹ Okiali 25.18-22 ‡ 9:6 Li zẹ iNoba 18.2-6 § 9:7 Li zẹ iLev 16.2-34 * 9:13 Li zẹ iLev 16.15-16; iNoba 19.9,17-19 † 9:20 Li zẹ Okiali 24.6-8 ‡ 9:21 Li zẹ iLev 8.15 § 9:22 Li zẹ iLev 17.11

egbọli luasobo iti-ingmingme, abi Oga oyi ekpodalo ugamhi o liẹ tsua oḷia eni ẹa khi eyọli ẹ lo elemhi Owa ni o Pfuase ne nya, ukpe-khi-ukpe ya luase.

²⁶ Igho o kha khi lo, eri iKirisiti o kha me osue iti-ingmingme abi a te ma agbo. Ama o a khi igho. Eri o bhale utoghwo tse abi oni eghẹghe o ro gba, ni o ro ri egbọli luasobo ro rue olamhe ode-a.

²⁷ Ezeze abi ogbo o liẹ ghu-a utoghwo tse, o kha da ghu-a se, o bhale shi iguezo.

²⁸ Igho a li ri iKirisiti luasobo utoghwo kpele ni a ro shishi olamhe oyi ebubu egbo-a. O ya gbo bhale utonuzi-eva. O a khi ni o ro gbo tsua olamhe, ama ni o ro tsumhi eni e migha a khe oḷi.*

10

Iluasobo utoghwo kpele oyi iKirisiti

¹ Ugamhi onodio ni a ga eghẹghe Ushi oyi iMosisi, aroro oyi eminete ni ẹ bhale e khi. Ẹa khi wewe e khi egbegbewe we. Eni iluasobo ni a kpe luase eghẹghe agho ukpe kpa, ẹa tigbe dobe ri ipfuase ni o gba pfo na eni bhale odalo oyi Eshinegba ya ga ugamhi.

² Ini eni iluasobo ee dobe ri eni egbo pfuase lo, a kha yemhe eni iluasobo a? Irari khi e kha ri eni e bhale ya ga pfuase utoghwo kpele, ni udu oyewe o a ke mhọli umhagukia.

³ Ama eri eni iluasobo e yele egbo olamhe eyewe le ukpe khi ukpe.

⁴ Irari khi oḷia eyi ena ali elamhi ẹa dobe rue olamhe ode-a.

⁵ Irarigho, abi iKirisiti o ro ya bhale agbo, oo Eshinegba,
“Iluasobo ali isomhopfa
ẹa ghole ẹ.

Ama u she ri idiegbe na mhe,
ni mhi ri ungmehi oye
gbe akanya.

⁶ Iluasobo eni a tose
ali iluasobo igbe-olamhe kua
ẹa tigbe ti ẹ eloe.

⁷ Igho mhi re,
‘Ghe mhe ana,
Eri mhi bhale ya riẹle
oghuemhe oye, Eshinegba.’ ”*

⁸ O te eke ya ngme, oo, “Iluasobo ali isomhopfa ẹa ghole ẹ, wekhi iluasobo eni a tose ali iluasobo igbe-olamhe kua e ghole ẹ, wekhi eri e ti ẹ eloe.” Ama khi a lese khi eri ushi oo a mema ligho ke riẹle we.

⁹ Igho o ke re, “Ghe mhe ana Eshinegba, eri mhi bhale ya riẹle oghuemhe oye.” Eri o ri obo ri iluasobo eni eḷele shi eke, o ri iluasobo oyi iKirisiti to eloli we.

¹⁰ Itobo khi iJesu iKirisiti o riẹle oghuemhe oyi Eshinegba, loḷi o ze ni a ro ri iluasobo ni o ri idiegbe oyọli luase utoghwo kpele khuesẹ awa nya olamhe-a pfuase.

¹¹ Eḷekhele, ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba nya e ro gbe ikanya ugamhi eyewe, eri e riẹle eni iluasobo gbo riẹle iti ingmi-ingme, ama ẹa tigbe dobe rue olamhe ode-a.†

¹² Ama abi iKirisiti, oni okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba ona, o ro luasobo utoghwo kpele oyi igbe-olamhe-kua ni o khi oyi ona agboagbokpa, ni o ro shito obita oyi Eghiele oyi Eshinegba.

¹³ Agho o ke shito migha a khe eghẹghe ni Eshinegba o ro ya ri ebe oḷi mele akphawẹnga eyọli-a.‡

¹⁴ Irari iluasobo utoghwo kpele ni o luase o ro ri egbo eni o rote olamhe pfuase khi eni e pfuase agboagbo.

¹⁵ Ayemhe-no-pfuase o gbo pfi otsele shi ona ye awa. Oni odode, oo,

¹⁶ “Ishobo ona mhi ya nu we shi.

Onomhue o ngme ghọ khi,
oni eghẹghe ogho o kha ramhi,

mhi ya ri ishi eyemhe shi we udu,
mhi keke oḷi shi we ayemhe.”§

¹⁷ O ke gbo ro ma o khi, “Mhi aa ke ya sato olamhe ali ikanya ebe eyewe.”*

¹⁸ Irarigho, a kha she da ri ena topfa se, ogbo o a ke gbo mhọli emini a ri iluasobo irue-olamhe ode-a ya riẹle.

A ze ni awa ti bhale deba Eshinegba

¹⁹ Irarigho, inyoghwo-mhe, aborokhia oḷia eyi iJesu e ri igbedu na awa ro lo Ashini o Pfuase ne nya egho,

²⁰ ikhi ode onogbo ni o mhọli agbo, ni o ri awa te ode ugbakpi ni a ro pfa ode-a a dose.

* 9:28 Li ze Aza 53.12 * 10:7 Li ze Iwolo 40.6-8 † 10:11 Li ze Okiali 29.38 ‡ 10:13 Li ze Iwolo 110.1 § 10:16 Li ze Ijere 31.33 * 10:17 Li ze Ijere 31.34

21 Abi o rọ gbo li khia khi awa mhọli ọkpodalọ-ugamhi oyi Ẹshinẹgba oniẹmhi ni ọọ mhẹsẹ shi Owa ugamhi oyi Ẹshinẹgba na iloghie eghọ,

22 awa ri udu igesikia ali irudunga ni o migha gboo ti bhale deba Ẹshinẹgba. Awa gbo mhọli udu ni a ri imiatse ọlia eyi iKirisiti rọ khi ipfuase ni ẹa ke mhọli umh-aguẹkia, ali awa mhọli idiegbe ni a ri amẹ khuẹsẹ-a pfuase.†

23 Awa mu irudushi ni awa guele khi awa mhọli mhue gagaga, irari khi Ẹshinẹgba ni ọ shobọ na awa, ọni a ri egbe ẹ nga ọ khi.

24 Awa ke sa abi awa li ya ke ri udu shi egbe ọ, ni awa ke riẹle inono ali awa gbe ikanya enete.

25 Awa khi ti egbe ilona oyi egbawa je ukhokho, abi ẹgbọ eghuo ẹẹ li, ama, awa totobọ ke ri udu shi egbe ọ, aborọkhia khi u mẹ khi Ogbẹle oyi Onomhue o shi ti ẹ bhale.

26 Irari khi iluasobo olese ọa ke gbo laọ ni o ya rue olamhe ode-a, ini awa mema famhi ẹ lamhe, ikpukhokho khi a she kpẹ gue oni igesikia ye awa ne.

27 Emini ẹgbọ eghoghọ e ke ya shitọ ke khe khi iguezo ni o ri ulishi ẹ mu ali erali na biobiobio, ni o ya pfuse eni ẹa ya suọ esọ na Ẹshinẹgba-a.‡

28 Onini ọ da gbe Ushi oyi iMosisi-a, ni a rọ da ri ọli gue ezọ, ni ọ rọ da lue ne, ni a rọ mẹ ọtsẹle ẹgbọ aava okekhi aase, eri a gbe ọli-a, ni ọa mhọli ilelemhi.§

29 Sẹ u sa khi a kha li nase eni e ri awe wu Omi Ẹshinẹgba eke-a, ni e ri ukpeloe gbe ọlia ni Ẹshinẹgba ọ rọ riẹle ishobọ, ikhi ọlia ni o khuẹsẹ we olamhe-a pfuase, ali eni o khia khi eri e ze emuebe na Ayemhe Okhale?*

30 Irari khi awa lese oni ọọ, “Mhemhe mhi ya nase eni e lina ngeli, Mhi ya fali oru,” ali oni ọ gbolo ẹ, “Onomhue ọ ya ri ẹgbọ eyọli gue ezọ.”†

31 Irari khi emhi okhena o khi ni ọgbọ ọ rọ ya pfi obọ lo ingme oyi Ẹshinẹgba ni ọ la ọ.

32 A ke sato eghẹghe ni a rọ lese mie oni ákpá, ni a rọ migha mu imiesuọ oye ẹ mhue, aboriekhia khi áá na ẹ ukpokpomhi osoli shi ọ.

33 Isheghuo, eri ẹgbọ e ga la igbaa a pfi itsue manya ẹ, a mu okhọli vule shi ẹ ọ. Isheghuo, a kugbe ẹgbọ elese ni a lighọ mu okhọli vule shi ọ.

34 Elemhi eni e la ọgba ighumha ee ala ẹ. Abi a rọ ri itoto mie ẹ itsua, aa khako, a ri oghẹle rue we obọ-a na we, itobọ khi a lese khi a mhọli itsua eni e tine ni e ya la ọ agbọagbọ.

35 A khi tsua igbedu oyeẹ pfia, irari khi o ma mhọli eleli oniẹmhi.

36 A mhọli iregbemie, ni a bhale ya ẹ khi ini a dobe riẹle oghuemhe oyi Ẹshinẹgba se, ni a mie emini ọ rọ nga na ẹ.

37 Irari khi Ebe-no-pfuase o ngme ọli khi, “Ini o riẹ tẹse ukukuọ,
Oni ọ ya bhale ọ ya bhale,
Ọa ya tẹse.

38 Ama eni Ẹshinẹgba ọ pfa na, irudunga e rọ ya ke la agbọ, ama ini ongewe ọ nyene egbe ukhokho, elemhi ẹa ya timhe deba li.”‡

39 Awa aa li abi eni ẹẹ nyene egbe ukhokho ni e ya pfua, ama eni e miesuọ ni a mie pfuese awa khi.

11

Irudunga

1 Mena, irudunga khi, ini ọgbọ ọa mhọli akhokhomhe shi udu shi emini ọ ri udu shi eke ẹ khe, ali ni ọgbọ rọ mhọli ọli shi udu gueguegue khi emini aa mẹ ne khi e la aghọ.

2 Irudunga ona, o ri ẹgbọ enede le eva onete odalo oyi Ẹshinẹgba.

3 Awa lese khi irudunga ona, Ẹshinẹgba ọ rọ ri ungmehi oyọli ma emini awa mẹ eloe nya. Ni a rọ bhale ya ẹ khi, a rote emini aa ya mẹ eloe riẹle emini a mẹ eloe.*

4 Irudunga, o ri Ebeli ri iluasobo ni e ti dose eyi iKen na Ẹshinẹgba. Rote irudunga oyọli, Ẹshinẹgba ọ rọ mie obọ shi ọ khi ọgbọ ni ọ mhọli angeli onete ọ khi, abi Ẹshinẹgba ọ rọ ngme onete irona eyọli. Irudunga ona o ri Ebeli kiele ngme, abi ọ rọ ririe ghua.†

5 Irudunga a rọ rue Enoki agbọ vu, ini ọ khi mẹ eghuli. Ọgbọ ọa ke mẹ ọli, irari khi eri Ẹshinẹgba ọ rue ọli nga idane. Neni a rue

† 10:22 Li ze iLev 8.30; Ezik 36.25 ‡ 10:27 Li ze Aza 26.11

24.8 † 10:30 Li ze iDeut 32.35,36 ‡ 10:38 Li ze Abak 2.3-4

Li ze Igbae 4.3-10 ‡ 11:5 Li ze Igbae 5.21-24

§ 10:28 Li ze iDeut 17.6; 19.15 * 10:29 Li ze Okiali

* 11:3 Li ze Igbae 1.1; Iwolo 33.6,9; iJon 1.3 † 11:4

ọli vu, ọ mhọli ọtsele khi ọgbọ ni ọ ri egbe mu Eshinegba ọ khi.‡

6 Ọgbọkhoghuo ọa dobe ya riele emini e ri egbe e mu Eshinegba, ini ọa mhọli irudunga. Irari khi neni ọgbọ ọ ya bhale deba Eshinegba, ọ mema mhọli irudunga khi ọ la agho, khi loli ọ somhi eni e kuegbe-a nono ọli opfa.

7 Irudunga o ri iNoa, abi ọ rọ suọ agua ni Eshinegba ọ tse ye ọli shi emini aa me ne, roli ri ikuegbe-a ali ulishi oyi Eshinegba, khali oko-okẹ oniemi ni o pfuese apfe ọli. Irudunga oyoli o ri umha miesuo oyi eni egbo na agbo khasẹ gboo, ni ọ rọ mie ikhivose itobo khi irudunga oyoli o ti Eshinegba eloe.‡

8 Irudunga o ri Aburaamu vule abi Eshinegba ọ rọ lu ọli ọ vule ke je ashini loli shobo khi loli rọ ya na li le ugu. Ọ rote eke oyoli vu, abi otseku khia khi ọa lese obini ọọ je.*

9 Irudunga o roli ngeli eke ishobo abi opfese. Ọọ la ifui okhoro, igho li khi Aziki ali iGiekopu, ni e ga le ugu oni ekha oghuo.†

10 Irari khi eri ọ ri eloe shi eke khe ọli oni o mhọli irogbekẹ, ni Eshinegba ọ vi ali ni ọ gbo khi atsona oyoli.

11 Irari irudunga a rọ ri Aburaamu dobe khi ita eniye abi ọ rọ ririye rọ she dose oni egheghe ni ọ kha la dobe bia omọ ali ni iSera ọ rọ khi aga. Irari khi ọ lese khi Eshinegba ni ọ shobo nali khi ọna igesikia ọ khi lo.‡

12 Rote obọ oyi Aburaamu, ni ọ li abi oni oyoli o she pfo se, a te me imimi ni ẹa ze leli abi ikpetata na idane ali ekhasẹ na ese oke oniemi.‡

13 Agbo irudunga egbo ena e kie la ramhi ni e rọ ghua. E kie miesuo khi wewe e ya mie emini a rọ shobo na we. Eri e lese li rote odonue pfi alo o me we odalo, o ri egbe mu we. E lama shi ọ khi ena ọli oboese ali epfese wewe e khi shi elemhi eke agbo.*

14 Ini egbo e da lina ngme ne, eri o rokhase khi ọli oni e ya ke lu oyewe ee nono.

15 Ini eri ọli ni e rote vu kha o la we udu

lo, e kha mhọli egheghe rọ mu egbe pfi je obini e te vu.

16 Eri ọli ni o tine o ri okiamhi i gbe we, oni o khi ona iloghie. Irarigho, ọa ri omama mu Eshinegba khi ee lu lue Eshinegba oyewe, irari khi ọ she mu egbe ọli shi eke khe we.

17 Irudunga o ri Aburaamu ri Aziki luasobo, abi Eshinegba ọ rọ mu ọli fe bino. Loli ni ọ she mie oni ekha, ọọ nono ni loli ri omi ọli otuoghuo kpe luasobo,†

18 aboriekhia khi Eshinegba ọ gueye ọli khi, "Rote Aziki u te ya mhọli imi imi e."‡

19 Eri Aburaamu ọ sa li shi udu khi Eshinegba ọ dobe ya rote eghuli guise ọgbọ le. Eri o li abine khi eri oni Aziki ọ ghua egho, ni o rọ li abine khi eri Aburaamu ọ rote eghuli gbo mie Aziki.

20 Irudunga o ri Aziki ku isemhe na iGiekopu ali isọ shi emini a ya me odalo.‡

21 Irudunga o ri iGiekopu abi ọ rọ ya ghua sọ iromhi na imi iJosefu ava-ava, ọ da abo na Eshinegba abi ọ li kie ri egbe da orokpo oyoli.*

22 Irudunga o ri iJosefu, abi ọ rọ ya ghua ngme ingme abi eniye iZireni e li rote eke ijipiti ya vu shi eke. Ọ guele shi eke abi a ya li igua eyelue.†

23 Irudunga o ri eni e bia iMosisi roli sheli ramhi iki ese abi a rọ bia li se, irari khi ọa khi omọ na tse, ulishi ọa mu we ni e rọ ri ukpeloe gbe omhesẹ oyi oghie.‡

24 Irudunga o ze khi abi iMosisi ọ rọ fu vule se, khi ọa lama a ke lu lue omi omi iFero onokpotso.‡

25 Ọ lama khi loli ya nu egbo eyi Eshinegba me osoli, ocho ni lue rọ ya li agbo olamhe ukuku egheghe.

26 Ọ bino ọli khi, omama ni ọgbọ ọ ri itobo iKirisiti ee me o mu eloe dose epfue na ijipiti nya. Itobo khi eleli ni o la odalo ọ ri ukpeloe shi.

27 Irudunga o roli rote ijipiti vu, ni o khia khi ulishi elemhi ibibi oyi oghie ọa mu ọli. Itobo khi o li abine khi eri ọọ me Eshinegba ni aa ya me eloe, loli ọa rọ mu egbe pfi.

§ 11:7 Li ze Igbae 6.13-22 * 11:8 Li ze Igbae 12.1-5 † 11:9 Li ze Igbae 35.27 ‡ 11:11 Li ze Igbae 18.11-14; 21.2
 § 11:12 Li ze Igbae 15.5; 22.17; 32.12 * 11:13 Li ze Igbae 23.4; 1 Okhe 29.15; Iwolo 39.12 † 11:17 Li ze Igbae 22.1-14
 ‡ 11:18 Li ze Igbae 21.12 § 11:20 Li ze Igbae 27.27-29, 39-40 * 11:21 Li ze Igbae 47.31; 48.1-20 † 11:22 Li ze
 Igbae 50.24-25; Okiali 13.19 ‡ 11:23 Li ze Okiali 2.2; 1.22 § 11:24 Li ze Okiali 2.10-12

28 Irudunga o roli ri Ukpe iPasova na iri-
olia to ogbhele ko, ni o re, eniye iZireni e
miatse oia ku shi ogbhele, ini ageni eghuli
o khi gbe emodiyo eyewe-a.*

29 Irudunga o ri egbo iZireni dobe da okę
oniemhi ni a lu Okę Ifulo, abine khi eni e
rote ekę ifufu dose. Abi egbo ijipiti e ro li
mu oli fe, khonya we, oni okę o to we lue.†

30 Irudunga o ri ugbe ni a khi gasę iJeriko
de ya gbe abi egbo iZireni e ro kia gasę oli se
ogbele ishilua.‡

31 Irudunga a ro tsumhi iRE-àbu ni o
khi adegbe ni o ro nu eni e suę esę na
Eshinegba pfua. Irari khi egbo iZireni ni a
ghie e ka bęna tokpe oni ekę bino, o mie we
shi owa.§

32 Seę mhi ke gbo ya ngme ma o? Mhi
kie ke zono we? Eghęghę o la o na mhe
ni mhi ro ya ngme ingme oyi iGidioni,
iBaraki, iSamusi, iJefita, iDefidi, iSamuęni
ali emekęguele eyi Eshinegba.*

33 Irudunga e ro mu omhese eyi ighie le,
e mhesę na egbo abi Eshinegba o li nono oli
shi. E mie emini Eshinegba o tse ekha na we.
E guese inu eyi idu,†

34 e pfuse erali ebe-a, e na pfue eghuli
ogbhoro. O lose we, ama e toto-a, e khi
idenomo elemhi okholi, e pfuse ekholi-
okhue eyi eoli oboese-a.‡

35 Irudunga, ikpotso e ro gbo mie egbo
eyewe ni a rote eghuli guise le bhale agbo.§

Egbo elese e ri egbe mie ugbemhi obe, e
lama a wolo wewe abo-a, ama e ghu-a shi
ugbemhi obe, itobo khi e ri udu shi irote-
eghuli-guale bhale agbo ni o tine.

36 Eghuo o, a rewe li egia, a gbe we itali, a
so eghuo igha ro shi oga ighumha.*

37 A tono we eche, a ri iso kie we shi
asha eva, a ri ogbhoro gbolo we-a. E ri ekue
elamhi ali isumha ku egbe, e khi ena umha
me, a nase we, a li we umumume.†

38 Egbo ni agbo e lu emhi eni egbo ena
e khi. E dudu kia kia ifui odagbe ifufu ali
ikhomhi ite abi eni e mholi apfe, ee la
elemhi irui ali ifui ese na elemhi ekę.

39 Itobo irudunga oyi enana a ro kuęghie
we, ama ongewe o kie mie emini Eshinegba
o shobo.

40 Itobo khi Eshinegba o she mhesę emini
o tine shi ekę e khe awa, eghęghę agho e kha
kugbe awa o, o ri awa ali wewe gba pfo.

12

1 Aborokhia khi ebubu otsęle eyi ingme
agbo irudunga e she lina le gasę awa ena,
awa tsua emini eę zu awa ode ku-a ali
olamhe ni e kele ti awa je ukhokho. Awa
ze ni awa ri iregbemie ke na oni unamhi ni
a roshi awa odalo.

2 Awa ri eloe shi iJesu egbe ke bino oli, oni
o khi igbaekęle ali oni o ri irudunga oyawa
gba pfo. Oni o ri itobo oghęle oni a ro shi
ekę e khe oli, ri egbe mie eghuli na apfida, o
ri ukpeloe gbe omama ni o la apfida ya me.
Mena, o she shito obita ukpekhomhi Eghiele
oyi Eshinegba.

3 Pfi ukpeloe ke bino loli ni o ri egbe mie
ibiselemhi ni me obo oyi egbo olamhe, ini o
khi lose e ni o pfanę ku e alo.

4 Inu-olamhe khe abo oye, o kie re
ramhi oyi eghuli ne.

5 Eri a she yele ungmemhi iyude ni
Eshinegba o nu e ngme-a, abi imi oli eni
emose ali eni ikpotso? Ni o le.

“Omi mhe, khi ri
eloe gbe isheshe shi ode
oyi Onomhue,

ali a khi ze ni
egbe pfo e-a
ini o sheshe e shi ode,

6 Irari khi eni Onomhue
o nono ingme oyewe
o sheshe shi ode,

ogbokpa ni o lama
khi omioli lue khi
o na osoli.”*

7 Ri egbe mie ini a sheshe shi ode, eri
Eshinegba o riele e abi imi oli. Mhie ii, omo
onoghuo itali o ya sheshe shi ode?

8 Ini aa sheshe e shi ode abi a lie sheshe
omo kpa shi ode, eri o rohasę khi waa khi

* 11:28 Li ze Okiali 12.21-30 † 11:29 Li ze Okiali 14.21-31 ‡ 11:30 Li ze iJosh 6.12-21 § 11:31 Li ze iJosh 2.1-21;
6.22-25 * 11:32 Li ze Egezo 6.11-8.32; 4.6-5.31; 13.2-16.31; 11.1-12.7; 1 iSam 16.1-1 Ighie 2.11; 1 iSam 1.1-25.1
† 11:33 Li ze iDan 6.1-27 ‡ 11:34 Li ze iDan 3.1-30 § 11:35 Li ze 1 Ighie 17.17-24; 2 Ighie 4.25-37 * 11:36 Li ze
1 Ighie 22.26-27; 2 Okhe 18.25-26; iJere 20.2; 37.15; 38.6 † 11:37 Li ze 2 Okhe 24.21 * 12:6 Li ze iJobu 5.17; Ekpi
3.11-12

egbegbi omiṣi ama ọmọ ni aa lẹsẹ ọni ọ bia li u khi.

⁹ Itawa ena agbọ ẹa ya sheshe awa shi ode, ni awa rọ kiele ẹ mu ekpe na we? Elo o ze ni awa aa ke rọ lili ẹ ze ni ọni ọ khi Itawa elemhi ayemhe ọ li sheshe awa ni awa mhọli egbegbi agbọ?

¹⁰ Ukuku egheghe itawa ena agbọ ẹẹ sheshe awa shi ode abi ọ ti we ẹloe shi, ama itobọ onete oyawa Eshinẹgba ọ rọ sheshe awa shi ode, ini awa nu ọli mhọli okemhi shi ipfuase oyọli.

¹¹ Isheshe shi ode okhoghwo ọa ya viọlo egbe, ama eri ọọ to. O kha ke deṅe, o ri ọni a ligho sese ingme ẹ ngeli angeli enete, ali ọ gbo mhọli opfomhe.

¹² Irarigho, abọ eye ẹ ni o loṣe ali ikhomhegbhe eye ẹ ni ẹẹ kpheli rerere, a zese we-a.†

¹³ A ke kia ode ni o sheshe talala, ni a ri eni e cheghẹ awẹ-a ze, ocho ni e rọ ya de.‡

¹⁴ A roshẹka odekhode ni a nu ọgbokpa la agbọ opfomhe, ni a gbo la agbọ ipfuase, irari khi ọgbokhoghwo ni ọa mhọli ipfuase ọa ya me Onomhue.

¹⁵ A roshẹka ini ongeṣe ọ khi khi ọni okhale oyi Eshinẹgba ọa ramhi obọ ali a khi ze ni iyese-elemhi-a o ze shi ẹ iteva ni ọọ pfi ingme obe rọ pfueche egboese-a.§

¹⁶ Ọgbokhoghwo ọ khi khi ọni ọọ ku itsebo, weṣe ongeṣe okhoghwo ọ li abi iSo ni ọa mhọli ayemhe oyi Eshinẹgba, ni ọ ri itobọ eminale utoghwo kpele ri ugu ọdiọ oyọli de.*

¹⁷ A lẹsẹ khi ẹlelese, abi ọ ke rọ ọ nono ni loṣi mie oni ikhivose, a kie ọli. Itobọ khi ọa ke me asha mu udu pfi, abi ọ tseku ke ri amẹ evie nono ọli.†

¹⁸ Irari khi aa bhale ute ni a doṣe ri obọ ọ ti, onabi ute iSinai ni egbo iZireni e ke bhale, ni elemhi erali o la a de biobiobio, ni obili ulishi o la, ali ni okiki olitsa o la khili eke,

¹⁹ ali ni akala o la de limhilimhi, ni uruli oniemi o la a ngme, ni egbo ni ẹ suọ oni uruli e rọ lema oni ungmehi o kpeṣe agho.‡

²⁰ Itobọ khi ẹa doṣe ri egbe mie ushi ni a

shi na we ni ọọ, “Ini o riṣe khia khi ẹlamhako ọ ri egbe ti oni ute, a mema ya tono ọli eche gbe-a.”§

²¹ Eri emini a me agho o lolo ri ulishi mu ramhi ni iMosisi ọ re, “Ulishi oniemi o ga mu mhe!”*

²² Ama, mena, a she bhale ute iZayo, ali ẹoli oyi Eshinẹgba ọni ọ la ọ, iJerusalemu ona iloghie ali obini ilegba oghẹle oyi igeni upfoleli.

²³ A she bhale igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ oyi emodiọ eyi Eshinẹgba, eni a keke eva oyewe shi iloghie. A she bhale deba Eshinẹgba ni ọ khi ọso-ẹzo oyi egbo kpa, ali a gbo bhale deba ayemhe oyi egbo enete ni a rọ khi eni e gba pfo.

²⁴ A she bhale deba iJesu ọni ọ ri ishobo onogbo ko, a gbo bhale deba ọlia ni a miatse ku, ni ẹẹ ngme emini e ti doṣe emini ọlia eyi Ebeli e ngme.†

²⁵ A mu egbe ẹ ini a khi kie ungmehi oyi ọni ọ nu ẹẹ ngme. Ini eni egbo ẹa doṣe pfue ọ, abi ẹa rọ ri ungmehi oyi ọni ọ la agbo tse agua ye we gbe akanya, se u sa khi awa li ya pfue ọ, ini awa aa ri ungmehi oyi ọni ọ rote idane tse agua ye awa gbe akanya.‡

²⁶ Eri uruli oyi Eshinẹgba o nighise eke agbo egheghe agho, ama mena, ọ she shobo, ọọ, “Ọa khi eke agbo tse mhi gbo ya nighise utoghwo shi ọ, ama li shi ukhui.”§

²⁷ Eri ungmehi ni ọọ, “Utoghwo shi ọ,” o rokhase gboo khi emini a ma nya, khi a ya nighise we, a rue we ode-a, ni a bhale ya ẹ khi emini ẹa ze nighise e ke kpoṣe.

²⁸ Irarigho, aborokhia khi awa a mie omhese ni ọa ze nighise egho, a ze ni awa ke kphemhi, awa ri ekpe ali ulishi ga Eshinẹgba abi o ti shi,

²⁹ irari khi Eshinẹgba oyawa erali opfuse ọ khi.*

13

Ugamhi ni o ghole Eshinẹgba

¹ A kie ligho ke nono ingme oyi egbe ẹ abi inyoghwo.

† 12:12 Li ze Aza 35.3 ‡ 12:13 Li ze Ekpi 4.26 § 12:15 Li ze iDeut 29.18 * 12:16 Li ze Igbae 25.29-34 † 12:17 Li ze Igbae 27.30-40 ‡ 12:19 Li ze Okiali 19.16-22; 20.18-21; iDeut 4.11-12; 5.22-27 § 12:20 Li ze Okiali 19.12-13 * 12:21 Li ze iDeut 9.19 † 12:24 Li ze Igbae 4.10 ‡ 12:25 Li ze Okiali 20.22 § 12:26 Li ze Agai 2.6 * 12:29 Li ze iDeut 4.24

² A ke sato mie epfese shi owa, a mu wẹ epfese. Irari khi ẹgbọ eghuo ee ke ligho, ni e ro mu ẹgbọ eghuo epfese, ni ẹa lese khi igeni e khi ni wewe e mu epfese.*

³ A ke sato eni a mu shi owa ighumha egbe abine khi eri a nu wẹ la agho. A ke sato ẹgbọ eni a na osoli egbe abine khi eri a li nu wẹ me oni osoli.

⁴ Omose ali ughue o li e mu ekpe shi angeli oyewe. Omose ali ughue o li e khi li egbe le. Irari khi Eshinegba o ya gue eni e ku itsebo ali eni e kia okia ezọ.

⁵ Zobe ni agbo oye o nuata shi oghumhe ukpago, ze ni emini u mholi o ke khuese e. Irari khi Eshinegba o o li e,

“Mhi aa tigbe ya ze obo,
mhia ya tse pfa ghue.”†

⁶ Loli o ze ni awa ro ya ri igbedu li e,

“Onomhue o khi
okpaghiobo oyemhe,
mhia ya tigbe na ulishi.

Elo ogbo dobe ya li mhe?”‡

⁷ A pfi eloe bino eni e ralo na e ena elele. Eni e ri irudunga gue ungmehi oyi Eshinegba ye e. A sa je abi e li ngeli ramhi ni e ro ghua, ni a ke khonya irudunga oyewe.

⁸ Ijesu iKirisiti, abeghuo o khi, ode, amo, ali agboagbo.

⁹ Khi ze ni ose e egbholi ododa e tsua e udu vu. Irari khi okhale o ri udu oyawa ze-a, o a khi ni a ri ushi eminale gbe akanya, ni o a kpaghie eni e rewe gbe akanya obo.

¹⁰ Ama awa mholi atete ni ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba na elemhi owa ugamhi oyi egbo iJu ẹa mholi afu ya rote le emhi iluasobo. §

¹¹ Eri Oni o kpeda na ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba oyi egbo iJu o o tsua o lia eyi elamhako lo elemhi Asha-no-Pfuase ne nya ya ro luase obo shi olamhe irotopfa, ama eri a rue eni idiegbe eyi eni elamhako fie ifui apfe je odagbe ya tose-a.*

¹² Onana o ze ni ijesu o ro li ghu-a shi ikhokho apfe, ni o ro ri o lia eyoli ri egbo khi eni e pfuase.

¹³ Irarigho, a ze ni awa le deba li ikhokho apfe ni awa nu o li me omama ni o me.

¹⁴ Irari khi agbo oola, awa aa mholi eoli ni o lao agboagbo, ama eoli ni o ya bhale awa ri ukpeloe shi eke e khe.

¹⁵ Awa ri irarigho rote ijesu ke ri iluasobo ikuoghi na Eshinegba. Ini awa ligho, eri awa pfi otsele shi o khi loli o khi Onomhue.

¹⁶ A khi yelete onete iriele-a, ali ni a gbo ke kpaghie egbe obo, irari khi enana khi iluasobo ni e lie ti Eshinegba eloe.

¹⁷ A ke suo eso na eni e ralo na e, a ri egbe e tiemhie na omhese oyewe. Eri e ri ukpeloe shi e egbe abi eni e ya rokhase abi e li gbe. A ke suo eso na we ni akanya ni ee gbe o ri oghela na we, ini o khi khi itsua na we, irari khi u wa mholi eleli ni u ya me o.

¹⁸ A ke lema na anye. Anye lese khi udu oyanye o pfuase, anye gbolo e ngeli ke mu ekpe shi egbe anye egbe odekhode.

¹⁹ Mhi gbo ga lolo lema e, a lolo lema Eshinegba o gbo remhe kele nyene egbe bhale deba e.

²⁰ Mhi lema Eshinegba ona opfomhe, oni o ri o lia oyi ishobo na agboagbo rote eghuli guise ijesu Onomhue le, ikhi Orisumha-kia oniemi oyi isumha ogho.

²¹ O ri eminete nya shi e egbe ni a ro ke riele oghumhe oyoli. O gbo gbe ikanya eni e ti o li eloe shi awa egbe, rote obo oyi ijesu iKirisiti, ni o mholi ufumhi na agboagbo. Atse.

²² Inyoghuo-mhe, mhi lema e, a kuebba a ri eso shi oni usomhi irudusho ona, irari khi ebe ni mhi keke ghi e ena o a lolo nuata.

²³ Mhia nono ni a lese khi a she rue iTimoti inyoghuo awa o gba ighumha lasele. Ini o kele bhale, mhi ya roli bhale ya me e.

²⁴ A tse eni ee ralo na e nya, ali egbo eyi Eshinegba nya. Inyoghuo awa eni e la Itili ee tse e.

²⁵ Okhale oyi Eshinegba o ka nu e nya la. Atse.

* 13:2 Li ze Igbae 18.1-8; 19.1-3 † 13:5 Li ze iDeut 31.6,8; iJosh 1.5 ‡ 13:6 Li ze Iwolo 118.6 § 13:10 Emini onana o ngme khi, ‘Awa mholi atete ni o khi apfida ni ijesu o la ri idiegbe oyoli luasobo. Ama egbo ni ee sa khi iluasobo ni a luase elemhi owa ugamhi oyi egbo iJu, e te ya mholi imiepfuese, ẹa mholi okemhi shi oni atete ona.’ * 13:11 Li ze iLev 16.27

Ebe ni IJemhisi O kẹkẹ

¹ Mhẹmhẹ ijemhisi ni mhi khi ọni ọọ ga oyi Ẹshinẹgba ali oyi iJesu iKirisiti Ọnọmhuẹ mhia kẹkẹ ebe ona ghi ẹgbọ eni e miesuọ, ni ẹ la ẹdẹli igbẹva eyi ẹgbọ iZireni, ni e gbhiaku elemhi eke agbọ nya.*

Mhi tse ẹ.

Ke ghẹle elemhi imufe

² Inyoghuo-mhẹ, leli ọli shi emhi oghẹle ini imufe ọdoda e bhale debe.

³ Irari khi u lẹse khi ini a da mu irudunga oye fe bino ne, iregbemie oye o ya me asha fu-a shi ọ.

⁴ Zobe ni iregbemie oye ẹ o gbe akanya oyoli pfo, ni a mhọli iwomhelo, ni o gba pfo, ni a khi eni ingeli enete ẹa baku.

⁵ Ama ini onge ọọ nono ẹgbhali, ọ mhila Ẹshinẹgba ni ọ pfo elemhi rọ ọ na ọgbọkpa, ni ọa ya me umha-guekia oyi ọgbọ. Ọ ya rọli na li.

⁶ Ama ini ọọ mhila, ọ mhọli irudunga ni ọa mhue akhokhomhẹ, irari khi ọni mhọli akhokhomhẹ, eri ọ li abi izughuse oyi okẹ oniemi ni akpepeli o pfi ẹ kia.

⁷ Ọgbọ oghoghọ ọ khi sa khi loli me emhikhoghuo ya mie obọ oyi Ọnọmhuẹ.

⁸ Ọgbọ ọzidu eva ọ khi, ọa ya riẹle emini o mu amẹ.

Ẹpfue ali umhame

⁹ Eni e mie iJesu iKirisiti suọ ena umhame e ke ghẹle irari khi e ma ghale ukpeloe oyi Ẹshinẹgba.

¹⁰ Igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ ni e pfue, e ke ghẹle ini agbọ o ke ti we tiemhile. Irari khi eri ẹpfue e ta a kua abi udodo.

¹¹ Irari khi ini ovọ o ngale khi ọọ to, eri ọọ tose ebuli a, e khakha-a, idodo eyewe e de kua, isomhotse eyewe o yese a. Ighọ, ọni ọ pfue ọ li ya ta kua, abi ọ li na ya nga na ya tiemhi shi akanya oyoli.†

Imhese-bino ali imufe

¹² Ikhivose o khi na ọgbọ ni ọ kie migha ini ọ mhọli imufe, irari khi ini ọ dobe ri egbe mie, ọ ya mie arula oghie oyi agbọ na agbọagbọ, ni Ẹshinẹgba ọ she shobọ khi loli ya rọ na eni e nono ingme oyelue.

¹³ Ini a mu ọgbọ lighọ fe bino, ọ khi lie khi, “Ẹshinẹgba ọ mu mhẹ ẹ fe.” Irari khi ọgbọ ọa ri onobe ya dobe mu Ẹshinẹgba fe, wekhi eri loli ọ mu ọgbokhoghuo ẹ fe bino.

¹⁴ Ama oghuemhẹ eyawa ni e di awa mu, e ri awa mhọli imufe.

¹⁵ Ẹghẹghẹ aghọ oni oghuemhẹ o kha me, o bia olamhẹ, ini olamhẹ o fu, khi o te, o bia eghuli.

¹⁶ Inyoghuo-mhẹ a khi ze ni a di ẹ.

¹⁷ Isomhi-opfa onete kpa ni o gba pfo, idane o te bhale, obini oyi Ita ni ọ ma ikpa na idane, o rọte ẹ tiemhile. Oni ọa ya mu pfi abi aroro ni ọọ je oola je oobọ.

¹⁸ Oghuemhẹ oyoli ọ rọ ri ungmehi igesikia oyoli ri awa bhale agbọ, ini ọ me asha ri awa khi imomhi eni odode elemhi emini o ma nya.

Isu-ungmemhi oyi Ẹshinẹgba ali irọli-gbe akanya

¹⁹ A sato ona inyoghuo-mhẹ, ọgbọkpa ọ kele ke suọ ungmehi, ama ọ khi kele ke ngme unu, ọ khi gbo kele ke mhue elemhi ibibi.

²⁰ Irari khi elemhi ibibi oyi ọgbọ ọa ri ọgbọ ọ mhọli igue-ngeli oyi Ẹshinẹgba

²¹ Irarighọ, a ti egbe ingeli ichimhi-a ali ingeli ingmobe ni e sha ẹ ma-a. A ri egbe ẹ tiemhile na Ẹshinẹgba, a ri eloe shi ungmehi oyoli, ikhi oni a rọ kọ ẹ udu, ni o dobe ya mie ẹ pfuese.

²² A khi khi eni e lẹse ri esọ suọ tse ni ẹ di egbe we, a ri ochoghọ ke ri emini a suọ gbe akanya.

²³ Ọni ọ ri esọ suọ oni ungmehi ni ọa riẹle emini o ngme, eri ọ li abi ọni ọ le ya bino egbọli ughegbe abi loli li.

²⁴ Ọ kha bino egbọli se, ọ vu aghọ le, aghoaghọ ọ yele abi ọ li-a.

²⁵ Ama ọgbọ ni ọ bino elemhi ushi ni o gba pfo ni ọọ rue ọgbọ ọ le, ni ọ kiele ẹ riẹle emini o ngme, ni ọa yele-a abi oni ushi o ngme, a ya khivose na li emiemini ọọ riẹle kpa.

* 1:1 Li ze iMat 13.55; iMak 6.3; Ika 15.13; iGal 1.19 † 1:11 Li ze Aza 40.6-7

26 Ini ọngẹ ẹ ọ rue egbọli khi ọna ugamhi lọli khi, ni ọa rọ lolo mu ẹlẹmhi oyọli mhue kpẹ, egbọli ọọ di. Ugamhi afue ọọ ga.

27 Ugamhi ni o pfuase ni ọa mhọli ifue ni Eshinegba Ita awa ọọ mie lọli o khi, ni u rọ ri ukpeloe khu imi-olimhi ali esamhi-olimhi ini ẹẹ me osoli. Ali ni ọgbọ ọ mu egbọli ini agbọ o khi ri ichimhi mu ọli.

2

A khi zọlọ egbe ẹ

1 Inyoghwo-mhe, ini u mie iJesu iKirisiti Onomhue oyawa ni ọ mhọli ufumhi oniẹmhi suo, a khi riẹlẹ khi ọnana ọ kpe mhe ne.

2 Ini a fe bhale ya ẹ khi ọgbọ ni ọ pfue ni ọ sọ ukpekhuili oyi igolu ali ide eni e somhotse, ọ lo ilegba oyele, ali ni a rọ gbo me khi ọna umhame ọ sọ ijeje ide li lole.

3 Ini u ri ekpe na ọni ọ sọ itsua ni e somhotse ne, ni u rọ liẹ ọli, “Bhale ya shito ashini o ti ne,” ni u rọ liẹ ọna umhame, “Migha oobọ,” okekha khi eri u we ọli, “Shito ekekhe epfe awe eyemhe.” O fe ti gho?

4 Aa she riẹlẹ azolomhe deba egbe ẹ egho? Aa gbolo ri isamhi ebe ẹ gue egbe ẹ ezọ egho?

5 A ri esọ shi mhe eke inyoghwo-mhe, ọa khi eri Eshinegba ọ she ze ena umhame ukpeloe agbọ, ni e mhọli epfue oyi irudunga, ali ni e mhọli okemhi shi ugu eghiele ni ọ rọ shobọ na eni e nono ingme oyọli?

6 Ama u she me ena umhame bie. Ọa khi eri eni epfue e li ẹ le? Ọa khi wewe e re ẹ ye ikotu?

7 Ọa khi wewe ẹ ri unu ẹ yese eva onete oyi iJesu iKirisiti-a ọni a kugbe ọ?

8 Onete wa riẹlẹ ini u ri ushi ni o mu egbe ne nya, ni o la Ebe-no-pfuase gbe akanya, ni ọọ, “Nono ingme oyi onuzava oye abi u li nono ingme egbe ẹ.”*

9 Ama ini u riẹlẹ azolomhe, u she lamhe, ushi o gbo pfa ezọ mu ẹ khi ọni ọ gbe ushi-a u khi.

10 Irari khi ọnini ọ da ri ishi nya ghue ni ọ pfi do elemhi ushi oghuo tse, ishi enekpole nya ọ gbe-a.

11 Irari khi ọni ọọ, “Khi kia okia.” Lọli ọ gbolo ẹ, “Khi gbe ugbeli.” Ini u wa ririẹ kia okia, ni u rọ da gbe ugbeli ne, ọgbushia u khi.†

12 A ke ngme ungmehi, aa ngeli abi egbo eni a ri ushi inono ya gue we ezọ, ikhi ushi oni o ri epfua a na ọgbọ.

13 Irari khi Eshinegba ọa ya mhọli ilelemhi na ọgbọ ni ọa ya mhọli ilelemhi, ele ni Eshinegba ọ rọli ya gue ezọ. Irari khi ini u mhọli ilelemhi, eri u ya ke ghele ini a re ẹ gue ezọ.

Irudunga ali iro-gbe akanya

14 Inyoghwo-mhe ini ọgbọ guele khi lọli mhọli irudunga, ni ọa rọ mhọli iro-gbe akanya, onete onoghwo o ya li nali? Imiesuo oghogho ọa ya dobe tsumhi ọli?

15 Ini a fe bhale ya ẹ khi inyoghwo awa ọni omose okekhi okpotso ọa mhọli itsua ni a sọ ali eminale ni ọ ya le ogbele.

16 Ni ọngẹ ọ rọ gueye ọli, “Ke vu, o ya ti ne, Eshinegba ọ khi ze ni ulili ali okiamhi o ne osoli”, ni ọa rọ mhọli emhi koghwo ni ọ riẹlẹ na, ighe onete ni o riẹlẹ?

17 Eri o li abine khi ọgbọ mhọli irudunga ni ọa rọli gbe akanya. Irudunga lueghuo tse ni a ri akanya ma, irudunga oni o ghu-a o khi.

18 Ama a dobe ya me khi ọgbọ ọọ li, “U mhọli irudunga, mhemhe mhi gueye ọli khi iro-gbe-akanya mhi mhọli.” Ri irudunga oye khashe mhe ni ọa mhọli akanya igbegbe, mhemhe mhi ya ri emini mhi riẹlẹ rọ ri irudunga oyemhe khashe ẹ.

19 U miesuo khi Eshinegba oghuo ọ khi, oo ti gba. Egbegbi ayemhe eyi okphaghe e mie ona suo, ẹẹ na ulishi, ẹẹ guo.

20 Yeje omose ooyeghe, eri u wa nono ni a gbo gue ọli ke ye, khi irudunga ni ọa mhọli akanya igbegbe, khi afue o khi?

21 Ọa khi emini ititawa Aburaamu ọ riẹlẹ a rọ rọli liẹ khi ọni ọ pfuase ọ khi, abi ọ rọ ri omi ọli Aziki luase obo ukhomhi atete?‡

22 U me ọli khi irudunga ali iro-gbe-akanya oyọli e ga gbe akanya kugbe, emini ọ riẹlẹ o ri irudunga oyọli gba pfo.

23 Lọli o ze khi emini Ebe-no-pfuase o ngme o rọ bhale ya tse ni ọọ, “Aburaamu ọ

* 2:8 Li ze iLev 19.18 † 2:11 Li ze Okiali 20.13,14; iDeut 5.17,18 ‡ 2:21 Li ze Igbae 22.1-14 § 2:23 Li ze Igbae 15.6; 2 Okhe 20.7; Aza 41.8

mie Eshinegba suo, a leli ọli nali shi ipfuase”,
A lu ọli omole Eshinegba. §

²⁴ U me ọli egho khi emhi ni ogho o riele a ro lie khi ogho ona ipfuase o khi, ọa khi irudunga tse ogho o ro kufe pfuase.

²⁵ Igho o gbo li egbe oyi iRé-àbu ni o khi adegbe. Emini o riele o roli kufe pfuase odalo oyi Eshinegba. Abi o li mu egho iZireni ni e bhale ya tokpe eke bino epfese. Ni o gbo kpaghie we obo ni e ro me asha na rote ode oboese vu.*

²⁶ Irarigho, abi idiegbe ni ọa mhọli ayemhe o li khi oni ghua, igho irudunga ni ọa mhọli akanya o li khi oni ghua.

3

Ekpabo oyi elemhi

¹ Emole mhe, ee nya a khi ya khi eni ee sese, irari khi a lese khi anye ni anye khi eni ee sese egho, a ri ezọ oni o ze ne nya na ya gue.

² Awa nya awa mhọli ashini awa te pfi do. Ama ini ogho ọa pfi do elemhi ungmehi oyoli ghue, ogho oni o gba pfo o khi, ni o dobe e mheso ni idiegbe oyoli nya.

³ Eri a so achi aghekpe unu ni o ke suo eso na awa, lolu o ze khi awa dobe nga li e je obini o ghole awa.

⁴ Gbo li sa ingme oko oke oniemi bino, ashini o gbodi ramhi egho, ni o khia khi akpekpeli oniemi o kha rie e li, ukuku akhuli, oni oo gua li o ro mu ọli ukhomhi e pfi je obiobini o ghole ọli.

⁵ Igho elemhi o li li. Ashini o she ramhi elemhi idiegbe oyi ogho, o ma pfi okhorobo.

Sa o ghue, abi ukuku akhuere o lie ma ere osha.

⁶ Eri elemhi o li abi erali. Emhi obe o khi ni o la elemhi idiegbe ogho. Eri oo yese ogho-a nya ode khi ode. Ilimhi iriere oni erali ogho o te bhale elemhi.

⁷ Elamhako nya e ze e mu abo, ghe ipfeli o, ghe eni e tialo akpidi eke o, ghe elamhako ena oke o, ogho o dobe e mu we abo.

⁸ Ama ogho koghuo ọa dobe ya mu elemhi abo. Eri o li abi osue enye obe ni oo gbe.

⁹ Oni elemhi awa ro o kueghie Ita awa Onomhue. Lolu awa gbo ro o ku itse na egho ni a ro khokho Eshinegba ma.*

¹⁰ Ikuaghie ali itse ikuku e rote unu oghuo e lasale. Ọa kha khi igho inyoghuo-mhe.

¹¹ Ame eni e ti unu ali ame ni ea ti unu ea dobe ya rote unupfie oyi oke oghuo ke chocho lasale.

¹² Inyoghuo-mhe, okhua-eni o fe dobe ya mo udumhi olivu? Wekhi eri olomu iba o dobe ya mo udumhi okhua-eni? Igho oke oni oo chocho ame ugbheli, ọa dobe ri ame eni e ti unu ya lasale.

Iku ilosingme eva

¹³ Oghuo o elemhi e o khi otsegbhe ni o mhọli ilese? Oni ogho o ri angeli onete oyoli roli khaso, ikhi onete ni o ri iregbe-tiemhile ni o rote ilosingme bhale riele.

¹⁴ Ama ini u mhọli ayemhe ubogbo ali emhi-itoegbe shi udu oye, khi vuse ipfua shi o, ni u roli kie oni igesikia.

¹⁵ Ilesingme oghoghọ ọa khi iloghie o te bhale, ama onayi agbo ona o khi, ni ọa rote Ayemhe-no-pfuase bhale, elemhi ayemhe oyi okphaghie o te lasale.

¹⁶ Ashini ubogbo ali emhi ituegbe o da la ne, ozughu ali emhi ebe ododa, e ma la akaghọ.

¹⁷ Ama egbhe ali ilese ni o te idane bhale, eri o kpe te eke pfuase, o nono opfomhe. Eri oo kuegbe-a, o ri egbe ọli e tiemhile na oghokpa pfo, o mhọli elemhi-iamhe, o ri umomhi angeli onete e khaso. Ọa ya gbe azeba, o mhọli igesikia.

¹⁸ Eni e nono opfomhe ni e ri ayemhe opfomhe ri onete ko, ikhieso oyi ipfuase ee me.

4

A ri egbe e na Eshinegba pfo

¹ Elo oo pfi okholi ali uwola a na e? Ọa khi itobo oghuemhe, ni e la e udu nu e a kholi o ze ni a ro nu egbe e kholi?

² Emhi oo ghole e, ama aa mhọli ọli. A gbe ugbeli, a mhọli eloe-iamhe ama a dobe mhọli emini ee ghole e. A kha wola, a kholi. Aa ya mhọli emini a nono, irari khi aa mhila Eshinegba.

* 2:25 Li ze iJosh 2.1-21 * 3:9 Li ze Igbae 1.26

³ A kha mhila, aa ya me mie, irari khi usamhi obe a ro shi udu ke mhila, ini a ba me asha ri emini a mhila ro li agbo shi egbe.

⁴ Ee ni a khi egbo ni e li abi okpotso ni oo kia okia, eri aa lese khi ini emhi agbo o ghole e dose, khi obe Eshinegba a khi? Onini o da ze agbo ona omole ne, obe Eshinegba o khi.

⁵ Eri u dabi khi afue Ebe-no-pfuase o ngme oli khi, eri ayemhe ni Eshinegba o ro shi awa egbe oo kpe ofuma egbegbo, ni o khia khi eri oo nono ni awa khi oyi Eshinegba pfo nya.

⁶ Ama eri Eshinegba o khi ma okhale na awa. Onana o ze ni Ebe-no-pfuase o ro lie, "Eri Eshinegba

o mu okholi e vule shi
oni o ti egbe oli e nga o.

Oo somhi elemhi

oni o ti egboli e tiemhile."*

⁷ Ri egbe e tiemhile na Eshinegba pfo nya. Tseşe ku okphaghię o ti kia ne, khi o ya na ne.

⁸ Ti bhale deba Eshinegba, khi o ya ti bhale debe. A kpe abo eye e-a, ee ena olamhe, a ri udu oye e shi eni e pfuase, ee ezidu-eva.

⁹ Vię osoli, vię oya, mu egia oye mele evię-a, u gbo mu oghelę oye pfi bhale iyese udu-a.

¹⁰ Ti egbe e tiemhile odalo oyi Onomhue, khi o ya ti e nga.

¹¹ A khi ke yese egbe eva inyoghuo-mhe. Ini u da yese onuzava oye ni a ga mie iKirisiti suo eva-a ne, ni u ro da gue oli ezọ, ushi wa ze ifue, ni u wa gue ezọ. Ini u gue ushi ezọ, wa ke khi oni o ri ushi e gbe akanya! Ama oni o gue oli ezọ u ke khi.

¹² Eshinegba lolighuo tse o khi oni o rue ushi na agbo ni oo gue ogbo ezọ egbe-a. Lolighuo tse o dobe a tsumhi, ni o dobe a gbe-a. Oghuo u sa khi u khi ni u wa gue ogboese ezọ?

Awa khi ke tono obọ udu

¹³ A suo mhe, yeye ni u we, "Amo okekhi akọ awa ya ye eoli ona okekhi ogho, awa ya la oobọ elemhi ukpe oghuo, awa la oobọ gbe akanya ona ali ogho, awa gbe ukpagho tima."

¹⁴ Waa lese emini ogbe na akọ o ngme ne, wekhi emini a ya me akọ. Se u lese abi agbo oye o ya li? Eri u li abi otughunu ele uzogbe ni oo lasela ukuku eghęghę, o gbo kala-a.†

¹⁵ Eri u kha ri ochoghọ lie, "Ini o ghole Onomhue, awa ya la agbo, awa li ona ali ogho."

¹⁶ Mena eri u wa tono obọ udu, waa ti ipfuabọ nga. Itonobọ-udu eghoghọ nya ea gbe akanya.

¹⁷ Irarigho, onini o da lese onete ni o kha rięle ni oa ro da rięle oli ne, olamhe o khi na li.

5

A tse agua ye eni e pfue, ni ee nase eni ea pfue.

¹ Ghe ii, ee eni a pfue, a vię, a vię oya irari osoli ni oo bhale na e.

² Epfue eye e, e she ke a, ali khi esele e she re e ide le.

³ Igotu ali elomho eye e, e she mu oghuoghua. Oghuoghua ni e mu, e ya pfi otsele mu e, a ya na e osoli to o irari khi u ti ikpagho ma leghe na egbe e ya ramhi memena.*

⁴ Waa fali egbo eni e gbe ikanya ishemhi oye ne ifata ne. Ee vię, ee wolọ. Evię oyi eni e nu e khiesę itsua ishemhi, o she ramhi eso eyi Eshinegba ni o funę nya ni o mhue ekholi-okhue na iloghie.†

⁵ Eri u la agbo e li agbo nyafunyafu, u li agbo o tsua kua. Wa le okpo, ali ofolo, u gbędi-a looghọ abi elamhi ni a mu ya gbe-a.

⁶ U she pfa ezọ ugbeli mu egbo eni ea mhue abi e li, u gbolo we-a. Wewe na, ea dobe lie khi wewe a lama shi e o.

Irabomudu elemhi osoli

⁷ Irarigho, inyoghuo, ri abo mudu ramhi ibhale oyi Onomhue. Bino ghue abi oghiale o lie migha khe eghęghę ni ishemhi e la bie. Abi o li ri abo mudu ni otsukpe o de, ni oruame o ro le.

⁸ Yeye li ligho ri abo mu udu abi oghiale. Lolo ri ukpeloe shi eke, u migha gbagbagba irari khi ibhale oyi Onomhue o ti bhale.

⁹ A khi ke me umha-gueli oyegbe inyoghuo-mhe, ini a khi gue e ezọ. Osęezọ o ga ti mama awa memena.

* 4:6 Li ze Ekpi 3.34 † 4:14 Li ze Ekpi 27.1 * 5:3 Li ze iMat 6.19 † 5:4 Li ze iDeut 24.14-15

¹⁰ Inyoghuo-mhe, a ke khonya emekeguele ni eḡ ngme na Ọnọmhuẹ. Eri e ri abọ mudu ini o riẹ khi e ya me osoli.

¹¹ A she kpe lẹḡ khi eni a khivose na, anye e lu eḡbọ eni e ri egbe e mie. A she kpe suọ eko iJobu abi oḡ ri egbe mie teḡ. A me emini Eshineḡba o riẹḡ na li ikpukhokho. Ọnọmhuẹ, ona ilelemhi o khi.‡

¹² Inyoghuo-mhe, oni o mu egbe ne nya khi, khi romhi iloghie ali eke agbọ ali emhese. Ze ni, “Ii oye o khi ii, u ze ni iiye oye, o khi iiye.” Ini a khi me asha pfa ezọ mu e.§

Iromhi ni a ri irudunga so

¹³ Ini onḡeḡ o la elemhi omunu, o lema Eshineḡba. Ini onḡeḡ oḡ gheḡ, o to uwolo ikueḡhie.

¹⁴ Ini onḡeḡ oḡ ghua, o ka lu eḡbhali ni e la igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suọ, ni e so iromhi na li, e ri eva oyi Ọnọmhuẹ ri oili to oḡi egbe.*

¹⁵ Eḡheḡhe agho, ni iromhi ni e ri irudunga so, ni o ri oḡi ze. Ni Ọnọmhuẹ o roḡe ughuamhi mu oḡi vule. Ini o lamhe olamhe, Ọnọmhuẹ o ya roḡ topfa li.

¹⁶ Irarigho, a zono olamhe eyeḡ ye egbe e, a lema na egbe, ni a re e ze. Eri iromhi oyi oḡbọ ni o la ipfuase o migha a gbe akanya eḡbegbọ.

¹⁷ Oḡbọ onabi awa, Elaja o khi. Eri o te ekelemhi udu lema eḡbegbọ. Oḡ amẹ o khi ruḡ, amẹ o mu oni eke elemhi ikpe ese ali ukhukhui.†

¹⁸ O gbo lema, oḡ amẹ o ruḡ, amẹ o ruḡ, eke o ri emhi ekomhi ze lasele.‡

¹⁹ Ini onḡe e o pfi eḡbegbi ode oyi Eshineḡba shi eke, no oḡboese o roḡ mu oḡi nyene bhale ukhokho,

²⁰ sato o khi, onini o mu ona olamhe roḡe ode eḡbholi oyoli pfi, o ya tsumhi ayemhe oyoli obọ eghuli, o guese olamhe ebubu na li.§

‡ 5:11 Li ze iJobu 1.21-22; 2.10; Iwolo 103.8 § 5:12 Li ze iMat 5.34-37 * 5:14 Li ze iMak 6.13 † 5:17 Li ze 1 Ighie 17.1; 18.1 ‡ 5:18 Li ze 1 Ighie 18.42-45 § 5:20 Li ze Ekpi 10.12; 1 iPit 4.8

Ebe onodode ni iPita O keke

¹ Mhemhe iPita aghiusomhi na keke oyi iJesu iKirisiti mhi keke ebe ona ghi e egbo ni Eshinegba o ze, ni a khi epfese shi elemhi eke agbo, ni a miatse ku asha khi asha eke iPontusi, ali iGalesha ali iKapadosha ali Esha, ali iBitinia.

² Eri Eshinegba ita o ze e abi o li ghole oli shi, o rote ikanya eyi Ayemhe-no-pfuase khuese-a pfuase ni a ke suo eso na iJesu iKirisiti ali ni o ri oia eyi iKirisiti re e khi egbo oda shi ugamhi oyoli.

Opfomhe ali okhale ni e gbeku o, e ka nu e la.

A kueghie Eshinegba shi Irudushi ni o mhue agbo

³ Awa kueghie Eshinegba, ita iJesu iKirisiti Onomhue. Itobo ilelemhi oniemhi ni o mholi na awa o ro rote eghuli guise iJesu iKirisiti le. Onana o ri agbo onogbo ali irudushi ni o mhue agbo na awa.

⁴ Loli o li ri awa ri eloe shi eke e khe ugu ni Eshinegba o ro shi agho o khe egbo eyoli. Iloghie o re we shi ne, ni o khi asha ni ea la ke-a, ni ea la pfueche, wekhi eri e ya taa.

⁵ Eye e eni ugu ena e khi, ikhi ee ni a mholi iregbenga, ni Eshinegba o ri ekpabo eyoli khukhu shi e khe imiepfuese, ikhi imiepfuese ni a ya rokhase ikpukhokho agbo.

⁶ A ze ni onana o ri egbe ke mu e ini o tseku khia khi a ya mholi iyeseudu-a ukuku egheghe irari imhese bino ebubu ni a ya me.

⁷ Eri a ri ena mu e fe bino ni a me ini egbegbo irudunga oye e o khi. Igotu ni o li opfu-a, erali a ro o mhese oli bino ni a me ini egbegbo o khi. Igho a ya li mhese irudunga oye ni o mu eloe dose igolu bino, ni a me asha mie ekpe ali ikueghie ali ufumhi ele ni iJesu o ya nyene egbe bhale.

⁸ A nono ingme oyoli, a gbo mie oli suo, aboriekhia khi aa me oli eloe ghue. A mholi oghela oniemhi ni unu oa dobe e ngme.

⁹ Itobo khi u mholi imiepfuese elemhi ayemhe oye, o ze khi a miesuo, a regbenga li.

¹⁰ Eri emekeguele ngme ingme okhale ni oo bhale deba e, e kuegbe-a guano bie abi Eshinegba o li ya mie egbo eyoli pfuese, onana o ze ni e ro ngme angme-shi-eke oyi oni imiepfuese ona.

¹¹ Ayemhe oyi iKirisiti ni o la emekeguele udu o gueye we abi iJesu o li ya me osoli, neni o ya me ufumhi oniemhi, egheghe ni e ro ngme ungmehi ameguele. E roshaka guano ni e lese oghuo o ya khi oni iKirisiti ali abi eni ingme e ga li ya de nyaa.

¹² Eshinegba o rokhase eni emekeguele khi oa khi itobo eleli oyewe a ro ri emhi ena khase we ama irari oye e. Memena, eni emekeguele e she gue eni ingme ena nya ye e, abi ekpabo Ayemhe-no-pfuase ni o rote iloghie bhale o li gue we ye we. Eri igeni e lili nono ni wewe e li me eni ingme ena.

A ke la angeli ipfuase

¹³ Irarigho, a bino angeli bie ke ngeli ni a mu egbe shi ugamhi oyi Eshinegba, a ke te eloe eke, a ri udu oye e shi isomhelemhi ni a ya me ogbele ni a ya ri iKirisiti khase.

¹⁴ Abi eniye ni ee suo eso na Eshinegba ni o la iloghie, a khi nyene egbe ukhokho je angeli ni u kpe ngeli neni a lese ungmehi oyi Eshinegba.

¹⁵ Lese khi Eshinegba ni o lu e, o ma pfuase ni a li gho mholi ingeli ni e pfuase shi emiemini a riela nya.

¹⁶ Ebe-no-pfuase oo, "Ze ni u khi oni o pfuase, itobo khi mhemhe mhi pfuase."*

¹⁷ Ini o khia khi Ita wa lu Eshinegba ini u wa so iromhi, ikhi ita ni oa ya gbe azeba ini oo gue ezoo, ri ekpe ali ulishi ke ga li aborokhia khi opfese eke agbo u khi egho.

¹⁸ Irari khi a lese khi oa khi emhi nabi igolu ali elomho ni ee li opfu-a a ro pfa e shi eke, lase elemhi imu ali angeli afue le, ni eni e bia e e roshi eke na e.

¹⁹ Oia ni e ghale eyi iJesu iKirisiti, ni o khi omi osumha ni oa mhue ichimhi, a ro luase obo na awa.

²⁰ Eshinegba o ze oli neni a ma agbo, o gbo ri oli lasele khase egbo ikpukhokho agbo ni awa la ena, irari oye e.

* 1:16 Li ze iLev 11.44,45; iLev 19.2; iLev 20.7

21 Obọ oyi iJesu a te mie Ẹshinẹgba suọ ni ọ te eghuli guise ọni iJesu le, ni ọ gbo ri ufumhi oniemi na li, irarigho a mhọli irudunga ali irudushi na Ẹshinẹgba.

22 Aborokhia khi a she ri udu eye e khi eni e pfuase egho, abi a ri ungmehi igesikia a gbe akanya, ni a ro mhọli inono na egbe e abi a ga miesuo, a kie ligho ke nono ingme egbe e.

23 Irari khi ungmehi oyi Ẹshinẹgba ni o mhue agbo na agboagbo a ro riele e bia, ọa khi emini ee pfua a ro riele bia.

24 Ebe-no-pfuase o ngme gho khi,
“Eri egbo nya
e li abi ebuli.

Eri isomotse oyewe
o li abi udodo.

Ini ebuli o khakha-a,
udodo e de o kua.

25 Ama eri ungmehi
oyi Ẹshinẹgba o lao agboagbo.”†

Ona o khi usomhi onete ni a tse abo ye e.

2

Eche ni o mhọli agbo ali ushishi no pfuase

1 A she riele e bia, irarigho, khi kono onobe shi elemhi deba ogbo, khi ke lo egholi, khi ke ngeli ingeli abamemhe, khi ke do ogbokhoghuo okonyo ali khi ke ngme ungmehi yese ogbo-a.

2 Ochogho, ze ni angeli oye e e li abi oyi emofe. Okiamhi egbegbi ameyineli eyi ayemhe ni o khi ungmehi oyi Ẹshinẹgba, o ke gbe e. Eni a kha da, o ree fu shi imiepfuese,

3 mena ni a she mu Onomhue fe bino ni a me oli me khi oo ti.*

4 Abi a li bhale deba Onomhue ni o khi eche no mhue agbo, ni egbo e kie, ama Ẹshinẹgba o ze oli, o mu oli eloe.

5 Igho, ee abi eche ni e mhue agbo, a ro to owa ayemhe, ni a khi ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba ni e pfuase, ni a ke luasobo ena ayemhe eni e ghole Ẹshinẹgba, rote obọ oyi iJesu iKirisiti.

6 Irari khi Ebe-no-pfuase oo,
“A bino khi mhi ri
eche gbe eke shi iZayo,

echele ebe ni o mu owa mhue,
ni mhi ze ni o mu eloe.

Oni o da ri egbe da li ne,
oa ya me omama.”†

7 Irari khi eche ona oni o mu eloe o khi na ee ni a mie oli suọ. Ama eni ea mie oli suọ, o khi,

“Eche ni itsona e kie,
ni o tigbe mele oni
o mu eloe ne nya-a.”‡

8 “Onana o kie gbo khi
eche ni ebubu egbo

e ya kholo awe shi
ukpokpomhi eche
ni o ya pfi we gbe.”

Itobo khi ea ri ungmehi oyi Ẹshinẹgba gbe akanya e ro de. Abi o kha li we o li egho. §

9 Ama eni Ẹshinẹgba o ze a khi, ni a khi ekhemhue ni ee ga Ẹshinẹgba, ushishi na ipfuase, egbo enayi Ẹshinẹgba, ni a ro me asha ri ikuoghi na oni o rote alo ebili lu e lasese bhale akpa ni o somhotse oyoli.*

10 Eghenge ni o dose aa kpe khi egbo eyi Ẹshinẹgba, ama memena, egbo eyi Ẹshinẹgba a ke khi, aa kpe mhọli ilelemhi na e, ama memena Ẹshinẹgba o she mhọli ilelemhi na e.†

Ighumha eyi Ẹshinẹgba

11 Emole mhe, mhi lema e, ee abi epfese ni a la elemhi agbo ona, a lase oguemehe ni e khi eyi olamhe le, ni e mu okholi e vule shi isamhi eye e o.

12 A kie ke ngeli ingeli enete elemhi ifuabo oyi egbo ni ea miesuo. Ini e tseku e ze e unu, e kie ke me ingeli enete ni a ngeli, ni e ke kuoghi Ẹshinẹgba, ogbele ni o ya bhale deba awa.

Iregbe-tiemhie na Enighie ali Ega eyawa

13 A ri itobo Onomhue ke ri egbe e tiemhie na eni ee mhesa nya ni a mu vule shi iteva egbo. Okekhi oghie ni o fune,

14 okekhi igovunọ ni oni oghie oo ghie o ke nase eni e pfido, ali e ke kuoghi eni e riele onete.

15 Irari khi eri Ẹshinẹgba oo nono ni a pfi egbo okholo okpe unu, rote angeli enete ni a ya ke ngeli.

† 1:25 Li ze Aza 40.6-9 * 2:3 Li ze Iwolo 34.8 † 2:6 Li ze Aza 28.16 ‡ 2:7 Li ze Iwolo 118.22 § 2:8 Li ze Aza 8.14-15 * 2:9 Li ze Okiali 19.5-6; Aza 43.20,21; iDeut 4.20; 7.6; 14.2; iTatọ 2.14; Aza 9.2 † 2:10 Li ze Osia 2.23

16 A ke ngeli abi ẹgbọ ni ẹa mhọli ọzuode, ama a khi zudigba umha mhọli ọzuode oye ẹ ke ngeli ingeli ebe. A ke ngeli abi eni ẹ ẹ ga Ẹshinẹgba.

17 A ke ri ekpe na ogbọkpa. A nono ingme oyi ẹgbọ ni a ga rọ khi ena irudunga. A ke na ulishi oyi Ẹshinẹgba. A gbo mu ekpe ẹ na oghie.

18 Ẹ ẹ ni a khi eni ẹ ẹ ga, a ri egbe ẹ tiemhi ekẹ na eni e khi ega eye ẹ. Ọa khi ega ni eri opfomhe ngeli deba ẹ tse ama li shi eni ẹ ngeli angeli ni o ze deba ẹ.

19 Ẹshinẹgba ọ ya khivose ne ini u ri egbe mie osoli anasemhe ni u wa kha me, itobọ khi u lese oghuemhe oyi Ẹshinẹgba.

20 Eleli onoghwo o la ọ ini ogbo ọ me osoli shi umha-sueso ni ọ ri ele? Ama ini u wa me osoli shi onete ni u ri ele, ni u rọ ri egbe mie ọli, Ẹshinẹgba ọ ya khi vose ne shi ọ.

21 Irari onana Ẹshinẹgba ọ rọ lu ẹ, abi iJesu ọ rọ me osoli na ẹ rọ ri angeli irokhokho shi ekẹ na ẹ ni a ke deba. A roshaka ke deba oni angeli.

22 Ọa lamhe olamhe okhoghuo, wexhi eri a me khi ọ ngme ungmehi egbhọli.‡

23 Abi ẹgbọ e rọ tseku u tsue ọli, ọa tsue we shi ọ. Abi ọ rọ tseku me osoli ọa tsekha we. Ama eri ọ ri egbọli mhọli Ẹshinẹgba obọ, ọni ọ guẹ so ezọ shi ode igesikia.§

24 IKirisiti lolighuo ọ tsua olamhe eyawa shi egbe je apfida, ini awa khi ghu eghuli olamhe, ama ni awa la agbo igue-ngeli elemhi ipfuase. Utse ni a kuale ọli o ri awa ze.*

25 Eri a kpe la agbo abi osumha ni ọ waa, ama a she mu pfi deba Ọni Ọrisumha-kia ni ọ khi ọni ọ khekhe ayemhe o ye.†

3

Angeli oyi ikpotso ni e la ughue ali odo we

1 Ẹ ẹ ni a khi ikpotso, a nyese ukhomhi na edo ẹ, ishegho a khi me ongewe ni ọa mie ungmehi oyi Ẹshinẹgba suọ, ni eni edo ẹ ri itobọ ekpe ni a mhọli a na we ali angeli eyi ẹ mu udu pfi, ini aa ke tseku ngme ungmehi unu lasele,*

2 ini ẹ ẹ me angeli ipfuase ali angeli ekpe ni a ngeli.

3 Khi ze ni isomhotse oye o rọte akhue idiegbe ri egbe khase, ni a la do itsu shi ukhomhi dolodolo, ali ena igolu isoso ali igbanọ itsua ni e somhotse.†

4 Ochoghọ, ze ni isomotse oye o khi ona ekelemhi udu. Isomhotse ni ọa ya taa, ni o khi ona ikuegbea ali ayemhe no pfomhe, ni o ghole Ẹshinẹgba ne nya.

5 Ina ikpotso eni elele ni e ri egbe da Ẹshinẹgba, e li ri egbe we shi isomotse, irari khi e nyese ukhomhi na edo we.

6 Abi iSera ọ li mu ekpe na odoli Abu-raamu ramhi ni ọ rọ lu ọli, onomhuemhe. Imi oni iSera a khi, ini a da ngeli ingeli enete ne, ni aa rọ da ze ni ulishi o mu ẹ.‡

7 Igho, ẹ ẹ edo, a guẹ ke ngeli deba ighue ẹ. A ri iwomheloe nu we ke ngeli. A lese khi ẹa mhue ekpabo abi ẹ. A gbo lese khi eni e nu ẹ mhọli okemhi shi isomhopfa oyi isomhelemhi oyi Ẹshinẹgba ni o mhọli agbo onogbo e li khi. A guẹ ri eloe ke khu we, ini emhikhoghwo o khi zu iromhi oye ẹ ode.§

Ime-osoli shi onete iriele

8 Ọzukhomhi ungmehi oyemhe khi, ẹ ẹ nya a mhọli udu oghuo, a mhọli ilelemhi na egbe, a nono ingme egbe abi inyoghwo, a vie osoli ke na egbe, a ke ri egbe ẹ tiemhile.

9 Khi ri onobe fata onobe. Ini ogbo ọ tsue ẹ, khi tsue ọli shi ọ, ochoghọ so iromhi onete na li. Itobọ khi eri Ẹshinẹgba ọ lue ni u khi ogbo oyoli, ni u le ikhivose ugu.

10 Irari khi,
oni ọ da a nono
ni loli me agbo li
ali ni loli mhọli
ebubu ogbele enete,
ọ khi ke ri elemhi oyoli
ngme ingmemhi ebe,
ali ingmemhi egbhọli.

11 Ọ mema ya me
ingmobe na,
o o ri ele onete.
Ọ mema ya ke
nono opfomhe,
ọ na khu ọli.

12 Irari khi eri ukpeloe

‡ 2:22 Li ze Aza 53.9 § 2:23 Li ze Aza 53.7 * 2:24 Li ze Aza 53.5 † 2:25 Li ze Aza 53.6 * 3:1 Li ze Efi 5.22; iKolo 3.18 † 3:3 Li ze 1 iTimo 2.9 ‡ 3:6 Li ze Igbae 18.12 § 3:7 Li ze Efi 5.25; iKolo 3.19

oyi Ọnọmhuẹ o la
 ẹgbọ eni e guẹ ngeli egbe,
 esọ eyọli e khueghie-a
 shi iromhi ni ẹ sọ,
 ama elemhi e ma bi

Ọnọmhuẹ deba ẹgbọ ọkhọlo.*

13 Ọghuo ọ ya ri emhi obe li ẹ, ini onete
 iriẹle o mema ghọle ẹ?

14 Ama ini u tseku me osoli shi onete
 iriẹle, ikhivose o khi ne. “Khi na ulishi
 ọgbọkhọghuo.”

15 Ama a rọte ekẹ elemhi udu oyeẹ rue
 iJesu abi Ọnọmhuẹ oye ẹ. A ke mu egbe shi
 ekẹ ẹghẹghẹkpa, ini ọgbọkhọghuo ọ ya mhila
 ẹ emini irudushi oyeẹ o migha nga, ni a gue
 ọli ye we. Ama a ri ipfomhe-udu ali ekpe ke
 sọ we ọ.†

16 Zobe ni udu oye o pfuase ishegho ni
 eni ẹ ngme onobe shi angeli onete oye abi
 oni ọ deba iKirisiti, e me omama ingmemhi
 ipfueche ọgbọ-a eyewe.

17 Ini o ghole Eshinegba ni u rọ me osoli shi
 itobo khi u riẹle onete, o ti dose khi u me
 osoli shi ọkhọlo ni u riẹle.

18 Irari khi iKirisiti ọ ghu-a shi olamhe
 oyi ọgbọkpa utoghuo kpe, ikhi loli ni ọ
 pfuase, ọ me osoli na ena umhapfuase, ni
 ọ rọ rue awa bhale ghi Eshinegba. A gbe
 ọli-a alo gbugbugbu, ama ọ la agbo elemhi
 ayemhe, a ri Ayemhe guise ọli le bhale agbo.

19 Elemhi ayemhe ni ọ la, ọ rọ vu ya tse
 abo usomhi onete oyi Eshinegba ye iyemhe
 ni e la owa ighumha.

20 Iyemhe ena e khi eni ẹa suọ esọ, abi
 Eshinegba ọ rọ ri abo mu udu, ni iNoa ọ
 rọ khali ọko-oke oniemi se. Egbọ etu-olale
 kpele a pfuese elemhi oni ame.‡

21 Oni ame o migha shi ibatizi, ona o
 mie ẹ pfuese memena. Ọa khi ilese khue
 ichimhi idiegbe-a, ama, imholi udu ni o
 pfuase deba Eshinegba ni ọ tsumhi ẹ rọte
 irọte eghuli guale oyi iJesu iKirisiti.

22 IJesu iKirisiti ọ she je iloghie, ọ shito
 epfe obo obita oyi Eshinegba, ọ mhese ẹ na
 igeni ali afu ali ekpabo ni e la idane.

4

Angeli ni o mu pfi

1 Abi o rọ khia khi iKirisiti ọ she me
 osoli idiegbe, a li mu egbe ni a li ya mhọli
 angeli oghogho, irari khi oni ọ da ligho me
 osoli idiegbe ne, ọa ke gbo mhọli emini ọ ri
 olamhe ẹ riẹle.

2 Rọte memena je odalo elemhi agbo oye,
 khi gbo ze ni oghuemhe idiegbe oye o mhese
 ne, ochogho, ze ni u ke ngeli abi Eshinegba ọ
 li nono ọli shi.

3 A she kpe pfuse ukpokpomhi ẹghẹghẹ-a
 je ukhokho rọ ọ riẹle emini eni ẹa miesuo e
 riẹle. A la agbo itsebo ilili, idokonyo, idonyo
 yesegbe-a, ali idobie, ali ikia-ye-ukue ke da
 onyo, ali ilitisa igaga.

4 Ama memena, abo e sha we khi aa ke
 nu we a riẹle ikhiakhiamhi emini ẹẹ riẹle,
 e ri itobo igho ọ tsue ẹ.

5 Ama khi e mema ya gueye Eshinegba abi
 e li gbe, oni ọ ya gue ẹgbọ ezọ, shi eni e laọ
 ali eni e ghua.

6 Onana o ze ni a rọ tse abo usomhi onete
 ye ẹgbọ ni e ghua, ni a rọ gue we ezọ abi a li
 ya gue ẹgbọ na agbo ezọ, ama eri e la elemhi
 ayemhe abi Eshinegba ọ la ọ.

Guẹ ri ukpeloe ke khu isomhopfa eyi Eshinegba

7 Eghẹghẹ ni agbo o rọ ya pfo o she ti
 ramhi ana. Irarigho, a bino angeli bie ke
 ngeli ni a dobe toto obo iromhi isoso.

8 Oni o mema mu egbe ne nya khi, a nono
 ingme egbe ẹ egbegbo, itobo khi eri inono
 ọọ khukhu olamhe ebubu.*

9 A ke mu egbe ẹ epfese, ni awolo ọa la.

10 Ọgbogbo ọ ri isomhopfa ni ọ mhue ke
 kpaghie onuzava oyoli obo, ọ ri igesikia ke ri
 eloe khu okhale oyi Eshinegba odekhode.

11 Ini ọgbọkhọghuo ọ mhọli ungmehi ya
 ngme, ọ ke ngme ungmehi oyi Eshinegba.
 Onini ọ ya kpaghie ọgbọ obo, ọ ri itoto ni
 Eshinegba ọ rọ na li riẹle ọli. Ni a rọ bhale ya
 ẹ khi a rọte obo oyi iJesu iKirisiti ri ikuẹghie
 na Eshinegba odekhode. Loli ọ mhọli ufumhi
 ali ekpabo rọte agboagbo ya je agboagbo.
 Atse.

Ime-osoli irari khi u miesuo

12 Emole mhe abo e khi sha ẹ shi omufe ni
 o toto ni a me, abine khi emini aa kpe me
 ghue a me.

* 3:12 Li ze Iwolo 34.12-16 † 3:15 Li ze iMat 5.10; Aza 8.12-13 ‡ 3:20 Li ze Igbae 6.1-7.24 * 4:8 Li ze Ekpi 10.12

13 A ri ochoghọ ke ghele khi a li nu iKirisiti me osoli ni o me. Eghẹghẹ agho ni a mholi oghẹle oniemi, ini a ri ufumhi oyoli khase.

14 Ini a ri itobo eva oyi iKirisiti ee tsue e, ikhivose o khi ne, irari khi Ayemhe oyi ufumhi ali oyi Eshinegba o nu e la.

15 Ini u me osoli, khi ze ni a bhale ya e khi itobo khi u gbe ugbeli ali itobo khi u do ighiato, wekhi angeli ikpamhika ali itashingme u ro me osoli.

16 Ama ini u wa me osoli abi oni o miesuo, khi ze ni omama o mu e, ama ke kuẹghie Eshinegba irari khi u wa yemhe eva oyoli.

17 Irari khi eghẹghẹ o she ramhi ni iguezo o ro ya rote Owa oyi Eshinegba ya gbaekele. Ini o te awa egbe gbaekele, se o ke beshi ya li eni ea mie usomhi onete oyi Eshinegba su o egbe?

18 Abi Ebe-no-pfuase o ngme o li khi, "Ini o ya munu ni a ro tsumhi

ogbo ni o gue e ngeli, se o ke bie ya li

egbo okholo ni ea mholi Eshinegba egbe?"†

19 Irarigho, eni ee me osoli, abi o li ghole Eshinegba shi, e ri egbe we mholi Eshinegba ni o ma we ni o ze ri egbe e nga obo. E kie ke gbe ikanya enete.

5

Ude ni a ye Egbhali ali ozele

1 Mhi lolo ye e ude, ee ni a khi egbhali abi mhemhe mhi li khi ogbhali, ni mhi ri eloe me osoli ni iJesu o me, ni mhi gbo li ya mholi okemhi shi ufumhi oyoli ini o nyene egbe bhale.

2 A ri eloe ke khu isumha eyi Eshinegba ni a ro nga e obo. O ga pfo e udu ke ri eloe khu we. Oa khi irari eleli ni u ya me o tse, ama abi ogbo ni o mholi oghuemhe ugamhi oyi Eshinegba.*

3 Khi ri itoto mhesa na egbo ni Eshinegba o ro nge obo, ochoghọ angeli o ye o khi irokhokho ni egbo ke deba.

4 Ini iJesu iKirisiti ni o khi Orelae-khu isumha onofune o bhale, o ya ri arula oghie ni oa tigbe ya taa ne.

5 Ee ezele, a li ligho nyese ukhomhi ke na egbhali. Ogbokpa o ke ti egbe oli tiemhi eke, aa ga egbe e. Irari khi Ebe-no-pfuase o ngme ghọ khi.

"Eshinegba o ma biselemhi ogbo ni o ti egboli a nga, ama o khi e vose na eni e ti egbewe e tiemhile."†

6 Irarigho, a ri egbe e tiemhile na ekpabo oyi Eshinegba ni e fune, ni o ti e nga idane ini o ramhi oni eghẹghẹ.‡

7 A ze otoemhe eye e obo na Eshinegba, itobo khi o ya rue e o le.

8 A bino angeli bie ke ngeli, aa tokpe, itobo khi obe e ni o khi okphaghie, o kia gase abi odumhi ni oo khoshe, eri o nono oni o ya mu nyan o le.

9 Khi ze oli lo e le! Gbe lighi irudunga oye, itobo khi u lese khi eni e miesuo nabi yeye ni e la elemhi agbo ashakhasha e lili e me osoli enabi enana.

10 Ini u me osoli ukuku eghẹghẹ se, Eshinegba na okhale nya, ni o rote iKirisiti lu e shi ufumhi oyoli na agboagbo, o ya ri ele e ti dose abi o kpe li e egbe. O re toto, o mu e mholi re gbelighi.

11 Ekpabo o khi oyoli agboagbo. Atse.

Otse ni o kpukhokho

12 ISalasi ni mhi ro shi inyoghua ni o mholi igesikia o nu mhe keke ebe ona. Eri mhi keke ebe ona ni oa nue ghi e, ro ri udu shi e o ali ni a ro lese khi emiemini a rie me khi egbegbi okhale oyi Eshinegba na. A mu oli mhu e gagaga.§

13 Egbo eni e miesuo ni a ze abi ee na eke iBabilo, ee tse e, li shi iMaki ni o limhe egbe abi omimhe.*

14 A ke tse egbe e a ri inono ghele mu egbe. Opfomhe o ka nu ee nya ni a la elemhi iKirisiti la.

† 4:18 Li ze Ekpi 11.31   * 5:2 Li ze iJon 21.15-17   † 5:5 Li ze Ekpi 3.34   ‡ 5:6 Li ze iMat 23.12; iLuk 14.11; 18.14
§ 5:12 Li ze Ika 15.22,40   * 5:13 Li ze Ika 12.12,25; 13.13; 15.37-39; iKolo 4.10; iFile 24

Ebe onuzi-eva ni iPita O keke

¹ Mhemhe iSamọ iPita ni mhi khi oghumha ali aghiusomhi na keke oyi iJesu iKirisiti, mhi keke ebe ona ghi eni e mhọli irudunga nabi oyi anye ni o mu ẹloe, ni a rọte angeli onete oyi Eshinegba ali iJesu iKirisiti Omiepfuese rọ na we.

² Okhale ali opfomhe o ka khi oye rọte ilese ni a lese Eshinegba ali iJesu Onomhue oyawa.

Ulumhi ali uzemhi oyi Eshinegba

³ Itoto oyi Eshinegba o she ri emhikpa ni o ri awa ya ke la agbo irudunga na awa, irari khi awa lese oni o ri ufumhi ali onete oyoli ti awa mama egbe.

⁴ Eni ekpabo eniemhi ena o rọ rue isomhopfa ni e mu ẹloe ni o shobo na awa. Ini a bhale ya e khi irari eni isomhopfa ena awa me asha na pfue epfua ni o la oghuemhe emhi agbo, ni awa mhọli okemhi shi agbo oyi Eshinegba.

⁵ Irarigho, roshaka ri ingeli enete ma irudunga oye, gbo ri ilese ma ingeli enete.

⁶ Ri igue-regbekia she egbe ma ilese, ri iregbemie ma igue-regbekia shi egbe, ri angeli irudunga ma iregbemie,

⁷ ri isomhelemhi-inyoghuo ma angeli irudunga, ri inono ma isomhelemhi inyoghuo.

⁸ Irari khi ini u mhọli eni ingeli enana egbegbo, e ya re ke zaza, wa gbe akanya el-emhi ilese ni u lese Onomhue iJesu iKirisiti.

⁹ Ama oni o da mhọli eni ingeli ena ne, o ya me eke nuata, eri o ze alo, o she yele-a khi Eshinegba o she kpe khuese lue olamhe enedio-a pfuase.

¹⁰ Irarigho, inyoghuo-mhe, roshaka ni uzemhi ali ulumhi oye o migha egbegbo. Ini u wa ligho, waa ya tigbe do owe eke-a wekhi eri u ya de.

¹¹ Eghenge agho Eshinegba o ya khueghie ode Omhese oyi Onomhue-a ne lo. Ikhi Onomhue na agboagbo Omiepfuese iJesu iKirisiti oyawa.

A ri esọ shi emini Ebe-no-pfuase o ngme

¹² Mhi ya ke yele e le eni ingme ena nya eghenge kpa. Ini a ririe kpe lese we, ni a migha gba elemhi igesikia ni a mhọli ena.

¹³ Mhi lese khi o ti ni mhi yele e eni ingme ena nya le, ini mhi da kie la agbo.

¹⁴ IJesu iKirisiti Onomhue oyawa o she ro li khase mhe khi ogbele eyemhe ea ke bu, khi mhi kele ya ghua.

¹⁵ Mhi ya roshaka ri ingme ena nya shi e odalo ni a ke sato o, ini mhi so ukhokho gbe.

Eni e ri ukpeloe me ufumhi oyi iKirisiti

¹⁶ Oa khi okhe egholi anye regbenga gue ingme inyenegbe bhale oniemhi oyi iJesu Onomhue ye e. Alo eyanye anye ro me ufumhi oyoli.

¹⁷ Anye la agho ni Eshinegba ita o ro ri ufumhi ali ekpe na li, ni uruli oyi Eshinegba o ro rọte otughunu ni o ge nyanyanya ngme, ni oo, "Omimhe ni mhi nono ingme oyoli na, o ma ghole mhe."

¹⁸ Eri anye suo khi oni ungmehi o rọte idane ngme tiemhile, abi anye ro nu oli la ukhomhi ute no pfuase.*

¹⁹ Igho anye li mhọli iregbenga shi usomhi ni emekeguele e guele, khi egbegbo lo. O ma a ti e egbe ini a ri esọ shi oni ungmehi, itobo khi eri o li abi akpa ni o la alo ebili e ge nyagha, ramhi ni ogbe o ro maghie alo-a, ni imeke oyi ukpetata na obili-atso o ro ge shi udu o ye.

²⁰ Ozukhomhi oni ungmehi khi, a lese khi ungmehi ameguele okhoghuo o rọte ilese oyi emekeguele okhoghuo bhale.

²¹ Irari khi ungmehi ameguele okhoghuo o ri imelemhi oyi ogbo bhale ghue, ama Ayemhe-no-pfuase o la egbo egbe gbe akanya rewe gue usomhi oyi Eshinegba le.

2

Ena Osese egholi ali epfua oyewe

¹ Abi emekeguele eyi egholi e ke li la iteva eyi egbo iZireni, igho esese egholi e ya li la e iteva. E ya tsua osese egholi ni oo yese egbo-a lasele ke sese egbo, e ga kie

* 1:18 Li ze iMat 17.1-5; iMak 9.2-7; iLuk 9.28-35

Ọnọmhuẹ ni ọ dẹ wẹ, e ya ri epfua ni o keleşi egbewẹ.

² Ighọ ebubu ẹ e li ya deba ode omama eyi itsebo eyewe, e ri omama shishi oni ode igesikia oyi iKirisiti-a.

³ E ya ri emhi ituegbe rue okhe egbhọli lasele gueye ẹ, ni e ro me asha di ẹ mie ikpagho. Eshinegba ọ she so we ezọ se agboagbo, epfua oyewe o migha khe we ode.

⁴ Irari khi ini Eshinegba ọa kesẹ igeni le abi e ro lamhe deba Eshinegba, ama ọ ku we lo ilimhi iriere, ọ ri iweghe ge we abo pfino kulo alo ebili migha khe ogbele iso-ezo.

⁵ Ini Eshinegba ọa pfuese agbo onodio, ama ọ ri ochikpho oniemhi pfuse oni agbo olamhe-a, se ni iNoa ni ọo tse abo igue ngeli ali apfoli oshilua.*

⁶ Ini Eshinegba ọ pfa ezọ mu iSodomu ali iGomora, khi ọ ri erali tose we ni e de emue-a, ni ọ rewe rielle irokhokho abi o ya li egbo ni ẹa mhọli Eshinegba egbe,†

⁷ ni ọ ro pfuese iLoti, omose ni ọ gue ngeli, ni egbo ena umhasuo-eso e ri ingeli ebe nase ayemhe.‡

⁸ Eri oni omose ona ipfuase onana ọ vie oya elemhi ayemhe oyoli eghegehe kpa shi ingeli okholo ni ọo me ali ni ọo gbolo suo.

⁹ Ini o khi igho, Onomhuẹ ọ lese abi ọ lie tsumhi egbo eyoli elemhi imhesebino, ali ọ gbo li lese abi ọ li ya pfi egbo okholo lo anasemhe ramhi ogbele iso ezọ.

¹⁰ Tete egbo ni e deba oghuemhe idiegbe oyewe ni e ri ukpeloe gbe omhesẹ oyi Eshinegba.

E mhọli igbedu obe ali ititiegbe. Ulishi ọa ya mu we ni e ro ri unu ghi igeni ro yese we-a.

¹¹ Ama abotseku khia khi eni igeni ena e mhọli ekpabo dose eni esese egbhọli ena, ẹa ya yese we-a khasẹ Onomhuẹ.

¹² Eri eni egbo ena ẹ pfi unu-a shi emini ẹa lese udi oli. Eri e li abi elamhako ni ẹa mhọli egbhali ni a bia, ni a mu ẹ gbolo le tse. Igho e li ya pfua abi elamhako.

¹³ Opfuse a ro ya fali we ota shi ode opfuse ni weweghuo e be na egbewe. Idobie ẹle oguota gboo, ẹe bino khi o khi agbo ilili, ni o ya khuese idiegbe oyewe. Egbo ebe e

khi itobo khi ini e nu ẹ le eminale inono kugbe egho, eri e kiele ẹ ngeli angeli efiala.

¹⁴ Alo efiala eyi okia, e ze shi ukhomhi, ikpotso ni e ya yemhe shi we ọ, e kia bino alo. Okiamhi olamhe ni ọo gbe we ọa tigbe ẹ mhọli ukpesẹ. Egbo ni udu oyewe ọa sheshe ẹe di kulo igha olamhe. E she wena emhi ituegbe shi udu. Elemhi itse eyi Eshinegba e la kia.

¹⁵ E she da egbegbo ode lase, e wase ode oyewe-a. E she deba ode oyi iBelamu omi iBeo vu ni ọ mhọli ukpokọ shi ukpagho ni ọ ya mie shi onobe ilili.

¹⁶ Ni akphere ọ dese shi angeli olamhe. Akphere ni o khia khi ọa kpe mhọli ungememhi ogbo shi unu, ni ọ ri uruli ogbo nu iBelamu ngme shi angeli ujili.§

¹⁷ Eri egbo ena e li abi okẹ ni o khakha-a, ali uza ni o bi abi amẹ ni akpekpeli o pfiolo irarogbe kua. Eshinegba ọ she rielle ilimhi iriere shi eke ẹ khe we ni e la me osoli.

¹⁸ Eri ẹe ngme ingmemhi itono obọ udu, ali ingmemhi ni e violo, ro re egbo sato oghuemhe idiegbe oyewe, ni e ba di we nyene egbe je olamhe. Ikhi egbo ni e lese rote ifuabo eyi egbo ni e la agbo egbhọli pfue.

¹⁹ E shobo epfua na we, ama wewe ni e shi oni obọ onana, e khi ighumha angeli epfua. Irari khi oghumha ogbo ọ khi shi emini o da mhesẹ na ayemhe oyoli.

²⁰ Irari khi, ini egbo e she da rote oyese ni o la agbo pfue ne itobo khi e lese iJesu iKirisiti Onomhuẹ, ni e ro gbo ri egbewe na emhi agbo genọ ne, ikpukhokho oyewe o ke kholo dose igbaekele oyewe.

²¹ O kha tine ini ẹa bie kpe lese ode ipfuase oyi Eshinegba lo, khi e lese oli se, e tigbe so ukhokho gbe ode ipfuase oyi Eshinegba ni a ro na we.

²² Emini ọ li we o rohasẹ khi ekpita ona khi igesikia lo, ni ọo,

“Áwá ọ mu egbe nyene
gbo ya le ekpa
ni ọ kpa shi eke.

Agulu ni a kpe khuese-a se,
ọ gbo mu egbe nyene
je igbolọ ya pfue.”*

* 2:5 Li ze Igbae 6.1-7.24 † 2:6 Li ze Igbae 19.24 ‡ 2:7 Li ze Igbae 19.1-16 § 2:16 Li ze iNoba 22.4-35 * 2:22 Li ze Ekpi 26.11

3

Onomhue o nyene egbe e bhale

¹ Emọlemhẹ, ebe onuzi-eva ni mhi kẹkẹ ẹ ghi ẹ na, eri mhi ri ebe eva ena ya guise ẹ le ali ni a rọ mhọli isamhi eni e te ode.

² A sato ingmemhi ni emekeguele ni e pfuase e ngme ni o she tese, ali omhesẹ ni Onomhue Omiepfuese oyawa o mhese rọte obọ ighiusomhi na kẹ eyawa.

³ Onodode, a lese khi ogbele ni e kpukhokho, egbo ni e ri ungmehi oyi Eshinegba a li egia e ya lasese. Eẹ li egia eẹ riele ogueme idiegbe oyewe.*

⁴ E ya ke lie, "Ighẹ ibhale ni o shobo khi lolu ya bhale mena? Abi ititawa e te ghulua, emhikpa e kiele ẹ je odalo abi e li rọte igbaekele agbo la o."

⁵ Eri e famhi roli shi ie-eso-a, khi rọte ungmehi oyi Eshinegba a te ma idane, ni a rọ gbo rọte amẹ ri amẹ ma eke agbo.†

⁶ Ama, eni amẹ ena a gbo rọ ri ochikpho pfuse egbo na agbo onodio-a.‡

⁷ Ama agbo ali idane ni e kie laọ ogbenamo, Eghiele oyi Eshinegba a rọ rewe migha rewe ẹ kẹ opfuse oyi erali. Eri a ze we obọ o kẹ ogbele iguezo ni a rọ ya pfuse egbo okholo-a.

⁸ Emọlemhẹ, a khi yele emhi oghuo-a khi, eri ogbeleghuo o li abi ogbele agbele, ogbele agbele o li abi ogbeleghuo ukpeloe oyi Eshinegba.§*

⁹ Oa khi eri Eshinegba o ti egbe ẹ je ukhokho shi emini o rọ shobo, abi egbo eghuo e lie sa khi ini emhi o o ti eke eri o wu eke-a egho. Eri o mema mhọli irabomudu na ẹ, itobo khi oa nono ni ogbokhoghuo o pfua, ama ni ogbokpa o te agbo olamhe mu nyene.

¹⁰ Ama eri ogbele oyi Onomhue o ya bhale abi ibhale oyi oghiatọ. Oni ogbele, eri idane o ya ri okeke oniemi kele-a udemhija. Erali oniemi o daghie emini e la idane nya kua. Eke ali emhikpa ni e laọ e kala-a.†

¹¹ Aborokhia khi a ya lina pfuse emhi nya ena, uwali egbo enabise a kha ke fe khi? A kha ke la agbo ipfuase ali agbo Eshinegba,

¹² abi a li ri eloe shi eke ẹ kẹ ogbele oyi Eshinegba, ni awa ke riele emini o ya roli bhale pia, ali ogbele ni a ya ri erali pfuse idane-a erali oniemi o daghie emini e la idane-a nyaa.

¹³ Ama emini Eshinegba o rọ shobo, awa migha a kẹ, ikhi iloghie ali eke agbo onogbo, ni o khi apfe igue-ngeli.‡

¹⁴ Irarigho, eẹ emole mhe, abi a li ri eloe shi eke ẹ kẹ oni ogbele ena, a ze ni a bhale ya ẹ ẹ shi ingeli ni ẹa mhọli ichimhi ali umhaguekia, ali a la opfomhe.

¹⁵ Ri oli shi udu khi irabomudu ni Onomhue o mhọli na awa, khi, ni o ba ri eghẹghẹ na awa mhọli imiepfuese lo, ezeze abi inyoghuo awa iPolu o kpe li kẹke oli shi ebe ghi ẹ abi Eshinegba o li ri oni ileasingme na li.

¹⁶ Ina o kie lie kẹke oli shi ebe, ini o da a ngme eni ingmemhi ena ne. Ebe ni o kẹke e tsua ingme eghuo ni e lolo ẹ munu irọlo-ogbo-eso, ni egbo ni ẹa mhọli ilese ali igesikia e kholo ẹ manọ, abi e lie khi ma ingmemhi elese ni e la Ebe-no-pfuase ni o ya ri epfua ghi we.

¹⁷ Irarigho, emọlemhẹ, abi a ke rọ lese onana egho, a mu egbe ẹ ini a khi ya deba ode egbhọli oyi egbo ena umhasuo-eso, ini a khi rọte iguemigha oye ẹ de.

¹⁸ Ama mena awa ke fu shi okhale ali ilese ni awa lese Onomhue Omiepfuese oyawa ikhi iJesu iKirisiti. Lolli a ri Ufumhi a na agbo agbo. Atse!

* 3:3 Li ze iJu 18 † 3:5 Li ze Igbae 1.6-9 ‡ 3:6 Li ze Igbae 7.11 § 3:8 Emini a ri onana ngme khi Eshinegba oa deba eghẹghẹ gbe akanya. * 3:8 Li ze Iwolo 90.4 † 3:10 Li ze iMat 24.43; iLuk 12.39; iTesa 5.2; Iro 16.15 ‡ 3:13 Li ze Aza 65.17; 66.22; Iro 21.1

Ebe onodode ni IJonni O keke

Ungmemhi ni o mholi agbo

¹ Anye keke ungmehi oyi oni o ri agbo o na ogbo ghi e, oni o rote igbaekele la o. Anye she suo oli, anye ri alo eyi anye me oli, anye bino oli, anye gbo ri abo eyi anye ti oli.*

² Abi oni o ri agbo o na ogbo ona o ro feli lasela, anye me oli, anye gbo li pfi otsele shi oni agbo na agboagbo ona. Loli o nu Ita la, ni a rokhase anye.†

³ Emini anye me ni anye suo, anye gbo lie gueye e, ishegho ni awa kugbe nu Ita ali Omi oli iJesu iKirisiti la.

⁴ Eri anye keke ona ni oghela oyawa o gba pfo.

Okiali elemhi akpa

⁵ Onana khi usomhi ni anye rote obo oyi Omi oli suo, ni anye gue ye ye e khi, Eshinegba khi akpa, obili okhoghwo o fa la li egbe kpa.

⁶ Awa kha guele khi awa nu oli la kugbe ni awa ro kie la elemhi alo ebili e kia, egholi awa lo, awa aa la agbo igesikia.

⁷ Ama ini awa la elemhi akpa a kia, abi loli oli la elemhi akpa, ona o rokhase khi awa nu oli la kugbe, ishegho oia eyi iJesu Omi oli, e khuese awa olamhe-a pfuase.

⁸ Ini awa guele khi awa aa mholi olamhe, egbawa awa a di, awa aa mholi igesikia.

⁹ Ama ini awa zono olamhe eyawa ye Eshinegba ni o ri igesikia riele emhikpa; oni oo riele emini o te ode o khi, o ya ri olamhe eyawa topfa awa, o khuese awa umhapfuase egbe-a nya.

¹⁰ Ini awa e khi awa aa lamhe, eri awa ri Eshinegba mele olo-egholi-a. Ungmemhi oyoli o la agbo oyawa.

2

IKirisiti, okpaghibo oyawa

¹ Eniye eyemhe, ee mhi keke ebe ona ghi, ini a khi lamhe. Ama, ini a bhale ya e khi ogbokhoghwo o lamhe, awa mholi oni o nu

Ita a ngme khe awa shi eke. Loli khi iJesu iKirisiti oni o pfuase.

² Loli o khi iluasobo ni a ro shishi olamhe eyawa-a, o a khi eyawa tse ama olamhe eyi egbo kpa.

³ Ini awa ri omhese eyoli e gbe akanya, loli awa ro ya lese gboo khi awa lese oli.

⁴ Eni lie khi wewe e lese oli ni ea ri omhese eyoli e gbe akanya, elo-egbhue e khi, ea mholi igesikia.

⁵ Ama onini o da ri ungmehi oyoli da gbe akanya ne, inono oyi Eshinegba o gba shi oli egbe. Ina awa li ya lese khi awa ali Eshinegba khi oghuo awa khi.

⁶ Eni e da lie khi wewe e kugbe Eshinegba o ne, e mema ya ke ngeli abi iJesu iKirisiti o lie ngeli.

Ushi onogbo

⁷ Emole mhe, o a khi omhese olese mhi keke e ghi e, ama onodio lo, ikhi oni a rote igbaekele ro na e. Oni omhese onodio ona o khi oni usomhi ni a she kpe suo.*

⁸ Aboriekhi igho, omhese onogbo mhi keke e ghi e, irari khi a me igesikia oyi oni omhese ona iJesu egbe, a gbo me oli agbo oye. Itobo khi obili o she e kalaa, oni akpa oyi igesikia o she e ge.

⁹ Onini o da lie khi loli la elemhi akpa ni oo biselemhi inyoghwo oli ne, elemhi alo obili o kie la.

¹⁰ Onini o da nono ingme oyi inyoghwo oli ne, elemhi akpa o la, emhikhoghwo o la li egbe ni o roli ya khi owe.

¹¹ Ama onini o da biselemhi inyoghwo oli ne, alo obili o la, alo obili o la kia gasa. Oa lese obini oo je, irari khi obili o she zuse oli alo.

¹² Mhi keke ebe ona ghi e eniye, itobo khi a she ri olamhe topfa e itobo eva oyi iKirisiti.

¹³ Mhi keke ebe ona ghi e, ee ita, itobo khi a she lese oli, oni o rote igbaekele la o.

Mhi keke ebe ona ghi e ozele, itobo khi a she mu
Oni o khi Ogbu-obe o le.

Mhi keke ebe ghi e eniye, itobo khi a she lese oni Ita.

¹⁴ Mhi keke ebe ghi e, ee ita,

* 1:1 Li ze iJon 1.1 † 1:2 Li ze iJon 1.14 * 2:7 Li ze iJon 13.34

itobọ khi a she lẹṣe ọli,
 ọni ọ rọte igbaekele la ọ.
 Mhi keke ebe ona ghi ẹ ezele,
 itobọ khi a mhọli ekpabọ,
 ali khi ungmehi
 oyi Ẹshinegba o la
 elemhi oyẹ ẹ,
 ali khi a she mu
 Ọni ọ khi Ọgbọ-ọbe ọ le.

Agbọ ona o khi ghọle ẹ dọṣe

¹⁵ Agbọ ona o khi ghọle ẹ dọṣe, wẹkhi emhikhoghwo ni e la ọ. Ini ọgbọkhoghwo ọ mhọli ọghuẹmhe na agbọ, inono oyi Ita ọa la agbọ oyọli.

¹⁶ Irari emhikpa ni e la elemhi agbọ, ni e khi, ọghuẹmhe olamhe idiegbe, emini ukpeloe o vie shi, ali itipfuabọ-nga shi emini ọ mhọli ali ni ọ dobe ẹ riẹle. Okhoghwo ena nya ẹa rọte obọ oyi Ita bhale, ama agbọ ona e te bhale.

¹⁷ Oni agbọ ona ali emini e la ọ ni ẹẹ ghọle ẹgbọ e she ẹ dọṣe, ama eni ẹ riẹle ọghuẹmhe oyi Ẹshinegba e ya la ọ agbọagbọ.

Eni ẹẹ khọli iKirisiti

¹⁸ Eniye, ukpese agbọ o she ti bhale! A she gueye ẹ khi ọni ọ khọli Ọmiepfuese ọ ya bhale, memena eni ẹẹ khọli Ọmiepfuese ebubu e she bhale agbọ. Onana awa rọ ya lẹṣe khi ukpese agbọ o she ti bhale.

¹⁹ Eni egbọ ena ẹa mema kie kpẹ khi eyawa, lọli o zẹ khi e rọte awa iteva vu. Ini e kie kpẹ khi eyawa lọ, e kha migha. Ama eri uvumhi oyewe o rọkhasẹ khi ẹa ku ma awa ọ.

²⁰ Ama Ọmiepfuese, Ọni ọ pfuase ọ she zẹ ẹ, irarigho a she lẹṣe igesikia.

²¹ Ọa khi itobọ khi aa lẹṣe igesikia mhi rọ keke ebe ona ghi ẹ, ama itobọ khi a lẹṣe igesikia, a gbo lẹṣe khi ẹgbhọli ọa rọte igesikia a lasele.

²² Mena, ọghuo ọ khi ọlo-ẹgbhue? Ọni ọọ khi iJesu ọa khi ọni Ọmiepfuese, lọli ọ khi Ọbe vule shi Ọmiepfuese ọ, lọli ọ kie Ita ali Ọmọ.

²³ Aa me ọgbọkhoghwo ni ọ kie Ọmọ ni ọ mhọli Ita. Ọni ọ da mie-obọ shi Ọmọ ọ, ọ li mhọli Ita.

²⁴ Zobe ni emini u rọte eke suo o kie le egbe. Ini o ligho kie le egbe, u ya li kie nu ọni Ọmọ ali Ita la kugbe.

²⁵ Emini ọ shobọ na wa na, ikhi agbọ na agbọagbọ.

²⁶ Ingme eyi ẹgbọ eni ẹ nono ni wewe e yese ẹ da ode mhi keke ẹ ghi ẹ.

²⁷ Ama ẹẹ oyẹ ẹ, ekpabọ Ayemhe ọ pfuase ni a mie, o kie la ẹ egbe, irarigho, aa ke khi eni a sese. Ama eri Ayemhe oyọli ọọ sese ẹ emhikpa, ikhi emini e khi igesikia ni ẹa khi ẹgbhọli. A ri osese oyi Ayemhe ke gbe akanya, a kie nu ọli la kugbe.

Imi Ẹshinegba

²⁸ Mena, eniye, a kie kugbe ọli ọ. Ishegho ini ọ feli lasele, awa mhọli igbedu ni omama ọa mu awa odalo oyọli, ini ọ nyene egbe bhale.

²⁹ Ini u lẹṣe khi iKirisiti khi ọni ọ migha shi ipfuase ọ khi, lẹṣe khi ọni ọ riẹle emini e te ode Omi Ẹshinegba ọ khi.

3

¹ A bino abi inono ni Ita awa ọ nono awa o li fu ramhi, ni a rọ bhale ya ẹ khi àá lu awa imi Ẹshinegba! Ni o khia khi igho awa khi! Emini o zẹ khi ẹgbọ na agbọ ẹa lẹṣe awa khi, ẹa lẹṣe Ẹshinegba.*

² Emole mhe, imi Ẹshinegba awa khi, ama, awa aa lẹṣe ne, abi awa ya li, ama awa lẹṣe khi ini iKirisiti ọ lasele, awa ya li abi lọli, irari khi awa ya me ọli abi ọ li tee.

³ Ọgbokpa ni ọ da mhọli irudushi ona ne, ọọ mhọli oni ọghuẹmhe ni ọ rọ khi ọni ọ pfuase abi iKirisiti ọ li pfuase.

⁴ Ọnini ọ da lamhe ne, eri ọ gbe ushi oyi Ẹshinegba-a, irari khi olamhe, igbushi oyi Ẹshinegba-a o khi.

⁵ Ama u lẹṣe khi eri iKirisiti ọ bhale ni ọ ya rue olamhe eyawa vu, ali khi olamhe ọa la li egbe.†

⁶ Irarigho, ọgbokpa ni ọ nu ọli la kugbe, ọa ya lamhe ke le. Ọnini ọ kie da la olamhe ne, ọa fe me ọli ghue wẹkhi eri ọ lẹṣe ọli.

⁷ Eniye, a khi zẹ ni ọgbọkhoghwo ọ di ẹ ya de ode-a. Ọni ọ da riẹle emini o te ode ne, ọ pfuase, ezeze abi iKirisiti ọ li pfuase.

⁸ Ọnini ọ da riẹle emhi olamhe ne, oyi Ọkphaghie ọ khi. Irari khi te-eke vu, ọkphaghie ọ te ẹ lamhe. Emini o zẹ ni Omi Ẹshinegba ọ rọ feli bhale khi, ni ọ rọ me asha pfueche ikanya eyi ọkphaghie-a.

* 3:1 Li zẹ iJoni 1.12 † 3:5 Li zẹ iJoni 1.29

⁹ Ogbokpa ni o da khi Omi Eshinegba o ya lamhe, irari khi ukpamhi oyi Eshinegba o la li egbe, e a ya lamhe irari khi Eshinegba o khi Ita we.

¹⁰ Onana o ri ikhioda shi iteva imi Eshinegba ali imi Okphaghie. Enieni e a da ri ele emini o te ode ne ali ni e a mholi inono na egboese ne, e a khi imi Eshinegba.

A nono ingme oyi egbe e

¹¹ Onana o khi usomhi ni a rote eke suo. Ikhi, awa nono ingme oyi egbe awa. ‡

¹² Khi li abi iKeni ni o khi oyi Ona Okholo, ni o gbe Ebeli inyoghuo oli-a. Elo o ze ni iKeni o ro gbe oli-a? Irari khi emini oni iKeni oo ri ele, e a gbe akanya, ama emini inyoghuo oli oo ri ele e khi eni e pfuase. §

¹³ Irarigho, o khi sha e abo, inyoghuo-mhe eni emose ali eni ikpotso, ini egbo na agbo e a ti elemhi e.

¹⁴ Awa lese khi awa she te eghuli lasese je agbo, itobo khi awa nono ingme oyi inyoghuo awa. Onini o a da mholi inono ne, elemhi eghuli o kie la.*

¹⁵ Onini o da biselemhi inyoghuo oli ne, ogbo-ugbeli o khi. U lese khi ogbo-ugbeli o a mholi agbo oyi Eshinegba shi agbo oyoli.

¹⁶ Ina awa lie lese emini inono o khi. Eri iJesu iKirisiti o ri agbo oyoli bhale, ni e pfuse-a, shi itobo oyawa. Awa kha li rue agbo oyawa li shi eke na inyoghuo awa.

¹⁷ Ini ogbo o mholi epfue, ni o ro me khi inyoghuo oli o mholi emini o to oli, ni o a ro mholi ilelemhi na li, see o li dobe ya lie khi loli mholi inono oyi Eshinegba?

¹⁸ Eniye, a khi ze ni awa ri ungmehi ali elemhi ke ri ele inono, ama awa ri iriele ali igesikia ke ri inono khase.

¹⁹ Ini awa nono ingme oyi egboese, awa lese khi igesikia awa la kia, awa mholi udu opfome odalo oyi Eshinegba.

²⁰ Abi eni e miesuo, ini udu oyawa o pfa ez o mu awa, awa lese khi Eshinegba o fu dose udu oyawa, ali khi o lese emhikpa.

²¹ Irarigho, emole mhe, ini udu oyawa o a da pfa ez o mu awa ne, loli awa roo mholi igbedu odalo oyi Eshinegba.

²² Emiemini awa da mhila kpa, awa te ob o oyoli ya mie oli, itobo khi awa ri ishi

eyoli e gbe akanya ali khi awa a ri ele emini e ghole oli.

²³ Emini o mhes e na awa khi, awa mie Omi oli iJesu iKirisiti suo, ali awa nono ingme oyi egbe, ez eze abi iKirisiti o li mhes e na awa. †

²⁴ Eni e ri omhes e oyi Eshinegba a gbe akanya, eri we we ali Eshinegba e ga kugbe, Eshinegba o li kugbe we o. Itobo Ayemhe ni Eshinegba o ro na awa, awa ro lese khi awa kugbe Eshinegba o.

4

Ke mu Iyemhe fe bino

¹ Emole mhe, a khi mie shi iyemhe nya o, ama mu we fe bino ni a me ini ob o oyi Eshinegba e te bhale. Irari khi emekeguele eyi egbholi ebubu e she fie lasese shi agbo ona.

² Ina a li ya lese ini Ayemhe oyi Eshinegba lo: Ayemhe nya ni o da lama khi iJesu iKirisiti o she bhale abi ogbo ne, oyi Eshinegba lo.

³ Ama ayemhe nya ni o a da mie-ob o shi iJesu o ne, o a rote ob o oyi Eshinegba bhale. Onana o khi ayemhe oyi oni o kholi Omiepfuese, ni a suo khi oo bhale, o she ga la elemhi agbo memena.

⁴ Ama enayi Eshinegba a khi, imi mhe, a she gbo mu emekeguele eyi egbholi o le, irari khi Ayemhe ni o la e egbe o fu dose oyi oni o la elemhi agbo.

⁵ Elemhi agbo eni emekeguele eyi egbholi egho e rote lasese, ingmemhi agbo e e ngme, irarigho egbo agbo e ro mie shi emini e e ngme.

⁶ Ama enayi Eshinegba awa khi. Onini o da lese Eshinegba, loli o ri es o o shi emini anye e ngme. Oni o a da khi oyi Eshinegba ne, o a ya ri es o shi emini anye e ngme. Ina awa lie lese ikhioda ni o la Ayemhe igesikia ali ayemhe egbholi.

Eshinegba inono o khi

⁷ Emole mhe, a ze ni awa nono ingme egbe, irari khi ob o oyi Eshinegba inono o te bhale. Oni o da mholi inono, Eshinegba o khi itali ali khi o lese Eshinegba.

⁸ Ogbo ni o a da mholi inono ne, o a lese Eshinegba, irari khi Eshinegba khi inono.

‡ 3:11 Li ze iJon 13.34 § 3:12 Li ze Igbae 4.8 * 3:14 Li ze iJon 5.24 † 3:23 Li ze iJon 13.34; 15.12,17

⁹ Eri Ɛshinẹgba ọ ri Omi ọli ọtuoghwo kpe ni ọ ghie bhale agbọ rọ ri inono ni ọ mhọli na awa khase, ini awa a rọte obọ oyọli mhọli agbọ.

¹⁰ Onana o khi egbegbi inono, ọa khia khi eri awa nono ingme oyi Ɛshinẹgba, ama eri ọ nono ingme oyawa, lọli o zẹ ni ọ rọ ghie Omi ọli bhale ni ọ rọ luase obo rọ shishi olamhe eyawa.

¹¹ Emọle mhe, ini o khia khi ina Ɛshinẹgba ọ li nono awa, awa li nono ingme egbe awa.

¹² Ọgbọkhoghwo ọa me Ɛshinẹgba ghue, ama ini awa nono ingme egbe awa, Ɛshinẹgba ọ la agbọ oyawa, ali khi, inono oyọli ọọ gbe akanya ni ọ nono ni lọli gbe agbọ oyawa.*

¹³ Awa ga lese khi Ɛshinẹgba ọ la agbọ oyawa, irari khi ọ she ri Ayemhe oyọli na awa.

¹⁴ Ali khi awa me, awa gbo pfi ọtsele khi Ita ọ ghie Omi ọli ni ọ rọ khi Omiepfuese oyi agbọ.

¹⁵ Ini ọgbọkhoghwo ọ mie shi ọ khi Omi Ɛshinẹgba iJesu ọ khi, Ɛshinẹgba ọ la agbọ oyọli, lọli ọ li la elemhi Ɛshinẹgba

¹⁶ Ishegho, awa lese, awa gbo mie shi inono ni Ɛshinẹgba ọ mhọli na awa.

Inono Ɛshinẹgba ọ khi, eni e la agbọ inono e nu Ɛshinẹgba la kugbe, Ɛshinẹgba ọ li nu we la kugbe.

¹⁷ Ina inono oyọli o lie gbe akanya ni ọ nono ni lọli gbe agbọ oyawa, ni awa rọ mhọli igbedu ogbele iguezọ, irari khi eri awa li abi lọli ekagbọ ona.

¹⁸ Ulishi ọa la inono. Ama eri inono ni o gba pfo, ọọ khu ulishi fie, irari khi eri egbo eẹ na ulishi Ɛshinẹgba itobọ khi ọ ya na we osoli. Ọni ọọ na ulishi ọa gba pfo elemhi inono.

¹⁹ Eri awa mhọli inono, itobọ khi lọli ọ kpe nono ingme oyawa.

²⁰ Ini ọgbọkhoghwo ọọ lie, "Mhi nono ingme oyi Ɛshinẹgba," ama ọ kiele e biselemhi inyoghwo ọli, ọloegbhue ọ khi. Irari khi ọgbọ ni ọa da nono ingme oyi inyoghwo ọli ni ọọ me eloe, ọa dobe ya nono ingme oyi Ɛshinẹgba ni ọa me eloe ghue.

²¹ Omhese ni iKirisiti ọ rọ na awa na: Eni e nono ingme oyi Ɛshinẹgba nya, e mema li

nono ingme oyi inyoghwo we.

5

Imuole ni awa mu agbọ ọ le

¹ Ọnini ọ da mie shi ọ ne khi iJesu ọ khi ọni iKirisiti Omiepfuese, Omi Ɛshinẹgba ọ khi, Ọnini ọ da nono ingme oyi Ita ne, ọ li nono ingme oyi omi ọli.

² Abi awa lie lese khi awa nono ingme oyi imi Ɛshinẹgba khi, ini awa nono ingme oyi Ɛshinẹgba, ni awa gbo rọ ri omhese oyọli gbe akanya.

³ Ini awa nono ingme oyi Ɛshinẹgba egbegbo, awa mema ya ri omhese oyọli gbe akanya. Ama omhese eyọli ẹa ya mu unu irogbe-akanya.*

⁴ Itobọ khi ọgbọkpa ni Ɛshinẹgba ọ bia, lọli ọ dobe ya mu agbọ ọ le, irudunga oyawa o khi oni imuole.

⁵ Ọghuo ọ dobe mu agbọ ọọ le? Se ni ọgbọ ni ọ miesuo khi, iJesu khi Omi Ɛshinẹgba.

⁶ Ọna khi iJesu iKirisiti ni ọ bhale, rọte iri-ame-batazi, ali rọte ọlia ikushieke abi ọ rọ ghua. Ọa khi rọte ame tse, ama li shi ọlia ni ọ ku shi eke abi ọ rọ ghua. Ayemhe ọ pfi ọtsele shi ọ, irari khi ọni Ayemhe oyi igesikia lo.

⁷ Irari khi ọtsele ese e la ọ.

⁸ Ayemhe, ame, ali ọlia. Eni ọtsele ese ena unu oghuo ee ngme.

⁹ Ọtsele oyi agbọ awa mie e suọ, ama ọtsele oyi Ɛshinẹgba ọ toto ne. Ọ she pfi ọtsele shi ingme oyi Omi ọli

¹⁰ Irarigho, ọgbọkpa ni ọ mie Omi Ɛshinẹgba suọ nya, ọ mhọli ọtsele onana shi udu oyọli. Ama ọni ọa mie Ɛshinẹgba suọ, eri ọ rọli shi ọlo-egbhọli, itobọ khi ọa mie shi emini Ɛshinẹgba ọ ngme shi ingme oyi Omi ọli.

¹¹ Oni ọtsele o khi Ɛshinẹgba ọ she ri agbọ na agbọagbọ na awa. Oni agbọ ona o la obọ oyi Omi ọli.†

¹² Irarigho, ọni ọ da kugbe Omi Ɛshinẹgba ọ ne, lọli ọ mhọli oni agbọ oyi Ɛshinẹgba ona. Ọni ọa da kugbe Omi Ɛshinẹgba ọ ne, ọa mhọli agbọ oyi Ɛshinẹgba.

¹³ Mhi she keke emhikpa shi elemhi ebe ona ghi e, ni a mie iJesu Omi Ɛshinẹgba suọ, ni a rọ mhọli ọli shi udu khi a mhọli agbọ oyi Ɛshinẹgba.

* 4:12 Li zẹ iJon 1.18 * 5:3 Li zẹ iJon 14.15 † 5:11 Li zẹ iJon 3.36

¹⁴ Igbe-udu ni awa a mhọli ini awa la odalo oyi Ẹshinẹgba a sọ iromhi khi, awa lẹsẹ khi ẹghẹghẹ kpa ni awa rọ mhila li emhikhoghuo abi o ghọle ọli shi, eri ọọ suọ awa ọ.

¹⁵ Irarighọ, abi awa rọ da lẹsẹ khi ọọ suọ awa ini awa da mhila emhi ne, awa lẹsẹ khi awa she mhọli emini awa mhila li.

¹⁶ Ini ọgbọkhoghuo ọ mẹ khi inyoghuo ọli ọọ lamhẹ olamhẹ ni ọa ri eghuli gbe ọgbọ, ọ lema na li, khi Ẹshinẹgba ya ri agbọ nali. Eni olamhẹ oyewẹ e khi olamhẹ ni ẹa ri eghuli gbe ọgbọ mhia ngme. Olamhẹ o la ọ ni o ri eghuli ẹ gbe ọgbọ. Ọa khi olamhẹ eghoghọ mhiẹ a lema shi.

¹⁷ Umha-guẹli kpa, olamhẹ o khi. Ama olamhẹ o la ọ ni ọa ya ri eghuli gbe ọgbọ.

¹⁸ Awa lẹsẹ khi ọni Ẹshinẹgba ọ bia, ọa ya lamhẹ olamhẹ, irari khi eri Omi Ẹshinẹgba ọ khukhu ọli, ini Ọkphaghie ọ khi dobe li ọli onobe.

¹⁹ Awa lẹsẹ khi imi Ẹshinẹgba awa khi, ali khi Ọkphaghie ọ mhese ẹ na ẹgbọ nya ni ẹa lẹsẹ Ẹshinẹgba.

²⁰ Awa gbo lẹsẹ khi Omi Ẹshinẹgba ọ she bhale elemhi agbọ, ali khi ọ she ri ilẹsẹ ni awa rọ lẹsẹ ọni egbegbi Ẹshinẹgba. Ali khi awa kugbe ọni Ẹshinẹgba ni ọ khi igesikia ọ, ighọ awa gbo li kugbe iJesu iKirisiti ni ọ khi Omi ọli ọ. Lọlighuo kpe ọ khi egbegbi Ẹshinẹgba, ali oni agbọ na agbọagbọ.

²¹ Eniye eyemhẹ, a mu egbe ẹ. A khi mhọli emini e ku ẹ ali ilitsa gbe.

Ebe onuzi-eva ni Ijoni O keke

¹ Mhemhe ogbhali na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo mhia keke ebe ona ghi e.

Yeye okpotso ni Eshinẹgba o ze ali imi e, ni mhi nono ingme oyewe mhi keke o li ghi. Oa khi mhemhẹghuo tse mhi nono ingme oyee, li shi eni e lese igesikia.

² Eri anye egbe, ni o kie ya la anye egbe agboagbo.

³ Mhi lema Eshinẹgba Ita ali iJesu iKirisiti Omioli e ri okhale ali ilelemhi ali opfomhe na awa elemhi igesikia ali inono.

⁴ Egbe ma mu mhe gba abi mhi ro suo ingme oyi imi e eghuo, ni e la angeli ode oyi Eshinẹgba, ni ee riele emini e ghole Ita.

⁵ Irarigho, nokpotso, onana oa khi omhese onogbo ni mhia yele e le, ama oni awa rote eke lese lo. Eri mhi awa nono ingme egbe awa.*

⁶ Inono ni mhia ngme khi awa mema ya ke ri omhese oyi Eshinẹgba gbe akanya. Oni omhese abi ee nya a she li suo li rote eke vu khi, ee nya a mema la angeli inono.

⁷ Ebubu egbo ni e di egbo e she lasese shi asha kpa elemhi agbo, ni ee lie khi iJesu iKirisiti oa li abi ogbo li bhale agbo. Egbo enana nya, egbo elo-egbhue e khi, e gbo khi eni ee kholi Omiepfuese.

⁸ Irarigho, a mu egbe e ini emini awa gbe akanya a shi o khi de awa obo-a, ama ni awa khi eni a somhopfa gba pfo.

⁹ Mhi gueye e khi onini oa da mu emini iKirisiti o sese mhue, ni o da o, oa mholi Eshinẹgba. Ama onini o da mu emini iKirisiti o sese mhue ne, o mholi Eshinẹgba Ita ali Omioli.

¹⁰ Irarigho, ini ogbokhoghuo o bhale debe ni o ro tsua osese olese ni oa khi onana bhale, khi ze o li lo owa oye le, khi ga fe mholi ikpaghiobo shi o li oni osese.

¹¹ Onini o da mholi ikpaghiobo shi oni ogbo oghoghohose ne, eri o kugbe o li o, ni e ga riele oni okhola.

Ungmemhi ni o kpukhokho

¹² Mhi ga mholi emhi ebubu ni mhi kha keke ghi e, ama mhi aa nono ni mhi keke we shi ebe. Eri mhi ya ri ochoghohose bhale ya bino e, isheghohose ni awa me egbe imi-alo nu egbe ngme. Ni oghelẹ oyawa o vo.

¹³ Imi inyoghue ni okpotso ni Eshinẹgba o ze, ee tse.

* 1:5 Li ze iJon 13.34; 15.12,17

Ebe onuzi-ese ni Ijoni O keke

¹ Mhemhe ni mhi khi ogbhali.*

Mhia keke ebe ona ghi omole mhe iGayusi ni mhi nono ingme oyoli egbegbo.

² Omole mhe, mhi so iromhi ne, Eshinegba o ka re ze, ali emhikpa e ke je odalo ne onete abi ayemhe oye o lie je odalo shi o.

³ Egbe ma mu mhe gba abi eni anye ga miesuo eghuo e ro bhale ya bino anye, ni e ro guele khi u ma mu igesikia mhu e ali khi u kiele e ngeli angeli igesikia.

⁴ Emhese ea la o ni o remhe e ghele, abine khi ini mhi suo khi imi mhe e la angeli igesikia.

⁵ Omole mhe, u ga ri igesikia ri ele emhi ebubu ro kpaghie inyoghuo awa ni awa ga miesuo obo, abi e ririe khi epfese.

⁶ Eni egbo e she gue ingme inono oye ye igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni o la akana. Kpekpe kpaghie we obo ni e dobe ri oni okiali ke je odalo abi o li ghole Eshinegba.

⁷ Itobo oni Eva ona, e ro vu oni okiali ona, ni o khia khi ea lama mie eni ea mie Eshinegba suo ikpaghiobo.

⁸ Irarigho, awa egbo eyi iKirisiti, awa khi eni e mema ya kpaghie eni egbo eghogho obo, ni awa kugbe we o gbe oni akanya, shi igesikia.

⁹ Mhi kpe keke ebe ghi igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni o la eoli oye, ama iDiotefisi ni o kie kpe ligho nono ni loli ralo na eni igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo, o la lama ri emini mhi gueye oli gbe akanya.

¹⁰ Irarigho, mhi kha bhale, mhi ya guele emini o ri ele le gboo. Abi o lie gue anye ez o, ni o lie kien o egbholi ma anye. Ogho o ga bu oli, ama o ga gbo lama mie apfowa ni awa ga miesuo. Eri o ga khu egbo ni e nono ni we we e mie we shi owa ya fie igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo.

¹¹ Omole mhe khi ke khonya angeli obe, ama khonya eminete. Oni o da ri ele eminete ne, Omi Eshinegba o khi. Onini o da ri ele onobe, o a lese Eshinegba.

¹² Ogbokpa oo ngme onete oyi iDemetiriusi. Egbegbi angeli igesikia oyoli o gbo pfi otsela na li. Anye gbo ri otsela oyanye ma o. A lese khi otsela oyanye khi igesikia o khi.

Otse ni o kpukhokho

¹³ Emhi ebubu e la o ni mhi kha keke ghi e, ama mhi aa nono ni mhi keke we shi ebe.

¹⁴ Mhi sa khi mhi ya kele bhale ya me, ni awa me egbe imialo nu egbe ngme.

¹⁵ Opfomhe o ka nu e la. Emole e ni e la oola, ee tse e. Kpekpe tse emole anye nya ni e la oobo, otuoghughuo.

* 1:1 Li ze Ika 19.29; iRom 16.23; 1 iKori 1.14

Ebe ni IJudu O keke

¹ Mhēmhẹ ijudu ni mhia ga iJesu iKirisiti, ni mhi gbo khi inyoghuo ijemhisi mhi keke ebe ona.*

Eni Eshinegba Ita o zẹ, ni o nono ingme oyewe, ni a ri akhukhu oyi iJesu iKirisiti khukhu, mhi keke oli ghi.

² Ilemhi ali opfomhẹ ali inono ni e gbeku o, e ka khi oyewe.

Epfua oyi egbo esese egbholi

³ Emole mhẹ ni awa ga a ga Eshinegba, o mema ghole mhẹ ni mhi keke ingme imiepfuese ni awa mholi shi ebe ghi e, ni mhi ro me khi o mu egbe ne ni mhi ri ebe ya ri udu shi e o, ni a dobe gbelighi shi oni irudunga ni Eshinegba o ro nga egbo eyoli obo agboagbo kpa.

⁴ Oni irudunga o she la okhena, irari khi egbo ni ea ya na ulishi Eshinegba e she kuma awa o ni awa aa lese. Eni e mu ilelemhi oyi Eshinegba nyene, khi eri o ri eghẹghẹ na we e ro ke li itsebo. E kie iJesu iKirisiti ni o khi Oga ali Onomhue oyawa. O she tese ni Ebe-no-pfuase o ro kpe te eke ngme oli khi eni e ya pfua ele iguezọ e khi.

⁵ Irari khi ini a ririe kpe kie lese ena nya, mhi kie gbolo e yele e le khi Onomhue o rue egbo eyoli rote eke ijipiti lasese, ama, elelese, o pfuse eni ea lama miesuo ni e la we iteva-a.†

⁶ A sato khi igeni ni ea mu omhese ni a ro na we mhue, ni e lase ashini a re we shi-a. Eri o rewe shi obili, o ri iweghe na agboagbo ge we, o rewe e khe iguezọ ona ogbele ni o fune ni a la ya pfuse we a.

⁷ A sato khi igho egbo iSodomu ali iGomora ali eni e la eoli ni e mama we e li i ngeli, ni e ro ku abo lo itsebo ali ighue ebe imumu. Eri a na we osoli na agboagbo, ro re we riele irokhokho, ro tse agua ye egbo kpa.‡

⁸ Igho eni egbo ena, e li la elena ni o rewe lamhe ri ichimhi mu egbe we, e ri ukpeloegbe omhese oyi Eshinegba, e tigbe gbo me igeni na idane bie.

⁹ Egbegbi ageni ni o fune nya ni a lu iMakieni oa fe gbudu ri ungmehi imebie pfueche Okphaghi-a, abi e ro khe olimhi oyi iMosisi, ama eri o lese lie, "Onomhue o kie e."§

¹⁰ Ama eri eni egbo ena e kie pfi itsue e manya egbo shi emini ea ririe lese udi oli. Eri e li abi elamhako ni ea ya sa. Angeli obe oyewe o ze ni e ro pfua.

¹¹ Epfua e ya pfua! Ode oyi iKeni e rote, eri itobo ukpagho ri egbewe ni ode ni oa gbe akanya de abi oni iBelamu o riele. E nga engo, abi iKora o li nga engo, ni o ro li pfua.*

¹² Egbo ukhimhi elemhi e khi ini e nu e la ukue ni a la le eminale inono. E ri umha a na omama ali ulishi, e ro nu e a le eminale. Egbewe tse, e so eminale e shi idi. Eri e li abi uza ni akpekpeli o tsua kia. Eri e li abi era okase ni ea ya mo idumhi, ni a vu a pfa, e khakha.

¹³ Eri angeli oyewe o ri egbe a kase abi ofulu oke oniemhi ni akpekpeli oo tsughuse. Eri e li abi ikpetata ni e kele-a, ni Eshinegba o ri obili ni o limhi shi eke e khe agboagbo.

¹⁴ Agbhotu ishilua, Enoki o khi ini a rote Adamu leli oli, ayemhe o ro ngme ingme angme-shi-ekẹ oyi egbo ena, ni o la lie, "Ghe khi Onomhue oo bhale, lolu ali igeni agbele agbele eni e pfuase eyoli,

¹⁵ ni o ro bhale ya gue ogbokpa ezọ, ni o ro pfa ezọ mu egbo ebe nya shi ingeli ebe ni e ri ode obe ngeli, ali ingmemhi ebe ni e toto ni egbo ebe e ngme deba li."

¹⁶ Egbo awolo ali eni ee me umha-gueli oyi ogbo e khi, oghuemhe obe oyi egbewe e deba, e ri unu e nyano ifele shi osomhi ro ti egbewe nga. Eri ikhomhi ako e titi egbo, ini o ba me asha ti we egbe.

Itse-agua ali Ude

* 1:1 Li ze iMat 13.55; iMak 6.3 † 1:5 Li ze Okiali 12.51; iNoba 14.29-30 ‡ 1:7 Li ze Igbae 19.1-24 § 1:9 Li ze iDan 10.13,21; 12.1; Iro 12.7; iDeut 34.6; iZaka 3.2 * 1:11 Li ze Igbae 4.3-8; iNoba 22.1-35; 16.1-35

17 Ama emọle mhe, a sato emini ighi-somhi na keę eyi iKirisiti Onomhue e ngme shi eke.

18 Ee gueye ę khi, “Ogbele ikpukhokho, ęgbọ ni e ri ęgbọ ę li egia, ni e ya ke deba oghuemhe ebe eyewe e ya la o.”†

19 Eni ęgbọ ena ęę pfi okemhi shi ę iteva. Isamhi agbọ, ni udu oyewe o gueye we, ęę deba. Ea mhọli Ayemhe oyi Eshinegba.

20 Ama ęę emọle mhe, a ke sese egbe ę ode irudunga ni o pfuase. A ke lema elemhi Ayemhe-no-pfuase

21 A la elemhi inono oyi Eshinegba abi a li migha a khe ilelemhi oyi iJesu iKirisiti Onomhue oyawa ni o re ę bhale agbọ na agbomagbọ.

22 Le elemhi eni e mhue akhokhomhe shi irudunga oyewe.

23 Tsumhi ęgbọ ni ęę nono ni wewe e mie iwali osese ęgbhọli suo abine khi u wa ti ogbọ erali lasese, lelemhi ęgbọese ni e nono ikpaghiobọ. Ama mu egbe ę ini e khi yese li de pfilo olamhe eyewe.‡

Iromhi ikueghie

24-25 Awa ri ikueghie na Eshinegba Otsumhi oyawa itobọ iJesu iKirisiti Onomhue oyi awa! Lọli o dobe ya mu ę mhọli ini u khi de, ni o re pfuase, re ę ghele odalo oyọli ni o mhọli ufumhi. Eshinegba, lolighuo o fute ni a ri ufumhi, ekpe, ekpabọ ali omhese ę na, neni a me igbaekele agbọ, ghe memena, ali agbomagbọ. Atse.

† 1:18 Li ze 2 iPit 3.3 ‡ 1:23 Abi a li keke ona shi elemhi iGiriki khi. ‘Khi mhọli emini u ri itsua ni idiegbe olamhe e ri ichimhi a mu li.’

Irokhase Ni iJonni o keke

Ikhueghie ungmehi-a

¹ Ebe ona a keke imekeguele oyi iJesu iKirisiti shi ni Eshinegba o ro nali ni e khi emini a ya me ni ode o ke nu, ni o rote obo oyi ageni rokhase iJonni oni oo ga oyoli.

² IJonni o pfi otsela shi emhi nya ni o me ni o khi ungmehi oyi Eshinegba ali otsela oyi iJesu iKirisiti.

³ Ikhivose o khi na ogbo ni o ya ze ingmemhi eyi imeguele ena, ikhivose o li ya khi na ogbo ni o suo we, ali oni o ri emini a keke shi o gbe akanya, irari khi oni eghenge ni a ro ya me eni emhi enana nya o she ti bhale.

⁴ IJonni o ri otse ghi igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ishilua ni e la eke Esha.

Okhale ali opfome o ka khi oye rote obo oyoli, Oni o khi loli, ni o kie kpe khi loli, ni o kie gbo ya bhale. Iyeme ishilua ni e migha odalo ukpekhomhi oyoli e li e tse e.*

⁵ Li shi iJesu iKirisiti ni o khi otsela ona igesikia, oni o te odode mu eghuli o le, ni o mhesa na ighie na agbo, o li ri otse ghi e.†

Loli ni o nono ingme oyawa, ni o ri o lia eyoli rue awa olame eyawa le,

⁶ o she ri awa khi ighie ali ekpodalougamhi eyi Eshinegba ni e ke ga Eshinegba oyoli ali itali. Ufumhi ali ekpabo e khi eyoli agboagbo ya je agboagbo! Atse.‡

⁷ A ghe i, o ya la
elemhi otughunu
ke bhale,
ukpeloe nya e ya me oli,
ghe egbo ni e sono li iwere.
Egbo nya na eke agbo
e ya vie oya irari oyoli.

Igho o ya li! Atse.§

⁸ "Mhemhe mhi khi Aafa ali Omega." Eshinegba Onomhue Nofune nya o ngme gho, Oni o khi loli, ni o kie kpe khi loli, ali ni o ya bhale.*

Oni o li abi Omi ogbo

⁹ Mhemhe iJonni ni mhi khi inyoghuo e ni awa ga me osoli, ni awa ga mholi obo shi omhesa ali ni awa kuegbe-a regbemie itobo iJesu. Abi mhi ro la eke ni i la iteva oke oniemhi ni a lu iPatimosi irari ungmehi oyi Eshinegba ali otsela oyi iJesu.

¹⁰ Ayeme o tiemhile shi me o ogbele oyi Onomhue, mhi suo uruli na leghe nabi akala ukhokho oyeme.

¹¹ Oni uruli oo, "Keke emini u me shi ebe, ni u rue oli ghi igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ishilua eni e la eoli Efesosi, ali iSimirina ali iPagamu ali iTiatira ali iSadisi ali iFiladefia ali iLaodisha."

¹² Mhi mu egbe nyene ni mhi me uruli ni o nu me e ngme. Abi mhi ro nyene egbe, mhi me ikhuli igolu ishilua ni a ri ikpa ru e nga.

¹³ Ifui eni ikhuli ni a ri akpa ru e nga, mhi me ogbo, "Ni o li abi Omi Ogbo."† O so itsua na dogo ni e ramhi oli imekene awe, ni o ri ugghogho igolu mu aye.

¹⁴ Ukhomhi ali itsu eyoli ee pfuase abi afuolu, ee pfuase pepere abi otughunu opfopo, ikpamhi alo eyoli e li abi elemhi erali.

¹⁵ Awe eyoli e ge nyagha abi akhuli ide. Uruli oyoli oo de limhilimhi abi ikhose oyi utumhi oke nofuni ni o rote ikhomhi eche tu e tiemhile.‡§

¹⁶ Obita oyoli o mu ikpetata ishilua mhue, itakobi ozalo eva o rote unu oyoli lasele. Alo eyoli e ga nyanyanya abi ovo o khueghie unu-a.

¹⁷ Abi mhi ro me oli, mhi de yeshi oli awe abi oni o she ghu-a. Ama o ri obita oyoli nga me egbe, oo me, "Khi na ulishi, mhemhe mhi khi Onodode ni mhi khi oni o kpe ukhokho.*

¹⁸ Mhemhe mhi khi Oni o la agbo, Mhi kpe ghua, ghe khe khi mhi la agbo agboagbo. Mhi mu okpe eghuli ali ilimhi mhue obo.

¹⁹ "Irarigho, keke emini u me, emini aa me mena, ali emini a ya me ini oo dene.

²⁰ Osheli oyi ikpetata ishilua ni u me me obita ali ikhuli igolu ishilua ni a ri ikpa ru e nga na. Eni ikpetata ishilua wewe e khi eni

* 1:4 Li ze Okiali 3.14; Iro 4.5 † 1:5 Li ze Aza 55.4; Iwolo 89.27 ‡ 1:6 Li ze Okiali 19.6; Iro 5.10 § 1:7 Li ze iDan 7.13; iMat 24.30; iMak 13.26; iLuk 21.27; 1 iTesa 4.17; iZaka 12.10; iJon 19.34,37 * 1:8 Li ze iRom 1.17; Iro 22.13; Okiali 3.14 † 1:13 Li ze iDan 7.13 ‡ 1:15 Li ze Ezik 1.24; 43.2 § 1:15 Li ze iDan 7.9; 10.6 * 1:17 Li ze Aza 44.6; 48.12; Iro 2.8; 22.13

igēni ena igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ishilua, eni ikhuli ikpa ishilua e khi igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ishilua.

2

Ebe ni a keke ghi igba eni e miesuo ena eoli Efesosi

¹ “Keke enana ghi agēni na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo ni o la eoli Efesosi: Enana e khi ingmemhi eyi oni o mu ikpetata ishilua mhue obita, ni o o kia ifuabo eyi ikhuli igolu ni a ri ikpa ru e nga. ² Mhi lese onete ni aa riele ali itotobo gbe akanya oye ali iregbemie oye e. Mhi lese khi aa ya so egbo okholo shi iteva oye e, ali khi a she mu egbo ni e lu egbewe ighiusomhi na kepe fe bino, a me khi egbholi ee lo.

³ A she mhue iregbemie, a ri egbe mie omunu irari eva oyemhe, aa ti egbe je ukhokho.

⁴ Ama mhi mholi ona ya gue shi e egbe, khi a she kie inono ni a te eke mhue.

⁵ A sato ashini a ti nga ramhi elemhi ayemhe ni a te de. A mu pfi, ni a riele emini a kpe te eke e riele gbo ke riele. Ini aa mu pfi, mhi ya bhale deba e ya woloo ikhuli ni a ri ikpa ru e nga eye e ashini e la le.

⁶ Ama a mhue onete ona ni a riele. Eri angeli eyi egbo iNikolaita e kparse e, ni o khia khi e lili e kparse mhe.

⁷ Oni o ze eso, o ro suo abi Ayemhe o gue e ye igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo nya.* Oni o da mu o le ne, mhi ya lama na li ni o le ukpamhi oora oyi agbo ni o la Apfe oyi Eshinegba ni o la iloghie.

Ebe ni a keke ghi igba eni e miesuo ena eoli iSimirina

⁸ “Keke enana ghi agēni na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo na eoli iSimirina.†

“Enana e khi ingmemhi eyi oni o ralo ni o gbo kpe ukhokho, ni o ghu-a ni o gbo bhale agbo.

⁹ Mhi lese osoli ali umhame oye, ama a mholi epfue. Mhi lese ungmehi opfueche ni egbo ni e lu egbewe iJu ni ea khi, e ro o

pfueche e-a, no khia khi egbo owa ugamhi oyi okphaghi e khi.

¹⁰ A khi na ulishi osoli ni oo bhale na e. A ghe i, okphaghi o ya pfi eghuo lo ogba ighumha ni a mu e fe bino, a ya nase e ogbele igbe. A mu irudunga oye mhue ramhi eghuli, eghenge agho, mhi ya ri arula oghie agbo na e.

¹¹ Oni o ze eso, o ro suo abi Ayemhe o gue e ye igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo nya. Oni o da mu o le ne, eghuli ni uzeva oa ya ramhi oli egbe.‡

Ebe ni a keke ghi igba eni e miesuo ena eoli iPagamu

¹² “Keke ona ghi agēni na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo na iPagamu.

“Enana e khi ingmemhi eyi oni o mholi itakobi ozalo-eva ni o lolo e mu.

¹³ Mhi lese ashini a la, ikhi ashini okphaghi o ri ukpekhomhi oyoli shi. Ama a kie mu eva oyemhe mhue. Aa kie irudunga ni a mholi na mhe. Gbo li shi eghenge oyi Atipasi, ni o khi otsele oyemhe ni o migha shi igesikia, ni a gbe-a shi ifu apfe oye ashini okphaghi o ngeli.

¹⁴ Ama mhi mhue ikuku ingme shi e egbe. A mholi egbo eghuo iteva oye ni e mu osese oyi iBelamu mhue. Loli o sese oghie iBalaki o di egbo iZireni lo olamhe. Eri o gueye we e le eminale ni a ro luase obo na ikhumhi ali e ke ku itsebo.§

¹⁵ Igho a gbo mhue egbo ni e mu osese oyi iNikolaita mhue.

¹⁶ Irarigho, a mupfi. Ini oa khi igho, mhi ya kele bhale ya ri itakobi ni o la mhe unu nu we kholi.

¹⁷ Oni o ze eso o ro suo abi Ayemhe o gueye igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo nya. Onini o da mu o le, mhi ya ri ibuledi eghuo ni a ro sheli na li le. Mhi gbo li ya ri eche opfopfo na li ni a keke eva onogbo shi, ni ogbo okhoghuo oa lese, se ni ogbo ni o mie oni echeli.*

Ebe ni a keke ghi igba eni e miesuo ena eoli iTiatira

¹⁸ “Keke ona ghi agēni na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo na eoli iTiatira:

* **2:7** Li ze Igbae 2.9; Iro 22.2; Ezik 28.13; 31.8 † **2:8** Li ze Aza 44.6; 48.12; Iro 1.17; 22.13 ‡ **2:11** Li ze Iro 20.14; 21.8

§ **2:14** Li ze iNoba 22.5,7; 31.16; iDeut 23.4; iNoba 25.1-3 * **2:17** Li ze Okiali 16.14-15; 16.33-34; iJon 6.48-50; Aza 62.2; 65.15

Enana e khi ingmemhi eyi Omi Eshinegba ni o mhuẹ ikpamhi alo ni e ge abi elemhi erali, ni awe eyoli e li abi ide.

¹⁹ Mhi lese ikanya eye e, abi a li mholi inono ali irudunga ali abi a li ga egbe e ali iregbemie ni a mholi. A gbolo e riele memena dose abi a te eke li.

²⁰ Ama mhi mhuẹ ingme onana ni mhi ya gue shi e egbe. A mie oni okpotso iJezebe ogho lama, oni o lu egboli omekeguele. Rote oseşe oyoli o te di eni ee ga eyemhe ya lo itsebo, ni e gbolo a le eminale ni a ro luase ikhumhi.†

²¹ Mhi she ri eghẹghe na li ni o ro mupfi lase itsebo eyoli le, ama o a ghole oli.

²² A ghe i, mhi ya ri ughuamhi pfi oli gbe she ukpho osoli, mhi ya pfi egbo ni e nu oli kia okia lo osoli, seşe ni e mupfi lase ode okholo oyoli le.

²³ Mhi ya ri eghuli gbe imioli, eghẹghe agho eni igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo e ya lese khi mhemhe khi oni oo bino udu ali isamhi eyi ogbo. Mhi ya fali e ota abi ogbogbo o li gbe.‡

²⁴ “Ama ee ni e kpole shi eoli iTiatira ni ea lama mu oseşe eyi iJezebe mhuẹ, ni aa lama wena owena eyi okphaghie ni ee lu osheli ni e limhi, mhi aa ya khi omhese olese nga e ike.

²⁵ A lese mu emini a mholi mhuẹ obo egbegbo ya ramhi ni mhi ro ya bhale.

²⁶ Oni o mu o le, ni o ri oghuemhe oyemhe gbe ya ramhi ukpese, mhi ya ri ishishi nali ke mhese shi.

²⁷ ‘O ya ri akhuli mhuẹ obo ke mhese na we, o ya guoghọ we-a abi a lie ma ekhe.’§

²⁸ O ya mholi afu onabi mhi rote obo oyi Itamhe mie. Mhi gbo ri ukpetata anukpe-sumegie na eluzogbe na li.

²⁹ “Oni o ze eso, o ro suo abi Ayemhe o gueye eni igbaa nya oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo.

3

Ebe ni a keke ghi igba eni e miesuo ena eoli iSadisi

¹ “Keke ona ghi agheni na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo na eoli iSadisi.

“Enana e khi ingmemhi eyi oni o mu iyemhe ishilua eyi Eshinegba ali ikpetata ishilua mhuẹ. Mhi lese ikanya eye e. A mholi eva onete abi ezeze khi a la agbo, ama eri a ghua.

² A guale ni a zese emini o kpọ e le-a ni e nono ni e ghua. Irari khi mhi me ikanya eye e khi ea gba pfo odalo oyi Eshinegba oyemhe.

³ A ri itobo igho sato emini a she mie ni a suo, a ri oli gbe akanya, a mupfi. Ama ini aa da guale, mhi ya bhale abi oghiatọ, aa ya lese eghẹghe ni mhi ro ya bhale na e.*

⁴ Abi o kie li ena, a kie mhuẹ egbo eghuo eoli iSadisi ni ea ri ichimhi mu itsua eye we. E ya so itsua epfopfo nu mhe kia, irari khi e te o.

⁵ Oni o mu o le, igho o li ya so itsua epfopfo. Mhi aa ya shishi eva oyoli ebe ni a keke eva oyi eni e ya mholi agbo na agbogbo shi-a. Ama mhi ya ngme ingme oyoli le kase itamhe ali igeni eyoli.†

⁶ Oni o ze eso, o ro suo emini Ayemhe o gueye eni igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo nya.

Ebe ni a keke ghi igba eni e miesuo ena eoli iFiladefia

⁷ “Keke ona ghi agheni na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo na eoli iFiladefia. Ena e khi ingmemhi eyi oni o pfuase, ni o khi igesikia, ni o mholi okpe oyi iDefidi. Oni o kha khueghie-a, ogbo o lao ni o dobe ya khukhu, oni o kha khukhu, ogbo o dobe khueghie-a.‡

⁸ Mhi lese ikanya eye e. A ghe i, mhi she khueghie ode-a shi eke na e, ni ogbo o dobe ya khukhu. Mhi lese khi ukuku itoto a mholi, abotseku khi igho, a kie ri ungmemhi oyemhe e gbe akanya, aa tigbe kie eva oyemhe.

⁹ A ghe i, mhi ya ri eni e la owa ugamhi oyi okphaghie ni e lu egbewe iJu ni o khia khi egbholi e lo, bhale ya nyese ukhomhi

† 2:20 Li ze 1 Ighie 16.31; 2 Ighie 9.22,30 ‡ 2:23 Li ze Iwolo 7.9; iJere 17.10; Iwolo 62.12 § 2:27 Li ze Iwolo 2.8-9

* 3:3 Li ze iMat 24.43-44; iLuk 12.39-40; Iro 16.15 † 3:5 Li ze Okiali 32.32-33; Iwolo 69.28; Iro 20.12; iMat 10.32; iLuk 12.8 ‡ 3:7 Li ze Aza 22.22; iJobu 12.14 § 3:9 Li ze Aza 49.23; 60.14; 43.4

shi e ufuege ni e lese khi mhi nono ingme oyee. §

¹⁰ Irari khi a ri omhese oyemhe gbe akanya ni o gueye e a ri irabomudu ri egbe mie, mhi ya rue e imufe le, ni o o bhale eke agbo nya. Imufe ni o ya mu e gbo na agbo nya fe bino.

¹¹ Mhi ya keke bhale. Mu emini u mholi mhue toto, ini ogbokhoghuo o khi mie e arula oghie oye.

¹² Oni o da mu o le ne, mhi ya roli khi oche elemhi Owa ugamhi oyi Eshinegba oyemhe. Oa ya tigbe rote agho vu. Mhi ya keke eva oyi Eshinegba oyemhe shi oli egbe, li shi eva oyi eoli oyi Eshinegba oyemhe ni o khi iJerusalemu onogbo, ni o rote Eghiele oyi Eshinegba oyemhe e tiemhile ali eva onogbo oyemhe.*

¹³ Oni o ze eso, o suo emini Ayemhe o gue e ye eni igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo nya.

Ebe ni a keke ghi igba eni e miesuo ena eoli iLaodisha

¹⁴ “Keke ona li ghi ageni na igbaa oyi eni e mie iJesu iKirisiti suo na eoli iLaodisha. Enana e khi ingmemhi eyi Atse, ni o khi otsela oni o ze ri egbe e nga, ni o khi igesia, oni o mhese e na emini Eshinegba o ma nya. †

¹⁵ Mhi lese ikanya eye e khi, aa mhue utomhi wekhi eri a pfo. O kha ti ini a khi oghuo o lo.

¹⁶ Irarigho, itobo khi a rimhe, ni aa ro to wekhi eri a pfo, mhi ya rote unu oyemhe to e pfa.

¹⁷ Irari khi a lie, ‘Mhi pfue, mhi she ti epfue ma, mhi aa ke mhue emini o to mhe.’ Ama aa lese khi e gbo eyemhe a khi, eni a vie osoli e na, ena umhame, ni e khi ezalo ali ebanqa.

¹⁸ Irarigho, mhia ye e ude ni a nu mhe de elomho ni a ri erali nye-a ini a mele eni e pfue-a, ni a mholi itsua epfopfo ni aa so, ni a ro khukhu irumheba omama eye e. Ni mhi ri ogugu na e vi shi alo ni a ke me eke.

¹⁹ E gbo ni mhi nono ingme oyewe, mhi ya dese, mhi gbo sheshe we shi ode, irarigho a mhue omuegbe ni a mu nyene. ‡

²⁰ A ghe i! Mhi migha ode mhia kpheli obo o, ini ogbokhoghuo o suo uruli oyemhe ni o ro khueghie-a na mhe, mhi ya lo le, mhi nu oli le, o nu mhe le.

²¹ Oni o mu o le, mhi ya lama na li ni o nu mhe shito ukpekhomhi oghie oyemhe, ezeze abi mhemhe mhi li mu o le ni mhi nu Itamhe shito ukpekhomhi oghie oyoli.

²² Oni o ze eso, o ro suo emini Ayemhe o gueye eni igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo.”

4

Ugamhi na iloghie

¹ Abi mhi ro me ena dose se, mhi ke gbo me imeke olese. Mhi me khi ode o khueghie-a shi iloghie, mhi suo khi uruli ni o kpe nu me mhe ngme abi akala. O o mhe, “Bhale odane ana, khi mhi ya re khase emini a ya me ini ena e dose se.”

² Utoghuo kpe mhi la elemhi Ayemhe, mhi me odalo oyemhe khi ukpekhomhi o migha iloghie, khi o gbo o shito nga o.

³ Oni o shito o, o li abi eche ni o o ge ni a lu ijasipa ali ikaneliani. Ogaji ni o li abi eche ughegbe ni a lu emeradi o vi gasa oni ukpekhomhi.*

⁴ Ikpekhomhi uye ali ene elese e la gasa oni ukpekhomhi. Egbhali uye o gbo ali aane e shito eni ikpekhomhi. E so itsua epfopfo, e rughu irula oghie igolu shi ukhomhi.

⁵ Rote oni ukpekhomhi oghie, inyamhisalo ameh ali ingmolo oyi akphala e te o o lasele. Rote oni ukpekhomhi oghie ikpa ishilua e lala ni e khi Ayemhe ishilua eyi Eshinegba. †

⁶ Ali khi oni ukpekhomhi khi emini o li abi oke ighegbe oniemhi o la odalo oli ni o pfuase ni a te e me eke gboo.

Elamhako aane ni e mhue ayemhe ni e ze alo gasa egbe odalo ali ukhokho, e le gasa oni ukpekhomhi oghie roli shi iteva.

⁷ Emini o mhue ayemhe onodode o li abi idu, onuzava o li abi ena, onuzase o ze alo abi o gbo, onuzi-aane o li abi akpa odegbe ni o fiala. ‡

⁸ Eni elamhako aane ena e mholi ipfua esesa esesa, e mholi ikpamhi alo gasa

* **3:12** Li ze Iro 21.2; Aza 62.2; 65.15 † **3:14** Li ze Ekpi 8.22 ‡ **3:19** Li ze Ekpi 3.12; Iburu 12.6 * **4:3** Li ze Ezik 1.26-28; 10.1 † **4:5** Li ze Okiali 19.16; Iro 8.5; 11.19; 16.18; Ezik 1.13; Iro 1.4; iZaka 4.2 ‡ **4:7** Li ze Ezik 1.22,5-10; 10.14

idiegbe, li ghe elemhi ipfua eyewe, Ele
ogwota ali ele iyose e a tigbe e yemhe-a, eri e
lese lie,

“Ipfuase, ipfuase, ipfuase
khi Eshinegba Onomhue
Nofune nya,
Oni o khi loli,
ni o kie kpe khi loli,
ali ni o ya bhale.”§

9 Ini eni elamhako aane egho e da ri
ufumhi ali ekpe ali ikphemhi na oni o shito
oni ukpekhomhi oghie ne, ni o lao a le ele na
agboagbo,

10 eni egbhali uye ogbo ali aane egho, e de
ya yeshi na oni o shito oni ukpekhomhi, e ri
kphemhi na oni lao a le ele na agboagbo. E
gueghie irula eghiele eyewe shi eke odalo
oni ukpekhomhi oghie, ee lie.

11 “U teo Onomhue ali
Eshinegba oyanye,
Ni o mie ufumhi
ali ekpe ali ekpabo,
Irari khi yeye u ma emhikpa.
Oghuemhe oye u ro ma we,
loli e gbo ro lao abi a li ma we.”

5

Ebe ali Omi Osumha

1 Mhi ke gbo me oni o shito oni
ukpekhomhi oghie khi o mu ebe ni a keke
emhi shi odalo oli ali ukhokho oli mhue
obita. A ri erueli rote asha ishilua to oli ma.*

2 Mhi me ageni ni o fune ni o tsesengme
leghe oo lie, “Oghuo o ya dobe maghie eni
erueli oni ebe-a?”

3 Ama ogbokhoghuo oa la iloghie, wekhi
eke agbo, wekhi ikpoke na agbo, ni o dobe
khueghie oni ebe-a, ukeneta khi eri o dobe
ya bino elemhi oni ebe.

4 Mhi vie egbegbo irari khi aa me ogbo ni
o teo ni o ya khueghie oni ebe-a wekhi ni o
bino elemhi oli.

5 Otuoghuo eni egbhali egho oo mhe, “Khi
ke vie! Ghe khe, Odumhi na unuekpe oyi
iJuda, Omiomi iDefidi o she mu o le. O dobe
ya khueghie oni ebe-a ali erueli ishilua
eyoli.”†

§ 4:8 Li ze Ezik 1.18; 10.12; Aza 6.2-3 * 5:1 Li ze Ezik 2.9-10; Aza 29.11 † 5:5 Li ze Igbae 49.9; Aza 11.1,10 ‡ 5:6
Li ze Aza 53.7; iZaka 4.10 § 5:8 Li ze Iwolo 141.2 * 5:9 Li ze Iwolo 33.3; 98.1; Aza 42.10 † 5:10 Li ze Okiali 19.6;
Iro 1.6 ‡ 5:11 Li ze iDan 7.10

6 Igho mhi me khi Omi Osumha khi o
migha odalo oyi oni ukpekhomhi oghie ni
elamhako aane egho, ali eni egbhali e gase.
O li abine khi a she kpe gbe oli-a. O ze
ekphali ishilua ali ikpamhi alo ishilua ni e
khi Ayemhe ishilua eyi Eshinegba ni o she
ghie je eke agbo nya.‡

7 Oni omi osumha o le ya rue oni ebe
obita oyi oni o shito oni ukpekhomhi oghie.

8 Abi o ro rue oni ebe se, eni elamhako
aane egho ali egbhali uye ogbo ali aane, e
de yeshi odalo oyi oni Omi osumha. Wewe
nya ogbogbo o mu efa mholi obo ali itasa
igolu ni ituale afu era ni a tose e vo, ni e
khi iromhi ni eni Eshinegba o she pfa na e
so.§

9 E to uwolo onogbo, e lie,
“U te oni o rue oni ebe,
u gbo te oni o ya maghie
erueli ni a ro ma o-a,
Irari khi a gbe-a,
U ri oia eye de egbo
na Eshinegba,
egbo ni e rote agbo nya bhale
rote unuekpe nya ali
emu e ododa ali egbo ododa nya.*

10 U rewe mele ighie
ali ekpodalo-ugamhi ni e ga
Eshinegba oyawa-a.

E ya la agbo ke mhese.”†

11 Mhi bino mhi suo iruli eyi igeni ebubu
ni e ramhi igbele ali idududu. E le gase
oni ukpekhomhi oghie ali elamhako egho
ali eni egbhali.‡

12 E ri ukpokpomhi uruli i to uwolo, e lie,
“Oni o teo Omi osumha
ni a gbe-a o khi,
ni o mie ekpabo ali epfue
ali ilasingme ali itoto,
ali ekpe ali ufumhi
ali ikueghie!”

13 Mhi tigbe suo khi emhikpa ni a ma na
iloghie ali eke agbo ali ikpoke na agbo ali
ena oke oniemhi ali emini e lao elemhi oli
nya khi e to uwolo, ee lie,
“Oni o shito oni ukpekhomhi
ali Omi osumha,

Ikuęghie ali ekpe
ali ufumhi ali ekpabo,
e khi eyeę, roęe
agboagbo ya je agboagbo!”

14 Eni elamhako aane egho e li, “Atse,” eni egbhali egho, e de yeshi, e ga li.

6

Eni eruęli

1 Mhi tokpe bino abi oni Omi Osumha o ro maghie eruęli onodode elemhi eni eruęli ishilua-a. Mhi suo khi oghuo eni elamhako egho o ngme abi uruli akphala, o o li, “Bhale!”

2 Mhi bino, ghe achi opfopfo odalo oyemhe khe! Omose ni o nga li o mu usheli mhue, a ri arula oghie na li, o nga oni achi ya fie abi okholi-okhue ni o kholi mu o le ni o gbo vu ya kholi mu o le.*

3 Abi oni Omi Osumha o ro maghie eruęli onuzi-eva-a, mhi suo khi elamhako onuzava o ngme, o o li, “Bhale!”

4 Mhi me khi achi olese ni o o yile nyogho o fie lasese. A ri afu na oni o nga li ni o ro rue opfomhe eke agbo-a, ni o ro ri egbo ke gbolo egbe we-a. A ri ogbhoro oniemhi na li.†

5 Abi oni Omi Osumha o ro maghie eruęli onuzi-ese-a, mhi suo khi elamhako onuzi-aase o ngme, o o li, “Bhale!” Mhi bino, ghe achi obishi odalo oyemhe khe! Oni o nga li o mu emini a ro o mheso ukhomhi oyi emhi.‡
6 Mhi suo khi emini o li abi uruli o la elemhi ifuabo oyi eni elamhako aane egho ngme, o o lie, “Ifata ogbeleghuo a ri ago oghuo oyi ado e de, idiakpala ese oyi okpa, o li migha shi ifata ogbeleghuo. Khi yese oili olivu-a ali onyo!”

7 Abi oni Omi Osumha o ro maghie eruęli onuzi-ene-a, mhi suo khi uruli oyi elamhako onuzi-aane o o li, “Bhale!”

8 Igho mhi me achi ni o li abi oni o ya ghu-a. Oni o nga li a lui Eghuli, ali eghiele ilimhi oo deba li udidi, a ri afu na we ni e ro ri ogbhoro ali okiamhi ali ighuamhi ali elamhako okhena gbolo egbo

iku akemhishi asha ene egbo na eke agbo-a.§

9 Abi oni Omi Osumha o ro maghie eruęli onuzi-ishe-a, mhi me iyemhe eyi egbo na gbolo-a irari ungmehi oyi Eshinegba ali otsele ni e mu mhue ufui oni atete.

10 Ee vie leghe, e lie, “Onomhue ni o khi ona ipfuase ali igesikia, egheghe onoghuo u ro ya gue egbo na agbo ezọ, ni u ro ya ye okhue oia eyi anye obo oyewe na anye?”

11 Eghoghe agho, a ri itsua epfopfo na we. A gueye we e migha ne ukuku o, ramhi egheghe ni eni ee ga nabi wewe etuangme ni a nono ni a li gbolo-a e ro ya gba. Ezeze abi a li gbolo wewe-a.

12 Mhi bino abi o li khueghie eruęli onuzi-esesa-a. Ukpokpomhi eke o kulue. Ovo o bishi-a abi ode abuma ni a ri iriria elamhi do. Uki nya o yile-a abi oia.*

13 Ikpetata na idane e deno kule eke abi ikpamhi okhua-eni ni ea yile ne e lie de kule ini akpekpeli ni o ze o jighise we.

14 Irarogbe o khili ode-a abi a lie khili ighelę eke-a. Ite nya ali eke ni e la iteva oke, a rue we ashini e la le.†‡

15 Eghoghe agho, ighie na eke agbo ali ekhemhue ali idenomọ okholi ali eni e mholi epfue ali eni e mholi ekpabo ali ogbokpa ali ighumha ali eni ea khi ighumha, e na ya sheli ifui irui ali eche na ite.§

16 Ee vie lu ite ali eche oniemhi, e lie we, “A de mu anye ni a ri anye sheli eloe oyi oni o shito oni ukpekhomhi oghie ali ofu oyi oni Omi Osumha!”*

17 Irari khi ogbele ofu oniemhi oyi Eshinegba o she ramhi ni o ro ya tiemhile shi we o, oghuo o dobe ya migha?”†

7

Egbo agbele egbhueshilua ali ene (144,000) ni a shi olele

1 Ona o dose se, mhi ke gbo me khi igeni aane e migha iguabo enenene na eke agbo. E mu akpekpeli enenene na iguabo eke agbo gba ini akpekpeli o khi ke li eke agbo, we ukhomhi oke oniemhi we eera.*

* 6:2 Li ze iZaka 1.8; 6.3,6 † 6:4 Li ze iZaka 1.8; 6.2 ‡ 6:5 Li ze iZaka 6.2,6 § 6:8 Li ze Ezik 14.21 * 6:12 Li ze Iro 11.13; 16.18; Aza 13.10; iJoę 2.10,31; 3.15; iMat 24.29; iMak 13.24-25; iLuk 21.25 † 6:14 Li ze Iro 16.20 ‡ 6:14 Li ze Aza 34.4 § 6:15 Li ze Aza 2.19,21 * 6:16 Li ze Osia 10.8; iLuk 23.30 † 6:17 Li ze iJoę 2.11; iMala 3.2 * 7:1 Li ze iJere 49.36; iDan 7.2; iZaka 6.5

² Igho mhi ke me ageni olese khi o rote obini ovọ o te e ngale lasese, o tsua akhuli ni a ro o shi emhi oleele oyi Eshinegba ni o la agbo. O ri uruli na leghe lu eni igeni aane egho ni a ri ekpabo na ni e ro yese eke ali oke oniemi-a.

³ Oo we, “A khi yese eke-a we oke oniemi we eera, se khi awa shi oleele shi eni ee ga eyi Eshinegba alukpo se.”†

⁴ Igho mhi suo khi eni a rote elemhi edeli eyi iZireni nya shi oleele, e ya khi egbo agbele egbhushilua ali ene (144,000).

⁵ A rote unuekpe oyi iJuda, shi oleele shi egbo agbele igbeva egbe (12,000).

A rote unuekpe oyi iRubeni, shi oleele shi egbo agbele igbeva egbe (12,000).

A rote unuekpe oyi iGadi, shi oleele shi egbo agbele igbeva egbe (12,000).

⁶ A rote unuekpe oyi iAsha, shi oleele shi egbo agbele igbeva egbe (12,000).

A rote unuekpe oyi iNafutali, shi oleele shi egbo agbele igbeva egbe (12,000).

A rote unuekpe oyi iManase, shi oleele shi egbo agbele igbeva egbe (12,000).

⁷ A rote unuekpe oyi iSamọ, shi oleele shi egbo agbele igbeva egbe (12,000).

A rote unuekpe oyi iLiva, shi oleele shi egbo agbele igbeva egbe (12,000).

A rote unuekpe oyi iSaka, shi oleele shi egbo agbele igbeva egbe (12,000).

⁸ A rote unuekpe oyi iZebulo, shi oleele shi egbo agbele igbeva egbe (12,000).

A rote unuekpe oyi iJosefu, shi oleele shi egbo agbele igbeva egbe (12,000).

A rote unuekpe oyi iBejami, shi oleele shi egbo agbele igbeva egbe (12,000.)

⁹ Ona o dose se, mhi bino, ghe ebubu egbo ni ogbokhoghuo o do be ya leli khe! Ishishi khi ishishi ali unuekpe nya ali egbo ali emue ododa e te bhale. Igho e migha odalo oyi oni ukpekhomhi oghie, e migha odalo oyi oni Omi Osumha, e sono itsua epfopfo, e muno eyamhi mholi abo.

¹⁰ E tses leghe, e lie.

“Eshinegba oni o shito oni ukpekhomhi oghie, O mholi ekpabo

ni o ro mie egbo eyoli pfuese, igho li khi oni Omi Osumha.”

¹¹ Igeni nya e migha gaso oni ukpekhomhi oghie, ali eni egbhali ali elamhako aane e de ta alo mu eke odalo oni ukpekhomhi oghie e ga Eshinegba.

¹² E lie,

“Atse! Ikuoghi ali ufumhi, ali egbhe ali

ikphemhi ali ekpe, ali ekpabo ali itoto, e khi eyi Eshinegba oyawa,

ele na agboagbo. Atse!”

¹³ Igho ogbhali oghuo elemhi we o nu mhe ngme o mhe, “Eghuo egho e khi ni e sono itsua epfopfo? U lese obini e te bhale?”

¹⁴ Mhie oli, “Oga, yeye u ya lese.”‡

Oo mhe, “Ena e khi eni e pfue oni ukpokpomhi ajilimhe, e she pfue itsua eyewe-a, e ri oia eyi oni Omi Osumha rewe pfuase.

¹⁵ Irarigho,

“E ro migha odalo ukpekhomhi oghie oyi Eshinegba.

Ni e la elemhi Owa oyi Eshinegba oyoli ke ga li ele oguota ali eliyose.

Oni o shito oni ukpekhomhi oghie oyoli, o ya ri okholo oyoli khukhu we.

¹⁶ Okiamhi o ke gbo ya gbe we ghue, wekhi okiam o ke ya gbe we ghue. A ya khukhu we ovọ erere,

† 7:3 Li ze Ezik 9.4,6 ‡ 7:14 Li ze iDan 12.1; iMat 24.21; iMak 13.19 § 7:16 Li ze Aza 49.10

o a ke tose we ghue. §
 17 Irari khi oni Omi Osumha
 ni o migha odalo oni
 ukpekhomhi oghie,
 o ya ri eloe ke khu we.
 O rewe je oke ame
 ni o ri agbo a na ogho.
 Eshinegba o ya shishi we amevie alo-a.”*

8

Erueli onuzi-ishilua

1 Abi oni Omi Osumha o ro maghie eru
 onuzi-ishilua-a, iloghie o kekake elemhi
 iminiti uye ali igbe.

2 Igho mhi me igeni oshilua ni ee migha
 odalo oyi Eshinegba, khi a ri ikala ishilua na
 we.

3 Ageni olese o bhale ya migha atete. O
 tsua ilolo oyi elomho. A ri afu ituale ne e bu
 na li ni o ya tose, gbo li shi iromhi ni eni
 Eshinegba o she pfa na e so. O la oni atete
 elomho ni o la oni eghiele tose we.*

4 Ewoli eyi oni ituale afu era ni aa tose ali
 iromhi eyi eni Eshinegba o she pfa na, e rote
 obo oyi oni ageni nga idane deba Eshinegba.

5 Igho oni ageni o rue oni ilolo, o we
 erali ni e la ukhomhi oni atete vo o. O
 pfi oli tiemhi eke agbo, igho ikphala e de,
 ali ingmolo, ali inyamhise alo ame, ali eke
 ikulue.†

Eni ikala

6 Mena, igeni oshilua ni e mholi ikala
 ishilua e mu egbe ni e ro pfi we.

7 Ageni onodode o pfi akala oyoli, eche
 ame ali erali e kuma oia wushe kugbe,
 e de ku shi ekake. Ukiekie opfoghuo
 akemhishi ese oyi eke agbo, o to-a.
 Asheghuo akemhi shi ese oyi era nya e
 toa, ebuli nya e toa.‡

8 Ageni onuzi ava o pfi akala oyoli, emini
 o li abi ute o lala, a pfi oli lo oke oniemhi.
 Ukiekie oghuo ini a kemhi oni oke oniemhi
 shi asha ese o mele oia-a

9 asheghuo akemhi shi ese elamhako ni e
 lao e ghulua, asheghuo akemhishi ese oko-
 oke oniemhi ni e la oni oke e tseke-a.

10 Ageni onuzase o pfi akala oyoli,
 ukpokpomhi ukpetata ni o lala abi ugbili,
 o rote idane pfa, o de ya shi asheghuo
 akemhi oke nya shi asha-ese ali inu we ni
 oke e te e chocho. §

11 Eva oyi oni ukpetata a lu Oyala.
 Asheghuo akemhi-shi ese ame eyi oke nya
 ni o de pfilo egho e yala, ebubu egho e
 ghulua irari khi eni ame oke e yala.*

12 Ageni onuzi-aane o pfi akala oyoli, a gbe
 emhi shi asheghuo akhi ovo-a shi asha ese,
 ali akhi uki-a shi asha ese, ali akhi ikpetata-
 a shi asha ese. Eni asha esesese ena e bishi-
 a. A khi ogbe-a shi asha ese, o bi obili-a,
 igho a li li khi eliyose-a shi asha ese, akpa o
 ge.†

13 Abi mhi li bino egho, mhi suo khi akpa
 odegbe ni o la irarogbe fiala, o vie, o lie,
 “Epfua, Epfua! Epfua o khi na eni e la eke
 agbo itobo ikala ni igeni aase enekpo e ya
 pfi.”

9

1 Ageni onuzi-oshe o pfi akala oyoli. Mhi
 me ukpetata ni o rote idane de tiemhile
 ekake. A ri okpe oyi ode oyi ilimhi na
 ningolo na li.

2 Abi o ro khueghie ode oyi oni ilimhi
 na ningolo-a, ewoli e rote o lasela abi ewoli
 ni e rote avuerelasele. Ovo ali irarogbe e
 bishi-a irari eni ewoli ni e rote oni ilimhi na
 ningolo lasela.*

3 Initso e rote eni ewoli ve e kule eke agbo,
 a ri afu na we ni e ro mhue ekpabo nabi eyi
 izage.†

4 A gueye we e khi ri unu ti ebuli ali emhi
 ekomhi okhoghuo wekhi ora na eke agbo,
 ama e ke nase egho ni ea mholi olele oyi
 Eshinegba shi alukpo oyewe.‡

5 Aa lie we e gbolo eni egho ena-a, ama ni
 e ro nase we iki ishe. Utomhi ni e to we, eri
 e li abi utomhi oyi okpi ini o ta ogho.

6 Eghenge ni a ngme ena, egho e ya ke
 nono eghuli ama ea ya me, o ya ghole we
 ni e ghu-a ama eghuli o ya me we na. §

* 7:17 Li ze Iwolo 23.1; Ezik 34.23; Iwolo 23.2; Aza 49.10; 25.8 * 8:3 Li ze Emọ 9.1; Okiali 30.1,3 † 8:5 Li ze iLev 16.12; Ezik 10.2; Okiali 19.16; Iro 11.19; 16.18 ‡ 8:7 Li ze Okiali 9.23-25; Ezik 38.22 § 8:10 Li ze Aza 14.12 * 8:11 Li ze iJere 9.15 † 8:12 Li ze Aza 13.10; Ezik 32.7; iJo 2.10,31; 3.15 * 9:2 Li ze Igbae 19.28 † 9:3 Li ze Okiali 10.12-15 ‡ 9:4 Li ze Ezik 9.4 § 9:6 Li ze iJobu 3.21; iJere 8.3

7 Eni initso e li abi ichi ni a mu egbe shi okhōli. E rughu emini o li abi arula oghie igolu shi ukhomhi, alo eyewe e li abi alo egbo.*

8 Itsu eyewe e li abi itsu eyi ikpotso, akọ eyewe e li abi akọ idumhi.†

9 E ze ipfiapfia shi egbe abi awulu akhuli ni okhōli-okhue ọ rọ a mu aye. Okeke ni ipfua eyewe e kpe, e li abi okeke oyi ichi ikhuli ni e lo bu ni e na le okhue.‡

10 E ze ighia ali eka, ee ta abi ikpi, e mhōli ekpabọ shi eni ighia ni e rọ na egbo osoli iki ishe.

11 E mhōli oghie oyewe ni ọ khi aḡeni oyi ilimhi na ningolo. Abi a lu eva oyoli o khi Abadoni a lu ọli elemhi Iburu. Ama Apolioni a lu ọli elemhi iGiriki. (Oni ọ Yese-a a ri ona ngme.)

12 Epfua onodode ó she dose, ama epfua eva elese ẹa bhale ne.

Akala onuzi-esesa

13 Aḡeni onuzi-osasa ọ pfi akala oyoli, mhi suo khi uruli o rọte igo ene oyi atete igolu ni o kpọ eke le ni o la odalo oyi Eshinegba ngme lasese.§

14 O gueye oni aḡeni onuzi-osasa ogho ọọ li, “Taghie igeni aane ni a ge shi epfe okọ oniemi na lu iYufiretisi-a.”

15 Igho a li rue eni igeni aane egho obọ-a, ni a she ge shi agho, rọ khe oni eghẹghẹ ona, ali ogbele ali uki ona, ali ukpe ona, ni e ya gbolo egbo igbekhi ese na eke agbo ona-a.

16 Ekhōli-okhue etuangme ni a rọ shi eke e khe okhōli e bu ramhi udududu asha egbhuegbe, 200,000,000. Mhi suo etuangme ni a lu we.

17 Abi eni ichi ali eni e nga we e li na, abi mhi me we elemhi imealo oyemhe. Iwulu ikhuli ni ekhōli-okhue e rọ ọ mu aye eyewe, ee yile nyoghọ abi erali, e li abi egholi ibulu na koli, o mhōli oyile abi ofu. Ikhomhi eyi eni ichi e li abi ikhomhi idumhi, erali, ewoli ali ofulu e rọte we unu lasese.

18 Igbekhi asha ese egbo nya, eni erali ali ewoli ali ofulu ni e rọte we unu lasese e gbolo-a.

19 Ekpabọ eyi eni ichi e la we unu ali ighia. Irari khi eri ighia eyewe e li abi enye, e ze ikhomhi ni e rọ kuale egbo utse.

20 Egbo ni e kpole shi agbo ni oni opfuse ọa gbolo-a, ẹa kie mu pfi lase ikanya abo eyewe le. Eẹ lase ekphaghie igaga le, li shi ugamhi eyi ikhumhi ni a ri igolu ali elomho ali ide ali ẹra khali. Ikhumi ni ẹa ya me eke wekhi eri ẹẹ suo eso, wekhi eri e dobe e kia.*

21 Wekhi eri e lama mu pfi lase ugbeli le, ali imhese imumu ali itsebo ilili ali ighiato idodo.

10

Oni aḡeni ali ebe nikeke

1 Igho mhi me aḡeni nofunẹ olese, khi ọ rọte idane e tiemhile, ọ ri otughunu khukhu egbe, ogaji o vi gasẹ ọli ukhomhi, alo oyoli e li abi ovo, awe oyoli e li abi oche erali.

2 Ọ mhōli ukuku ebe mhōli obọ ni o khueghie-a shi eke. Ọ gbose owe obita oyoli shi elemhi okọ oniemi, ọ ri owe ogobo nga eke.

3 Ọ ri ukpokpomhi uruli pfi lasele leghe abi odumhi ọọ khoshe. Abi ọ rọ pfi, uruli ikphala ishilua e ngme.

4 Abi eni ikphala ishilua e rọ ngme se, mhi nono ni mhi keke shi ebe, ama mhi suo khi uruli ọ rọte idane lie, “Ri emini eni ikphala ishilua egho e ngme sheli, khi keke we shi eke.”

5 Igho oni aḡeni ni mhi me ni ọ migha okọ oniemi ali ekekhe egho, ọ yase obita oyoli nga ukhui.

6 Ọ ri eva oyi Eshinegba ni ọ laọ le ele na agboagbo romhi ishe. Oni ọ ma ukhui ali emhikpa ni e laọ, ali eke ali emhikpa ni e la ọ ali okọ oniemi ali emhikpa ni e laọ. Ọọ, “Emhi enana ẹa ke ya tese ni e rọ bhale ya tse.

7 Ama khi ogbele ni aḡeni onuzi-oshilua ọ da ya pfi akala oyoli, Eshinegba ọ ya khueghie osheli oyoli-a ni ọ gba abi ọ li gue ọli ye eni ẹẹ ga ni e khi emekeguele oyoli.*

8 Igho uruli ni mhi rọte iloghie suo egho o gbo nu mhe ngme, ọọ mhe, “Le ya mie aḡeni

* 9:7 Li ze ijọe 2.4 † 9:8 Li ze ijọe 1.6 ‡ 9:9 Li ze ijọe 2.5 § 9:13 Li ze Okiali 30.1-3 * 9:20 Li ze Iwolo 115.4-7; 135.15-17; iDan 5.23 * 10:7 Li ze Okiali 20.11; iDeut 32.40; iDan 12.7; Emo 3.7

ni o migha oke oniemi ali ekekhe ighele ebe ni o khueghie-a, ni o la li obo.”

⁹ Igho mhi le deba oni ageni mhi e o ri oni ebe nikeke ogho na mhe. Oo mhe, “Mo oli le. O ya yese e elemhi-a, ama o ya violo e unu abi iwo.”

¹⁰ Mhi mie oni ageni oni ebe nikeke obo, mhi roli le. O violo mhe unu abi iwo, ama abi mhi ro roli le se, oo yala mhe elemhi.†

¹¹ Igho a gueye mhe, “U mema ya mekeguele shi ebubu unuekpe, ali egbo ali emue ododa ali ighie egbe.”

11

Eni otsele aava

¹ Igho a ri ufulo ni o li abi ukpokpo ni a ro o mheshe emhi na mhe, a gueye mhe, “Le ya mheshe Owa Ugamhi oyi Eshinegba ali atete ali eni e ga ugamhi akagho.*

² Khi mheshe atukpapfe oniemi oyoli, khi mheshe oli irari khi a she roli na ijeta. Wewe e ya lighi oni eoli no pfuase eke-a elemhi iki egbhueva ali eva (42.)†

³ Mhi ya ri afu na otsele aava eyemhe. E ya meke guele elemhi ogbele agbele ali egbhuegbese (1,260.) E so ide ibuma.”

⁴ Otsele aava ena e khi eera olivu eva ali emhi eva ni a ri akpa ru e nga ni e migha odalo oyi Onomhue ni o mhue eke agbo.‡

⁵ Ini ogbokhoghuo oo dua ni loli kwale we utse, erali e rote we unu fie ya tose eni ebe we-a. Ina ebe we ni e nono ni e kwale we utse e mema li ya ghua.

⁶ E mholi afu ni e ro pfi okpe ukhui ini am e o khi rue egheghe ni e ro da me guele ne. E gbo mholi afu ni e ro mu am e oke mele oia-a. E gbo ku ighuamhi khi ighuamhi she eke abi o li ghole we shi.§

⁷ Ini e da pfi o otsele se ne, inyagbemhi ni o ya rote ilimhi na ningolo lasele o ya tsua mu we, o mu we o le, o gbolo we-a.*

⁸ Ilimhi eyewe e ya de yeshi ifui eoli ni o fune ashini a la gbe Onomhue oyewe-a shi apfida. Irokhokho iSodumu ali ijipiti eoli ona o khi.†

⁹ Ogbele ese ali ukhukui, egbo na agbo nya ali edeli ali emue ali ushishi e ya ke nise uruli bino ilimhi eyewe, ea lama rewe to.

¹⁰ Egbo na eke agbo e ya ke ghele shi eghuli ni e ghu, ee bola, e de isomhopfa a ghi egbewe, irari khi emekeguele aava egbo, e she nase egbo ni e la eke agbo khue.

¹¹ Ama abi ele ese ali ukhukhui e ro dose, Ayemhe oyi Eshinegba ni mholi agbo o lo we egbe, e vule migha. Ulishi oniemi o lo egbo ni e me we egbe.‡

¹² Igho e suo uruli na leghe o rote idane ngme. Oo we, “Ngale odane oola.” Igho e li nga idane elemhi otughunu. Ebe we e lese fe kpee.§

¹³ Oni egheghe a me ukpokpomhi inighise eke ni o ku eke asheghuo akemhishi igbe oyi oni eoli lue. Egbo agbele oshilua, 7,000, e ghulua, ulishi o mu egbo ni e kpo, e kueghie Eshinegba ni o la iloghie.

¹⁴ Opfuse onuzi-eva o she dose, opfuse onuzi-ese o kele ya bhale.

Akala onuzi-ishilua

¹⁵ Igho ageni onuzi-oshilua o pfi akala oyoli, igbo ikpokpo iruli e la idane ngme. Ee lie,

“Eghiele agbo o she mele

eghiele oyi Onomhue oyawa-a,
ali onayi iKirisiti oyoli-a.

O ya mheshe ke le agboagbo.”*

¹⁶ Egbhali uye ali aane ni e shito ukpekhomhi oyewe odalo Eshinegba, e de ya ta alo mu eke ga Eshinegba.

¹⁷ Ee lie,

“Anye ri ikphemhi ne,

Eshinegba Onomhue Nofune nya,
Oni o khi loli, oni o kpe khi loli,

irari khi u she rue
ekpabo eniemi eye,
u she e mheshe.

¹⁸ Abi elemhi e ro bi ishishi,
yeye u li mholi ofu.†

Egheghe o she ramhi

ni u ro ya gue eni eghua ezọ,
ni u ro ya ri eleli na eni ee ga eye

ni e khi emekeguele,

† 10:10 Li ze Ezik 2.8–3.3 * 11:1 Li ze Ezik 40.3; iZaka 2.1-2 † 11:2 Li ze iLuk 21.24 ‡ 11:4 Li ze iZaka 4.3,11-14 § 11:6 Li ze 1 Ighie 17.1; Okiali 7.17-19; 1 iSam 4.8 * 11:7 Li ze iDan 7.7,21; Iro 13.5-7; 17.8 † 11:8 Li ze Aza 1.9-10 ‡ 11:11 Li ze Ezik 37.10 § 11:12 Li ze 2 Ighie 2.11 * 11:15 Li ze Okiali 15.18; iDan 2.44; 7.14,27 † 11:18 Li ze Iwolo 2.5; 110.5; 115.13

ali eni Eshinegba o she pfa na
ni e ri ekpe na eva oye,
ghe egbo ni ea mu eloe
ali ekhemhue,
abi u li pfuse eni e pfuse ekpe agbo-a.”

¹⁹ Igho a li khueghie Owa ugamhi oyi
Eshinegba na iloghie-a, a me Akpati Ishobo
aghō. Igho inyamhisalo ali ukpimhi ali
ingmolo ali ikphala, ekpe e de kulue, eche
rote idane deno kule.‡

12

Oni Okpotso ali Oligio oniemhi

¹ Ukpokpomhi irokhase onyaloa o feli shi
idane: Okpotso o ya lao ni itsua ni o so e khi
ovo, uki o kpoke awe eyoli, arula oghie oyi
ikpetata igbeva o rughu oli ukhomhi.

² Oo me. O tsesse leghe elemhi otomhe abi
o ro ya bia.

³ Igho emhi olese o gbo feli shi idane,
ukpokpomhi Oligio oniemhi oyile ni o ze
ikhomhi ishilua ali ekphali igbe, ali o
rughu irula oghie ishilua shi ukhomhi.*

⁴ O ri ughia oyoli fuomhi asheghuo
akemhishi ese ikpetata ni e la ukhuli pfino
kule ekpe agbo. Oni Oligio oniemhi o migha
oni okpotso ni oku o to egho odalo, ni o ba
me asha gbe oli oni omoo ogho le, ini a lese
bia li lasese.†

⁵ Oni okpotso o bia omose ni o ya ri otsuodu
akhuli mhese na egbo ni e la ekpe agbo nya.
Ama a ba oni omoo ekpe rue ya nga idane ghi
Eshinegba ali ukpekhomhi eghiele oyoli.‡

⁶ Oni okpotso, o na je odagbe ifufu asha ni
Eshinegba o rieleshi shi ekpe khe oli ni a la ya
dua li egbe ogbele agbele ali egbhuegbesse
(1,260.)

⁷ Igho okhōli o lasese shi obini iloghie,
iMakeni ali igeni eyoli, e nu oni inyagbe-
mhi i khōli. Oni Oligio oniemhi ali igeni eyoli
e mie we abo oni okhōli.§

⁸ Ama oa mhue ekpabo te iMakeni ali
igeni eyoli oni okhōli. Ashini a kpe ro na we
obini iloghie o de we obo-a.

⁹ A pfi oni ukpokpomhi oni Oligio oniemhi
oghō tiemhile ekpe agbo, oni enye onede ogho
ni a lu Etse ali Okphaghie, oni o di agbo nya

ya da ode, a pfi oli tiemhile ekpe agbo, a li pfi
igeni eyoli li tiemhile.*

¹⁰ Igho mhi suo ukpokpomhi uruli obini
iloghie khi oo li,

“Mena, imiepfuese
ali ekpabo ali
Eghiele oyi Eshinegba oyawa
e she bhale!
IKirisiti oyoli ni o ze
o she ri afu oyoli khase.

Irari khi Okphaghie,
ni o gue ezoo shi
inyoghua awa egbe,
odalo oyi Eshinegba

ghe ele oguota ghe ele-iyose,
a she pfi oli tiemhile.†

¹¹ E gbe oli mu oli le,
itoboo lia eyi oni Omi Osumha
ali ingmemhi otsese oyewe.

Ea ligho nono ingme agbo oyewe,
ni o rewe ya ke
ti je ukhokho na eghuli.

¹² Irarigho, a ke ghele,
ee iloghie ali egbo
ni e la elemhi oli.

Ama epfua o khi na
e ekpe ali okpe oniemhi,
irari khi Okphaghie
o she ri ofu tiemhie deba e!

Ofu o she voo li elemhi,
irari khi o lese khi
ukuku eghenge o ke mhōli.”

¹³ Abi oni Oligio oniemhi o ro me khi a she
pfi lue tiemhile ekpe, o khu oni okpotso ni o
bia oni omoo omose.

¹⁴ Ama a ri ipfua eva eyi akpa odegbe
oniemhi na li, ni o ro fiala je odagbe ifufu.
Ikhi obini a rieleshi shi ekpe khe oli ni a la
ya ri eloe khu oli, eghenge ali igheghe ali
ukhukhui eghenge ni o khi ikpe ese ali
ukhukhui, ini oni inyagbemhi o khi ri emhi
li o.‡

¹⁵ Oni Oligio oniemhi o rote unu ku ame
lasele abi okpe ni oo tu, ro khu oni okpotso ni
o ba ri ochikpho fuomhi oli ya gbe.

¹⁶ Ama ekpe o kpaghie oni okpotso obo irari
khi ekpe o nya unu-a ri oni okpe da ni oni
Oligio oniemhi o rote unu kpa ku le.

‡ 11:19 Li ze Iro 8.5; 16.18,21 * 12:3 Li ze iDan 7.7 † 12:4 Li ze iDan 8.10 ‡ 12:5 Li ze Aza 66.7; Iwolo 2.9 § 12:7
Li ze iDan 10.13,21; 12.1; iJu 9 * 12:9 Li ze Igbae 3.1; iLuk 10.18 † 12:10 Li ze iJobu 1.9-11; iZaka 3.1 ‡ 12:14 Li
ze iDan 7.25; 12.7

¹⁷ Igho oni inyagbemhi o pfaa deba oni okpotso, o ya mu okhohi vule shi imi ohi enekpole o, ikhi eni e ri Omhese eyi Eshinegba gbe akanya, ni e ri igesikia mu otsele oyi iJesu.

¹⁸ Igho oni Oligio oniemhi o migha egele oke oniemhi.

13

Oni Inyagbemhi ni o rote oke oniemhi lasele

¹ Mhi me inyagbemhi khi o rote elemhi oke oniemhi ngale. O ze ekphe igbe ali ikhomhi ishilua, o rughu irula oghie igbe shi eni ekphali. Ukhomhi ogbogbo a keke eva ni o khi ungmehi ipfiunu-a shi.*

² Oni inyagbemhi ni mhi me, o li abi ekpe, awe eyohi e li abi eyi akpogene, unu oyohi o li abi unu odumhi. Oni oligio oniemhi o ri afu na oni inyagbemhi ni o ro mhohi ekpabo ro ke mhese abi oghie.†

³ A kuale oni inyagbemhi ukpokpomhi utse ni o ge ugboko oniemhi. Ama oni ugboko ogho o bie. O ri abo sha agbo nya, e ve deba li.

⁴ Egb o ee ga oni Oligio oniemhi irari khi o she ri afu na oni elamhako, egbo e li ga oni elamhako, e lie, "Oghuo o li abi oni inyagbemhi!" "Oghuo o dobe ya nu oni inyagbemhi khohi?"

⁵ A ri unu na oni elamhako ni o ro ngme ingmemhi emuebe ali ipfiunu-a. A ri eghenge na li ni o ro ri afu oyohi gbe akanya iki egbhueva ali eva.

⁶ O khueghie unu-a, o ngme ipfiunu-a deba Eshinegba, ro pfueche eva oyi Eshinegba ali ashini oo la ali egbo ni e nu ohi la iloghie-a.‡

⁷ A ri afu na li ni o nu eni Eshinegba o she pfa na khohi, ali ni o mu we o le. A ri afu na li ni o mhese shi edeli nya, egbo ali emue ododa ali ishishi.§

⁸ Egb o ni e la eke agbo nya e ya ke ga oni inyagbemhi. Eni ea ga oni inyagbemhi ona, e khi eni a keke eva oyewe shi ebe ni a keke eva oyi eni e ya mhohi agbo na agboagbo shi, neni a ma agbo. Oni ebe agbo ona o khi ebe agbo oyi Omi Osumha ni a ro luase obo.*

⁹ Oni o mhohi eso, o ro suo!

¹⁰ Eni okhohi o ya mu, o mema ya mu we.

Eni a ya gbolo-a, a mema ri itakobi

ya gbolo we-a.

Eri a ri ona lie eni Eshinegba o pfa na e ri irabomudu ri egbe mie, e ri igesikia ke khase.†

Oni Inyagbemhi ni o rote agbo lasele

¹¹ Igho mhi gbo me inyagbemhi olese ni o rote eke e lasele. O ze ekphali eva abi omi osumha, oo ngme abi oligio oniemhi.

¹² O ri afu oyi inyagbemhi oni odode e gbe akanya na li. O ri itoto ri egbo na eke agbo o ga inyagbemhi onodode, ikhi oni ukpokpomhi ugboko oyohi o she bie.

¹³ O riehe irokhase onyaloa enefune, o ga ri erali rote idane e tiemhile, ni egbo ee me.

¹⁴ Itobo irokhase ni a ri afu oyi inyagbemhi onodode lina a riehe, o di egbo ni e la eke agbo. O gueye we e khali ikhumhi, ro khi ufumhi na oni inyagbemhi ni oni itakobi o kualo utse, ni o kie la agbo.

¹⁵ A ri afu na li ni o ri ayemhe na oni ikhumhi irokhokho oyi oni inyagbemhi onodode, ni o dobe ke ngme, ali ni a ke gbolo egbo ni ea lama ga li-a.

¹⁶ O gbo ri itoto mu ogbokpa shi olele shi obita okekhi alukpo, ghe egbo eniemhi ali enikeke, ghe eni e mhohi epfue ali eni ea mhohi, ghe eni ea khi ighumha ali eni e khi ighumha.

¹⁷ Ogbokhoghue o dobe ke e de emhikhoghue wekhi eri o ro o de, se ni oni o mhohi olele ogho, ni o khi eva oyi oni inyagbemhi ali inoba oyi eva oyohi.

¹⁸ Eri onana gueye awa, awa mhohi ileingme. Oni o lolo lese ingme o sa abi a ri oni inoba ona ngme. Oni inoba khi (666), egbhue uye ali igbe ali egbhuese ikpamhi esesa. Inoba ni o migha shi ogbo na.

14

Oni Omi Osumha ali eni egbo agbele egbhueshilua ali ene (144,000)

¹ Igho mhi bino. Ghe Omi Osumha odalo oyemhe khi o migha Ute iZayo. Egb o

* 13:1 Li ze iDan 7.3; Iro 17.3,7-12 † 13:2 Li ze iDan 7.4-6 ‡ 13:6 Li ze iDan 7.8,25; 11.36 § 13:7 Li ze iDan 7.21

* 13:8 Li ze Iwolo 69.28 † 13:10 Li ze ijere 15.2; 43.11

144,000 (agbele egbhueshilua ali ene) ni a keke eva oyoli ali eva oyi itali shi we alukpo e nu oli migha.*

² Mhi ya rote idane suo uruli abi ikhoshe oyi utumhi oyi oke nofuno ni o rote ikhomhi eche tu e tiemhile. Oo ngmolo abi akphala. Oni uruli ni mhi suo, o li abi ini eni e kpheli efa, ee kpheli efa.

³ E to uwolo onogbo odalo ukpekhomhi oghie ali ukpeloe oyi eni elamhako aane ni Eshinegba o ma ali ukpeloe oyi eni egbhali. Ogbokhoghuo o dobe wena oni uwolo ogho, se ni egbo agbele egbhueshilua ali ene egho (144,000), ni a she rote eke agbo pfasheke.

⁴ Enana e khi egbo ni e ri ikpotso ri ichimhi mu egbewe, irari khi eri e ri egbewe shi ipfuase. E deba oni Omi Osumha a je obiobini o je kpa. Eni a rote ifuabo egbo pfasheke e khi ni a rote odode ro na Eshinegba ali oni Omi Osumha pfo.

⁵ Ogbho o me egbhali okhoghuo unu oyewe, irari khi e mhali umhagueli okhoghuo.†

Eni Igeni Aase

⁶ Igho mhi me agheni olese khi o la iteva irarogbe e fiala, o mhuo usomhi onete na agboagbo ni o ro ya tsabo gueye egbo na agbo, ikhi eni e la ishishi nya, ali edeli nya, ali emue-khi-emue ali egbo kpa.

⁷ O ri ukpokpomhi uruli lie, “Na ulishi Eshinegba, ri ufumhi nali, irari khi eghoghe iguez o oyoli o she ramhi, a ke ga oni o ma idane ali eke ni o ma oke oniemhi ali ashini ame o te e chocho.”

⁸ Agheni olese onuzava o deba li, oo, “IBabilo okekhui o de, oni o ri onyo ni o pfuase oyoli ona okia na ishishi nya da.”‡

⁹ Agheni onuzi-aase o deba we, o ri ukpokpomhi uruli lie, “Ini ogbokhoghuo o ga oni inyagbemhi ali ikhumhi oyoli, ni o ro mie otele oyoli shi alukpo, okekhi obo,

¹⁰ oni ogho, o ya rote onyo elemhi ibibi oyi Eshinegba li da, ikhi onyo ni aa pfose-a ni a she ku vo uko elemhi ibibi oyoli. A ya ri ofulu ni oo lala biobiobio tose oli-a ukpeloe oyi igeni eni e pfuase ali ukpeloe oyi oni Omi Osumha. §

¹¹ Ewoli oyi anasemhe eyewe ee nga idane agboagbo. Eni e ga oni inyagbemhi ali inyagbemhi ni a khali, ali onini o da mie otele oyi eva eyoli ne, e mhuo iyemhe shi elegeguota, shi eliyose.”*

¹² Eri onana o gueye eni Eshinegba o pfa na e ri irabomudu ri egbe mie, ikhi eni e ri omhese eyi Eshinegba a gbe akanya, ni e ri igesikia a deba iJesu.

¹³ Igho mhi suo khi uruli o rote idane lie, “Keke onana: Ikhivose o khi na eni e ghu-a shi elemhi Onomhuo rote memena vu.”

“Ikhivose o khi na we egbegbo!” “Igho Ayemhe o ngme, khi e ya yemhe inyama-egbe agbo-a, irari khi eminete ni e riele, e ya deba we!”

Ikhiese oyi eke agbo

¹⁴ Igho mhi bino, mhi me otughunu opfopo odalo oyemhe. Oni o shito o, “O li abi Omi Ogbho.” O rughu arula igolu oyi oghie shi ukhomhi, o ri agaga ni oo mu mhali obo.†

¹⁵ Agheni olese o rote Owa oyi Eshinegba lasale ri ukpokpomhi uruli lu oni o shito nga ukhomhi otughunu egho leghe, oo li, “Rue agaga oye ni u ke khiese, irari khi eghoghe ikhiese o she ramhi, irari khi agbo o she bie ni a khiese.”‡

¹⁶ Igho oni o shito otughunu egho, o ri agaga oyoli khiese agbo.

¹⁷ Agheni olese o rote Owa oyi Eshinegba na iloghie fie lasale, loli o li mhali agaga ni oo mu.

¹⁸ Igho agheni olese o rote atete fie lasale, ikhi agheni ni o mhali omhese shi erali. O ri uruli oniemhi lu oni o mhali agaga ni oo mu egho leghe, oo li, “Rue agaga oni oo mu oye, ni u ro khiese ipfonu eke agbo-a, irari khi ipfonu e she yile!”

¹⁹ Igho oni agheni o pfi agaga oyoli gaso eke agbo, o khiese ipfonu nya, o ku we lo ashini a te e mino onyo. Amino onyo ona, elemhi ibibi oyi Eshinegba o migha shi.

²⁰ Igho a la ashini a la amino onyo ni o la olase oni eoli ri awe gue we. Olia e rote oni amino onyo tu lasale. Utumhi oyi oni oia

* 14:1 Li ze Ezik 9.4; Iro 7.3 † 14:5 Li ze iZef 3.13 ‡ 14:8 Li ze Aza 21.9; iJere 51.8; Iro 18.2 § 14:10 Li ze Aza 51.17; Igbae 19.24; Ezik 38.22 * 14:11 Li ze Aza 34.10 † 14:14 Li ze iDan 7.13 ‡ 14:15 Li ze iJoe 3.13 § 14:20 Li ze Aza 63.3; iLame 1.15; Iro 19.15

o ga nuata ramhi imali egbhuegbe, e limhi abi ete-awe ishe. §

15

Igeni oshilua ni e tsua anasemhe ishilua

¹ Igho, mhi me irokhase oniemhi ni o mu eloe olese ukhomhi idane, ikhi igeni oshilua ni e mholi anasemhe ishilua ni e khi eni e kpukhokho, irari khi wewe Eshinegba o ro ya gbe ofu oyoli ukhomhi.

² Mhi me emini o li abi oke ighegbe oniemhi ni erali e soloshi, o migha epfe oke oniemhi. Egb o ni e mu oni inyagbemhi ali oni ikhumhi oyoli ali inoba oyi eva oyoli o le, e mu efa ni Eshinegba o ro na we mhue abo.

³ E to uwolo oyi iMosisi oni oo ga oyi Eshinegba ali uwolo oyi oni Omi Osumha, e lie,

“Ufumhi ali oshabo
e khi ikanya eye,
Eshinegba Onomhue Nofune nya.
Ipfuase ali igesikia
ode eye e khi,
oghie ni o mholi ishishi nya!”*

⁴ Oghuo o ya na
ulishi oye Onomhue,
ni o ya ri ufumhi
bhale ghi eva oye?
Irari khi yeyeghuo kpele
u khi oni o pfuase.
Ishishi nya e ya bhale
ya kueghie e, irari khi
ikanya ipfuase eye
e she ri egbe khashe.”†

⁵ Onana o dose se, mhi bino, mhi me Owa oyi Eshinegba na iloghie, ni o khi Igholo oyi otsele khi o khueghie-a.‡

⁶ Rote oni owa ugamhi, eni igeni oshilua ni e mholi anasemhe ishilua e te lasese. E sono itsua ni e pfuase ni ee ge nyanyanya, e ri ogbene igolu mu aye.

⁷ Igho otuoghuo eni elamhako aane ni e mholi ayemhe egho, e ri italabi igolu ishilua ni ofu oyi Eshinegba e la, na eni igeni oshilua. Ikhi Eshinegba, ni o la o le agboagbo.

⁸ Oni owa ugamhi o vo ewoli oyi ufumhi ali ekpabo oyi Eshinegba. Ogb o khoghuo o la o ni o dobe lo oni owa ugamhi ya ramhi ni eni anasemhe ishilua e ro gba pfo. §

16

Italabi ishilua ofu eyi Eshinegba

¹ Igho mhi suo khi uruli na leghe o rote oni Owa ugamhi oyi Eshinegba gueye eni igeni oshilua, “A ka ku eni italabi ishilua eyi ofu oyi Eshinegba shi eke agbo.”

² Ageni onodode o vu ya ku atalabi oyoli shi eke agbo. Iwali igboko ebe ni e lolo e to, e ge egbo ni e mholi olele oyi oni inyagbemhi, ni e ga oni inyagbemhi ni a khali.*

³ Ageni onuzava o ya ku atalabi oyoli lo oke oniemhi, oni oke oniemhi o mele oia eyi egbo ni e ghua-a. Emhikpa ni e mholi ayemhe ni e la elemhi oni oke oniemhi e ghulua.

⁴ Ageni onuzi-aase, o ku atalabi oyoli lo oke ali ichochochome, e mele oia-a.†

⁵ Mhi suo khi ageni ni a ri amegha obo khi oo li,
“Ogueso-ezo ni o pfuase
u khi, irari khi
u guese ingme ena,
Yeye u khi Eshinegba Nofune nya,
Yeye u la o memena,
ni u kpe la o, ni u gbo ya la o,
itobo khi igesikia u ro o so ezo eye.”

⁶ Irari khi egbo e she gbolo
eni a pfa na-a
ali emekeguele,
u she ri oia na we da,
abi o ti shi!”

⁷ Mhi suo khi atete o tsele, oo,
“Gueguegue,
Eshinegba Onomhue Nofune nya,
igueso eye, eyi igesikia
ali eni e te ode e khi!”

⁸ Ageni onuzi-aane o ku atalabi oyoli ku ovo, a ri ekpabo na ovo o ri erali ke tose egbo-a.

⁹ Egb o e daghie-a irari utomhi oyi erali, e ze emuebe na eva oyi Eshinegba ni o mholi

* 15:3 Li ze Okiali 15.1 † 15:4 Li ze ijere 10.7; Iwolo 86.9 ‡ 15:5 Li ze Okiali 38.21 § 15:8 Li ze Okiali 40.34; 1 Ighie 8.10-11; 2 Okhe 5.13-14; Aza 6.4 * 16:2 Li ze Okiali 9.10 † 16:4 Li ze Okiali 7.17-21; Iwolo 78.44

ekpabọ rọ mhesẹ na anasemhe enana, ama ẹa lama mupfi ni e ri ufumhi na eva oyọli.

10 Aḡeni ọnuzi-oshe ọ ku atalabi oyọli kushi ukpekhomhi oghie oyi ọni inyagbemhi, eghiele oyọli o la obili. Egbọ e ngomhi ẹlemhi unu, shi oya.‡

11 E ku itse na Eshinegba na iloghie irari utomhi ali igboko eyewe, ama ẹa lama mupfi lase ode okholo oyewe le.

12 Aḡeni ọnuzi-osasa o ku atalabi oyọli lo oke iYufiretisi ni o fu, o khakha amẹ-a ni ighie na obini ovọ o te ẹ ngale e me asha rote dose.§

13 Igho mhi me khi ikhiakhiamhi iyemhe aase ni e li abi ikele e rote unu oyi ọni oligio oniemi ali unu oyi inyagbemhi ali unu oyi omekeguele oyi egbholi, lasele.

14 Wewe e khi iyemhe okphaghiẹ ni ẹ ẹ gbe ikanya oshabo, ni e fiẹ deba ighie ni e la eke agbo nya, ni e ya ti we gbili shi okholi ogbele oyi Eshinegba No fune nya.

15 “A ghe i, mhi ya bhale abi oghiatọ! Ikhivose o khi na ogbo ni o ya guale, ni o ya ri ẹloe khu ide eyoli ini o khi bano-a ni a me ọli irumheba!”*

16 Igho eni iyemhe okphaghiẹ e ti we gbili ashini a ri ẹlemhi Iburu ẹ lui Amagedo.†

17 Aḡeni ọnuzi-oshilua o ku atalabi oyọli nga idane, igho uruli na leghe o rote Owa ugamhi oyi Eshinegba rote ukpekhomhi eghiele ngme lasele, ọọ li, “A she riẹle ọli!”

18 Igho, inyamhisalo amẹ, ali ukpimhi ali ingmolo oyi ikphala ali inighise eke ee bhale. Inighise nabi ogbo-a kpe me ghue abi a te ma ogbo shi eke agbo. Oni inighise o ga khi oniemi!‡

19 Oni ẹoli oniemi o kemhi asha ese, ẹoli oyi eni ishishi nya e de kua. Eshinegba o sato ẹoli iBabilo no fu egbe. O mhesẹ uko ni onyo ofu oyoli o vo nali.§

20 Eke ni e la iteva elemhi oke nya e kelea, aa ke me ite ekhoghuo.*

21 Eche amẹ na idane eniemi e rote idane de mu egbo. Ee ngmano ku Eshinegba irari eni opfuse oyi eni eche amẹ, irari khi oni opfuse o kholo gba.†

17

Adegbe nofunẹ

1 Igho aḡeni oghuo ni o mholi italabi ishilua o bhale, ọọ mhe, “Bhale khi mhi ya ri abi a li ya nase oni adegbe onofune khasẹ, ikhi ẹoli oniemi ni o la epfe oke ni e bu.*

2 Loli ighie na eke agbo e nu kia okia, onyo okia eyoli e gbe egbo ni e la eke agbo.”†

3 Igho oni aḡeni o rue mhe je odagbe ifufu elemhi Ayemhe. Igho mhi me okpotso ni o shito nga inyagbemhi oyile, ni o le iwali eva ipfiunu-a, o ze ikhomhi ishilua ali ekphali igbe.‡

4 Oni okpotso o sono itsua eyile, a ga mema ri igolu ali ifefe ali ema ro khusẹ ọli-a. O mu uko igolu mholi obo ni o vo emhi ighuighue ali ikanya ichimhi eyi itsebo eyoli.§

5 Emhi osheli na keke shi ọli alukpo khi.

Osheli.

IBabilo Oniemi.

Inyo idegbe nya.

Ali inyo itsebo nya.

6 Mhi me khi oni okpotso, o da ọlia eyi egbo ni a pfa na, ọlia eyi eni a gbe-a irari khi e mie ijesu suo.

Abi mhi ro me ọli, mhi yila.

7 Igho oni aḡeni ọọ mhe, “Elo o ze ni u ro yila? Mhi ya gueye osheli oyi oni okpotso ali oyi oni inyagbemhi ni ọọ nga, ni o ze ikhomhi ishilua ali ekphali igbe.

8 Oni inyagbemhi ni u me ni o kpe khi, mena ni ọa ke khi loli, o ya rote ilimhi na ningolo ngale ya je epfua oyoli. Abọ e ya sha egbo ni e la agbo ni aa keke eva oyewe shi ebe ni a keke eva oyi eni e ya mholi agbo na agboagbo shi, rote igbaekele agbo, ini e me oni inyagbemhi irari khi, o kpe khi, mena ọa ke khi, ni ọa ya bhale.*

9 “Onana o khi emini ogbo te ẹ sa usamhi ileşingme. Eni ikhomhi ishilua egho, e khi ikhomhi ite ishilua ni oni okpotso ọọ shito.

10 Ighie oshilua e li gbo khi. Etuoshe o, e she ghua, oghuo ọọ kiele ẹ mhesẹ, oni o

‡ 16:10 Li ze Okiali 10.21 § 16:12 Li ze Aza 11.15 * 16:15 Li ze iMat 24.43-44; iLuk 12.39-40; Iro 3.3 † 16:16 Li ze 2 Ighie 23.29; iZaka 12.11 ‡ 16:18 Li ze Iro 8.5; 11.13,19 § 16:19 Li ze Aza 51.17 * 16:20 Li ze Iro 6.14 † 16:21 Li ze Okiali 9.23; Iro 11.19 * 17:1 Li ze iJere 51.13 † 17:2 Li ze Aza 23.17; iJere 51.7 ‡ 17:3 Li ze Iro 13.1 § 17:4 Li ze iJere 51.7 * 17:8 Li ze iDan 7.7; Iro 11.7; Iwolo 69.28

kpole ọa bhale ne. Ini ọ da bhale, ọ mema ya laọ ukuku eghẹghẹ.

¹¹ Oni inyagbemhi ni ọ kpẹ laọ ni ọa ke laọ eghọ, ọ khi oghie ọnuzi-olale, abeghuo loli ali oshilua enekpole e li, ọ ya li je epfua oyoli.

¹² “Eni ekphali igbe ni u mẹ eghọ, e khi ighie ogbe ni aa ri eghiele na ne, ama a ya ri afu na wẹ elemhi iwakati oghuo tse ni e ro mhesẹ abi ighie, li shi oni inyagbemhi.†

¹³ Enana emhi oghuo ẹ khi, e ya ri ekpabo ali afu oyewẹ na oni inyagbemhi.

¹⁴ E ya nu oni Omi Osumha kholi. Oni Omi Osumha ọ ya gbe wẹ oni okholi, irari khi Onomhue oyi enemhue ọ khi, ali Oghie ni o mholi ighie ọ khi. Irari khi e nu oli la, wewẹ ọ lu ni ọ zẹ, ali ni e khi eni e ri igesikia deba li.”

¹⁵ Igho oni ageni ọọ mhe, “Eni okẹ eniemhi ni u mẹ, ni oni adegbe ọ shito, egbọ ali ebubu egbọ ali ishishi ali emue ododa e la agho.

¹⁶ Oni inyagbemhi ali ekphali igbe ni u mẹ eghọ e ya biselemhi oni adegbe. E pfuse oli-a, e bano oli-a, e nyanọ li elamhi egbe ro le, e ri erali tose oli-a.

¹⁷ Irari khi Eshinegba ọ roli shi wẹ udu e riele emini ọ gba, loli e ro lama kugbe ri ekpabo eyewẹ na oni inyagbemhi ni ọ mhesẹ, ya ramhi ni ungmehi oyi Eshinegba o ro bhale ya tse.

¹⁸ Oni okpotso ni u mẹ loli ọ khi oni eoli oniemhi ni ọọ mhesẹ na ighie na agbo.”

18

Udemhi oyi iBabilo

¹ Onana ọ dose se, mhi mẹ ageni olese khi ọ rote iloghie ẹ tiemhile. Ọ mholi afu nofunẹ, ugemhi oyoli o ri eke agbo ọ ge nyanyanya.

² Ọ ri uruli oniemhi tsesẹ leghe, ọ li.

“Eoli iBabilo Oniemhi,
o she de.
O she mele ugbebo
oyi iyemhe eyi
okphaghie-a,
ali ashini iyemhe
okphaghie e la lese,

ashini ipfeli ali elamhako
ni aa pfuase ni aa ghue,
eẹ la.*

³ Irari khi ishishi nya,
e she kpokpo onyo,
ni o ri ujili ẹ kpha,
ikhi onyo okia oyoli.

Ighie na eke agbo
e she kia okia deba li.
Eduoki na eke agbo,
e she rote

iliagbo-tsuakua oyoli
mhue epfue.”†

⁴ Igho mhi suọ uruli olese ni o rote idane lie,

“Egbọ eyemhe, a na li egbe kua,
ini a khi mhue okemhi
shi olamhe eyoli,
ini a khi mhue okemhi
shi osoli anasemhe oyoli.‡

⁵ Irari khi olamhe eyoli
e she tigbili yagha ramhi idane,
Eshinegba ọ she sato
umha-gueli eyoli.§

⁶ A li oli, abi ọ li e,
a fali oli ota asha eva
shi ikanya ni ọ gbe.

Onyo ni o toto ni ọ ro na ẹ da,
a so oghoghọ nali da asha eva.*

⁷ A ri osoli ali oyala nali
ni o gue to ufumhi ali epfue
ni ọ rona egboli.

Irari khi eri Oni Okpotso
ọ la ekelemhi tonon obọ udu lie,
‘Mhemhe mhi khi oni olele!

Mhi aa tigbe ya khi
osamhi-olimhi,
mhi aa tigbe ya
mẹ oya egbe ghue.’

⁸ Irarigho, ogbeleghuo
anasemhe oyoli
o ro ya sha rughu oli,
shi eghuli ali evie
ali okiamhi.

A ya ri erali tose oli-a.
Irari khi Eshinegba Onomhue
ni ọ ya gue oli ezọ,
onofunẹ nya ọ khi.”†

† 17:12 Li zẹ iDan 7.24 * 18:2 Li zẹ Aza 13.21; 21.9; iJere 50.39; 51.8; Iro 14.8 † 18:3 Li zẹ Aza 23.17; iJere 51.7

‡ 18:4 Li zẹ Aza 48.20; iJere 50.8; 51.6,45 § 18:5 Li zẹ Igbae 18.20-21; iJere 51.9 * 18:6 Li zẹ Iwolo 137.8; iJere 50.29

† 18:8 Li zẹ Aza 47.7-9

9 “Ini ighie na agbo ni e kia okia deba li, ni e nu oli li agbo tsua kua, e ya vie, e vie evie oya na li, ini e me ewoli erali ni ee tose oli-a.

10 E ya tapfia migha ke vie irari ulishi osoli ni a na li, ee lie,
 “ ‘Eekhue o Eekhue o
 yeye eoli nofunē,
 iBabilo eoli no mhue ekpabo!
 Elemhi iwakati oghuo tse
 epfua oye o she bhale!’ ‡

11 “Eduoki na agbo e ya vie oli e vie oya irari khi ogbokhoghuo o ke nu we ya de itsua. §

12 Itsua igolu ali elomho, imieche ni e somhotse ni e ghale, ifefe ali ema, ide epopfo na kpishi, ali eni e yile, ghe ena wono, ali ilolo eni eyile ali itsua ododa ni a ri ora ni e pfie khali, ali itsua ododa ni a ri ekphali eni khali, ali era ni e ghale, ide ali ikhuli ali eche imabo.

13 Ali alagho na lu ikinamoni ali oshamhi ali ituale afu era ali ituale ni a ku e shi olimhi egbe, ali atike ni o pfie ni o ghale ali onyo ali oili ali ifulawa ali ikpamhi emhi ni a lu ado, ena ali isumha ali ichi ali amoku ni ichi ee tsua, li shi egbo ni e khi ighumha. *

14 “Eni eduoki e ya lie oli, ‘Imomi ni u ri ukploe shi eke e khe, o she me na. Epfue ali osuemhe eye nya e she kele-a, ni a ke dobe gbolo me ya mie.’

15 Eduoki ni e ri emhi enana de ni e me elele epfue rote obo oyi oni okpotso, e ya migha tapfia, ulishi osoli ni o me oo mu we. E ya vie e vie oya, †

16 e vie nyogho, ee lie,
 “ ‘Eekhue-o! Eekhue-o,
 eoli Onofune,
 ni a ri iwulu ichē eneyile,
 ni a ri igolu ali eche
 ni e ghale ali ifefe
 khuē akhue!

17 Aboriekhi igho,
 elemhi iwakati oghuo tse,
 eni epfue eniemhi egho
 e li opfu-a.’ ‡

“Eni e khi ega oko-okē oniemhi nya ali eni e lo oko-okē oniemhi ya asha ali eni e gua li ali eni e rote okē oniemhi e mie ifata, e ya tapfia migha.

18 Ini e me ewoli eyi utomhi oyoli, e ya lie, ‘Eoli okhoghuo o la o ni o li abi oni eoli oniemhi?’ §

19 E yalo ifufu ku ukhomhi, e ri evie ali oya vie leghe, ee lie,*

“ ‘Eekhue-o! Eekhue-o,
 yeye eoli oniemhi,
 ni eni e mholi
 oko-okē oniemhi nya,
 e te mholi epfue eyewe
 rote osuemhe oyi oni eoli!
 Elemhi iwakati oghuo tse
 a ro pfuse oli-a. †

20 A ri itobo li
 ke ghele, iloghie,
 A ke ghele,
 ee eni a pfa na
 ali ighiusomhi na kee ali emekeguele!

Irari khi Eshinegba
 o she gue oli ezō
 shi abi o li nase e.’ ‡

21 Igho a geni nofunē o rue udumhi eche ni o li abi eche iko pfilo oni okē oniemhi, oo li,

“Ekpabo na guo
 a ro ya guogho
 eoli iBabilo oniemhi-a,
 aa ke gbo ya
 me e loe ghue. §

22 Ogbō o ke gbo ya suo
 uruli efa
 wekhi oyi emini áá kpheli
 wekhi oyi ofele,
 wekhi oyi akala
 elemhi yeye oni eoli ona ghue.

Ogbō o ke ya me
 ogbakanya okhoghuo
 elemhi e ghue.

Ogbō o ke ya suo
 okeke emini a mhele iko,
 elemhi e ghue.*

23 Erali ákpá o ke gbo ya ge
 elemhi e ghue,

‡ 18:10 Li ze Ezik 26.16-17 § 18:11 Li ze Ezik 27.31,36 * 18:13 Li ze Ezik 27.12,13,22 † 18:15 Li ze Ezik 27.31,36
 ‡ 18:17 Li ze Aza 23.14; Ezik 27.26-30 § 18:18 Li ze Ezik 27.32 * 18:19 Li ze Ezik 27.30-34 † 18:19 Li ze Ezik 27.30-34 ‡ 18:20 Li ze iDeut 32.43; iJere 51.48 § 18:21 Li ze iJere 51.63-64; Ezik 26.21 * 18:22 Li ze Ezik 26.13; Aza 24.8

wękhi eri a ya gbo suọ
uruli eni ẹ zu ode
elemhi ẹ ghue.
Eduoki eye e khi
ẹgbọ eni e funẹ na eke agbọ,
u ri ogbhọ oye
di ishishi nya wase-a.†

24 Elemhi oni ẹoli a me
ọlia eyi emekeguele
ali eyi eni a pfa na,
ali eni a gboloa shi eke agbọ nya.”‡

19

Okuekhoogo!

1 Onana o doşę se, mhi suọ uruli ni o li abi
okeke onięmhi oyi ebubu ẹgbọ obini iloghie
khi oo tşęşę, oo lię,
“Okuekhoogo,

Imiepfuese ali ufumhi
ali ekpabọ khi
eyi Ẹshinęba oyawa.

2 Irari khi iguezo oyọli
eyi igesikia ali
eni e sheshe e khi.

Ọ she pfa ẹzo mu
adegbe ọnofunẹ,
oni ọ she ri okia eyọli
yese eke agbọ-a.
Ẹshinęba ọ she ye okhọli
to ọlia eyi eni ẹę ga eyọli.”*

3 Ighọ e gbo tşęşę, e lię,
“Okuekhoogo!

Ewọli eyọli e she ẹ nga
idane agbọagbọ.”†

4 Ighọ egbhali uye ali aane ali elamhako
aane, e de yeshi, e ga Ẹshinęba ni ọ shitọ oni
ukpekhomhi oghie, e lię,
“Atşę! Okuekhoogo!”

5 Uruli o rote oni ukpekhomhi oghie ngme
ọọ lię,

“A kuęghie
Ẹshinęba oyawa,
ẹę ni ẹę ga eyọli nya,
ẹę ni a na ulishi oyọli,
ghe ẹgbọ ni e fu
ali eni e she!”‡

6 Ighọ mhi suọ uruli ni o li abi uruli
onięmhi oyi ebubu ẹgbọ ni o li abi ingmolo
oyi oke ni ọọ tu, ni o gbo li abi ingmolo oyi
akphala. Ee lię,
“Okuekhoogo!

Irari khi Ẹshinęba
Ọnofunẹ oyawa Nofunẹ nya,
lọli ọ le oghie!§

7 Awa ke ghele,
egbe ke mu awa,
awa ri ufumhi nali!

Irari khi izu-ode oyi
oni Omi Osumha
o she ramhi,
omueshi ọ she mu egbe shi eke.

8 Ode opfopfo
ni o dala ni o pfuase,
a ro nali so.”

(Oni Ode opfopfo, igue ngeli oyi eni a pfa
na o migha shi.)

9 Oni aęeni ọọ mhe, “Keke khi. ‘Tkhivose
o khi na ẹgbọ ni a lu shi oni ukue aruele
oyi izu-ode oyi oni Omi Osumha.’ ” Ọ
gbolo ẹ mhe, “Ingmemhi enana, egbegbi
ingmemhi eyi Ẹshinęba e khi.”*

10 Ighọ mhi de ya wugha li awe ni mhi
ga li. Ama ọọ mhe, “Khi li ghọ! Oni ọọ
ga nabi yeye ali ọnabi inyoghwo ẹ enekpole
mhi khi ni e mu ọşęle oyi iJesu mhue. Ga
Ẹshinęba! Irari khi ọşęle oyi iJesu o khi
ayemhe imekeguele.”

Oni ọ nga achi opfopfo

11 Ighọ mhi me khi iloghie o khueghie-
a mhi me achi opfopfo. Oni ọ nga li a lu
oze-regbenga ali oni ọ khi igesikia. Ode ni ọa
mhue azeba ọ te ẹ so ẹzo, ni ọ te ẹ khọli.†

12 Ikpamhi alo eyọli e li abi ẹlemhi ere. Ọ
rughu irula oghie ni e bu. Ọ mhọli eva ni a
keke shi ọli egbe ni ọgbọ ọlese ọa leşę, se ni
lọli ghwo kpele.‡

13 Ọ so awulu ni a so ọlia. Eva ni a lu ọli
khi, “Ungmemhi oyi Ẹshinęba.”

14 Ekhọli-okhue ni e la iloghie e deba li kia,
e so ọ itsua epfopfo ni e dala ni e pfuase, e
nga ichi epfopfo.

15 Itakobi ni ọọ mu o rote unu oyọli lasele,
ni ọ ro ya khọli eni ishishi. Ọtsuodu akhuli

† 18:23 Li ze iJere 7.34; 25.10 ‡ 18:24 Li ze iJere 51.49 * 19:2 Li ze iDeut 32.43; 2 Ighie 9.7 † 19:3 Li ze Aza 34.10
‡ 19:5 Li ze Iwolo 115.13 § 19:6 Li ze Ezik 1.24; Iwolo 93.1; 97.1; 99.1 * 19:9 Li ze iMat 22.2-3 † 19:11 Li ze Ezik
1.1; Iwolo 96.13; Aza 11.4 ‡ 19:12 Li ze iDan 10.6

o ro ya ke mheshe na eni ishishi. O ya rote ashini a te e mino-onyo mino onyo lasela, Ikhi onyo no khi ofu oniemi oyi Eshinegba Nofune nya. §

¹⁶ A keke eva, "Oghie Ni o Mholi Ighie, Ali Onomhue Ni o Mholi Ekhemhue," shi awulu na dogo oyoli ali ukhiowe oyoli.

¹⁷ Igho mhi me agheni khi o migha ovo, ni o vie lasela leghe lui ipfeli ni e la irarogbe e fi-ala, "A bhale a ka legba shi aruele ogbomhi oniemi oyi Eshinegba.

¹⁸ Eghenge agho ni a le elamhi idiegbe oyi ighie ali ega ekholi-okhue ni e ri ekholi-okhue e ye okhue, ali elamhi idiegbe eyi egbo nefune, shi elamhi ichi ali eni e nga we, ali elamhi idiegbe egbo nya, shi ighumha ali eni ea khi ighumha ghe egbo enikeke ali egbo eniemi."*

¹⁹ Igho mhi me oni inyagbemhi ali ighie na eke agbo ali ekholi-okhue eyoli khi e lona kugbe, ni e ro nu oni o nga oni achi ali ekholi-okhue eyoli kholi.

²⁰ Ama a mu oni inyagbemhi ma omekeguele oyi egbholi oyoli, oni o ri eva oyoli gbe irokhase onyaloa. Eni irokhase ena o ro di egbo ni e mie eni olele eyi oni inyagbemhi shi egbe, ni e ga irokhokho oyoli ni a khali. Oni inyagbemhi ali oni omekeguele oyi egbholi, a mu we pfilo uyele erali ni ofulu o la to kua yala. †

²¹ Eni e kpole, a ri itakobi oni o rote unu oyi oni o nga oni achi gbolo we-a. Eni ipfeli nya e ri elamhi idiegbe eyewe le.

20

Ikpe Agbele

¹ Igho mhi me khi agheni o rote idane e tiemhile o mu okpe ilimhi na ningolo mholi obo, o tsua ukpokpomhi uweghe.

² O gamhi oni oligio oniemi rue, ikhi enye onede ogho ni o khi etse ali Okphaghiye, o ge oli ikpe agbele oghuo.*

³ O pfi oli lo oni ilimhi na ningolo, o pfi okpe o. O pfi oni ilimhi na ningolo unu ma, ini o khi ke gbo me asha di ishishi egbo, ya ramhi ni eni ikpe agbele e ro ya gba.

Ini ona o dose se, a mema ya rue oli obo-a ukuku eghenge.

⁴ Igho mhi me ikpekhomhi ighie. Eni e shito o, e khi eni a ri afu na ni e ri egbo gue ezọ. Igho mhi gbo li me iyemhe eyi egbo ni a kholo ikhomhi o, irari otsele ni e pfi na ijesu ali ungmehi oyi Eshinegba. Eni egbo ena ea ga oni inyagbemhi wekhi irokhokho eyoli, wekhi eri e mie olele oyoli shi atete ukhomhi, wekhi obo. E ya te eghuli guale, e ya nu iKirisiti mheshe ikpe agbele. †

⁵ Egbo ni e kpole ni e ghulua ea ke rote eghuli guale, ramhi ni ikpe agbele egho e ro gba. Onana o khi irote eghuli guale onodode.

⁶ Ikhivose ali ipfuase e khi eyi eni e mholi obo shi iguale onodode onana. Eghuli onuzi-eva oa mholi ekpabo shi egbo eghogho egbe, ama e ya khi ekpodalougamhi eyi Eshinegba ali eyi iKirisiti. E ya nu oli mheshe ikpe agbele.

⁷ Ini eni ikpe agbele e gba se, a ya taghie Okphaghiye owa ighumha oyoli-a.

⁸ O ya fie lasela ya di egbo ni e la ishishi nya na eke agbo, ikhi egbo ni a lu iGogi ali iMagogi, ni o ro ti we gbili shi ekholi. Eri e bu abi ekhashe ni e la egele okpe oniemi. ‡

⁹ Igho e to ogholi ya gbe eke agbo khia, e pfi gashe apfe eyi egbo eyi Eshinegba, eoli ni o nono egbegbo. Ama erali e rote idane tiemhile ya tose we-a.

¹⁰ Oni etse ni o di we, a mu oli pfilo erali ilimhi iriere ni ofulu o la to kua yala. Ikhi ashini a pfi oni inyagbemhi ali omekeguele oyi egbholi lo. A ya la agho na we osoli agboagbo, no gbe no bi.

A ri eni e ghu-a gue ezọ

¹¹ Igho mhi me ukpokpomhi ukpekhomhi oghie opfopfo ali oni o shito o. Abi o shito egho, eke ali ukhui e kele-a, ea ke me ashikhoghuo la.

¹² Igho mhi me egbo ni e ghulua, ghe eniemi, ali enikeke, e migha odalo oni ukpekhomhi oghie. Igho a khueghie ebe ni e bu-a. A gbo khueghie ebe olese-a ni o khi ebe ni a keke eva oyi eni e ya mholi agbo na agboagbo shi. A gue eni e ghu-a ezọ abi

§ 19:15 Li ze Iwolo 2.9; Aza 63.3; ifoe 3.13; Iro 14.20 * 19:18 Li ze Ezik 39.17-20 † 19:20 Li ze Iro 13.1-18 * 20:2 Li ze Igbae 3.1 † 20:4 Li ze iDan 7.9,22 ‡ 20:8 Li ze Ezik 7.2; 38.2,9,15 § 20:12 Li ze iDan 7.9-10

ikanya ni e gbe e li, abi a li keke we shi eni ebe. §

¹³ Okẹ o kpa ẹgbọ ni e ghuloa shi o ku lasele. Eghuli, ali ilimhi, e khueghie unu-a kpa ẹgbọ ni e la elemhi we ku lasele. A gue ọgbọgbọ nya ẹzọ abi o li gbe.

¹⁴ Ighọ a pfi Eghuli, ali ilimhi lo uyele erali. Erali ilimhi iriẹriẹ onana o khi eghuli onuzi-eva.

¹⁵ Onini eva oyọli ọa da la oni ebe ni a keke eva oyi eni e ya mhọli agbọ na agbọagbọ shi ne, eri a ya pfi ọli pfilo oni erali ilimhi iriẹriẹ.

21

IJerusalemu Onogbo

¹ Ighọ mhi li me iloghie onogbo ali eke agbo onogbo. Iloghie onodode ali eke agbo onodode e she kala-a, ighọ li khi okẹ oniemi.*

² Mhi me oni ẹoli ni o pfuase ikhi oni iJerusalemu onogbo khi o rote idane e tiemhile rote obọ oyi Eshinegba, abi omueshi ni a khusese somhotse e ghi odọ li. †

³ Ighọ mhi suọ ukpokpomhi uruli khi o rote oni eghiele e lie, “A ghe khe! Eshinegba o ri apfe oyọli tiemhile deba ẹgbọ, eri o ke ya nu ẹgbọ ngeli kugbe, eni ẹgbọ e ya khi ẹgbọ eyọli, Eshinegba o ya nu we la kugbe. ‡

⁴ O ya shishi we amevie alo-a, eghuli ọa ke ya laọ, wekhi eri a ke ke vie wekhi asha o ke ya ke to ọgbọ, irari khi emini edio e she dose.” §

⁵ Oni o shito oni ukpekhomhi oghie ọọ li, “Ghe khe, Mhi ri emhikpa a mele enegbo-a!” Ighọ ọọ, “Keke emhi enana shi eke irari khi ingmemhi ni a ri egbe e da ni e khi igesikia e khi.”

⁶ Oọ mhe, “A she li ọli. Mhemhe mhi Aafa ali Omega, mhemhe mhi khi igbaekele ni mhi khi ozukhomhi. Oni okiamẹ ọọ gbe, mhi ya rote okẹ ni ọọ chocho amẹ, ni o ri agbo a na ọgbọ na li da afue.*

⁷ Oni o da mu o le ne, o ya mhọli ikhivose ona, ni, Mhemhe mhi ya khi Eshinegba oyọli, lolu o khi omimhe. †

⁸ Ama ẹgbọ ni e khi enulishi ali eni ẹa ya lama miesuo, ena angeli ichimhi ali egbugbeli, ali ena itsebo eni e mu imhese ogbho ali eni ega ikhumhi, ali e lo ẹgbhọli nya, okiemhi oyewe o ya khi erali ilimhi iriẹriẹ ni ofulu la to kua yala. Onana khi eghuli onuzi-eva.”

⁹ Ageni oghuo eni oshilua ni o mhọli italabi ishilua ni e vo anasemhe ishilua ni e kpe ukhokho, o bhale ya lie mhe, “Bhale, mhi ya ri oni omueshi onogbo khasẹ, ni o khi ughue oni Omi Osumha.”

¹⁰ Elemhi oni ayemhe, oni ageni o tsua mhe nga ukhomhi ute oniemi ni o yagha, o remhe khasẹ oni Eoli-No-pfuase ikhi iJerusalemu, khi o rote idane te obọ oyi Eshinegba a tiemhile. ‡

¹¹ O ri ufumhi oyi Eshinegba ge nyanyanya. Ugemhi oyọli o li abi echeli ni o somhi otse ni a lu iJasipa ni o li abi ughembe.

¹² O mhọli ukpokpomhi ugbe ni o yagha ni o mhọli ode inuekpe igbeva. Eni ode inuekpe, igeni ogbava e la o. Eni ode inuekpe igbeva ena a keke eva eyi edeli igbeva eyi iZireni shi o.

¹³ Ode inuekpe esese e la obọ-ugbe enenene oyi oni ugbe. Ese e la ukiekie obini ovọ o te e ngale oyọli, ese e la ukiekie obita, ese e la ukiekie ogobo, ese e li la ukiekie obini ovọ o te e lo eko. §

¹⁴ Oni ugbe ni o gase oni ẹoli o mhọli echẹ irogbekẹ igbeva. Eni echẹ irogbekẹ ena, a keke eva eyi ighiusomhi na keke ogbava eyi oni Omi Osumha shi o.

¹⁵ Oni o nu mhe e ngme, o mhọli ukpokpo ni a roọ mhesẹ emhi ni o khi igolu ni o ro ya mhesẹ oni ẹoli ali eni ode inuekpe ali igbe eyọli.*

¹⁶ Oni ẹoli o ze abọ igbe ene, ni iyagha ali inuata ali uemhi eyọli e li abizize. O mhesẹ oni ẹoli, o ya khi ikuku emhi ẹa la imali agbele ali egbhueshe ashi ishe (1,500), unuemhi ali uemhi eyi eni abọ igbe ali iyagha eyọli e khi abizize.

¹⁷ Oni ageni o li mhesẹ ugbe oyọli, e ya khi ete-awẹ egbhuegbe. Abi awa lie mhesẹ eke.

* **21:1** Li ze Aza 65.17; 66.22; 2 iPit 3.13 † **21:2** Li ze Aza 52.1; 61.10; Iro 3.12 ‡ **21:3** Li ze Ezik 37.27; iLev 26.11,12 § **21:4** Li ze Aza 25.8; 35.10; 65.19 * **21:6** Li ze Aza 55.1 † **21:7** Li ze 2 iSam 7.14; Iwolo 89.26-27 ‡ **21:10** Li ze Ezik 40.2 § **21:13** Li ze Ezik 48.30-35 * **21:15** Li ze Ezik 40.3

18 Ugbe oyoli, eche ijasipa a ro ma li, oni eoli o khi egbegbi igolu ni a te e me eke abi ughhegbe.

19 Irogbekẹ oyi igbe ni a ma gasẹ oni eoli e ya khi eche ni e ghalẹ ododa. Onodode o khi ijasipa, onuzi-eva o khi isafaya, onuzi-esẹ o khi ikalisedoni, onuzi-ene o khi emeradi,

20 onuzi-ishe o khi isadonizi, onuzi-esesa o khi ikaneliani, onuzi-ishilua o khi ikirisolati, onuzi-elele o khi iberili, onuzi-itili o khi itopazi, onuzi-igbe o khi ikirisopirazi, onuzi-igbaghuo o khi ijasiti, onuzi-igbeva o khi ametisiti.

21 Eni ode inuekpe igbeva e ya khi ifefe. Ode unuekpe ogbogbo a ri ufefe oyoli riẹle ọli. Ode agbala ni o la oni eoli, egbegbi igolu ni a te e me eke abi ughhegbe a ro ku ọli.†

22 Mhi aa me Owa ugamhi okhoghuo oni eoli, irari khi Eshinegba Onomhue Nofuneya ali Oni Omi Osumha wewe e khi Owa Ugamhi ni e la agho.

23 Oni eoli ọa ke mhọli emini o ri ugemhi oyi ovọ wẹkhi oyi uki ya li. Irari khi ugemhi oyi Eshinegba lọli o khi akpa ni o la agho, oni Omi Osumha o khi akpa ni o la agho.‡

24 Egbọ na agbọ nya e ya ri oni akpa ke kia, ighie ni e la agbọ e ya tsua epfue eyewe bhale agho.§

25 Ogbọ ọa ya tigbe khukhu ode inuekpe ni e lo oni eoli le ghue, itobọ khi ogbọ ọa ya me eliyose agho.

26 A ya tsua epfue ali ufumhi eyi ishishi lo oni eoli le.*

27 Ama, emini e ri ichimhi e mu ọa ya tigbe lo agho le, wẹkhi ogbọ ni ọọ gbe ikanya omama ali ni ọ riẹle emhi egbhue, se khi egbọ ni eva oyewe o la ebe ni a keke eva oyi eni e ya mhọli agbọ na agbomagbọ shi oyi oni Omi Osumha.†

22

Oke Amẹ Agbo

1 Igho o ri okẹ amẹ ni o ri agbọ o na ogbọ khasẹ mhe, okẹ ni o pfuasẹ abi ughhegbe, ni o rote ukpekhomhi Eghiele oyi Eshinegba ali oyi Omi Osumha tu u lasele.*

2 Oni okẹ o rote iteva oyi oni ode agbala ni o la oni eoli. Ukiekie eve-eva oyi oni okẹ, ọọra ni o ri agbọ o na ogbọ e migha, ni o mo idumhi igbeva ododa, ni ọọ mo idumhi uki kpa. Ebe oyi oni ọọra a ro ri ishishi ee ze.†

3 Emhikhoghwo ni Eshinegba o pfi unu na ọa ke ya la agho. Ama ukpekhomhi oghie oyi Eshinegba ali oyi Omi Osumha oyoli e ya la agho, eni ee ga eyoli e ya ke ga.‡

4 E ya me alo eyoli, ali eva oyoli o la we alukpo.

5 Eliyose ọa ke ya lao. Ea mhọli emini e ri ugemhi oyi akpa ali ugemhi oyi ovọ ya li, irari khi Eshinegba Onomhue lolighuo o ya khi akpa oyewe, e ya ke mhesẹ abi ighie agbomagbo.§

6 Oni aḡeni ọọ mhe, “Eni ingmemhi enana, eni a ri egbe e da e khi, e gbo khi igesikia. Eshinegba Onomhue ni o ri ayemhe oyoli na emekeguele, loli o ghie aḡeni oyoli o ka rokhase eni ee ga eyoli, emini a ya me ni ọa ke ya tese.”

Ijesu o ya bhale

7 “A ghe ii, mhi kele ya bhale! Ikhivose o khi na ogbọ ni o ri ingmemhi imeguele ni e la ebe onana gbe akanya.”

8 Mhemhe iḡoni mhi suo, ni mhi gbo me emhi enana. Abi mhi ro suo, ni mhi ro gbo me na, mhi de ya wugha oni aḡeni ni o ri eni emhi enana khasẹ mhe awe ni mhi ga li.

9 Ama o gueye mhe, “Khi li igho, oni ọọ ga nabi yeye ali onabi inyoghwo e emekeguele, ali eni e ri ingme ni a keke shi ebe onana gbe akanya mhi li khi. Ga Eshinegba!”

10 Oo mhe, “Khi khukhu ingmemhi imeguele ni e la ebe ona, irari khi oni eghẹghẹ o she ti ramhi.

11 Oni ọọ riẹle onobe, o ke riẹle tsee, oni ọọ gbe ikanya ichimhi, o ke gbe tsee, oni o gue a ngeli, o gue ke ngeli tsee, oni o pfuase, o pfuase ke le tsee.”*

12 “A ghe ii, mhi kele ya bhale, mhi tsua ifata eyemhe, mhi ya fali ogbogbo ota abi o li gbe.†

† 21:21 Li ze Aza 54.11-12 ‡ 21:23 Li ze Aza 60.19-20 § 21:24 Li ze Aza 60.3 * 21:26 Li ze Aza 60.11 † 21:27 Li ze Aza 52.1; Ezik 44.9 * 22:1 Li ze Ezik 47.1; iZaka 14.8 † 22:2 Li ze Igbae 2.9; Ezik 47.12 ‡ 22:3 Li ze iZaka 14.11 § 22:5 Li ze Aza 60.19; iDan 7.18 * 22:11 Li ze iDan 12.10 † 22:12 Li ze Aza 40.10; 62.11; Iwolo 28.4; ijere 17.10 ‡ 22:13 Li ze Iro 1.8,17; 2.8; Aza 44.6; 48.12

13 Mhemhe mhi khi Aafa ali Omega, Mhemhe mhi khi oni Odode ali Okpukhokho, ni mhi khi Igbaekele ali Ukpese.‡

14 “Ikhivose o khi na egbo ni e pfe iwulu eyewe-a pfaase, ni e mhu oboshi oora ni o ri agbo a na ogbo, ali ini e ba me asha rote ode unuekpe ni o lo oni eoli, le lole. §

15 Ewa e la oolase oni eoli, ali eni e mu imhese ogbho ali eni e li itsebo ali egbo ugbeli ali eni e ga ikhumhi ali eni e da nono ingme egbho, ni e di egbo.

16 “Mhemhe iJesu mhi she ghie ageni oyemhe o ri otsele ona ghi e eni igbaa nya eyi eni e mie iJesu iKirisiti suo. Mhemhe mhi khi Umhili ali Omiomi iDefidi, Mhemhe mhi khi Ukpeta ni o ge eluzogbe.”*

17 Oni Ayemhe ali omueshi onogbo oo li,

“Bhale!” Oni o suo ona o li lie, “Bhale!” Oni okiamе oo gbe o bhale, ali onini o ghole o bhale ka da amе ni o ri agbo a na ogbo, afue afue.†

18 Mhi tse agua ye ogbo ni o suo imeguele ni e la ebe ona. Ini ogbokhoghwo o khi ma o, Eshinegba o ya khi anasemhe ni a keke shi ebe ona ma li agbo.

19 Ini ogbokhoghwo o rote ingmemhi imeguele ni a keke shi ebe onana rue pfi-a, Eshinegba o ya mie oli okemhi ni o mholi shi oora ni o ri agbo a na ogbo, ali ashini a khi na li shi eoli ni o pfaase, ni a ngme ingme oyoli shi oni ebe onana.‡

20 Oni o pfi otsele shi ebe onana, oo, “Igesikia lo, mhi kele ya bhale.”

Atse. IJesu Onomhue bhale.

21 Okhale oyi iJesu Onomhue o ka nu eni miesuo nya la, Atse.